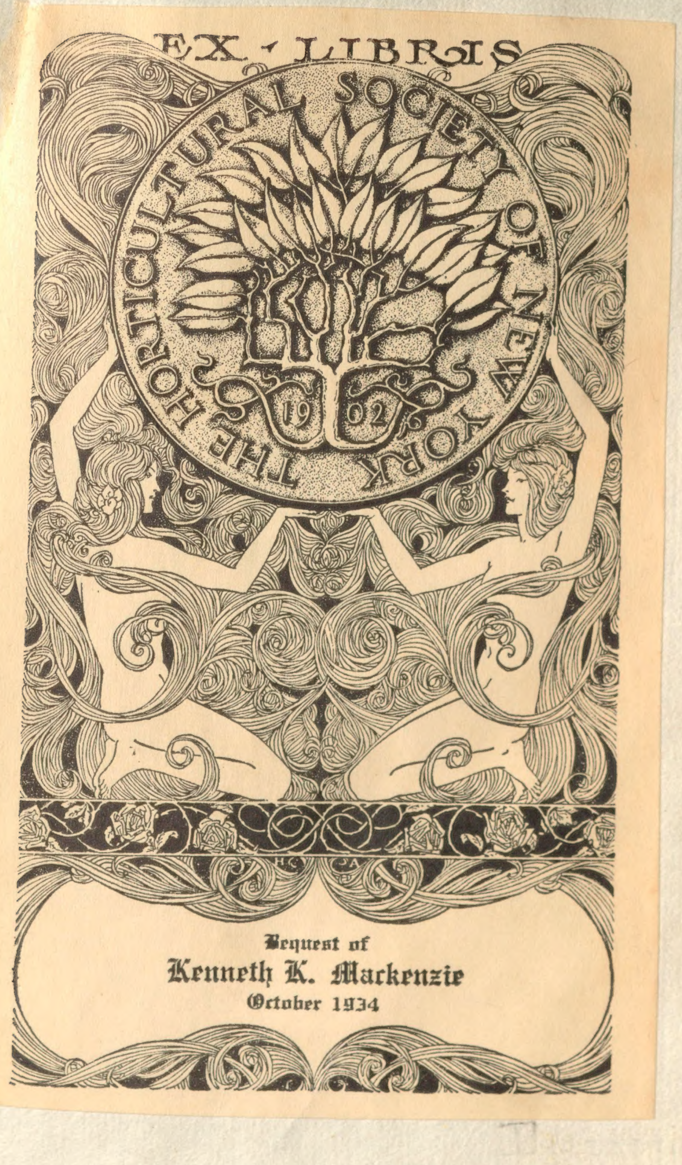
Al Sig. Camillo Schiavini

CREMA

EX LIBRIS
THE HORTICULTURAL SOCIETY OF NEW YORK
1902
Bequest of
Kenneth K. Mackenzie
October 1934

Pritzel, 2306
NLM, 1146
Schreiber, 148

Chicago Botanic Garden
Library

CC. Hv.

55[illegible]

nº 277 cat. 18

Pedanij Dioſcori DIS ANAZARBEI DE MEDICA MATERIA LIBRI SEX,

Ioanne Ruellio Sueſſionenſi interprete, nunc primum ab ipſo Ruellio recogniti, & ſuo nitori reſtituti.

PARISIIS
Apud Simonem Colinæum.
1537

EPITAPHIVM IOANNIS RVELLII
Dionyſio Corronio authore.

Hic ſitus eſt, in quo uiguit medicina, Ruellus:
In quo naturæ notitia, atque poli.
In quo prima fuit dos, Graiûm uertere ſcripta
In Latium: ac Latio ſcribere digna Ioue.
Olim erat affinis, nunc eſt conuiua, deorum:
Præmiáque illa ſui grata laboris habet.

Nænia in obitu Ruellij.

Ceſſerat è uiuis ad celſa Ruellius aſtra,
Conſtiterátque alti clarus in arce patris:
Cùm periiſſe hominem rata Mors, ait, Ecce triumphe
Clamet io: cuicui uictima grata cadit:
Vicimus, en noſtras toties qui eluſerat arteis,
Qui toties mortem uicerat, interijt.
Aſt ubi in ore uirûm uerſari audítque uidétque,
Hunc magis, atque magis uiuere, uicta fremit:
Cui Pæan, quibus ortus erat mihi redditur aſtris:
Quémque putas uictum, bina trophæa refert.
Prima, quòd olim animas mille atro depulit Orco:
Altera, quòd moriens nunc quoq; mille rapit.
Nempe Dioſcoride Romana per oppida ducto:
Cui toga, cui potior lingua Latina, ſua eſt:
Cætera quid memorem uicturi ſcripta laboris:
Naturam & ſtirpes: pharmacáque omne genus?
Non uillas, nec equos, nec curam diuitis agri:
Nulláque uitæ hominis commoda, præterijt:
Quæ non tractarit, ſapientibus ædita Graijs:
Quæ non reddiderit, uel meliora ſuis.
Vtq; mage inuideas, dicam amplius, ædidit annis
A mille haud quiſquam, tanti opus ingenij.

5116

16-0738

Dionyſij Corro-

NII AD REVERENDISSI-mum illuſtriſſimúmq; Cardinalẽ, Frãciſcum Turnonium in Dioſcoridem præfatio.

ANNOS ABHINC PLVS minus vigĩti, Mecœnas optime, cũ literę bonę medicináque primùm in Gallia noſtra è tenebris tanq̃ Cimmerijs ſeculorũ permultorũ emergere cœpiſſent, ſermóq; literat⁹ nomine tãtùm appellationéque latinus, ad dictionis elegantiã, ab infantia luculẽtis incremẽtis adoleſcere, Ioãnes Ruellius vir peringenioſus, & medicus ꝑuditus Dioſcoridem græcũ authorẽ lingua iam planè latina donauit, aut linguã latinã verius Dioſcoridi. Quẽ authorẽ ſic trãſlatũ, primus, qđ ſciã, ex quo hoĩes meminerũt, in publicũ ædidit. qđ cũ bona venia dictũ velim virorũ quorundã doctiſſimorũ, alioquin de literis literatíſq; egregiè meritorũ: potiſſimúmq; de ipſo Dioſcoride. Quantũ autẽ laboris & vigiliarũ Ruellius in eo oꝑe uertẽdo exhauſerit, ijs conijcere promptũ eſt, qui cõpertũ habẽt nobiſcum, vnico eũ exẽplari vſum eſſe, eóq; permẽdoſo: nec tãtùm multis in locis mutilato, ſed etiã vniuerſo multifariam cõfuſo, adeò illud incœptũ nõ magis hoĩem acrem & doctũ, q̃ ariolantẽ & diuinũ poſcebat, &

res certe miraculi nõ abſimilis videri poteſt, homi nem quãlibet ſingulari acumine, atq; acie mentis prçditũ, & oculatũ, potuiſſe aliquid cernere in tãta rerũ caligine: ac nõ quiduis potiꝰ ex incõdita verborũ cõgerie, q̃ ſenſũ eximij ſcriptoris elicere & exprimere. id qđ ſi nõ eſt vbiq; ab eo factitatũ, vt ſæpe ſibi vſu euenire nõ neſciebat, cũ tot verborum, tótq; rerũ ꝓdigijs, ac verè mõſtris colluctans, ſpes tamen fuit, iſtiuſmodi exordijs & tanquã incunabulis artis ꝓlatis: viáq; ad hũc modũ tricis ſentibúſq; expurgata: expeditius ad hæc ſumma rerũ, quæ nũc videmus, faſtigia pueniri poſſe. Nec vano augurio animꝰ eius ductus eſt. ſiquidem extitere haud ita multo pòſt, qui certatĩ hoc ſaxũ in cõmune voluerẽt. Attamen res ipſa loquit̃, quãto incertius alij oĩa reddiderĩt, ſiue Hermolaus Barbarꝰ, vir alioqui ſuæ ætatis doctiſſimus (huius enĩ ſubinde ꝓdijt in Dioſcoridẽ interp̃tatio, quãuis multo antea eã conſcripſiſſet) ſiue Marcellus Virgiliꝰ, qui etiã illiꝰ & Ruellij uerſiones priꝰ legerat, q̃ ſuã æderet: tametſi ipſi, vt ego quidẽ ſentio, ingẽs habẽda eſt cũ laude gratia, cũ ob multa alia, tũ ꝙ in cõferẽdis hãc ad rem græcis latiníſq; exẽplaribus nõ parũ diligẽs fuerit. Verùm ꝙ illi ambo minus abſolutũ, vterq; ſuũ, emiſerint Dioſcoridẽ, ij ſtatim planè norint, q traſlationibus eorũ perlectis & cũ noſtra collatis, rerũ quæ depingũtur naturã penitius perſpexerint intellexeríntq;. etſi rurſus ſilentio trãſmittere nõ queo, cum magnopere cupiã, ꝙ Marcellus in ſuis cõmẽtarijs, ſic paſſim Hermolai æditionẽ vellicat & refellit, vt de eius integri-

tate ac fide aliquis optimo iure dubitet. viciſſim verò idẽ Marcellus, tã luculẽtis argumẽtis ac teſtibus ab Ioanne Manardo refellitur,& redarguitur,atq; (vt pleriſq; dignus videri poteſt) pari talione inceſſitur,ut ſine illuſtri ipſorũ nota (ne qd durius dixero)res cõponi poſſe nõ videatur,nedũ aliquid ex eiuſmodi ſcriptis,quæ ita mutuo ſe elidunt,firmũ,ſtabile,aut certũ ſtatui.Id verò cũ animaduerteret Ruellius,prætereáq; videret nullum rixandi modũ fore, ſed aliquid etiã eo ꝑnicioſius, taliũ rerũ ſtudioſis, ſi pari cũ illis cõtẽtione ac ſtomacho,ſua defendẽs altercaretur,vt erat ille ſumma æquitate ac morũ probitate præditus: maluit quæ ipſe verterat,recẽſere,& quacũq; poſſet ratione meliora facere,q̃ inſectari aliena:nedũ illis cõcedere.cúmq; ętate iã & valetudine ipſa, qua, prò dolor,nobis nimis cito ereptus eſt, magis impediretur,q̃ vt poſſet tãto labori ſufficere,me quoq; in opis partẽ ꝓ noſtra familiaritate & amicitia adſciuit, & verò ſociũ cõſortémq; ſtudiorũ omniũ ſuorũ effecit.Itaq; ei totũ Dioſcoridem recognoſcẽti, quã potui operã,diligẽtiſſimè nauaui,nihil aliud (me deus amet) eo labore ſequutus, q̃ vt publicè ꝓdeſſem:qđ etiã antea fecerã in libris eius de ſtirpiũ natura.qđ obiter ſolùm tibi dictũ volui,Cardinalis ampliſſime,vt intelligeres,totũ hoc trienniũ mihi perq̃ operoſum fuiſſe: vſq; adeò multũ mihi negotij indulgẽtia tua exhibuit,quę tantũ otij literarij tribuit ,exquo me ꝓcul eſſe ab aulica obſeruatione atq; obſequio nõ nolueras,vt hiſce literis operã nõ minus in cõmune q̃ mihi impẽderẽ.quo

hercle noĩe,vel multũ tibi debeã neceſſe eſt,tum ij etiã debituri ſint,quicũq; ex his noſtris lucubrati-unculis fructũ aliquẽ pcipiẽt:ſi qui modo pcipiẽt. In futurũ verò ſic me enixurũ ſperes velim,ne me hic fruſtra vixiſſe audias:quin curaturũ potius,vt quã tẽporis & ſtudiorũ meorũ iacturã olim feci, regiũ iſtũ comitatũ quocunq; ſors tulit , auſpicijs tuis ſequutus,eã aliqua ſaltẽ ex parte reſarciã.Qđ ad ipſum verò attinet Dioſcoridẽ,ſcito tãtũ nego tij in eo recõcinnãdo nobis fuiſſe,quãtũ ſi deinte-gro totus vertẽdus fuiſſet. Eſt enim alius à capite (qđ dicit̃) ad calcẽ penè fact⁹:ne tã multis ĩ locis, vehementer quidẽ ſuſpectis, lector poſthac animi pẽderet.Itaq; circunducta ſublatáq; à nobis fuere capita etiãnũ integra: quæ authori accreuiſſe cer-tius erat,q̃ vt vllis rationibus indiciíſve demõſtra ri debuerit:tũ alia cũ ſuis mẽbris ad vnitatẽ reda cta,in quæ plus æquo minutim cõſciſſus Dioſcori des paulominus obſoleuerat,cùm neq; ſuo quarũ-dã rerũ corpori caput vllũ,neq; pes,neq; manus eſ ſent.Simili cura reſciſſa eſt ĩpudens illa ſtirpiũ cę-terarúmq; rerũ nomẽclatura,inſcitè impudẽtérq; toti operi infarta:quã nemo naris paulo emũctio ris nõ eſſe adulterinã odoraret̃:præſertim animo reputãs,cæteros eius nitores ac munditias:qui in terra Græcia natus,educatus,& in priſcis ſuæ gẽ-tis philoſophis (quod eius ſtylus ſatis arguit) ver ſatus,nõ potuit ſanè nõ illorũ exẽplo, & vt illa tẽ-pora ferebãt,nõ præparcus verborũ eſſe.qualẽ p-fectò vbiq; videre licet , præterq̃ in hiſce nominũ nugis. Vel cui tandẽ obſecro pſuaderi poteſt,anti-

quę grauitatis & elegãtię ſcriptorẽ,huiuſmodi fæce vocũ orationẽ ſuã, clarã alioqui & liquidã,conſpurcare ſuſtinuiſſe:& græcos (quibus ipſe ſcribebat) ſermõis quidẽ ſui admiratores & externi faſtidiẽtes,tã ſupſtitioſe barbariẽ docere,quã illi potiſſimũ deteſtabant̃.ꝑpterea ꝙ optatę rerũ cognitioni tenebras allatura eſſe crederet̃. Quod vtiq; tum primũ factũ fuiſſe accepimus, vbi ea nauſeoſa & faſtidij plena irrepſit battologia:vbi pertinax malorũ ſeges,& verius dicam ilias in germanam Dioſcoridis phraſim , & tanq̃ poſſeſſionẽ inuaſit: limites omniũ rerũ cõfudit: culta oĩa iuxtà & inculta habuit:nihílq; reliqui fecit, qđ nõ ꝓfanarit. ut ea rurſus ſublata, nobis quoq; ſperandũ ſit,clariſſimũ authorẽ priſtino nitori ſuo, quo iam ꝓximè accedit,paucis oĩno annis iri reſtitutũ.Et quãdo ſubmoroſa ſunt quorundã iudicia: quíq; agreſti pabulo ſaginati aut obeſi ſunt, appoſitis interdũ vrbanis epulis nõ acquieſcẽt,vt quos frugibus olim inuẽtis glandẽ tamẽ adhuc ructari iuuabat, ne forte ſuis deſiderijs fraudari ſe quiritent̃,q huiuſmodi ſunt ingenio , en tibi verborũ quiſquilias vocúmq; redũdãtia barbaricarũ recremẽta ad calcẽ operis reiecimus, ac velut ſentinã ad imã deriuauimus:quę nobis opis faciẽ deformare videbãtur:nedũ ĩſcitię patrocinari.eodẽ eliminata fuere, quæ ſupſtitionis aliqd cõtinebãt,à qua tã ꝓcul eũ eſſe oportet,q naturã interp̃tatur, q̃ qui lõgiſſimè poteſt abeſſe.Hoc autẽ loco ſignificandũ fuit oĩbꝰ ſtudioſis,nihil in toto Dioſcoride ĩmutatũ,dẽptũ, additũ,emẽdatúmve fuiſſe:quod nõ certa ratiõe,

aut iudicio certè aliquo à nobis factũ ſit,conſulta plerunq; ad id rerũ,de quibus agebať,n tura & ef figie:quæ vel oculis ſubiecta, agnitáq; ſæpenume ro optimã picturæ quæſitæ ſe ducẽ exhibuit:nõ ne glectis interim, q̃ multa licuit interuiſere, exem plaribus: ex quibus ſi qua nobis conſentanea viſa ſunt,ea in rẽ noſtrã cõmunémq; vertere nõ piguit, tũ ex illis varias aliquot lectiones ſeligere: ſi qua legẽtes queant ad res ſanius intelligẽdas illicere. Quicquid igiť eſt in hac noua Dioſcoridis facie, & tanq̃ pſona,vel laboris vel induſtrię meæ,id to tũ purpuratorũ antiſtitũ ſplẽdor ac decus, tibi di co & nuncupo:vt'q; æqui boníq; cõſulas, etiã atq; etiã rogo & obteſtor:lectoréſq; itidẽ oẽs vt faciãt obſecro, ſéq; nõ paruã gratiã à nobis inituros exi ſtimẽt,ſi nõ grauenť æditione hac cũ cęteris colla ta,vel græco potius exẽplari,ſi ita lubet, rẽ ꝓpius noſſe:quæ & qualis ea ſit,prius experiri , q̃ de no bis ſentẽtiã ferre. Quod vt facias,ſi fortè tibi per Reipublicæ occupationes nõ licet,vtiq; multũ oc cupato in iſta Gallia Lugdunẽſi,vbi chriſtianiſſimi Regis legatus regni florẽtiſſimi habenas modera ris,domi habes,qui id poſſint,cùm Hieronymum Fundullũ virũ vtraq; perornatũ lingua, tum Ioan nẽ Bruyerũ Campegiũ medicũ tibi fideliſſimũ,cu ræ'q; valetudinis tuæ addictiſſimũ:qui vt harũ re rum eſt æquus æſtimator & iudex,omniũmq; phi loſophiæ partiũ bene prudens,ita morũ ſuauitate nobis cũ primis charus & tanq̃ cõplectendus.Ipſe deniq; Ruellius noſter (quod ſit hui⁹ epiſtolæ ap pẽdix)è viginti voluminib⁹ cõpluriũ authorũ,qui

apud græcos de agricultura ſcripſerũt, decem in latinum ſermonem cõuertere iam occeperat. qui libri, quia nulla dũ ipſius lima expoliti eſſent, ſed quibuſdam tantum velut orationis lineis adumbrati, ea cõditione ad me venerũt, vt noſtro quidem labore emendatiores facti, Ruellij verò interpretis nomine in publicum exeant: tum qui ex toto opere τῶν γεωπονικῶν λεγομένων alteri decem ſuperſunt vertendi, latinos ipſe faciam, poſthumíſque illis prioribus comites addam: vt cũcti ſimul habeãtur, enchiridij inſtar tantũ adhuc omnium votis efflagitati: quibus ſanè interpretandis me tum accinctum iri certum eſt, ſimul atq; hæc tibi non ingrata fuiſſe ſenſero. Hoc autẽ vt cõmodius, vt alacrius, vt diutius facere liceat, tua mihi Mecœnas humaniſſime, noua beneficẽtia opus eſt, vel certè ſuffragatione apud principem, cùm liberaliſſimum, tum verò literarum amantiſſimum: apud quem authoritate polles cum primis in aula præpotẽtium. vtrunq; autem cum ipſe præſtare poſſis, ſi in animum induxeris: plus tamen alterutro petere vel poſtulare potius, verecundia mea non ſinit, malè hactenus & exiguè de facultatibus meis merita, quę vt ſint per te mihi ad viuendum ſatis, tamen ad opus literarium, quod paro, nonnihil deſiderare videntur. Cõſentiunt huic dicto meo quorundam grauium virorum opiniones: qui id vitio propemodum mihi vertant, quod ego malim animo philologico tribui, qui paucis contentus eſſe nouit & aſſueuit. verùm quando ita res tulit, & eò argumentum huius epiſtolæ me

nec opinantē deduxit,cõmonefactū te volui,alias res agentem,præſertim in iſta ut ſplēdida prouincia,ſic ſolicitudinis plena , eas me diſciplinas auſpicijs tuis colere & exercere,quæ mentē totā ſibi poſcunt,eámq; feriatam à cura rei familiaris,lo dicíſq; parādæ ſecuram,vt inquit Satyricus:cum eo quoque ꝙ inſtrumento opus eſt noſtræ philologiæ vario & multiplici , nec modo ſumptuoſo, ſed ſæpe vitæ compoſitę diſpēdioſo:quod ominari mihi vereor vel ſolius nominis tui exiſtimatione,qui iam inde ab initio ampliſſimæ iſtius fortunæ tuæ in clientelam tuā,nec loco,nec munere quolibet allectus ſum.tantum igitur facito,laborum vt meorum ratio aliqua mihi conſtet.ego verò ipſe operam dabo ne te collati in nos,vel in literas potiꝰ,beneficij,aut ſubſidij vnquā pœniteat. his etenim ſtudijs potius immori mihi certū eſt, quàm tuæ expectationi pro virili mea non reſpōdere.Vale ô huius æui & literarū decus & præſidium meum.è monaſterio tuo Sancti Germani à pratis ad Lutetiā,4.Idus Decemb.

¶Variæ aliquot in Dioſcoride lectiones, è diuerſis exẽplaribus collectæ: nonnullæ itẽ caſtigationes, primus numerus foliũ, ſecundus faciẽ, tertius lineã denotat. unicus ſupponatur, prænotatæ faciei lineam deſignat.

1.1.1. Pedanius Dioſcorides, nõ Pedacius Iano Laſcari dictus eſt ſemp̄ hic author: ꝙ ita habere uetuſtiſſimum græcũ exẽplar aſſereret. hunc igitur ſequi Ruellius noſter maluit, q̃ cæterã codicũ turbã. 2.2.19. bis anno. aliàs, toto ãno: ut eſt διέτους in Græcis aliquot. 3.2.6. Flores à caule &c. uidetur etiã poſſe legi, Flores in caule alternis ſemp̄ cauliculis inflexi. 17. amaro. alij, feruido. 4.2.3. anetho. aliàs, aniſo. 6.2.23. minoribꝰ. nõnulli, denſioribus. 26. Cauliculos habet anguloſos, aſperos & molles. ſuperfluit hæc clauſula. 7.1.8. Italiæ Iuſtinienſi agro. uox Iuſtinienſi uidetur addititia: quoniã hic ager Iuſtiniẽſis à Iuſtino quodã cæſare dictus eſt multo pòſt q̃ hæc Dioſcorides ſcripſiſſet. eſt tamẽ apud hũc authorem iterũ atq; tertiò id uerbi reperire. 14. maioribus, aliàs, minoribꝰ. 8.1.5. aphemũ. quidã, aſyphemũ legũt. 8.2.6. odor rutæ aut cardamomo ꝓxinus. hoc addititiũ uidetur eſſe Galeno. 29. cognomen eſt. adde, uile. 9.1.3. longa. alij, parua. facilis lapſus in Græcis uocibus, μακρὰς, μικρὰς. 10.1.4. ſextantẽ, hæc dictio ſup̄fluit quibuſdã. 10.2.11. amarꝰ. Hæc uox in alijs nõ legitur. 26. theriſtũ, alij, eutheriſtũ habent. 11.1.7. dilui facilis. aliàs, qui facilè penetret. 20. cõcretum. alij, inſtillatum, ἐπισταγέντα. 21. diſſipatũ. aliter, minimè fuſum, ἀδιάχυτον. 12.1.5. ſordida ulcera. nõnulli addũt, ozænas, 12.2.10. uiroſi. alijs, odori: ut Paulo. 13.2.2. Theſſalus ipſum. alij habẽt, Theſſali ipſum uolũt &c. 19. ſubama-

rum.quidã,ſubrufum:ut Hermolai codex.16.1.16.ſemodius.intellige ex græco chœnicas duos,id eſt ſextarios tres,ſiue heminas ſex:ut ad menſurã referatur.Nã chœnix ad pondus relatus, centũ octoginta drachmas pendet.uerùm Plinius pro decẽ chœnicibus modiũ uertit:cùm debuiſſet dicere,modiũ cũ ſextario.Hæc Georgio Agricolæ accepta referas. Itaq; quoties apud Dioſcoridem aut aliũ quẽuis chœnix;erit, tres heminæ ſiue ſeſquiſextarius intelligẽtur. modius uerò alia menſura eſt.17.2.6.myrtũ.alij,myrrham.18.1.17.olei. Marcellus helenij mauult:& multa aliter q̃ noſtra exẽplaria habeant,legit.21.interdiu.aliàs,ſenſim.18.2.20.oleat. quidam,corrũpatur.22.1.12.triduo.nõnulli,dieb⁹ tredecim cõtinuis.24.2.20.excocta.uel,ut prius, cõtrita: ſic enim habẽt exẽplaria aliquot græca.25.2.16. Totũ hoc caput in quibuſdã codicibus non legitur,nec putatur eſſe Dioſcoridis.26.1.8.tenuis.alij: alba.17.odore. aliàs,uiribus ἄνοσμος,ἄτονος. 27.1.26. ſaracænicæ. quidam,ſcythicæ,aut arabicæ.29.2.17.aſtrictoriã.nõnulli,coquẽdi.39.1.3.erythranon.ita Plinius:græci codices habent,robethron.39.2.20.ſeſamina, aut ſpinea ligna.alij,ſycaminina aut ſpina Indica.40.1.21.femina. aliàs,femorũ intertrigines.40.2.19. obliquis.quidam, latis.41.1.16.melle.alij,lacte. 43.2.16. ſimilis.adde, quadãtenus.50.1.19.cũ amylo.alij addũt, & mẽtha. 52.1.23.cnico.aliàs,croco.56.2.2.apertus.adijce,impoſitúſq;.60.2.1.ungulas.adde,in flexu harũ partiũ: ut legatur,κατ' ἐϖιγναφὴν,nõ ἐπιγραφήν.11.uolucrúmq;.alij,quadrupedúmq; legũt.61.1.7.in potu. hic aliqui addũt,Datur iuſculum gallinæ iunioris ad emẽdanda in homine tẽperamenti ſui uitia,& in ardorib⁹

ſtomachi ſimpliciter paratum.63.1.12.liquefacta.alij, crematæ cinis.63.2.1.uaros.alij clauos.64.1.23.Iuſtinis.de hoc antè monuimus.65.2.12. emolliens. aliàs, lactis ſui facultate præditũ.69.11.leonũ.quidã addũt, ſuis agreſtis,camelorũ,equorum, & ſimilia.72.1.19. equarũ.alij,equorũ admiſſariorũ.74.1.12.Aſininæ urinæ &c.hæc clauſula ſuperfluit.27.foſſili.quidã,cremato.74.2.3.collutũ.aliàs,illitũ.12. ceraginis halitũ exſpirat.aliter,ceragini faciũdæ idoneũ.75.2.25.decocti. addunt aliqui, calentéſq; illiti lepras auferũt,incipientéſq; inflammationes omnes itidem illiti leniũt:in rutæ decocto etiã.77.1.10.facilè. aliàs,ægrè. 79.2.20. media calidi frigidíq; natura.Hoc nõ legitur in aliquibus.80.23.etiã ſi ad arborũ frõdes comparẽtur. aliàs galeri modo:ut πέτασον,non πέταλον legatur. 80. 2.16.ſiſtit. alij,emollit.82.2.9. Cocta napi radix. lege potius,Napus,& eius radix cocta.83.2.22. Caput totum de bunio hic ſuperfluit. nam quarto libro idem ad uerbũ reperies. 90.2.6.pulmonũ.quibuſdã hæc dictio abijcitur.91.1.4.ſupina.hæc uox alijs nõ legitur.9.ſeſquipedalis.Plinius,ſemipedalis.93.1.6. elaphoſcorodõ. uide nunquid aphroſcorodon hic & per totũ caput legi debeat:ut de allio,& de hoc tanq̃ ſylueſtri allio tantũ ſcribatur.94.2.10.candidos.alij, tenues.95. 2.3. uua paſſa.aliàs,ſtaphide agria.7.aiunt.in Græcis codicibus eſt φασὶν ſed corruptè, pro φακῆ. lege ergo lenticula, pro aiũt.98.1.12.paucioribus.alij habent,nullis:ſed rei aſpectus non multũ aſſentitur.101.2.28.craſſiuſculũ. alijs,latiuſculũ.102.2.5.tenues.lege potius,albas.6.rubra.melius legas,cõcinniora:εὐθυμότερα,nõ ἐρυθρά. 104.2.1.tubercula. græcus codex μασχάλας, id eſt

alas,,quibus tubercula inſunt,ut rei aſpectus docet.2.
radicũ.malè in Græcis codicibus legitur φύλλων:docẽ
te id nos telephij ſpecie, quæ in radice tubercula ha-
bet,nõ autẽ in folijs.105.1.19.Agaricum radix fertur.
aliter uidetur poſſe legi,Agaricũ fertur radici laſerpi-
tij ſimile:tanq̃ Dioſcorides agaricũ non prorſus radicẽ
eſſe ſentiat.quia ſubdit,sũt qui radicẽ eſſe plantæ affir
ment.Galenus tamẽ & Paulus priorẽ lectionem ſecuti
ſũt,Ioãnes Serapio poſteriorẽ.107.2.16.ſtomacho.le-
ge,ori.113.1.5.pẽnáq;: πτερῷ, ita Plinius. alij codi-
ces habent μύστρῳ, id eſt ligula,quæ ferrea ſit,aut ex
aliqua ſimili materia.113.2.26.edulio.aliàs, defruto.
114.1.14.gracilib9 ramulis.quidã,tenui ſemine.114.
2.12.cardamomo.aliter,naſturtio.115.2.6.glutinoſum.
aliqui,gũmoſum.121.1.13.Phocide.nõnulli, Pſophide.
122.1.14.amaraco.Theophraſtus,lapatho. 123.2.25.
ciet.aliqui addũt,diffundẽdi uim habet.128.1.25.cir
cinatæ rotunditatis:τροχοειδὲς.alij legunt,τριχοει
δὲς,id eſt capillaceã.131.1.9.cibis. aliàs, intinctib9.
132.1.15.pfrictiones,&febriũ circuitus.alij,pfrictio-
nes quas febriũ circuitus faciũt.26.Atlãte: ſic Plin.alij
Tmolo.133.2.12.pondere.adde,cũ aceto. 134.2.4. Fit
acinis in robore naſcẽtibus.græcus codex habet, γίνε-
ται δὲ ἔκ τινος καρποῦ περιφεροῦς &c.quæ dictio
ad uerbũ ſonat, Fit ex quodã fructu rotũdo. ſed περὶ
θέρους,nõ περιφεροῦς legatur cũ Plinio,& aliquot Græ
cis codicibus:quæ tamẽ lectio nõ probatur Manardo.
136. 1. 17. chamædrops.aliàs, chamærops ſcribitur.
139.1.28.modicæ.aliqui,dudũ.141.1.18.coloris. Mar
cellus addit,amari guſt9.142.2.24.ad terrã:ἐπὶ τὴν
γῆν·alij,ἐπὶ πολὺ,id eſt plerunq; ſiue multũ.144.2.

21.pituitas.alij legūt,inflāmationes.146.1.14.Naſcitur in &c.tota hæc clauſula deeſt in caſtigatiorib⁹ codicibus:& uidetur Dioſcoridi accreuiſſe.21.lōgis.nōnulli,paruis.146.2.23.ramulos cū folijs ex uino.alius codex habet,ſuccū ex uino.148.1.19.Radicis cortex. in alijs,radicis ſuccus.148.2.22.alij coriō,alij chamæpityn.hæ dictiones ſupfluūt.149.2.10.Radix uino de cocta &c.hæc uſq; ad capitis finē nō legūtur in recēs ædito Dioſcoride græco.153.1.22.flores lutei. Hic alij addūt,rutaceis ſimiles:ſed herbæ aſpectus, & codices uetuſti diſpungere uoculas iſtas duas ſuaſerūt. 153.2.20.ut in.hic aliqui addūt,iride:ſed male,ut res ipſa mōſtrat.156.1.25.naſturtio.aliàs,cardamomo:qui fatalis error eſt in hoc authore.157.1.8.ſulphure.aliqui codices addūt,uiuo,ſiue ignem nō experto.157.2.4.inflammat.aliàs,ſaginat ſiue opplet : πίμπλησι, uel πίμπρησι.158.1.6.ſubfuluo colore.alij, ſubamaris: ὑπόπυῤῥα,ὑπόπικρα.159.2.6.ea quoq; folia.quidā,tricena quoq; folia:ſed uocē tricena expūximus,q ſupuacanea uidebatur.160.1.6.roſacei mometo. prima æditio habet,nardo.21.caulis eſt rectus,cubitalis,aut maior, inanis. uerba hæc nō habet græcus codex recens æditus.160.2.24.Prouenit &c. nec hanc clauſulā habet. 161.1.20.Aethiopici.aliàs,Euripici.162.2.6. recenti. alij,uetere.8.reprimūt.aliqui,reprimit:& reliqua ſingulari numero legūt,ut ad herbā referātur. 163.1.7. Mēphis.in alijs codicibus,Phæneus ; ut etiā Plinio.13. Hyacinthus.adde,Romani uacciniū uocāt.164.1. 14. torrefacto.quidā expungūt hāc uocē,& p ὀπτῇ legūt ὠοῦ.166.1.17.lōgiorib⁹.Hæc dictio nō eſt in poſteriore æditione:ut neq; ſequētes duæ uerſu 22.inſpiſſan-

dum,& molliendũ:neq; illas habet Serapion.24.uulſis. alij legũt,luxatis.168.1.7.ſorbis.prior codex Aldi,ouorum luteis.168.2.28.multifariã:πολυειδῶς.ſed Marcello θολοειδῶς magis placet,qđ eſt,in teſtudinis modum.169.1.7.pane.aliàs,polẽta.26.Huius genera ſũt tria.unũ,quo utũtur uenatores: alia duo in uſum ſuũ uertêre medici.è quib⁹ tertiũ,quod Põticũ nominatur. omnia hæc nõ legũtur in nouo Dioſcoride,neq; ea agnoſcit Manardus.169.2.1.mõtibus Iuſtinis.Iuſtini mõtes aut ager iã tertiò hic legũtur,ut ſuprà nobis notatum eſt.170.1.14.paruis. ſic quidẽ Plinius: ſed alij longis ſcribũt.26.aſperioribus.aliàs,craſſioribus.176.2. 24. uarius.alijs,prædenſus: ut in priore æditione. ſed uarius nobis magis arriſit.178.1.13.robori.aliàs muſco: ut Marcelli codex uetuſtus.ſed nõ multũ ꝓbo.178.2. 21.naſcitur &c.uſq;,Verbaſco ſimile, nõ legũtur in recens ædito Dioſcoride:ſed ex Plinio huc accita uidẽtur. 179.1.19.lanoſiore flocco.alij legũt,εὐωδέστερα,id eſt odoratiora:nõ ἐριωδέστερα.180.1.12.alti.hic additũ erat,folijs filicis,admodũ exilibus:ſed id à nobis circũductũ eſt,quia ſuprà folia coriãdri ſimilia fecit,ut alterutrũ ſuperfluat. 180.2.27.Bromus herba &c.hæc uſq; ad capitis finẽ in quibuſdã nõ leguntur.183.2.2. purpurei.adde,cãdidi.185.1.19. erui cineríſq; plenũ: γέμον.ſed Marcellus μέσον legit,id eſt erui cineríſque colore mediũ.uide utra lectio melius quadret. 185.2. 20.quĩdecim.aliàs,decẽ aut quĩdecim.187.1.20.erui. lege,lolij.189.2.16.capitulis.nõnulli legũt,folijs.190. 1.27.grana.uetus codex addit,tria,purpurea.191.2. 31.tenuiora.hic aliqui addũt,denſa.192.1.10.Syri.aliàs,Euboës.193.1.19.haſtulæ regiæ.quidã,ſphondy-

lij.196.2.16. Caput hoc totũ de cynocrambe uidetur additițium eſſe, nam ſi nomen ſpectes, eadem erit cum apocyno prius tractata: ſi uires, eadem cũ mercuriali. 27. candidiora. alij legunt, nigriora. 198.1.24. ſtomacho gratæ ſunt. Plinius tamen libri 23. cap. 1. ait uuas in uinaceis ſeruatas ſtomachum infeſtare: ut alterutro in ſcriptore eſſe mẽdum neceſſe ſit. 202.1.6. ad annũ. alij, poſt annũ. 202.2.27. confieri. aliter, bibere: ποιεῖν, aut πιεῖν. 203.1.5. dulcis: γλευκύ. quid ſi ἡδὺ, id eſt ſuauis, legas: quia ſequitur, nullius omnino qualitatis particeps. unde Galen⁹ ὕδωρ ἄποιον dixit. 205.1.7. mente captis. ἀπηλιθιωμένοις. Hermolaus, lapide pcuſſis, tanq̃ ἀπολελιθουμένοις legerit. Marcellus, creſcentibus in ueſica calculis: quaſi aliud etiã q̃ hoc ſcriptum in ſuo codice habuerit. ſed uide q̃ uterq; rectè intellexerit. 211.1.6. quatuor ſextarios. χοίνικα, chœnicem: quã menſurã ſeſquiſextarium implere, antè diximus. 212.2.5. triginta. Hermolaus legit, decem. 214.2.23. tenuiſſima. aliàs, cãdidiſſima. 216.1.6. inter medicamenta numeratur quæ leniter cruſtas obducũt. hæc clauſula ſuperfluit, quorũdam exẽplarium fide. 216.2.24. ſordes emergat. codices Græci habent, ſplendor eluceat: ſed hic nõ malè. 217.2.9. quod ſubſidit. ita codices Græci ferè habent: unus Serapio, quod emerſit. 220.1.10. imponentes, acri igne utuntur. alij legunt, ĩponẽtes aceto, igne urũt. ἐπιθέντες, ὀξεῖ πυρὶ χρῶνται uel ἐπιθέντες ὄξει, πυρὶ καίονται. 222.1.16. lanáq; nõ denigretur. locus hic in Græcis exẽplaribus corruptus eſt: ſed ex Plinio uidetur ſic poſſe reſtitui ut nunc legis. 227.1.12. remiſſiora ſunt. aliàs, diſſoluũtur. 227.2.18. glandis effigie, pallidũ. hæc nõ legũtur

in recens ædito Dioſcoride. 228.2. 17. braſſicæ folijs. quidam legunt, braſſicæ ſucco. 29. accõmodãtur: 30. illinuntur. ita eſt in Græcis aliquot. aliqui tamen, accommodatur, & illinitur legunt, ut ad poſtremũ aluminis genus referãtur hæc uerba. 229. 1. 24. melle. alijs, myrrha. 230. 1. 10. ſerpentium. aliqui, uiperarum. 14. teredines. nõnulli legunt, crabrones. 230. 2. 27. quæ albandi capilli gratia. aliàs, pilos ex palpebris efficaciter detrahit. 233. 1. 4. Cappadocia. aliqui, Galatia. 236. 2. 6. ſpectaculi gratia. Hermolaꝰ, theatris: at neſcio q̃ rectè. 17. quoniã noctu &c. Multa hic ex Plinio reſtituta ſũt, uel lege ut prius, & aliquot Græci codices habẽt. 237. 1. 6. furem deprehendit &c. Hæc, ut ſuperſtitionis aliquid habentia, Marcellus non appoſuit: haud tamẽ uiſum eſt ſubmouere, ꝙ græca exẽplaria ſic habeãt, quot quot uidimus. 237. 2. 21. ſeorſum. aliqui habent, interdiu: ut καθ' ἡμέραν legatur, nõ κατ' ἰδίαν. 238. 1. 12. Mammarũ. alij, oculorũ. 239. 1. 2. lõgos. aliqui, paruos. 241. 2. 19. ab ijs. nõnulli addũt, potius q̃ ab alijs. 244. 1. 23. paſſo. alij, paſſi drachma. 246. 1. 24. liquefacta. aliàs, tepefacta: χλιασθέντα, uel διεθέντα. 246. 2. 19. uncia. quidam, drachma legunt. 247. 22. poſtea ſinendi &c. aliqui legunt, pòſt quieſcant, ut uinũ cõcoquatur. 248. 2. 8. ſtupidi: ἐπτοημένοι. aliqui attoniti, ſeu tabefacti interpretantur. 20. lacte, aut reſina terebinthina. in aliquot exemplaribus, lacte ſuperfluit, & abiegna pro terebinthina legitur. 249. 1. 8. cum hordei decocto. hoc uacat Manardo, & alijs quibuſdã. alij legunt, cũ lilij decocto. 249. 2. 2. lapideſcens: & uerſu. 7. ubi duratur in lapidẽ. λιθουμένη: ſed Pauli codex λειουμένη, id eſt cõtritũ, habet. 16. diſtẽtione. aliàs, cõuul-

ſione.27.folia.φύλλα quidem ut Pauli liber habet: ſed alij legũt,ſemina.250.1.11.ex uino.aliàs,ex aceto.20. urinã ſupprimit.& uerſu.23. myrrhæ drachmæ octo, abſinthiũ,hyſſopũ,apij ſemen.nihil horũ habet græcus recens æditus Dioſcorides:licet Hermolaus,Marcellus, & hic noſter ſic legerint.250.2.9. facilẽ lubricámque aluũ.alij legunt,εὐεμὲς,ut ad uomitũ referatur.251. 1.25.iniecta lupinorũ farina.Hermolaus & recẽs æditus codex habẽt, deſcẽdendũ eſt in ſolium calefactum. 251.2.10.nouæ glacies. Duo hæc uerba aliqui omittunt,ut ſuppoſititia.256.2.17.acutas quidẽ multa.lege,acutis quidem cõfeſtim multa. 257.1.10. languore quodam. alij, ἀπορίας,id eſt ignoratione: quòd familiares non agnoſcat.alij ἀποῤῥοίας,hoc eſt macie:ꝙ ſtatim ſcilicet macilentus fiat:& ſic, macie diffluit uertunt.259.2.22. humeſcit.aliàs, rubeſcit:ὑπέρυθρος ὑπέρυγρος.261.1.12.ieiuno inteſtino.aliqui, ueſica.263.2.25.cum lacte.quidam,cum aqua aut lacte.264.1. 21.cupreſſus. Pauli codex & alij quidam habent,cyperis.23.peucedani.aliàs,Parthico.29. ictus à marino ſcorpione & dracone inferuntur, qui moleſtos cruciatus cient.interdum autem, ſed rarò, nomas excitant.quibus.omnia hæc non reperias in codice nouo Dioſcoridis.265.1.18.inter quæ talia &c. hæc omnia uſq;,De amphiſbæna mentionem &c. non legũtur in poſtrema Dioſcoridis æditione. 265. 2.28. haſtulæ regiæ.aliqui habent,centaurij.30.cardamomum. nonnulli,naſturtium.

Index omnium

quæ in Dioſcoride cõtinentur. prior numerus foliũ, ſecundus folij faciem indicat.

A

Abrotonum 114. 1
Abſinthium 113. 1
Abſinthiũ marinũ 113. 2
Abſithiũ ſãtonicũ 114. 1
Acacalis 37. 2
Acacia 41. 1
Acacia altera 41. 2
Acantha, us 110. 2
Acanthium ibidem
Acãthus ſyluestris. 111. 1
Acetum 203. 2
Acætum è betonica 210. 2
Acætum mulſum 204. 1
Acætum ſcillinum 204. 2
Acetũ è ſtœchade 210. 1
Achillea 158. 1
Achras 49. 1
Acida muria 204. 1
Acinos 119. 1
Acorum 4. 1
Aconitũ, 169. 1. & 245. 2
Adarces 133. 1
Adeps omnis 67. 2
Adianton 180. 1
Aegilops 180. 2
Aeris ſquamma 217. 1
Aeris flos 216. 2
Aerugo raſa 217. 2
Aerugo ſcolecia 218. 2
Aes uſtum 216. 2
Aethiopis 175. 1
Aëtites lapis 237. 1
Agallochon 12. 1
Agaricum 105. 1
Ageraton 162. 1
Agnus 42. 2
Aiuga 149. 2
Alabaſtrites 236. 1
Alcæa 147. 2
Alcyonium 232. 2
Aliſma 148. 2
Allium 92. 2
Aloë 112. 1
Alſine 171. 2
Altæa 147. 1
Alumen 228. 1
Alumen ſciſſile ibidem
Alus 153. 1
Alyſſon 135. 1
Alypon 194. 1
Amaracum 118. 2

Ambroſia 140. 1
Amiantus lapis 136. 2
Ammi 125. 1
Ammoniacon 133. 1
Amomis. 9. 2. Amomũ. 9. 1
Ampelitis terra 138. 2
Ampelopraſon 92. 1
Amphiſbænæ ictus notæ. 260. 2. ei⁹ curatio 265. 1
Amurca 43. 2
Amygdalæ amaræ 50. 1
Amylum 78. 2
Anagallis 102. 1
Anagyris 148. 1
Anchuſa 155. 2
Androſaces 144. 1
Androſæmon 149. 1
Anemone 101. 1
Anethum 124. 1
Anguium ſenectus 57. 1
Aniſum 123. 2
Anonis 111. 1
Anthemis 144. 2
Anthericum 98. 2
Antyllis 144. 2
Antipathes 233. 2
Antirrhinon 179. 2
Antiſpoda 216. 1
Aparine 134. 2
Aphaca 91. 2
Apiaſtrum 137. 1
Apios 193. 1
Apium 125. 2
Apocynon 170. 1
Apollinaris 165. 1
Apri iecur 60. 2
Apũ ictus curatio 263. 2
Aqua 203. 1
Aqua frigida 251. 2
Aqua marina 203. 1
Aqua mulſa 202. 2
Arabicus lapis 235. 2
Arane⁹. 63. 1. Arbut⁹ 50. 1
Arction 175. 2
Arcturon ibidem
Arena 237. 2
Argemone 102. 1
Argẽti recremẽtũ. 221. 1
Argẽti ſcoria 221. 1
Argẽti ſpuma ibidem. & 250. 1.
Argẽtum uiuũ. 224. 2 & (250. 1
Ariſarum 98. 1.
Ariſtolochia 106. 2
Armeniaca mala 48. 2
Armenius lapis 223. 2
Armoracia 83. 1
Aron 98. 1
Artenogonon 142. 1
Artemiſia 139. 2
Arũdo, uide harundo
Aſarum 6. 2

Aſclepias 135. 1
Aſcyron 149. 1
Aſininum iecur 60. 2
Aſini ungula 60. 1
Aſius lapis 234. 1
Aſpalatus 11. 2
Aſparagus 86. 1
Aſplenon 144. 1
Aſpidis ictus notæ. 261. 1
Eius curatio 266. 1
Aſter Atticus 177. 2
Aſtragalus 163. 1
Athamanticum 4. 2
Athera 77. 1
Atractilis 135. 1
Atramẽtũ librariũ. 239. 1
Atramẽtũ ſutoriũ 225. 1
Atriplex 84. 1
Auellana nux 51. 1
Auena 77. 2
Auricula muris 104. 1
Auripigmẽtum. 227. 2. & (250. 2

B

Baccæ lauri 35. 1
Baccaris 119. 1
Balauſtium 46. 2
Ballote 137. 1
Balſamum 10. 2
Barbula hirci 91. 1
Baſiliſci ict9 notæ. 261. 2
Eius curatio 266. 1
Bdelliũ. 27. 1. Beta. 85. 1
Betonica 150. 2
Bitumen 32. 2. & 33. 1
Blatta piſtrinaria 60. 1
Bliton 84. 1
Botrys 140. 1
Braſſica 84. 2
Braſſica marina 85. 1
Braſſica ſylueſtris. ibidem
Britanica 151. 1
Brom9. 180. 2. Bryõ. 12. 1
Bryonia 154. 2
Buccina 54. 2
Bugloſſum 178. 2
Bulbus eſculẽtus 99. 1
Bulbus uomitorius ibidẽ
Bunion 83. 2. & 178. 1
Bupreſtis. 62. 2. & 244. 2
Buphthalmos 145. 2
Butyrum 65. 2
Butyri fuligo ibidem

C

Cacalia 178. 1
Cachrys. 128. 2. & 129. 1
Cadmia 2. 23. 2
Cæciliæ ict9 notæ. 260. 2
Eius curatio 265. 1
Calamus odoratus. 10. 2
Calamintha 117. 1
Calcifraga 194. 1
Calx 250. 2

Calx uiua 232. 1
Cancamum 12. 2
Cancri 56. 1
Canis rubus 38. 1
Canis rabidi iecur 60. 2
Canis rabioſi ſigna. 256. 2
Curatio morſus ei9. 257. 1
Ab eo morſorum uictus ratio 258. 2
Cannabis 147. 2
Cãtharides. 62. 2. & 243
Capnos 176. 1. (2.
Capparis 100. 1
Capræ ungula 60. 1
Caprinum iecur 60. 2
Cardamonum 5. 1
Cardamina 87. 1
Carduus 110. 1
Carpaſi ſuccus 247. 1
Carum 124. 1
Cariotæ 45. 2
Caſeus. 65. 1. Caſia. 7. 2
Caſtanea 44. 2
Caſtorium 58. 1
Catanance 179. 2
Caucalis 90. 1
Cedria 34. 1
Cedrides 34. 2
Cedromela 48. 2
Cedrus 34. 1
Celticum nardum 6. 1
Cẽchri ictus notæ .261.
Eius remedia 265. 2
Centauriũ magnũ. 107. 2
Centauriũ minus. 108. 1
Cepa 92. 1
Cepæa 148. 1
Cera 75. 1
Ceraſia 47. 2
Ceraſtæ ictus notæ. 261. 1
Eius curatio 265. 2
Cerui genitale 60. 1
Ceruinum cornu 62. 1
Ceruſa. 222. 2. & 248. 2
Ceſtron 150. 2
Chalcitis 225. 2
Chamæ 55. 1
Chamæacte 192. 2
Chamæciſſos 178. 2
Chamædaphne 182. 2
Chamædrys 136. 1
Chamæleo albus 108. 2
Chamæleo niger 109. 1
Chamæleucæ 178. 2
Chamæpitys 149. 2
Chamæſyce 191. 1
Chamelæa 191. 2
Characias tithymal9. 188
Chelidoniũ 103. 1. (2.
Chelidoniũ minus ibidem
Chia terra 238. 1
Chondrylla 88. 2

Chryſanthemō. 145.1.&
Chryſocolla 223.1.(162.1
Chryſocome 161.2
Chryſogonon ibidem
Cicadæ 61.2
Cicer ſatiuum 79.1
Cicer arietinum 79.2
Cicer ſylueſtre ibidem
Cici 188.1
Cicuta.169.2.& 246.2
Cimices 59.2
Cimolia 238.1
Cinis ſarmētitius 232.1
Cinnabaris 224.1
Cinnamomum 8.1
Cionia 54.2
Circæa 140.2
Cirſium 177.1
Ciſtus 38.2
Citria mala 48.2
Clematis 152.1
Clinopodion 135.2
Clymenon 153.2
Cnicus 196.1
Coagulum 67.1
Coccū gnidion 192.1
Coccum infectoriū 160.1
Cochleæ 55.2
Cæruleus 223.2
Colchicon 171.1
Colligēdorum ratio 2.2
Colocaſia 80.2
Colocynthis 193.2
Colymbades 43.1
Communis curatio in omnes ictus uirulētos.261.2
Conyza 141.1
Corallium 133.2
Coriādrū.125.1.et 246.1
Coria ueterametaria.60.2
Coriarius frutex 45.1
Coris 149.2
Coronopus 87.2
Cornu cerui 62.1
Cornus 49.2
Corruda 86.1
Cos Naxia 237.2
Coſtus 9.2
Cotonea mala 48.1
Cotyledon 172.1
Cratæogonum 142.1
Crimnon 77.1
Crithmum ſeu crithamon
Crocodilion.109.2(87.2
Crocomagma 13.2
Crocum 13.1
Croton 188.1
Cucurbita 88.2
Cucumis ſatiuus 89.1
Cucumis ſylueſtris 184.1
Cuminū ſatiuum 124.1
Cuminū ſylueſtre 124.2

Cupreſſus 33. 1
Curini 76. 2
Cyclaminus 96. 2
Cyclaminus altera 97. 1
Cydonomeli 206. 1
Cynia 196. 2
Cynocrambe Ibidem
Cynogloſſon 179. 1
Cynoſorchis 142. 1
Cypariſſias tithymalus 189. 2.
Cyphi thymiama 12. 2
Cypirus 4. 2
Cytinus 46. 2
Cytiſus 176. 1

D

Damaſcœna pruna 49.2
Damaſonion 148. 2
Daphnoides 182. 1
Daucus 127. 2
Delphinium 128. 1
Dendroides tithymalus. 189. 2.
Deuteria 201. 2
Dictamnum 116. 1
Dictamnũ Cretenſe 116.2
Diphryges 227. 1
Dipſacum 109. 2
Dipſadismorſ⁹ notæ 260.2
eius curatio 265. 2
Dorycniõ 167.2.et 245.2
Draba 94. 2
Draco marinus 56. 2
Draconis marini ictus remedia 264. 1
Dracunculus 97. 2
Dryini ictus notæ 260. 2
eius curatio 165. 1
Dryopteris 196.1
Dulcis radix 107. 2

E

Ebenus 39. 2
Ebulum 192. 2
Ebur 62. 1
Echinus 54. 1
Echion 156. 2
Elaphoboſcon 127. 1
Elaterion 184. 2
Elatine 158. 2
Electrum 35. 2
Eleliſphacos 116. 2
Elæomeli 15. 2
Eleoſelinum 126.1
Elichryſon 161. 2
Empetron 194. 1
Ephemerõ 171.1 et 245.1
Epimedion 155. 1
Epimelis 49. 1
Epipactis 175. 2
Epirotica mala 48. 2
Epithymum 193. 2
Equiſetum 160. 1

Equorum lichenes 60. 1
Eretria terra 237. 2
Erica 37. 1
Erinaceus 54. 1
Erinei 53. 1
Erinon 157. 1
Eruca 90. 1
Erucæ olerum 62. 2
Erucæ pinorum 62. 2. & 244. 1.
Eruum 81. 1
Eryngium 111. 2
Eryſimon 94. 2
Erythrodanon 146. 2
Eupatorium 158. 2
Euphorbium 132. 1

F

Faba 79. 2
Faba Aegyptia 80. 1
Fæx 231. 2
Fagus 44. 1
Farina craſſior 77. 1
Ferri rubigo 219. 1
Fel 71. 1
Ferula 129. 2
Feſtuca 180. 2
Fibrini teſtes 57. 2
Ficus 52. 1
Fidicula 180. 2
Filicula 196. 2 Filix 195. 1
Filix fœmina 195. 2
Fimum 72. 1
Flos æris 216. 2
Flos ſalis 230. 2
Flos punicæ 46. 2
Flos ſylueſtris punici ibidẽ
Fœniculum 127. 1
Fœniculũ erraticũ 127. 2.
Fœnum græcum 78. 2
Fraxinus 35. 2
Fucus marinus 174. 1
Fuligo è myrrha, reſina, ſtyrace 29. 1
Fuligo liquidæ picis 32. 1
Fuligo pictoria 239. 1
Fuligo thuris 28. 2
Fumaria 176. 1
Fungi 170. 2. & 249. 1

G

Gagates lapis 235. 2
Galactites lapis 236. 1
Galaxias 236. 1
Galbanum 132. 1
Galerita 61. 2
Galion 173. 1
Galiopſis ibidem
Galla 44. 2
Gallina 60. 2
Gallinæ cerebellũ ibidem
Garum 59. 1
Genitale cerui 60. 1
Gentiana 106. 1

Geranion 140. 2
Geodes lapis 237. 2
Gingiberis 95. 2
Gingidion 89. 2
Gith 130. 2
Gladiolus 155. 1
Glans 44. 1
Glans Iouis 44. 2
Glans Sardiana ibidem
Glans unguentaria 187. 1
Glaſtum ſatiuum 104. 1
Glaſtum ſylueſtre ibidem
Glaucium 134. 1
Glaux 181. 1
Gluten piſcium 134. 1
Glutinum ibidem
Gnaphalion 140. 2
Gnidium granum 192. 1
Gobius 59. 1
Gramen 157. 1
Gramen arūdinaceū ibidē
Gramen Parnaſi ibidem
Groſſi 53. 1
Gummi amygdalæ 50. 1
Gummi ceraſi 47. 2
Gypſum 232. 1. et 249. 2

H

Hæmatites 234. 2
Hæmorrhoi ict⁹ notæ 260. 2. Eius curatio 265. 1
Halica 77. 2
Halicacabon ſolanū 166. 2
Halimus 37. 2
Harundo 36. 2
Harundo cypria ibidem
Harundo uallatoria ibidē
haſtula regia 98. 2
Hedera 102. 1
Hedyſaron 143. 1
Helcyſma 221. 1
Helenium 13. 2
Helenium alterum 14. 1
Helioſcopius 189. 2
Heliotropiū magnū 196. 2
Heliotropiū paruū 197. 1
Helleborum album 182. 2
Helleborū nigrum 183. 1
Helxine 158. 2 et 171. 1
Hemerocallis 141. 2
Hemionitis 144. 2
Herba ſabina 34. 1
Hieraciū magnū 125. 2
Hieracium paruū ibidem
Hippace 65. 2
Hippocampus 54. 2
Hippogloſſon 179. 1
Hippolapathon 83. 2
Hippomarathron 127. 2
Hippophaës 187. 2
Hippophæſton 188. 1
Hippopotami teſtes 57. 2
Hippoſelinon 126. 1

Hirci barbula 91. 1
Hirculus 6. 1
Hirundines 61. 2
Hirudo 251. 1
Holoſtium 153. 2
Hordeum 76. 1
Horminum 143. 1
Hyacinthus 163. 1
Hydromeli 202. 2
Hydromelon 206. 1
Hydropiper 96. 1
Hyoſcyamus 165. 1 & 247. 1.
Hypecoon 165. 1
Hypericon 148. 2
Hypociſtis 39. 1
Hyſſopum 114. 2

I

Iaſpis 236. 2
Iberis 53. 2
Ibiſcum 147. 1
Ichthyocolla 134. 1
Idæa radix 159. 2
Iecur apri 60. 2
Iecur aſininum ibidem
Iecur canis rabidi. ibidem
Iecur caprinum ibidem
Iecur mergi. ibidem
Illecebra 172. 1
Ilex 44. 1
Indicum 223. 2
Inguinalis 177. 2
Intybus 88. 1
Iouis glans 44. 2
Irio 94. 2
Iris 3. 2
Iſopyron 177. 2
Iudaicus lapis 236. 1
Iuglandes nuces 50. 2
Iuncus 161. 1
Iuncus odoratus 10. 1
Iuniperus 33. 2
Ixia 108. 2. & 248. 2

L

Labrum Veneris 109. 2
Labruſca 198. 1
Lac 64. 1
Lac coagulatum 250. 1
Lac humanum 65. 1
Lac ſchiſton 64. 2
Lactis ſerum ibidem
Lacerta 63. 1
Lactuca ſatiua 89. 1
Lactuca ſylueſtris 89. 2
Ladanum 39. 1
Lagopus 154. 2
Lampſana 83. 2
Lana 66. 1
Lana cremata ibidem
Lanaria herba 96. 1
Lappa 175. 2. & 180. 2
Lapathum 83. 1

Laſer 130. 2
Laſerpitium ibidem
Lathyris 190. 1
Lauer 87. 1
Laurus 35. 1
Laur⁹ Alexādrina 182. 1
Lauri baccæ 35. 1
Lemnia terra 225. 1
Lens 80. 2
Lens paluſtris 171. 2
Lentiſcus 29. 2
Lentiſcina reſina 30. 1
Leontopetalon 135. 2
Leontopodion 179. 1
Lepidium 100. 2
Leptocarya 51. 1
Lep⁹ marin⁹ 57. 1. et 250. 2
Lepus terreſtris 57. 1
Leucacantha 111. 2
Leucanthemon 145. 1
Leucas 136. 2
Leucoion 141. 2
Lichenes equorum 60. 1
Lichen 161. 1
Lignorum marcor 36. 1
Liguſticon 122. 1
Liguſtrum 38. 2
Lilium 136. 2
Lilium ſylueſtre 141. 2
Limonion 154. 2
Lingua bubula 178. 2
Linozoſtis 196. 2
Linum 79. 1
Lithocolla 237. 1
Lithoſpermon 146. 1
Locuſtæ 61. 2
Lolium 78. 1
Lonchitis 146. 2
Lora 201. 2
Lotus arbor 49. 1
Lotus Aegyptia 176. 2
Lotus ſylueſtris 176. 1
Lotus urbana ibidem
Lupinus 81. 2
Lychnis coronaria 136. 2
Lychnis ſylueſtris ibidem
Lycium 40. 2
Lycopſis 156. 1
Lygos 42. 1
Lyſimachia 151. 2

M

Macer 36. 1
Mænæ 59. 1
Magnes 235. 2
Magudaris 131. 1
Malabathrum 7. 1
Malicorium 46. 2
Malua 84. 1
Malum 48. 1
Malum Armeniacū 48. 2
Malum cotoneum 48. 1
Malum dulce 48. 2

Malum Epiroticum ibidẽ
Malum Medicum 48. 2
Malum orbiculatum ibidẽ
Malum Perſicum ibidem
Malum præcox ibidem
Malum punicum 46. 1
Malum ſylueſtre ibidem
Mandragoras 168. 1
& 247. 2.
Manna thuris 28. 2
Marcor lignorum 36. 1
Maron 119. 1
Marrubium 137. 2
Marrubium nigrũ 137. 1
Maſtiche 30. 1
Meconium 247. 2
Medica 91. 2
Medica mala 48. 2
Medion 154. 2
Medulla 71. 1 Mel 74. 1
Mel heraclion 246. 1
Melampſithium 200. 1
Melanteria 226. 2
Melanthium 130. 2
Melia terra 238. 2
Melilotos 118. 2
Melimela 48. 2
Meliſſophyllon 137. 1
Melitites lapis 236. 1
Melomeli 206. 1
Memphites 236. 2
Mentha 116. 2
Menthaſtrum 117. 1
Meon 4. 2.
Mercurialis 196. 2
Mergi iecur 60. 2
Meſpilus 49. 1
Metopion unguentũ 24. 1
Milium 77. 2
Millefolium 176. 2
Millepedæ 59. 2
Miſy 226. 2
Mituli 55. 1
Moly 121. 1
Molybdæna 220. 2
Molybdoides lapis 220. 1
Morochthus 236. 1
Morus 51. 1
Mullus 57. 2
Mulſum 202. 1
Muralis herba 171. 1
Muria 230. 2
Mures 64. 1
Muris auricula 104. 1
Mus araneus 63. 2
Muris aranei ictus notæ
260. 1. Ei⁹ cura. 264. 2
Muſcus 12. 1
Muſcus marinus 173. 2
Muſtela 58. 1
Myagron 177. 1
Myoſotis 104. 1

Myrica 37. 1
Myrrha 25. 2
Myrrha Bœotica 26. 2
Myrrhis 177. 1
Myrtidanum 47. 2
Myrtus ſatiua 46. 2
Myrtus ſylueſtris 181. 2

N

Naphtha 33. 1
Napus 82. 2
Narcaphthon 12. 2
Narciſſus 187. 2
Nardi genera 5. 2
Nardum Celticum 6. 1
Nardum montanum 6. 2
Nardinũ unguentũ 25. 1
Naſturtium 94. 1
Natricis, ictꝰ notæ 261. 1
Eius curatio 265. 2
Nepeta 117. 1 Neriõ 170. 1
Nitrum 131. 1
Nitri ſpuma ibidem
Nux auellana 51. 1
Nux iuglans 50. 2
Nux pinea 29. 2
Nymphæa 143. 2

O

Ochra 224. 1
Ocimaſtrum 156. 2
Ocimum 90. 2
Oenãthe 141, 1 et 198. 2
Oeſypum 66. 2
Olea ſylueſtris 42. 2
Oleaſter ibidem
Oleæ æthiopicæ lachrymæ 43. 2.
Olei uires 14. 2
Oleum amygdalinũ 16. 1
Oleum balaninum 16. 2
Oleum cicinum 15. 2
Oleum cnicinum 16. 2
Oleũ è gnidio grano ibidẽ
Oleum hyoſcyaminũ 16. 2
Oleum laurinum 17. 1
Oleum lentiſcinum 17. 2
Oleum maſtichinum ibidẽ
Oleum melãthinum 17. 1
Oleum melinum 48. 1
Oleum myrteum 17. 1
Oleum oliuæ ſylueſtris 14. 2. & 43. 2.
Oleum omphacinũ 14. 1.
Oleum picinum 32. 1
Oleum rhaphaninũ 16. 2
Oleum ſicyonium 15. 1
Oleum ſinapinum 17. 1
Oleum ſtyracinum 27. 1
Oleum terebinthinũ 17. 2
Oliuæ colymbades 43. 1
Oloſchœnos 161. 1
Oluſatrum 126. 1
Omphacium 199. 1

Omphacomelites 206. 1
Onagra 177. 1
Onitis 115. 1
Onobrychis 148. 2
Ononis 111. 1
Onoſma 143. 2
Onyx 55. 1. & 236. 1
Ophioſcorodon 92. 2
Ophites lapis 237. 1
Opobalſamum 11. 1
Orbiculata mala 48. 2
Oreoſelinon 126. 1
Origanum 115. 1
Origanum ſylueſtre. ibidẽ.
Ornithogalum 91. 1
Orobanche 90. 2
Oryza 77. 2
Oſſifragus 61. 2
Oſtracites 237. 1
Oſyris 181. 1
Othonna 103. 2
Ouorum natura 61. 1
Oui candidum ibidem
Oxalme 204. 1
Oxylapathum 83. 1
Oxymyrſine 181. 2

P

Pæderota 110. 2
Pæonia 145. 2
Paliurus 38. 1
Palma 45. 2
Palma elate 46. 1
Palmæ thebaicæ 45. 2
Panaces Aſclepij 122. 1
Panaces Chironium. ibidẽ.
Panaces Heracleũ 121. 1
Pancration 100. 1
Panicum 78. 1
Papauer corniculatum 164. 2. & 248. 1.
Papauer erraticum 163. 1
Papauer ſatiuum 163. 2
Papauer ſpumeum 165. 1
Pappi 251. 2
Papyrus 36. 2
Paralyos 189. 2
Paronychia 161. 2
Parthenium 145. 1
Paſſum 199. 2
Paſtinaca herba 122. 2
Paſtinaca marina 57. 1
Paſtinacæ marinæ ictus notæ 260. 1
eius curatio 264. 1
Pedicularia herba 185. 2
Pelecinon 143. 1
Peplion 190. 2
Peplis ibidem
Peplos ibidem
Pepo 89. 1
Periſtereon 162. 1
Perſea 53. 2

Perſica mala 48. 2
Perſonata 175. 2
Periclymenon 154. 1
Petaſites 175. 2
Petroſelinum 126. 1
Peucedanon 129. 2
Phalangium 138. 1
Phalãgij morſ⁹ notæ 259. 2. Eius curatio 263. 2
Phalaris 146. 1
Pharicon 248. 1
Phaſiolus 81. 1
Phœnicobalanus 45. 2
Phœnix 159. 2
Phrygius lapis 234. 1
Phu 7. 1
Phyllitis 138. 1
Phyllon 142. 1
Phyteuma 179. 1
Picea 29. 1
Picis liquidæ fuligo 32. 1
Pineæ nuces 29. 2
Pinorum erucæ 62. 2 & 244. 1.
Pinus 29. 1
Piper 95. 1
Piſcium ius 59. 2
Piſſaſphaltos 32. 2
Piſſelæon 32. 1
Piſtacia 50. 2
Pityuſa 190. 1
Pix liquida 31. 2
Pix ſicca 32. 1
Plantago 86. 1
Platanus 35. 1
Plumbago 220. 2
Plumbum elotum 219. 2
Plumbum uſtum ibidẽ
Plumbi recrementum 220. 1.
Pnigitis terra 238. 2
Polemonia 152. 2
Polion 139. 1
Polycnemon 135. 2
Polygala 181. 1
Polygonaton 152. 1
Polygonon 151. 2
Polypodion 195. 2
Pompholyx 214. 2
Populus alba 35. 2
Populus nigra ibidem
Porrum capitatum 91. 2
Portulaca 85. 2
Potamogeton 174. 1
Poterion 110. 2
Propolis 75. 2
Prunus, pruna 49. 2
Pſeudobunion 178. 2
Pſeudocaſia 8. 1
Pſeudocinnamomum 8. 2
Pſeudodictamnum 116. 2
Pſoricon 226. 1

Pſyllion 166. 1 et 246. 2
Ptarmica 96. 1
Pulegium 115. 2
Pulegium ſylueſtre 117. 1
Pulicaria 166. 1
Pulticula 77. 1
Pulmones animaliũ 60. 1
Pumex 229. 1
Purpura 54. 2
Pycnocomon 193. 1
Pyraſter 49. 1
Pyrethrum 128. 1
Pyrites 234. 2
Pyrorum genera 48. 2

Q

Quercus 44. 1
Quinquefolium 159. 1

R

Radicula 96. 1
Radix 82. 2
Radix dulcis 107. 2
Radix ſylueſtris 83. 1
Rana 58. 2
Rana paluſtris 251. 1
Ranunculum 101. 1
Rapum 82. 1
Recondẽdorum ratio 3. 1
Recremẽtũ argenti 221. 1
Reſinæ uariæ 30. 2
Reſina lentiſcina 30. 1
Reſina liquida è pinu & picea 30. 2
Rha 106. 1.
Rhamnus 37. 2
Rhaphanus 82. 2
Rhaphan9 ſylueſtris 83. 1
Rhaponticum 106. 1
Rheon ibidem
Rhodia radix 160. 1
Rhododendron 170. 1
Rhus 45. 1
Ricinus 188. 1
Roſa 40. 1
Roſei paſtilli ibidem
Roſmarinum 128. 2
Roſmarinum coronarium 129. 1.
Rubeta 251. 1
Rubia 146. 2
Rubigo ferri 219. 1
Rubrica fabrilis 225. 1
Rubrica ſinopica 224. 2
Rubus 158. 1
Rubus canis 38. 1
Rubus idæus 158. 2
Rumex 83. 1
Ruſcum 181. 2
Ruta 119. 2
Ruta ſylueſtris 120. 2

S

Sabina herba 34. 1
Saccharum 74. 2
Sagapenion 132. 1
Sal 229. 2

Salis flos 230. 2
Salis ſpuma ibidem
Salamandra 63. 1
& 249. 2.
Saliuaris 128. 1
Saliunca 6. 1
Salix 42. 2
Saluia 116. 2
Sambucus 192. 2
Samia terra 238. 1
Samius lapis ibidem
Sampſuchum 118. 2
Sandaracha 227. 2
& 250. 2.
Sandyx 223. 1
Sanguinaria 151. 2
Sãguinaria fœmina 152. 1
Sanguis 72. 1
Sanguis tauri 249. 2
Sapa 200. 1
Sapphirus 236. 2
Sarcocolla 133. 2
Sardianæ glandes 44. 2
Sardonia 247. 1
Sarmentitius cinis 132. 1
Satureia 118. 1
Satyrion 142. 2
Satyriõ erythroniõ 143. 1
Scammonia 191. 1
Scandix 90. 1
Schiſtum lac 64. 2
Schiſtos lapis 235. 1
Scilla 99. 2
Scincus 63. 2
Scolopendra 56. 2
Scolopendræ ictus notæ 260. 1.
Eius curatio 263. 2
Scolymos 110. 1
Scordion 139. 1
Scordopraſſon 93. 1
Scoria plumbi 220. 1
Scorpioides 197. 1
Scorpius marinus 56. 1
Scorpius terreſtris ibidem
Scorpij ictus notæ 260. 1
Eius curatio 264. 1
Securidaca 143. 1
Sedum magnum 171. 2
Selenites lapis 236. 2
Selinuſia terra 238. 1
Semen 77. 1
Semperuiuum 171. 2
Semperuiuũ minus 172. 1
Senecta anguium 57. 1
Senecio 173. 2
Sepia 57. 2
Seps 63. 2
Seris 88. 1
Serpillum 118. 1
Sertula Campana 118. 2
Serum lactis 64. 2

Seſama 78. 1
Seſamoides 184. 1
Seſeli 123. 1
Seſeli Aethiopicum 123. 1
Seſeli Creticum 123. 2
Seſeli Pelopõnenſe 123. 1
Setanium 49. 1
Sicyonium oleum 15. 1
Sideritis 157. 2
Sidion 46. 2
Siligo 77. 1
Siliquæ 47. 2
Silphium 131. 1
Silurus 58. 2
Silybum 187.1
Sinapi 93. 2
Sion 87. 1
Siſer 83. 1
Siſon 123. 2
Siſymbrion utrunq; 87. 1
Sitania 75.2
Smarides piſces 58. 2
Smilax 91. 1. & 170. 1 & 246. 2.
Smilax aſpera 181. 1
Smilax læuis 181. 2
Smyris 237. 1
Smyrnion 126. 2
Solanum hortenſe 166. 2
Solanum manicum 167. 1
Solanum ſomniferũ ibidem
Somchus 87.2 Sorba 49.2
Sori 226. 2
Sparganion 155. 2
Spartion 186. 2
Spatha 46. 1
Sphondylion 129. 1
Sphragis ægos 225. 1
Spina acuta 38. 1
Spina alba 110. 1
Spina Arabica ibidem
Spongiæ 233. 1
Spongiarũ lapides 237. 1
Spuma nitri 131. 1
Spuma ſalis 230. 2
Spuma argenti 221. 1 & 250. 1.
Squamma æris 217. 1
Squamma ex acie decuſſa 217. 2.
Stachys 138. 1
Stacte 24. 2
Staphis agria 185.2
Stercus ferri 219. 1
Stibium 220. 1
Stimmi ibidem
Stœbe 143.2
Stœchas 114. 2
Stomoma 217. 2
Stratiotes 174. 1
Stratiotesmillefoliũ 174. 2
Strigmẽta balnearũ 15. 1

Struthia cotonea 48. 1
Struthion 96. 1
Styrax 26. 2
Succinum 35. 2
Suillus pulmo 60. 1
Suillus talus 62. 1
Sulphur 229. 1
Sycomorus 51. 2
Symphyton 153. 1

T

Talus ſuis 62. 1
Tamarix 37. 1
Taxus 170. 1. & 246. 2
Tauri ſanguis 249. 2
Telephion 104. 1
Tellinæ 55. 1
Terebinthus 30. 1
Terebinthina 30. 2
Terra 237. 2
Terra fornacum 238. 2
Teſtæ ibidem
Teſticulus canis 142. 1
Teucrion, teucris 136. 1
Thalaſſomeli 203. 2
Thaliëtron 173. 2
Thapſia 186. 1
Thelygonon 142. 1
Thlaſpi 94. 1
Thracias lapis 235. 2
Thunnus 59. 1
Thus 27. 2
Thuris cortex 28. 2
Thuris fuligo ibidem
Thuris manna ibidem
Thyites lapis 236. 1
Thymelæa 192. 1
Thymoxalme 204. 2
Thymus 117. 2
Tilia 38. 2
Tithimali 188. 2
Tordylion 123. 1
Torpedo piſcis 56. 2
Toxicon 248. 2
Tragacantha 111. 2
Tragium 160. 2
Tragoriganum 115. 2
Tragos 77. 1. & 160. 2
Tribulus 154. 1
Trichomanes 180. 2
Trifolium 138. 2
Trimeſtria 75. 2
Triphyllon 138. 2
Tripolion 179. 2
Triſago 136. 1
Triticum 75. 2
Tuber 91. 1
Tuſſilago 139. 2
Typha 140. 2

V

Veneris umbilic⁹ 172. 1
Veratrum album 182. 2
Veratrum nigrū. 183. 1

Verbaſcum 174.2
Verbenaca 162.1
Vermes terreni 63.2
Veſparum ictus curatio. 263.2.
Veſicaria 166.2
Vetonica 151.1
Victus ratio in morſu rabioſi canis 258.2
Vimen 42.2
Vina marina 205.2
Vina picata 200.1
Vina reſinata ibidem
Vini natura 199.2
Vinum abiegnum 208.2
Vinũ abrotonites 210.2
Vinũ abſinthites 209.1
Vinum acorites 212.1
Vinum adynamon. 201.2
Vinum anethinũ 212.1
Vinum apijtes 206.2
Vinũ aromatites 211.1
Vinum aſarites 211.2
Vinum bunites 210.2
Vinũ calamĩthites. 210.2
Vinũ catorchites 207.2
Vinũ cedrinum 208.2
Vinum cedrites 209.1
Vinum ceſtrites 210.1
Vinũ chamædryites 210.1
Vinũ è chamelæa 212.2
Vinum chamæpityinum. ibidem.
Vinũ è conyza 211.1
Vinũ cupreſſinũ 208.2
Vinum cydonites 206.1
Vinum daucites 211.2
Vinũ dictamnites 210.2
Vinũ è flore ſalis 212.1
Vinũ helleborites 212.2
Vinum hyſſopites 209.2
Vinum ex iride 211.1
Vinũ iuniperinũ 208.2
Vinum laurinũ ibidem
Vinum lẽtiſcinum. 207.2
Vinũ mãdragorites. 212.2
Vinũ marathrites 212.1
Vinũ è marrubio 210.2
Vinum melites 206.1
Vinum melitites 202.1
Vinum melomeli 206.1
Vinum è myrrha 211.1
Vinum myrſinites. 207.1
Vinum myrtites ibidem
Vinum è nardo ſylueſtri. 211.2
Vinum nectarites 210.2
Vinũ œnanthinũ 206.2
Vinũ omphacites 201.2
Vinum palmeum 207.2
Vinum origanites. 210.2
Vinum panacites 212.1

Vinũ è petroſelino 212.1
Vinum picatum 209.1
Vinum pineum 208.2
Vinum è pipere 211.1
Vinum è pulegio 210.2
Vinum reſinatum 208.1
Vinum rhodites 207.1
Vinum rhoites 206.2
Vinum ſaluiatum 212.1
Vinum è ſatureia 210.2
Vinũ ſcãmonites 213.1
Vinum ſcillinum 205.1
Vinum ſelenites 212.1
Vinũ ſtœchadites 210.1
Vinum ſtrobilites 208.2
Vinũ è ſycomoris 208.1
Vinũ è Syriaca nardo, celtica, malabathro. 211.2
Vinũ terebinthinũ 207.2
Vinum thymites 210.2
Vinũ è thymelæa 212.2
Vinum tragoriganites. 210.2
Viola alba 141.2
Viola purpurea 178.1
Viperæ ict⁹ notæ 260.2
Eius curatio 264.2
Viperinæ carnes 56.2
Viſcum 134.2
Vitis alba 194.2
Vitis nigra 195.1
Vitis ſylueſtris 194.1
Vitis uinifera 197.2
Vitex 42.1
Vlmus 36.1
Vmbilicus Veneris 172.1
Vnedo 50.1
Vnguentorũ ratio 18.1
Vng. abrotoninũ 20.2
Vng. amaracinũ 23.2
Vng. anethinum 20.2
Vng. butyrinũ 22.1
Vng. cinnamominũ 25.1
Vng. crocinum 22.1
Vnguentũ cyprinũ. 22.2. & 38.2
Vng. elatinum 19.1
Vng. gleucinum 23.2
Vng. hedychroon 24.1
Vng. iaſninum 25.2
Vnguentũ irinum 23.1
Vnguentũ lilinum 20.2
Vng. malabathrinũ 25.2
Vnguẽtũ megalinũ 24.1
Vng. melinum 19.1
Vng. mendeſium 24.2
Vng. metopion 24.1
Vng. narciſſinum 21.2
Vng. nardinum 25.1
Vng. ociminum 20.1
Vng. œnanthinum 19.2
Vng. onychinum 22.1

Vng.roſaceum 18. 1
Vng.ſampſuchinũ 20. 1
Vng.ſtyracinum 22. 1
Vnguẽtũ ſuſinum 20. 2
Vnguentũ telinum 19. 2
Vngula aſini 60. 1
Vngula capræ ibidem
Vnguis odoratus 55. 1
Vrina 73. 2
Vrtica 172. 2
Vſtio contra uenenatos ictus 258. 1
Vua 198. 1
Vua paſſa 198. 2
Vulpinus pulmo 60. 1

X

Xanthion 180. 2
Xiphion 155. 1
Xylobalſamon 11. 1
Xylocinnamomum 9. 1
Xyris 155. 2

Z

Zea, ſeu ſemen 77. 1
Zopiſſa 32. 2
Zythum 76. 2

FINIS.

Pedanij Dioſco

RIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIbri primi, *Ioanne Ruellio ſueſſionenſi interprete*, *Præfatio.*

QVANQVAM, Amiciſſime Aree, complures non ueterum modò, ſed recentiorum quoq;, de medicamentorum cõpoſitione, uiribus atque probatione commentati ſunt: nobis tamẽ nec uanum, nec à ratione abhorrentem impetum animi ad hoc opus inceſſiſſe, tibi oſtendere tentabimus. quòd eorum nõnulli abſolutum nihil ædiderunt: alij q̃plurima, quæ auditu percũctãdo didicerãt, ſcriptis tradiderunt. Siquidem Bithynus Iolas & Heraclides Tarentinus, omiſſa prorſus herbarum tractatiõe, rem ſaneꝗ paucis perſtrinxerunt. Neque uerò omnes illi de metallicis quicquã rebus aut odoramentis memoriæ prodiderunt. Crateuas autem herbarius, & Andreas medicus, qui cæteris diligentius hac in parte uerſati uidentur, radices multas apprimè utileis, herbaſque, haudquaꝗ adnotatas, reliquerunt. Verũtamen priſco.

rum ſubſcribere oportet ſententijs:quos,etſi pauca ipſis referantur accepta,magnam tamen impẽdiſſe diligentiam conſtat. Iunioribus minus aſſẽtiendum:è quibus Iulius Baſſus,& Niceratus,& Petronius Niger,& Diodotus,Aſclepiadæ omnes, medicinalem materiam uernaculam cognitámq; uulgò,dignã cenſuerunt,quæ ab ipſis literis exactè mãdaretur:& ut medicamentorũ uires probationéſque curſim complexi,ſic nullo experimẽto eorum effectus colligentes,inani uerò reddendarum cauſarũ ſtudio uerba fundentes, alia pro alijs ſcriptitando,rem in aceruum congeriémque controuerſiarum extulerunt. Siquidem qui inter eos egregius habetur Niger, euphorbium,naſcentis in Italia,chamelææ ſuccum eſſe contendit:androſæmónque eãdem herbam cum hyperico eſſe. quinetiam aloën in Iudæa foſſilem naſci, & pleraque his ſimilia, exponit reclamante euidentia: quæ prorſus ueritati refragãtur.Quibus cõiectura colligi poteſt, ea nõ oculata fide,ſed narratione potius ab alijs accepiſſe . In ordine ijdem ipſi aberrarũt,partim eorũ diſcrepanteis nulláq; cognatione coniunctas uireis collidentes : partim per elementa literarum ſcripta in ordinem digerẽtes,quò facilius memoriæ mandarẽtur, genera & eorũ effectus à ſua cognatione diſiungentes.Nos uerò ab ineunte,ut ita dicam, iuuenta, iugi deſiderio cognoſcendæ materiæ allecti, permultis regionibus peragratis(nec enim neſcis nos militarẽ uitam exegiſſe) tuo hortatu commentationem in

ſex libros contulimus.quod opus tibi dicamus, Aree, animi gratitudine obſequentes, ob eum quo nos proſequeris affectum. Etenim natura cũ in omneis eruditiõe excultos, tũ uerò in eos quibus cum tibi eiuſdem artis neceſſitudo intercedit, pronus ad amicitiam eſſe ſoles: in nos etiam aliquanto peculiarius. Enimuero non paruũ præbet tuæ probitatis argumentum, optimi uiri Licinij Baſſi ſingularis erga te amicitia: quã unà nobiſcũ degentes nouimus, cum mutuam inter uos beneuolẽtiam æmulatione dignam intueremur. Admonitũ autem te uelim, eóſque qui in hoſce commẽtarios incident, ne in uerbis facultatem noſtram æſtimetis, ſed potius adhibitã rebus cum peritia curã. Etenim plurima uiſu ipſi exactiſſimè cognouimus: quædam etiam ex ea, de qua inter omnes cõuenit, hiſtoria, percunctationéꝙ rerum apud ſingulos uernacularum diligenter accepimus. Dabimus igitur operam, ut differenti ab alijs ordine tradito, genera medicinarum uiréſque deſcribantur. Quòd autem neceſſaria ſit medicamentorum ratio, nemo eſt fermè qui ignoret. quòd ea & totĩ arti cõiuncta ſit, uniuerſiſque eius partibus efficax adminiſtret auxilium. Quare per medicamentorum compoſitiones atque miſturas, & facta in morbis pericula extendi, & incrementum capeſſere poteſt, ꝗ plurimum conferente ſingulorũ medicaminum cognitione. Quinetiam uernaculam familiarémque materiam complectemur, ut perfecta ſit quæ à nobis relinquetur doctrina. Verũ

imprimis curam impendere oportet, ut ſuis temporibus ſingula & demetantur & recondantur. certè pro horum ratione aut ualent uiribus, aut euanido nullóque munere funguntur. ſerena igitur cœli conſtitutione demetenda ſunt. Magni ſiquidem refert inter colligendum, ſi uel ſqualores uel imbres infeſti ſint: quemadmodum ſi loca, in quibus prodeunt, cliuoſa, & uentis expoſita ſint & perflata, frigidáque & aquis carentia. in his enim locis uires eorum longè ualidiores intelligũtur. Cõtrà, quæ in campeſtribus, riguis, & opacis, cæteríſq; locis à uento ſilentibus enaſcuntur, plerũque degenerant, & minus uiribus ualẽt: multóq; magis, ſi non ſuo tempore, nec opportunè colligantur, aut ſi per imbecillitatem intabuerint. Neque ignorandum, ſæpe pro peculiari loci natura, aut anni clemẽtia, maturius aut ſerius adoleſcere. Nonnulla propria ui, hyeme florẽt & folia pariunt: quædam bis anno florifera. Quare cui in animo eſt horum peritiam aſſequi, neceſſe eſt eum prima germinatione ſolo emergentibus, adultis, & ſeneſcentibus adeſſe. Nã qui pullulanti herbæ duntaxat aſtiterit, adultam cognoſcere nõ poteſt: neq; qui adultam tantum inſpexerit, nuper erumpentem noſcet. Quò fit ut propter mutatam foliorũ faciem, cauliũ proceritates, florũ ſeminíſque magnitudinẽ, et id genus alias peculiares notas, nõnulli qui olim has rerũ uarietates nõ perſpexerũt, magno in errore uerſentur. Quæ cauſa etiam nõnullis ſcriptoribus impoſuit, qui herbas

quaſdam, uerbi gratia gramen, quinquefolium, & tuſſilaginem, emittere florem, fructum & caulem negãt. Ergo qui ſæpius ad uiſendas herbas & earum natales ſe cõtulerit, earum cognitionem maximè conſequetur. Scire etiãnum cõuenit, ſola ex herbaceis medicaminibus ueratri genera, nigrũ, inq̃, & candidũ, multis edurare annis: reliqua à trimatu inutilia. Quæ uerò fruticoſa ſũt, ſicut ſtœchas, trixago, poliũ, abrotonũ, ſeriphũ, abſinthiũ, hyſſopũ, et alia id genus ſemine prægnãtia demetãtur. flores quoq; antea, q̃ ſpõte ſua decidãt: fructus autẽ, ut maturi decærpãtur neceſſe eſt: & ſemina, ubi ſiccari cœperint, priuſq̃ defluãt. Herbarũ ſuccus, et foliorũ elici debet, germinãtibus tũ primũ cauliculis. Lac et lachrymæ excipiãtur, inciſo ꝑ ſũmũ adoleſcentiæ uigorẽ caule. Radices, & liquamenta, corticéſue ut recondãtur eximere cõuenit, cum herbæ ſuis folijs exuũtur. Siccantur etiã expurgatæ inibi, locis aſperginẽ nõ redolẽtibus: ſed quæ luto aut puluere ſunt obſitæ, aqua elui debẽt. Flores & omnia quæ iucundũ odorẽ efflãt, arculis tiliaceis, nullo ſitu obductis reponantur. Nonnunquam charta aut folijs ſemina, ut perennent, aptè inuoluũtur. Liquidis medicaminibus denſior materia argẽtea, uitrea, aut cornea cõuenit. Fictilis etiã, ſi modò rara nõ ſit, accommodatur: & lignea, præſertim è buxo: ſed ænea uaſa ocularijs medicamẽtis liquidíſq;, & omnibus ijs, quæ aceto, pice liquida, aut cedria componũtur. Adipem autẽ & medullas ſtagneis uaſis recondi conuenit.

Iris. Cap. I.

IRIS à cœleſtis arcus ſimilitudine nomen accepit. Folia fert gladioli, ſed maiora, latiora, & pinguiora. Flores à caule æqualibus inter ſe ſpatijs diſtant uarij. ſiquidem candidi, pallentes, lutei, purpurei, aut cœrulei conſpiciuntur. qua diuerſi coloris ſpecie, quædam cœleſtis arcus imago repræſentari uidetur. Radices ſubiacent geniculatæ, duræ, odoratæ: quæ fruſtatim diſſectæ, in umbra ſiccantur, & traiectæ lino reconduntur. Melior eſt Illyrica, & Macedonica: & inter has laudatiſſima, quæ pumila ferè & denſa conſtat radice, frangenti contumax, ſubrufo colore, guſtu amaro, odore perquàm ſyncero, ita ut nullum prorſus ſitum redoleat. quæ dum tunditur, ſternutamēta mouet. Secundum locum habet Africana, candicans, guſtúque amara. Teredines in uetuſtate ſentiunt, tunc tamen odoratiores reddi ſolent. Vis omnibus excalfactoria, extenuans, contra tuſſim efficax. humorum qui ægrè reijciuntur craſſitiem digerunt. bilem, craſſamq; pituitā ex hydromelite drachmis ſeptem epotæ purgant. ſomnū conciliāt. lachrymas ciūt. torminibus medētur. Eædē potæ ex aceto auxiliantur ſerpentium ictibus, lienoſis, cōuulſis, perfrictionibus, horroribus, & quibus ge-

nitura effluit. menſes ex uino potæ pellunt. Deco*ctum earum, fœminarum fotibus utiliter imponi tur, ad emolliendos locos, laxandáque in eis uena rum ſpiracula. iſchiadicis infunditur. fiſtulas ac ſi nus carne explet.* Radi*ces ex melle glandis modo ſubditæ, partus extrahunt. quinetiã coctæ & illi tæ, ſtrumas, ueteréſque duritias emolliunt.* Sicc*æ quoque ulcera replent, & cum melle purgãt. nu data oſſa corpore operiunt. doloribus capitis, cum aceto & roſaceo magna utilitate illinuntur.* Ad*motæ cum albo ueratro, & duabus mellis partibus, lentigines & uitia cutis in facie à ſole contracta emaculat. peſſis, malagmatis, & acopis inſeruntur.* In *uniuerſum, magni ad omnia uſus.*

Acorum. *Cap. II.*

ACORVM *folia iridis habet, anguſtiora ta men: radices non diſſimiles, complicatas, non in rectum ſed obliquum actas, & ſummo ceſpite ſparſas, geniculis interceptas, albicantes, guſtu acres, odore non ingratas.* Op*timum eſt denſum, candidũ, plenum carie, nõ exeſum, odoratũ, cuiuſmodi* Colchidicũ & Galaticum, *quod aſpletion di cunt.* Radi*ci uis calfactoria.* Deco*ctũ potu urinã cit. prodeſt lateris doloribus, & iocineris atq; tho racis: item torminibus, uulſis, ruptis. lienẽ abſumit. urinæ ſtillicidio & ſerpentũ ictibus auxiliatur. inſidẽtibus ad muliebres affectus iridis modo utiliter imponitur. oculorũ caligines ſucco diſcutit.* Anti*dotis radix magno uſu commiſcetur.*

Meum. Cap. III.

MEON, quod Athamanticum uocant, in Macędonia & Hiſpania plurimum gignitur, anetho folijs & caule ſimile, ſed eo craſſius. binûm fermè cubitorum altitudine attollitur, ſparſis in obliquũ rectúmque radicibus, longis, tenuibus, odoratis, linguam excalfacientibus. Quæ ferueſactæ ex aqua, uel tritæ citra coctionem, præcluſorum renũ ueſicæq; farctæ uitia potu leniunt. urinæ difficultati medentur. ſtomachi inflationes diſcutiunt. Torminibus, affectæ uuluæ, articulorum doloribus, atque fluxionibus pectoris, tritæ cum melle in eclegmate auxiliantur. ſanguinem per mẽſtrua pellunt, deſeſſionibus ferueſactæ. infantibus autẽ illitæ imo uentri, urinas mouent. ꝙ ſi plus quàm deceat ex his bibatur, caput dolore afficiunt.

Cypirus. Cap. IIII.

CYPIRVS, quem aliqui eryſiſceptrum, ut aſpalathum appellant, folia fert porraceis proxima, ſed longiora & exiliora: caulem odorati iunci, cubitalem aut maiorem, anguloſum, in cuius cacumine minuta folia cum ſemine exoriuntur: radices, quarum in medicina eſt uſus, cohærẽtes inter ſe, oleis oblongis ſimiles aut rotundæ, nigro colore, ſuaui odore, amaro guſtu. In lacunoſis, paluſtribus & cultis enaſcitur. Optima eſt grauiſſima, denſa, fractu contumax, plena & aſpera, odoris cum quadam acrimonia iucũdi, qualis eſt Ci-

licia, Syriaca, et quæ à Cycladibus inſulis petitur. Huic calida uis ineſt. Venarum ſpiracula laxat. urinam ciet. ad calculos, aquámque ſubtercutem utiliſſimè bibitur. aduerſus ſcorpionum ictus remedio eſt. perfrictionibus uuluæ, & præcluſionibus, fotu prodeſt. pellit menſes. Contra ulcera oris etiã ſi depaſcant uorentq;, farina eius efficax eſt. Malagmatis calfacientibus, & unguentorum ſpiſſamentis bene adijci ſolet. Aliud cypiri genus tradũt in India naſci, gingiberis effigie, quod mãducatũ croci uim reddit, guſtu amaro ſentitur, & illitum præſen tem pſilothri uim exhibet.

Cardamomum. Cap. V.

CARDAMOMVM optimum eſt, quod ex Comagene, Armenia, Boſphoróque deuehitur. in India quoque & Arabia prouenit. Eligi debet plenum, frangenti contumax, occluſum, farctũq;. quod enim huiuſmodi non eſt, exoletum iudicatur, & guſtu acre, ſubamarum, & odore caput tẽtans. Excalfactoriam uim habet, potúmq; ex aqua facit ad comitiales, iſchiadicos, tuſſes, neruorum reſolutionem: item ad rupta, uulſa, tormina. latas uentris tineas excutit. Ex uino autem potum renibus, difficultati urinæ, à ſcorpione ictis, neq; non omnibus uenenum uibrantibus, auxilio eſt. Cum corticæ radicis lauri epota drachma calculos comminuit. partus ſuffitu enecat. ſcabiem ex aceto illitum adimit. Et ad unguentorum ſpiſſamenta additur. Perfum.

Nardum. Cap. VI.

DVO NARDI *genera: unum Indicum, alterum Syriacum appellatur, non quòd in Syria proueniat, ſed quòd montis in quo oritur, pars una ad Syrios, pars altera ad Indos flectitur. Ex hoc Syriaci genere præcipuum eſt recẽs & leue, largam gerens comam, flauum colore, perquàm odoratum, ac cyperum redolens, breui ſpica, amaro ſapore, linguã ſiccante, quod diu in ſua odoris gratia permaneat. Ex Indicis autẽ nardũ quoddam Gangitis uocatur, à fluuio Gange, apud quẽ enaſcitur, montem præterfluente. quod genus ob multam loci, in quo prodit, uliginem, uiribus infirmius eſt, atque procerius adoleſcit, plures ferens ſpicas ab unica radice comoſas, unáque conuolutas, ac grauiter olentes. Montanum autem odoratius, ſpica breui ac mutila, odore cypero uicino, cæteras habens Syriaci dotes. Eſt & genus quoddã cui Sampharitico nomen locus indidit, frutice breui, in magnas ſe ſpargens ſpicas, candidiore interim medio caule, hircorum uirus ſupra modum redolente. quod improbatur. Madefactum uendi ſolet. quod uitium ex eo deprehenditur, ꝙ candida ſit ſpica & ſqualida, nullóque puluere obſita. Adulteratur ſtilbio cum aqua aut palmeo uino, inſpiſſationis ponderíſque cauſa inſpirato. Intueri autem oportet ſi lutum radicibus inſideat, & incerniculo puluerem excutere, eluendis manibus utilem. Vim habent excalfactoriam & exiccantẽ.*

Vrinam mouent. aluum potu ſiſtunt. uuluæ profluuia, ſaniémque appoſita ſupprimunt. Nauſeæ ex aqua frigida auxiliantur, & ſtomachi roſionibus, inflationi, iocineri, regio morbo, renum uitijs. Aquæ autem incoctæ fotu ad inſeſſum, uuluæ inflammationibus medentur. ad glabras oculorum genas ualent. ſiquidem eas ad denſiorem pilum reducunt. perfuſis humore corporibus inſperguntur. Miſcentur antidotis, & in fictili nouo non picato ad ocularia medicamenta reconduntur, trita in farinam, & cum uino in paſtillos coacta.

Nardum Celticum. Cap. VII.

CELTICVM NARDVM naſcitur in Liguriæ Alpibus, ſaliūca patrio nomine appellatū, prouenítque in Iſtria. Exiguè fruticat, & cum radicibus in manuales faſciculos componitur. Folia habet oblonga, colore in flauum languido, florem luteum. Cauliculorum & radicum duntaxat uſus eſt, & odoris ſuauitas. unde pridie faſciculos aqua abluere expedit, & exempta terra pauito ſolo atque humenti ſubiecta charta reponere, poſtridie repurgare. ſiquidem utile, cum aceroſo, alienóque propter humoris uim, non excutitur. Adulteratur impoſita herba ſimili, quæ hircculus uocatur, ab odoris grauitate: ſed facilis cognitio. nanque herba candidior eſt, ſine cauliculo, minoribus folijs, radice neque amara, neque odorata, uti uerum nardum eſt. Itaque radices atq; cauliculi, abiectis folijs triti ſecernuntur, uino ex-

cipiuntur, digeruntúrque in paſtillos, & ita fictili nouo diligenter operto, aſſeruari debent. Laudatur maximè recens, iucundi odoris, radice numeroſa cohærens, plenum, nec fragile. Ad eadem quæ Syriacum pollet: ſed uehementius urinam cit, & ſtomacho utilius eſt. Inflammationibus iocineris, & felle ſuffuſis auxiliatur. Contra ſtomachi inflationes, cum abſinthij decocto bibitur: item aduerſus lienem, renum & ueſicæ uitia, & uenenatos ictus ex uino. Additur in malagmata, potiones, & calfacientia unguenta.

Montanum nardum. Cap. VIII.

MONTANVM nardum, quod ab aliquibus thylacitis & niris appellatur, in Cilicia et Syria naſcitur, ſurculo et folijs eryngio ſimilibus, minoribus, minimè tamē ſpinoſis aſperíſque. Radicibus binis nititur, aut pluribus, nigris, odoratis, ceu haſtulæ regiæ, ſed longè gracilioribus, et longè minoribus. Neque caulem, neque fructum, neque florem profert. Ad eadem ad quæ Celticum efficax.

Aſarum. Cap. IX.

ASARVM, quod & ipſum aliqui ſylueſtre nardum appellant, hederæ folijs, minoribus multò, rotundioribúſque, floribus cytini, hyoſcyami, purpureis, inter folia proxime radicem emicantibus, odoratis, in quibus ſemen acinoſum. Cauliculos habet anguloſos, aſperos & molles: radices numeroſas, geniculatas, tenues, obliquas, gramini nō

diſſimiles, longè tamen graciliores, odoratas, excalfacientes, & quæ linguã uehementer mordent. Excalfactoriam uim habet. urinam cit. hydropicis & uetuſto coxendicũ dolori prodeſt. Radices ſemis drachmis ex aqua mulſa potæ, menſes trahũt, & ueratri albi modo purgant. In unguenta additur. Vmbroſis montibus prouenit, ſed plurimum in Põto, Phrygia, Illyrico, et Italiæ Iuſtiniẽſi agro.

Phu. Cap. X.

PHV, *quod & aliqui ſylueſtre nardum appellant, naſcitur in Ponto, folio oluſatri, aut elaphoboſci: caule cubitali, aut altiore, læui, cauo, molli, in purpuram uergente, geniculis intercepto, floribus narciſſo proximis, maioribus, teneris, & ex albicante purpureis: radicæ ſuperius ad digiti minoris craſſitudinem, ex obliquo uilloſa in nigri ueratri, aut iunci odorati modum: capillamentis inuicem contextis, flaueſcentibus, odoratis, cum quadam odoris grauitate nardum æmulãtibus. Excalfacit. Vrinã mouet, ſi ſicca potui detur. Decoctum eadem præſtare poteſt. ad lateris etiam dolorem efficax. menſes cit. antidotis inſeritur. Adulteratur radice ruſci ammiſta: ſed maleficium deprehenditur: quoniam hæc dura eſt, & frangenti contumax, ſine ulla odoris gratia.*

Malabathrum. Cap. XI.

MALABATHRVM *arbitrantur aliqui eſſe Indici nardi folium, falſi quadam odoris co-*

gnatione. permulta enim nardum olent, quemadmodum phu, aſarum, niris. ſecus autem res ſe habet. Nanque malabathrum folium ſui generis eſt, quod Indicæ gignunt paludes, lentis paluſtris modo innatans aquis, ſine radice. Id collectum ſtatim lino tranſſuitur, & ſiccatum reconditur. Tradũt ſiccatis æſtiuo feruore aquis, humũ aridis fruticibus uri: quod ubi nõ euenerit, ne ãplius quidem renaſci. Laudatur recens, ex candido nigricans, integrum, nec fragile, odore caput feriens, quod diu inſuaui odore permaneat, & nardũ ſapore imitetur, nullo ſalis guſtu. Infirmũ uerò & minutim cõtuſũ, præſertim ſi carioſũ uirus olet, uitioſum eſt. Eaſdẽ nardo ſortitur uires, ſed efficacius omnia præſtat. Vrinã uehemẽtius ciet, ac ſtomacho magis prodeſt malabathri uis. Lippitudinibus, inflãmationibúſq; tritũ & in uino feruefactum cõmodè illinitur. ſubditum linguæ, oris halitũ & ſuauitatem cõmendat. Veſtium quoq; odorem interpoſitum ſeruat, & ab eroſione tuetur.

Caſia. Cap. XII.

CASIA, cuius complura ſunt genera, iuxta odoriferam Arabiam gignitur, craſſi corticis ſarmento, folijs piperis. Eligenda eſt fulueſcens, pulchri coloris, coralij æmula, perquàm anguſta, longa, craſſa, & fiſtuloſa, guſtu mordens, & cum aliquanto feruore aſtringens, aromatica, uinoſo odore. cuiuſmodi eſt quæ ab incolis, achy appellatur: ab Alexandriæ negotiatoribus, daphnitis. Huic

præfertur craſſa, purpurea, & nigricans, zigir cognomine, quæ roſam odore imitatur, præcipui in medicina uſus. ſecundum locum tenet antedicta. Tertia, cui Muſeletico blaſto, id eſt germini cognomen eſt. Reliquæ uiles, & quæ aphemum dicitur, nigra, inſuauis, cortice tenui, ac rimoſo: & quæ darca & cittò uocitatur barbaro nomine. Similior huic eſt pſeudocaſia, quàm ut explicari poſſit. quæ guſtu coarguitur, cum nec acris, nec odorata ſit, hærentémque medullæ corticem habeat. Inuenitur etiam lata quædam fiſtula, mollis, leuis, ſurculoſa, quæ antedictæ præfertur. Dãnatur cãdicans, ſcabra, hircinum uirus redolens, & quæ tenui fiſtula & ſcabra cute ſit. Vim obtinet calfaciendi, urinam ciendi, ſiccandi, & leniter aſtringendi. Conuenit ad medicamenta oculorum, quæ præſtandæ claritatis gratia concinnantur, & ad malagmata. Lentigines tollit cum melle illita. mẽſes trahit. contra uiperarum ictus pota auxiliatur. aduerſus inteſtinas inflammationes omneis, & renum uitia, pota proficit. Fœminis in ſolia deſidẽtibus, aut ſuffimentis, prodeſt ad dilatationẽ uuluæ. Ea duplo pondere medicamẽtis mixta, cinnamomi uicem ſupplet, ſi ipſum deſit. nam eoſdẽ effectus præbet, ad plurima perquàm utilis.

Cinnamomum. Cap. XIII.

CINNAMOMI *genera plura, patrium ſibi nomen uendicantia. Præfertur tamen Moſyliticum, quòd caſiæ, cui Moſyliti nomen eſt, aliquam*

referat effigiem. Sed in eo genere recens, nigrum, ex uinoſo in cinereum uergens, læue, tenuibus ramulis, ac frequētibus nodis cinctum, perquàm iucundè olens. Optimi ferè indicium, iucūdi odoris proprietate cōſtat. Inuenitur enim cum optimo, eóq; quod peculiare eſt, odor rutæ aut cardamomo proximus. Inſuper, acre, mordens, & cum calfactione quadam tenus ſalſum, quod non citò confricanti aſperum, aut frianti lanuginoſum, læuibus tamen internodijs appareat. Si certior fieri uoles, uellito ab radice ſurculū. facilis eſt huiuſcemodi probatio: nanq; fragmēta miſcellanea quædam eſſe uidentur. Quæ autem melius ſpirant, ſuo halitu cum nares primum conſuluntur, olfactum explētia, deterioris dignotionem impediūt. Eſt etiamnum montanum, craſſum, pumilum, fulueſcēs admodum. Tertium à Moſylitico, perquàm ſuauiter olet, nigrum, fruticoſum, paucis intercedentibus geniculis. Quartum, fungoſum, candicans, aſpectu tuberoſum, uile, ac friabile, magnam habens radicem, quæ caſiam planè repræſentat. Quintum genus, odore nares feriens, ſubrufum, & cortice fuluæ caſiæ ſimile, tangenti firmum, minus neruoſum, denſa radice firmatū. Iis quæ thuris, caſiæ, myrti, aut amomi odorem ſpirant, minus ſuauitatis ineſt. Deligito ſcabrum, album, rugoſum: at læue, & lignoſum circa radicem, ut inutile reijcito. Eſt etiānum ſimile aliud, cui pſeudocinnamo cognomen eſt, inualidi odoris, ſolutarúmque uirium. Vocatur etiam zingiber, cum ta-

men ſit xylocinnamomum, præbens quãdam cinnamomũ faciem. Eſt autem lignoſum cinnamomũ, ſarmenta lõga robuſtáque ferens, odore longè cinnamomo inferiore. Sunt qui xylocinnamomum, à cinnamomo genere differre dicant, quòd à natura eius abhorreat. Cinnamomum omne excalfacit, emollit, & concoquit. urinam ciet. tam menſes q̃ partus potũ aut ex myrrha impoſitum pellit. cõtra beſtias quæ uirus eiaculantur, uenenáque cõuenit. caliginem pupillis oculorũ obuerſantem diſcutit. craſſitiem extenuat. lentigines & uitia cutis in facie ex melle illitum detergit. contra tuſſes, defluxiones, aquam ſubter cutem fuſam, renũ uitia, & urinæ difficultatem efficax eſt. unguentis precioſis inſeri ſolet. & in ſumma, magni ad omnia uſus. Tritum uino excipitur, umbráq; ſiccatũ, quò diutius eduret, reconditur. Eſt & quoddam cinnamomum, quod aliqui pſeudocinnamomum appellant, perquàm denſo atque craſſo ſarmento, longè tamen inualidius cinnamomo, & odore & guſtu.

Amomum. Cap. XIIII.

AMOMVM *exiguè fruticat, ex ligno ſe cõuoluens in racemi modum: flore, ceu candidæ uiolæ, paruo: foliis uitis albæ ſimilibus. Laudatur q̃ maximè Armeniacũ, fuluo auri colore, ligno ſubrufo, ualde odorato. Medicum, quoniã in campeſtribus & aquoſis enaſcitur, infirmius eſſe conſtat. Eſt autem magnum, ſubuiride, tactu tenerũ,*

frutice uenoſo, odore origani. Ponticum uerò ſubrufum, paruũ, fragile, racemoſum, fructu turgens, & odore nares feriens. Deligito recens, candidum uel ſubrubrum, quod nec aſtrictum cohæreat, nec conuoluatur, ſed ſolutũ diffundatur, ſeminis plenum, uuis paruis ſimile, graue, odoratum, modò cariem non contraxerit, acre, guſtu mordens, ſimplici colore non euariante. Vim habet calfaciendi, aſtringendi, exiccandi. ſomnum allicit, & illitum fronti, doloris ſenſum aufert. inflammationes & meliceridas concoquit, diſcutítque. iuuat quos ſcorpius percuſſit, ex ocimo illitum. & podagricis cõfert. inflammationes oculorum uiſcerúmque lenit ex uua paſſa. ad uuluarum uitia in peſſis, aut inſeſſionibus utile eſt. decoctũ iocineri, renibus, podagræ, potu conuenit. Antidotis immiſcetur, & precioſiſſimis unguẽtis. Adulteratur herba amomo ſimili, quæ amomis uocatur, ſed ſine odore, ſine fructu. naſcitur in Armenia, flore origani. Quare in huiuſcæmodi probationibus fragmẽta fugiẽda ſunt: eligẽda autẽ, quæ ab una radice integros ſurculos emittunt.

Coſtus. Cap. XV.

PRAECELLIT Arabicus, candidus, leuis, eximia odoris ſuauitate. Secundum locũ ſibi uendicat Indicus, leuis, uber, ut ferula niger. Tertius eſt Syriacus, grauis, colore buxeus, & odore feriens. Optimus eſt recens, albus, abundè plenus, denſus, aridus, à teredinibus non eroſus, ſine gra

neolentia,guſtu calidus ac mordens. Vis ei *excal-factoria.urinam ciet.menſes pellit.uitijs quæ uul-uam malè habent,tã impoſitu quàm fotu & ſuf-fitu auxiliatur.* Contra *uiperarum morſus ſex-tantem bibere prodeſt : itẽ aduerſus pectoris do-lores,cõuulſa, inflationéſq;, ex uino & abſinthio. uenerẽ ex mulſo ſtimulat. latas uentris tineas ex aqua pellit. horroribus ex oleo, ante febrium ac-ceſſiones, & neruorum reſolutionibus oblinitur. uitia cutis in facie, cum aqua uel melle illitus,e-mendat.* Additur *in antidota & malagmata.* Sũt *qui admiſtis helenij comageni præduris radici-bus,adulterent.quod deprehenſu facile eſt. ſiqui-dem neque guſtu feruet helenium, neque ualidũ odorem uibrat,ut caput tentare poſſit.*

Odoratus *iuncus.* Cap.XVI.

ODORATVS *iuncus, in* Africa & Ara-*bia naſcitur.* Laudatiſſimus *ex* Nabathæa:*proxi-mus* Arabicus,*quem aliqui* Babylonium *cognomi-nant,alij teuchitin:peſſimus ex* Africa. Eligendus *eſt rufus,recens,floribus refertus,tenuis,rubenti-bus fragmentis,qui manibus confricando roſæ o-dorem emittit.igneæ mordacitatis ad linguã.* Flo-*ris,culmorum,radicíſque eſt uſus.* V*im urinæ ci-undæ habet.menſes pellit.diſcutit inflationes.ca-put aggrauat,modicè aſtringit,comminuit,exco-quit,ac uenarum ſpiracula laxat.* Flos *eius in po-tu utilis ſanguinem reijcientibus,doloribus ſtoma-chi,pulmonis, iocineris,& renum.miſcetur anti-*

dotis. Radix aſtringẽtior eſt. ideo faſtidijs ſtomachi, hydropicis, conuulſis, drachma una cum pari pondere piperis, per dies aliquot datur. Decoctũ uuluæ inflammationibus, ad deſidentium fotus, utile eſt.

Calamus odoratus. Cap. XVII.

CALAMVS odoratus in India naſcitur. melior eſt fuluus, denſè geniculatus, & qui aſſuloſè frangitur, plena araneorum fiſtula, albicans, lentus in mãdendo, & aſtringens, ac cum aliquãta acrimonia amarus. Vrinam potu ciet. quare cũ graminis aut apij ſemine coctus, in aquæ ſubter cutem fuſæ morbo, renum uitijs, ſtillicidio urinæ, ruptiſque, commodè bibitur. menſes & potu & appoſitu pellit. tuſſi ſuffitu medetur per ſe, aut ex reſina terebinthina, hauſto per arundinem fumo. ad muliebres inſeſſus decoquitur, & clyſteribus imponitur. Suffitionibus, malagmatíſque odoris gratia commiſcetur.

Balſamum. Cap. XVIII.

BALSAMVM, arbor albæ uiolæ, lycij, ſiue pyracanthæ magnitudine conſpicitur. Folium rutæ proximum, longè candidius, perpetuò uirens: in Iudæa ſolum quadã ualle & Aegypto naſcẽs. his differens modis, ſcabritia, procœritate, gracilitate. Quod igitur tenui & capillacea coma eſt, theriſtum uocant, quaſi demeſſile. ſortaſſis quoniam ob gracilitatem facilè demetatur. Aeſtiuis ſub

ortu Canis ardoribus, arbos unguibus ferreis inciditur, manátque è plaga ſuccus, quem opobalſamum uocant: ſed tam exiguo ſtillatu, ut annis ſingulis, ne plures quidem quàm ſeni ſeptenúue congij cogantur. inibíq; pondus, duplo rependitur argento. succi probatio eſt, ut ſit recens, ualidi odoris, ſyncerus; non ad acorem uergens, dilui facilis, læuis, aſtringens, ac modicè mordens guſtu. sed uariè uitiatur, miſto ab aliquibus terebinthi, cypri, lentiſci, balani unguẽto: item ſuſino, metopio, melle, aut Cypria cera liquida. quod maleficium facilè deprehenditur. Nanque merus in laneam ueſtem fuſus, neque maculam facit, neque ſi eluatur notam relinquit: uitiatus autẽ inhæret. & lac inſtillatus coagulat, quod adulteratus non efficit. Quinetiã ſyncerus in aqua aut lacte celerrimè liquatur, coloréque lacteſcit: uitiatus uerò olei modo innatat, ſe cõuoluens, aut in ſtellæ modum diffundens. Syncerus ſeneſcens craſſeſcit, deteriórq; redditur. Hallucinantur, qui aqua cõcretum peſſum ire, & ad ima ſidere arbitrantur, poſtea diſſipatum ſupernatare. E ligni genere, quod xylobalſamum uocant, probatur recens, ſarmento tenui, fuluum, odoratũ, quadam tenus opobalſamũ ſpirans. Neceſſarius etiam ſeminis erumpit uſus. quare eligatur flauum, plenum, grande, ponderoſum, mordens guſtu, feruẽs in ore, modicè opobalſamum olens. Adulteratur ſemine hyperico ſimili, quod à Petra oppido defertur. sed coarguitur magnitudine, inanitate, uirium ignauia, ſapore pi-

peris. Efficaciſſima uis ineſt ſucco, & quammaximè calfaciens. abſtergit quæ tenebras oculorum pupillis offundunt. medetur perfrictionibus uuluæ, cum roſaceo cerato appoſitus. menſes quoque, ſecundas, & partus extrahit. horrores illitu diſcutit. ulcera ſordida expurgat, & cruda concoquit. urinam potu ciet. ægrè ſpirantibus prodeſt. datur in lacte contra aconitum hauſtum, aut ſerpentium ictus. miſcetur acopis, malagmatis, & antidotis. In ſumma, præcipua authoritas ſucco, ſecunda ſemini, minima ligno. Semen commodè potui datur doloribus lateris, pulmonum uitiјs, tuſſi, iſchiadicis, comitialibus, uertiginoſis, orthopnoicis, urinæ difficultati, torminibus, ac ſerpentum morſibus. ad muliebres ſuffitus perquàm utile eſt. uuluam aperit in deſeſſionibus balnearum decoctum, & humorem euocat. Lignum eaſdem habet uires, aliquanto minores. ex aqua potum cruditatibus, torminoſis, uulſis, uenenatorum ictibus opitulatur. urinam cit. ad capitis uulnera cũ ſiccari cõuenit. ſquammas oſſium extrahit. & ad unguentorum ſpiſſamenta additur.

Aſpalathus. Cap. XIX.

ASPALATHVS, *aliјs eryſiſceptrõ, frutex eſt ſurculoſus, multis ſpinis horrens. Naſcitur in Iſtro, Niſyro, Syria, & Rhodiorum inſula. quo ad unguentorum ſpiſſamenta pigmentariј utuntur. Optimus eſt grauis, detracto corticæ rubens, aut in purpuram uergens, denſus, odoratus, guſtatu*

amarus. Eſt & alterum genus candidum, lignoſum, ſine odore. quod deterius habetur. Vim calfaciendi cum aſtrictione obtinet. unde decoctum cum uino ad tetra oris ulcera colluēda conuenit. ad nomas genitalium, & ſordida ulcera infunditur. ſubiectum in peſſo, partum extrahit. aluum ſiſtit eius decoctum. & ſanguinis reiectionē potu cohibet. urinæ difficultatem inflationéſq; diſcutit.

Muſcus. Cap. XX.

BRYON, id eſt muſcus, à quibuſdā ſplachnō appellatur. in cedro arbore, populo alba, & quercu inuenitur. Optimum eſt cedrinum: proximū populneum. in quo genere candidum & odoratius præſtat, nigricans improbatur. Aſtringendi uim habet. Decoctum inſidētium uuluis utile. unguēto balanino, oleíſque inſpiſſandi gratia inſeritur. thymiamatū, acoporūq; cōpoſitionibus cōueniēs.

Agallochum Cap. XXI.

AGALLOCHVM, lignū eſt quod ex India atque Arabia deportatur, thuiæ ligno ſimile, maculatum, odoratum, guſtu aſtringēs, cum quadā amaritudine. cute uerius quàm corticæ ueſtitur aliquantulum uerſicolore. Manditur, aut decocto os colluitur, commendandi halitus gratia. ſudores arcet toto corpori inſparſum. pro thure ad ſuffimenta ſubſtituitur. Radix epota drachmæ unius pondere, humida ſtomachi uitia, & imbecillitatem, feruorémq; mulcet. ſi lateris, iocineríſue do-

lor excruciat, ſi dyſenteriæ, aut tormina infeſtāt, ex aqua bibere prodeſt.

Narcaphthum. Cap. XXII.

NARCAPHTHVM ex India defertur, corticoſum, ſimile ſycomori libro. quod iucundi odoris gratia ſuffitur. Miſcetur thymiamatis compoſitis. conſtrictionibus uuluæ ſuffitu prodeſt.

Cancanum. Cap. XXIII.

CANCAMVM Arabici ligni lachryma eſt, myrrhæ quodāmodo ſimilis, uiroſi guſtus, quam ad ſuffimenta uſurpant. Veſtes eo ex ſtyrace & myrrha ſuffiuntur. Vim proditur obtinere extenuandi obeſos, ſi ternûm obolorū pondere ex aqua, aut mulſo aceto pluſculos dies ebibatur. lienoſis datur, comitialibus, & ſuſpirioſis. menſes cū aqua mulſa pellit. oculorum cicatrices confeſtim emendat. uino madefactum medetur eorundem hebetudinibus. aduerſus gingiuas humore prægnanteis, doloréſque dentium, nō aliud efficacius.

Cyphi. Cap. XXIIII.

CYPHI thymiamatis compoſitio eſt, dicata dijs, qua abundè Aegyptij ſacerdotes utuntur. In antidota miſceri ſolet. ſuſpirioſis datur in potu. Permultæ componendi rationes, quarum una hæc eſt: Sumito cyperi dimidium ſextarium, cum pari baccarum iuniperi adultæ modo: uuæ paſſæ pinguis, exemptis uinaceis, minas duodecim: reſinæ

repurgatæ minas quinque: calami & iunci odoratorum, & aſpalathi, ſingulorum minam: myrrhæ duodecim: uini ueteris ſextarios nouem, cum duabus mellis minis. uuam paſſam detractis uinaceis tuſam, cum uino & myrrha ſubigito: cætera tuſa & cribrata adijcito. die uno humorē cōbibere ſinito: dein mel coquito, dū ſibi glutinis aſciſcat craſſitudinem. eliquatam reſinam accuratè permiſceto cum reliquis diligēter contritis, & in fictile uas recondito.

Crocum. Cap. XXV.

CROCVM, *optimum in medendi uſu* Coryceum, *recens, & boni coloris, paulum candidi gerens in capreolo, oblōgum, omnibus ſuis partibus conſtans, nō fragile, plenum, à quo detractum eſt nihil, quod madefactum manus inficit, nec ſitum redolet, aut cariem ſentit, ſubacre. ſin huius generis non eſt, aut uetus, aut humore perfuſum creditur.* Secūdus *locus datur* Coryceo, *e tractu* Lyciæ *contermino*. Tertius Lycio *è monte* Olympo. *dein ex* Aegibus Aetoliæ. Cyrenaicum & Centuripinū *inter* Sicilica *omnia uiribus infirmius eſt.* Omnium *natura oleracea.* Itali *tamē ob ſucci copiam, & coloris uenuſtatem, tingendis mortarijs dicauerunt. quibus de cauſis magno uēditur.* Vtiliſſimum *in medicina quod ante deſcripſimus.* Adulteratur *immiſto crocomagmate tuſo, atque etiam ſapæ ſublitu: cōtrita, quò pondus adijciatur, ſimul argenti ſpuma, aut plumbagine. ſed maleſi-*

cium declarat inſidẽs puluis, præſertim ſi defrutum in odorando ſubolet. Theſſalus ipſum tantũ odoratum eſſe uoluit. Alij exitioſum, tribus drachmis, ex aqua potis. Proculdubio uim coquendi, emolliendi, atq; ſubſtringẽdi habet. urinã cit. Elegãtẽ colorẽ præſtat. qui ex paſſo biberint, crapulã non ſentient. oculorum fluxiones illitum cum humano lacte, cohibet. additur in potiones, quæ interaneorum cauſa temperãtur. ad uuluæ etiã ſedíſque cataplaſmata, utiliter inditur. uenerem ſtimulat. uergentes ad ignem ſacrum inflammationes mulcet. auricularijs collectionibus utile. Quò facilius cõteratur, in calido fictili ſole ſiccari oportet, celeritérque uerſari. Vrinam mouet radix ex paſſo pota. Fit etiam expreſſis unguenti crocini odoramẽtis, & in formas digeſtis, quod crocomagma uocant. Optimum eſt odoratum, modicè myrrham olens, graue, nigrum, ligni expers, læue, ſubamarum, quod madeſactum croci colorem reddit, guſtatúmq; uehemẽter dentes ac linguam inficit, multis durans annis. quale eſt quod à Syria defertur. Habet ſuas uires ad delenda quæ caliginem oculis obuerſant. urinam cit. calfacit, concoquit, & emollit. Vires croci proportione quadam tenus repræſentat. quandoquidem plurimam croci partem ſibi crocomagma uendicat.

Helenium. Cap. XXVI.

HELENIVM *folia habet uerbaſci anguſtioris folij, aſperiora, oblonga: caulem quibuſdam in*

locis non emittit: radicem ſubalbidam, interdum ſubrufam, odoratam, ſubacrem, uegetam, magnã, ex qua agnatæ propagines liliorum aut ari modo ſeruntur. Mõtibus *in umbroſis, ſiccóque ſolo pro-nenit.* Foditur *æſtate radix, particulatímque diſ-ſecta ſiccatur.* Potum *radicis decoctum menſes & urinas ciet. ipſáque in eclegmate ex melle prodeſt tuſſi, orthopnϾ, ruptis, cõuulſis, inflationibus, & ſerpentium morſibus. in ſumma excalfaciens.* Folia *ex uino cocta utiliter iſchiadicis illinũtur.* Helenium *ſtomacho utile in paſſo conditum. ſiquidẽ ſalgamarij paululum ſiccatam radicem, mox deco-ctam, & frigida aqua madefactam, in ſapam cõ-ijciunt, & ad uſus recondunt. trita potáque ad cruentas excreationes efficax eſt.* Alterum *he-lenij genus in* Aegypto *gigni* Crateuas *tradit. her-ba eſt cubitalibus ramulis, ſerpilli modo per hu-mum repentibus, folijs lenticulæ circa ramos, ſed longioribus crebríſque, radice pallida, digiti mi-noris craſſitudine, per ima tenui, ſupernè craſſa, cortice nigro.* Naſcitur *in maritimis collibúſque.* Radix *una in uino epota, contra ſerpentium ictus auxiliatur.*

Omphacinum, oleúmque. Cap. XXVII.

OLEVM *quod ex immaturis oliuis expri-mitur, ad multos uſus rectè ualẽtibus accommo-datiſſimum. omphacinum id appellatur.* Præſtat *recens, odoratum, quod nõ mordeat.* Tale *unguẽ-torum compoſitionibus idoneum intelligitur.* Sto-

macho utile eſt quòd aſtringat. gingiuas cõtrahit. dẽtes firmat, ſi cõtineatur in ore. ſudores cohibet. & quò uetuſtius ac pinguius, eò ad medicamenta aptius eſt. Et, ut reliqua in cõmune dicantur, omne oleũ calfacit. emollit uentrẽ. à perfrictionibus corpus tuetur, ipſúmq; prõptius ad obeũda munera reddit. aluum emollit. ulcerantium uenenorũ uires permiſtum hebetat. cõtra uenena datur, aſſiduè potum redditúmq; uomitionibus. ſoluit aluũ heminæ menſura cũ pari ptiſanæ ſucco aut aqua potum. ad tormina calidum ſimul decocta ruta tribus ſextarijs in potu datur. uentris animalia pellit. idem maximè ilei inteſtini morbo laborantibus infunditur. Vetus magis calfacit & uehementius diſcutit. oculorum claritati ſublitum cõfert. Si uetuſti nõ ſit occaſio, in uaſe decoquitur ad mellis craſſitudinem, ut uetuſtatem repræſentet.

Oleum ſyluestris oliuæ Cap. XXVIII.

OLEUM quod ſylueſtres oliuæ fundunt, uehementer aſtringit, & ad ſanorum uſus ſecundũ ſibi locum uendicat. In doloribus capitis utiliter pro roſaceo ſubſtituitur. ſudores arcet. defluentes capillos inhibet. furfures, ulcera capitis manãtia, ſcabiem, lepráſque abſtergit. tardius canitiem ſentiunt, qui eo quotidie perungũtur. Candidum oleum fit hoc modo: Album colore nec anniculo uetuſtius, in nouum fictile oris patuli funditur, centum heminarũ menſura, & ſub ſolem media quaque die concha refunditur: ex altóq; demittitur,

ut aſſidua deuolutione, ictúque agitatum reſpu-met: octaua die fœnum græcum nundum quinquaginta denariorum pondere, calida aqua madefactum donec emolleſcat, in ſupradictum oleum deijcitur, ita ne extillet aqua. poſtea tedæ præpinguis piceæ, aſſulatim cæſæ æquale pondus adijcitur, & tranſactis octo diebus, oleum concha mouetur. Vbi candorem contraxerit, in uas nouũ uetere uino affuſum recondi debet, ſubſtratis ſertulæ Campanæ corollis drachmas undecim pendentibus, cũ pari iridis pondere. ſin minus, rurſus ſoli mandandum, & idem munus obeundum, uſque dum inalbeſcat.

Sicyonium. Cap. XXIX.

SICYONII *componendi ratio hæc eſt: In lebetem oris lati ſtanno inductum, funditur olei albi quod crudæ oliuæ reddiderunt, cõgius unus, aquæ ſemicongius. leui id igne coquitur, leniter mouendo. at ubi bis efferbuit, & ſubſtracto igne refrixit, innatãs oleũ concha decapulatur, & adiecta noua aqua conferueſcit, & reliquis ut diximus peractis reponitur. In Sicyonia maximè fieri conſueuit, Sicyonij inde accepto cognomine. Calfactoriam ad quendam uſq; modum uim habet. Febri ac neruorum uitijs prodeſt. fœminæ ad commendandum faciei nitorem eo utuntur.*

Strigmenta balnearum. Cap. XXX.

STRIGMENTA *à balneis calfaciũt, mol-*

liunt, diſcutiunt. ad ſedis rimas & condylomata illinuntur. Illa uerò quæ ex palæſtris puluerem ſibi aſciuerunt, in ſordis ſpeciem redacta, articulorum nodos impoſita adiuuãt. iſchiadicis in fotus aut malagmatis locum, calida commodè ſufficiuntur. deraſæ gymnaſiorum parietibus ſimulacriſque ſordes, calfaciunt. tubercula, quæ ægrè ad coctionem perducuntur, diſſipant. deſquammatis & ulceribus ſenum proſunt.

Elæomeli. Cap. XXXI.

IN Palmyris Syriæ, *quod elæomeli uocant, ex quodam caudice manat, oleum melle craſſius, ſapore dulci. Bilem, cruditatéſque detrahit, ſextario cũ una aquæ hemina dato. ſed qui ſumpſere, torpeſcunt & uiribus deficiuntur. quod minimè uereri oportet, uerũ crebrò excitare, ne ueterno preſſi ſomnos captent. Fit & oleũ è pinguitudine ſurculorum oleæ. optimum uetus, craſſum, pingue, non turbidum. calfacit. Priuatim caliginibus oculorum illinitur. lepras, neruorúmque dolores illitũ emendat.*

Cicinum oleum. Cap. XXXII.

CICINVM *oleum hoc modo temperatur: Maturi ricini qua uoles quãtitate torrido ſole flaccæſcunt, & uuarum more inſtrati tantiſper inſolantur, dum ueſtiens cortex fractus decidat. caro colligitur, & coniecta in pilam diligenter tunditur. poſtea in lebetem ſtanno illitum, qui aquam*

habeat, demittitur, ſubiectóque igni ferueſcũt. & ubi inſitum prorſus humorem reddiderũt, ſublato ab igni uaſe, innatans oleum concha tollitur, & reconditur. Sed in Aegypto, ubi largior increbuit uſus, longè ſecus fieri ſolet. Nam repurgatos ricinos molæ mãdant, & accuratè molitos per ſportulam torculo exprimũt. Tum quidem ematuruerunt ricini, cum continentibus orbiculis exuũtur. Ad pſoras, & ulcera capitis manantia ualet. prodeſt ſedis inflammationibus, uuluis conuerſis atq; præcluſis: item indecoris cicatricibus, & aurium doloribus. emplaſtra efficaciora reddit additum. potu aquam aluo extrahit. uẽtris animalia pellit.

Amygdalinum. Cap. XXXIII.

AMYGDALINVM *oleum, quod aliqui metopium uocãt, hoc fit modo: Semodius ex amaris nucibus repurgatis ſiccatíſque, in pila ligneo piſtillo leniter tũditur in offas, aquæ quæ ferbuerit ſextarius adijcitur. & ubi dimidia hora humorem hauſerit, uehementius quàm antea tũditur. mox tabellis premitur, & quod digitis hæſit, concha excipitur. Preſſis nucibus rurſum hemina aquæ inſpergitur. & poſtquam ebiberint, idem opus proſequendum. ſingulas heminas reddũt ſinguli modij. Contra uuluarum dolores, ſtrangulatus, conuerſiones, & eorundem locorum inflammationes efficax eſt. uitijs renum, calculoſis, difficili urinæ, ſuſpirioſis, lienoſiſq; proficit. dolores capitis, grauitatẽ auditus, ſonos incertos, tinnitúſque*

diſcutit. maculas & uitia cutis tollit è facie, & eã erugat cum melle, radicæ lilij & Cypria cera aut roſaceo cerato. & oculorum hebetudines emendat. ulcera capitis manantia & furfures cum uino abſtergit.

Balaninum. Cap. XXXIIII.

SIMILI modo fit balaninum oleum, quod repurgat maculas, lentigines, uaros, & cicatrices nigras. aluum ſoluit. ſtomacho aduerſatur. contra aurium dolorẽ, ſonos, & tinnitus auxilio eſt, cum anſerino adipe inſtillatum. Similis ſeſamini ratio. Fit etiam è nuce iuglande oleum, quod caryinum uocant. Eandem uim habet quam balaninum.

Hyóſcyaminum. Cap. XXXV.

HYOSCYAMINVM ſic fit: Semen candidum, recens ac ſiccum tunditur, & calida aſpergitur aqua, ut in amygdalino diximus. dum'q; inſolatur, ſiccatæ, quæ ſub manu ſunt, partes cum reliqua maſſa permiſceãtur. hoc autẽ fieri oportet, dũ nigreſcat & grauiter oleat. mox preſſum atque excolatum reconditur. Ad aurium dolores efficax eſt. peſſis miſcetur. ad emolliendum utile. Fit & è grano gnidio purgato & tuſo. Vis ei aluum ſoluere potu. Non ſecus cnicinum oleum temperatur. Cui facultas eadem eſt quæ facto è gnidio grano, uerum inualidior. Rhaphaninum è rhaphani ſemine fieri ſolet, cæterorũ more. Phthiriaſes mala ualetudine cõtractas tollit. ſcabritias

cutis in facie emendat. Ad obſonia utuntur Aegyptij. Melanthinum idem quod rhaphaninum poteſt. Tritum ſinapis ſemen, & calida aqua madefactum, adiecto poſtea oleo exprimitur. Id ad diuturnos dolores efficax eſt. trāſſert humores qui in aliqua parte concreuerunt.

Myrteum. Cap. XXXVI.

MYRTEI *faciūdi ratio hæc eſt: E myrto nigra ſylueſtri, aut ſatiua, foliorū molliſſima quæque tuſa premuntur. ſucco pares omphacini olei portiones adijciuntur, ſubiectiſque carbonibus inferueſcunt donec concoquātur. innatans oleum deraditur. Sed longe facilior hæc compoſitio: Tenera folia cōtuſa coquūtur in oleo & aqua, & quod innatat eximitur. Priuatim alij deiecta in oleum folia in ſole macerant: alij prius oleum inſpiſſant malicorio, cupreſſo, cypiro & iunco odorato. Efficacius eſt amarum guſtu, & oleoſum, uiride, trāſlucens, & olens myrtum. Aſtringit & indurat. ideo medicamētis miſcetur quæ cicatricem obducunt. prodeſt ulceribus in capite manantibus, ambuſtis igni, & papularum eruptionibus. Facit ad attrita & furfures, ſedis rimas, condylomata, articulos laxatos. corporis ſudores compeſcit, & omnia quæ aſtrictionē inſpiſſationémq; deſiderāt.*

Laurinum. Cap. XXXVII.

LAVRINVM *fit hoc modo: Lauri baccæ cūm maturæ ſunt, in aqua coquuntur. ſiquidem*

ex obducto corticæ quandam pinguitudinem reddunt, quæ manibus ſubacta concha excipitur. Alij omphacinum prius oleum cypiro, iunco odorato, & calamo inſpiſſant, deinde tenera lauri folia concoquunt. alij etiam baccas, donec oleum odorē contraxerit. alij ſtyracem & myrtū addunt. Optima laurus ad id latifolia & mōtana. Oleum laurinum utilius quò recentius, quóque uiridius colore, amariſſimum, & acre. Vis ei excalfactoria, emolliens. uenarum ſpiracula aperit. laſſitudines diſcutit. omnibus neruorum uitijs, algoribus, deſtillationibus, aurium doloribus, malis renum frigore contractis, illitum non aliud iuuantius. attamen potum nauſeam parit.

Lentiſcinum. Cap. XXXVIII.

SIMILIS lentiſcini ratio. Nam è maturo fructu temperatur, factis prius ſpiſſamentis, ut in laurino diximus. Hoc ſcabiem iumentorum canūq; ſanat. utiliſſimum peſſis, acopis, & leprarum medicamentis. ſudores cohibet. Nec ſecus terebinthinum fieri ſolet. quod refrigerat & aſtringit.

Maſtichinum. Cap. XXXIX.

MASTICHINVM è trita fit maſtiche. quod cōtra omnia uuluæ mala efficax eſt. mediocriter calfacit, aſtringit, & emollit. aduerſus prominentes ſtomachi duritias, cœliacorū, dyſentericorúmq; cruciatus utile. faciē emaculat, & colorē nitidum facit. optimū in Chio inſula componitur.

Vnguentorum compoſitio. Cap. XL.

DE RATIONE *unguentorum conſequẽter tractandum exiſtimauimus. quãdoquidem ea in nonnullis corporum uitijs, aut medicamentis miſta, aut corpori perfuſa, aut naribus obiecta, plurimum proſunt. in quorum probationibus conſulere nares oportet, an ea oleant ex quibus temperantur. Optimum huiuſcemodi iudicium. quod in quibuſdam planè obſeruari non poteſt, propter ea quæ admiſcentur odore cæteris præualentia: ut in amaracino & crocino, telino, & pleriſque alijs. quæ crebra circa hæc meditatione experiri conueniet.*

Roſaceum. Cap. XLI.

ROSACEVM *ſic fit: Iunci odorati quinque libras & beſſem tundito, & ſubactas aqua in uiginti olei libris & quincunce ſubinde mouendo, coquito. dúmque percolaueris, in olei libras uiginti & quincuncem, adijcito roſas nõ madefactas numero mille, & manibus melle perunctis identidẽ moueto, interdiu premens, ſinito nocte tota macerari. poſtea exprimito. & ubi recrementũ peſſum ierit, mutato uaſe, in craterem melle illitum recõdito. Cæterum roſas quæ antea preſſæ fuerunt, in labellum demittito, & affuſis octo libris & quadrante ſpiſſati olei, iterum premito, erítque ſecundarium oleum. Quòd ſi tertias uſque, quartáſue perfuſiones infundens exprimere uoles, ſecunda-*

rium fiet, tertiarium, & quartarium unguentum. Sed quoties id fecæris, uaſa melle oblini debent. Si uerò ſecundam infuſionem inſtituere libet, in expreſſum oleum, numero pari recentes roſas, nullo humore imbutas inijcito. manibus melle præmadefactis, agitans premito. & iterum, tertio aut quarto, ſimili modo exprimẽs facito. totiéſque recenteis roſas detractis unguibus immittito. fiet enim ita oleum multo ualidius. nam ſepties oleũ roſarum infuſionem admittit, nec amplius. prælũ melle perungatur. oleum à ſucco diligẽter ſecærni oportet. nam ſi minimum quid relinquatur, unguentum corrumpet. Alij autem detractis unguibus, roſas tantum oleo macærant in ſole hoc modo: Roſæ quæ ſelibrã pondere æquãt, in ſextario olei diebus octo madeſcunt, & uſque tertiam perfuſionem quadraginta diebus inſolãtur, & ſic oleum reconditur. Alij calamo, aut aſpalatho prius olei ſpiſſamenta faciunt. Alij coloris cauſa anchuſam admiſcẽt, & ſalem, quò minus oleat. Vim aſtringendi & refrigerandi obtinet. fomentis & cataplaſmatibus utile. Potum ſoluit aluum. ſtomachi ardorem reſtinguit. ulcæra caua replet, & mulcæt, quæ cacoëthe uocãtur. ulcæribus in capite manãtibus, atque feruidis eruptionibus illinitur. caput dolens eo perfunditur. dentes inter initia doloris collui prodeſt. ad genarum duritias illitũ efficax eſt. ad lacæſſita interanea & cõcitatas uuluas utiliſſimè ſubijcitur.

Elatinum. Cap. XLIII.

FRACTA *elate tuſa & ſcarificata, in labellum deijcitur. omphacinum oleum triduo infunditur, mox per ſportulam exprimitur. uerum pares eſſe debent utriuſque portiones. dein mundo uaſe ad uſus reconditur. Viribus roſaceo proportione reſpondet. aluum tamen non mollit.*

Melinum. Cap. XLIIII.

MELINVM *hoc modo temperatur: Olei congius, decem aquæ ſextarijs admiſcetur. Adijcitur elatæ palmarum fractæ quadrans, & iunci odorati uncia. quæ die uno macerata coquuntur. mox in uas oris patuli oleum excolatur, & indita arundinacea crate, aut uetuſta tegete, cotonea mala ſuperponuntur, & ueſtimentis operta tantiſper inibi reſident, dum malorum uires ad ſe oleum alliciat. Aliqui cotonea, decem dierum ſpatio operimentis inuoluunt, ut contineatur odoris ſuauitas, nec euaneſcat. poſtea biduo macerata oleo, exprimuntur, oleúmque recōditur. Id uim refrigeratoriam & aſtringentem habet. Contra ſcabioſa ulcera & quæ ſerpunt, ac furfures, perniũculóſque effectum præbet. exulceratis uuluis infunditur. citatam urinam ſiſtit infuſum. ſudores cohibet. contra cantharidas, bupreſtim, pinorum erucas, bibitur. Laudatur maximè quod cotonea mala olet.*

OEnanthini compoſitio. Cap. XLV.

OENANTHE è labruſca, optimè olens poſtquam emarcuit, deiecta in omphacinum oleũ mouetur, uoluitúrque. & cum biduo mãſerit, exprimitur, & reconditur. Aſtringit, proximum roſaceo effectum præbens. ſed aluum nõ reſoluit, aut mollit. Probatiſſimũ eſt quod odore œnanthen refert.

Telini componendi ratio. Cap. XLVI.

FOENI græci libræ quinque, calami libra una, cypiri libræ duæ, olei libris nouem, ſeptenis diebus macerantur, quotidie ter mouentur, poſtea premuntur, & reponũtur. Aliqui pro calamo cardamomum ſubſtituunt, & cypiri loco xylobalſamum macerant. Alij oleo antea his odoribus ſpiſſato fœnum græcum macerantes exprimunt. Hoc telinum abſceſſus emollit, & concoquit. omnibus uuluarum duritijs magnopere conuenit. fœminis difficilè parientibus ſubijcitur, ubi præ excretis humoribus loci ſiccitatem contraxerunt. ſedis inflammationes lenit. teneſmo ſubditum prodeſt. ulcera capitis manantia furfuréſq; expurgat. ambuſtis & pernionibus addita cera proficit. uitia cutis in facie emendat. pigmentis ad cõciliandum faciei nitorem inſeritur. Eligi oportet recens, quod non uehementer fœni græci odorem præ ſe ferat, & manus abſtergat, ſapore ex dulci in amarum inclinato. tale enim optimum iudicatur.

Sampſuchini cõpoſitio. Cap. XLVII.

SERPILLI, *caſiæ, abrotoni, florum ſiſymbrij, frondium myrti, ſampſuchi ſingulæ potiones, quadam pro uiribus ipſorum coniectatione, unà tunduntur. atque is omphacini olei modus adijcitur, qui madentium uires non euincat. hæc poſt quatriduum exprimũtur. denuo noua alia, ſimili menſura & æquali tempore macerata premũtur: ita enim ualidius reddi ſolet.* Eligi *oportet ſampſuchũ colore ex atro uiridi, plurimum redolens, mediocriter acre.* Vim *habet acrem, calfactoriam, extenuãtem. aduerſus uuluæ præcluſiões, cõuerſionéſque efficax eſt. menſes & ſecũdas & partus extrahit. uuluæ ſtrangulatus recreat. lumborum inguinúmq; dolores lenit. ſed cum melle uti eo præſtat. quandoquidem uehementi aſtrictione locos indurat. laſſitudines illitum diſcutit. in opiſthotonicorũ, uulſorúmque cataplaſmata utiliſſimè additur.*

Ocimini compoſitio. Cap. XLVIII.

OCIMINVM *oleũ fit ut cyprinum:* Ocimi *folia decerpta librarum undecim & beſſis põdo, die noctúque, uiginti olei libris macerato, premito, colato. cúmque exhauſeris quallum, rurſus parem olei modum fundito, & exprimito.* Vocatur *autẽ id ſecundarium. nam tertiæ perfuſionis non eſt capax.* Deinde *recens ocimum æquali pondere, ut in roſaceo diximus, rurſus maceratur. & cum tã-*

to temporis ſpatio maduerit, exprimitur, & oleũ reconditur. quòd ſi in animo fuerit ter aut quater madefacere, ſemper ocinum recens addes. Poteſt ex omphacino confici: ſed illo modo melius. Idem quod ſampſuchinum poteſt, ſed inefficacius.

Abrotonini compoſitio. Cap. XLIX.

OLEI cyprini odoribus imbuti libris nouem & quincũce, foliorum abrotoni libras octo die no ctúque madefactas, premito. quòd ſi in longum tempus oleũ uelis aſſeruari, eiectis prioribus folijs, noua appones, & macerata exprimes. Calfacit. ad uuluæ duritias præcluſionéſq; efficax eſt. mẽſtrua & ſecundas pellit.

Anethini compoſitio. Cap. L.

OLEI libris octo & dodrante, florum anethi libras undecim & beſſem, maceratas in oleo die una, manibus premito, & recondito. quòd ſi iterum perfundere uelis, recentes anethi flores cõſimiliter madefacito. Vuluarum duritias emollit. uenarum ſpiracula laxat. contra horrores febriũ circuitu redeũtes auxiliatur. calfacit enim & laſſitudines diſcutit. prodeſt articulorum doloribus.

Suſinum. Cap. LI.

SVSINVM, quod alij lilinum appellant, ſic temperatur: Olei libræ nouem cum quincunce, calami libræ quinque & quadrans, myrrhæ unciæ quinq;, permixto odorifero uino decoquuntur. &

colato oleo, cardamomi tuſi & cœleſti aqua made facti libræ tres & ſemis macerãtur, premũtúrq;. tres libræ cum ſemiſſe ſpiſſati olei aſſumuntur. mille lilia decerptis folijs, in latum, nõ tamẽ profundum, labellum demittũtur. iniectum oleum, manibus melle perunctis agitatur . die noctúq; conquieſcunt, & in pyxidem matutinis exprimuntur. quod defluet oleum, protinus ab aqua, quæ ſimul expreſſa fuerat, colo incerni oportet. non enim, ut roſaceum, moram tolerat. nam concalfactum feruet & cõputreſcit. Quare ſæpius decapulandum. uaſa melle illinenda. tenuis ſal inſpargendus. & ſi qua ſordes uaſis faucibus hæſit, eximẽda. Odoramentis iam expreſſis ex quaſillo in labellũ trãſfuſis, rurſum olei prius odoribus imbuendi, quod primũ põdus æquet, & cardamomi tuſi drachmæ decem cõijciũtur. Hæc manibus ſcitè preſſa, interiecta breui mora exprimũtur. quod profluit, repurgatur. tertio eadem infunduntur, adiecto cardamomo & ſale, & manibus melle madefactis. Lõge optimũ erit quod prius exprimitur. ſecundum quod ſequitur. tertiũ locũ ſibi uẽdicat, quod nouiſſimũ prodijt. Denuo in mille lilia euulſis folijs, expreſſũ primo oleũ infunditur. tũ eadẽ ratione proſequendũ, idémq; faciẽdũ, ut prius, addito cardamomo, dein expreſſo. & quo frequẽtius recẽtia lilia macerateris, eo ualidius unguẽtũ efficies. Deniq; cũ factũ abũde uidebitur, ſingulis cõpoſitionibus miſcere cõuenit myrrhæ q̃optimæ duas & ſeptuaginta drachmas, & croci decem, cardamomi

quinq; & ſeptuaginta. Croci uerò & cinnamomi pares portiones tũdũtur, & cribratæ in lutrã cũ aqua demittũtur. expreſſúmque primò unguentũ infunditur. & paulò poſt excipiũtur uaſculis ſiccis, myrrha aut gummi antea perfuſis, & croco, melle & aqua madefactis. eadem fiunt in altera aut tertia expreſſione. Aliqui ſimplex ex balanino, alióue oleo, & lilijs cõponũt. Optimũ eſſe cõſtat in Phœniæ, mox Aegypto factum. Sed cũ primis laudatur quod lilia redolet. Excalfacit. emollit. uuluæ præcluſiones, & collectiones aperit. utiliſſimũ ad muliebria mala. ulcera in capite manantia, feruidas eruptiones, uaros, furfuréſque emendat. uibices cicatricéſque celerrimè ad colorem reducit, ita ut ſæpe fallant. in ſumma, extenuat. potum bilem per aluum extrahit. urinã ciet. ſed ſtomacho alienum eſt, & nauſeam parit.

Narciſſinum. Cap. LII.

NARCISSINI *olei ſpiſſamẽta ita fiunt: Sex libræ aſpalathi cum ſextante tunduntur. olei eloti libræ ſeptuaginta cum uncijs quinque aſſumũtur. Aſpalathus aqua madefactus in tertia olei parte coquitur: quo exempto, calamus quinque libris & beſſe adijcitur, cum myrrhæ gleba contunditur, cribratáque ac uino ueteri odorato immiſta, decoquitur. ſimulac autẽ cum ijs efferbuerit, eximitur. refrigeratũ oleũ excolatur. cuius portio in labellũ mittitur. flores narciſſi quamplurimi conijciũtur: qui bidui ſpatio, ut in ſuſino dictũ*

eſt, permoti exprimũtur. Oleum ſubinde decapulã dum. ſiquidem celerrime putredinẽ ſentit. Valet hoc ad emolliendas uuluæ duritias, præcluſionéſque. ſed capitis dolores facit.

Crocinum. Cap. LIII.

CVM *crocinum componere uoles, prius olei, ut in ſuſino diximus, ſpiſſamenta facies, eiſdem ponderibus & menſuris. cuius olei libras treis & ſemiſſem, croci unciã unam aſſumes. identidẽ quotidie moueto. & ſexta die quàm hoc aſſiduò peregeris, oleum à croco colis incernito. eidem croco parem olei modũ adijcito. moue triduo. dein contuſæ myrrhæ atq; cribratæ drachmas quadraginta permiſceto. & in pila agitatum recondito. Aliqui oleo aromatibus ad cyprinũ imbuto in crocini compoſitione utuntur. Optimum eſt quod abunde crocum ſpirat, in medendi uſu expetitum. Proximum quod myrrham refert. Calfacit. ſomnũ allicit. quare perſæpe phreniticis ſubuenit, pfuſum, aut naribus admotum, aut illitum. pus mouet. ulcera purgat. contra uuluæ duritias atque præcluſiones, & ulcera quæ cacoëthe uocantur, prodeſt, cum croco, cera, medulla, duplicato olei pondere. Concoquit enim, emollit, humectat, & permulcet. ad oculorum glaucitates ex aqua illinitur. Huic autem proportione reſpondent butyrinum, onychinum & ſtyracinũ. quæ etſi nominibus diſtant, uiribus & compoſitione cognata ſunt.*

Cyprini ſpiſſamentum. Cap. LIIII.

OLEI omphacini eloti pars una, aquæ cœleſtis tantundem cum ſemiſſe. cuius una parte oleum diluitur, altera adijciendis odoramentis admiſcetur. dein aſſumptis aſpalathi libris quinque & ſemiſſe, calami libris ſex & ſemiſſe, myrrhæ libra una, cardamomi libris tribus & dodrante, olei libris nouē & uncijs quinq;. Aſpalathus tuſus & aqua affuſus decoquitur in oleo, donec conferueſcat. myrrha autē uino uetere odorifero ſubacta, contuſúſq; ſimul calamus digeruntur in offulas, quæ exempto aſpalatho immittūtur. & ubi efferbuerint, ſublato aheno, oleum percolatur. Cardamomum tuſum reliqua aqua aſperſum infunditur. ſpatha agitatur, nulla, dum refrixerit, interpellatione. Poſt hæc colato oleo, in uigintiocto libras olei, floris liguſtri, quod cyprum uocant, ſex & quadraginta libræ cum beſſe inſtillātur, quæ ſufficienter madefactæ per ſportulam exprimuntur. quòd ſi copioſius deſideretur, idem recētium florum pondus iniectum ſimili modo prematur. & iterum aut tertio ſi quis uelit, madefacere poterit, & ita reddetur efficacius. Eligi oportet bonum, quod cum odoris ſuauitate nares feriat. Aliqui cinnamomum addunt. Calfacit. emollit. ora uenarum adaperit. uuluæ neruorúmq; uitijs conuenit: pleuriticis, fractíſque, per ſe uel cerato immiſtum. malagmatis imponi ſolet, quæ opiſthotonicis, angina laborantibus, inflammationíq; ingui

num opitulantur. item in acopa adijcitur.

Irini ſpiſſamentum. Cap. LV.

SPATHAE *quãminutiſſimè contuſæ ſex libras cum beſſe, in tribus & ſeptuaginta libris & quincunce olei, æreo uaſe, additis decem aquæ heminis incoquito, quoad odorem accæperit. poſtea in capulam melle oblitam colato. ex eo aromatibus imbuto oleo, irinum primo temperatur, iride ex oleo inſpiſſato macerata, ut ſcripſimus. ſed alia eſt componendi ratio:* In *olei ſeptuaginta libris & quincunce, xylobalſami, ut dictum eſt, contuſi, libras quinq; & ſextãtem excoquito. poſtea detracto xylobalſamo nouem libras & dextantẽ adijcito, & myrrhæ glebam uetere uino odorato perfuſam, & in olei ita odoribus imbuti quatuordecim libris, totidem tuſæ iridis, binis diebus ac noctibus madefacito, ſtrenuè & uehementer diſtringito. quòd ſi uis ualidius fieri, par pondus iterũ ac tertio ſimiliter maceratum exprimito.* Longe *optimum eſt quod ſolam irin olet, quale eſt in* Perga Pamphiliæ, & Elide Achaiæ *natum.* Vim *habet calfactoriam atq; emolliẽtem. cruſtas adimit. ſordida ulcera & putrida purgat. confert fœminis uuluæ cauſarijs. item inflammationibus eiuſdem atque præcluſionibus. partus eijcit. hæmorrhoidas recludit. contra aurium ſonitus ex aceto, ruta & amaris nucibus, prodeſt. diuturnis deſtillationibus, naribus illitum, & cõtra graueolentia earum ulcera, quas ozænas uocant, auxiliatur. al-*

uum purgat cyathus epotus. facit ad ilei cruciatus. urinam mouet. difficileis uomitiones adiuuat, perunctis eo digitis & immiſſis, uel ijs quæ ad uomitum ciendum induntur. anginæ etiam illinitur: aut ex aqua mulſa gargarizatur. item cõtra arteriæ ſcabritiam. datur ijs qui cicutam, coriandrum, aut uenena fungorum hauſerunt.

Gleucinum. Cap. LVI.

GLEVCINVM *abſolute cõſtat omphacino oleo, iunco odorato, calamo, celtica nardo, ſpatha, aſpalatho, ſertula cãpana, coſto, & muſto: circundatis interim uinaceis uaſi, quod aromata, uinum & oleum conceperat. Tricenis diebus, bis in die mouetur. poſtea expreſſum oleum recõditur. Calfacit, emollit, remittit. horroribus & neruorũ uulueq; uitijs auxiliatur. omni acopo iuuãtius. quippe quod emolliat.*

Amaracinum. Cap. LVII.

AMARACINVM *longe optimũ in Cyzico fieri ſolet ex omphacino & balanino, ſpiſſamẽtis è xylobalſamo, iunco odorato, & calamo factis, cõditíſque amaraci, coſti, amomi, nardi, caſiæ, carpobalſami & myrrhæ odoribus. Aliqui, quò precioſius fiat, cinnamomum addunt. Mel autem & uinum aſſumuntur: hoc in uaſorum illitionem, illud ad cogẽdas tuſorum aromatum offás. Amaracinum calfacit. ſoporem mouet. uenarum ſpiracula aperit. emollit. feruorem excitat. urinam cit.*

putrilaginibus ac fiſtulis perquàm utile: necnõ hu mentibus hernijs, poſtquam medica manus operã ſuã impenderit. cruſtas, & tetra ulcera, quæ theriomata uocant, rumpit. difficili urinæ, illita ſede, & eius inflammatiõibus auxiliatur. hæmorrhoïdas illitu ſoluit. uuluæ ſubditum menſtruos curſus euocat. duritias, ac uuluæ tumores diſcutit. uulneratis neruis, muſculis confert, laneo centũculo modicè madefactum, & impoſitum.

Megalinum. Cap. LVIII.

FACTITABATVR *olim megalinum, ſed nunc cõpoſitio exoleuit & prorſus obliterata eſt. Cuius ad hiſtoriæ complementum meminiſſe non fuit alienũ. Miſtura cum amaracino eadem erat, ſed reſina exuperabat, hac tantùm ratione differens. Quare leuiter emollit. Reſina unguentis, neque tutelæ neque uoluptatis gratia adijcitur, ſed coloris craſſamentíque cauſa. Ea tantiſper coquitur, dum deſinat olere. cuius coquendæ ratio declarabitur, dum de reſina diſſeremus.*

Hedychroum. Cap. LIX.

QVOD *hedychroon uocant, in Co fieri ſolet: eiſdem præditũ uiribus & miſturis, quibus amaracinum, ſed ſuauius ſpirat.*

Metopium. Cap. LX.

FIT *in Aegypto unguentũ, quod metopion patrio noïe appellatur, ꝓpter galbani miſtionẽ. nam*

lignum in quo galbanum enaſcitur, metopion uocant. conſtat amaris nucibus, omphacino oleo, cardamomo, odorato iunco, calamo, melle, uino, myrrha, balſami ſemine, galbano & reſina. probatur pingue, graui odore, quod magis cardamomũ & myrrham q̃ galbanũ reſipiat. Calfacit uehemẽter, & adurit, atq; extrahit. ora uenarũ aperit. ulcera purgat, extrahítque. ad præciſos neruos, & muſculos, ad hernias humore cõtractas, cum erodentibus medicamẽtis efficax eſt. ceratis & malagmatis inſeritur. horroribus, conuulſiſque, præſertim quibus ceruix in ſcapulas deiecta, & retrorſum contracta eſt, utile habetur. ſudores ciet. uuluæ ſpiracula recludit, & eiuſdẽ duritias laxat. in ſumma, molliendi naturam habet.

Mendeſium. LXI.

MENDESIVM *cõſtat balanino oleo, myrrha, caſia, & reſina. Aliqui tamen poſt ſingulorũ pondera, cinnamomi exiguum addũt, nullo compendio. nã quæ ſimul excocta non fuere, uim nullam exhibẽt. Similem metopio uim obtinet, ſed inferiorem multo.*

Stacte. *Cap.* LXII.

STACTE *uocatur pinguitudo recẽtis myrrhæ cum exigua aqua tuſæ, & organo expreſſæ. Ea perquàm odorata, ac precioſa eſt: atq; unguẽtum per ſe facit, quod ſtacte nominatur. Maximè probatur, quæ nullã olei miſtionem admiſit, cuius*

minima portio compos eſt uirium plurimarum. Vim calfactoriam myrrhæ & calidis unguentis reſpondentem habet.

Cinnamominum. Cap. LXIII.

CINNAMOMINVM *cõſit è balanino oleo, & xylobalſami, calami, iunci odorati ſpiſſamẽtis, atq; cinnamomi, & ſeminis balſamini ſuauitate cõditur, quadrupláq; myrrhæ ad cinnamomũ portione. mel ad cogẽda omnia adijcitur.* Laudatur *nõ acre, molli odore, planè myrrhã redolẽs, craſſum, odoratũ, guſtu perq́ amaro.* Id *non à reſina, ſed myrrha craſſitudinẽ obtinuit. reſina enim neq; amaritudinẽ præbet, neq; ullã odoris gratiã adijcit. uim habet admodũ acrẽ, amarã, & calfacientem.* Itaq; *ora uenarum aperit. calfacit. diſcutit. diffundit. humores & ſpiritus attrahit. caput aggrauat. contra uuluæ uitia cum duplo oleo, cera, & medulla efficax eſt. ita enim ferè multum acrimoniæ exoleſcit, & quædã emolliẽdi uis cõtrahitur. alioqui adurit, & præ omnibus craſſis unguẽtis indurat. facit mirũ in modũ ad fiſtulas & ulcera quæ putredinis uitium ſenſerũt. itẽ ad hernias humidiores, carbũculos, febriũ horrores, tremores, gãgrænáſq; cum cardamomo. aduerſus ſerpentiũ morſus, illinitur. ſcorpionũ & phalãgiorum ictibus cum tritis groſſis imponitur.*

Nardinum. Cap. LXIIII.

RATIO *nardini faciundi euariat.* Nam *aut*

malabathrino folio,aut ſine eo fit.plerunq; autem balanino oleo, aut omphacino. iuncus odoratus ſpiſſamenti gratia adijcitur: ſicuti propter odoris ſuauitatẽ,coſtus,amomũ,nardũ,myrrha, balſamũ. Laudatur tenue,nõ acre, nardi aridæ aut amomi odorem referens. Vis ei extenuãs,acris.expurgat. excalfacit.abſterget humores.rarefacit.Hoc liquidum eſt,nec habet ſtrigmenti craſſitudinẽ,niſi reſinã recipiat.Fit etiã ſimplex ex omphacino oleo, iunco,calamo,coſto,& nardo.

Malabathrinum. Cap. LXV.

MALABATHRINVM ſpiſſamẽta nardini habet . inſuper myrrhæ pluſculum additur. qua de cauſa calfacit,crocino,aut amaracino uiribus reſpondens.

Iaſminum. Cap. LXVI.

APVD Perſas fit,quod iaſminum cognominatur,ex albis floribus uiolæ: quorum ſextans,in Italicum ſextariũ ſeſamini olei demittitur, uiolis, ut in lilino diximus,uiciſſim ꝑmutatis.Apud Perſas inter epulandũ uſurpatur odoris cauſa.Nã toti corpori cõuenit,præſertim cũ in balneas deſcẽſum eſt. ſed his opitulatur corporibus,quæ calfactionem, laxationémq; deſiderant. grauius enim ſpirat,quàm ut libenter à pleriſq; recipiatur.

Myrrha. Cap. LXVII.

MYRRHA lachryma eſt arboris,quæ in Arabia gignitur,Aegyptiæ ſpinæ nõ diſſimilis.è cuius

uulnere defluit lachryma in ſubiectas tegetes.alia circũ caudicẽ concreſcit.Dicitur ex his aliqua pediaſimos,præpinguis,qua expreſſa,ſtacte emittitur. alia gabirea, pinguiſſima,læto & pingui ſolo naſcẽs.ea copioſam ſudat ſtacten.Omniũ prima eſt,quæ troglodytica appellatur,accepto cognomine ab loco,in quo ꝓuenit,ſplendens, ſubuiridis,ac mordẽs.quinetiã legitur tenuis quædã,quæ à troglodytica ſecũda eſt,bdellij modo mollis,uerũ odore grauiuſcula,apricis naſcens.Alia caucalis cognominatur, præter modum exoleta,nigra,&retorrida. Omniũ deterrima,quæ ergaſima dicitur: pingui carens,cano ſitu obducta, acris, ad gũmis imaginẽ uergens,& uiribus eius ꝓxima. improbatur aminnea cognomine. ex ijs paſtilli fiũt, ſed è pinguibus pingues,&odorati:è ſiccioribus haud quaq̃ pingues,& inodorati. minus odore pollet, quæ oleũ nõ admiſit, cũ in paſtillos digerebatur. Adulteratur macerato gummi aqua, in qua myrrha maduerit.Eligẽda eſt recẽs,ſquallore obſita,leuis,undiq; cõcolor,quæ cõfracta uenas unguium modo cãdidas & læues oſtendat,minutis glebis, amara,acris,odorata,calfaciẽs.ſuꝑuacua & inutilis eſt põderoſa,coloris picei.Calfacit.cohibet.ſoporẽ gignit.glutinat.ſiccat.aſtrĩgit.uuluã emollit, & præcluſam aperit . mẽſes & partus celeriter extrahit,cũ abſinthio,lupinorũ cremore,uel ſucco rutæ admota. tuberculo fabæ deuoratur in uetere tuſſi,orthopnœa,in laterũ pectoriſq; doloribꝰ, in alui ꝓfluuio, & dyſenteria . horrores diſcutit,

duabus horis ante febriū acceſſiones, fabæ magnitudine pota cū pipere & aqua. ſubdita linguæ liquatáq;, ſcabritiē arteriæ expolit. obtuſam uocem expedit. uētris tineas enecat. cōtra grauē oris halitū māditur. & aduerſus alarū tædia, cū liquido alumine illinitur. gingiuas & dentes ſtabilit, colluto cū uino & oleo ore. uulnera capitis illitu glutinat. medetur fractis auribus, ac oſſibus nudatis, peruncta cū cochleæ carnibus. itē purulētis auribus inflammatíſque cum meconio, caſtorio, & glaucio. ad uaros autē cū caſia & melle illinitur. impetigines ex aceto purgat. defluentes capillos cum ladano & uino myrteo illita, firmat. diuturnas deſtillationes lenit, illitis pinna naribus. oculorū ulcera complet. albugines tollit. caliginē diſcutit. ſcabritiē læuigat. Fit *è myrrha, perinde atq; thure, fuligo, &, ut poſtea oſtēdemus, ad eadē conueniens.*

Bœotica *myrrha, diſſecta radix eſt arboris cuiuſdā in* Bœotia *naſcētis.* Melior *eſt quæ myrrhā odore repræſentat. uis ei calfactoria ineſt. emollit diſcutítq;. ſuffimētis cōmodiſſime inſeritur.*

Styrax. Cap. LXVIII.

STYRAX *lachryma eſt arboris malo cotoneæ ſimilis.* Præfertur *ſordeſcēs, flauus, reſinoſus, albicantibus grumis, q̄plurimū in ſua odoris gratia permanens. qui dum mollitur, melleū liquorē reddit. qualis è* Catabalis, Piſſidia, & Cilicia *deuehitur.* Deterior *niger, furfuroſus, friabilis, canóq; ſitu obductus.* Cæterum *lachryma inuenitur*

gũmium ſimilitudine, perlucida, & myrrhæ æmula. uerũ perpauca manat. Adulteratur ligni ſcobe, quã uermiculi erodẽtes excuſſerũt, melle, & iridis ſedimẽto, & quibuſdã alijs. Alij cerã aut adipem odoribus imbutũ, flagrãtiſſimis ſolibus cũ ſtyrace ſubigunt, & per laxa cribri foramina in frigida aqua uermiculos exprimũt, uænũdántq;. Styracẽ hũc, quoniã in uermiculorũ ſpeciẽ cõtrahatur, ſcoleciten cognominãt. quẽ tanq̃ ſyncerum imperiti approbãt, nõ animaduertẽtes ad præcipuã odoris fragrãtiã. ſiquidẽ acer admodũ eſt, qui adulterationis uitio caret. Styrax calfacit, emollit, & cõcoquit. medetur tuſſi, deſtillationibus, raucedini, grauedini, & interceptæ uoci. uuluæ præcluſæ duritiáue laborãti, cõuenit. cit mẽſes potu appoſitúq;. aluum leuiter mollit, ſi exiguũ cũ reſina terebinthina catapotij modo deuoretur. miſcetur utiliter diſcutiẽtibus malagmatis, acopíſq;. adoletur autẽ & igni torretur, ut fiat ex eo, ueluti ex thure, fuligo: ad eadẽ conueniens ad quæ thuris fuligo. ex eo etiam in Syria ſtyracinum oleum componitur. quod calfacit uehementer, & emollit. uerum caput dolore afficit, adgrauátq;. & ſoporẽ adfert.

Bdellium. CAP. LXIX.

BDELLIVM alij bolchõ appellãt, alij madelcon. lachryma eſt ſaracenicæ arboris. Probatur guſtu amarũ, tranſlucidũ, taurini glutinis in morem, intus pingue, liqueſcens facile, ligni ac ſordis expers, ſuffitu odoratũ, ungui ſimile. Eſt etiãnum

bdellij genus ſordidũ,nigrũ,uberioribus glebulis in offas cõuolutũ,aſpalathi odore,ex India aduectũ. defertur etiã à Petra oppido ſiccũ,reſinoſum,liueſcens,ſed facultate ſecũdũ. Adulteratur gũmi.ſed ita uitiatũ nõ perinde guſtui amaritudinẽ repræſentat,nec uſq; adeò ſuffitionibus odoratũ.calfacit & emollit. duritias,& turgentia guttura,humidáſq; hernias diſcutit,cũ ieiuna ſaliua dilutũ.uuluæ ſpiracula laxat appoſitu & ſuffitu.& partus humiditatéſq; omneis extrahit.calculos potu com minuit.urinã mouet.tuſſiẽtibus,à ſerpẽte percuſſis,utiliſſimè datur. ualet ad rupta, uulſa, laterũ dolores, & diſcurſantes ſpiritus.malagmatis inſeritur,quæ cõtra duritias & neruorũ nodos ꝑſũt. contuſum reſoluitur affuſo uino aut aqua calida.

Thus. Cap. LXX.

THVS in ea gignitur Arabia, quæ thurifera cognominatur.Primatũ tenet in eo genere maſculum,ſtagonias appellatum,ſuapte natura rotundum.tale autẽ indiuiduum eſt,candidum,cũ frangitur,intus pingue,in ſuffitu ſtatim ardẽs.Indicũ uerò fulueſcit,& colore liuet.ſed rotundum induſtria factitant.nam in quadrãgulares formas diſſectum fictilibus uerſant,donec rotunditatem con trahat. uerùm huiuſmodi thus tempore flaueſcit, quod atomum aut ſyagrum appellant.Secundum locum habet Arabicum,& in Smilo naſcẽs, quod aliqui copiſcum uocant, minus multo & fuluius. Eſt & genus aliud, cui amωmitæ cognomen eſt,

alioqui candidum: quod dum mollitur, maſtiches more digitis cedit. Adulteratur in itinere, pini reſina & gummi. quod facile deprehendi poteſt. ſiquidem ſuffitum gummi flammam non eiaculatur, & reſina in fumum euaneſcit. thus uerò ſtatim ardet. idem maleficium odor prodit. Ad calfaciendum & aſtringendum pollet. oculorum caliginem diſcutit. caua ulcera complet, & ad cicatricē pducit. cruēta uulnera glutinat, infrænátq; cūctas ſanguinis eruptiones, etiāſi cerebri mēbranis effluat. ulcera quæ cacoëthe uocātur, & ſedis & reliquarū partiū pmulcet tritū cū eo & lacte linamentū. formicātes uerrucas inter initia, impetiginéſq;, ex aceto & pice illitū, tollit. ābuſta igni, pnionéſq; cū ſuillo adipe aut anſerino, & ulcera in capite manātia cum nitro, ſi infricetur, ſanat. paronychijs cū melle, auribus fractis cū pice, medetur. ad reliquos aurium dolores cum dulci uino infunditur. inflammatæ à partu mammæ cū cimolia & roſaceo magna utilitate perūguntur. additur ad arteriæ uiſcerúmq; medicamēta. prodeſt ſanguinis excreationi potū. ſed in ſecunda ualetudine hauſtum inſaniā mouet, & largius cum uino potū interficit. In fictili mūdo thus crematur, flagrāte glebula ſuccenſum à lucerna, donec exuratur. poſt pfectā uſtionē opire oportet, uſq; dū reſtinguatur. ſic enim in cineres non redigitur. Aliqui ollulā æneo uaſe cauo circa mediū pforato cingunt ad excipiēdam fuliginem, ut in eius mentione mox oſtendemus. alij crudo fictili luto oblito, &

in fornacem indito, cremant. Fictili etiam nouo uiuacibus prunis torretur, dum nõ amplius bullet, aut pinguitudinẽ uaporémue emittat. facile enim comminuitur quod peruſtum non eſt.

Thuris cortex. Cap. LXXI.

PRAEFERTVR thuris cortex craſſus, pinguis, odoratus, recẽs, læuis, minime ſcaber, ſine mẽbranis. Adulteratur admiſto pini aut nucis eius cortice. ſed horũ ĩdex ignis eſt. ſiquidẽ reliqui cortices ſuffiti nequaq̃ incendũtur, ſed ſine odore fumũ eructãt. thuris uero cortex ardet, & cũ odoris fragrãtia uaporẽ eiaculatur. thuris modo uritur. & uis eadẽ quæ thuri, ſed ualidior aſtringẽti õrq;. Quare potu cruẽtis excreatiõibus, uuluis fluxione laborantibus, in peſſo confert. ad cicatrices oculorum, & caua, ſordéſque efficax eſt. toſtus ſcabris lippitudinibus auxiliatur.

Manna thuris. Cap. LXXII.

MANNA thuris ꝓbatur cãdore, micarũ frequẽtia, & puritate. Vim habet eadẽ quã & thus, ſed inualidiuſculã. Sũt qui cribrata pini reſina, ac polline, aut cortice thuris contuſi adulterant. ſed hæc igne deprehendũtur. Neq; enim æquè ſuffitu aeriũ uaporẽ, ſed fuliginoſum & impurũ expuit. & permiſtũ ſuaueolentiæ halitus uirus habet.

Thuris fuligo. Cap. LXXIII.

FVLIGINEM thuris ſic facito: Forcipicula, lucernis accenſas ſingulatim thuris glebas, in

nouam fictilem ollam concauã imponito: & æreo uaſe in medio perforato, deterſa diligenter ſorde, obtegito. alteram admoueto, ex altera eius parte aut utraq;, ſubiectis quaternûm digitorũ altitudine lapillis, quò facilius perſpici queat, ſi urãtur. & qua loc⁹ capax fuerit, glebulas alias ſupponito. & antea q̃ prorſus prior gleba reſtinguatur, aliam imponito: donec ſufficiẽtem fuliginẽ uidearis coëgiſſe. Continuo tamen externæ æramenti partes ſpongia, aqua frigida madefacta, abſtergãtur. ita enim temperato æris feruore, fuligo omnis inhærebit. quæ alioqui per leuitatẽ decidua, thuris cineribus admiſcetur. Deraſa itaq; fuligine, cinis cremati thuris ſeorſum ſubſtrahẽdus eſt. idem opus, quoad ſatiſfactum tibi uidebitur, obeundũ. Oculorum inflammationes mitigat. fluxiones ſuſpendit. ulcera purgat. caua explet. carcinomata ſiſtit.

Simili modo è myrrha, reſina, ſtyrace, reliquiſq; lachrymis, fuligo excipitur, ad eadem conueniens.

Picea & pinus. Cap. LXXIIII.

PINVS *& picea generi eidem aſcribuntur, ſed quandam flagitant ſpecierum diſtinctionem. arbores uulgo cognitæ. quarum cortex aſtringit. prodeſt tritus & illitus intertrigini, ulceribus ſũmũ corpus occupãtibus, ambuſtiſq;, cũ ſpuma argenti & mãna. ulcera delicatulorum acrimoniam recuſantium, cerato myrtino exceptus, ad cicatricem perducit. tritus cum ſutorio atramento ſerpẽtia cohibet. ſuffitu partus & ſecundas eijcit. po-*

tus aluũ ſiſtit. urinã mouet. Folia eorum trita & illita inflãmationes leniũt. uulnera ab inflãmatione uindicãt. trita autẽ & decocta in aceto, feruẽti collutione, dentiũ dolores mulcent. hepaticis utilia ſunt, drachmæ pondere in aqua aut mulſa pota. Pineæ nucis cortex & folia potu idẽ præſtãt. Teda earum particulatim ſecta ſi in aceto coquatur, & decocto dens colluatur, dolores leuat. ex his etiã fit ſpatha acoporũ peſſorúmq; cõpoſitionibus idonea. quinetiã earum crematarũ fuligo ad librarij atramẽti confectionẽ excipitur. ea circũlitionibus efficaciſſime imponitur, quibus palpebras ornãt, colorémq; mẽtiuntur, calliblephara græci uocant. arroſis oculorũ angulis, calloſis glabríſq; genis, & collachrymationibus opitulatur. Pityides appellãtur pinorũ piceæq; fructus, qui in conis inueniũtur. Vim aſtrictoriã habẽt, & aliquantũ excalfacientẽ. tuſſi & pectoris uitijs auxiliantur, per ſe, aut ex melle ſumpti. Nuces pineæ cũ repurgatæ mãduntur, aut cũ paſſo aut cucumeris ſemine bibũtur, urinã cient. acrimonias in renibus & ueſica hebetãt. ſtomachi roſiones leniũt, datæ cũ portulacæ ſucco. uiriũ infirmitatẽ roborãt. corruptorũ quoq; humorũ labẽ obtundũt. Pineæ nuces integræ recẽter arboribus decerptæ in paſſo frangũtur: & decoctæ, uetuſtæ tuſſi ac tabitudini cõferũt, ſi quotidie ex eo liquore terni cyathi bibãtur.

Lentiſcus. Cap. LXXV.

LENTISCVS nota arbor eſt, cui uis ineſt

aſtringẽdi. ſemini enim, folio, ramo, cortici, radicibúſq;, cognatæ inſunt uires. Liquamentũ autẽ ita fieri ſolet: Folia, cortex & radix in aqua coquũtur, & ubi abũde cocta refrigeratáq; ſunt, folia abijciuntur. aqua denuo coquitur, donec mellis habeat craſſitudinẽ. Lẽtiſcus ſua aſtringẽdi dote, ualet aduerſus ſanguinis reiectiones, alui profluuia, & dyſenterias in potu. itẽ contra eruptionẽ ſanguinis è uulua, & eiuſdẽ aut ſedis ꝓcidentia. In totũ acaciæ & hypociſtidis uicẽ repræſentat. Idẽ facit ſuccus è tritis folijs. Decoctũ fotu caua explet. & fracta oſſa ferruminat. uuluæ fluxiones ſiſtit. nomas arcet. urinã pellit. motus dentium collutione ſtabilit. Virẽtes ſurculi calamulorũ uicæ dẽtibus repurgãdis affricãtur. Fit è ſemine oleũ, quod ꝓdeſt cũ quid aſtringi opus eſt. Lentiſcus reſinam gignit, quæ lẽtiſcina cognominatur, & ab aliquibus, maſtiche. Pota utilis eſt ſanguinẽ reijcientibus, & tuſſi ueteri. ſtomacho auxiliatur, ſed ructũ mouet. additur in dẽtifricia & illitiones faciei, ad nitorẽ cuti cõciliãdũ. palpebras oculis incõmodas replicat. mãducata halitũ oris cõmẽdat. gingiuas cõtrahit. Optima & copioſiſſima in inſula Chio ꝓuenit. Præfertur nitedulæ modo reſplẽdeſcẽs, & cãdore Tyrrhenicæ ceræ ſimilis, adulta, retorrida, friabilis, odorata, ſtridorẽ ædẽs. Viridis autem inferior eſt. Adulteratur thuris, reſinæq; pineæ nucis miſtura.

Terebinthus. Cap. LXXVI.

TEREBINTHVS cognita arbor eſt, cuius

folia, & ſemen, & cortex aſtringunt, & ad eadē ad quæ lentiſcus conueniunt, ſimili parata modo ſumptáque. Fructus eſui aptus eſt, ſed ſtomacho aduerſatur. excalfacit. urinam mouet. uenerē excitat. contra phalangiorum morſus conuenienter in uino bibitur. Reſina eius ex Arabia petræa defertur. Prouenit etiam in Iudæa, Syria, Cypro, Aphrica & Cycladibus inſulis. Sed præualet candida, perlucida, uitreo colore & in cæruleum uergente, odorata, terebinthum olens. Terebinthina reſinas omneis antecedit. proxima lentiſcina, & è pinu, & abiete. has ſequitur è picea & pineis nucibus reſina. Natura omnibus calfacere, mollire, diſcutere, expurgare. tuſſi ac tabi conueniunt per ſe, aut in eclegmate ex melle. uitia pectoris expurgant. urinam cient. cruda concoquunt. uentrem emolliūt. palpebras commodiſſimè replicāt. lepras tollunt, cum ærugine ac ſutorio atramēto, nitróque. auribus ſaniem emanautibus cum melle & oleo: item in pruritu genitalium utiles. malagmatis, acopíſque admiſcentur. laterum doloribus per ſe, illitu & appoſitu auxilio ſunt.

Reſinæ aliæ. Cap. LXXVII.

LIQVIDA *reſina è pinu & picea, à Gallia & Hetruria conuehi ſolet. atque olim à Colophone petebatur: hinc Colophoniæ ſibi cognomentum uendicauit. A Gallia quoque ſubalpina: quam uernaculo nomine laricem appellant incolæ. Ea in linctu, & per ſe, magnopere prodeſt tuſſi*

ueteri. Colore inter ſe diſtant. ſiquidem alia candida eſt, alia oleoſa, alia mellei liquoris ſimilitudine: ut larigna. Cupreſſus etiam liquidam fundit reſinam, quæ ad eadem pollet. Quæ uerò aridarum generi aſcribuntur, quædam ex pineis nucibus, aliæ abiete, aliæ piœa & pinu exierunt. Eligi debet longè omnium odoratiſſima, tranſlucens, non retorrida, neque diluta, quãdam ceræ faciem præbens, & friabilis. E piœa & abiete reſinæ, cæteras antecedunt. odoratæ enim ſunt, atque thus odore imitãtur. Præſtãtiores à Pytiuſa inſula deferuntur, quæ ſecundum Hiſpaniam ſita eſt. Sed quæ è piœa, nucibus pineis & cupreſſo manarũt, nihil ad illas, nec tantis uiribus potiuntur. Verũtamen eorũdem gratia quorum & illæ ſumi ſolent. Lentiſcina terebinthinæ reſpõdet. Vritur reſina omnis liquida in uaſe quadruplæ capacitatis ad humorem, qui infunditur. itaque reſinæ congius, in duobus aquæ pluuiæ coquitur, ſubiectis leuibus prunis, reſina aſſiduè mouetur, donec omnis odor aboleatur, & friabilis & retorrida reddatur, ac digitis cedat. Cæterũ ubi refrixit, in fictile non picatum, quod aconitum uocant, id eſt non illitum, reconditur. Fiet etiam eximij candoris, ſi reſina omnis eliquata præcoletur, quò fæculenta ſordes excernatur. Vruntur quoque ſine aqua, primùm lẽto igne: & ubi coire cœperũt, maior carbonum ſtrues ſupponitur, & triduo citra intermiſſionem diſcoquuntur, uſque dum antedictas naturæ ſuæ notas exuerint. mox, ut dictum

eſt, reponuntur. Aridas unius diei ſpatio decoxiſſe ſatis eſt. Vſtæ odoratis malagmatibus, & acopis & unguentorũ colorationibus magnopere utiles ſunt. E reſina perinde atque thure fuligo excipitur, ad circũlitiones idonea: quibus palpebras fucant, & colorem mentiuntur. prodeſt glabris genis, collachrymationibus, eroſiſque oculorum angulis. ex ea fit atramentum ſcriptorium.

Pix liquida. Cap. LXXVIII.

PIX *liquida, quam alij conum uocant, è pinguiſſimis pini piceæq; lignis congregatur. Optima eſt ſplendens, ſyncera, læuis. Contra uenena, phthiſin, purulentam excreationem, tuſſes, ſuſpiria, & pectoris humores qui difficile extuſſiuntur, efficax eſt, eclegmate cyathi mẽſura cum melle dato. tonſillarum & uuæ inflammationes, anginæq; utiliter perunguntur. purulentis auribus infunditur cum roſaceo, & illinitur cum trito ſale ſerpentium morſibus. adiecta uerò pari cera ſcabros ungues extricat, impetiginéſque emendat. uuluæ duritias ac ſedis tubercula diſcutit. cũ farináq; hordeacea & pueri impubis urina decocta, ſtrumas rumpit. cohibet ulcera quæ ſerpunt, cum pineo cortice, aut ſulphure, aut furfuribus illita. cæterùm cum thuris manna & cerato profundos ulcerum ſinus cõglutinat. rimis ſedis & pedum, magno auxilio illinitur. ulcera replet, & cũ melle purgat. quin & cum uua paſſa & melle carbunculos, & putrida ulcera emarginat, diſrumpítq;.*

*erodentibus medicamẽtis,quas ſeptas uocant,pro-
bè immiſcetur.*

Picinum oleum. Cap. LXXIX.

E PICE *fit quod piſſelæon appellant,ſeparato liquore aquoſo,qui ſupernatat pici,ſicut ſerũ lacti. Nam expanſa, quandiu pix coquitur, ſupra cortinam uellera pura madeſcunt,accæptóque halitu eius exprimuntur in uas. Quas pix liquida, præbet utilitates.alopecias capillo replet cum farina hordeacea illitũ. quibus & liquida pix medetur.iumentorum ulcera ſcabiémque emendat.*

Fuligo liquidæ picis. Cap. LXXX.

FIT *hoc modo è liquida pice fuligo:In lucerna noua quæ ellychnium habeat, nõnihil picis incendito, lucernámque fictili uaſe in clibani ſpeciẽ conformato,ſuperius in anguſtum fornicato, inferius perforato, ut clibani eſſe ſolent, operito, & adoleri ſinito:conſumptóq; liquore nouum infundito,quoad ſufficientem uſui fuliginem collegeris. Vis ei aſtringens,acríſque. uſui eſt ad pigmenta quibus palpebras linũt & uenuſtant,& ad circumlitiones. item ubi glabris genis pilos reſtitui oportet.ad imbecilles lachrymoſóſq; oculos.inſuper ad eorundem ulcera non inutilis eſt.*

Pix arida. Cap. LXXXI.

LIQVIDA *pix decocta in ſpiſſam coit,quã uocãt aliqui palimpiſſam.quo in genere quædam*

uiſci modo lẽteſcit, boſcas cognominata. altera ſicca eſt. Probatur pura, pinguis, odorata, ſubruſa, reſinoſa. Talis Brutia & Lycia, picis reſinæq; ſimul naturã habentes. Calfactoriã uim habet. dura emollit. pus mouet. tubercula panóſque diſcutit. ulcera replet. uulnerarijs medicaminibus commodè permiſcetur.

Zopiſſa. Cap. LXXXII.

ZOPISSAM aliqui aiũt deraſam nauibus reſinam cum cera, quam alij apochyma appellãt. Ea diſſipãdi naturam habet. quoniam marino ſale macerata ſit. Alij pineam reſinam hoc nomine uocauerunt.

Bitumen. Cap. LXXXIII.

BITVMEN Iudaicum cæteris anteponitur. Cuius probatio eſt, ut purpuræ modo ſplendeat, ſitq; ponderoſum, ac ualidũ odorẽ uibret. nigrũ autẽ & ſordidum, uitioſum eſt. Adulteratur pice. Gignitur in Phœnice, Babylone, Zacyntho, & Sydone. Liquidum inuenitur in Agragantino Siciliæ, fontibus innatans. quo utuntur ad lucernarũ lumina, olei uice. Hallucinãtur qui id Sicilicũ oleũ nominãt. nãq; liquidi bituminis genus eſſe cõſtat.

Piſſaſphaltum. Cap. LXXXIIII.

NASCITVR in Apolloniatarum agro circa Epidaurũ quæ piſſaſphaltos appellatur. Ea Ceraunijs montibus deuoluta, impetu fluminis ra-

pitur, æſtúq; in littus expuitur, illic coacta in glebas. miſtam bitumini picem redolet.

Naphtha. Cap. LXXXV.

NAPHTHAM uocãt Babylonij, bituminis colamen, colore candidum. inuenitur etiam nigrũ. Vis ei ignium rapax, ita ut ex ſpatio protinus in eam tranſiliant. Ad ſuffuſiones oculorum, & albugines utilis. Bitumen omne diſcutit, glutinat, emollit. ab inflammatione tuetur. uuluarum procidentia, ſtrangulationéſque, olfactu, ſuffitu, impoſitu, emendat. comitiales morbos ſuffitum deprehẽdit, gagatæ lapidis more. purgationes mulierum cum uino & caſtorio potũ elicit. tuſſim ueterẽ, & anhelitum adiuuat. ſerpentium morſibus, coxendicũ laterúmque doloribus, auxiliatur. datur cœliacis in catapotio deuorãdum. cum aceto potum, diſcutit ſanguinem concretum. dyſentericis cum ptiſana liquatum infunditur. deſtillationibus ſuffitione medetur. mitigat dentium dolores oblitum. cæterum pilos incommodos ſiccum replicat, ſpecillo impoſitum. concalfactum autem & cũ farina hordeacea, nitro & cera illitum, podagris, articulorũ doloribus, lethargicíſq; prodeſt. Piſſaſphaltos eadem quæ pix & bitumen, ſi miſceantur, poteſt.

Cupreſſus Cap. LXXXVI.

CVPRESSVS refrigerat, & aſtringit. Cuius folia ex paſſo & exiguo myrrhæ pota, ueſicæ

rheumatiſmis, & urinæ difficultati auxiliantur. pilulæ autem ex uino tuſæ in dyſenteria, alui fluxiõe, tuſſi, & orthopnœa, aut ſi reijciatur ſanguis, conuenientiſſimè bibuntur. earum decoctum eoſdem præbet effectus. tuſæ cum fico duritias emolliunt, nariúmque polypo medentur. in aceto coctæ & cum lupinis detritæ ſcabros ungues eijciunt. hernias inteſtinorum prolapſu erumpentes illitu reprimunt. Folia eadem præſtant. Pilulæ cũ arboris coma ſuffitæ, culices abigere exiſtimantur. folia trita & impoſita, uulnera conglutinant. ſanguinem ſupprimunt. capillum ex aceto tingũt. illinuntur per ſe aut cum polenta ignibus ſacris, ulceribus quæ ſerpunt, carbunculis, & oculorum inflammationibus. admota cum cerato ſtomachum corroborant.

Iuniperus. Cap. LXXXVII.

IVNIPERI *genera duo. altera maior, altera minor. utraq; acris eſt. Excalfacit, & urinam mouet. accenſa ſerpentes fugat. Baccarum nõnullæ nucis iuglandis magnitudine nõnunquã grandeſcere, aliæ nucem Ponticam æquare inueniuntur, rotundæ, odoratæ, in mandendo dulces, ſubamaræ, quæ arceuthides etiã id eſt baccæ iuniperi nominãtur. Modice calfaciunt & aſtringũt, ſtomacho utiles. contra pectoris uitia, tuſſim, inflationes, tormina & ſerpentium ictus efficaciſſimè bibuntur. urinam cient. unde ruptis, cõuulſis, & uuluæ ſtrangulatui ſubueniunt. folia acrimoniam*

habent.ideo tam ipſa quàm eorum ſuccum ex uino contra uiperarum morſus illini aut bibi prodeſt. Corticis cinis cũ aqua illitus lepras eximit. ramenta ligni deuorata interficiunt.

Herba ſabina. Cap. LXXXVIII.

SABINA *duorum generum eſt. Vna folijs cupreſſo ſimilis,ſpinis horridior,grauiter olẽs, acris & feruens.arbor eſt coactæ breuitatis, quæ ſeſe magis in latitudinem fundit.huius folijs nõnulli pro ſuffitu utuntur. Altera tamarici folio ſimilis eſt. Vtriuſque folia nomas ſiſtunt. collectiones illitu mitigant. & cum melle nigritias ſordéſque repurgant. carbunculos cum uino pota rumpunt.ſanguinem per urinam eliciunt.partus appoſita extrahunt.& ſuffitu idem præſtãt. unguentis calfacientibus immiſcentur, & priuatim gleucino.*

Cedrus. Cap. LXXXIX.

CEDRVS *arbor magna eſt, ex qua picem colligunt,quæ cedria uocatur.iuniperi modo baccas parit, baccarum myrti magnitudine, rotundas. Cedria optima eſt craſſa,perlucida,grauis odoris. quæ dum effunditur,guttatim non diſſipata coit.Cui ea uis ineſt ut defũcta corpora cõſeruet,& uiuẽtia corrũpat.qua ex cauſa mortuorũ uitã aliqui appellauere.ueſtimẽta quoq; & pelles*

eximia calfaciendi & ſiccandi dote, corrumpit. magni ad ocularia medicamenta uſus. quippe illita oculis claritatem affert. albugines cicatricéſque detergit. inſtillata autem cum aceto, uermes auriũ necat. cum hyſſopi decocto infuſa, ſonitus ſibilóſq; ſedat. cauis dentium indita eos frangit, & dolores leuat. idem facit cum ex aceto colluitur. perũcto ante coitum genitali abortiuum fieri conſtat. anginæ ea perunguntur. tonſillarum inflammationibus auxilio eſt. lendes pediculóſque illitu enecat. ceraſtæ morſibus cum ſale impoſita ſubuenit. cõtra hauſta leporis marini uenena, in paſſo ſumpta, auxiliatur. in elephantia, aut linctu, aut perũctione proficit. pulmonum ulcera purgat: & ſi cyathus eius ſorbeatur, perſanat. uermes & tineas ſubter indita necat, & partus extrahit. Fit & oleum, à cedria ſeparatum, dum coquitur, uelleribus ſupra halitum eius expãſis, ut in pice. Eiuſdẽ ad omnia uſus. priuatim uehementer perunctum ſcabiem quadrupedum, canum, boúmque perſanat. inhærentes ricinos enecat. ulcera quæ ex tonſura acceperunt, ad cicatrices perducit. Cedrides cedri fructus uocantur. Calfactoriam uim habent. ſtomacho aduerſantur. auxilio ſunt tuſſi, cõuulſis, ruptis, ſtranguriæ. menſes ciunt, ex polline piperis poti. cõtra hauſtum leporem marinum in uino ſumuntur. ſerpentes fugantur, peruncto ex adipe ceruino, aut medulla, corpore. in antidota adduntur. Fuliginem, quomodo ex pice, congeri oportet. quæ eandem quã picea fuligo uim præbet.

Laurus. Cap. XC.

LAVRVS *quædam tenui folio conſtat. altera latiore. Vtraque excalfactoriam naturam habet, & emollientem. unde decoctum earũ in muliebres inſeſſus additum, uuluæ & ueſicæ uitijs conuenit. uirentia folia ſenſim ſubſtringunt. illita quoque ac trita ueſparum apiúmque ictibus opitulantur. eadem cum polenta & pane illita inflammationem omnem mitigant. ſed pota ſtomachum effundunt, & uomitiones mouent.* Lauri *baccæ magis quàm folia calfaciunt. ergo in eclegmate tritæ cum melle uel paſſo proſunt tabi, orthopnϾæ, & omnibus thoracis rheumatiſmis. cõtra ſcorpionum ictus ex uino bibũtur. uitiligines emaculant. ſuccus baccarum utiliſſimè auriũ dolori & grauitati inſtillatur, cũ uino uetere, & roſaceo. in medicamẽta autem adijciuntur quæ neruorum laſſitudines reficiunt, acopa uocant: & ad unguenta quæ calfaciunt & diſcutiũt.* Cortex *radicis calculos rumpit. partus necat. hepaticis prodeſt, tribus obolis in uino odorato potus.*

Platanus. Cap. XCI.

TENERRIMA *platani folia in uino decocta, mox illita, oculorum fluxiones ſiſtũt. tumores & inflammationes leuant.* Decoctus *cortex in aceto, dentes in dolore colluit. uirides pilulæ in uino potæ, ſerpentium morſibus auxiliantur: exceptæ autem adipe, igni ambuſta ſanant. incidens*

foliorum pilularúmque lanugo, oculos & aures offendit.

Fraxinus. Cap. XCII.

FRAXINVS *arbor nota eſt, cuius foliorũ ſuccus & ipſa peruncta, aut ex uino pota, uiperarum ictibus auxiliantur. corticis cinis ex aqua illitus lepras eximit. ligni ramenta ſcobémque potu perniciem afferre tradunt.*

Populus. Cap. XCIII.

POTVS *albæ populi cortex unciæ unius põdere, iſchiadicis ac urinæ ſtillicidio ꝓdeſt. Abortiuum fieri tradunt, ſi cũ mulino rene bibatur. folia quoque cum uino poſt purgationes pota, idem præſtare produntur. tepens foliorum ſuccus utiliter aurium dolori inſtillatur. pilulæ quæ primo foliorum partu exiliunt, illitæ cum melle, oculorum hebetudini medentur. Memoriæ prodiderunt corticem albæ populi & nigræ particulatim cæſum, & ſulcis ſtercoratis mandatũ, omni tempore anni edules fungos proferre. Populi nigræ folia cũ aceto illita magna utilitate podagricis doloribus illinuntur. Reſinam populus fundit, quæ in malagmata additur. ſemen potum ex aceto comitialibus utile eſt. Lachrymã populorum commemorant quæ in Padũ amnem defluat, durari, ac coire in ſuccinum, quod electrum uocãt, alij chryſophorum. id attritu iucundum odorem ſpirat, & aurum colore imitatur. tritum potúmque ſtomachi*

uentríſque fluxiones ſiſtit.

Macer. Cap. XCIIII.

MACER *ex Barbaria aduehitur, cortex fla ueſcens, craſſus, guſtu perquàm aſtringens. qui cõ tra cruẽtas excreationes, dyſenterias, & alui fluxiones bibitur.*

Vlmus. Cap. XCV.

VLMI *& folia & cortex & rami, uim habent ſpiſſandi. Folia trita ex aceto ad lepras efficaciter illinuntur. uulnera glutinãt, ſed multo magis corticis tilia, ſi faſciæ loco intorqueatur. nam in lori morem flecti poteſt. craſſior cortex in uino aut aqua frigida unciatim potus, pituitas trahit. fracta oſſa celerius ſolideſcunt, ſi decocto foliorũ corticis aut radicis foueantur. humor in folliculis enaſcens prima germinis eruptione, cuti illitus nitorem inducit, faciémque ſplẽdidiorem præſtat. qui dum ſiccatur, in animalia abit, quæ culicum formam gerunt. folia cum tenereſcunt cocta olerum more ad obſonia uſurpantur.*

Lignorum marcor. Cap. XCVI.

EX *caudicibus ligníſq; ueteribus caries congeritur, quæ farinæ modo illita, ulcera purgat, & ad cicatricem perducit. ſerpentia cohibet, ſi cum pari aniſo & uino ſubacta, linteíſque impoſita, illinatur.*

Harundo. Cap. XCVII.

IN harundinum genere quædã naſtos, id eſt, farctior uocatur, ex qua ſagittæ factitari ſolent. alia fœmina, qua tibiarum ligulas efficiunt. alia quòd fiſtulis addicta ſit, ſyringias: cui multũ ineſt carnis, crebris cincta geniculis, ad librorum cõſcriptionem accommodata. alia craſſa, concaua, apud amnes naſcens: quæ à quibuſdam cypria, ab alijs donax appellatur. alia phragmites ſeu uallatoria, gracilis, candicãs, uulgo cognita. cuius trita radix per ſe, aut cum bulbis ſuis illita, ſpicula aculeóſque corpore extrahit. luxata, lumborúmque dolores, cum aceto mulcet. uirentia folia tuſa & impoſita ignibus ſacris medentur, & cæteris inflammationibus. corticis cinere perunctæ cũ aceto alopeciæ ſanantur. paniculæ lanugo ſi aures intrauerit, exſurdat. Eundem effectum implet harundo quæ cypria dicitur.

Papyrus. Cap. XCVIII.

PAPYRVS qua chartæ fiunt, nullis non cognita, præcipuæ in medicina utilitatis, ad laxandas fiſtulas. madefacta lino inuoluitur, uſq; dum inaruerit. conſtricta enim atque immiſſa in hiatum, humore completur, & intumeſcendo fiſtulas aperit. Habet neſcio quid alimenti radix. itaque Aegyptij eam mandunt, ſuccum tantùm deuorantes: & manſam expuunt. ipſis radicibus pro ligno utuntur. Crematæ papyri cinis depaſcentia ulce-

ra cum omnium partium, tum oris maximè, cohi bet. uerùm melius id combuſta charta præſtat.

Myrica. Cap. XCIX.

MYRICA ſeu tamarix arbor uulgo cognita eſt, cum apud pigras & ſtagnantes aquas enaſca tur, fructum quaſi florem ferens compage muſco ſum. Aegyptus Syriáque alteram gignunt mitiorem, ſyluestri cætera ſimilem. Fructū parit gallæ proximum, inæqualiter aſtringētem guſtu. quo cōueniēter utimur uice gallæ in medicaminibus ocu lorum oríſque. datur cruētæ excreationi in potu, & cœliacis, & contra profluuia fœminarum, regium morbum, & phalāgiorum morſus. illitus tumores inhibet. Cortex in eoſdem uſus adhibetur. Decoctum foliorum cum uino potum, lienem abſumit. ad dolorem dentium in collutionibus ſalutare: & mulieribus fluxioni uuluæ opportunis, in deſeſſionibus. phthiriaſi lendibúſque circunfuſum prodeſt. abundantiam fœminarum ſiſtit impoſitus arboris cinis. potorios calices è caudice lie noſis moliuntur, quò datus in his potus proficiat.

Erica. Cap. C.

ERICA fruticoſa arbor, myricæ ſimilis, longe minor. cuius flore apes reprobum mel efficiunt. tam flos quàm coma ſerpentium ictibus illitu medetur.

Acacalis. Cap. CI.

ACACALIS *fructus eſt naſcentis in Aegypto fruticis, ſeminis myricæ quadam tenus ſimilis. cuius aqua in qua maduerit, ad collyria additur, quæ ad excitandam oculorum aciem conueniunt.*

Rhamnus. Cap. CII.

RHAMNVS *fruticat in ſepibus, ramos ferens rectos, & aculeos in acutæ ſpinæ modum, folijs paruis, oblongis, ſuppinguibus, teneris. Alterum ei genus candidius. tertium nigrioribus latioribúſque folijs conſtat, & quadam tenus rubentibus. cuius rami quinûm cubitorum longitudinem implent, ſpinoſiores quidem, ſed infirmioribus minúſque rigentibus aculeis. Fructum edit latum, candidum, tenuem, folliculari ſpecie, uerticillo ſimilem. Omnium folia igni ſacro, & ſerpentibus ulceribus, efficaciter illinuntur. Fama eſt ramos huius ualuis feneſtriſue impoſitos, ueneficia depellere.*

Halimus. Cap. CIII.

HALIMVS *frutex eſt ſepimentis idoneus, ſimilis rhamno, ſine ſpinis, folijs oleæ, ſed latioribus. naſcitur in ſepibus & maritimis. Folia decoquuntur ciborum gratia. radix, cõuulſa, rupta, torminaque mitigat, drachmæ põdere in aqua mulſa pota. eadem lactis ubertatem facit.*

Paliurus. Cap. CIIII.

PALIVRVS *frutex cognoſcitur aculeatus, durus, cuius ſemen pingue & fuliginoſum inueni tur. quod potum tuſſi opitulatur. ueſicæ calculos comminuit. ſerpentium ictibus aduerſatur. Folia & radix aſtrictoriam uim habent. quorum deco ctum potu aluum ſiſtit. urinam trahit. contra ue- nena & ſerpentium morſus auxiliatur. Radix re centia tubercula, tumoréſque omneis diſcutit, tri- ta & impoſita.*

Acuta ſpina. Cap. CV.

ACVTA *ſpina, quam pyrinã aut pityanthen aliqui uocant, arbor eſt pyraſtro ſimilis, ſpinoſa ualde, & minor. baccas profert myrti, plenas, ru- bras, fragiles, & intus nucleum: radicem multi- fidam, altè deſcendentem. Huius baccæ potu aut cibo, alui profluuium, & abundantiam fœmina- rum ſiſtunt. radix illita aculeos & ſpicula extra- hit. abortum fieri tradunt, ſi ter radice uẽter, aut ſenſim feriatur, aut perungatur.*

Rubus canis. Cap. CVI.

FRVTEX *eſt arboris inſtar, rubo longe ma- ior. folia fert multo latiora myrto, firmis circa ra- mos ſpinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuæ ſimili. qui per maturitatem fulueſcit, & floc culos intus continet. Fructus exemptis interiori- bus floccis arefactus, aluum ſiſtit. feruefacti enim ij in uino, mox poti, arteriam infeſtant.*

Liguſtrum. Cap. CVII.

LIGVSTRVM *arbor eſt oliuæ folijs circũ ramos, latiorib⁹, mollioribus, & uirẽtioribus, flore candido, muſcoſo, odorato, ſemine ſambuci, nigro. Optimũ naſcitur in Canope & Aſcalone. Folia aſtrictoriã uim habẽt. quare cõmãducata ulceribus oris medẽtur. illita feruidis inflãmatiõibus, carbũculíſq; proſunt. decocto eorundẽ igni ambuſta fouentur. capillũ rufant trita folia, quæ in radiculæ ſucco maduerint. flos ex aceto fronti illitus capitis dolorem ſedat. Cyprinũ oleum quod ex eo fit odoratum, excalfacit, emollítq; neruos: ſi quæ feruenti natura prædita ſint, aſſumat.*

Tilia. Cap. CVIII.

TILIA *arbor eſt liguſtri magnitudine, folijs oleæ, nigrioribus & latioribus, fructu lentiſci, nigro, ſubdulci, racematim cohærente. aſperis naſcitur. Huius folia aſtringunt. ad eadẽ utilia ad quæ oleaſter, cùm aſtrictione eſt opus. maxime ad oris ulcera, commanducata, aut ſi decocto colluantur. pota urinam ac menſes cient.*

Ciſtus. Cap. CIX.

CISTVS, *quem aliqui citharon, aut ciſſaron uocant, ramoſus frutex eſt, ſed improcerus, folioſus, ſaxoſis locis naſcens, folijs rotundis, acerbis, hirſutis. flos maſculo ut mali punicæ, fœminæ albet. Vis aſtringens. unde flores in uino auſtero bis*

in die poti,proſunt dyſentericis. & nomas per ſe illiti cohibent.uetuſtati ulcerum,& igni ambuſtis cum cerato medẽtur. Hypociſtis,*erythranon,aut cytinus à nonnullis cognominata,iuxta ciſti radices naſcitur,floris punici ſimilitudine. quædã flaua. altera uirens.tertia candida.*Liquatur *acaciæ modo.*Aliqui *tamen exiccant,fractámq; macerãt, & incoquũt,reliquáque ut in lycio proſequũtur.* Vires *acaciæ habet. uerum aliquantò magis ſiccat,& aſtringit.*prodeſt *dyſentericis,cœliacis,ſanguinem* excreantibus : *fœminarum profluuio & pota & indita.*

Ladanum. Cap. CX.

EST *& alterum ciſti genus, ledon à nõnullis* appellatum, *frutex ſimili modo naſcens, longioribus* folijs *& nigrioribus . quæ uerno tempore quiddam contrahunt pingue . foliorum uis aſtringens , atque effectus ciſti præbens .* Fit *ex eo quod* ladanum dicitur . Siquidem *cum ciſti frondes paſcuntur capræ , hircíque , pinguitudinem conſpicuè barba carpunt,& ſuo lentore uilloſis cruribus adhæreſcentem reportant . quam depectentes incolæ,colantéſque, cogunt in offas, & ita recondunt .* Alij *uerò attractis funiculis, inſidentem fruticibus lentorem abſtergunt, conglomerántque in ladanũ.*Maxime probatur *odoratum,ſubuiride,facile molleſcens, pingue, quod arenas non collegit, nec ſqualore obſitum eſt, reſinoſum.quale in* Cypro *gignitur .* Arabicum *uerò*

Lybicúmq; uilius. Natura ei ſpiſſandi, calfaciendi, molliendi. ora uenarum patefacit. capillum fluentem cõtinet, addito uino, myrrha, & myrteo oleo. cicatricibus decorem reddit, cum uino illitum. medetur aurium doloribus, cum hydromelite aut roſaceo infuſum. ſuffitu ſecundas eijcit. peſſis immiſtum, uuluæ duritiem ſanat. in medicamenta quæ dolorẽ tuſſímq; finiũt, & malagmata utiliter inſeritur. aluũ ſiſtit cũ uino uetere potũ. et urinã ciet.

Ebenus. Cap. CXI.

EBENVS optima habetur æthiopica & nigra, nullos habens uenarum diſcurſus, factitij cornus læuore. cum frangitur denſa apparet, mordẽs guſtu, atque aſtringens. ſuffitur iucundo odore ſupra carbones, ſine fumi tædio. recens autem ad ignem prolata, ob pinguitudinem accenditur, & trita ad cotẽ flaueſcit. Altera eſt Indica, internatis ſegmẽtis candicantibus, & modicæ fuluis, item frequentibus maculis. cæterùm prior, bonitate antecedit. Apud quoſdam ſeſamina, aut ſpinea ligna conſimilia pro ebeno uæneunt. quod diſcernitur ex eo, quòd fungoſa ſunt, & in purpureas aſſulas reſoluuntur, nihil mordacitatis in guſtu, nec redolentiæ in ſuffitu præferentia. Caliginem oculorum abſterget. ad ueteres deſtillationes, puſtuláſque mirum in modum pollet. ſi quiſpiam facta ex eo coticula collyrijs utatur, melius proficiet. ad oculorum medicamenta efficax eſt, ſi ſcobes ramentáue uino Chio die noctúque macerata, in

collyria digerantur. Nonnulli prætrita ipſa excolant, reliquáque eundem in modum peragunt. alij pro uino aqua utuntur. Vritur in fictili nouo, donec in carbones redigatur. lauatur plumbi uſti modo, & ita ſiccis ſcabríſque lippitudinibus conducit.

Roſa. Cap. CXII.

ROSA refrigerat & aſtringit, ſed ſiccat multo magis. Succus recentibus folijs exprimitur, deſectis forficæ unguibus (ſic appellãtur candidæ foliorum partes) reliquum in pila premi & teri debet in umbra donec cogatur: & ita ad oculorum circumlitiones recondi. Siccantur etiamnum folia roſarum, continuò uerſata, ne muceant, néue ſitus in ijs inſideat. Aridis roſis & in uino decoctis expreſſus liquor, facit ad dolores capitis, aurium, oculorum, gingiuarũ, ſedis, recti inteſtini, ac uuluæ, pinna illitus aut infuſus. eadem ſine expreſſione tuſa, præcordiorum inflãmationibus, humidis ſtomachi uitijs, igni ſacro illini prodeſt. ſiccis ac tritis femina aſperguntur. miſceri ſolẽt uulnerarijs antidotis, atque cõpoſitionibus quas antheras uocant. Folia urũtur in calliblephara. Flos qui in medijs roſis inuenitur, ſiccatus, gingiuarum fluxionibus efficaciter inſpergitur. Capita pota citã aluum, & cruentas reiectiones ſiſtunt.

Roſei paſtilli. Cap. CXIII.

PASTILLI quos rhodides uocant, hac ra-

tione conficiuntur: R*oſarum uiridium, quæ nullo antea humore madefactæ extabuerint, drachmæ quadraginta,* I*ndicæ nardi drachmæ decem, myrrhæ drachmæ ſex, tritæ digerũtur in paſtillos, qui trium obolorum pondus æquent. ſiccatiq; in umbra, in fictili non picato, atque obturato recondũtur.* A*lij adijciunt coſti drachmas duas, iridis* I*llyricæ totidem, & uinum* C*hium cum melle miſcẽt.* M*ulieribus monilium uice collo circũdato uſui ſũt, ad retũdendum graue ſudoris uirus. tritis etiam utuntur ad illitiones & diapaſmata, quæ fiũt ad ſudores coercẽdos: ita ut à balneis inareſcant corpora, dein frigida aqua abluantur.*

Lycium. Cap. CXIIII.

L Y C I V M*, quod aliqui pixacanthan uocãt, arbor eſt ſpinoſa, ramis trium cubitorum, aut longioribus, folijs buxi, denſis, fructu piperis, nigro, læui, amaro, denſóq;, cortice pallido, non diſſimili lycio madefacto, radicibus multis, obliquis, lignoſis.* N*aſcitur plurimum in* C*appadocia,* L*ycia, & pleriſq; alijs locis. aſpera loca amat.* S*ucci extrahendi ratio hæc eſt:* R*ami cũ radiculis tuſi & antè per multos dies macerati coquuntur, tum abiectis lignis itidẽ liquor, donec mellis craſſitudo fiat.* A*dulteratur id lycium, adiecta decoctioni amurca, aut abſinthij ſucco, aut felle bubulo.* I*nnatans ſpuma inter coquendum exempta, oculorum medicamentis additur. reliquo ad alia utuntur.* S*imili modo fit lycium, ſemine expreſſo & inſolato.*

optimum quod uri poteſt, reſtinctúmque rubentē ſpumam oſtendit, glebis extrinſecus nigris, intus, cum fregeris, rufis, odore minimè uiroſo, cū amaritudine adſtringēs, crocino colore. cuiuſmodi Indicum eſt, cæteris præſtātius. Lycium adſtringit. caliginem oculorum diſcutit. genarū ſcabiem, pruritus, ueteréſque fluxiones ſanat. facit ad purulētas aureis, exulceratas gingiuas, tonſillas, labiorū fiſſuras, ſedis rimas, attritúſq; illitum. cœliacis, dyſentericis, potum inditúmque conuenit. datur ſanguinem excreantibus, & tuſſi, ex aqua. contra rabioſi canis morſus in catapotio deuoratur, aut in aqua bibitur. flauos facit pilos. reduuijs, ulceribus quæ ſerpunt aut putrent, medetur. fœminarum profluuia appoſitum ſiſtit. rabioſorū ictibus ex melle potum, aut uice catapotij deuoratum, auxiliatur. Tradunt Indicum fieri lycium, ex frutice lonchitide appellato. ea ſpinarum generi aſcribitur, ramos rectos habens, ternûm cubitorū longitudine, maioréſue, rubo craſſiores, à radice numeroſos. fractus cortex rubeſcit. folia oleæ ſimilia. Herba in aceto decocta proditur lienis inflāmationibus & regio morbo mederi: & fœminarum purgationes elicere. aſſeuerāt etiam crudam in potu, eoſdem effectus præſtare: ſemē cyatho dimidio potum, pituitam expurgare: uenenis quoq; auxilio eſſe.

Acacia. Cap. C X V.

ACACIA in Aegypto naſcitur ſpina inſtar

arboris, fruticoſa, non ſe in rectum attollens. florem habet candidum, & ſemen lupino ſimile in folliculis. ex quo ſuccus expreſſus ſiccatur in umbra, niger ex maturo ſemine, ſubrufus ex uiridi. Eligatur modicè rufus & odoratus, ut in hac arbore eſſe poteſt. Aliqui exprimunt ex folijs & ſemine ſuccum. Manat & gummi ex ea ſpina. uis ei ad ſpiſſandum, refrigerandúmque efficax. Succus oculorum medicamentis utilis. ualet ad ignem ſacrum, ulcera quæ ſerpunt, perniones, pterygia, & oris ulcera. procidentes oculos reprimit. menſium abundantiam ſiſtit. prociduam uuluam cohibet. citam aluum ſupprimit, aut potus aut ſubtèr inditus. capillos denigrat. lauatur oculorum medicamentis, trito in aqua, mox effuſo quod concreuerat, donec pura extet aqua. & ita cogitur in paſtillos. uritur etiam in cruda fidelia, donec fictile fornacibus percoquatur: torretúrque in carbonum halitu perflata. ſpinæ decoctum ſolutos artus fotu committit. Præfertur eius ſpinæ gummi, quod in uermiculorum ſpeciem contrahatur, & uitri modo perluceat, ligni expers. proximum eſt candidum. ſordidum uerò ac reſinoſum, inutile. Cutis meatus obſtruit. & medicamentorum quibus admiſcetur, acrimoniam hebetat. ambuſtis ex ouo illitum, puſtulas non patitur erumpere. Alterum acaciæ genus in Cappadocia Pōtóque prouenit, Aegyptiæ ſpinæ ſimilitudine, longè minus, tenerius, humile. acu-

leorum uallo munitur, folia habens rutæ. ſemen lenticula minus fert autumno, in loculis connexis, ternûm quaternûmue capacibus. ſuccus eius adſtringit, uiribus inferior. & ocularibus medicamentis inutilis.

Vitex. Cap. CXVI.

VITEX *ſiue lygos, frutex eſt in arborem aſſurgens. naſcitur in fluminum ripis, aſperíſque locis, ac torrentium alueis. ramos gerit prælongos, fractu peruicaces: folia oliuæ, ſed molliora. Duo genera eius. una harum album florem mittit cum purpureo: altera tantùm purpureum, & ſemen ut piper. Excalfactorias uires habet, & adſtrictorias. ſemẽ eius potum uenenatis ictibus, aquæ quæ cutem ſubijt, lienoſiſque auxiliatur. lac euocat. menſes ciet, drachmæ pondere in uino potum. genituram exoluit. caput tentat, & ſoporem affert. decoctum herbæ & ſeminis in deſeſſione, mulieribus uuluæ malo opportunis opitulatur. item inflammationibus. purgationes mouet ſemen cum pulegio potum, etiam ſuffitu uel appoſitu. capitis dolorem diſſoluit illitum. inſtillatur cum aceto & oleo capiti in lethargo & phrenitide. folia ſuffitu aut ſubſtratu fugant uenenata. illita quoq; ſerpentium morſibus auxiliantur. teſtium duritias cum butyro & folijs uitium emolliunt. rimas ſedis ſemen cũ aqua illitum mitigat: & cum folijs medetur luxatis, uulneribúſq;.*

uirgam qui manu teneat dum iter facit, negatur intertriginem ſentire. Agnum quaſi dicas caſtum uocant Græci, quoniam matronæ in theſmophorijs Athenienſium caſtitatem cuſtodientes, folijs huius cubitus ſibi ſternunt. & lygon quaſi uimen, propter inuictam ferè ramorum flexilitatem.

Salix. Cap. CXVII.

SALIX *uulgo nota eſt. Cuius ſemẽ, folia, cortex, & ſuccus ſpiſſandi uim habent. trita folia cũ exiguo pipere & uino pota, ileoſis ſubueniunt. ſumpta per ſe & cum aqua præſtant mulieribus ne concipiant. ſalignum ſemen in potu ſanguinem expuentibus prodeſt. cortex eoſdem præbet effectus. corticis cinis admiſto aceto maceratus, illitu clauos & callos tollit. ex folijs & corticæ ſuccus cũ roſaceo in calyce punici calfactus, aurium doloribus auxiliatur. decocto eorũ podagras foueri utiliſſimũ. furfures purgat in corpore. Excipitur ſuccus qui manat ex ea, cum floret, exciſo cortice. in plaga enim cõcretus humor inuenitur, qui ad purganda quæ obſtant oculis, ſuam uim præbet.*

Sylueſtris olea. Cap. CXVIII.

SYLVESTRIS *oleæ, quã aliqui oleaſtrũ appellant, alij Aethiopicam oliuã, folia aſtringunt. trita autẽ & impoſita ignẽ ſacrũ, ulcera quæ ſerpunt, epinyctidas, carbũculos, reduuias nomáſque cohibent. cruſtas emarginant cũ melle illita. quinetiã ſordida ulcera repurgant. inflãmationes pa-*

nóſque,cum melle impoſita diſcutiũt.cutem à capite uulſam cõglutinant.oris ulceribus,& priuatim infantium, cõmanducata medẽtur.ſuccus & decoctum,eoſdem habent effectus.ſanguinis eruptiones,ac muliebre profluuium,admotus ſuccus inhibet.uuæ oculorum,puſtulíſque prodeſt.ulcera & ueteres defluxiones ſiſtit.quapropter in collyria additur.ad genarum eroſiones perquam utilis.Exprimitur ſuccus tuſis folijs, affuſo uino aut aqua, ſiccatúſque ſole in paſtillos digeritur. ſed longè ualidior ad recondendum ſuccus habetur, qui cum uino quàm cũ aqua expreſſus eſt. auribus ſubuenit, ſiue ulcerentur, ſiue pus effluat. Folia conuenienter cœliacis cum farina hordeacea illinuntur. uruntur cum floribus folia, ut ſpodij uicem cinis præſtet, in cruda olla, oblito ore luto, uſque dum figlinum percoquatur. reſtinctáq; uino & rurſus ſubacta, eodem modo uruntur.poſtremo ceruſæ modo elota cogũtur in paſtillos.Huiuſcæmodi cinerem in medicamentis oculorũ conſtat ſpodio non cedere.ſed eiſdem uiribus præditum eſſe putandum eſt.Foliorum ſatiuæ oleæ eadem uis intelligitur,ſed aliquãto inferior.unde ocularibus medicamentis ob ſuam mitiorẽ uim cõuenientior eſt.ſudor ligno uirenti accenſo manãs, illitu ſanat lichenas,furfures, & ſcabiẽ. Oleaginũ ſemen illitũ medetur furfuribus,& ulceribus quæ depaſcũt uorántq;.quod autẽ intra nucleũ eſt,ex adipe & farina ſcabros ungues excutit. Colymbades tritæ & ambuſtis illitæ puſtulas gigni

prohibent. ſordida ulcera purgant. muriæ ſuccus collutas gingiuas contrahit. & motus dentiũ firmat. Oliua flaua & recens ſtomacho utilior eſt: uentri difficilis. nigra autem & matura, corruptioni opportuna eſt. ſtomacho aduerſatur. oculis non conuenit. capitis dolorem mouet. areſacta illitu depaſcentia ulcera ſiſtit. & carbunculos emarginat. Oleum ſylueſtris oliuæ gingiuis putri uligine laborantibus colluitur. dentium mobilitates ſtabilit. calfacti fotus, gingiuis fluxione laborantibus utilis eſt. lanam enim ſpecillo circumligatam oleo madefacere oportet, & gingiuis admouere, donec albæ ſpectentur.

Lachryma æthiopicæ oleæ. Cap. CXIX.

LACHRYMA quam æthiopica olea ſtillat, ſcãmoniæ ſimilis eſt, fulua, ſtillis exilibus conſtans, mordax. quæ autem ammoniaci, aut gummi ſimilitudinem refert, colore nigricans, nec guſtu mordens, ſuperuacua eſt. Noſtrates oleæ, oleaſtríque, ſimilem lachrymam ſudant, quæ cõmode ad oculorum hebetudines illinitur. cicatrices albugineſque illitu emendat. urinam & menſes ciet. cauis dentium impreſſa, ad dolores efficax eſt. inter uenena ſcribitur. partus pellit. lepras & impetigines ſanat. Appellatur autem æthiopica & agreſtis olea.

Amurca. Cap. CXX.

AMVRCA expreſſæ oliuæ recremẽtum eſt.

decocta in cupreo uaſe ad craſſitudinẽ mellis adſtringit, cæteros præbens lycij effectus. inſuper dentium dolori & uulneribus, cum aceto, uino, aut mulſo commode illinitur. additur in medicamenta ocularia, & meatus inductu ſuo obſtruentia. uetuſtate meliorem fieri conſtat. utiliter infunditur ſedis, genitalium, ac uuluæ exulcerationi. ſi uerò cum omphacino recoquatur ad mellis craſſitudinẽ, cariosos dentes extrahit. iumẽtorum ſcabiem cum decocto lupini & chamæleõte illitu ſanat. cruda & recenti amurca podagras articulariósque dolores foueri utiliſſimum. peruncta in uilloſa pelle, & hydropicis impoſita, tumoris molem reprimit.

Quercus, glans, fagus, ilex. Cap. CXXI.

QVERCVS *omnis adſtrictoriam uim habet, præſertim liber qui cortici & ligno intercedit. quinetiam tunica putamini glandis ſubiecta. decoctum ex ijs datur dyſentericis, cœliacis, ſanguinem excreantibus. trita in peſſo, fœminis fluxione uuluæ laborãtibus ſubijcitur.* Glandes *eoſdem effectus exhibent. urinam ciunt. capitis dolorem & flatus in cibum ſumptæ pariunt. reſiſtunt eſitatæ uenenatorũ ictibus. decoctũ earum & corticis cum lacte uaccino potũ prodeſt cõtra toxica. intritæ crudæ, inflãmationes illitu leniunt. ad duritias quas cacoëthe uocant, & malefica ulcera cũ ſalſa axungia conueniunt.* Ilignææ *glandes uiribus quernas antecellũt.* Fagus *& ilex quercus*

generi aſſignantur, & conſimile munus obeunt. Ilignæ radicis cortex cum aqua coctus, dum mollitus intabeſcat, & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimolia terra purgatos. Folia omnium tuſa & trita tumoribus proſunt. & imbecillas membrorum partes corroborant.

Caſtaneæ. Cap. CXXII.

SARDIANAE *glandes, quas aliqui caſtaneas, aut lopima, aut glandes Iouis appellant, adſtringunt, ſimiléſque effectus præbent. præſertim tunica quæ carnē & corticem media intercurſat. caro his qui ephemerum biberunt, cōueniens eſt.*

Galla. Cap. CXXIII.

GALLA *fructus eſt quercus. Aliqua omphacitis appellatur, parua quidem ſed tuberoſa, ſolida, nullo foramine peruia. altera plana, leuis, perforata. Eligi debet omphacitis, quæ efficacior eſt. Vtriuſque uis uehementer adſtringere. tritæ excreſcentia in carne, fluxiones gingiuarū & uuæ, atque oris ulcerationem cohibent. nucleus, dentium cauernis inditus dolorem ſedat. crematæ carbonibus donec igne flagrēt, & uino aut aceto aut acida muria extinctæ, ſanguinem ſupprimūt. decoctum quibus inſidere expedit, efficax eſt. & cōtra uuluas procidentes, fluxionéſque. capillos denigrāt, aceto aut aqua maceratæ. dyſentericis cœliacíſque cum uino aut aqua tritæ conuenienter illinuntur, aut bibuntur. obſoniis addi debent,*

aut integræ in aqua præcoqui, in qua nõnihil excoquendum eſt, quod his affectibus conferat. in ſumma, his utendum ad adſtringenda, aut ſiccanda quæ opus ſunt.

Rhus. Cap. CXXIIII.

RHVS *quæ obſonijs aſpergitur, ab aliquibus erythros appellata, ſemen eſt coriarij fruticis, ſic uocati, quoniam coriorum infectores eo utantur, ad inſpiſſandas pelles. Arbuſcula in petris naſcẽs, binûm cubitorum altitudine, folijs oblõgis, ſubrubentibus, in ambitu ſerratis, acino uuarum gracilium, denſo, magnitudine terebinthi, quadam tenuis lato. Cuius corticoſa tunica perquam utilis eſt. folia uim habent adſtringendi, & acaciæ effectus præbent. decoctum capillos denigrat. dyſentericis infunditur, & in potus eorum inſeſſúſque adijcitur. inſtillatur auribus purulentis. gangrænas & pterygia cohibent folia ex aceto aut melle illita. Liquamentum fit ex aridis folijs, ad craſſitudinem mellis in aqua decoctis, ad eadem, ut lycium, conueniens. Semen eoſdem effectus exhibet. cœliacorum, dyſentericorúmque obſonijs inſpergitur. fracta, deſquammata, liuidáque, illitum ex aqua, ab inflammatione uindicat. linguæ aſperitates cum melle abſtergit. candida fœminarum profluuia ſiſtit. hæmorrhoidas ſanat, cum querno carbone intrito admotum. aqua in quo ſemen maduit decocta, cogitur coítque, efficacior ipſo ſemine. Gummi defert, quod dentium ca-*

uis imprimitur,ad dolores finiendos.

Palma. Cap. CXXV.

PALMA *in Aegypto gignitur. Ea medio maturitatis uigore, autũno decerpi ſolet, Arabici myrobalanĩ ſimilis, pomatis cognomine, colore uiridi, & odore mali cotonei. quòd ſi ad maturitatem peruenire ſinatur, phœnicobalanus fiet. Palma acerba eſt & adſtringens. cõtra alui fœminarúmq; profluuia, in uino auſtero bibitur. hæmorrhoidas ſiſtit. uulnera glutinat illitu. Phœnicobalani recẽtes plus ſiccis adſtringũt, capitis dolorem afferũt. copioſiores in cibo inebriant. ſicciores ſanguinem excreãtibus, ſtomachicis, & dyſentericis utiles in cibo. illinuntur cũ cotoneo & cerato œnanthino ueſicæ uitijs. Cariotæ, præſertim eſu, fauciũ aſperitati medentur. Thebaicarum decoctum potu æſtuationem ſedat. uires recreat cum hydromelite ueteri ſumptum. cibo idem faciũt. Fit ex eis uinum ad eadem cõueniens. Decoctum per ſe potu & gargarizatione magnopere adſtringit, & cohibet. Nuclei palmarum, cæterorum more, cremati in crudo fictili, & uino reſtincti, cinere loto, ſpodij uicem efficiunt. miſcentúrque in calliblephara. quòd ſi non iuſtam uſtionẽ acceperint, denuo cremãdi. Vim adſtringendi habent. & ſpiracula cutis obductu ſuo claudunt. contra oculorum uuam & puſtulas, palpebrarum defluuia, cũ nardo effectum præbẽt. corporis excreſcentias cum uino reprimunt. ulcera ad cicatricem perducunt. ſed in-*

ter primas utiles ex palmis humilibus Aegyptiæ.

Palma elate. Cap. CXXVI.

PALMA, quam aliqui elaten aut ſpatham appellant, fructus palmarum adhuc florentium, inuolucrum eſt calyx'q;. quo in ſpiſſamenta unguentarij utuntur. Optima habetur odorata, adſtringens, põderoſa, præcluſa, intus pinguis. Vis ei adſtrictoria. ſiſtit ulcera quæ depaſcunt. laxatos artus cõmittit. trita miſcetur cataplaſmatis & malagmatis. pdeſt præcordijs, imbecilli ſtomacho, et iocineri affecto, miſta cõferentibus cataplaſmatis. Eius decoctũ ſubinde deterſum, capillos denigrat. datur bibendũ congruè, renũ, ueſicæ, & uiſcerũ uitijs. uuluæ ac uẽtris fluxiões ſiſtit. ſcabiẽ cũ reſina & cera ſanat, ſi uiginti diebus recẽs apponatur. Inuolutúſq; in ea elate fructus, quẽ ſuo amplexu fouet, elate etiã uocari ſolet, & ab aliquibus boraſſus. Adſtringit, & ſpathæ effectus præſtat, nõ ſic unguẽtis expetitus. Alba medulla caudicis recens in cibo, aut decocta eadẽ facit quæ boraſſus.

Malum punicum. Cap. CXXVII.

MALVM punicum omne boni ſucci eſt, ſtomacho utile, perexiguum ſufficiens alimentum. Dulcia ſtomacho utiliora habentur. ſed aliquantulum in eo calorem gignunt. inflationes pariunt. unde in febri abdicantur. Acida adſtringũt. æſtuanti ſtomacho auxiliantur. & multo magis contrahunt. ac urinam cient. ora gingiuáſque læ-

dunt. Vinoſa uerò mediã ſortiũtur naturam. Nuclei acinorum acidi punici in ſole ſiccati, & obſonijs inſparſi, cõcoctíue, fluentẽ aluum ſtomachũq; ſiſtunt. cœleſti aqua madeſcuut, bibuntúrq; cõmode ſanguinem excreantibus. ad deſeſſus dyſentericorum, fœminarúmq; fluxione uuluæ laborantium utiles ſunt. expreſſus nucleorum ſuccus coquitur cum melle, ad oris, uirilitatis, & ſedis ulcera, nomas, reduuias, & ea quæ in corpore extuberant, aurium dolores, & narium uitia: præſertim acidorum. Huius flores cytini uocãtur. qui adſtringunt, ſiccant, cohibent. ſanguinolẽta glutinãt. quas punicum, præſtant utilitates. humida gingiuarum uitia mobiléſque dentes decocto colluuntur. herniam prolapſu inteſtini erumpentem cataplaſmate repellunt. Memoriæ tradunt, qui tres ꝗ̃ minimos cytinos deuorauerit, nullam eo anno lippitudinem paſſurum. eliquatur hypociſtidis exem plo. Malicorium, aſperum eſt mali punici putamen, quod aliqui ſidion appellãt. Id ſpiſſandi uim habet, &, quos cytini, præbet uſus. decoctum radi cis potu latas uentris tineas pellit. & eaſdẽ euocat. Balauſtium ſylueſtris punici flos eſt, cytino ſimilis. Cuius complura genera reperiuntur, candidum, fuluum, colore roſaceo. ſuccus ex eo exprimitur, hypociſtidis modo. cui adſtrictoria uis ineſt, eadem faciens quæ hypociſtis & cytinus.

Myrtus. Cap. CXXVIII.

MYRTVS ſatiua nigra utilior eſt medici-

næ quàm candida. & in hoc genere multo magis montana. ſemen tamen imbecillius parit. Vis & *myrti & ſeminis adſtringit. ſemẽ uiride aut aridum in cibo datur ſanguinem excreãtibus, & ueſicæ eroſionibus. ſuccus uirentibus baccis expreſſus eoſdem effectus exhibet. ſtomacho utilis. urinam cit. prodeſt contra phalãgij morſum, & ſcorpionis ictus in mero. ſeminis decoctum capillum tingit. ius decocti in uino ulcera in extremis mẽbris nata ſanat. oculorum inflammationes illitum cum polline polentæ lenit. contra ægilopas illinitur. crapulam arcet præſumptũ uinum, quod feruefacto aliquantum eius ſemine exprimatur. aliàs enim acorem contraheret. præſtat idem ſeminis effectus. utile procidentiæ uuluarum in deſeſſionibus, ſedis uitijs, & fœminis fluxione uuluæ laborantibus. purgat furfures, ulcera capitis manantia, atque eruptiones papularum. fluentes capillos cõtinet. additur quoq; in medicamẽta, quas liparas uocant: uti oleum quod ex folijs eius factũ eſt. decoctũ foliorũ ad deſeſſiones balnearũ conuenit. & contra laxatos artus, & male ſolideſcẽtes. eo fracta ferruminationi repugnantia utiliſſimè fouentur. uitiliginem emendat. purulẽtis auribus infunditur. & capillos denigrat. ſuccus eadem efficit.* Trita *folia & ex aqua illita humidis ulceribus, & partibus omnibus fluxione laborãtibus, cœliacíſque proſunt. & admiſto omphacino oleo, aut exiguo roſaceo cũ uino, ad ulcera ſerpentia, ignẽ ſacrũ, teſtiũ inflammationes, epinyctidas,*

& condylomata. arentium foliorum farina utiliter inſpargitur paronychijs, pterygijs, & contra alarum feminúmq; perfuſiones. cardiacorum ſudores cohibet. folia cruda ſeu cremata cum cerato, ambuſtis, paronychijs, pterygiiſque medentur. Exprimitur folijs ſuccus, adfuſo uetere uino aut aqua cœleſti. cuius recentis uſus eſt. nam exiccatus plane cariem ſentit, & uires amittit. Myrtidanum dicitur adnatum inæquabile, uerrucoſum intumeſcénſq; & cõcolor. quod perinde quaſi manus myrti caudicem amplectitur. magis quàm myrtus adſtringit. tuſum addito auſtero uino reponitur, coactúmque in paſtillos ſiccatur in umbra: multo efficacius & folio & ſemine, cerato, peſſis, inſeſſionibus, cataplaſmatis admiſtum, ubi adſtringendum aliquid eſt.

Ceraſia. Cap. CXXIX.

CERASIA *aluo utilia ſunt, ſi uiridia ſumantur. eadem ſiccata illam ſiſtunt. Gũmi quod ceraſi reſudarunt, cum uino diluto tuſſi uetuſtæ medetur. colorem commendat. uiſum exacuit. appetentiam inuitat. idem ex uino potum calculoſis auxilio eſt.*

Siliquæ. Cap. CXXX.

SILIQVAE *recẽtes ſtomacho aduerſantur. aluũ ſoluunt. eædẽ ſiccatæ ſiſtunt; ſtomachóq; utiliores fiunt. urinam ciunt: ſed præcipuè, quæ uinaceis condiuntur.*

Mala. Cap. CXXXI.

FOLIA, flores, & germina cum omnis mali, tum maxime cotoneæ adſtringunt. Pomis acerbis adſtringendi uis ineſt. maturis uerò lōgè ſecus. Ex iis uerna bilem gignūt. neruos omneis lædūt. inflationes pariunt. Cotonea ſtomacho utilia. urinam cient. uerùm toſta mitiora habentur. proſunt cœliacis, dyſentericis, purulenta extuſſientibus, cholericis, præſertim cruda. maceratorum liquor, commode in ſtomachi aut uentris fluxionibus, potui datur. Succus crudorum aſſumptus orthopnoicis ſalutaris eſt. decocto fouentur uuluæ & ſedes, ſi procidant. Cotonea quæ melle cōdiuntur, urinam mouent. mel autem ſibi conſtringentem illorum uim & inſpiſſantem adſciſcit. quæ cum melle coquūtur, ſtomacho atq; ori gratiora ſunt, ſed minus inſpiſſant. cruda cataplaſmatis adiiciuntur, ad cohibendam aluum, aut ſi ſtomachus æſtuet, aut in uomitiones effundatur, ad mammarū inflāmationes, præduros lienes, & condylomata Fit uinum ex ipſis tuſis expreſſiſq;. ſed quò pduret, quindecim ſextariis ſucci unus mellis adiungitur. alioquin, in acorē degenerat. Prodeſt ad omnia quæ dicta ſunt. Fit & oleū ex iis, quod melinū uocauimus. quo utimur quoties adſtringenti oleo eſt opus. Eligi oportet uera, quæ ſanè ſunt rotunda, parua & odorata. quæ uerò ſtruthia dicuntur, magna quidem ſunt, ſed minus utilia. Flos & uiridis & ſiccus cataplaſmatis imponitur:

ijs conueniens quæ adſtrictionem deſiderant, inflammationibus oculorum, reiectionibúſque ſanguinis. contra citam aluum, & menſium impetus, in uino bibitur. Melimela *uentrem molliunt & ab eo animalia expellunt. ſtomacho negotium exhibent. æſtuoſa.* Ea *multis dulcia mala uocantur.*

Epirotica *mala, quæ latinè orbiculata dicuntur, ſtomacho utilia. ſiſtunt aluum. urinas euocant. malis tamen cotoneis inualidiora.* Sylueſtria *mala ſimilia ſunt uernis, & adſtringunt. ſanè in hunc uſum immatura omnia opus ſunt.*

Perſica *poma matura tam ſtomacho quàm uentri utilia ſunt. acerba aluum cohibent, ſed ſicca uehementius. decoctum è ſiccis alui ſtomachíque fluxiones ſiſtit.* Armeniaca, *quæ à latinis præcocia dicuntur, minora ſunt ſupradictis, & ſtomacho utiliora.* Medica *mala aut cedromela, quæ latini citria uocant, nemini non cognita.* Arbor *ipſa omnibus anni tēporibus pomifera, alijs deciduis, alijs ſubnaſcentibus. malum oblongum eſt, rugoſum, colore aurum imitans, cum grauitate odoratum. ſemen habet pyri.* Id *in uino potum uenenis reſiſtit. aluum mouet. oris ſuauitatem commendat, decocto eius colluto, aut ſucco. eſtur in malacia mulieribus. ueſtiarijs impoſitum ab eroſionis uitio ueſtes uindicare exiſtimatur.*

Pyra. Cap. CXXXII.

PYRORVM *multa genera, quæ tamen omnia adſtringunt. proinde adduntur conuenien-*

ter in repellentia cataplaſmata. decoctum è ſiccis & cruda ipſa aluū ſiſtunt. ieiunos eſitata lædunt.

Achras pyraſtri genus eſt, quod tardiſſimè matureſcit. Vim pyro adſtringētiorē habet: & ad eadem conuenit. ſtringūt etiam eius folia. Ligni pyrorum cinis efficaciter his auxiliatur, quos fungi ſtrangulant. Aiunt fungos, ſi ſylueſtria pyra cum eis coquantur, innoxios fieri.

Meſpilus. Cap. CXXXIII.

MESPILVS, quæ à nonnullis aronia uocatur, ſpinoſa arbor eſt, folio acutæ ſpinæ. fert pomū ſuaue, exiguum, tribus intus oſſiculis. qua ex cauſa id nōnulli tricoccon appellauere. tardè matureſcit. eſu adſtringit. ſtomacho gratū eſt. aluúmq; ſupprimit. Alterum meſpili genus in Italia naſcitur, quod aliqui ſetanium, alij epimelida uocāt. arbor folijs mali, ſed minoribus. pomum fert rotūdum, eſui aptū, umbilico latiore. quod adſtringit, ſeróque matureſcit.

Lotus arbor. Cap. CXXXIIII.

LOTVS arbor eſt uaſtæ magnitudinis, ferens baccam pipere maiorem, dulcem, cibis gratā, ſtomacho facilem. Aluum ſiſtit baccis. ramentorū ligni decoctum ſiue potu ſiue infuſione dyſentericis, ac fœminis fluxione uuluæ laborantibus, auxilio eſt. rufat capillos. citam aluum cohibet.

Cornus. Cap. CXXXV.

CORNVS dura arbor eſt, baccas ferens oliuæ modo oblongas, quæ primum uirent, dein per maturitatem rubeſcunt, aut ceræ colorem repræſentant. in cibo adſtringunt. profluuio alui atque dyſenteriæ ſalutares, ſiue in edulio, ſiue in defruto exhibeãtur. Muria, ut oliuæ, condiuntur. ſanies quam uirentia folia torrendo reſudarunt, impetigini conuenienter illinitur.

Sorba. Cap. CXXXVI.

SORBA colorem luteum referentia prius q̃ matureſcant, diſſecta & ſole ſiccata manduntur, ut aluum ſiſtant. eadem eſt functio molitorũ farinæ, ſi polentæ loco ſumatur. quod & decoctum eorum in potu præſtat.

Prunus. Cap. CXXXVII.

PRVNVS arbor eſt nota, cuius pomum eſtur. ſed ſtomachum malè habet. aluum mollit. Syriaca pruna, & præcipuè quæ Damaſci gignuntur, exiccata ſtomacho utilia ſunt. aluum adſtringunt. Folia pruni in uino decocta collutione & gargarizatu uuam, gingiuas, & tonſillas fluxione laboranteis reprimunt. præſtant idem ſylueſtrium prunorum baccæ, poſt maturitatem exiccatæ. cum ſapa uerò decoctæ, ſtomacho utiliores redduntur. aluúmque magis adſtringunt. Gummi prunorum agglutinat. potum in uino cal

culos cõminuit. ex aceto quoque illitum, lichenas infantium ſanat.

Arbutus. Cap. CXXXVIII.

ARBVTVS *ſiue unedo arbor eſt cotoneæ malo nõ diſſimilis, tenui folio. cuius fructus pruni magnitudinem implet, nullo intus nucleo. huic memæcylo cognomen eſt. maturus aut flauet, aut rubeſcit. in eſu aceroſus. ſtomacho aduerſatur. capitiſque dolorem mouet.*

Amygdalæ. Cap. CXXXIX.

AMYGDALAE *amaræ radicum tritarũ decoctum, uitia cutis in facie corrigit. illitæ nuces idem munus præſtant. menſes admotæ ciunt. capitis dolori auxiliantur, illitæ fronti aut temporibus cum aceto uel roſaceo. epinyctidas ſanãt ex uino. item putreſcentia ulcera, & quæ ſerpũt. & morſus canum cum melle. earum autem eſu dolores finiuntur. aluum emolliunt. ſomnum faciũt. urinam cient. contra ſanguinis reiectiones cum amylo aſſumuntur. renum uitijs, & pulmonum inflammationibus ex aqua in potu aut eclegmate cum reſina terebinthina dantur. calculoſis difficiliq; urinæ in paſſo auxiliantur. & illinctu cum melle & lacte, hepaticis, tuſſi, & inflationibus coli, nucis auellanæ magnitudine. quinis ſepteníſue præſumptis ebrietatẽ nõ ſentiũt potores. uulpes ſi cũ quadã eſca eas uorauerint, emoriuntur. Gumi eius calfacit & adſtringit. reijcientibus*

ſanguinẽ,potũ auxilio eſt. impetigines quæ ſummum corpus occuparunt,illitum cum aceto tollit. tuſſi uetuſtæ cum diluto uino potum medetur. calculoſis cum paſſo bibere prodeſt. E nucibus græcis,dulces cibo idoneæ:ſed multo minus ualent in remedijs quàm amaræ.attamen extenuant.urinã ciunt.recentium eſu cũ ſuo putamine,humida ſtomachi uitia emendantur.

Piſtacia. Cap. CXL.

PISTACIA,*quæ conſtat in Syria gigni,pineis nucibus ſimilia ſunt,& ſtomacho amica.trita cum uino contra ſerpentium ictus proſunt,ſiue edantur,ſiue bibantur.*

Nux iuglans. Cap. CXLI.

NVCES *iuglandes,quas nõnulli Perſicas uocant,ſunt difficiles concoctu,ſtomacho inutiles,bilioſæ,capitis dolorem inferentes, tuſſientibus inimicæ,& uomituris ieiunis in cibo aptæ . cũ ruta uerò & ficis præſũptæ,& à ſummo cibo,uenenis reſiſtũt.nec minus ſi à ueneni hauſtu comedãtur. largius eſitatæ tineas latas pellũt . illinũtur mãmarũ inflãmationi,abſceſſibus, luxatíſq;,cũ mellis exiguo & ruta.cũ cepa autem,ſale & melle,canis hominíſque morſui proficiunt.tormina,cum calyce ſuo peruſtæ,& umbilico admotæ,ſedant.Putamen combuſtum tritúmque in oleo & uino,infantium capite peruncto,nutrit capillũ.alopecias replet.ſiſtunt menſes nuclei uſti,ſi triti ex uino ad-*

mouentur. ijdem è ueteribus, illiti carbũculis, gã-grænis, & ægilopijs medentur. alopecijs commã-ducati & impoſiti præſenti ſunt remedio. Nucibus tuſis oleũ exprimitur. Recẽtes ſtomacho innocentiores ſunt, utpote ſuauiores. itaq; allio miſtæ eximunt acrimoniã. liuores in corpore illitu tollunt.

Nuces auellanæ. Cap. CXLII.

NVCES *auellanæ, quas & leptocarya uocant, ſtomacho infeſtæ ſunt. ipſæ tamẽ tritæ & in aqua mulſa potæ, tuſſi ueteri medentur. toſtæ & cum exiguo piperis potæ deſtillationẽ concoquũt. crematarũ cinis cum axungia aut adipe urſi perunctus alopecijs capillum reddit. Aiunt nonnulli uſta earum putamina, & in cineris ſpeciem redacta, cum oleo, cæſiorum oculorum pupillas infantibus denigrare, perfuſo ſincipite.*

Morus. Cap. CXLIII.

MORVS *arbor nota eſt. cuius fructus aluũ ſoluit. ſtomacho inutilis eſt, & facile corruptionem ſentit. Hoc idem præſtat mori ſuccus. decoctus autem æreo uaſe atque inſolatus, adſtringẽtior redditur. facit ad fluxiones, nomas, & tonſillarũ inflammationes, addito mellis exiguo. ſed inoleſcit uis eius, adiecto ſciſſili alumine, galla, croco, & myrrha. item myricæ ſemine, iri, & thure. Immatura mori poma ſiccantur, tuſáq; acinorum rhois uice obſonijs miſcentur, ut cœliacos iuuent. Radicis cortex decoctus in aqua & potus aluum reſol-*

uit. latas uentris tineas excutit. his quoque auxiliatur qui aconitum hauſerunt. Folia *trita ex aceto illita, ambuſtis igni medētur, tingúntq; capillū, uitiū & fici nigræ frondibus ſimul coctis in aqua cœleſti.* Succus *foliorum cyathi menſura potus cōtra phalangiorum morſus auxilio eſt.* Feruefacti *corticis & foliorum iure dentes aptiſſimè in dolore colluuntur.* Radix *circiter meſſem inciſa, facto in ambitu ſcrobe, ſuccum emittit, qui poſtridie cōcretus inueniri ſolet.* Is *in dolore dentiū efficax eſt. tubercula diſcutit. & aluum purgat.*

Sycomorus. *Cap.* CXLIIII.

SYCOMORVM *aliqui etiam ſycaminū, id eſt morum, uocant. cuius fructus ſycomorum etiā propter inefficacem guſtum appellatur.* Arbor *eſt magna, fico ſimilis, frondoſa, multo lacte abundans, folijs mori. pomum ter aut quater anno fert: nō ramis, ut ficus, ſed caudice ipſo, caprifico non diſſimile, dulcius groſſis, ſine granis interioribus. quod non matureſcit, niſi ungue aut ferro ſcalpatur.* Naſcitur *plurimum in* Caria, Rhodo, *locíſq; non multi tritici feracibus: ubi prouentu fœcundo reſtibilíque iuuamētum adfert, cum annonæ caritas premit.* Pomum *aluo utile eſt, ſed perquàm exilem præbet alimoniā.* Stomacho *aduerſatur.* Succus *primo uere tenera arbore, antè quàm fructum ferat, eximitur, lapidis ictu ſummo corticæ deſquāmato. ſi enim altiore plaga uioletur cortex, nihil effluet.* Spongia *aut uellere la-*

chryma excipitur: quæ ſiccata & in paſtillos coacta fictili uaſe reponitur. Vis ſucci emollit, uulnera conglutinat. diſcutit collectiones coctioni repugnantes. bibitur etiam aut illinitur cõtra ſerpentium morſus, duratos lienes, ſtomachi dolores, & perfrictiones. celerrimè teredinem ſentit. Gignitur & in Cypro arbor genere diſtãs, quæ cùm ſit ulmus, prædita tamen eſt folijs ſycomori, fructu pruni magnitudine, multo dulciore, ſupradictis cætera ſimilis.

Fici. Cap. C X L V.

FICI maturæ recentes ſtomachum lædunt. aluum ſoluunt. ſed facile contracta ab eis fluxio ſiſtitur. ſudorem euocant papuláſque. ſitim ſedãt. calorem reſtingunt. ſiccis natura excalfaciẽdi. uires alunt. ſed ſitim magis ſtimulant. aluo utiles. rheumatiſmis uẽtris & ſtomachi contraria. gutturi autẽ, arteriæ, renibus, ueſicæ, & ijs quos longa ualetudo decolorauit, anhelatoribus, hydropicis, comitialibus aptiſſimæ. feruefactæ cũ hyſſopo & potæ, thoracem purgant. tuſſi ueteri, diuturniſque pulmonum uitijs conueniunt. aluum molliunt tuſæ cũ nitro & cnico, dein mãducatæ. decoctum arteriæ & tonſillarum inflammationibus gargarizatu prodeſt. cum hordeacea farina cataplaſmatis miſcentur. & in muliebres fotus cum fœno græco & ptiſana. cæterum cum ruta coctæ torminibus infunduntur. coctæ illitæq; duritias diſcutiunt. parotidas & furunculos emolliunt.

panos ad maturationẽ perducunt, maximè nitro, iri aut calce addita. crudæ ſi cum antedictis tundantur, eadem efficiunt. cum malicorio, pterygia purgant. cum atramento ſutorio, deploratis ferè tibiarũ fluxionibus, & cacoëthicis ulceribus medentur. quin & cum uino decoctæ addito abſinthio & hordeacea farina, utiliſſimè hydropicis illinuntur. crematæ cum cerato ſanant perniones, prurigines, ſonitúſq;, ſi crudæ terantur, & ſinapi liquoréq; aliquo exceptæ auribus inſtillentur. Tam ſylueſtris, quàm ſatiuæ fici lacteus ſuccus coaguli modo lac contrahit: cõcretúmq; diſſoluit, ut acetum. exulcerat corpora. meatus aperit. ſoluit aluum. uuluam recludit cum detrita nuce græca potus. menſtrua ciet cum luteo oui appoſitus, aut Tyrrhenica cera. podagricorum cataplaſmatis cum farina fœni græci & aceto utilis. lepras, lichenas, uitiligines, uitia cutis in facie, pſoras, ulcera in capite manantia, cum polenta expurgat. inſtillatus plagæ, percuſſis à ſcorpione, uenenatorum ictibus & rabioſi canis morſibus auxiliatur. prodeſt dentium dolori lana exceptus, & cauis eorum additus. uerrucarum informicationes tollit cum adipe, circumlita in ambitu carne. Hoc idẽ præſtat ſuccus è teneris ramis ſylueſtris fici. qui lacte prægnãtes, ſilente adhuc oculo tuſi exprimuntur: & ſiccatus in umbra reponitur. Et lac & ſuccus imponuntur exulceratorijs medicamentis. Decocti cum bubulis carnibus ramuli ficulni, facilem afferunt decoctionem. lac efficiunt

quod magis ſoluat, ſi inter coquendum ficulneo ſurculo ſpathæ loco moueatur.

Groſſi. *Cap.* CXLVI.

GROSSI, *quæ erinei nonnullis uocantur, coctæ, illitæ ſtrumas nodóſque omneis emolliunt. crudæ formicas, uerrucas & thymos, nitro farináq; additis, tollunt. Folia eadem poſſunt. illita cũ ſale & aceto ulcera in capite manantia, epinyctidas, & furfures ſanant. iis ficoſæ extuberationes, & genarum ſcabritiæ perfricantur. Nigræ ficus foliis cauliculíſque candidæ uitiligines perunguntur. faciunt ad canum morſus, & ulcera quæ ceria, id eſt fauos, uocant. Groſſi cum ſylueſtris papaueris foliis oſſa extrahunt. furunculos cum cera diſcutiunt. contra muris aranei morſus, & ſcolopendræ uenena, cum eruo & uino illitæ, auxiliantur. Fit ex cinere ficus tam ſylueſtris quàm ſatiuæ lixiuium, crematis ramorum cauliculis: quod ſubinde macerari opus eſt & inueteraſcere. ſiquidem inter cauſtica intelligitur. Gangrænis ꝑdeſt. nanque expurgat & conſumit quæ excreſcunt. eóque ſic utendum eſt: Spongia aſſiduè hoc lixiuio imbuta ſuperponitur. Interdum dyſentericis, & in fluxiones uetuſtas, & ſinus cuniculatim exedentes, magnóſque, inſtillari conueniet. Etenim purgat, conglutinat, carne replet, & oras committit, non ſecus atq; emplaſtra quæ cruentis uulneribus iniiciuntur, enæma uocant. bibitur ad diſcutiendum ſanguinem concretum. et contra præci-*

pitationes, rupta, conuulſa, cum cyatho aquæ recenter colatum, addito olei exiguo. cœliacis, dyſentericis per ſe cyathus datus ꝓdeſt. neruorũ uitijs, cõuulſionibus cõmodè illinitur ex oleo, utpote q̄d ſudores moueat. aduerſus gypſi potum & phalangiorũ morſus bibitur. Hæc eadẽ præſtãt reliqua lixiuia. præſertim quernũ. omnia tamẽ adſtringũt.

Perſea. Cap. CXLVII.

PERSEA *arbor eſt, in Aegypto, fructũ ferens cibo idoneũ, ſtomacho utilẽ. in quo phalãgia crano colapta nomine inueniũtur, præſertim in Thebaide. Arida folia in farinam redacta, illitu ſanguinis eruptiones ſiſtunt. Arborẽ hanc prodiderunt aliqui in Perſide exitioſam eſſe, tranſlatámq; in Aegyptum, mutata natura in cibos receptam.*

Iberis. Cap. CXLVIII.

IBERIS *ſiue cardamãtica folia habet naſturtij, uere uirẽtiora: caulẽ cubitalẽ, aut minorem. in incultis naſcitur. æſtate lacteũ florem promit: quo tempore efficacior eſt. Radices duas naſturtio ſimiles habet, calfacientes & adurentes. ipſæ enim iſchiadicis cum ſalſa axungia emplaſtri modo utiles, quaternis horis alligatæ, ut dein in balneas deſcendatur, & poſtea oleo cum lana locus perungatur.*

PRIMI LIBRI FINIS.

Pedanij DioſcoRIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIber ſecundus, Ioanne Ruellio ſueſſionenſi interprete.

IN PRIMO CHARiſſime Aree libro, quē de medicinali materia cōdidimus, de aromatibus, oleis, unguētis, arboribꝰ, & naſcētibus ex eis ſuccis, lachrymis, ſeminibúſque diſſeruimus. In hoc autem ſecundo de animantibus, melle, lacte, adipe, frugibus, atque oleribus explicabimus, ſubnexis herbaceis quæ acri prædita ſunt facultate. utpote quæ cum ipſis cognatione iuncta ſint. qualia allium, cæpa, ſinapi, intelligūtur. Idq; ideo, ne cognatorum uires diſiunxiſſe uideamur.

Echinus ſiue erinaceus. Cap. I.

MARINVS echinus ſtomacho uentriq; utilis eſt. urinam cit. huius teſta cruda inaſſata, commodè medicamentis admiſcetur, quæ pſoras abſtergunt. crematæ uerò cinis ſordida ulcera expurgat. luxuriantem carnem reprimit. Terreſtris

erinacei corium combuſtum alopecijs cum pice liquida aptiſſimè illinitur. aſſicatū corpus, & cū aceto mulſo potū, renū uitijs auxilio eſt. item aquæ quæ cutem ſubijt, conuulſionibus, ele phantiæ, & malè habitis, quos cachectos uocant. uiſcerum fluxiones exiccat. eiuſdē iecur fictili ſolibus excocto arefactum, ad eoſdem uſus utiliſſimè recōditur.

Hippocampus. Cap. II.

HIPPOCAMPVS *marinū animal eſt exiguum. cuius cremati cinis exceptus, cum liquida pice aut axungia ſeu amaracino unguento illitus, alopecias replet.*

Purpura, buccina, eorūq; uolutæ. Cap. III.

PVRPVRA *uſta exiccat. dentes abſtergit. excreſcentias in carne cohibet. ulcera purgat, & ad cicatricem perducit. Eadem præſtant cōcremata buccina, ſed uehementius urunt. ſi quis ſalis plena, fictili crudo adurat, dentifricio conueniūt. ambuſtis utiliter illinuntur. quibus ſolui medicamentum non oportet. nam poſtea quàm uulnus cicatricē duxerit, ipſum in teſtæ modū induratū, ſponte ſua decidet. Fit etiam calx è buccinis, ut in eius m ētione demonſtrabimus. Cionia uocantur purpurarū buccinorūq; mediæ partes, circa quas teſtæ uolumē clauiculat im intorquetur. Cremata ſimili modo, maiorem purpuris buccinīſq; facultatem urendi conſequuntur, quoniam apprimēdi naturam obtinent. Buccinorum carnes ori gratæ*

ſunt, & ſtomacho utiles. ſed aluum non molliunt.

Mituli. Cap. IIII.

MITVLI laudatiſſimi in Ponto. Cremati eũdẽ buccinis effectũ præbent. priuatim plumbi more eloti, oculorum medicamentis cum melle utiles habentur. genarum craſſitudines abſumunt. albugines purgant, & cætera quæ oculis caliginem offundunt. carnes eorum ad canis morſus utiliſſimè imponuntur.

Tellinæ. Cap. V.

RECENTES tellinæ aluo utiles, ſed maximè ius earum. ſalitæ uruntur, tritæq; in cinerem & cum cedria inſtillatæ, auulſos pilos renaſci nõ patiuntur.

Chamæ. Cap. VI.

CHAMARVM conchularúmque in exigua aqua decoctarum ius, aluum ciet. id cum uino aſſumitur.

Vnguis odoratus. Cap. VII.

VNGVIS ſiue onyx conchylij tegumentum eſt, ei ſimile quo purpura integitur. quod in Indiæ nardiferis lacubus inuenitur, ſuauem ideo ſpirans odorem, quòd conchylia inibi nardi pabulo ueſcãtur. Colligitur poſteà quàm ſtagnãtes aquæ æſtiuis ſqualloribus inaruerunt. Laudatiſſimus qui à rubro mari defertur, candicans, pinguis. Ba

bylonicus nigreſcit, atque minor conſpicitur. Ambo odoris gratia ſuffiuntur. ſed aliquatenus caſtoreum olent. ijdem ſuffitu excitãt fœminas uuluæ ſtrangulatu oppreſſas, comitialéſque. poti uentrem molliunt. Crematum conchylium eadem efficit quæ purpura & buccinum.

Cochleæ. — Cap. VIII.

TERRESTRES *cochleæ ſtomacho utiles ſunt, & non facile corrumpuntur. Optimæ Sardonicæ, Aphricanæ, Aſtypaleicæ, & quæ in Sicilia, ac Chio gignuntur, & quæ in Liguriæ alpibus, pomatiæ, id eſt operculares, cognominatæ. Marina ſtomacho idonea, & facile aluo excernitur. fluuiatilis uirus olet. quæ uerò uepribus frutetíſque glutinata cohæret, quam uocant nonnulli ſeſilon, uentrem & ſtomachum turbat. uomitiones excitat. Crematæ omnium teſtæ excalfaciendi & urẽdi naturam ſortiuntur. purgant lepras, uitiligines, dentéſque. emendant oculorum cicatrices, & uitia cutis in facie, albugines, ac uiſus hebetudines, ſi cum carne ſua uſtæ tritæq; ex melle illinãtur. crudæ cum tegumentis impoſitæ, aquæ inter cutem tumores exugunt. ſed non antè ſoluantur, quàm omnis hauriatur humor. podagricas inflãmationes leniunt. impactos corpori aculeos illitæ euocant. menſes tritæ & admotæ ciunt. Carnes earum cum thure & myrrha illitæ, cum uulnera alia, tum maximè quæ nerui acceperunt, conglutinant. tritæ in aceto, ſanguinem naribus erum-*

pentem infrænant. uiuæ corpus, & præſertim Aphricanæ cum aceto deuoratum, ſtomachi dolores mitigat. trita cum teſta, uino & myrrha, ſi exiguum inde bibatur, coli ueſicæq́; cruciatus ſanat. Terreſtris pilos incommodos replicat, ſi quis abraſo acu lentore eius, pilum attingat.

Cancri. Cap. IX.

CANCRORVM *fluuiatilium exuſtorum cinis qui duo cochlearia expleat, adiecto dimidio radicis gentianæ modo, triduo potus cum uino, magnopere prodeſt canis rabioſi morſibus. rimas pedum ſedíſque, perniunculos, & carcinomata, cum decocto melle lenit. triti crudi, potique ex aſinino lacte, auxiliantur contra ſerpentium phalangiorúmque morſus, atque ſcorpionum ictus. decocti autem & cum iure eſitati, ijs proſunt qui tabe conficiuntur, aut leporem marinum hauſerunt. necant ſcorpiones triti, & cum ocimo admoti. Poſſunt eadem marini. uerùm inefficacius omnia præſtant.*

Terreſtris ſcorpio. Cap. X.

TERRESTRIS *ſcorpio tritus & impoſitus, ſuæ plagæ remedium eſt. quin eſtur aſſatus, ad eadem.*

Marinus ſcorpio. Cap. XI.

MARINI *ſcorpionis fel cõuenit ad ſuffuſiones oculorum, albugines, & hebetudines.*

Draco marinus. Cap. XII.

DRACO marinus diſſectus & apertus, ictus ſpinæ ſuæ qua ferit, medela eſt.

Scolopendra. Cap. XIII.

SCOLOPENDRA in oleo decocta ſi illinatur, auellit capillos. ſed contactu pruritus facit.

Torpedo piſcis. Cap. XIIII.

MARINA torpedo diuturnis capitis doloribus admota, cruciatus uehementiam mulcet. eadem appoſita euerſam ſedē prociduámq; coërcet.

Viperæ. Cap. XV.

VIPERINAE carnes ſi coctæ edantur, claritatem oculis afferunt. neruorum uitijs auxiliātur. increſcentes ſtrumas reprimunt. detracta autem cute, caput caudáque, quoniam carne uacāt, amputari debent. quippe commentitium eſt quod præcipitur, certam utrinq; menſurā præcidi oportere. reliquum uerò corpus exemptis interaneis elotum diſſectúmque diſcoquitur cū oleo, uino, ſalis exiguo, & anetho. Aiunt ijs qui uiperas eſitēt, pediculos procreari. quod planè à ueritate abhorret. adijciunt aliqui longam ſenectutem agere, qui eo cibo ueſcuntur. Sal ex eis ad eadem conficitur, ſed inefficacior eſt. uiua autē uipera in fictile nouum demittitur. adijciuntur ſalis caricarúmq; tritarū, ſingulatim quinq; ſextarij, mellis cyathi ſex.

mox fictilis operculum luto oblinitur, & fornacibus inaſſatur, donec ſal in carbones redigatur. qui poſtea tritus in pulueris faciem, reconditur. Plerũque, *ut ori gratior fiat, immiſcetur nardi ſpica, aut folium, aut malabathri momentum.*

Senecta anguium. Cap. XVI.

SENECTVS *anguium in uino decocta dolori aurium, infuſu: & dentium, collutione auxilio eſt. addunt eam in medicamenta oculorũ, ſed præcipuè uiperinam.*

Lepus. Cap. XVII.

LEPVS *marinus loligini paruæ ſimilis eſt. qui per ſeſe tritus, aut cum urtica marina illitus capillos euellit.* Terreſtris *leporis inaſſatum cerebrum manditur, iuuandis tremoribus qui ualetudine cõtracti ſunt. affrictu aut cibo facilem infantibus dentitionem præſtat. exuſtum caput & cum adipe urſino aut aceto illitum, alopeciarũ inanitatibus medetur.* Leporinũ *coagulũ poſt triduũ à cõcubitu potum, conceptũ adimere, partúſq; ſpẽ intercipere proditur. uuluæ & alui fluorem ſiſtit. comitiales iuuat. contra uenena ex aceto bibitur, præſertim aduerſus concretũ lac, & uiperarum morſus.* Sanguis *eius ſi calidus illinatur, uitia cutis in facie, uitiliginem, lentiginéſque ſanat.*

Paſtinaca. Cap. XVIII.

MARINAE *paſtinacæ radius, qui eius cau-*

da enatus aduerſis ſquammis reflectitur, dentiũ dolorem mitigat. nam eos frangit, & euocat.

Sepia. Cap. XIX.

SEPIAE coctæ dum eſtur atramentum ægrè concoquitur. aluũ mollit. collyrijs è teſta factis cõuenienter genarum ſcabritiæ perfricantur. uſtum in ſua teſta donec id quod cruſtoſum eſt abſcedat, poſtea tritum, expurgat uitiligines, furfures, dentes, & uitia cutis in facie. elotum in medicamenta oculorum addi ſolet. contra albugines, oculis iumentorum efficaciter inſpiratur. pterygia oculorũ abſumit, cum ſale tritum & iniectum.

Mullus piſcis. Cap. XX.

MVLLORVM aſſiduo cibo, aciem oculorum hebetari conſtat. Is marini draconis, aranei, ac ſcorpionis morſibus medetur, ſi crudus atque diſſectus admoueatur.

Hippopotamus. Cap. XXI.

HIPPOPOTAMI teſtes exiccati ac triti contra ſerpentium morſus bibuntur.

Fiber. Cap. XXII.

FIBER ancipitis uitæ animal, plerunquẽ cum piſcibus & cancris ex aqua uictum capeſſit. Huius teſtes ſerpentium uenenis aduerſantur. ſternutamenta mouent. & in uniuerſum uarios obtinent uſus. ſiquidem menſes ac partus ciunt,

duabus drachmis cum pulegio poti. partus ſecundáſque eijciunt. contra inflationes, tormina, ſingultus, uenena, ixiámque ex aceto bibuntur. lethargicos, & utcunque ueterno obdormiſcentes excitant infuſi. cum aceto autem & roſaceo, olfactu & odoris ſuffitu, idem faciunt. poti & illiti, proſunt tremulis, conuulſionibus, & omnibus neruorum uitijs. in ſumma, calfactoriam uim habent. Eligi debent teſtes qui ex uno ortu connexi ſunt (fieri enim non poteſt, ut gemini folliculi in una membrana coniuncti reperiantur) liquore intus ueluti ceroſo, odore graui, & uirus redolente, guſtu acri, mordente, ac friabili, naturalibus tunicis circũdato. Quem fraude aliqui corrumpunt, conijcientes in follem gummi, aut ammoniacum cum ſanguine & caſtorio ſubactum, & ita exiccantes. Vanum eſt quod traditur, teſtes ab ipſis euelli, & à ſeſe abijci, quum uenatu urgentur. ſiquidem tangi nequeunt, ita, ut in ſue, ſubſtricti. Operæ autem precium eſt, diuiſa pelle mellęum liquorem cum eueſtiẽte tunica aſſumere, & ſiccatum potui dare.

Muſtela uulgaris. Cap. XXIII.

MVSTELA quæ in domibus noſtris oberrat, ambuſta exenteratur, & inueterata ſale, in umbra ſiccatur. Ea binis drachmis cum uino pota aduerſus omnia ſerpentium uenena præſentaneo eſt remedio. toxico, ſimili ſumpta modo, reſiſtit. eius uentriculus coriandro farctus inuetera-

túſque, percuſſis à ſerpente, & comitialibus potu auxiliatur. cremata in fictili podagricis confert, cinere ex aceto illito. ſanguine perunctæ ſtrumæ iuuantur. comitialibus etiam prodeſt.

Ranæ. Cap. XXIIII.

CONTRA *omnium ſerpentium uenena pro antidoto ſunt ranæ, ſi ex ſale & oleo decoctæ edantur, iúſque earum itidem ſorbeatur. cõtra inueteratos tendinum rigores pollent. illitus earum cinis, profluentis ſanguinis impetus ſiſtit. explendis alopeciarum inanitatibus ex liquida piœ illinitur. uiridium ranarum cruor auulſos genis pilos renaſci prohibet, in ueſtigia euulſorum inſtillatus. decoctæ in aceto & aqua, dentium dolores collutione leniunt.*

Silurus. Cap. XXV.

SILVRVS *recens in cibo nutrit, & facilem præbet aluum. ſale uerò conditus, minimum ſuppeditat alimentum. arteriam expurgat. & uocem expedit. illita ſaliti caro, aculeos & infixa corpori ſpicula extrahit. muria eius incipientibus dyſenterijs prodeſt, ſi in deſidentium fotus adijciatur. fluxiones ſiquidẽ ad ſumma cutis elicit. iſchiadicis infuſa medetur.*

Smarides. Cap. XXVI.

SMARIDIS *piſcis caput exuſtum, excreſcentes ulcerum oras puluillóſque reprimit. no-*

mas cohibet. thymos clauóſque abſumit. caro non ſecus atque ſalſamẽtum prodeſt à ſcorpione percuſſis, aut à cane demorſis.

Mænæ. Cap. XXVII.

MAENARVM *ex capitibus cinis ſi illinatur, calloſas ſedis rimas abolet. eius etiam garum oris putrilagines collutione ſedat.*

Gobius. Cap. XXVIII.

GOBIVS *recens in ſuillum uentrem coniectus, ſi conſuta rima in duodecim aquæ ſextarijs, donec duo ſuperſint, decoquatur, excolatus & ſub diuo refrigeratus potui detur, aluus ſine moleſtia deijcitur. illitus contra ſerpentium canúmque morſus auxilio eſt.*

Thunnus. Cap. XXIX.

CONDITANEI *thunni caro, quam omotarichon uocant, ſumpta ijs auxiliatur, quos uipera nomine preſter momorderit. ſed oportet uinũ quàmplurimum ſubinde cogantur haurire, ita ut uomitione reddatur. contra acrimonias eſitatorum maximè ualet. canum morſibus utiliſſimè illinitur.*

Garum. Cap. XXX.

GARVM *omne, quod ex piſcibus carnibúſq; ſale maceratis liquamen eſt, ſi ex eo fotus fiat, depaſcentia ulcera ſiſtit. morſis à cane medetur.*

dyſentericis atque iſchiadicis infunditur: nõnullis, ut exulcerata adurat: aliјs autem, ad laceſſenda, quæ ulcera non ſenſerunt.

Ius piſcium. Cap. XXXI.

RECENTIVM *piſcium ius, modò per ſe, modò ex uino potum, aluum ſubducit. priuatim ad hunc uſum conficitur è phycidibus & ſcorpionibus, & iulide, è percis, & recentibus aliјs ſaxatilibus, nec uirus reſipientibus, ſimpliciter cum aqua, oleo & anetho.*

Cimices lectulariј. Cap. XXXII.

CIMICES *qui in cubilibus enaſcuntur, cauis fabarum incluſi, ſi ante febrium ſignificationes ſepteni deuorentur, quartanis auxilio ſunt. & citra fabas ſumpti, percuſſis ab aſpide proſunt. uuluarum exanimationes olfactu reuocant. poti cum uino aut aceto, adhærentes ſanguiſugas abigunt. triti & urinariæ fiſtulæ impoſiti, urinæ anguſtias leuant.*

Millepeda. Cap. XXXIII.

MILLEPEDAE, *quæ ſub aquario uaſe ſtabulantur, animalia ſunt multis pedibus nitentia, quæ contacta manu contrahuntur in orbem. hæ ex uino potæ difficili urinæ, & regio morbo auxiliantur. millepedas illini anginis cum melle utiliſſimum. tritæ, & in cortice mali punici calfactæ, doloribus aurium, addito roſaceo, conue-*

nienter inſtillantur.

Blatta piſtrinaria. Cap. XXXIIII.

BLATTAE eius quæ in piſtrinis inuenitur, interanea trita aut cum oleo decocta, aurium dolores inſtillatu mitigant.

Pulmones. Cap. XXXV.

PODAGRAS pernionéſque emendat pulmo marinus recens, tritus & illitus. Suillus & agninus urſinúſq; pulmo impoſitu, attritus à calceamentis contractos, ab inflammatione tuetur. Vulpinus uerò ſi arefactus bibatur, ſuſpirioſos adiuuat. adeps quoq; liquefactus, infuſúſq;, auris dolorem finit.

Genitale cerui. Cap. XXXVI.

GENITALE cerui tritum & in uino potum, à uipera demorſis auxiliatur.

Vngula aſini. Cap. XXXVII.

VNGVLARVM aſini cinis per dies multos binis cochlearibus potus proditur comitiales adiuuare. eædē oleo ſubactæ ſtrumas diſcutiunt. & illitæ pernionibus medentur. Caprinarum cinere perunctæ ex aceto alopeciæ ſanātur.

Lichenes equorum. Cap. XXXVIII.

LICHENES ſūt in equorū genibus, & ſu-

per ungulas indurati calli. qui triti & in aceto poti comitialibus mederi traduntur.

Iocinera. Cap. XXXIX.

ASINI *iecur inaſſatum eſu comitialibus prodeſt. ueruntamen ieiunis edendmu præcipitur.*

Capræ uerò inaſſati decidua ſanie, inungi luſcioſos prodeſt. & dũ coquitur, apertos oculos halitu eius uaporari. prodeſt in cibo toſtum ad eadem. Tradũt hircini iocineris cibo comitiales deprehendi. Aprinum recens ſi arefactum teratur, ex uino potum contra ſerpentium uolucrũq; morſus auxilio eſt. Iecur canis qui rabie exagitatur, toſtum & in cibo ab emorſis ſumptum, ne tententur metu aquæ tueri creditur. Vtũtur autẽ ad arcendos aquæ pauores dente eo, qui caninus dicitur. hunc à cane qui momordit exemptum, & folliculo inditum, pro amuleto brachio adnectunt. Inueteratum autem ſale mergi iecur, ex hydromelite binis ligulis potum, ſecundas pellit.

Coria ueteramentaria. Cap. XL.

VETERIS *corij cremati illitus cinis ambuſta igni, intertrigines, necnon calceamentorum attritus ſanat.*

Gallinæ. Cap. XLI.

DISSECTAE *gallinæ & adhuc calentes appoſitæ, ſerpentium morſibus auxiliantur. ſed identidem alias ſufficere oportet. Earum cere-*

bellum in uino bibendum datur contra ſerpentiũ morſus. ſanguinem à cerebri membrana profluẽtem ſiſtit. Quæ interiore uẽtriculi galli ſinu reſidet membrana, ſecti in laminas cornus ſpecie ſimilis (ea uerò inter coquendum abijci ſolet) ſiccatur, tritáq; in uino conuenientiſſimè ſtomachicis datur in potu. Ius è uetere gallinaceo aluum deijcit. Abiectis itaq; interaneis ſalem conijci oportet, & conſuto uentre decoqui in uiginti ſextarijs aquæ, donec ad treis heminas redigantur. totum id refrigeratum ſub diuo, datur. Aliqui incoquũt olus marinum, mercurialem, cnicũ, aut filiculam. Crudos humores craſſóſque, atram bilem, & ſtrigmenta elicit. prodeſt longis febribus, ſuſpirijs, articularijs morbis, & inflationibus ſtomachi.

Ouorum natura. Cap. XLII.

OVVM *molliculum plus alit ſorbili, & durum plus molli. Luteum oui contra oculorum dolores utile eſt. inaſſatum ſedis inflammationibus prodeſt, cum croco & roſaceo. & condylomatis, cum meliloto. cum uua autem fruticis eius, quẽ rhoa dicunt, aut galla in patinis frigitur, ut cibo aluos ſiſtat. per ſe etiam offerri ſolet. Candidũ oui crudum refrigerat. ſpiramẽta cutis occludit. inflammationes oculorum infuſum lenit. ambuſta, ſi ſtatim eo perungantur, puſtulas non ſentiunt. faciem à ſolis aduſtione tuetur. fronti impoſitum cum thure fluxiones arcet, auertítque. inflammationes oculorum lana exceptum, addito roſa-*

ceo, melle & uino mitigat. utiliter contra hæmorrhoidis ſerpentis morſus crudũ ſorbetur. ſummè tepidum prodeſt ueſicæ roſionibus, renum exulcerationibus, gutturis ſcabritiæ, reiectionibus ſanguinis, deſtillationibus, & thoracis rheumatiſmis.

Cicadæ. Cap. XLIII.

CICADAE quæ inaſſatæ manduntur, ueſicæ doloribus proſunt.

Locuſtæ. Cap. XLIIII.

LOCVSTAE odoris ſuffitu urinæ difficultates adiuuant, præſertim quæ fœminas malè habẽt. earũ carnes nullo ſũt in uſu. Eſt & quoddã genus locuſtæ, quæ aſiracos aut onos dicitur, ſine pẽnis, prælongis cruribus. exiccata autẽ ſi ex uino bibatur, cõtra ſcorpionis morſus magnopere ꝓderit. hac abũde ueſcũtur Aphri, qui Leptin incolũt.

Oſſifragus. Cap. XLV.

VENTER eius auis quam latini oſſifragũ appellant, particulatim potus, calculos cum lotio pellere proditur.

Galerita. Cap. XLVI.

GALERITA auicula eſt parua, apicem in uertice, pauonis modo, geſtãs. quæ aſſa & in cibo ſumpta, cœliacos adiuuat.

Hirundines. Cap. XLVII.

DISSECTIS creſcẽte luna pullis hirũdi-

nis, qui primo partu excluſi ſunt, in uentre eorũ lapillos offẽdes. è quibus duos, unũ colore uariũ, alterũ purum eximes. ij priuſq; terram attigerint, in iuuẽcæ corio, aut ceruina pelle brachio aut collo adalligati, comitialibus proderunt. & ſæpe prorſus eos recreabũt. Hirundines, uti ficedulæ, in cibo, aciei uiſus medicamentum præbent. tam pullorum q; matrum in fictili olla crematarũ cinis cũ melle oblitus, oculis claritatẽ adfert. anginæ eo cõmode perungũtur. uuæ & tonſillarũ inflãmationibus hoc cinere ſuccurritur. & ipſæ & pulli exiccati, ſi drachmæ pondere ex aqua bibantur, hos iuuant qui anginæ morbo conflictantur.

Ebur. Cap. XLVIII.

EBORIS ſcobe illito paronychia ſanantur. Vim adſtringendi ebur obtinet.

Suillus talus. Cap. XLIX.

SVIS talus cõburitur, dum è nigro albeſcat. qui tritus & potus inflationibus coli, longíſque torminibus medetur.

Ceruinũ cornu. Cap. L.

CERVINI cornus cinis elotus, binis ligulis epotus, prodeſt dyſentericis, excreantibus ſanguinem, cœliacis, regio morbo, & ueſicæ doloribus cum tragacantha. fœminis fluxione uuluæ laborantibus, cum liquore huic rei accommodato. Cerui cornu contuſum, crudo fictili, luto cir-

cumlito, & in furnum indito, uritur donec albeſcat. id cadmiæ modo elotum, ulceribus oculorũ & defluxionibus ſalutare eſt. infrictũ dentes expurgat. crudi cornus ſuffiti nidore ſerpentes fugantur. feruefactum in aceto, ſi eo gingiuæ colluatur, maxillarum à dentitione dolorem adimit.

Eruca. Cap. LI.

ERVCIS *quæ in oleribus gignuntur, cũ oleo peruncti, à uenenatis beſtijs feriri negantur.*

Cantharides. Cap. LII.

È FRVMENTIS *congeſtæ cantharides ad recondendum idoneæ ſunt. quæ fictili uaſe nõ picato condũtur, & raro linteo obligato ore, & deorſum conuerſo ſuſpenduntur ſuper aceti feruentis quàmacerrimi halitum, donec æſtu exanimẽtur. poſtea lino tranſfixæ reponuntur. Potentiſſimæ omnes uariæ, luteis lineis, quas in pennis trãſuerſas habẽt. promiſſóque corpore, craſſæ ac blattarum modo perpingues. ſed inertes ac imbecillæ, quæ unius ſunt coloris.*

Bupreſtes: & pinorũ erucæ. Cap. LIII.

SIMILI *modo reconduntur bupreſtes, genera quædam cantharidum: & pinorum erucæ. quæ ſupra cribrũ ſuſpenſum feruenti cinere pauliſper intoſtæ, reponuntur. Vis omnium communis erodere, ulcerare, calorem elicere. qua de cauſſa admiſcentur medicamentis quæ lepras, feróſque liche-*

nas,& carcinomata ſanãt.mẽſes ciunt peſſis emollientibus additæ. Aliqui cantharidas antidotis impoſitas, aquæ ſubter cutẽ auxiliari prodiderũt.argumento,quòd urinã moueant. Alij pẽnas pedéſq; cõtra potarum ueneficia,remedio eſſe tradiderũt.

Salamandra. Cap. LIIII.

SALAMANDRA lacertæ genus eſt,iners, uarium. quod fruſtra creditũ eſt, ignibus nõ uri. Vim habet erodentẽ,calfactoriã,exulcerantẽ.additur,ut cantharis, in medicamenta,quorũ uis eſt exeſſe,& lepras abolere.ſimilíq; modo recõditur. liquefacta in oleo pilos euellit.exenterata,detractis pedibus & capite,in melle ſeruatur ad eundem uſum.

Araneus. Cap. LV.

ARANEVS,quẽ holcũ,alij lycon,id eſt lupũ uocãt,ſubactus cũ ſplenio,& linteo illitus, prolatúſq; utriſq; tẽporibus aut frõti,tertianos circuitus pſanat.tela eius impoſita ſanguinẽ ſiſtit.uulnera quæ ſummã cutẽ occuparũt,ab inflãmationis iniuria uindicat.Eſt & alterum aranei genus, qui candidam,tenuem,denſámque telam orditur. quem in aluta ligatum,& lacerto appenſum,quartanis circuitibus mederi narrant.decoctus ex roſaceo & infuſus,aurium doloribus auxiliatur.

Lacerta. Cap. LVI.

LACERTAE caput intritum & appoſitũ,

aculeos & omnia corpori infixa extrahit. uaros, formicantes uerrucas, & penſiles, quas acrochordonas uocant, tollit. iecur exeſis dentibus coniectū dolores finit. ſi diuulſa admoueatur, ictis à ſcorpione leuamentum præſtat.

Seps. Cap. LVII.

SEPS, quam aliqui lacertam chalcidicam uocarunt, in uino pota morſus ſuos ſanat.

Scincus. Cap. LVIII.

SCINCUS aut Aegypti, aut Indiæ, aut rubri maris alūnus, q̄uis inueniatur in Lydia Mauritaniæ. Eſt autē terreſtris crocodilus ſui generis ſale inueteratus cū naſturtio. Aiūt carnes quæ renes amplectātur, id ſibi uiriū uēdicaſſe, ut ſi drachmæ pōdere bibātur, uenerē accendāt. uerū decocto lē-tis cū melle aut ſemine lactucæ cū aqua poto, ueneris cupiditates inhibentur. additur in antidota.

Terreni uermes. Cap. LIX.

TERRENI uermes impoſiti, præciſos neruos glutinant. tertianas diſcutiunt decocti cū anſerino adipe. infuſi, affectis auribus medētur. cum oleo autem decocti, ſi in contrariam aurem inſtillentur, dentium doloribus præſtant auxilium. triti in potu ex paſſo urinam ciunt.

Mus araneus. Cap. LX.

MVS araneus diſſectus & impoſitus, ſui mor-

ſus ueneficia luit.

Mures. Cap. LXI.

MVRES,*qui in domibus oberrant, conciſos ſcorpionum plagis utiliſſimè imponi, in confeſſo eſt. ſi inaſſatos infantes ederint, oris ſaliuam exiccari promittunt.*

Lac. Cap. LXII.

LAC *generatim omne boni ſucci eſt. corpus alit. aluum emollit. ſtomachum & inteſtina inflatione uexat. uernū tamē dilutius æſtiuo habetur. & è uiridi pabulo aluū magis emollit.* Probatur *autem candidum, æquali craſſitudine, quod ungui inſtillatum cogitur.* A*luū minus tentat caprinum. quoniam pecus hoc adſtringentibus pabulis, robore, lentiſco, & oleaginis frondibus, & terebintho magna ex parte ueſcitur. inde ſtomacho accommodatiſſimum reddi ſolet.* Ouillum *autem dulce, craſſum, & præpingue, non uſque adeò utile ſtomacho.* Bubulum *tamen, aſininum, & equinum, uentri magis idonea. ſed ipſum turbant.* Q*uibus in locis pecora, ſcammoniam, ueratrum, clematidem, aut mercurialem paſcuntur, lac omne uentrem & ſtomachum ſubuertit. quale in* Iuſtinis *mōtibus eſſe, à nobis proditum eſt.* siquidē *capræ quibus candidum ueratrum pabulo fuerit, primo foliorū partu euomūt. & eorū lac hauſtū nauſeā creat, & ſtomachū in uomitiones effundit. uentrē adſtringit lac omne decoctū, præcipuéq; canden-*

tibus calculis marinis exuſtũ. & in ſumma, omnibus auxiliatur internis exulcerationibus, præſertim faucium, pulmonis, interaneorum, ueſicæ & renum. foris uerò cõtra pruritum cutis, eruptiones papularum, & uitiatos corporis ſuccos. recens cum melle crudo, addito ſale, datur exigua aqua dilutum. minus inflat quodcunque ſemel feruefactum. decoctum cũ calculis marinis ad dimidias, ulceroſas uentris fluxiones adiuuat. Lac *quodcunque ſerũ continet implicitum. quod ubi diſceſſit à lacte , multo potentiſſimum ad purgationes redditur.* Datur *quibus ſine acrimonia uolumus deiectionem moliri, ut melancholicis, comitialibus, lepris, elephantijs, & erumpentibus toto corpore papulis.* Ex *omni lacte fit, quod ſchiſtum, id eſt ſciſſile, appellant.* Lac *autẽ fictili nouo feruet, ramóque ficulneo recẽti mouetur, inſparſis, poſtquã bis aut ter efferbuerit, totidem aceti mulſi cyathis, quot ſunt heminæ lactis. ita enim ſereſcẽs liquidũ ab eo diuiditur, quod in caſeum concreuit. ſed cum feruet, ne ſuperfundatur, cõueniet ſpongia ex frigida continuò fictilis labrum detergere, ſextariũq; argenteum frigidæ aquæ plenum demittere.* Bibi*tur heminis per interualla ſingulis, uſque ad quinas, ita ut intercedentibus ſpatijs, potantes ambulent.* Lac *autem recens efficax eſt contra roſiones uſtionéſque , ab exitialibus medicamentis factas: uti à cantharidibus, aut ſalamandra, bupreſte, aut pinorum eruca, hyoſcyamo, dorycnio, aconito, aut ephemero. præſertim bubulũ ad id eximiè cõfert.*

gargarizatur autem exulceratis faucibus, tonſilliſque. Aſininum peculiariter collutos dentes gingiuáſq; ſtabilit. fluxiones alui, ſi ulcera ſentiantur, teneſmóſq;, ouillum, bubulum aut caprinum cum marinis lapillis decoctum, ſiſtit. per ſe autem & cum hordeacea ptiſana aut halicaceo cremore infuſum magnopere inteſtinorum roſiones mitigat. exulceratæ uuluæ immittitur. Humanũ lac dulciſſimũ eſt. & maximè alit. mammis autem exuctum, prodeſt tabi & ſtomachi roſionibus. contra hauſtũ leporẽ marinum præſidio eſt. oculis cruore ex ictu ſuffuſis, cum thuris polline inſtillatur. podagricis utile eſt, cum meconio & cerato illitũ. Lac omne reſpuendum ſplenicis, hepaticis, comitialibus, uertiginoſis, & neruorum uitio laborantibus, febriculoſis, & capite dolẽtibus: niſi ſi quis interdum purgationis gratia, ut oſtendimus, ſchiſtum præbeat. Primiparæ canis lacte perunctos narrant glabreſcere. potum contra uenena antidoti uicem obtinet. abortus mortuos expellit.

Caſeus. Cap. LXIII.

CASEVS recens ſine ſale ſumptus alit. ſtomacho utilis eſt, & facile in membra delegatur. corpus auget. aluum modicè emollit. alius tamen alio præſtantior, pro natura lactis à quo conficitur. decoctus autem & expreſſus, deinde inaſſatus, aluum ſiſtit. illitus, oculorum inflammationibus & ſugillatis prodeſt. Qui uerò recens ſalitus eſt, minus alimenti præbet. corpus aptè minuit.

ſtomacho aduerſatur.negotium uẽtri interaneiſq; exhibet.uetuſtiore ſiſtitur aluus. Sero *quod à caſeo manauit,quamoptimè canes aluntur.* Quod *hippacen uocant,caſeus eſt equinus.ea uirus redolet.magnopere alit.bubulóque proportione reſpõdet.*Nec *deſunt,qui hippacen, equinum coagulum appellarint.*

Butyrum,& eius fuligo. Cap. LXIIII.

È LACTE *pinguiſſimo probatum fit butyrum,quale ouillum eſt.fit & ex caprino,agitato in uaſis lacte,donec pingue ſeparetur.* Butyrum *natura oleoſum eſt & emolliens. unde largius epotum,uentrem reſoluit.prodeſt, ubi oleum non adfuerit,contra uenena.cum melle ſi infricetur,dentitiones adiuuat.gingiuarum pruritus,& oris ulcera infantibus emendat . illitum foris capaciora alimentorum facit corpora.& ab albidis puſtulis per ſumma ſcatentibus aſſerit.contra inflammationes & duritias uuluæ, quod nec uirus reſipit, nec uetuſtatem ſentit,butyrum efficax eſt.dyſentericis,& coli exulcerationibus infunditur.in medicamenta addi ſolet,quæ pus mouent.utile præſertim cum nerui, aut cerebri membranæ, ueſicæ ceruix,uulnera acceperit.id autem purgat.replet.carnem creat . ab aſpide percuſſis utiliſſimè imponitur.recens obſonijs additum olei uicem penſat.& adipis uice fungitur in bellarijs.* Colligendæ *ex eo fuliginis ratio hæc eſt :* Butyrum *in lucernam nouam ingeſtum accenditur , fictilique*

operculato quod ſupernè in ſiphunculi ſpeciem deſinat, & infima parte cuniculos clibani modo habeat, crematur. & ſubinde aliud in abſumpti locum ſufficitur, dum coacæruetur fuliginis modus, quem facere inſtitueris. penna pòſt deraditur ad uſus. Eius effectus eſt in medicamentis oculorum, exiccare & adſtringere. fluxiones cohibet. & ulcera celeriter ad cicatricem perducit.

Medicina lanarum. Cap. LXV.

SVCCIDAE lanæ molles, è collo feminibúſque laudatiſſimæ habentur. Subueniunt inter initia uulneribus, percuſſis, deſquammatis, liuidis, oſſibus fractis, aceto, oleo aut uino imbutæ. ſiquidem facile ſuccos combibunt quibus immerguntur. & ob pecudum ſordem, ſic enim œſypum uocant, emolliunt. capitis, ſtomachi, aliarúmque partium doloribus, cum aceto & roſaceo efficaciter imponuntur. Crematarum lanarum cinis cruſtas obducit. excreſcentias in carne cohibet. & ulcera ad cicatricem perducit. Mundæ autem & carptæ, in fictili crudo, cæterorum more, uruntur. Nec ſecus fimbriati marinarum purpurarum flocculi cremari ſolent. Aliqui cum ſordibus lanas carpunt, & melle irrigant, eodémque modo urunt. Alij in fictili oris patuli, uerucula inter ſe diſtantia componunt, & concerptas carminatáſq; lanas oleo ita ſuffuſas, ut ne ſtillare quidem poſſint, aſſulis tedæ ſubiectis, & eiſdem laníſq; permutatim interſtratis, leuiter ſuccēdunt, & uſtas tollūt.

quòd ſi è teda pix, pinguitudóue ulla profluxit, collecta recōditur. Lauatur ad oculorum medicamenta. cinerem in labellis, aqua addita, manibus confricant, & conſidere patiuntur: ídque ſæpius, mutantes aquam donec linguam adſtringat, nec mordeat.

Oeſypum. Cap. LXVI.

OESYPVM uocant græci, ſuccidarum lanarũ pinguitudinem. Cuius parandi ratio hæc eſt: succidæ molles, radicula non curatæ, calida aqua lauantur, & quibuſcunque ſordibus expreſſis, & in labellum oris ampli coniectis, aqua infunditur, magnóque impetu ligula, uti reſpumet, agitatur, aut lignea rude ualidiuſculè cōturbatur, quò largius ſordida ſpuma colligi poſſit, deinde marina reſpergitur. & conſidente pingui quod ſupernatabat, collectóq; in altero fictili uaſe, denuo aqua in labellũ fuſa agitatur. ſpuma iterum mari perfunditur, & demũ eximitur. hoc tantiſper fieri ſolet, dum cōſumpta pinguitudine nihil prorſus ſpumæ extet. collectum œſypum manibus emollitur. & ſi qua inſedit ſpurcitia, confeſtim demitur. excluſáq; ſenſim omni aqua, recentíq; affuſa, manibus miſceatur, donec admotum linguæ œſypũ, adſtringat leuiter, nec mordeat: atq; pingue cãdidũq; ſpectetur. tũ in fictili uaſe cōditur. Verùm oĩa feruido ſole fiãt. Nõnulli excolatũ pĩgue frigida aqua eluũt, & manibus, nõ ſecus atq; ceratũ mulieres, cõfricãt. ita enim cãdidius redditur. Alij elotis la-

nis & ſordibus quibuſcunq; exẽptis, ac lento igni in æneo uaſe ex aqua decoctis, pingue quod ſupnatat collectum, aqua, ut diximus, lauant: colatũq; in fictilem patellam, quæ calidã aquam contineat, linteo operiunt, atque ſoli mandant, donec candidum fiat, & ſatis craſſum. Alij bidui ſpatio aquã effundunt, nouámque adijciunt. Melius eſt læue, radicula non curatum, quod ſuccidarũ uirus oleat, & ſi manu in concha fricetur cum aqua frigida, albeſcat, nihil in ſe duri aut concreti habens. ueluti quod cerato aut adipe adulteratur. Oeſypũ excalfacit. explet ulcera, & emollit: præſertim ſedis ac uuluæ, cum meliloto & butyro. in uellere appoſitum menſes & partus euocat. ulcera non auriũ modò ſanat, ſed & genitalium cum anſerino adipe. contra eroſos angulos oculorum, ſcabioſóſque, genas quæ occalluerunt, & ciliorum defluuia, efficax eſt. In teſta noua torretur, donec redactũ in cinerem pinguitudinem amittat. Ex eo etiam fuligo colligitur, uti demonſtrauimus. quæ in oculorum medicamenta commodè addi ſolet.

Coagulum. Cap. LXVII.

LEPORIS *coagulum tribus obolis ex uino, uenenatorũ morſibus, cœliacis, dyſentericis, & fœminis fluxione uuluæ laborantibus, ac reiectionibus à pectore, auxiliatur. ſanguinẽ in grumos concretũ diſcutit. poſt mẽſtruas purgationes appoſitũ uuluæ cũ butyro, præſtat mulieribus ut cõcipiãt. potum uerò partus enecat. & à puerperio, pariẽ-*

di ſpem adimit. Equi coagulum, quã hippacen aliqui uocant, priuatim cœliacis dyſentericíſque cõuenit. Hædi, agni, hinnuli, capreæ laticornis, & dorci, apri, cerui, uituli, bubalíque coagula ſimiles naturas ſortiuntur. contra aconiti potum in uino, & concretum lac in aceto, conuenienter aſſumuntur. Hinnuli priuatim triduo à purgationibus admotũ, partus ſpẽ intercipit. Vituli marini, caſtorei uires repræſentat. comitialibus, ſtrãgulatis uuluis, potu conferre exiſtimatur. ſed ſi ſit uituli marini, hoc experimẽtũ eſt: Aqua inſpergitur, qua pauliſꝑ cum alterius animãtis, tũ præcipuè agni coagulũ, maduerit. nã ſi erit ſyncerũ, ſtatim liqueſcit in aquã: ſin minus, cõſimile permanet. Excipitur autem catulis, qui nondũ natare poſſunt. In ſumma, coagulũ omne diſſipata cogit, & coacta diſſoluit.

Adeps. Cap. LXVIII.

ADEPS *anſerinus aut gallinaceus recens & ſine ſale conditus, ad uuluæ uitia proficit. ſale inueteratus, & qui temporis ſpatio acrimoniam cõcepit, uuluæ inimicus eſt. Recens exemptis membranis in fictilem ollam demiſſus, quæ altero tantopere capacior ſit, quantus ſit modus adipis, quẽ curare inſtitueris, obſtructo diligenter uaſe, flagrãtiſſimo ſoli exponitur. eliqueſcens inde humor in fictile alterum excolatur, donec adeps omnis abſumatur. mox loco uehementer frigido reconditur. & ad uſus digeritur. Alij fictile fulciunt ſuper aquam calidam, aut tenuem & elanguidam pru-*

nam,quæ ſolis uicẽ penſet.Eſt & alia curandi ratio:Exemptis membranis teritur, coniectúſque in ollam eliquatur, adiecto minuti ſalis momento. mox lineo colo traſſuſus reponitur.Vtiliter in medicamẽta additur, quæ laſſitudines & fatigationes leuant. Suillus adeps & urſinus hoc curãtur modo:Recẽs, præpinguis,renibus potiſſimum detractus,in largiore aqua cœleſti & quamfrigidiſſima,exemptis tunicis,diligentiſſimè manibus cõfricatur,& exprimendo ferme ſiccatur,ſubindéq; noua aqua abluitur.cæterũ fictili capacitatis duplæ inditus,in aquam demergitur,& ſubditis leuibus prunis ſpatha mouetur: eliquatúſque, colo tranſfunditur in aquam.ubi uerò refrixit,& guttatim aquam omnem excluſit,in prælotum fictile demittitur,& infuſa aqua leniter eliquari debet, & manu deprimi,quò facilius fæculẽtũ uirus peſſum eat.poſtea in pilã ſpõgia madefactam tranſfunditur. ubi coire cœpit, reſidens in imo ſordes eximitur.tertiò citra aquã eliquatur,repurgatúſque,fictili bene operculato, perq̃ frigidis locis reponitur.Hircinũ ſeuũ,ouillũ, ceruinũq; ita curato: Elotũ ex his quodcũq;,tunicis, ut in ſuilli mẽtione dictũ eſt, exẽptis,pilæ emolliẽdũ tradito, ac manibus fricato,affuſa paulatim aqua, donec ne ãplius quidem cruentũ uirus excernatur,aut pingue aliquod innatet,ſed nitida ſpectetur.deinde in ollã fictilem conijcito,& adiecta aqua ut ſupereemineat, leui pruna liquefacito, & moueto, atq; in aquam colato. cúmque refrixerit, iterum in loto fictili

eliquato, & quæ antè diximus facito. tertiò ſine aqua liquefactum, in perfuſam liquore pilam colato, refrigeratúq;, ut in ſuilli ratione diximus, recõdito. Bubulum autẽ ſeuũ, renibus maximè detractum, exemptis membranis, aqua marina ex alto petita eluẽdum eſt: mox in pila tundendũ diligẽter, affuſa maris aqua. cũ uerò diſſolutũ fuerit, in fictilem ollam coniiciẽdum, & marina aqua, quæ non minus dodrante ſupereminеat, proluendum. decoquẽdum donec omnis aboleatur odor, additis ad ſingulas ſeui Atticas minas, quaternis Tyrrhenicæ ceræ drachmis. excolatúmq;, detractis quæ peſſum ierãt ſordibus, in nouo fictili reponẽdum. opertúmque ſoli interdiu credendum, ut ad candorem reducatur, & odoris uirus euaneſcat. Priuatim taurorũ pingue ſic curari debet: Renibus euulſum pingue profluente amnis aqua abluito, detractíſq; tunicis, fictili nouo, poſtquam exiguũ ſalem inſperſeris, liquefacito. dein in nitẽtem aquã excolato: & ubi concreſcere cœpit, manibus iterũ confricando uehementer lauato, aqua ſæpius infuſa refuſáq;, donec quamoptimè elotum uideatur. rurſus in olla cũ pari modo uini odorati decoquito. & cùm iterum efferbuerit, dempto ab igni uaſe, ibidem ſinito pernoctare. poſtridie ſi grauiter adhuc oleat, noua olla repetitũ, uino odorato perfundatur. eadem quæ prius fiant, dum omne uirus euaneſcat. Colliquatur & ſine ſale, præſertim affectionũ earum cauſa, quibus ſal aduerſari ſolet. ſed ita paratum non magnopere albeſcit. Eodẽ

modo pardorum ac leonum pinguia curari oportet. Taurinum autem & uitulinum pingue, necnõ ceruinũ, atq; etiam huius animalis medulla, odoramentis imbuitur, hac ratione: Pingue quod odoratum reddi debet, demptis, quo diximus modo, membranis, elotum & uino quamodoratiſſimo nulla maris aqua diluto feruefactum, pernoctare ſinitur, alterum id genus uinum eadem menſura infunditur, colliquatur, & exquiſitè colatur. nouémque eius heminis, iunci Arabici ſeptem drachmæ adijciuntur. Quòd ſi ipſum odoris fragrãtioris fieri uoles, quadraginta floris eiuſdem drachmæ, cũ paribus palmæ, calami, & caſiæ modis adduntur, & xylobalſami, aſpalathi ſingulæ drachmæ, cinnamomi, cardamomi, & nardi, ſingulæ unciæ. omnia exactius tunduntur, & affuſo uino odorato, in uaſe operto, quod ſupra carbones firmiter collocatum ſit, ter efferueſcunt, & ſemoto ab igni uaſe inibi pernoctant. poſtridie uinum effunditur, aliúdq; generis eiuſdem adijcitur. ter ſimili modo bene conferueſcat, deinde matutinis exẽpto adipe uinũ effundatur: & abluto uaſe, ſi quid imo ſubſidens hæſit, detergatur. poſtremò eliquatum pingue & excolatũ, ad uſus reconditur. Hoc autẽ modo odoramentis imbuitur, quod antea curatum eſt. uerùm antè dicta prius inſpiſſari ſolẽt, quò facilius ſibi odoramentorum uires adſciſcãt. Itaque aſſumens quodcunque horum uoles, cũ uino feruefacito, impoſitis unà myrti ramulis, ſerpillo, cypero, item aſpalatho plenius tuſo. aliqui tamẽ

ad hūc uſum, uno duntaxat horum cōtenti ſunt. cum autē ter efferbuit, exemptum leniter, & linteo colatū, aromatis, uti expoſitum eſt, imbuitur. Adipibus ſpiſſamenta ſic fiūt (quemcunq; acceperis, oportet ut recens tundatur) syncærus & ſanguinis expers adeps, reliquas habens notas quas ſæpe retulimus, in ollam nouam demittitur, infuſo uino albo, uetere, odorato, quod ſemipedis altitudinem ſuperet. lento igni ferueſcat, dum uernaculus odor aboleatur, planéq; uinum redoleat. at ubi depoſito uaſe refrixit, duæ adipis minæ in ollam mittuntur, & duo uini eiuſdem ſextarij, & ſeminis loti, eius inq̃ cuius è ligno ludicræ tibiæ factitantur, tuſi minæ quatuor adijciuntur. lento igni ſubinde miſcendo decoquūtur. cúmq; odoris uirus euanuerit, excolatúſq; adeps refrixerit, una contuſi aſpalathi mina, cum amaracini floris minis quatuor, & uetere uino ſubigitur. nocte una hæc odorē rapiunt, cōbibúntue. poſtridie in fictilē ollā tricōgialē ea omnia cū adipe iniecta, additis ſextarijs tribus uini, unà ferueſcūt, quouſq; & uim & odorē ſpiſſamētorū adeps ipſe cōtraxerit. qui eliqueſcens colatur, & reponitur. Quòd ſi maiorē odoris fragrātiā efflagites, drachmas octo q̃ pinguiſſimæ myrrhæ uino maceratæ, quod multos in annos aſſeruatum eſt, miſceto. Gallinaceus anſerinúſque ſic odoribus imbui ſolent: Cuiuſuis eorum percurati ſextarij duo fictili olla excipiūtur. eryſiſceptri, xylobalſami, palmæ elatæ, & calami planè contuſi, ſingulorū ſeſcūcia admiſcetur. uini Leſbij

ueteris cyathus unus adijcitur. ea ter efferueſcũt
prunis. mox uaſe ſublato ab igne, die noctúq; re-
frigerãtur. poſtridie liquata ꝑ linteũ craſſum mun
dum in uas excolãtur. ubi uerò adeps coierit, con
cha excipitur, fictilíq; nouo dẽſius operto perfrigi
dis locis reponitur. Hyberno tempore id inſtituere
oportet. æſtate ſiquidẽ pinguia nõ coguntur. Nec
deſunt qui Tyrrhenicæ ceræ momẽtum adijciant,
quò facilius in unũ corpus omnia coaleſcãt. Eadẽ
ratione ſuillus adeps & urſinus cæteríq; id genus,
odoramẽtis ĩbuũtur. Verũ ſampſuchi odorẽ adeps
ipſe repræſentabit hoc modo: Curati ꝗ optimè adi
pis, præſertim taurini, mina una, tẽpeſtiuíq; ſampſu
chi exquiſitè cõfracti ſeſquimina miſcẽtur, & in-
ſperſo largiore uino digerũtur in offas, quæ in uaſe
coop̃to nocte quieſcũt. matutinis in fictili olla leui
uſculo igni, affuſa aqua leuiter coquuntur. dúmq;
ſuum adeps odorẽ exuerit, defæcatus ac bene op-
tus, nocte tota ꝑmanet. poſtero die deterſa ſorde
quæ peſſum ierat, ſampſuchi, ut dictũ eſt, cõtuſi ite
rũ ſeſꝗmina priori paſtillo adijcitur, eodẽq; modo
in offas cogitur. alijs quæ diximus ꝑactis, decoꝗ-
tur & colatur. & ſiqua fundo hæſit ſpurcitia, de-
raditur, & frigido loco recõditur. Si ꝗs tamẽ incu
ratũ adipẽ anſerinũ, gallinaceũ, aut uitulinũ, à pu
tredine tueri uelit, ita faciundũ eſt: Quẽuis adipẽ
diligenter elotũ & ſiccatũ in umbra ſuꝑ cribrũ ꝑ
lintea mũda manibus uehemẽter exprimat, linóq;
cõſutũ ũbroſo in loco ſuſpẽdat. et poſt multos dies
noua charta inuolutũ, frigido loco recõdat. Pinguia

autẽ indito melle uindicantur à putredinis uitio. Vis omnium eſt excalfacere, mollire, rarefacere. taurinus adeps, bubulus, & uitulinus aliquãtum adſtringunt. earundem uirium compos leoninus. nam reſiſtere eum aiunt ijs qui inſidias moliũtur. ceruino, elephantinóq; perunctos, ſerpẽtes fugiũt. adſtringẽtior eſt caprinus. qua ex cauſa decoctus cũ polenta, rhoe & caſeo, dyſentericis datur, & cũ ptiſanæ ſucco infunditur. ius decocti phthiſicis in ſorbitionibus prodeſt. datur quoq; utiliter ijs qui cantharidum uenena hauſerunt. hircinus, ut qui ualidiſſimè diſcutiat, podagricis auxiliatur, cum fimo capræ & croco impoſitus. huic proportione reſpondet ouillus. Suillus uerò cõtra uuluæ & ſedis uitia idoneus eſt. ambuſtis igni medetur. è ſue uetuſtiſſimus quiſque ſale conditus excalfacit, & emollit. elotus uino pleuriticis ꝓdeſt. cinere aut calce exceptus, inflãmationibus, fiſtulis, ac tumoribus ſuccurrit. aſininum tradunt cicatrices corpori cõcolores reddere. anſerinus gallinaceúſq; cõueniũt muliebribus malis, & ad labiorũ rimas, ad mangonizandam faciem, & contra aurium dolores. urſinum conſtat raptos uitio alopeciæ capillos reſtituere, pernionibus ſubuenire. uulpinus medetur aurium doloribus. Fluuiatiliũ piſciũ pinguia perunctis oculis claritatẽ afferũt, ſi in ſole liqueſcãt, & melli admiſceãtur. uiperæ adeps cõtra oculorũ hebetudines ſuffuſionéſque efficax eſt, addita cedria, melle Attico, & pari oleo uetere. pilos alis euulſos perunctis radicibus recens & per ſe il-

litus obliterat, atque renaſci non patitur.

Medulla. Cap. LXIX.

LAVDATISSIMA *eſt ceruina. mox uitulina. poſt hanc taurina. dein caprina, & ouilla. Colligũtur æſtatis exitu, cum appetit autumnus. quippe cùm alijs anni temporibus concrementum ſanguinis, & ueluti caro friabilis, in oſſibus inueniatur. nec facile cognoſci poteſt, ni quis eã oſſibus extrahat & recõdat. Omnes medullæ molliũt, calefaciũt, rarefaciũt. ulcera explẽt. ceruina peruncTos uenenata fugiunt. Curãtur recẽtes, adipis modo, aquæ reſperſu ſubactæ, ſelectíſq; oſſibus tãtiſper elotæ, & in linteũ expreſſæ, donec aqua ſyncera emanet: & deterſa ſorde pinna, ſiqua innatet, liquatæ in duplicato uaſe in pilã exprimuntur. & ubi coiere, omni fæce, quæ ad ima ſidit, deraſa, fictili nouo reponuntur. q̃ ſi libet incuratas reponere, facito omnia quæ de anſerum & gallinarũ adipe demonſtrauimus.*

Fel. Cap. LXX.

FEL *omne curatur hoc modo: Recens præligato ore folliculi lino tandiu demiſſum in feruentem aquam, dum quis ſpatium trium ſtadiorum percurſaret, mox exẽptum ſiccatur umbroſo loco, aſpergine non redolente. Sed quod ad oculorum medicamẽta adijci ſolet, ligatum lino in uitreum uas, quod mel habeat, immittitur, circũuoluto ad os uaſis lini principio: & operto uaſe reconditur. Eſt enim uis omnium acris & excalfaciẽs. inteſis*

tamē & remiſſis uiribus differūt. ſiquidem præſtantius in effectu eſſe uidetur fel marini ſcorpionis, & piſcis qui callionymus appellatur, marinæ teſtudinis, hyænæq;: item perdicis, aquilæ, gallinæ candidæ, & ſylueſtris capræ. quod priuatim prodeſt contra ſuffuſiones incipientes, & oculorū caligines, argemas, & genarū ſcabritias. ouillo, ſuillo, hircino, atq; urſino, taurinum multo efficacius. Felle omni perfacilem, præſertim infantibus, deiectionem quis molietur, ſi intinctum eo tomentum aut fimbriam ſedi ſubijciat. priuatim taurino anginæ cum melle perunguntur. ſedis ulcera ſanat, & ad cicatricem uſq; perducit. idem auribus fractis, & purulentis cum muliebri lacte aut caprino inſtillatum, medetur: & ſibilo earundem ex porri ſucco. admiſceri inſueuit uulnerarijs emplaſtris, & circumlinitionibus, quæ contra uenenata parantur. phagedænicis ulceribus, colis & ſcroti doloribus, ex melle prodeſt. lepras, furfures cum nitro & terra cimolia quamoptimè purgat. ouillum & urſinum contra eadem pollent. uerùm inefficacius hæc præſtant. urſinum eclegmate comitiales adiuuat. fel teſtudinum anginis, & in ore infantium nomis, prodeſt. naribus inditum comitiales erigit. ſylueſtrium caprarū felle peculiariter peruncti luſcioſi ſanantur. hircinum idem obit munus. thymia abolet. & luxuriantes elephanticorum extuberationes illitu reprimit. ſuillum autem contra aurium ulcera, reliquáque omnia, magno uſu aſſumitur.

Sanguis. Cap. LXXI.

SANGVIS *anſeris, anatis & hædi, utiliſſimè in antidota miſcentur. Palumbi autem, turturis & columbæ, necnon perdicis, oculis cruore ſuffuſis, & recentibus eorũ uulneribus, luſcioſiſq; illinuntur. peculiariter columbæ ſanguis, cruorem membranis cerebri erumpẽtem inhibet. Hirci, capræ, cerui & leporis ſanguis inaſſatus ſartagine, dyſenterias & cœliacorũ ꝓfluuia ſiſtit. in uino potus cõtra toxica efficax eſt. Leporinus ſanguis ita ut tepet illitus, uitia cutis in facie, lẽtiginéſq; emaculat. Caninus cõmodè ab his bibitur quos efferata in rabiem beſtia momorderit. cõtra epotũ toxicum auxilio eſt. Teſtudinis terreſtris ſanguinẽ epotum tradũt prodeſſe comitialibus. marinæ autem teſtudinis cum uino & leporis coagulo cuminóq; contra ſerpẽtiũ morſus, & hauſta rubetæ uenena, cõueniẽter bibitur. Taurinus cũ polẽta illitus, duritias diſcutit, emollítq;. Sanguis equarũ quæ admiſſurã expertæ ſũt, in medicamẽta additur quæ erodũt, ſeptica uocãt. Sanguine chamæleonis genarum palpebras euelli creditũ eſt. Hoc idem uiridiũ ranarũ ſanguine præſtatur. Mẽſtruus ſanguis fœminarum, circumlitu cõceptum inhibere exiſtimatur. aut ſi omnino mulier mẽſtrua ſupgrediatur. leuat podagræ dolores & ignẽ ſacrum illitus.*

Fimum. Cap. LXXII.

ARMENTARIAE *bouis fimũ ſi recẽs ad-*

moueatur, uulnerum inflãmationes mitigat. folijs autem inuoluitur, & calfactum cinere feruẽti ſuperponitur. coxendicis cruciatus fotu cõpeſcit. illitum ex aceto duritias, panos, & ſtrumas diſcutit. priuatim ſuffitu fimi, quod à maſculo boue redditum eſt, procidentes uuluæ reprimuntur. accenſi nidore culices abiguntur. Fimum *caprarum, præſertim in montibus degentium, potum in uino regium morbum emendat. menſes cit cum odoramentis hauſtum. & partus euocat. tritũ in farinã, & impoſitum lanis cum thure, fœminarum profluuia ſiſtit. cæteróſque ſanguinis impetus ex aceto cohibet. medetur alopecijs exuſtum, & cũ aceto aut oxymelite illitum. cum axungia uerò impoſitum, his qui podagra tẽtantur, auxilio eſt.* Caprillum *in aceto decoctum imponitur ſerpentiũ morſibus, ulceribus quæ ſerpunt, igni ſacro, & parotidibus. utilem iſchiadici uſtionem hunc in modũ accipiunt:* In *eo interſtitio ubi pollex brachiali cõmittitur, caua ueluti lacuna ſubſidet, in qua lana oleo imbuta ſubſternitur, deinde ſigillatim feruẽtes ſtercoris caprini pilulæ imponuntur, dum uapor per brachium ad coxam ſentiatur peruenire, & coxendicis dolorem mitigare. aduſtio id genus* Arabica *appellatur.* Ouillum *ex aceto illitũ, ſanat epinyctidas, clauos, penſiles uerrucas, thymos, & ambuſta igni, roſaceo cerato exceptum.* Fimum *ſuis ſylueſtris aridum, in aqua aut uino potũ, reiectiones ſanguinis ſiſtit. uetuſtum lateris dolorem mulcet. ad rupta & conuulſa ex aceto bibitur. luxatis*

cum cerato roſaceo medetur. Tam aſinorum quàm equorum fimum, ſiue crudum ſiue crematum addito aceto, ſanguinis eruptiones cohibet. Armentarij, qui herba paſcitur, ſiccum fimum liquatum in uino, mox potum, contra ſcorpionū ictus magnopere auxiliatur. Columbinum uehemētius & excalfacit & urit, cum hordeacea farina mixtū. ſtrumas ex aceto diſcutit. carbunculos emarginat, tritum cum melle, lini ſemine & oleo. ambuſtis igni medetur. Gallinaceum uerò omnia eadem, ſed inefficacius præſtat. priuatim tamen contra uenena fungorum, & coli cruciatus ex aceto aut uino bibitur. Ciconiæ fimum, ſi ex aqua hauriatur, comitialibus prodeſſe credunt. Vulturini fimi nidore partus excuti prodūtur. Murinum detritum cum aceto, & illitum, alopecijs medetur. cum thure & mulſo calculos expellit. ſubditæ infantibus muſcerdæ, alui deiectionē promouent. Caninum quod flagrantiſſimo canis ſydere fuerit exceptum, cum uino aut aqua potum, ſiſtit aluum. Humanun ſtercus illitum, uulnera ab inflāmatione uindicat, & obiter intumeſcere non patitur: ſed ea ſtatim glutinat. ſicco ex melle anginæ perungi commodiſſimè traduntur. Terreſtris crocodili fimum crocodileam uocant, quæ mulieribus colorem nutrit in facie, nitorémque ſeruat. Optima eſt candidiſſima & friabilis, amyli modo, minimè ponderoſa, in humore ſtatim eliqueſcens: quæ cum teritur, fermēti acorem quadam tenus refert. Adulterant eam ſturnorū fimo, quos captos oryza paſcūt. ipſumq;

non diſſimile uendunt. Alij amylum aut cimoliam miſcent, & adſcito anchuſæ colore per rarũ cribrum paulatim exprimũt, ut ſe contrahat in uermiculorum ſpeciem. qui ſiccati pro crocodilea uæneunt. Inter omnes conuenire inuenio, humanum ſtercus caninúmque gutturi impoſitum, anginis auxiliari.

Vrina. Cap. LXXIII.

HVMANAM *urinam ſuam cuique bibere, contra uiperæ morſus, ac uenena, incipientémque aquam inter cutẽ proderit. ſcorpionis, uiperæ marinorum, draconíſque morſus ea conuenientiſſimè fouentur. Canina ad perfundendos canis morſus idonea eſt. pruritus & lepras nitro addito expurgat. ſed uetus ulcera capitis manantia, furfures, pſoras, & feruidas eruptiones, multo magis abſtergit. nomas, & præcipuè genitalium, cohibet. auribus infuſa manans pus ſupprimit: decoctáque in calyce mali punici, earum uermiculos abigit. Pueri impubis reſorpta urina, orthopnoicis auxiliatur. decocta in æreo uaſe cum melle emendat cicatrices, argema, caliginéſque. ex ea & cupro idoneum auri ferrumen conficiũt. Quod in urina ſubſidit, illitu ignem ſacrum mitigat. feruefactũ cum cyprino, inditúmque, uuluæ dolores mulcet. ſtrangulatus leuat. genas deterget. oculorum cicatrices expurgat. Taurina, ſi cum myrrha inſtilletur, aurium dolores lenit. Aprina uiribus eiſdem prædita eſt. priuatim comminuit ueſicæ calculos, & potu*

expellit. Caprina ad aquã quæ cutem ſubijt, cum nardi ſpica quotidie binis cyathis cum aqua bibitur. urinámque per aluum extrahit. aurium doloribus inſtillata medetur. Aſinina traditur renum uitijs mederi. Lyncis urinam, quam lyncurium appellant, ſimulac excernitur, glaciari coiréue in calculi duritiam, uulgo creditum eſt. quare quod de ea proditum eſt, uanum eſſe conuincitur. eſt enim quod à nonnullis uocatur ſuccinum pterygophoron, ideo dictum quòd pennas ad ſe alliciat. Id potum ex aqua, ſtomacho aluóq; fluxione laboranti conuenit. Aſininæ urinæ potu renum uitia ſanari traduntur.

Mel. Cap. LXXIIII.

PRINCIPEM *locũ obtinet mel, quod Atticæ regionis eſt, præcipuè ex Hymetto, mox Cycladibus inſulis, & è Sicilia, cognomine hyblæum. Magis probatur dulcius & acre, odoratius, ſubflauum, nec humectũ, graue, & minimè fluxũ, quod ob ſequacem lentitiam non facilè abrumpitur, tractúmq; reſilit in digitos. Mel abſtergendi uim habet. ora uenarum aperit. humores euocat. qua ratione in ſordida ulcera ſinúſque, cõmodiſſimè infunditur. decoctum atq; impoſitum, abſcedentem carnem glutinat. medetur impetigini coctum cum liquido alumine & illitum. item aurium ſonitui & dolori, cum foſſili ſale trito, tepidum inſtillatur. lendes & fœda capitis animalia illitũ necat. nudã glandem recutitis operit. præſertim quæ circum-*

ciſione aperta.non eſt,ſi melle præputium à balineo triginta diebus emolliatur. oculorum caliginẽ diſcutit.faucibus,tõſillis,anginæ collutum gargarizatúmue medetur.urinam ciet.auxiliatur tuſſi, & à ſerpente percuſſis.contra hauſtũ meconium, cum roſaceo calidum aſſumitur.aduerſus uenena fungorum,& rabioſi canis morſus linctũ aut potum proficit.crudum tamen aluum inflat. tuſſim laceſſit.& ea de re deſpumati uſus aptior eſt.Primatum tenet in mellis genere uernũ.deinde æſtiuum.hybernum uerò,utpote quod craſſius cõſtet, deterrimum reputatur. ceraginis halitũ expirat. Quod in Sardinia gignitur mel,amarũ eſt.quoniam apes inibi abſinthio ueſcantur. quo uitia cutis in facie & maculæ aptiſſimè perungũtur.Heracliæ in Ponto quibuſdam anni temporibus,propria quorundam florum dote,mel conflatur:quod qui edêre, mente abalienãtur, ac ſudore diffluũt. Remedio ſunt eſitata ruta,& ſalſamenta,aut epotum mulſum, reſumpta,quoties uomitione reijciuntur. acre autem eſt, & olfactu ſternutamenta mouet. Quod cum coſto illitum,fœminarum cutem emendat, & cum ſale ſugillationes rapit. Eſt & aliud concreti mellis genus, quod ſaccharon nominatur.In India uerò & felici Arabia in arũdinibus inuenitur.ſalis modo coactum eſt, dentibus, ut ſal, fragile. aluo idoneum, & ſtomacho utile,ſi aqua dilutum bibatur. uexatæ ueſicæ renibúſque auxiliatur. illitum ea diſcutit, quæ tenebras oculorum pupillis offundunt.

Cera. Cap. LXXV.

CERA optima eſt ſubfulua, ſuppinguis, pura, odorata, & halitum quadam tenus melleum referens, natione Põtica, aut Cretica. ſecundum locũ obtinet candicans, & ſuapte natura pinguis. Candida fit hoc modo: Ex ea radunt album ſyncerũq;, atque tranſfundunt in uas, quod ſatis habeat marinæ ex alto petitæ, inſperſóque nitri momẽto, decoquunt. cúmque iterum tertióue inferbuit, ſeparatum uas refrigerant, ac ceræ paſtillum eximũt, deterſa ſorde, ſi qua fortè adhæſit. tum denuo indita noua maris aqua feruet, uti retulimus. & uaſe dempto ex igne, fundum ôllulæ nouæ aqua frigida madefactum, in ceram ſummã ſuſpenſa manu intingunt, quò celerius cõcreſcat, & quamminima portio extrahatur. ſuſcepto primo ceræ orbiculo, iterum uaſis imum aqua refrigeratum, tantiſper in cerã immitti debet, dum tota excipiatur. orbiculi lino conſuti, interuacante ſpatio ſuſpenduntur. & interdiu, cõtinuò ſub ſole, noctu ſub luna aſperguntur, uſque dum perfectè albeſcant. uerùm ſi eximius ille candor deſideretur, eadem factitari, & identidẽ recoqui operæprecium eſt. Nec deſunt qui pro marina, in muria quamacerrima ſemel aut iterũ excoquant. dein laguncula tenui, rotunda, anſam habente, extrahũt. poſtea orbiculos, ſubſtrato affatim ceſpite herboſo, inſolãt, donec candorẽ ſummũ cõtraxerit. Præcipiũt hoc obeundum munus uere, cũ ſol remiſſa uehementia hu-

morē pariat, ut nō facilè liquetur. Cera ōnis mollit, calfacit, modicè explet corpora. datur in ſorbitiōe dyſentericis. ac miliј magnitudine, decē grana ceræ hauſta, lac ī nutricib⁹ nō patiūtur coagulari.

Propolis. Cap. LXXVI.

PROPOLIS eligi debet flaua, odorata, ſtyracē referens, in uehemēti ariditate mollis, & maſtiches more ductilis. Magnopere calfacit & euocat. aculeos & omnia infixa corpori extrahit. in uetere tuſſi ſuffita ꝓficit, īpetigines admota tollit. ea in aluearioꝛū foribus, ceroſæ naturæ inuenitur.

Triticum. Cap. LXXVII.

OPTIMA è tritici generibus ad ſecundæ ualetudinis uſus habentur, quæ recentia & iam perfectè adulta, colorem luteum referunt. dein ſequūtur trimeſtria, quæ nōnullis ſitania nominantur. Itaq; cruda in cibis teretes tineas gignūt. canum morſibus proſunt, manſa & impoſita. cōfectus eorū ſimilagine panis, plus alit q̄ cibarius. è trimeſtriū farina panis leuiorē cibum præbet, & qui facilè in mēbra demādetur. farina eorū cum hyoſcyami ſucco illinitur aduerſus neruorū fluxiones, quas Græci rheumatiſmos uocāt. item contra interaneorum inflationes. lentigines ex aceto mulſo tollit. furfures autē in acri aceto decocti, turgentes māmas ſedant. uiperarum ictibus auxiliātur. & torminoſis proſunt. Farinaceū fermētum calfaciēdi extrahendiq; uim habet. priuatim cal-

los pedũ, clauóſq; extenuat. & cætera tubercula furunculóſq; ex ſale cõcoquit, & aperit. Sitaniorũ farina, cõtra uenenatos ictus cũ aceto aut uino cõmodiſſimè illinitur. eadẽ ſi decocta in glutini modum delingatur, cruẽtis excreationibus proderit. cõtra tuſſim & exaſperatas arterias, cũ mẽtha & butyro decocta, efficax eſt. Tritici pollẽ ſi ex aqua mulſa, aut hydrelæo decoquatur, omnẽ diſcutit inflãmationẽ. Panis & crudus & coctus cum aqua mulſa inflãmationes omneis illitu mulcet: cũ emolliat & quadã tenus refrigeret: ſed herbis ſuccíſue huic rei accommodatis admiſceatur. Vetus panis aridus, adiectis cõueniẽtibus, citam aluũ cohibet. recẽs, muria maceratus, illitu, uetuſtas impetigines ſanat. Glutinum ex ſimilagine & polline, quo chartæ glutinantur, ſanguinem excreantibus prodeſt, ſi liquidius ac tepidum cochlearis menſura detur ſorbendum.

Hordeum. Cap. LXXVIII.

HORDEVM optimũ eſt candidũ purũq;. id minus ꝙ triticũ alit. Ptiſana tamẽ ob cremorẽ in decoctione redditũ, plus alimẽti præbet ꝙ polẽta ex hordeo facta contra acrimonias atq; gutturis ſcabritias, exulcerationéſq; pollet. quibus etiã triticea ptiſana præſidio eſt. ſed plus alit, magíſque urinam mouet. lac abũde ſuppeditat, ſi cũ fœniculi ſemine decocta ſorbeatur. Hordeũ abſterget. urinã ciet. inflationem parit. ſtomacho aduerſatur. tumores concoquit. Farina hordeacea decoquitur in

mulſa aqua cũ fico, ut inflãmatiões collectionéſq; diſcutiat. duritias cũ reſina & fimo columbarum concoquit. cum meliloto autem & papaueris calyce dolores finit, qui latus excruciãt. aduerſus inteſtinorum inflationes cũ lini ſemine, fœno græco, & ruta, illini iuuat. ſtrumas cum pice liquida, cera, oleo, & impubis pueri urina, ad concoctionem perducit. & cum myrto, aut uino, aut malicorio, aut ſylueſtribus pyris, aut rubo, alui profluuia ſiſtit. podagricis inflãmationibus, cũ cotoneis aut aceto prodeſt. decocta in acri aceto, modo quo hordeaceũ cataplaſma, & calida impoſita, lepris medetur. Cremor uerò farinæ ex aqua, atq; cum pice & oleo decoctus, puri mouendo eſt. cum aceto ſubactus itidem & cum pice contra articulorum fluxiones prodeſt. Farina ex his aluum cohibet, inflammationéſq; mitigat.

Zythum. Cap. LXXIX.

EX HORDEO *potus fit, cui Zytho nomen eſt. Is urinam cit. renes & neruos tentat. membranis, præſertim cerebrum ueſtientibus, officit. inflationem parit. uitioſum ſuccum creat. elephantiaſin gignit. perfuſum Zytho ebur, obſequioſum & operi tractabile redditur.*

Curmi. Cap. LXXX.

FIT *& ex hordeo potus, quem curmi nominãt. eóq; ſæpe potu, pro uino utũtur. uerùm dolorem capitis mouet. malũ ſuccũ gignit. neruis nocet.*

Cõſimilia etiã potus genera ex tritico fieri ſolent, in Iberia quæ occidentem ſpectat, & Britannia.

Zea, ſeu ſemen. Cap. LXXXI.

ZEA duorũ generũ eſt. una ſimplex. altera in geminis putaminibus grana bina iuncta gerit. ob id dicoccos appellatur. plus q̃ hordeũ alit. ori grata. digeritur in panificia, minus q̃ triticum alens.

Craſſior farina. Cap. LXXXII.

CRIMNON craſſior eſt ex zea triticóq; farina, ex qua pultem faciunt. Abunde alit. facilè conficitur. aluum uehementius adſtringit, ſi zea, ex qua fit, prius torreatur.

Siligo. Cap. LXXXIII.

EIDEM generi ſiligo adſcribitur, ſed minus aliquãto nutrit. in panes, ut zea, cogitur. Fit quoque è ſiligine craſſior farina, quam Græci crimnon uocitant.

Athera. Cap. LXXXIIII.

ATHERA ex zea fit tenuiſſimè molita. eſt autem ſorbitio, quaſi liquida pulticula, infantibus conueniens, & cataplaſmatis efficax.

Tragos. Cap. LXXXV.

TRAGOS quandam halicæ frugis figuram gerit. multo minus quàm zea nutrit, quòd multum aceris habeat. quare ægrius conficitur.

aluúmque magis emollit.

Auena. Cap. LXXXVI.

AVENA *genicula quædam habet. folio & ſtipula triticum imitatur. & in cacuminibus dependentes paruulas ueluti locuſtas bipedes gerit, in quibus ſemen continetur, utile ad cataplaſmata, uti hordeum. pulte huius aluus ſiſtitur. prodeſt tuſſientibus in ſorbitione ſuccus.*

Oryza. Cap. LXXXVII.

ORYZA *frugum generis eſt, in paluſtribus riguíſque naſcens.* Mediocriter *alit. ſed aluum ſupprimit.*

Halica. Cap. LXXXVIII.

HALICA *fit ex zea, quam dicoccon appellauimus. plus alit quàm oriza. aluum magis cohibet. ſtomacho longè utilior. decocta in aceto illitáque lepras tollit. unguium ſcabritias extricat. incipientibus ægilopijs medetur. decoctum dyſentericis, quos excruciat dolor, infuſum, idoneum eſt.*

Milium. Cap. LXXXIX.

MILIVM *in panes coactum, minus cæteris frugibus alit. ſiſtit pulte ſua aluum. urinam cit.* Torretur *milium, feruénſque in ſacco ponitur, ut torminibus, reliquíſque doloribus, ſi foueatur, auxilio ſit.*

Panicum. Cap. XC.

PANICVM *frumentaceis ſeminibus annumeratur, milio ſimile. eodémque modo in panes ſubigitur. eoſdem habet uſus. minus tamẽ & nutrit & ſtringit.*

Seſama. Cap. XCI.

SESAMA *ſtomacho inutilis cibus. halitus grauitatem facit, quoties inter mandẽdum, commiſſuris dentium inhæſit. neruorum craſſitiem illitu diſcutit. medetur auribus fractis, ambuſtis, inflammationibus, coli doloribus, & ceraſtæ morſibus. capitis dolores qui æſtuatione concitantur, ex roſaceo lenit. eadem efficit herba decocta in uino. præſertim inflammationibus oculorum, doloribúſque prodeſt. ex ea fit oleum, quo Aegyptij utuntur.*

Lolium. Cap. XCII.

LOLIVM *quod inter ſegetes naſcitur, molitum, illitu nomas, putreſcẽtia ulcera, gangrænáſque emarginat. ſanat cum raphanis, ſale & aceto, feros lichenas: & ex aceto & ſulphure uiuo, lepras. ſtrumas quoq; diſcutit, cũ fimo colũbino & lini ſemine decoctum in uino. rũpit, quæ ægrius ad coctionem perducuntur. decoctũ ex aqua mulſa utiliſſimè iſchiadicis illinitur. ſi cum polenta, thure, myrrha, aut croco ſuffiatur, conceptionem adiuuat.*

Amylum. Cap. XCIII.

AMYLVM *ex eo appellatũ eſt, quòd ſine mola fiat. Optimum ex trimeſtri, natione Creticum aut Aegyptium. Ratio faciũdi amyli hæc eſt: Purgatum trimeſtre triticum madeſcit quinquies die, & ſi fieri poteſt, nocte. cum emollitum fuerit, effunditur ſenſim, ſine agitatione, aqua: quò minus cremor utilis unà excludatur. ubi molliſſimũ eſſe uidetur, mutata aqua pedibus calcari oportet. rurſus infuſa, teri. tum demum enatantes ibi furfures incerniculo eximendi. reliquúmq; quallo ſportíſq; ſiccatum tegulis nouis confeſtim torreatur flagrãtiſſimo in ſole. nanque ſi pauliſper udum maneat, acorẽ concipit. Contra fluxiones oculorum, puſtulas, cauáque ulcera efficax eſt. ſanguinis reiectiones potu cohibet. exaſperatas fauces lenit. lacti atque obſonijs admiſcetur. Fit etiam amylum ex Zea, quæ maceratur, ac eluitur uno aut altero die, & ſubactæ farinæ modo manibus ſubigitur. preſſáque feruẽtiſſimo in ſole, ut antè retulimus, exiccatur. nullius in medicina uſus. ad alia tamen conueniens.*

Fœnum græcum. Cap. XCIIII.

FOENI GRAECI *farina uim habet emolliendi diſcutiendíque. in aqua mulſa decocta aduerſus tam internas, quàm externas inflãmationes, efficaciter illinitur. lienem cum aceto & nitro trita extenuat. ſuccus decocti eius fœminarum ma-*

lis ſubuenit: & ſiue tumor ſiue præcluſio ſit uuluæ, fouentur, & inſident. Fœni græci *in aqua decocti cremor expreſſus, capillos, furfures, & manãtia capitis ulcera purgat. locos dilatat & emollit, ſi cum anſerino adipe peſſi uice ſubijciatur. uiride cum aceto utiliſſimum imbecillibus locis, & ulcera ſentientibus. decoctum eius prodeſt aduerſus teneſmos fœtidámque dyſentericorum proluuiem.* Oleum *quod ex eo exprimitur, ex myrto, capillos & genitalium cicatrices abſterget.*

Linum. Cap. XCV.

LINVM *uulgo notum eſt. cuius ſemen eaſdem quas fœnum græcũ uires habet. diſcutit & emollit omnem intus foriſque inflammationem, cum melle, oleo, exiguáque aqua decoctum, aut melle cocto exceptum. uitia cutis in facie uaróſq; crudum tollit. illitum cum nitro & ficulneo cinere, parotidas duritiáſque diſcutit. ulcera quæ ſerpunt, fauóſque, cum uino decoctum expurgat. ungues ſcabros eximit, cum pari modo naſturtij & mellis. uitia pectoris extrahit, ſi ex melle in eclegmatis uicem ſubſtituatur. tuſſim lenit. uenerem ſtimulat, ſi farina piperis & melle exceptum, pro placenta largius adſumatur.* Huius *decoctum interaneorum uuluæq; eroſionibus immittitur. alui excrementa euocat. ad uuluæ inflammationes in deſeſſionibus perquàm utile.*

Cicer. Cap. XCVI.

CICER *ſatiuum aluo idoneum eſt. urinã ciet.*

inflationem parit. colorem commendat. menſes ac partus expellit. lac auget. cum eruo decoctum illinitur ad inflammationes teſtium, uerrucoſas informicationes, ad ſcabiem, ulcera capitis manantia, impetigineſq; contra carcinomata, & ulcera quæ cacoëthe uocantur, cum melle & hordeo prodeſt. Alterum genus arietinum nominatur. utrunque cit urinas, dato, cum rore marino, hydropicis aut regio morbo laborãtibus, eorum decocto. Lædunt ea exulceratam ueſicam & renes. in uerrucarum formicantiũ penſiliúmque genere, prima luna ſingulis granis ſingulas tangunt, eáq; grana linteolo deligata abijci poſt ſe præcipiunt. ita decidere eas arbitrantur. Sylueſtre cicer, folijs ſatiuo ſimile eſt, odore acri. ſed ſemine diſcrepat. idem quod ſatiuum præſtat.

Faba. Cap. XCVII.

FABA *inflationem excitat. ægrè cõcoquitur. tumultuoſa ſomnia facit. tuſſi confert. carnem gignit, media calidi frigidíq; natura. decocta in poſca, & cum ſuo cortice eſitata, dyſenterias & cœliacorum profluuia ſiſtit. contra uomitiones conuenienter manditur. inflatio leuior contrahitur, ſi aqua prior inter coquendũ abijciatur. uiridis plus negotij ſtomacho exhibet, maiorémque flatum parit. Lomentum eius & per ſe, & cum polenta illitum, inflammationes quas uulnus excitauit, mitigat. cicatrices concolores facit. turgentes grumoſo lacte mammas, etiam ſi inflammatione tenten-*

tur, adiuuat. lac reſtinguit. furunculos, ſugillata, parotidáſq; cum fœni græci farina & melle diſcutit. cum roſa autem, thure & oui candido, procidentes oculos, tumores, uuáſque, reprimit. ſubactum uino, ſuffuſiones & ictus oculorum recreat. Manducata *ſine corticæ faba, ad auertendas fluxiones, fronti illinitur. decocta in uino teſtium collectiones ſanat. quò tardius pubes erumpat, pueris imo uentri illinitur. uitiliginem purgat.* Fabarum *cortice illiti capilli, qui poſt euulſionem renaſcuntur, gracileſcunt, & minus alimenti capeſſunt. cum polenta, ſciſſo alumine, & uetere oleo impoſiti corticæs, ſtrumas diſcutiunt. decocto earum lanæ inficiuntur.* Faba *dempto cortice in illas parteis diuiſa, in quas ſuapte natura ſcinditur, imponi ſolet ſanguinis defluxionibus ab hirudine concitatis. nanque eas ſupprimit, ſi ſemiſecta apprimatur.*

Faba Aegyptia. Cap. XCVIII.

AEGYPTIA *faba, quam aliqui* Ponticam *uocant, in* Aegypto *plerunque prouenit. in* Aſiæ *etiã* Ciliciæq; *lacubus, inuenitur.* Folia *habet ampla, etiam ſi ad arborum frondes comparentur: caulem cubitalem, digiti craſſitudine: florẽ roſeũ, dupla papaueris amplitudine. & ubi flore exuitur, fert folliculos ueſparũ fauis ſimiles, in quibus faba ſupra operculũ, bullantis ampullæ modo, prominet.* Cibotion *ideo nominant, id eſt arculam, quoniam ſeratur ipſa, humẽti glebæ mandata, &*

ita in aquam demiſſa. Radicæ firmatur harundine craſſiore. quæ cruda coctáue eſtur. ei colocaſiæ nomen eſt. Faba uirens manditur, & exiccata nigreſcit. uulgarem magnitudine ſuperat. Adſtringendi facultatem obtinet, & ſtomacho utilem. dyſentericis, cœliacíſque prodeſt, inſparſo, polentæ uice, lomento. datur quoque in pulte. Corticæs in uino mulſo decocti, ſi ternique inde cyathi bibãtur, magis proficient. Facit ad aurium dolorem, quod in earũ medio uiride ſpectatur, guſtu amarum, ſi tritum & cum roſaceo coctũ inſtilletur.

Lens. Cap. XCIX.

LENS frequenti cibo aciem oculorum obtundit. ægrè concoquitur. ſtomachum malè habet. eúmque & inteſtina inflat. ſed aluum cum corticæ cocta ſiſtit. Præſtat in cibo, quæ facillimè coquitur, nihil atri in mæratione reddens. Vim habet adſtringendi. qua ex cauſa aluum cohibet, ſi detracto antea corticæ diſcoquatur accuratè, primáque aqua inter coquendum effundatur (quippe primum id decoctum uentrem reſoluit) ſomnia tumultuoſa excitat. capiti, neruis, ac pulmoni inutilis. melius ſuo fungetur munere cõtra alui fluxiones, addito cum aceto intybo, aut portulaca, aut beta nigra, aut baccis myrti, aut putamine punici, aut aridis roſis, aut meſpilis, ſorbíſue, pyris Thebanis, aut malis cotoneis, aut cichorio, aut plantagine, aut gallis integris, quæ poſt decoctionem abijciuntur, uel uuarum rhois quæ obſonijs inſpar-

guntur.uerùm acetum cum eo diligẽter percoqui debet,aliàs aluum cõturbat. Contra ſubuerſionẽ ſtomachi,triginta grana lentis delibrata deuorari proderit.decocta cum polenta,& illita,podagras lenit.ſinus cum melle glutinat.cruſtas rumpit.ulcera purgat. decocta in aceto duritias & ſtrumas diſcutit.cum cotoneo aut meliloto medetur inflãmationibus oculorum, ſedíſq;, addito roſaceo. ſed in amplo ſinu aut inflãmationibus ſedis,quæ maius remedium exigunt, cum putamine punici ac ſiccis roſis,adiecto melle,decoquitur. nomis quæ in gangrænã euaſerunt,adiũcta maris aqua, puſtulis,&his quæ ſerpunt,igni ſacro, pernionibúſque,ut antea dictum eſt.contra mãmas in quibus lac in grumos coït, & præ nimia ſui copia profunditur,cocta in aqua maris,& illita auxiliatur.

Phaſioli Cap. C.

PHASIOLI inflant. ſpiritus cient. ægrè coquuntur.uirides cibo aluum emolliunt, ad uomitiones idonei.

Eruum. Cap. CI.

ERVVM paruus frutex omnibus cognitus, anguſto folio,tenuis, ſemina in ualuulis habens. è quibus farina fit,nomine eruina,ad medendi uſus conueniens.Eruum capiti oneroſum eſt.aluum eſu turbat.ſanguinẽ per urinam extrahit.elixo boues ſaginantur.Parãdæ farinæ ratio hæc eſt: Vberiora grana candidáque deliguntur,permiſcendóq;,

aqua reſperguntur, donec ſufficienter combibant. poſtea torrentur, uſq; dum hians cortex diſrũpatur. molitáq;, farinario cribro incernuntur. poſtremò farina reconditur. Hæc *aluo utilis eſt. urinam ciet. meliorem colorem efficit. ſanguinem per ueſicam aut aluum cum torminibus elicit, ſi largius in cibo aut potu aſſumatur. ulcera cũ melle purgat. lentigines & uitia cutis in facie, & maculas, totúmque corpus emendat. nomas gangrænas, duritiáſq;, ſerpere non patitur. mammarum duritias emollit. atra ulcera quæ theriomata uocãt, fauóſq; emarginat. carbũculos rumpit. cum uino ſubacta illitu morſibus uiperarum, canum, hominúmque, medetur. urinæ difficultates, teneſmóſque, ex aceto mitigat.* Eruum *tabidis, qui alimentum nõ ſentiũt, toſtum, & ad nucis magnitudinẽ melle exceptum ſumptúmque, conuenit.* Eius *cremor perniones, & pruritus in toto corpore, ſanat fouẽdo.*

Lupini. Cap. CII.

SATIVVS *lupinus notus eſt.* Cuius *farina cum melle delinctu, aut potu uẽtris animalia expellit. ipſi quoque macerati, & cum ſua amaritudine eſitati, eadem efficiunt.* Decoctum *eorũ idem munus præſtat, cum ruta & pipere potum. quare lienoſis prodeſt. eodem ulcera tetra, quæ theriomata uocant, gangrænas, incipientem ſcabiem, eruptiones puſtularum, ulcera in capite manãtia, uitiligines, maculáſque fouere utiliſſimum. menſes & partus extrahit, cum myrrha & melle ſubdi-*

tum in uellere. Eorum *farina cutem liuoréſq; corrigit.inflammationes cum polenta & aqua mitigat.tubercula,& coxendicum cruciatus,ex aceto lenit . ſtrumas in aceto cocta illitáque diſſipat. carbunculos rumpit.* Decocti *cœleſti aqua, donec in cremorem lenteſcant,faciem abſtergunt.medētur pecorū ſcabiei,cū radice nigri chamæleōtis,ita ut tepēte decocto abluātur.* Cit *urinā radix cum aqua cocta .* Lupini *triti,ubi maceratu dulceſcere cœperint,cum aceto poti, faſtidium detrahunt,& cibi auiditatem faciunt.* Gignuntur *& ſylueſtres lupini,ſatiuis ſimiles,ſed omnino minores.qui eadem quæ ſatiui poſſunt.*

Rapum. Cap. CIII.

DECOCTA *rapi radix alit.inflationem parit. humentem ac fluxam carnem creat. uenerem ſtimulat. decocto podagræ , pernionéſque fouentur.contritóque rapo atque impoſito iuuantur. ſi excauatæ radici roſaceum ceratum adigatur, & feruenti cinere eliqueſcat , exulceratis pernionibus proficiet.* Cymæ *eius decoctæ manduntur,& urinā ciunt.ſemen antidotis & theriacis,præſertim quæ ſenſum doloris auferūt, anodyna uocāt, idoneū eſt.potū cōtra uenena ſalutare eſt.* Venerē *cōcitat rapū.muria cōditū,minus alimēti ſufficit: ſed multo magis appetentiā recreat.* Sylueſtre *rapū in aruis naſcitur,fruticoſum,in cubiti altitudinē aſſurgēs, ramoſum,læue in cacumine.folia fert læuia,digitali latitudine,aut maiora: & fructū in*

ſiliquis calyculatis.cúmq; eorũ inuolucra aperiũtur,alia intus ſiliqua ſpectatur,quæ quandam capitis ſpeciem præbet.in qua ſemina paruula cõcipiũtur,foris nigra,intus alba. Additur in medicamenta quibus ad detergendam cutem in facie,totóq; corpore,utimur,præſertim quæ ex lupini aut erui,tritici aut lolij farina,fieri ſolent.

Napus. Cap. CIIII.

COCTA napi radix inflat.modicum alit.ſemen eius potum uenenorum uires hebetat. antidotis admiſcetur.Conditur ſale radix.

Radix. Cap. CV.

RADIX,quæ Græcis rhaphanus dicitur,excalfacit. flatus gignit. ori ſuauis eſt.ſed ſtomacho aduerſatur.ructus ciet. urinam pellit.aluo aptior. ſummo tamen cibo ſumi debet , quò magis eius diſtributionem adiuuet.cùm autem præſumitur, cibum ſuſpendit.quare uomituris commodiſſimè datur ante cibum.ſenſuum aciem excitat.decocta contra ueterẽ tuſſim,& pituitæ craſſitiem in pectore,efficax eſt.cortex ex aceto mulſo,celerius uomitiones mouet. hydropicis commodiſſimè illinitur.lienoſis utilis.ſugillata cũ melle rapit.& nomas amolitur.contra uiperarum ictus auxiliatur. alopecias ad pilum reducit.lentigines cum loliacea farina emendat.his qui fungis ſtrangulantur, tam cibo quàm potu ſalutaris eſt.semẽ uomitiones facit.urinam mouet.menſes cit. lienem exte-

nuat. cum aceto illitum gangrænas ualidiſſimè emarginat. coctum cum aceto mulſo, anginis perquàm utiliter gargarizatur. contra ceraſtis morſus, potum ex uino, auxilio eſt. Sylueſtris raphani, quam Romani armoraciam uocant, folia ſatiuo ſimilia, ſed magis lampſanā imitantur. radix gracilis, tenera, ſubacris. Tam folium quàm radix in olera recipitur. ſed hæc excalfacit. urinam concitat. æſtuoſa eſt.

Siſer. Cap. CVI.

SISER *uulgo cognitum. Cuius radix decocta ori grata eſt, & ſtomacho utilis. urinam ciet. & appetentiam inuitat.*

Lapathū ſiue rumex. Cap. CVII.

EX GENERIBVS *rumicis, oxylapathū uocant quod in acutum tendit, prædura habens extrema, non niſi in paluſtribus naſcens. alius eſt ſatiuus, illi diſſimilis. tertium genus ſylueſtre, paruum, plantagini proximum, humile & tenerum. quartum eſt quod alij oxalida, alij anaxyrida, aut lapathon uocant. folia eius ſylueſtri ac exiguo rumici ſimilia, caule nō magno, ſemine ſubacuto, rubente, acri, in caule & agnatis appendicibus, emicante. Omnium decocto olere aluus emollitur. crudi illitu, melicerides, roſaceo aut croco adiecto, diſcutiuntur. Sylueſtris & oxylapathi, & eius quam oxalida nominant, ſemē ex aqua aut uino utiliter bibitur, contra dyſenterias, & cœliacorum affe-*

ctus, ſtomachi faſtidia, ſcorpionum ictus. quòd ſi quis in potu præſumat, nihil moleſti ex ictu patietur. Radices ex aceto coctæ, aut illitæ crudæ, lepras, impetigines, & ſcabroſos ungues perſanant. ſed antea locus aceto & nitro in ſole perfricãdus eſt. pruritus corporis, decoctum earum ſedat, ſi foueatur, aut in ſolijs balnearum confricetur. coctæ in uino & inſtillatæ, aurium dentiúmque dolorẽ mulcent. ſtrumas parotidáſque diſcutiuut. lienem cum aceto extenuant. aliqui amoliendis ſtrumis radicum geſtamine utuntur, eas collo appendentes. tritæ & admotæ fœminarũ profluuia ſiſtũt. cum uino autem potæ, regio morbo medentur. calculos ueſicæ comminuunt. menſes cient. ſcorpionum ictibus auxiliãtur. Hippolapathon *olus eſt magnum, in paludibus naſcens. eåſdem habet uires quas ſupradicta rumicis genera.*

Lampſana. Cap. CVIII.

LAMPSANA *ſylueſtre olus eſt. plus alit quàm rumex, & ſtomacho utilius. cuius folia cauléſque coquuntur in cibo.*

Bunium. Cap. CIX.

BVNIVM *caulem emittit quadrangulum, & in eo folioſos ramulos, tenues, prætenuibus foliolis & floſculis ſcatentes, longitudine digitali: folia propter radicẽ, apio ſimilia, ſed multo tenuiora, & quæ modo quodam folia tribuli imitẽtur: flores anethi: ſemẽ odoratum, minus hyoſcyamo.*

Excalfacit bunion. urinam ciet. ſecundas detrahit. lieni, renibus, & ueſicæ utile. eo humenti aridóue utuntur, exempto radice & caulibus ſucco, ex aqua mulſa.

Blitum. Cap. CX.

BLITVM *eſtur oleris modo. aluo utile eſt nullius in medicina uſus.*

Malua Cap. CXI.

MALVA *ſatiua eſui lõgè aptior ſylueſtri. ſtomacho aduerſatur. aluum iuuat: ſed multo magis caules. interaneis & ueſicæ utilis. cruda folia cum ſalis exiguo manducata, ægilopas ex melle ſanãt. uerùm cùm cicatricẽ trahere cœperint, ea demũ citra ſalem utendum eſt. contra aculeatos apiũ ueſparúmq; ictus, illita efficax eſt. eadem cruda cum oleo trita peruncti, nõ feriũtur. ulcera manãtia in capite, furfuréſq; cũ urina ſanat. ſacris ignibus & ambuſtis decocta folia, tritáq;, utiliſſimè ex oleo imponũtur. Eius decoctũ uuluas inſeſſione mollit. prodeſt eroſionibus ueſicæ, & inteſtinorũ, uuluæ, ſedíſq;, clyſtere infuſum. ius decoctæ cũ radice ſua cõtra omnia uenena auxiliatur, ſi cõtinuò à bibẽtibus reuomatur. cõtra phalãgiorũ morſus remedio eſt. lac euocat. ſemen in uino potũ, addito loti ſylueſtris ſemine, ueſicæ cruciatus lenit.*

Atriplex. Cap. CXII.

ATRIPLICEM *aliqui chryſolachanon uo-*

cant.cognitum olus eſt.Duo eius genera.ſylueſtre, & ſatiuum.coctum eſtur,ut olus.aluũ mollit.panos diſcutit,ſiue crudum ſiue coctum illinatur.ſemen cum aqua mulſa potũ,regiũ morbum ſanat.

Braſſica. Cap. CXIII.

BRASSICA ſatiua aluo eſt idonea,ſi modò leuiter feruefacta edatur. nam pcocta aluũ ſiſtit. ſed multo magis bis cocta,aut quæ in lixiuio coquitur.ſtomachum autem malè habet.acrior eſt æſtiua. in Aegypto propter amaritudinem non eſtur. cæcutientibus,& tremulis eſſe prodeſt. ſummo cibo ſumpta crapulam diſcutit, & uini noxam reſtinguit.melior ſtomacho cyma: ſed acrior, & adciẽdum urinam ualidior. ea cõdita ſtomacho inimica eſt.aluum conturbat.Crudus ſuccus cum nitro & iri deuoratus,aluum emollit.cũ uino quoq; epotus uiperarum morſibus auxiliatur. cum fœni græci farina, podagris & articulorum uitijs illinitur.prodeſt & ſordidis ulceribus, & uetuſtis,illitus.caput purgat naribus infuſus.menſes extrahit,cum loliacea farina inditus.Folia per ſeſe illita, aut cum polenta trita,conferunt inflammationibus,tumoribúſque.epinyctidas,ignem ſacrum, lepráſque ſanant. carbunculos ex ſale rumpunt.fluentes capillos retinent.cocta,addito melle,aduerſus depaſcentia ulcera,gangrænáſque ualent.lienoſiſque, ex aceto cruda proſunt.manſa,deuorato ſucco, retuſam uocem inſtaurant. Decoctum eius potu,aluum & menſes ciet. Flos poſt conceptionẽ

in peſſo ſubditus, partum abortu uitiat. Semen eius, præſertim quæ in Aegypto naſcitur, potum tineas repellit. in antidota theriaca additur. faciei cutem lentigineſque expurgat. Virentes cauliculi cum radice cremati, & adipe porci uetuſto excepti, diuturnos laterum dolores mitigant.

Braſſica ſylueſtris. Cap. CXIIII.

SYLVESTRIS *braſſica, maritimis prærupti ſque locis, magna ex parte gignitur: ſatiuæ ſimilis, ſed candidior, hirſutiórque, amara. Cuius cyma in lixiuio cocta, ori non inſuauis. Folia illitu uulnera conglutinant. & inflammationes tumoréſque diſcutiunt.*

Braſſica marina. Cap. CXV.

MARINA *braſſica à ſatiua prorſus abhorret, quòd folia ferat rotundæ ariſtolochiæ, prælonga, tenuia. ſingula à ramulis rubentibus exeunt, ſingulari, ut hedera, pediculo. albo ſucco prædita eſt, ſed pauco, ſalſo guſtu, & aliquantum amaro, pingui concretu. Herba in totum ſtomacho inimica, acris. uehementiſſimè aluum ciet, in cibo cocta. coquitur propter acrimoniam cum pingui carne.*

Beta. Cap. CXVI.

BETA *duorum generum eſt. è quibus nigra coquitur cum lenticula, ut uentrem ſiſtat. quod magis radice eius præſtatur. candida aluo utilis eſt. utraque tamen propter nitroſum humorem,*

quem habet in ſe, noxij ſucci eſt. Vnde ſuccus earum, cum melle naribus inditus, caput purgat. aurium doloribus auxiliatur. Decoctum radicis & foliorum, furfures lendéſque detergit. perniones fotu mitigat. crudis folijs uitiligines, nitro antea perfrictas: alopeciarum inanitates, ſcalpello prius exaſperatas: atq; depaſcentia ulcera, illini prodeſt. eruptionibus papularum, igni ſacro, ambuſtíſque, cocta medetur.

Portulaca. Cap. CXVII.

PORTVLACAE uis adſtringit. capitis doloribus, inflammationibus oculorum, cæteríſque, cum polenta imponitur. ardoribus ſtomachi, ſacro igni, ueſicæ doloribus, auxilio eſt. commanducata, dentium ſtupores ſedat. ſtomachi & inteſtinorum æſtuationem, fluxionéſque mulcet. renes & ueſicam adiuuat, etiam ſi eroſionem ſentiant. ueneris impetus exoluit. ſuccus epotus ſimili effectu prodeſt, in febribus ualens. contra teretes uentris tineas, cruentam excreationem, dyſenteriam, hæmorrhoidas, & profluuia ſanguinis, percocta efficax eſt. item contra ſepis morſus. ocularibus medicamentis utiliſſimè commiſcetur. interaneis fluxione laborantibus, atque uuluarum eroſionibus, infunditur. contra dolores, quos æſtus excitauit, caput ex roſaceo & oleo fouetur. eruptiones papularum in capite, cum uino emendat. uulneribus quæ ad ſyderationem ſpectant, ex polenta illinitur.

Aſparagi. Cap. CXVIII.

CORRVDA *ſiue ſylueſtris aſparagus uulgaris eſt notitiæ.* Huius *cauliculi in cibo cocti uentrem emolliunt. urinam cient.* Radicis *decoctum contra urinæ difficultatem, regium morbum, renum uitia, & coxendicum cruciatus, in potu proficit. cum uino autem, phalangiorum morſibus auxiliatur. ſi decocti ſuccus ſuper dente contineatur, eius dolori medetur. ſemen potum ad eadem ualet. canes, ut aiunt, ſi decoctum bibant, emoriuntur.* Aſparagum *etiam naſci prodiderunt, arietis cornibus contuſis, atque defoſſis. quod, quantum equidem ſentio, planè à ueritate abhorret.* Altilis *autem aſparagus multis ramis fruticat, folijs fœniculi, longis, numeroſis: radice rotunda, grandi, ſpongiam habente.* Huius *teneri cauliculi triti in uino albo, renum dolores ſedant. aſſus autem coctúſue, urinæ ſtillicidium, difficultatémque, ac dyſenterias, mitigat.* Radix *cum uino aut aceto cocta, luxatos artus mulcet. decocta cum ficis aut ciceribus, ſumpta, regium morbum ſanat. coxendicis cruciatus ſtranguriámq; leuat. alligata radix, aut hauſtum eius decoctum, cōceptum adimit, & ſterilitatem adfert.*

Plantago. Cap. CXIX.

DVO *plantaginis genera. minor folia habet anguſtiora, minora, molliora, læuiora & tenuiora: caule anguloſo, in terra ſeſſili: floribus pallidis:*

ſemine ſummis caulibus emicante . altera maior, lætior uirentiórque, latis conſtans folijs, oleracei generis. cuius caulis cubiti altitudinem petit, anguloſus, ſubruber, à medio ad uerticem tenui ſemine circundatus. radicibus nititur teneris, hirſutis, candidis, digitum craſſitudine æquantibus. Naſcitur in lacunoſis, ſepibus, & locis humidis . multo utilior magna eſt. Vim habent folia exiccatoriam, conſtringentem . quare omnibus malignis ulceribus , & fluxioni opportunis atque elephanticis, ſordidíſque illita proſunt. profluuia ſanguinis, ulcera quæ ſerpunt, epinyctidas, carbunculos, nomáſque cohibēt. uetera ulcera & inæqualia cicatricæ obducūt. chironia ſanant. ſinus conglutinād. morſibus canis, ambuſtis igni, inflammationibus, panis, parotidibus, ſtrumis, ægilopijs, illita cum ſale ꝓſunt. Coctū cū aceto & ſale olus, dyſentericis, cœliacíſq;, ſumptū ſubuenit. datur & in locū betæ cū lēticula coctū. & ad aquā inter cutē cui leucophlegmatiæ nomē eſt. datur & herba decocta poſt aridas epulas, ſic ut media antecedat. comitialibꝰ & ſuſpirioſis data ꝓficit. Foliorū ſuccꝰ, colluta ſubinde oris ulcera, purgat. cū cimolia aut ceruſa igni ſacro medetur. fiſtulis infuſus ꝓdeſt. lippitudinibus & auriū doloribus idē ſuccus inſtillatur. additur quoq; in oculorū collyria. gīgiuis cruore ſuffuſis, & ſanguinis reiectiōibus, potu cōfert. clyſtere dyſentericis infunditur. cōtra tabē datur in potu. aduerſus ſtrāgulationes uuluæ, in uellere ſubijcitur, etiā ſi uulua fluxione laboret. ſemē ex uino

potũ alui fluxiones & ſanguinis excreationes ſiſtit. Decocta radix & manducatu, & collutione, dentium dolores ſedat. eadem cum folijs, ulceribus renum & ueſicæ in paſſo datur. Ferunt treis radices cũ tribus uini cyathis, & pari aquæ modo, tertianis auxiliari: & quatuor, quartanis. Sũt qui radicis geſtamine, diſcutiendis ſtrumis utantur.

Lauer ſeu ſium. Cap. CXX.

SION in aquis inuenitur, frutice pingui, recto, folijs latis, oluſatro ſimilibus, ſed minoribus, & odoratis. Quæ cruda coctáque eſu, calculos rũpunt, atq; excernũt. urinas cient. mẽſes & partus extrahunt. dyſentericis in cibo auxiliantur. De ſio Crateuas tradit, herbam eſſe fruticis ſpecie, pauca folia ferentem, rotunda, maiora quàm menthæ, nigra, & ad erucam accedentia.

Siſymbrium. Cap. CXXI.

SISYMBRIVM, alij ſerpillum ſylueſtre uocant, in ſolo inculto naſcitur, mẽthæ hortẽſis ſimilitudine, odoratius, latiore folio. Inſeritur coronis. calfaciendi uim habet. contra ſtillicidia urinæ, calculóſque, ſemen ex uino bibitur. tormina & ſingultus ſedat. folia in capitis dolore, fronti aut tẽporibus illinuntur. item cõtra ueſparum apiúmq; ictus. uomitiones potu cohibet. Alterum ſiſymbrij genus, quod aliqui cardaminam, alij ſion appellant. ea herba riguis gaudet, & eiſdem in locis, quibus ſion, prouenit. quæ ideo nõnullis cardami-

na nominatur, quòd guſtu cardamum, id eſt naſturtium, repræſentet. folia primùm rotunda prodeunt. adulta erucæ modo finduntur. Id *excalfacit. urinas mouet. crudum eſtur. purgat lẽtigines, cutíſque uitia in facie, noctibus impoſitum, matutiníſque detractum.*

Crithmum. Cap. CXXII.

CRITHMVM, *ſeu potius, ut aliqui, crithamon, fruticoſa & undiq; folioſa herbula eſt, cubiti altitudinem ferè petẽs.* Naſcitur *in maritimis, & petroſis, folijs pinguibus, numeroſis, albicantibus, ueluti portulacæ, latioribus, & lõgioribus, ſalſo guſtu. flores candidi ſunt. & ſemen, ceu roriſmarini, odoratum, molle, rotundum, quod ſiccatum rumpitur. habet intus tritici modo nucleũ, radices digiti craſſitudine, tres aut quatuor, grati odoris & iucundi.* Radix, *ſemen, & folia incocta uino, potu urinæ difficultati & regio morbo auxiliãtur. mẽſes cient. eſtur crudum coctúmue in olere. ſeruatur etiam in muria.*

Coronopus. Cap. CXXIII.

CORONOPVS *oblõga herbula eſt, per terrã repẽs, fiſſis folijs. coquitur in olere. radicẽ habet tenuẽ, adſtringentẽ. quæ in cibo cœliacis facit.* Pro*uenit in aggeribus, & locis incultis, & ſecus uias.*

Sonchus. Cap. CXXIIII.

SONCHI *duo genera. ſylueſtrior quidam eſt,*

& magis ſpinis horret.alter teneritate quadã mol leſcit,cibis expetitus,anguloſô caule,inani,interdũ rubente : folijs in ambitu per interualla diſſectis. Vtriuſq; uis refrigerat.modicè adſtringit.unde æſtuãti ſtomacho & inflãmationibus illiti proſunt. succus eorũ ſtomachi roſiones ſorbitione mitigat. lac elicit.in uellere appoſitus,ſedis ac uuluæ collectionibus opitulatur.tam herba quàm radix illita uibratis à ſcorpione ictibus ſubuenit.Alter ſonchus tenerior,arboris inſtar, latis conſtans folijs. caulem in ramos exeuntem folia diſtinguunt.ſed ad eadem pollet.

Seris ſiue intybus. Cap. CXXV.

SERIS duũm generum eſt.altera ſylueſtris, quæ picris & cichorion uocatur.altera ſatiua,latioribus folijs conſtat . ſtomacho quàm hortenſis utilior . Quæ iterum in duas ſpecies digeritur. una folio latiore prodit,lactucarum ſimillima.altera anguſtiore eſt folio , & guſtu amara. Vtraque refrigerat, & adſtringit.ſtomacho utiliſſima. aluum ſiſtit cocta,ſi cum aceto adſumatur.ſylueſtres ſtomacho meliores.quandoquidẽ æſtuantem ipſum, & quem imbecillitas uexet, cibo leniunt. cardiacis,per ſe,aut cum polenta,utiliter illinuntur.podagris & oculorum inflãmationibus auxilio ſunt.herba cum radice illita,percuſſis à ſcorpione ſubuenit . igni ſacro cum polenta medetur. ſuccus cum ceruſa & aceto, ualet ad illitus eorum quæ refrigerationem deſiderant.

Chondrilla. Cap. CXXVI.

CHONDRILLA, *quam aliqui cichorion, alij ſerin appellant, caulem, flores, & folia habet cichorio ſimilia. qua ex cauſſa nonnulli ſylueſtris intubi ſpeciem eſſe pronunciarũt: uerùm tenuior tota eſt. in cuius ramulis, gummi maſtiches ſimillimum, tuberculo fabæ inueniri ſolet. quod cũ myrrha tritum, & linteo appoſitum, inſtar oliuæ, fœminarũ mẽſes trahit. Tuſa cum radicibus herba, adiecto melle, diuiditur in paſtillos. qui nitro admiſti uitiligines emaculãt. Gummi inordinatos pilos replicat. quod item tenera radix efficit, ſi intincta ſucco acus, pilis admoueatur. contra uiperas in uino pota proficit. Succus decoctæ, in uino, aut per ſeſe potus, aluum ſiſtit. Aliud habetur chõdrillæ genus, folium ferens oblongum, circumroſum, humi ſparſum: caulem ſucco madentem lacteo: radice tenui, rotũda, leui, uegeta, flaueſcente, ſuccoſa. Cuius & caulis & folia cõcoquendi uim habent. ſuccus incommodos palpebrarum pilos reflectit. Naſcitur in lætis & cultis.*

Cucurbita. Cap. CXXVII.

CVCVRBITA *eſui apta. cruda, trita illitu tumores & abſceſſus mitigat. Ramenta eius infantibus contra capitis ardorem, quam ſyriaſin uocant, in ſincipite illinuntur. oculorum inflãmationes podagráſque refrigerant. Succus è ramentis tuſis per ſe, aut cum roſaceo infuſus, auriũ do-*

loribus auxiliatur.aduſtiones cutis in ardẽti febre illitu adiuuat.totius feruefactæ & expreſſæ ſuccus,cum melle exiguo & nitro potus,aluum leniter reſoluit.Vinum in cucurbitam recentem excauatam infuſum,ſi miſtum ſub diuo teneatur,potu aluum læuigabit.

Cucumer ſatiuus. Cap. CXXVIII.

SATIVVS *cucumis aluo & ſtomacho perquam utilis habetur . refrigerat, qui corruptionẽ non ſentit. ueſicæ prodeſt . olfactu reuocat, quos animus liquerit.ſemen modicè urinam mouet. cũ lacte aut paſſo,ueſicæ exulcerationibus ſubuenit. Illita cum uino folia,morſus canum ſanãt:& epinyctidas,cum melle. Peponis caro in cibis,urinã cit.inflammationes oculorum illita ſedat. Ramẽta eius contra aduſtionem infantium,quam ſyriaſin uocant, ſincipiti imponuntur . fronti admota oculorum fluxiones auertunt. Succus cum ſemine,adiecta farina, ſiccatus in ſole cogitur in ſmegmata,quæ faciem repurgant,& nitorem afferũt. Radix ſicca , & ex hydromelite pota,drachmæ pondere, uomitionem mouet. ſi quiſquam moderatè ſecundum cœnã uomere cupiat, geminis obolis ſit contentus . ſanat quoque illita cum melle, ulcæra cõcreta in modum faui,quæ ceria uocant.*

Lactucæ. Cap. CXXIX.

LACTVCAE *ſatiuæ , quibus natura refrigeratrix ineſt,ſtomacho gratæ habentur.ſomnum*

conciliant.aluum emolliunt. lac euocant. uerùm decoctæ magis alunt. ſtomachicis illotas eſſe prodeſt. Epotum ſemen, aſſiduas libidinum imaginationes in ſomno, compeſcit. & ueneri refragatur. ipſæ uerò frequentiores in cibo, claritati oculorum officiunt. inflammationibus & ignibus ſacris opitulantur. muria condiũtur. cum in caulem exierunt, uim quandam nanciſcuntur, ſucco aut lacti ſylueſtris lactucæ ſimilem.

Lactuca ſylueſtris. Cap. CXXX.

SYLVESTRIS lactuca ſatiuæ ſimilis eſt, ſed lõgior caulis, & cãdidiora folia, graciliora, & aſperiora. amaro guſtu eſt, & uiribus aliquantũ papaueri ſimilis. unde lacteum eius ſuccũ aliqui meconio permiſcuerunt. Aquam per aluum elicit, potus in aceto mulſo ſuccus ad duos obolos. argema caliginémque repurgat. contra aduſtiones efficaciter illinitur, cum lacte mulierum. in ſumma, ſomnum allicit. doloris leuamentum præſtat. menſes trahit. contra ſcorpionum & phalangiorum ictus bibitur. ſemen, non aliter quàm ſatiuæ, libidinum imaginationes in ſomno amolitur, ac uenerem arcet. Succus ad eadem ualet, ſed uiribus infirmior. Reponitur in fictili nouo lac eius, antea, ut in alijs liquaminibus moris eſt, inſolatum.

Gingidium. Cap. CXXXI.

GINGIDIVM, aliqui lepidion, in Syria & Cilicia plerunque naſcitur. herbula ſylueſtri pa-

ſtinacæ ſimilis, tenuior, & amarior: radice parua, candicante, ſubamara. Olus hoc crudum, coctum, conditúmue eſtur magna ſtomachi utilitate. urinam cit. decoctum ex uino potum ueſicæ prodeſt.

Scandix. Cap. CXXXII.

SCANDIX, ſylueſtre olus eſt, amarum, ſubacre. quod crudum coctúmue manditur. ſtomacho & uentri utile. decoctum in potu, ueſicæ, renibus, & iocineri confert.

Caucalis. Cap. CXXXIII.

CAVCALIS, quã alij ſylueſtre daucum uocant, cauliculo eſt dodrantali, aut maiore, ſubhirſuto: folijs apio ſimilibus, fœniculi modo per extrema multifidis, hiſpidíſque: candida in cacumine umbella, ſuauiter olente. Crudum coctúmue olus eſtur. urinam mouet.

Eruca. Cap. CXXXIIII.

CRVDA eruca uenerem largiore cibo concitat. ſemen eodem effectu prodeſt. urinam cit. concoctioni prodeſt. aluo perquam commodata. ſemine ad condimenta utuntur. quod, uti in longum tempus aſſeruetur, adiecto lacte aut aceto, digerunt in paſtillos. Gignitur etiãnum ſylueſtris eruca, maximè in Iberia, quæ occidentem ſpectat. cuius ſemine pro ſinapi incolæ utuntur. urinam uehementius pellit, multo ſatiua acrior.

Ocimum. Cap. CXXXV.

OCIMVM uulgo cognitum. Id copioſiore cibo oculorum aciem hebetat. aluum mollit. ſpiritum mouet. urinam pellit. lac euocat. ægrè tamen conficitur. illitum cum polline polentæ, aceto & roſaceo, pulmonum inflammationibus auxilio eſt. draconis marini & ſcorpionis ictibus per ſe prodeſt: & cum uino Chio, oculorum doloribus. Succus uiſus caliginẽ abſtergit. deſtillationes exiccat. Semen potum conuenit atram bilem gignentibus, difficili urinæ, inflatíſq;. naribus hauſtũ ſubinde mouet ſternutamenta. quod idem herba efficit. ſed oculos premi neceſſum eſt, cùm ſternutamentum urget. Sunt qui in cibis abdicandum cenſeant. quandoquidem manducatum, & in ſole poſitum, uermiculos creat. Aphri autem adijciunt, ſi feriantur à ſcorpione, qui ocimũ ederint, nullo cõflictari dolore.

Orobanche. Cap. CXXXVI.

OROBANCHE cauliculus eſt ſeſquipedalis, & interdum maior, ſubruber, hirſutus, tener, ſine folio, pinguis: flore ſubalbido, & in luteũ uergente: radice digiti craſſitudine, &, cùm ariditate flacceſcit caulis, fiſtuloſa. Hanc inter quædam legumina naſci conſtat, & ea ſtrangulare. unde orobanche ſibi cognomentum uſurpauit. Eſtur, ut olus, cruda, & in patinis, aſparagi modo, decocta. legumentis addita, coctionem accelerare creditur.

Barbula hirci. Cap. CXXXVII.

BARBVLA *hirci, quæ ab aliïs come uocatur, breui eſt caule: foliïs croci: radice longa, dulci, ſupina: magno ſuper caulem calyce, è cuius ſummo ſemen nigrum dependet. unde nomen inditũ eſt. herba eſui apta eſt.*

Ornithogalum. Cap. CXXXVIII.

ORNITHOGALVM *cauliculus eſt tener, candicans, tenuis, ſeſquipedalis, tribus aut quatuor in cacumine mollibus agnatis, à quibus flores prodeunt, foris herbacei, & cùm biantes ſe pandunt, lactei uiſuntur. inter quos diſſectũ, cachryos modo, capitulum emicat. Coquitur cum pane, ut melanthium. radix bulboſa, cruda & cocta manditur.*

Tubera. Cap. CXXXIX.

TVBERA *rotundæ radices ſunt, ſine caule, ſine foliïs, flaueſcentes. uere fodiuntur. cruda & cocta eduntur.*

Smilax hortenſis. Cap. CXL.

HORTENSIS *ſmilax, frutex, cuius ſemen à nõnullis lobia uocatur. folia habet hederæ, molliora tamen: tenues caules, & capreolos uicinis fruticibus circumuolutos: qui tantum adoleſcunt, ut topiarias ſcænas repræſentare uideãtur. ſiliquas fœni græci profert, longiores & toroſiores. in qui-*

bus ſemina renum ſimilia, ſed inæquali colore recluduntur : quæ quadam ex parte fulueſcunt. Siliqua cocta, cum ſemine in oleribus, aſparagi modo, eſtur. urinam ciet. & tumultuoſa ſomnia facit.

Medica. Cap. CXLI.

MEDICA cùm recenter prodijt, folijs & caule trifolio pratenſi ſimilis eſt. procedens uerò folia contrahit, caules edens trifolij, & ſiliquas corniculorum modo intortas, in quibus ſemen lentis magnitudine dependet. Id ſiccatum, iucundi ſaporis gratia, conditaneo ſali admiſcetur. uiride, quibus refrigeratione opus eſt, illitu ſuffragatur. Herba tota pro gramine utuntur, qui pecora alunt.

Aphaca. Cap. CXLII.

APHACA in aruis naſcitur, altior lente, tenuibus folijs. ſiliquas lenticula maiores fert, in quibus terna quaternáue ſemina nigra, lente minora, continentur. Quæ adſtringendi uim habent. quare torrefacta, ſtomachi aluíque fluxiones ſiſtunt, ſi freſa lentis more decoquantur.

Porrum capitatum. Cap. CXLIII.

CAPITATVM porrum inflationem facit. noxium ſuccum creat. tumultuoſum ſomnum parit. urinam ciet. aluo accõmodatur. extenuat. oculorum aciẽ hebetat. mẽſes pellit. ſed lædit exulce-

ratam ueſicam, renéſque. cum ptiſana uerò coctũ, eſu pectoris uitia extrahit. coma eius in aqua maris & aceto cocta, in deſeſſionibus, ad præcluſiones uuluæ & duritias, utilis habetur. Porrum bis aqua mutata coctũ, tũ frigida maceratũ, dulceſcit, & multo minus inflat. Semen acrius eſt, & quãdam adſtrictoriam uim habet. quare ſuccus cum aceto, addito thure aut manna, ſanguinis profluuia ſiſtit, maximè ſi naribus erumpat. uenerem ſtimulat. contra omnia thoracis uitia tabémque, pro delinctu efficax eſt. arteriam eſu purgat. ſed ſi aſſiduè eſtur, uiſus obſcuritatem inducit. ſtomacho aduerſatur. Succus ex melle potus, aut illitus, contra beſtiarum morſus auxilio eſt. ipſum quoq; cũ aceto aut thuris polline, lacte aut roſaceo, utiliter aurium doloribus & ſonitui inſtillatur. Varos tollunt folia illita cũ uua rhois, qua ad obſonia utuntur. epinyctidi medentur. cruſtas ex ſale illita rũpunt. ueteres ſanguinis reiectiones cohibent, ſi binis drachmis & æquali baccarũ myrti pondere bibãtur. Ampelopraſum ſtomacho magis aduerſatur. & plus porro excalfacit. urinam & menſes uehementius ciet. id contra ſerpẽtium morſus eſſe conuenit.

Cepa. Cap. CXLIIII.

CEPA longa acrior eſt quàm rotunda, item flaua quàm candida, & ſicca quàm uiridis, & cruda quàm cocta, aut ſale condita. Omnes tamen mordent. flatus gignunt. appetentiã inuitãt. ſitim

mouent. & extenuant. faſtidium pariunt. & expurgant. aluo utiles ſunt. eæ detractis purgamẽtis in oleum coniectæ, hæmorrhoidas, reliquóſque excretionum exitus reſerant, ſubditæ pro balanis. ſuccus cum melle illitus, oculorum hebetudinibus, argemis, nubeculis, & incipientibus ſuffuſionibus auxiliatur. anginæ eodem perunguntur. ſuppreſſos menſes pellit. caput purgat, naribus infuſus. canis morſibus cum aceto, ruta, & melle illinitur. cum aceto autem perunctas in ſole uitiligines ſanat. & cũ pari ſpodio, ſcabras lippitudines ſedat. uaros cum ſale reprimit. contra calceamentorum attritus, cũ gallinaceo adipe utilis eſt. citæ aluo prodeſt. in auribus ſonitũ ac grauitatẽ emendat. ad purulentas aureis, & eliciendam earundem aquam, ualet. alopeciæ earum ſucco perfricãtur. qui celerius quàm alcyoniũ pilos euocat. largiore cibo cæpa capitis dolores ciet. coctáq; uehementius urinam pellit. eos lethargicos efficit, qui ualetudinibus aduerſis, ea etiam cocta, plus æquo ueſcãtur. elixa, & cum paſſis uuis & fico illita, tubercula cõcoquit, & celerrimè rumpit.

Allium. Cap. CXLV.

ALLIVM *quoddã ſatiuũ atq; hortenſiũ habetur. quod in Aegypto, ſingulari, ut porrũ, capite conſtat, dulce, in purpureũ uergẽs, paruum. reliqua uerò magna & candida, ex pluribus coagmentãtur nucleis, quos aglitas, id eſt ſpicas, Græci nominant. aliud eſt ſylueſtre, quod ophioſcorodon, id eſt*

anguinum, uocant. Vis allij acris eſt. excalfacit. mordet. excernit. aluum turbat. inflationes facit. ſtomachum exiccat. ſitim gignit. flatum permouet. ſummam corporis cutem exulcerat. aciē oculorum eſu hebetat. Eoſdem effectus præbet anguinū, quod & elaphoſcorodon dicitur. latas uētris tineas in cibo ſumptum abigit. urinas detrahit. contra uiperarum ictus, & priuatim hæmorrhoi, prodeſt: ita ut non aliud magis, ſi cum uino iugiter aſſumatur, aut tritum in eodem ebibatur. contra rabioſorū morſus & illitu & cibo ualet. magnæ & allio utilitates contra aquarum mutationes. uocem clarificat. ueterem tuſſim crudū coctúmue lenit. potum autem cum origani decocto, pediculos & lendes enecat. cremati cinis illitus ſugillationibus cum melle, & alopecijs cum nardino unguine, medetur. eruptiones papularum cū oleo & ſale ſanat. uitiligines, lichenas, lentigines, ulcera capitis manantia, lepras, & furfures, cū melle eximit. cum thure & teda decoctum, dentium dolorem leuat, ſi in ore contineatur. contra uenenatos muris aranei morſus, cum ficulneis frondibus & cumino illinitur. Feruefactæ comæ ius, fœminarū deſeſſionibus additum, menſes & ſecundos partus extrahit. Alliū eiuſdē gratia ſuffitur. factū ex eo & nigra oliua intritū, quod myttoton uocāt, eſu cit urinā. ora uenarū patefacit. hydropicis utile.

Scorodopraſſum magnitudine porrum æquat, qualitatum porri & allij particeps. unde promiſcuas ſibi uires ex utroque uendicauit, effectus

alliј & porri præbens, inefficacius tamē. coctum, porri modo, dulceſcit, & in olerum uicem tranſit.

Sinapi. Cap. CXLVI.

SINAPI hortēſe, aliqui napi uocāt. Eligi debet adultum, ualde rufum, non magnopere ſiccū, ſed quod fractum internè uireſcat, & ueluti quodam ſucco madeat, cæſium colore. ſiquidem recēs id genus, tempeſtiuum habetur. Ad calfaciēdum, extenuandum, extrahendum, efficax eſt. ad eliciendam capitis pituitam manditur. contra pręduros tonſillarum tumores, ac ueterem calloſámq; arteriæ ſcabritiem, ſuccus ex aqua & melle, conuenienter gargarizatur. ſternutamenta ciet, tritum & naribus admotum. comitialibus quoq; auxiliatur. fœminas uuluæ ſtrangulatu oppreſſas excitat. lethargicis, deraſo capite, illinitur. cū ficis admiſtum, donec rubeſcat locus, & ad coxendicum cruciatus impoſitum, ad lienes, & omne genus dolores confert, cum permutandæ ualetudinis cauſa, ex alto uitia extrahenda ſunt. alopeciјs illitum medetur. faciem purgat. ſugillata cum melle, adipe aut cerato rapit. feræ impetigines, & lepræ, eo cum aceto perunguntur. contra febrium circuitus aridum bibitur, aut potui, polētæ modo, inſpargitur. extrahentibus emplaſtris, ſcabiémque extenuātibus, utiliter admiſceri ſolet. tritum, grauitati aurium & ſonitui, cum fico impoſitum prodeſt. Succus ad hebetudines oculorum & genarum ſcabritias magna utilitate illinitur. ex-

preſſus recenti ſemine ſuccus in ſole ſicatur.

Naſturtium. Cap. XLVII.

NASTVRTIVM *optimũ conſtat eſſe* Ba*bylonicum.* O*mnium ſemen eſt acre. excalfacit. ſtomacho aduerſatur. aluum turbat. tineas excutit. lienem imminuit. partus exanimat. menſes cit. uenerem ſtimulat. ſinapis & erucæ ſimile intelligitur. lepras & impetigines abſterget. illitum cum melle lienem extenuat. fauos expurgat. pulmonũ uitia extrahit, ſorbitionibus incoctum. ſerpentium uenenis potum reſiſtit, atque eas ſuffitu fugat. capillorum defluuia cohibet. carbunculos ad ſuppurationem perducit, & rumpit. coxendicibus cum polenta commodè ex aceto illinitur. tumores collectionéſque diſcutit. emittit furunculos, illitum cum muria.* H*erbæ ad omnia eadem effectus, licet minor.*

Thlaſpi. Cap. CXLVIII.

THLASPI, *herbula anguſtis folijs, digitali longitudine, in terram uerſis, ſuppinguibus, in cacumine diuiſis: binûm dodrantum cauliculo, tenui, non ſine adnaſcentibus ramis: fructu circa ipſum totum, ab extremo in latius ſe pandente: ſemine naſturtij incluſo, lenticulæ uaſis effigie, niſi quòd infringitur. unde nomen accepit. flos albicat.* N*aſcitur in ſemitis, & ſepibus, foſſíſque.* S*emen aſperi guſtus, excalfaciens. bilem utrinque extrahit, potum acetabuli menſura. prodeſt*

iſchiadicis infuſum. ſanguinem potu educit. internas ſuppurationes rumpit. mẽſes ciet. ſed partus enecat. Alterum thlaſpi tradit Crateuas, quod aliqui Perſicon ſinapi uocant, latis folijs, radicibus magnis. utile iſchiadicorum infuſioni.

Draba. Cap. CXLIX.

DRABA *herba ad cubiti altitudinem aſſurgit, tenues ſpargens ramos, & ex utroque latere folia, ceu lepidij, ſed molliora, & candidiora. in acumine uerò ſambuci umbellam gerit, candidos flores habentem. Herba hæc cum ptiſana coquitur, in Cappadocia maximé. ſemen aridum pro pipere obſonijs admiſcetur.*

Irio. Cap. CL.

ERYSIMON, *Latini irionem uocant, iuxta urbes, rudera, hortóſque naſcitur, folijs erucæ ſyluestris: cauliculis in lori modum lentis & obſequioſis: floribus luteis, ſiliquis in acumine gracilibus, ut fœno græco, corniculatis: ſemine naſturtij, exiguo, urentis guſtus. Contra thoracis fluxiones efficax eſt, & ſi purulenta extuſſiuntur. regio morbo & coxendicibus prodeſt. contra uenena in delinctu cũ melle datur. illinitur ex aqua aut melle utiliter cæcis carcinomatis, parotidibus, duritijs mammarũ, & teſtium inflãmationibus. in totum extenuat, & calfacit. mitius multo ad clyſteres fiet, ſi aqua madeſcat atq; torreatur, uel linteo illigatum, pinſita farina oblitum peraſſetur.*

Piper. Cap. CLI.

PIPER in India naſci, breui arbore traditur. quæ inter initia, prælõgũ fructũ, ueluti ſiliquam, promit. quod lõgum piper eſt. habet intus aliquid tenui milio ſimile, quod tandem in perfectum piper euadit. id autẽ ſuis temporibus dehiſcens, pãdénſq; ſeſe, racemos emittit, grana ferentes qualia uidemus. Ea acerba cãdidũ piper faciunt, aptũ ocularibus remedijs, antidotis, & medicaminibus, quæ contra uenenata parãtur, theriaca uocant. Lõgum uerò uehemẽtius mordet. & quoniam prius quàm ematureſcat, decerptũ eſt, ſubamarum relinquitur. antidotis & theriacis medicaminibus expetitum. Nigrũ uerò, utpote quod tempeſtiua maturitate collectum ſit, odoratum eſſe conſtat, candido ſuauius, acrius, & ori gratius, necnõ ad condimenta utilius. ſed candidum, & adhuc in acerbum uergẽs, antedictis infirmius eſt. Eligi oportet grauiſſimum, plenum, nigrũ, ſine multis rugis, recens, minimè furfuroſum. Inueniũtur etiamnũ in genere nigri ſemina nutrimento defecta, caſſa, inania, minimíque ponderis, quod uocant braſma. Vis omnium excalfacit. urinam ciet. concoquit. extrahit. diſcutit. abſterget caliginem quæ oculis obuerſatur. piper febrium horroribus circuitu repetẽtibus, ſiue potu, ſiue illitu, ſubuenit. ſerpentium morſibus auxiliatur. partus extrahit. conceptum adimere creditur, ſtatim à concubitu ſuppoſitũ. tuſſi, omnibúſque pectoris uitijs, ſiue eclegmate, ſiue po-

tu, ſuccurrit. anginæ eo & melle cõuenienter perũguntur. potũ cũ recẽtibus lauri folijs, tormina diſcutit. cũ uua paſſa mãducatum pituitam à capite elicit. ualetudinẽ tuetur. dolores finit. appetentiã mouet. cõcoctionẽ adiuuat, ad intinctus eſculẽtorũ additũ. ſtrumas cũ pice diſcutit. uitiligines ex nitro emaculat. Fictili nouo, ut aiunt, motum torretur. Non eſt huius arboris radix gingiber, ut aliqui exiſtimauere, ſicuti paulo pòſt oſtendemus. Nanque piperis radix coſto ſimilis eſt. ora guſtãtium accendit. ſaliuam ciet. hæc lienem reprimit, cum aceto illita, aut pota. caput etiam purgat, manducata cum ſemine pedicularis herbæ, quam ſtaphidem agriam uocant.

Gingiberis. Cap. CLII.

GINGIBERIS *ſui generis plãta eſt, in Troglodytica Arabia magna ex parte naſcens. Qua uirente ad multa, perinde atq; nos ruta, utuntur. & primis potibus & edulijs admiſcent. Huius radices, cyperi modo, paruæ ſunt: candicantes, & odoratæ, atque piper ſapore imitantur. Eligi debent quæ teredines non nouerunt. A multis tamen ob id condiuntur, quòd celeriter cariem ſentiant. Fictilibus in Italiam aſportãtur. Gingiberis cibo cõueniens eſt. & cum condimento aſſumitur. excalfactoriam uim & excoquentem habet. aluum leniter emollit. ſtomacho utilis eſt. efficax aduerſus ea quæ oculis caliginem offundunt. in antidota addi ſolet. in ſumma, piperis uiribus reſpondet.*

Hydropiper. Cap. CLIII.

HYDROPIPER apud aquas naſcitur, quæ ſtagnant, aut pigro lapſu repunt. caulem ædit geniculatũ, prædurum, multis alis concauum: folia menthæ, maiora, molliora, candidioráque, guſtu piperis, acri, citra tamen ullam odoris gratiam: fructum acrem, in ſurculis paruis, prope folia racematim cohærentem. Folia cum ſemine illita tumores ueteréſque duritias diſcutiunt. ſugillata delent. quæ poſtquam inaruerunt, tuſa pro pipere in obſonijs admiſcentur. Radix parua, nullius in medicina momenti.

Ptarmica. Cap. CLIIII.

PTARMICA frutex eſt, ſurculos habens paruos, multos, & rotundos, abrotono non diſſimiles, & circa eos folia oleæ, longa, multa, & in cacumine capitulum, uti anthemidis, paruum, rotũdum. quod ſuo acri odore ſternutamentũ excitat. unde nomen accepit. Folia cum floribus illita, ſugillationes rapiunt. flores ſternutamẽta efficaciſſimè mouent. Naſcitur in montibus & petroſis.

Radicula ſeu lanaria herba. Cap. CLV.

STRVTHIVM herba uulgo nota, qua purgãdis lanis utũtur, qui eas eluũt. Huius radix eſt acris. urinã ciet. prodeſt tuſſi, iocineroſis, orthopnœæ ex melle ſumpta, cochlearis menſura. aluum ſoluit. eadẽ cũ panace & capparis radice calculos frãgit,

& cũ urina exturbat. duritiẽ lienis abſumit.mẽſes impoſita trahit.partus efficaciter enecat. cum polenta autem & aceto illita, lepras tollit.tubercula diſcutit,cum farina hordeacea & uino decocta.miſcetur & malagmatis,& ocularibus collyrijs,claritatis cauſa. ſternutamenta mouet. per os purgat,trita cum melle,& naribus infuſa.

Cyclaminus. Cap. CLVI.

CYCLAMINVS folia habet hederæ,purpurea,uaria,in quibus ſúſq; déq; albicãt maculæ: caule nudo,quaternos digitos æquante:floribus in eo purpureis, roſarũ effigie: radice nigra,& aliquãtũ lata,ut rapũ uideri poſſit.Quæ cum hydromelite pota,pituitam aquámque detrahit. menſes potu appoſitúue ciet.Tradunt,ſi prægnans radicem tranſgrediatur,abortum fieri.partum appenſa accelerat.contra uenena, præſertim leporis marini,ex uino bibitur.illita contra ſerpentium ictus remedio eſt.immiſta uino inebriat.regium morbũ diſcutit,tribus drachmis pota, cum paſſo aut diluto mulſo.sed oportet eum qui ebibit,multis ueſtibus contectum,loco calido,& à perfrictionibus tuto,recumbere, quò facilius exudet.eiecti autem ſudores fellei colore inueniuntur. Succus eius ad purgandum caput,naribus infunditur.ad deijciẽda quoque alui excrementa, in uellere ſedi ſubijcitur . illito umbilico & imo uentre coxarum tenus,aluum emollit. & abortum efficit. ſuffuſionibus, & retuſæ oculorũ aciei, oblitus cum melle

ſuccus prodeſt. medicamentis abortum inferẽtibus admiſcetur. ſuccus cum aceto illitus, prociduam ſedem reſtituit. Exprimitur *tuſa radice ſuccus. & ad mellis craſſitudinem decoquitur.* Radix *cutẽ purgat. eruptiones papularũ reprimit. uulneribus ex aceto per ſe aut cum melle medetur. lienem abſumit. uitia cutis in facie, & alopecias emendat. eius decocto luxata, podagras, & capitis ulcuſcula, pernioneśque foueri congruum eſt. ipſáque in oleo uetere feruefacta, illito oleo, ulcera ad cicatricẽ perducit.* Cauata *radix oleo expletur, & cinere feruẽti imponitur, adiecto interdum* Tyrrhenicæ *ceræ momento, ut ſtrigmenti craſſitudinem unguentum contrahat, cũ primis utile pernionibus.* Radix, *ſcillæ modo, conciſa reponitur.* Narrant, *ad amatoria aſſumi contuſam, & in paſtillos diuiſam.* Naſcitur *in umbroſis, maximè ſub arboribus.*

Altera cyclaminus. Cap. CLVII.

EST *& altera cyclaminus, quam ciſſanthemon aut ciſſophyllon uocant: folijs hederæ, ſed minoribus: geniculatis caulibus, craſſíſque, circa uicinas arbores, capreolorum modo, ſe uoluẽtibus: flore candido, odorato: acinis hederæ mollibus, lenti guſtus, aliquantulum acris: radice ſuperuacua. naſcitur in aſperis.* Huius *acini, drachmæ unius pondere poti, cum uini albi cyathis duobus, quadraginta diebus, lienem per urinam & aluum abſumunt. ad orthopnœam bibitur. reliquias à partu purgat.*

Dracunculus. Cap. CLVIII.

DRACVNCVLVS *folio conſtat hederaceo, magno, candidis notis inſigni: caule recto, bicubitali, uerſicolore, maculis reſperſo purpureis, ita ut anguem planè referat, baculi craſſitudine. fructus ſummo caule racematim cohæret, colore primum herbaceo, & cũ ematuruit, croceo, guſtu feruens, mordáxque: radice aliquantulum rotunda, bulboſa, aro nõ abſimili, tenui obducta cortice. Naſcitur in ſepibus umbroſis. Seminis ſuccus cũ oleo inſtillatus, aurium dolorem mitigat. naribus etiã ex lana impoſitus, polypum abſumit. carcinomata illitu ſiſtit. triginta eius grana, ſi in poſca bibantur, abortus inferunt. odorem aiunt poſtea quàm flaccidi flores emarcuerunt, conceptus adhuc teneros enecare. Radix excalfacit. orthopnœis, ruptis, uulſis, tuſſi, deſtillationibus, auxiliatur. humores pectoris excreatu faciles reddit, ſiue cocta toſtáque cum melle, aut per ſeſe edatur, ſiue farina eius ex melle delingatur. urinam pellit. uenerem excitat, cum uino pota. phagedænas ulcerum, & quæ cacoëthe uocãtur, trita cum melle & bryonia alba, expurgat, & ad cicatricẽ perducit. collyria ex ipſa ad fiſtulas & eijciendos partus fieri ſolent. qui radice ſuas manus perfricuerunt, à uiperis feriri negantur. illita ex aceto, uitiligines emaculat. Folia recentibus uulneribus, linamentorum uice, conuenienter imponuntur. decocta in uino pernionibus appoſuiſſe prodeſt. caſeus folijs*

inuolutus, à putredine defenditur. Succus radicis ad nubeculas, albugines, & oculorum caligines conuenit. Radix cruda coctáue, ad ſanorum uſus, pro olere recipitur. in Gymneſijs inſulis, quæ Baleares uocantur, coctam radicem cum melle multo, in conuiuijs placentarum loco offerunt. Radix meſſibus effoditur, lotáque fruſtatim conciditur, & lino traiecta, ſiccatur in umbra, & ita reconditur.

Arum. Cap. CLIX.

ARON, *apud Syros lupha uocitatum, folia emittit dracunculi, ſed longiora, & paucioribus diſtincta maculis: caulem ſuppurpureum, dodrantalem, piſtilli ſpecie. à quo croceum ſemen exit. radice dracunculi alba. quæ decocta eſtur, utpote cùm minus acris ſit. Folia ad eſum condiuntur, & arida per ſe, decocta manduntur. Radix, ſemen, & folia, dracunculi uires habent. priuatim radix ex fimo bubulo podagris illinitur, & dracunculi more reponitur. in totum, ob mitiorē eius acrimoniam, in cibum expetitur.*

Ariſarum. Cap. CLX.

ARISARVM *exigua herbula eſt, cuius radix oleæ magnitudinē implet, lōgè maioris quàm aron acrimoniæ. Vnde illitu nomas ſiſtit. fiunt collyria ex ea, ad fiſtulas efficacia. illitu radicis, genitale animalis cuiuſcunque in perniciem agitur.*

Haſtula regia. Cap. CLXI.

HASTVLA *regia uulgaris notitiæ eſt, folijs maioris porri: caule læui, ferente in cacumine florem, quem anthericon appellant. radices ſubiacent oblõgæ, rotundæ, glandibus ſimiles, guſtu acres. Quæ excalfaciunt. urinas & menſes epotæ ciunt. lateris doloribus, ruptis, conuulſis & tuſſibus, drachmæ pondere potæ ex uino, medentur. Ea uerò uomitiones adiuuat, ludicri tali magnitudine commanducata. à ſerpente demorſis datur aptiſſimè, uerùm trium drachmarum pondere. folijs, florib⁹ & radice ex uino, morſus illinire oportet. item ulcera ſordida & depaſcentia. mammarum quoq; & teſtium inflãmationes, tubercula, furunculóſq;, decoctis in fæce uini bulbis. recentibus inflammationibus ex polenta auxiliatur. Radicis ſuccus adiecto uetere uino dulci, myrrha & croco decoquitur, fitq; perquã utile oculis medicamentum. ad purulentas aureis per ſe, cum thure, melle, uino & myrrha tritus, prodeſt. in contrariam aurem infuſus, dentium dolorẽ mitigat. Cinis è radice illitus, alopecias ad pilũ reducit. Oleũ in excauatis radicibus igni decoctũ, illitu exulceratis pernionibus & ambuſtis igni, conducit. ſurditati, inſtillatum in aurem, auxiliatur. Candidam uitiliginem, linteo antea perfrictam in ſole, illita radix emendat. Semen floréſque in uino poti, ſcolopendræ & ſcorpionum uenenis, mirum in modum reſiſtunt. aluum purgant.*

Bulbus eſculentus. Cap. CLXII.

ESCVLENTVS *bulbus uulgo cognitus, à nobis eſtur. ſtomacho & aluo utilis rufus, qui & ex* Aphrica *defertur. amarus uerò & ſcillinus, ſtomacho aptior eſt, & concoctionem adiuuat.* Bulbi *omnes acrimoniam habent. excalfaciunt. uenerem ſtimulant. linguam tonſilláſq; exaſperāt. multum alimenti præbent. carnes creant. inflationem pariunt. luxatis, fractis, articulorum doloribus efficaciter illinuntur. ſpicula extrahunt. gangrænas & podagras ex melle aut per ſeſe, hydropicorū tumores, & canum morſus cum melle & piperis polline illiti cohibent. ſudores compeſcunt. ſtomachi dolores mitigant. furfures & ulcera quæ in capite manant, cum toſto nitro abſtergunt. ſugillata uaróſque per ſe aut ex oui luteo, & lentigines cum melle uel aceto, emendant. fractis auriculis unguibúſque, ex polenta medentur. ijdem calidis cineribus torrefacti, tollunt ficus: item cum cinere è mænarum capitibus, impoſiti. cremati uerò & cum alcyonio miſti, uitia cutis in facie, atráſque cicatrices, in ſole illiti, emaculant. faciūt ad rupta, ſi cum aceto cocti edantur.* Sed *copioſiore eorum cibo abſtinendum. quoniam neruos tentant.*

Bulbus uomitorius. Cap. CLXIII.

BVLBVS *quem uomitorium uocant, folia habet lentiora multo & longiora quàm bulbus*

eſculentus:radicem ſimilem,cortice nigro. Ea radix manſa,aut decoctum eius potum,ueſicæ malis medetur.uomitiones mouet.

Scilla. Cap. CLXIIII.

SCILLA uim acrem atque feruentem habet.aſſatam ad multa utiliorem eſſe conſtat.Polline ad cruſtam ſubacto,aut luto oblita, in clibanũ conijcitur,aut carbonibus obruitur,donec obducẽs cruſta ſufficiẽter intoſta fuerit.qua exempta,ſi nõ emolleſcat,altero polline ſimili, aut luto circulinitur, & eadem quæ prius fiunt. nam quæ ita non aſſatur,interaneis maximè noxia eſt.Torretur itẽ in olla,indito operculo, quæ in furnum demittatur.Sumi etiam ſolet quod maximè eſt medium, direptis uiuo tenus tunicis.quod fruſtatim conſectũ coquitur,mutata ſæpius aqua, donec ipſa nec amaritudinẽ nec acrimoniã habeat,traiectaq; lino fruſta ſiccantur in umbra, ita ut ne ulla quidem parte ſe contingãt. his ſcillæ ſegminibus ad oleum, uinũ,aut acetũ ſcillinũ utimur. Ad rimas pedũ,interna pars crudæ ſcillæ in oleo feruefacta, aut cũ reſina liquefacta,imponitur.decocta in aceto demorſis à uipera, cataplaſma eſt. ad ſingulas aſſæ parteis adiectis octonis toſti ſalis, cochlear unum aut alterum damus ieiunis, ad emolliendam aluum.in potu autem & odoratis medicaminibus, & quibus urinam ciere uolumus, hydropiciſque & ſtomachicis,quibus innatat cibus, regio morbo, torminibus, in tuſſi uetere, ſuſpirioſis,& ore

reijcientibus, tres obolos, in delinctu ex melle ſumpſiſſe ſatis eſt. coquitur cum melle, & eſtur eorundem gratia, maximè ut concoctionem adiuuet. ſtrigmenta per aluum extrahit. cocta, & ſimili ſumpta modo, eoſdem præbet effectus. ſed cauendus ſcillæ uſus, his qui inteſtinum ſentiunt ulcus. ad penſiles uerrucas & perniones, toſta efficaciter illinitur. Tritum ſemen & in carica aut melle deuoratum, aluum emollit. Scilla tota in limine ianuæ ſuſpēſa, mali medicamēti noxā arcet.

De Pancratio. Cap. CLXV.

PANCRATIVM, *quod aliqui ſcillā appellāt, radice eſt magni bulbi, ſubrufo colore, aut ſup purpureo, guſtu amaro ac feruēte: folijs lilij, ſed lōgioribus. Scillæ uires & præparationē habet. eodémq; pōdere in morbis efficaciter aſſumitur. cui tamē mitior q̃ ſcillæ facultas ineſt. Radicis ſuccus cū erui farina digeritur in paſtillos, qui hydropicis ſplenicíſq; cū hydromelite, cōmodiſſimè dātur.*

Capparis. Cap. CLXVI.

CAPPARIS *aculeatus frutex eſt, qui in terra ſtratus magis in orbē euagatur. ſpinas, ut rubus, habet, in hamū modum aduncas: folia mali cotoneæ, rotunda: fructū oleæ ſimilē. qui cū dehiſcēs pāditur, florē candidū ꝓmit. quo excuſſo, nōnihil glandis oblongæ figura inuenitur, quod apertum grana acinis punicorū ſimilia oſtēdit, parua, rubicūda. radices lignoſas ſpargit, grādes numeroſáſq;.*

Tenui ſolo, aſperíſque locis, in inſulis & iuxta ruderaa naſcitur. caulis, & fructus, cibi gratia condiuntur. aluum turbat. ſtomacho aduerſatur. ſitim gignit. cocta tamẽ ſtomacho quàm cruda utilior eſt. fructus drachmis duabus in uino potus, quadraginta diebus, lienem abſumit. & urinam, cruentúmque excrementum emittit. bibitur utiliſſimè in coxarum doloribus, & neruorum reſolutione, item ruptis & conuulſis. menſes ciet. caput purgat. Dentium dolorem ſedat ſemen ex aceto decoctum, colluto inde ore. Aridus radicis cortex ad eadem proficit. ulcera omnia uetera, & ſordida, & quæ occalluerunt, expurgat. lienoſis cũ farina hordei illinitur. dẽte demorſa, dolori eius auxiliatur. cũ aceto trita, uitiligines albas abſterget. Radix foliáque intrita, ſtrumas, ac duritias diſcutiunt. Aurium uermiculos infuſus ſuccus enecat. Aphrica, & præſertim Marmarica capparis, uehementer inflat. Apula uomitus facit. & quæ à Libyco, & quæ rubro mari defertur, mirum in modum acris eſt. ſiquidem in ore puſtulas excitat, gingiuáſque oſſe tenus exeſt. quare in cibis non ab re damnatur.

Lepidium. Cap. CLXVII.

LEPIDIVM *aliqui gingidium uocant. herbula uulgo nota. muria cum lacte ſeruatur. Vis foliorum acris & exulcerans. quapropter iſchiadicis trita, præſentiſſimum eſt auxilium, ſi cum helenij radice, quarta parte horæ, illinatur. lienoſis*

ſimili modo prodeſt. lepras eximit. Radix appenſa collo, dolore dentium liberare exiſtimatur.

Ranunculum. Cap. CLXVIII.

COMPLVRA ranunculi genera. uis tamen omnibus una, acris, & uehemẽter exulcerans. Nã unum coriandri folijs conſtat, latioribus, ſubalbidis, pinguibus: flore luteo, interdũ purpureo: caule gracili, cubitum alto: radice alba, exigua, amaráque, multis capillamentis, hellebori modo, fibrata. naſcitur in limitibus humidis. Alterum lanuginoſius, longiori caule, pluribus foliorum inciſuris, plerunque in Sardinia proueniens, quam acerrimum. quod ſylueſtre apium appellant. Tertium minimum, odore graui, flore aureo. Quartum huic ſimile, flore lacteo. Folia, flores & cauliculi recentes, illitu exulcerant, & cruſtas non ſine dolore gignunt. quare ungues ſcabros extricant. ſcabiem eximunt. ſtigmata delent. formicantes uerrucas, & penſiles, alopeciáſque pauliſper illita, tollunt. tepente decocto perniones fouentur. ſicca radix, tritáque, ſternutamenta ciet, naribus admota. dentium dolorem appenſa leuat, ipſos tamen frangit.

Anemone. Cap. CLXIX.

DVO anemones genera. unum ſylueſtre. alterum in cultis naſcens. Cuius multæ ſpecies. una phœniceum florem profert. altera candicantẽ, aut lacteum, aut purpureum. harum folia coriandro

ſimilia, tenuioribus prope terram diuiſuris: caules lanuginoſi, tenues, in quibus flores, ut papaueris, & in medio capitula nigra, aut cœrulea: radix oleæ magnitudine, aut amplius paulo grandeſcit, ferméque geniculis quibuſdam cingitur. Syluestri amplitudo prorſus maior, latioráque folia, & duriora: oblongius caput: flore puniceo, tenuibus, & multis radicum capillamentis. Acrior eſt, quæ nigra habet folia. Vis utriuſque acris. ea de cauſa ſuccus naribus infuſus, purgat caput. commanducata radix pituitam trahit. decocta in paſſo & illita, medetur oculorum inflammationibus. cicatrices eorundem & hebetudines emendat. ſordida ulcera abſtergit. folia, & caules, ſi cum ptiſana decocti edantur, copiam lactis præbent. menſtrua ciunt, uellere appoſita. Illita quoque lepras eximunt. ſunt qui errore ducti, argemonen nominari eupatorium putent. quoniam à ſylueſtri anemone, argemonen & papauer quod rhœada appellant, de quo inter papaueris genera referemus, propter colorum cognationem in floribus, diſtinguere non poſſunt. uerùm papauer & argemone colore minus ſaturato ſpectantur, & utraque tardius floret. quinetiam argemone croceum ſuccum, guſtu admodum acrem, reddit: rhœas uerò cādidiorem & acrem. inſuper anemone & rhœadi capitula ſylueſtris papaueris ſimilia inſunt, ſed in anemone ſupernè craſſiuſculū, in rhœade ſubanguſtius. Anemones genera nec ſuccum remittunt, nec calyces habent, ſed quaſi aſparagi cacu-

men. in aruis illa ſæpius enaſcuntur.

Argemone. Cap. CLXX.

ARGEMONE in totum ſylueſtri papaueri ſimilis eſt. folia habet anemones, diuiſa: florem puniceum: caput in cauliculo papaueris rhœadis, oblongius, & ſummis partibus latum: radicem rotundam. ſuccum croci colore, acrem, dimittit. Argema & nubeculas expurgat. folia illitu inflammationes compeſcunt.

Anagallis. Cap. CLXXI.

DVO anagallidis genera. quæ tantum flore diſtant. nam quæ cœruleo flore eſt, fœmina dicitur: mas, quæ phœniceo. Frutices ſunt parui, in terra iacentes, folijs in quadrangulo caule puſillis, ſubrotundis, ad helxinæ folia accedentibus: ſemine rotundo. Vtraque mitigandi uim habet. inflãmationem arcet. adactos corpori aculeos extrahit. nomas cohibet. Succus caput gargarizatu purgat. & naribus infuſus, dolorem dentium lenit, ſi in aduerſam narem inijciatur. argema cum melle Attico emendat. retuſæ oculorum aciei auxiliatur. cõtra uiperarum morſus, iocineris & renum uitia, ſi ex uino bibatur, prodeſt. Tradũt eam quæ cœruleum ædit florem, prociduam ſedẽ reprimere: quæ uerò phœniceum, illitu euocare.

Hedera. Cap. CLXXII.

HEDERA differentias multas in ſpecie ſor-

titur, ſummas autẽ genere treis. Nam *quædã can-dida eſt. altera nigra. tertia helix. candida, fructũ fert candidũ: nigra, nigrum, aut croci æmulũ, quã uulgus* Dionyſiam *uocat. helix fructum nõ gignit, ſed tenues habet uiticulas, & folia parua, angu-loſa, & rubra.* Hedera *omnis acris eſt, & adſtrin-gens. neruos tentat. flos trium digitorum carptu, facit ad dyſentericos, in uino bis die potus. am-buſtis cum cerato tritus illinitur. recentia folia ex aceto cocta, aut cruda cum pane detrita, lienes ſa nant. foliorum & corymborum ſuccus, cum irino unguento, melle aut nitro, naribus infunditur. & contra ueteres capitis dolores, caput eo cum aceto & roſaceo perfundi utile eſt. purulentis auribus, aut dolẽtibus, cũ oleo medetur. nigræ hederæ ſuc-cus, aut epoti corymbi, corpus infirmant. mentẽq; turbant largius ſumpti. acini quinque triti, calfa-ctíque in punici mali cortice cum roſaceo, ſi inſtil lentur à cõtraria aure, dolorem dentium mitigãt. denigrãt capillum, illiti corymbi. folia in uino de-cocta illinuntur omnium ulcerum generi, etiam ſi cacoëthe ſint. uitia cutis in facie & ãbuſta ſanãt, uti antea diximus, decocta. mouẽt menſes triti & ſubditi corymbi. ijdem poti, poſt purgationes fœmi narum, drachmæ pondere, concipiendi ſpem adi-munt. pediculus foliorum melle irrigatus, ac uul-uæ inditus, menſtrua & partus extrahit. inſtil-latus ſuccus putrida tædia narium, graueolen-tiámque emendat, & ſanitati reſtituit. lachryma hederæ pſilothrum eſt. illitu pediculos enecat. ſuc-*

cus radicum in aceto potus, contra phalangia prodeſt.

Chelidonium. Cap. CLXXIII.

CHELIDONIVM *maius, caule eſt gracili, cubitali aut altiore, agnatis folioſis: folijs ranunculi, multis, mollioribus tamẽ, & colore cæſijs: flore uiolæ albæ, ſecundũ ſingula folia prodeũte. in eo ſuccus croci, mordax, acris, & aliquãtulum ſubamarus, grauiter olẽs. radix ſupernè ſingularis, infernè in multa crocea capillamenta fibratur. ſiliqua, ceu corniculati papaueris, tenuis, in metæ figuram longa: in qua ſemen papauere maius recluditur. Succus in æreo uaſe, cũ melle prunis decoctus, oculis claritatem adfert. Folijs, caule, radice, ſuccus exprimitur ineunte æſtate, & ſiccatus in umbra digeritur in paſtillos. Radix cum aniſo & uino albo pota, medetur regio morbo, & ulceribus quæ ſerpunt. impoſita cum uino, aut manducata, dentium dolorẽ ſedat. Hoc nomẽ ſibi uidetur uendicaſſe, ꝙ aduẽtu hirundinũ exoriatur, & diſceſſu emarceſcat. Sũt qui narrãt, hirũdines matres excæcatis pullis admota herba uiſum reſtituere.*

Chelidonium minus. Cap. CLXXIIII.

CHELIDONIVM *minus, quod triticum ſylueſtre aliqui nuncuparũt, herbula pediculis ab radice pendens, ſine caule: folijs hederæ, multo rotundioribus, & minoribus, teneris, & ſuppinguibus. radices habet ex eodem callo complures, pu-*

ſillas, in granorum tritici modum acervatim cō-geſtas. quarum tres aut quatuor in longitudinem exeunt. Iuxta *aquas & lacus naſcitur.* Vis *ei acris. & anemones modo, ſummam cutem exulcerat. pſoras & ſcabros ungues eximit. ſuccus radicibus expreſſus ad purgandum caput, naribus infunditur. decoctum eius cum melle gargarizatum, magnificè id præſtat. & omnia pectoris uitia extrahit.*

Othonna. Cap. CLXXV.

OTHONNAM *aliqui maioris chelidoniæ ſuccum eſſe aiunt, quidam glaucij, alij ſuccum floribus corniculati papaueris expreſſum. alij permiſtos cœruleæ anagallidis, hyoſcyami, & papaueris ſuccos, eſſe contendunt . alij* Troglodyticæ *cuiuſdam herbæ ſuccum, quæ othonna uocatur: naſcíque eam in eo* Arabiæ *tractu qui ad* Aegyptū *ſpectat.* Othonna *folijs erucæ, perforatis cribri modo, & ueluti à tinea deroſis, ſquallore obſitis, paucis: flore croci, latifolio. quare quidam anemones ſpeciem eſſe putauerunt.* Extractus *ſuccus oculorum medicamentis adijcitur, ubi expurgare eſt opus. mordet enim & abſtergit omnem caliginem, quæ oculis offunditur.* Tradunt *humorem quendam ex herba emanare, qui elotus, ſemotis calculis, in paſtillos ad eadem degeritur.* Aliqui *tamen affirmant, lapidem eſſe* Aegyptium, *in* Thebaide *naſcentem, exigua magnitudine, æreo colore, guſtu cū feruore quodam & adſtrictione, mordaci.*

Auricula muris. Cap. CLXXVI.

MVRIS *auricula, quam myoſotida uocant, herba eſt caulibus pluribus ab una radice, aliquatenus ab imo rubentibus, & concauis: folijs anguſtis, oblongis, dorſo acuto, elato, nigricantibus, per interualla aſſiduè geminatis, atque in mucronem deſinentibus*, & tenuibns *cauliculis* ex *alarum ſinu* prodeuntibus: *flore, ut anagallidis, cæruleo:* radix digitali craſſitudine, *multis capillamentis fibrata*. Radix illita *ægilopia ſanat*. Sūt qui alſinē, *muris auriculam uocitent*.

Glaſtum. Cap. CLXXVII.

SATIVVM *glaſtum quo infectores lanarum utuntur, folium habet plantagini ſimile, uerùm pinguius nigriúſque. cuius caulis duûm cubitorum altitudinem excedit*. Illita *folia tumores omneis diſcutiunt. cruenta uulnera glutinãt. ſanguinis profluuia ſiſtunt. ignem ſacrum, phagedænas, putreſcentia ulcera, & quæ ſerpunt, ſanant*.

Sylueſtre glaſtum ſatiuo ſimile eſt. folia fert *maiora, lactucaceis* proxima : *caules prætenues, multifidos*, quadam *tenus rubentes. in quorum cacumine* folliculi *multi dependent, quandam lin guarum effigiem referentes, in quibus ſemen: flore tenui, luteo.* Eadem *quæ & ſuprà dicta præſtat. potu & illitu lienoſis auxiliatur.*

Telephium. Cap. CLXXVIII.

TELEPHIVM *herba portulacæ ſimilis &*

caule & folijs, habens gemina tubercula, à ſingulis radicum geniculis enaſcentia : à quibus rami ſeni ſepteníue fruticant, à radice referti cœruleis folijs, craſſis, lentis, carnoſis: flore luteo, aut candido. Naſcitur in cultis, & maximè inter uites. Tempore uerno folia ſenis horis illita, albam uitiliginem ſanant. ſed poſtea hordeacea farina illini debet. perunctam ex aceto etiam in ſole uitiliginem tollunt. ſed ubi inaruerunt, abſterguntur.

SECVNDI LIBRI FINIS.

Pedanij Dioſco RIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIber tertius, Ioanne Ruellio ſueſſionenſi interprete.

SVPERIORIBVS chariſſime Aree commẽtarijs, tradidimus de aromatibus, unguentis, oleis, arboribus, earum fructibꝰ & lachrymis: item de animalibus, cerealibꝰ, oleraceis, & herbis acrimonia præditis. In hoc autem tertio radices, ſuccos, ſemina, herbas, & quæ uernacula & inter ſe cognata cenſentur, quæq; pluribus ſcatent remedijs, proſequemur.

Agaricum. Cap. I.

AGARICVM radix fertur laſerpitij ſimilis, ſed facie ſumma ſolutior, & rariore fungoſóq; toſta cõtextu. Duo eius genera. fœmina, quæ præfertur, rectis intus uenarum diſcurſibus cõſtat. mas rotundus eſt, & undique compactior. Vtriq; guſtus in initio dulcis, mox in amaritudinem tran-

ſit. gignitur in Sarmatiæ regione, quæ Agaria dicitur. Sunt qui radicem eſſe plantæ affirment. alij ut fungos naſci in arborum caudicibus, quadam putredine. Gignitur in Galatia Aſiæ, & Cilicia, in cedris. ſed friabile & infirmum. Adſtringendi calfaciendíque naturam habet. efficax eſt contra tormina, cruditates, & rupta. prodeſt itidem contuſis, & ab alto deuolutis. datur duobus obolis in uino mulſo, febrim non ſentientibus: febriculoſis uerò, in aqua mulſa. arquatis quoque, ſuſpirioſis, iocineris, renúmque uitio laborantibus, dyſentericis. item ſi urina ægrè reddatur, ſi uuluæ ſtrangulatus urgeat, ſi pallor mẽbra decoloret, drachma una dari ſolet: ſi tabes infeſtat, ex paſſo: ſi lien negotium exhibet, ex aceto mulſo. ſi diſſolutio ſtomachi eſt, ita ut cibi tenax non ſit, manditur, & ſine ulla humoris ſorbitione deuoratur. ſimili modo acida ructantibus propinatur. ſanguinis reiectiones ſiſtit, tribus obolis ex aqua ſumptum. facit ad coxendicum & articulorum dolores, & comitiales morbos, ſi cũ aceto mulſo, pari põdere aſſumatur. menſes ciet. fœminis, quas inflatio uuluæ uexat, utiliter æquali modo datur. horrores ſoluit datũ ante febriũ acceſſiones. aluũ purgat drachma una aut altera, ſi cũ aqua mulſa bibatur. uenenorũ antidotũ eſt denarij inſtar, cũ diluta potione ſumptũ. ſi ſerpẽtes ictũ uibrarũt, morſúmq; ſubfixerũt, tribus obolis ex uino potũ, mirè auxiliatur. in ſumma, internis omnibus uitijs conuenit, pro uiribus & ætate datum, nunc ex aqua, nunc ex uino: ijs

ex aceto mulſo, alijs ex aqua mulſa.

Rhaponticum. Cap. II.

RHA, *aliqui rheum,* Latini *rhaponticũ uocãt, prouenit in ijs quæ ſupra* Boſphorũ *ſunt regionibus, ex quibus affertur.* Radix *nigra, cẽtaurio magno ſimilis, ſed minor & rufior, fungoſa, aliquantũ leuis, ſine odore.* Optimũ habetur quod teredines non ſenſit, *ſi guſtatu cum remiſſa adſtrictione lenteſcat,* manducatúmque colorem reddat pallidum, *aut ad crocum inclinantem.* Id epotũ facit *ad inflationes, ſtomachi imbecillitatẽ, & omne genus dolores, ad cõuulſa, lienoſos, hepaticos, tormina, ad renũ, ueſicæ, & pectoris uitia, aduerſus intenta præcordia, & uuluæ mala, coxendicum dolores, ſanguinis excreationes, ſuſpiria, ſingultus, dyſenterias, & cœliacorum affectus, contra febrium circuitus, & uenenatorum morſus. datur in ſingulis ualetudinibus eodem quo agaricum pondere, & cum eiſdem liquoribus. ſi febri careant, in mulſo: ſin aliter, ex aqua mulſa. ſi tabem experiuntur, ex paſſo. ſi lienis exercet, in aceto mulſo. ſi diſſolutio eſt ſtomachi, id eſt cum cibi tenax nõ eſt, manditur, & ſine ſorbitione ulla deuoratur. liuentia lichenáſque tollit, cum aceto illitũ. inflammationes omneis ueteres ex aqua oblitũ diſſipat. ſumma eius uis adſtringens, cum aliquãto calore.*

Gentiana. Cap. III.

GENTIANAE *inuẽtio prima aſſignatur* Gẽ-

tio Illyriorum regi, à quo cognomẽtum habuit. folijs partim proximè radicem, iuglandi plantaginíue ſimilibus, ſubrubris, partim à medio caule, & præſertim iuxta cacumẽ, paulum diſſectis: caule cauo, & læui, digiti craſſitudine, geniculato, & ex interuallis maioribus foliato, binûm ſæpe cubitorũ: ſemine in calycibus lato, ſine pondere, aeroſo, ſatis ad ſphõdylij ſemẽ accedẽte: radice longæ ariſtolochiæ, craſſa, amara. Naſcitur in ſublimibus montiũ iugis, umbroſis locis, aquoſíſq;. Vis radicis excalfactoria, & adſtringens. cõtra morſus ſerpentiũ, duabus drachmis, cũ pipere, ruta & uino pota, auxiliatur. extracti ſucci drachma, laterũ doloribus, & ex ſublimi deturbatis, ruptis, & cõuulſis, prodeſt. hepaticis & ſtomachicis, pota cũ aqua ſubuenit. radix collyrij modo ſubdita, partus eijcit. impoſita, ut lycium, uulneraria eſt, & ulcerum cuniculatim depaſcentium medela. ſuccus præcipuè eodẽ effectu prodeſt. oculis inflãmatione laborãtibus illinitur. pro meconio collyrijs acribus immiſcetur. radix uitiliginẽ abſterget. Succi extrahẽdi ratio hæc eſt: Cõtuſa radix quinque diebus aqua maceratur. poſtea in eadem tantiſper decoquitur, dum extent radices. & ubi refrixit aqua, linteo excolatur. mox diſcoquitur, dũ mellis craſſitudo fiat: fictilíque reconditur.

Ariſtolochia. Cap. IIII.

ARISTOLOCHIA nomẽ ex eo ſibi adoptauit, quod exiſtimetur optimè puerperis opitulari.

Tria eius genera traduntur . rotunda,quæ fœmina uocatur,folijs hederaceis,præſtanti odore,cum acrimonia,mollibus,ſubrotūdis, multis ab una radice germinibus,prælongíſque palmitibus : floribus cādidis,pilei ſimilitudine,in quibus quod rubrū eſt,grauiter olet. Lōga,maſcula appellatur, nonnullis dactylitis, longiore quàm rotunda folio:tenuibus ramulis,dodrantalibus:flore purpureo,grauiter olente,qui marceſcens in pyri ſimilitudinē turbinatur.radix rotundæ,in orbē conglobata,rapi modo. longæ uerò radix digiti craſſitudinem , & dodrantis longitudinem implet, nonnunquam paulo maiorem.ambæ colore intus buxeo, guſtu amaro, & graui. Eſt etiamnum tertia longa,quæ clematitis uocatur, ramulos habens tenues,refertos folijs ſubrotundis,minori ſemperuiuo ſimilibus:flores rutæ:radices longiores, tenues,craſſo cortice odoratóque ueſtitas,priuatim unguentorum ſpiſſamentis conuenientes . Rotunda cæteris uenenis reſiſtit.Longa uerò aduerſus angues & uenena,drachmæ pondere ex uino bibitur,& illinitur.pota cum pipere & myrrha,menſes,partus, & omnia uuluarum onera eijcit.eadē efficit ſubdita in peſſo. Rotunda ad eadem pollet.inſuper ſingultibus, ſuſpirijs,horroribus,lieni, conuulſis,laterum doloribus,pota cum aqua,ſingulariter auxiliatur.aculeos & ſpicula extrahit. oſſium ſquāmas illitu adimit.ulcera putrida exeſt,& ſordida expurgat . caua cum iri & melle explet.gingiuas & dētes extergit. Clematitis ad

eadē pollere creditur. uiribus tamen inferior eſt.

Dulcis radix. Cap. V.

DVLCIS radix plurima gignitur in Cappadocia & Ponto. fruticoſa eſt, ramis binûm cubitorum altitudine aſſurgentibus: folijs lentiſci, denſis, pinguibus, tactúq; gummoſis: flore hyacinthi: fructu pilularum platani magnitudinis, aſperiore, qui ſiliquas lentium modo habet, rufas & paruas: radicibus longis, ut gentianæ, coloris buxei, ſubacerbis & dulcibus, quæ denſantur in ſuccū, lycij exemplo. Is in arteriæ ſcabritia efficax habetur. uerùm oportet ut linguæ ſubditus eliqueſcat. æſtuanti ſtomacho, thoraci, ac iocineri conuenit. ſanat ueſicæ ſcabiem, & renum dolores, cum paſſo potus. idem eliquatus ſitim ſedat. uulneribus illitus accommodatur. cōmanducatus ſtomacho prodeſt. recentis radicis decoctum ad eadem conuenit. eiuſdem farina pterygijs commodiſſimè inſpargitur.

Centaurium magnum. Cap. VI.

CENTAVRIVM magnū folia habet iuglādis, oblōga, uiridi braſſicarū colore, ſerrata in ambitu: caulē, ceu rumicis, binûm aut ternûm cubitorum, multis ab radice adnatis, in quibus capita, ceu papauerum, in rotunditate oblōga: flos cœruleus: ſemen cnico ſimile, ceu laneis floccis quibuſdam inuolutū: radix craſſa, grauis, ſolida, tripedalis, ſucco prægnans, cum adſtrictione aliqua

& dulcedine acris, & rubeſcẽs. Amat ſolũ pingue & apricum, ac ſyluas & colles. copioſiſſima eſt in Lycia & Pelopõneſo, in Arcadia, Helide & Meſſenia, pluribúſque locis circa Pholoën, Lyciam & Smyrnam. Radix conuenit ruptis, conuulſis, pleuriticis, ſpirandi difficultati, ueteri tuſſi. ſanguinẽ expuentibus, drachmis duabus trita datur, ſi febris ſit, in aqua: cæteris, in uino. item ad tormina, & uuluæ dolores. ramenta eius in collyrij formã uuluæ ſubdita, mẽſes atq; partus extrahũt. ſuccus eadem præſtat. uulneribus prodeſt. nam recens tuſa, aut arida antè madefacta, ea glutinat & coniungit. carnes coaleſcũt, ſi tuſa ſimul decoquatur. In Lycia ſuccum exprimũt, quo pro lycio utũtur.

Centaurium minus. Cap. VII.

CENTAVRIVM, *limneſion aliqui uocauere, quoniã rigua amet loca. herba origani aut hyperici ſimilis, caule anguloſo, palmũ excedẽte: flore lychnidis, è puniceo in purpurã uergente: folijs rutæ, prælõgis & paruis: fructu tritico ſimili: radice puſilla, læui, & ſupuacua, quæ guſtãti amaritudinẽ adfert. Herba recẽs tuſa, ſuo illitu uulnera cõglutinat. uetera ulcera purgat, & cicatrice obducit. bilẽ craſſóſq; humores ꝑ aluũ exigit, ſi decocta deuoretur. ius decocti iſchiadicis conueniẽtiſſimè infunditur. trahit enim ſanguinem, & dolorẽ leuat. ſuccus oculorum medicamẽtis perq̃ utilis. ſiquidẽ cum melle caliginem oculorum expurgat. in uellere appoſitus, mẽſes & partus extrahit. epo-*

tus peculiariter neruorum uitijs ſuccurrit. Succi extrahendi ratio: Legitur herba ſemine prægnãs, & diebus quinque madefacta, decoquitur donec ſuperemineat aquæ. mox ubi refrixit, linteolo exprimitur. & eiecta herba, iterum decoquitur, uſque dum mellis craſſitudinem habeat. Nõnulli eã recentem grauidámque contundunt, atque ſuccum fictili nõ picato exprimunt, & in ſole, lignea rude aſſiduè mouentes, inſpiſſant. quòd ſi quid concretum faucibus uaſis adhæreſcat, deradunt, reliquóque humori permiſcent. noctu diligenter operiunt. nanque ros nocturnus, liquores coaleſcere non ſinit. Quæ autem ſiccis radicibus aut herbis liquamenta exprimuntur, decocta, ut in gentianæ mentione retulimus, præparantur. ſed quæ ex corticibus humidis, aut contuſis herbis factitantur, in ſole, uti antè dictum eſt, coguntur. ſic è thapſia, ſic è mandragora, reliquiſque ſimilibus ſuccus, ſic ex acerbis uuis melligo elicitur. lycium tamen & abſinthium, hypociſtis & conſimilia, decocta, eo quo diximus modo, coguntur.

Chamæleon albus. Cap. VIII.

CHAMAELEO *albus, ixia ideo aliquibus uocatur, ꝙ quibuſdã in locis uiſcũ circa radicẽ eiꝰ inueniatur. quo ꝑ maſtiche utuntur mulieres. folia habet ſilybo aut carduo ſimilia, aſperiora, acutiora, nigróq; chamæleone ualidiora. caulẽ nõ promit. uerũ ex medio ſpinas, echini marini, aut cinaræ modo, erigit. flores purpureos, ueluti papporũ*

lanugines emittit: ſemen cnici ſimile: radicem in lætis collibus, craſſam: in mõtoſis uerò, graciliorẽ, in profundo albam, aliquatenus aromaticam, graui odore, dulcem. Quæ pota acetabuli menſura, latas interaneorum tineas pellit. bibitur autẽ in uino auſtero, cum origani ferueſacti ſucco. hydropicis commodiſſimè drachma in uino datur. etenim eos extenuat. contra difficultatem urinæ decoctũ propinatur. hauſta in uino, ſerpẽtium uenenis reſiſtit. occidit canes & ſues. mures item necat, ſubacta cum polenta aut aqua, & oleo madefacta.

Chamæleo niger. Cap. IX.

CAMAELEO *niger, folijs ſcolymo ſimilis eſſet, niſi minora, tenuioráque, ac rubro diſtincta uiderentur. caulem emittit dodrantalem, craſſitudine digitali, ſubrubrum: & in umbella flores ſpinoſos, tenues, hyacinthi æmulos, uerſicolores: radice craſſa, nigra, denſa, interdum exeſa, quæ diſſecta flaueſcit, & commanducata mordet. Prouenit in campeſtribus, ſiccis, & cliuoſis tractibus, & maritimis. Radix trita, addito atramenti ſutorij exiguo, cedrino oleo, & axungia, ſcabiẽ abigit. eadem, cùm ſibi ſulphur & bitumen aſciuit, & cocta in aceto illinitur, impetigines abſterget. decoctum collutione dentium dolorem mitigat. cũ pari pipere & cera oblita radix, dolenti denti auxiliatur. radice conciſa, & in aceto decocta, dentes fouentur. eos quoq; frangit, ſi ſcriptorio ſtylo feruens admoueatur. uitia cutis in facie, uitiliginéſq;*

eum ſulphure emendat. erodentibus medicamentis admiſcetur. phagedænas, tetráq; ulcera illitu ſanat. Quare chamæleo uocetur, à uarietate foliorum euenit. mutant enim cum terra colorem. hic uiridia, illic albicantia, aliubi cœrulea, nõnuſq̃ rubra inueniuntur.

Crocodilium. Cap. X.

CROCODILION *chamæleontis nigri figuram habet. Naſcitur in ſyluoſis, radice longa, leui, aliquãtum lata, odore, ut naſturtij, acuto. Feruefacta in aqua, & pota radix, ſanguinem copioſum per nareis pellit. datur lienoſis, eos euidenter adiuuans. Semen ei rotundũ ineſt, duplex uti ſcutum. quod ſuapte ui urinam ciet.*

Dipſacum, ſiue labrũ Veneris. Cap. XI.

DIPSACVM *aculeatarum generis eſt. caulem habet altum, ſpinis horridum, folijs lactucæ, ſpinoſis, binis, genicula ſingula complectentibus, prælongis, ceu quaſdã bullas intus & extrà aculeatas, in dorſi medio habentibus, concauo alarum ſinu, in quo imber aut ros aſſeruetur. unde dipſaci, quaſi ſitientis, nomen traxit. in cacumine caulis. ſingula ſurculis capitula inſunt, oblonga, echinata ſpinis. quæ arefacta, candida ſpectantur, diſſectáq; medulla tenus, uermiculos oſtendunt. Sanat rimas ſedis, fiſtuláſq;, ſi tuſa & decocta in uino radix, uſque dum ſit craſſitudo ceræ, immittatur. Medicamentũ ærea pyxide recondendũ. Aiũt*

formicationibus, uerrucíſque penſilibus remedio eſſe. Vermiculi capitulorum in folliculo alligati, collo aut brachio appenſi, produntur quartanis febribus remedio eſſe.

Spina alba. Cap. XII.

SPINA alba naſcitur in montibus & ſyluoſis. folia fert albi chamæleonis, anguſtiora, & cādidiora, aliquantum hiſpida, & aculeata: caulem ſupra bina cubita altum, pollicari aut ampliore craſſitudine, albicantem, intus cauum. in cacumine capitulum ineſt ſpinoſum, echini marini æmulū, ſed minus, & oblongum: flores purpurei, in quibus ſemen ceu cnicum, ſed rotundius. Huius radix pota, cœliacis, ſtomachicis, & iis qui cruenta extuſſiunt, efficax eſt. urinam cit. tumoribus illinitur. decocto eius dētes in dolore collui prodeſt. epotum ſemen conuulſis infantibus, & à ſerpente demorſis auxilatur. geſtatum pro amuleto, ſerpentes abigere traditur.

Spina Arabica. Cap. XIII.

ARABICAM ſpinam natura albæ ſpinæ ſimilem eſſe conſtat. ipſa ſiquidem ſtringit. ad ſanguinis reiectiones, menſium abundantiam, cæteráſque fluxiones radix etiamnum ualet. Prouenit in aſperis.

Carduus. Cap. XIIII.

CARDVVS, Græci ſcolymon uocant, folia

chamæleonis habet, aut albæ, ſpinæ, nigriora, & craſſiora. caulem lõgum ædit, glorioſum, capite ſpinoſo: radice nigra & craſſa. quæ illita graueolentiam alarum totiúſque corporis emendat. item ſi decocta in uino bibatur. copioſam autem urinam fœtidámq; expellit. herba cum recens tenereſcit, in olera, aſparagi modo, tranſit.

Poterium. Cap. XV.

POTERIVM, *Iones neurada uocant, largè fruticat, cortice obductum tenui, ſpinis horridum, lanugine ſpiſſa, ramulis longis, mollibus, lentis, tenuibus, tragacanthæ proximis: folijs paruis, rotundis: flore exiguo, candidi coloris: ſemine nullius uſus, ſed guſtu acuto & odorato. Naſcitur in aquoſis, & collibus. radices demittit binûm ternûmue cubitorũ, neruoſas, & firmas. quæ ꝓximè terrã reciſæ, dant ſuccũ gũmi ſimilem. tuſæ, præciſis neruis & uulneribus glutinandis illinũtur. decoctum quoq; eius neruorũ affectibus prodeſt.*

Acanthium. Cap. XVI.

ACANTHIVM *albæ ſpinæ ſimile, folijs aculeatis per extremitates, & lanugine araneoſa obductis. ex qua collecta & neta ueſtes bombicinis ſimiles texunt. Folia uel radices ad remedia opiſthotoni bibuntur.*

Acanthus. Cap. XVII.

ACANTHVS, *Romani pæderotam uocãt,*

naſcitur in hortis, petroſis, & riguis. folia habet multo lactucaceis latiora, & longiora, erucæ diuiſura, nigricantia, pinguia, læuia: caulem binum cubitorum, digitali craſſitudine, læuem, prope uerticem ex interuallis circundatum foliolis, ceu nucamenta quædam oblonga referentibus, ſpinoſis. è quibus flos prodit albus: ſemen oblõgum, luteũ: caput thyrſi ſpecie. radicibus nititur longis, mucoſis, rubris, & glutinoſis. Quæ uſtis igni & luxatis artubus illitæ ſubueniunt. potæ urinam ciunt, ſed aluum cohibent. ruptis, conuulſis, tabem ſentientibus, mirè proſunt. Naſcitur & ſylueſtris acanthus, ſcolymo ſimilis, aculeatus, breuior quàm ſatiuus, & is qui in hortis prouenit. cuius radix ad eadem ad quæ ſuperior efficax.

Anonis. Cap. XVIII.

ANONIS, quam aliqui ononida appellant, ramos habet fruticoſos, dodrante maiores, frequẽtibus geniculis cinctos, cauis alarum multis, capitibus rotundis, folijs lenticulæ, puſillis, ad rutæ aut pratenſis loti folia accedentibus, ſubhirſutis, odoratis, non iniucundè olentibus. Muria conditur, antè quàm ſpinoſa fiat. cibis gratiſſima. rami acutioribus ſpinis, & ueluti ſpiculis firmioribus horrent. radicem mittit candidam. Quæ excalfacit, & extenuat. huius cortex ex uino potus, urinam ciet. calculos comminuit. margines ulcerum erodit. radix cùm decoquitur in poſca, dolorẽ dẽtium collutione mitigat. decoctum eius potu hæ-

morrhoidas ſanare creditur.

Leucacantha Cap. XIX.

LEVCACANTHA, *prædita eſt radice cyperi, ualida & amara. Quæ mãducata dolorem dentium ſedat. ueteri laterum dolori, atq; iſchiadicis prodeſt, decocto cyathis tribus ex uino poto. eadem ruptis & conuulſis medetur. radicis epotus ſuccus eoſdem præbet effectus.*

Tragacantha. Cap. XX.

TRAGACANTHAE *radix lata & lignoſa, ſummo ceſpite nititur, unde ſurculos humiles, robuſtos, latiſſimè fundit, in quibus minuta folia, multa, nõnunq̃ tenuia exoriuntur, quæ ſub ſe ſpinas albas, rectas, & firmas occulunt. Eſt etiamnũ tragacantha, lachryma: quæ, uulnerata radice manans, concreuit. Præſtat pellucens, gracilis, læuis, ſyncera, & ſubdulcis. Cutis ſpiracula, ut gummi, obſtruit. huius increbuit uſus ad oculorum medicamenta, ad tuſſim, exaſperatas fauces, retuſas uoces, cæteráſque deſtillationes, cum melle in delinctu. ſubdita quoque linguæ liqueſcit. in paſſo madefacta, drachmæ pondere bibitur, contra renum dolorẽ, & ueſicæ roſiones, mixto cornu cerui uſto & eloto, aut ſciſſi aluminis momento.*

Eryngium. Cap. XXI.

ERYNGION *aculeatarum generis eſt. Cuius folia in principio, ſale condita, in cibos recipiũ-*

tur.lata autem ſunt,& extremo ambitu aſpera, guſtu aromatica. Eryngio, cum adoleuerit, complures ramulorum ſtriæ rubent. in quorum ſummitatibus globoſa capitula, durarū acutiſſimarúmque ſpinarū ambitu ſtellatim circūuallātur, quorum colos aliàs uiridis, aliàs albus, interdum cæruleus inuenitur. radix oblonga, lata, foris nigra, internè candida, pollicis craſſitudine, odorata. Naſcitur in aſperis & campeſtribus. Vim habet calfactoriam. pota menſes & urinas pellit. tormina inflationéſque diſcutit. cōtra iocinerum uitia, ſerpentium morſus, & hauſta uenena, cum uino prodeſt. bibitur aduerſus plurima, cum ſeminis paſtinacæ drachma una. appenſa illitáue, tubercula diſcutere proditur. pota cum hydromelite radix, opiſthotonicis & comitialibus medetur.

Aloë. Cap. XXII.

ALOES folium ſcillæ ſimilitudinem habet, craſſum, pingue, modicè latum, rotundum, retrorſus pandum. folia utrinque gerit, ex obliquo ſpinoſa, rariuſculè ſtriata, breuia & curta. caulis emittitur non diſſimilis antherico: flos albus: fructus haſtulæ regiæ cognatus. graui tota eſt odore, & guſtu amariſſima. radice una, ceu palo, in terram depacta. Plurima præpinguíſq; in India gignitur, ex qua coactus ſuccus affertur. Naſcitur etiam in Aſia & Arabia, in locis quibuſdā maritimis: & in inſulis, ut in Andro, nō ualde ſucco extrahēdo idonea, ſed ad glutinanda

uulnera ſanè quàm utilis, ſi detrita illinatur. Duo *ſucci genera. quoddam arenoſum, quod ſedimentũ puriſſimæ eſſe uidetur. alterum ad iocineris imaginem uergit.* Eligi *debet boni odoris, ſyncera, quæ nihil doli ſenſit, nitida, calculorum expers, rufi coloris, friabilis, ac iocinèris modo coacta, facilè liqueſcens, eximiæ amaritudinis. improbatur nigra & fractu contumax.* Gũmi *eam adulterant. quod deprehenditur guſtu, amaritudine, & ualido odore: eóq; argumento, ꝙ digitis friata non ad minima uſque fruſta reſoluitur.* Nec *deſunt qui acaciam immiſceant.* Natura *eius eſt ſpiſſare, exiccare, ſomnum alliære, & corpora denſare, aluum reſoluere. ſtomachũ repurgat binûm cochleariũ mẽſura, in aqua frigida aut egelida pota. ſanguinis reiectiones ſiſtit. regium morbum purgat, tribus obolis ex aqua, aut drachmæ põdere in potu. deuorata cum reſina, aut cum aqua, uel melle cocto ſumpta, aluum ſoluit. purgationis perfectæ cauſa, tribus drachmis ſumitur. alijs purgatorijs medicaminibus admiſta, præſtat ut minus ſtomachũ infeſtent. ſicca glutinandis uulneribus inſpargitur. ulcera ad cicatricem perducit, cohibétq;. eadẽ peculiariter exulceratis genitalibus medetur. diſrupta puerorum præputia iũgit. condylomata, rimáſq; ſedis ex paſſo ſanat. hæmorrhoidum abũdantiam & ſanguinis eruptiones ſiſtit. pterygia ad cicatricem ducit. liuores & inſignita, ex melle tollit. priuatim ſcabras lippitudines, prurigineſq; angulorum, permulcet. dolorem capitis ſedat, tem-*

poribus & fronti illita, ex aceto & roſaceo. Ca-*pillum fluentem continet, cum uino. tonſillis, gingi uis, & omnibus oris ulceribus, cum melle & uino proficit. oculorum medicamentis torretur, in mun da & cãdenti teſta, pennáq; ſubinde uerſatur, ut poſſit æqualiter torreri.* Lauatur, *ut quod ſit areno ſiſſimũ, tanq̃ inutile ſubſidat, & leue ac pinguiſ ſimum aſſumatur.*

Abſinthium. Cap. XXIII.

ABSINTHIVM, *aliqui bathy picron, herba uulgo cognita.* Præſtantius *in* Ponto & Cappa *docia, in mõte* Tauro *naſcitur.* Vim *habet calfaciẽ di & adſtringendi. bilẽ expurgat, quæ & ſtomacho & uentri inhæſit. urinam cit. crapulam præſumptum arcet. ad inflationes uẽtris, & ſtomachi dolores prodeſt, cũ ſeſeli & nardo gallico potum. faſtidia diſcutit. arquatos ſanat madefacti dilutũ, aut decocti ius, quotidie tribus cyathis hauſtum. menſes ciet potum, aut cum melle appoſitum.* Contra *fungorum ſtrangulationes conueniẽter ex aceto bibitur. aduerſatur ixiæ uenenis cum uino. itẽ cicutæ, & muris aranei morſibus, & draconi marino. anginæ eo cum melle & nitro perunguntur, & epinyctides ex aqua. ad ſugillata & oculorum caligines ex melle illinitur: item auribus, ſi manat ſanies. dentium auriúmque dolores decoctum uaporis ſuffitu compeſcit. decoctum in paſſo dolentibus oculis oblinitur: item præcordijs & iocineri, tritum cum cerato cyprino: ſtomacho quoque lon-*

ga ualetudine laboranti,cum roſaceo.cū ficis autem,aceto & loliacea farina,aquæ inter cutē lienoſiſq; ſubuenit.Vinum ex eo fit,quod abſinthitē uocant,præſertim in Propontide & Thracia, quo ad antè dicta utuntur, cum febri carent.alioquin in æſtate propinant, & acceptam huic uino incolumitatem referunt.Inſparſum arcis abſinthiū, ueſtes ab erodentium iniuria uindicat. culices ex oleo perunctū abigit,& à corpore arcet.atramētum librarium diluto eius temperatum, literas à murium eroſione tuetur.Exiſtimatur liquamentū eoſdem præſtare effectus.Attamē potionibus improbatur,quoniam ſtomachum malè habet,& capitis ciet dolorem,Sunt qui cocta amurca, liquamentum adulterant.

Marinum Abſinthium. Cap. XXIIII.

ABSINTHIVM *marinum quod aliqui ſeriphum uocant,copioſiſſimum in Tauro monte,iuxta Cappadociam & in Taphoriſi Aegypti gignitur.quo Iſiaci pro oliuæ ramo utuntur. Herba eſt tenuis,abrotoni parui ſimilitudine, referta minutulis ſeminibus, ſubamara, ſtomacho inimica . Ea grauiter olet,& cum quadam calfactione adſtringit.per ſeſe aut cum oryza cocta, interaneorum animalia ,: teretéſque tineas , adiecto melle enecat.aluum læuigat.cum edulio autem uel lenticula decocta,eadem præſtare poteſt.pecora maximè pingueſcunt hoc pabulo.Tertium genus abſinthio*

aſſignatur, quo Gallia alpibus finitima ſcatet. id patrio nomine Santonicum uocant, regionis in qua naſcitur cognomento, abſinthio non diſſimile, uerùm ſubamarum eſt, nõ adeò ſeminis fœcundum. Eadem quæ ſeriphium poteſt.

Abrotonum. *Cap. XXV.*

ABROTONVM *duorum eſt generum. fœmina quadam arboris ſpecie fruticans, candicat, circum ramulos folijs, ſeriphi modo, minutim inciſis. floribus referta eſt, comantibus in ſummo, fulgore auri, corymbis. quod per æſtatem prodijt, ſuauiter olet, cum grauitate quadam & amaro guſtu. id genus Siculum eſſe conſtat. Alterum mas uocatur, ſarmentoſum, gracilibus ramulis uti abſinthium. Plurimum in Cappadocia gignitur, & Galatia Aſiatica, atque in Syriæ Hierapoli. Crudum ſemen, tritum & ferueſactum ex aqua, in potu auxiliatur, orthopnoicis, conuulſis, ruptis, coxendicibus, urinæ anguſtijs, menſibus ſuppreſſis, aut remorantibus. in uino potum exitialium uenenorum antidotum eſt. horroribus ex oleo illinitur. ſerpentes & ſubſtratu & nidore fugat. contra ictus eorum cum uino potum prodeſt. priuatim efficax contra ſcorpionum & phalangiorum uenena. oculorum inflammationibus commodè illinitur, cum cotoneo cocto, aut pane, tritum cum farina hordeacea, decoctúmque, tubercula diſcutit. irini compoſitionibus admiſcetur.*

Hyſſopum. Cap. XXVI.

HYSSOPVM, *herba nulli nõ cognita, duûm generum eſt, montanum, & hortenſe. Optimum eſt Cilicium. Vim habet extenuandi & calfaciendi. decoctum cum ficis, aqua, melle, & ruta, potúmq́; peripneumonicis, diuturnæ tuſſi, ſuſpirioſis, deſtillationibus, & orthopnoicis auxiliatur. tineas enecat. idem facit, ſi cum melle delingatur. craſſum humorem per aluum extrahit, decoctum ex aceto mulſo epotum. ad ſubducendam aluum cum ficis uiridibus detritis manditur. uehementius, addita iri, cardamomo, aut irione, deijcit. colorem in corpore fouet. lieni, & aquæ inter cutem, cum fico nitróque: inflammationibus quoq; ex uino illinitur. cum feruente aqua impoſitum, ſugillata diſcutit. cum decocto ficorum, optimè anginis gargarizatur. decoctum cum aceto, dentium dolorem in collutione ſedat. inflatiões auricularum uaporis ſuffitu diſcutit.*

Stœchas. CAP. XXVII.

STOECHAS, *iuxta Galliã in inſulis eiuſdẽ nominis, è regione Maſſiliæ gignitur, unde cognomẽtum accepit. herba tenuibus ſurculis, coma thymi, longiore folio, ſubamara guſtu, & aliquantum acris. Cuius decoctum, hyſſopi modo, ad pectoris uitia efficax eſt. antidotis miſcetur. uiſcera omnia & uniuerſum animãtis habitum extenuat ab obſtructionibus & farctu liberat.*

Origanum. CAP. XXVIII.

ORIGANVM *Heracleoticũ,quod & cunilam uocant,foliũ habet hyſſopo non diſſimile, umbellámq; non in rotæ ſpeciẽ orbiculatam,ſed ueluti multifidam,ſemine in ſummis uirgis haudquaquã denſo.Excalfacit.unde decoctũ cum uino potum,demorſis à ſerpente cõuenit.ſi cicutã aut meconion hauſerunt,ex paſſo:ſi gypſum aut ephemeron,ex aceto mulſo propinatur. ruptis,conuulſis, hydropicis,cum fico eſui datur.aridum acetabuli menſura potum in aqua mulſa,atros humores per aluum extrahit.menſes ciet,& tuſſi cũ melle linctum medetur.ad pruriginẽ,pſoras,regiúmq; morbum,decocti ius in balneis prodeſt.ſuccus uirẽtis tõſillas,uuã,& oris ulcera ſanat.& per nares,ex oleo irino infuſum,trahit.auriũ dolores cum lacte mulcet.conficitur ex eo,& cepis, & rhois frutice quo ad obſonia utũtur,uomitoriũ medicamẽtũ,his oĩbus in cupreo uaſe per dies bis uicenos inſolatis, dũ caniculæ ſydus flagrat. herbæ autẽ ſubſtratu ſerpẽtes fugãtur.Quæ onitis appellatur,cãdidiore eſt folio,& hyſſopo ſimilior.Semẽ ueluti coniunctos corymbos habet. Vis ei origani Heraclei, ſed multo inefficacior. Syluestre origanũ, aliqui panaces Heraclion, alij cunilam uocãt, ex quibus eſt Nicander Colophonius.folijs eſt origani,ramis tenuibus,dodrãtem altis,in quibus umbellæ anethi inſunt,flores cãdidi:radix tenuis,ſuperuacua.Peculiariter percuſſis à ſerpente, folia & flores ex*

uino poti,auxiliantur.

Tragoriganum. Cap. XXIX.

TRAGORIGANVM *tenuis frutex eſt, ſylueſtri ſerpillo aut origano ſimilis, folio & ramulis. quibuſdam in locis lætius uirentiúſque inuenitur, & latioribus folijs, ſatis glutinoſum. alterũ exilibus ſurculis, ac tenuibus folijs, quod aliqui praſium uocauere. Optimum eſt Cilicium, & Cretenſe, & Smyrneum, & in Chio Coóque proueniens. Omnia excalfaciunt. urinam cient. aluo accommodantur. decocto poto bilem deijciunt. lienoſis ex aceto bibere prodeſt. contra pota ixiæ uenena in uino bibuntur. menſes trahunt. peripneumonicis, tuſſientibus, ex melle in eclegmate dantur. grata ac mitis eorum potio eſt. quare cibum faſtidientibus, & ſtomacho acida ructanti, imbecillóque traditur. item ſi à maritima iactatione nauſea, & æſtus præcordiorum excitetur. tumomores uerò cum polenta illita diſcutiunt.*

Pulegium. Cap. XXX.

PVLEGIVM *herba uulgaris notitiæ. Extenuat, calfacit, decoquit. menſtrua, ſecũdas, ac partus eijcit. pulmonis uitia ex melle & aloë potum extrahit. conuulſis auxiliatur. nauſeas ſtomachíq; interciſiones, ex poſca permulcet. atram bilem per aluum exigit. bibitur in uino utiliſſimè cõtra ſerpentium morſus. defectos animo recreat. cum acęto naribus obiectum. gingiuas arefacti cinere corroborat. illitum cum polenta inflãmationes om-*

neis ſedat. podagris per ſe ſubuenit, impoſitum uſque dum rubeſcat locus. cum cerato uaros extinguit. lienoſis cum ſale utiliter illinitur. decoctũ eius ablutas prurigines mitigat. conuerſas uuluas corrigit. contra inflationes duritiáſque uuluæ, in deſeſſiones conuenienter adijcitur. Vocant aliqui blechona, quoniam dum floret guſtatum à pecoribus, balatum concitat.

Dictamnum. Cap. XXXI.

DICTAMNVM, aliquibus ſylueſtre pulegium uocatur, Cretenſis herba eſt, acris, læuis, pulegio ſimilis, ſed maioribus folijs, quæ tomento quodam ſpiſſáque lanugine pubeſcũt. florem nullum aut ſemen profert. Præſtat omnia quæ ſatiuũ pulegium, ſed efficacius multo, non potum modò, ſed appoſitum quoque aut ſuffitum, defunctos partus eijcit. Produnt in Creta capras ſagittis percuſſas, huius herbæ paſtu, eas excutere. purgandi uim habet ſuccus illitus, ut cum polenta tritus. herba impactos pedibus reliquóue corpori aculeos, illitu refigit. ad lienis dolorem efficax habetur. ſiquidem ipſum imminuit. Metunt æſtate & autumno. Radix eius guſtu calfacit. partus accelerat. ſuccus cum uino potus, contra ſerpentium morſus præſidio eſt. tanta herbæ facultas eſt, ut olfacta abigat beſtias, quæ uenenato ictu ſæuiunt, appenſáque contactu exanimet. uulneribus ferro illatis, & uenenatis morſibus, infuſus ſuccus præſentaneo eſt remedio,

ſi etiam ab inſtillatione ſtatim in potu aſſumatur

Quod pſeudodictamnũ uocãt, multis in terris naſcitur, antè dicto ſimile, ſed minus q̃ illud acre. Eoſdem effectus præbet. ſed inefficatius multo.

Defertur à Creta alterũ dictãni genus, folijs ſiſymbrij: ramis maioribus. in quibus flores ſylueſtris origani, nigri, molles. odor foliorum inter ſiſymbrium & ſaluiã iucũdiſſimus. Efficax ad eadem, ſed minus; nares ferit. miſcetur emplaſtris & medicaminibus quæ aduerſus ſerpẽtium iniurias confinguntur, theriaca uocant.

Saluia. Cap. XXXII.

SALVIA ſiue eleliſphacon, frutex eſt ramoſus lõgus, uirgas habens quadrangulas, & canas: folia mali cotonei effigie, ſed lõgiora, aſperiora, craſſiora, & quæ ſenſim attritarum quaſi ueſtium, ſcabriciem referant, hirſuta, ſubalbida, perq̃ iucundo odore, ſed graui. ſemen ſummis in caulibus ſylueſtri ormino ſimile gerit. In aſperis naſcitur. Mẽſes cit & urinas, decoctũ foliorũ ramorũq; potũ. partus extrahit. paſtinacæ marinæ ictibus auxiliatur. capillos denigrat. uulnerum ſanguinem cohibet. tetra ulcera purgat. teſtium pruritus ſedant rami foliáq;, ſi decocto eorum foueantur.

Mentha. Cap. XXXIII.

MENTHA, cognita herba eſt. Calfaciendi, adſtringendi, atque exiccandi uim habet. ſiſtit ſanguinem, poto ex aceto ſucco. tineas in uen-

tre teretes enecat.uenerem ſtimulat.ſingultus,uomitiones,cholerâſque ſedāt terni ramuli cum acidi granati ſucco poti. ſuppurationes diſcutit, ſi cum polenta illinatur.impoſita fronti,capitis dolores mulcet.mammas,ſi tendantur,aut lacte turgeant,compeſcit.cum ſale canum morſibus illinitur. aurium doloribus cum aqua mulſa ſubuenit. uuluæ ante coitum admota, conceptioni reſiſtit. linguæ ſcabritiem confricta læuigat.coire lac,denſaríque in caſeum non patitur,ſi folia potionibus lactis immergātur.in ſumma,ſtomacho utilis eſt, & in condimentis peculiarem gratiam habet. Sylueſtris mentha, Latini *menthaſtrum uocant, hirſutiore eſt folio,& prorſus maiore q̃ ſiſymbrij, grauiori odore. quare minus ad ſanorum uſus expetitur.*

Calamintha. Cap. XXXIIII.

EX CALAMINTHAE *generibus quædam montibus familiaris, folia ocimi habens, incana, ſurculos aridos, & caules anguloſos, purpureum florem.* Altera *pulegio ſimilis eſt,ſed maior.quam ſylueſtre pulegium ideo appellarunt,ꝙ odore ipſum æmuletur.nepetam* Latini *uocitant.* Tertia *menthaſtro cognata eſt, folijs oblongioribus, caule & ramis maioribus quàm ſuperioris, ſed uiribus inefficacior.omniũ folia guſtu impenſè feruentia & acria.radix ſuperuacua.* Naſcitur *in campeſtribus,aſperis,& aquoſis.* Potu *aut illitu demorſis à ſerpēte opitulatur. decoctum potu*

menſes & urinas expellit. ruptis, conuulſis, orthopnœæ, torminibus, choleris, horroribúſque auxiliatur. regium morbum expurgat. præſumpta in uino uenenis reſiſtit. tineas cæteráque interaneorum animalia, cum ſale & melle pota, enecat. nec ſecus cocta crudáue, ſi teratur. elephãticos eſi tata adiuuat, ſi poſtea ſerum lactis ebibatur. Fo*lia detrita ſi in uellere ſubijciantur, menſes extrahunt, & partus enecant. accenſa aut ſubſtrata, ſerpentes fugant. nigris cicatricibus candorem reddunt, in uino cocta & illita. ſugillata tollunt.* Ca*lamintha iſchiadicis imponitur, ut ex alto humores euocet, ſummam cutem exurens. uermes necat ſuccus auribus inſtillatus.*

Thymum. Cap. XXXV.

THYMVM *ab omnibus cognoſcitur, ſurculoſus frutex, exilibus folijs multis & anguſtis circundatus: capitulis in cacumine, flore purpureo refertis.* Gracili *ſolo & petroſo prouenit.* Vim *habet hanc, ut cum ſale & aceto potum, pituitam per aluum detrahat. decocti ius prodeſt orthopnoicis, & anhelatoribus. tineas uentris exigit. mẽſes, partus, & ſecundas pellit. urinas ciet. cum melle in eclegmate faciles facit excreationes. recẽtes tumores diſcutit, cum aceto illitum. concretum ſanguinem diſſoluit. uerrucas thymi colorem reddentes, penſiléſque tollit. iſchiadicis cum uino & polenta impoſitum ſubuenit. hebetibus oculis in cibo*

prodeſt.perquam utile pro condimento, duntaxat ad uſus eorum,qui rectè ualent.

Satureia. Cap. XXXVI.

SATVREIA *triuialis notitiæ eſt . gignitur in aſperis locis,& tenui ſolo,thymo ſimilis,minor tamen & tenerior.defert ſpicam florum plenam, coloris herbacei.Eadem poteſt quæ thymũ,ſi modo cõſimili ſumptitetur.Aptus ſanis uſus.Eſt etiãnum quædam ſatiua,ſylueſtri prorſus minor,quæ propter mitiorem acrimoniam, commodius in cibos recepta eſt.*

Serpillum. Cap. XXXVII.

SERPILLVM *duorum generum eſt.Hortenſe odore ſampſuchum imitatur,atque in coronas addi ſolet.cui à ſerpendo nomen inditum eſt, quoniam ſi qua eius particula terrã attingat,inibi radices demittet.folia & ramulos origani habet,ſed cãdidiores.in maceriꝭs multo procerius aſſurgit.Sylueſtre,Zygis appellatũ,non ſerpit,ſed in altitudinẽ increſcit,ramulos ædens tenues,ſurculoſos,foliꝭs refertos lõgioribus q̃ rutæ,& durioribus,anguſtis.flores iucũdè olẽt,guſtãti acres.radicis nullus uſus.Naſcitur in petris,ſatiuo efficaci⁹, atq; magis excalfaciẽs,& ad medẽdi uſum apti⁹. Menſes trahit.urinã potu ciet.torminibus,ruptis, uulſis & iocineris inflãmationibus,auxiliatur.& aduerſus ſerpentes potu illitúue . capitis dolores mulcet coctũ,adiecto roſaceo,& madefactũ in ace-*

to . maximè uerò phreniticis & lethargicis conuenit.cruētos uomitus ſedat ſuccus,drachmis quatuor ex aceto potus.

Sampſuchum. Cap. XXXVIII.

SAMPSVCHVM *in Cypro & Cyzicæno laudatiſſimū.ſecundum ſibi locū uendicauit Aegyptium.Amaracum gens Sicula & Cyzicæna appellat.Herba eſt ramoſa,per terram repens,folijs eius calaminthæ quæ tenui folio conſtat, leptophyllos appellatur,hirſutis & rotundis.ſuauiſſimū odorē ſpirat.ideo coronis inſeritur.Vis eius ex calfaciēs.ſuccus decocti potus,cōuenit incipiētib9 hydropicis,& ijs quos urinæ difficultas,aut tormina excruciāt.illita ex melle arida folia,ſugillata tollunt. menſes ſubdita in peſſo trahūt.contra ſcorpionis ictum ex aceto & ſale illinuntur.luxatis tumoribúſque,cerato excepta imponuntur.aduerſus oculorum inflammationes, tumoréſque cū polline polentæ illini prodeſt.acopis malagmatíſque,calfaciendi gratia,commiſcetur.*

Melilotos,ſiue ſertula Campana. Cap. XXXIX.

SERTVLA *Campana laudatiſſima in Attica & Cyzico & Chalcedone nata.cuius color uicinus eſt croco,boni odoris. Naſcitur & in Campania circa Nolam,colore in luteum langueſcente, odore infirmo.Vim habet adſtrictoriam. inflammationem omnem emollit,præſertim quæ in oculis,uulua,ſede aut teſtibus erumpat,ſi ex paſſo co*

ɛ̃ta illinatur : interdum autem addito oui luteo aſſato, aut fœni græci farina, lini ſemine, aut polline, aut capitulis papaueris, intybóue. recẽtes meliceridas per ſe cũ aqua, & ulcera manantia in capite, illita cũ creta Chia, uino, aut galla ſanat. ſtomachi dolores & cruda & cocta cum aliquo ex antè dictis leuat. doloribus auriũ mitigandis cruda ex paſſo inſtillatur. in aceto aut roſaceo madefacta, capitis dolorem lenit.

Marum. Cap. XL.

MARVM herba cognita uulgo, ſurculoſa, flore origani, folijs multo candidioribus, flore odoratiore. Vim habet ſiſymbrio conſimilem. ſubſtringit enim & modicè calfacit. qua de cauſa illitu ſerpentia ulcera ſiſtit. & in calidas illitiones additur. iuxta Magneſiam & Tralleis copioſiſſima gignitur.

Acinos. Cap. XLI.

ACINOS aut aconos à Græcis dicitur tenui ſiccóque ramulo herba, ocimo ſimilis, odorata, ſed hirſutior. qua coronæ factitantur. à nonnullis olitoribus colitur. Menſes & aluum pota ſiſtit. illita panos ignémq; ſacrum ſanat.

Baccharis. Cap. XLII.

BACCHARIS herba fruticoſa, quæ in coronas additur. cuius folia aſpera ſunt, media uiolæ & uerbaſci magnitudine: caulis anguloſus, cu-

biti altitudinem petens, aliquantulum aſper, non ſine appendicibus adnatis: flore purpureo, ſubalbicante, odorato: radicibus ueratro nigro ſimilibus, quibus odor ineſt cinnamomo proximus. Aſperum ſquallidúmq; ſolum amat. Radix in aqua decocta ruptis, uulſis, ex alto præcipitatis, ſpirandi difficultati, ſalutaris. item diuturnæ tuſſi, & urinæ difficili. menſes pellit. contra ſerpentium morſus utiliſſimè datur in uino. recens radix appoſita, partū extrahit. puerperis eius decoctū in deſeſſionibus ꝓdeſt. in diapaſmata utiliter inſeritur, iucūdi odoris gratia. folia, utpote quæ adſtringāt, capitis doloribus illitu ꝓſunt. oculorū inflāmationibus, mām̄is tumētibus à partu, ægilopijs incipiētib9, ignibúſq; ſacris auxiliātur. odor ſomnū gignit.

Ruta. Cap. XLIII.

RVTA *montana ſyluestríſque ſatiua & hortenſi acrior eſt, & in cibis damnata. ſatiua uerò quæ ſub ficu arbore enaſcitur, magis in cibos admittitur. Vtraque urit, calfacit, exulcerat. urinam ciet. menſtrua pellit. aluum ſiſtit potu cibóue. letalium medicamentorum antidotum eſt, ſi ſemen ex uino, acetabuli menſura, ebibatur. folia per ſe præſumpta, aut cum nuce iuglande, aridíſque ficis, inefficaces uenenorum uires reddunt. contra ſerpētes ſimili modo ſumere conuenit. genituram cibo potúue extinguit. cum anetho ſicco decocta, tormina ſedat. facit ad pectoris laterúmque dolores, difficultatē ſpirandi, tuſſes, pulmonis inflam-*

mationem, coxendicum articulorúmque cruciatus, & horrores febriũ circuitu repetentes, pota ut antè dictum eſt. item ad inflationes coli, uuluæ, rectíque inteſtini, cum oleo decocta & infuſa. fœminas uuluæ ſtrãgulatu liberat, ſi à genitali, ſede tenus cũ melle ſubijciatur. feruefacta ex oleo, & pota, uẽtris tineas excutit. articularijs doloribꝰ ex melle, aquæ inter cutẽ cum ficis illinitur. eiſdẽ in potu auxiliatur, decocta in uino ad dimidias parteis, & oblita. cruda conditáq; cibo, uiſus aciem excitat. dolores oculorum illita cum polenta lenit. doloribus capitis cum roſaceo & aceto illita auxiliatur. profluentem naribus ſanguinem ſiſtit, trita & indita. teſtium inflammationibus cum laureis folijs impoſita, & eruptionibus papularum cum myrto & cerato prodeſt. Cum pipere autem uino & nitro affricta, albæ uitiligini medetur. cum eiſdem illita formicationes tollit, & uerrucas quæ thymi florem repræſentant. contra impetigines cum alumine & melle utiliſſimè imponitur. ſuccus in mali punici calyce calfactus, aurium dolori efficaciter infunditur. hebetudinem oculi qui ſenſere, ruta cum fœniculi ſucco ac melle peruncti iuuantur. ignem ſacrum, ulcera quæ ſerpunt, aut in capite manant, cum aceto, roſaceo, & ceruſa perſanat. mãſa, alliorũ ceparúmq; acrimoniã domat. Mõtana ſi copioſius eſtur, interficit. dũ florem promit, & ad murias colligitur, cutẽ inflat & rubore quodã inficit, cũ pruritu ac uehementi inflãmatione. oportet itaq; eam unctis antea ma-

nibus & facie colligere. Tradunt ſuccum gallinaceis pullis inſparſum feles arcere. Adijciunt eam quæ in Macedonia circa Haliacmon amnem prodeat, comedentes interimere. Montoſus autem is locus, uiperis ſcatet. Semen eius potum contra inteſtina uitia efficax eſt. in antidota commodè additur. contra incontinentiam urinæ toſtum ſemen ſeptenis diebus potui datur. Radix huius montanum moly uocatur. Syluestris ruta ſatiuæ ſimilis eſt. Prodeſt comitialibus & coxendicum doloribus. menſtrua mouet. partus enecat. acrior eſt uiribus quàm hortenſis, & ualidior. ſylueſtris, utpote noxia, cibis abdicatur.

Sylueſtris ruta. Cap. XLIIII.

VOCANT *etiãnum ſylueſtrem rutam, quod in Cappadocia & Galatia Aſiæ finitima moly dicitur. Frutex eſt qui ab una radice multos emittit cauliculos: folijs multo quàm alterius rutæ longioribus, tenerioribúſque, odore graui: flore cãdido: capitulis in cacumine paulo maioribus quàm ſatiuæ rutæ, quæ tribus maximè partibus conſtant: in quibus triangulum ſemen, ſubrufum, guſtu amarum recluditur. cuius eſt uſus. ſemen autumno matureſcit. Quod cum melle, uino, croco & fœniculi ſucco, ac gallinaceo felle, teritur cõtra retuſam oculorum aciem. Sunt qui eam harmalam uocent, Syri beſaſan. qui Cappadociam incolunt, moly, quoniam quandam cum moly ſeruet ſimilitudinem: radice nigra, flore candido. In col-*

libus & læto ſolo prouenit.

Moly. Cap. XLV.

MOLY *folia habet graminis, latiora, humi ſpar- ſa: florem albæ uiolæ ſimilem, ſed minorem, lactei coloris: caulem candidum, quaternûm cubitorum, in cuius cacumine ineſt aliquid quod allij ſpeciem referat. radix parua, bulboſa, quæ mirum in modum ualet ad aperiendas uuluas, ſi trita cum irino unguento, in peſſo ſubijciatur.*

Panaces. Cap. XLVI.

PANACES *nonnullis heracleum dicitur. ex quo opopanax colligi ſolet. plurimum in* Bœotia *& in* Phocide Arcadiæ *naſcitur: ibíque compendij & quæſtus, qui ex eo liquore factitatur, gratia ſtudioſe colitur. folijs eſt aſperis, in terra iacentibus, herbacei coloris, multũ ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinquepartitò diuiſis: caule, ut ferulæ, altiſſimo, qui lanugine quadam incaneſcit, folijs etiam minutioribus obſitus, muſcarijs, ceu anethi, in cacumine: flore luteo, & ſemine odorato feruentéque. radices habet multas ab origine una, candidas, graueolentes, craſſi corticis, & ſubamari guſtus.* Naſcitur *in* Cyrene Libyæ, *&* Macedonia. Excipitur *ſuccus inciſa radice, recenti caulium pullulatu. ea candidum ſuccum emittit, qui ſiccatus in ſumma cute croceum colorem contrahit.* Effluẽtem *autem ſuccum excipiunt, folijs excauato ſolo ſtratis, quæ ſiccata tolluntur. ſimili*

modo caule meſſibus inciſo, profluentem ſuccum eximunt. Meliores *ex radicibus, albæ, rigentes, diſtentæq́; ſiccæ, quæ cariem non ſentiant, aromaticæ, feruentes guſtu.* Fructus *ex media ferula cibo idoneus eſt. ſed ex agnatis ſtolonibus, ab uſu cibario abhorret.* Maximè *in hoc ſucci genere probatur, quam amariſſimus, internè albus, aut ſubfuluus, foris ad croci colorem inclinans, læuis, pinguis, friabilis, tener, ſtatim in aqua eliqueſcens, graui odore. niger improbatur, ac mollis.* Adulteratur *ammoniaco aut cera.* Sed *ſyncæri experimentum eſt, ſi digitis in aqua friatus reſoluatur, & lacteſcat.* Excalfacit, *mollit, extenuat. horroribus febrium, circuitibúſq́; uulſis, ruptis, laterũ dolori, torminibus, ſtillicidio urinæ cõuenit. cõtra ueſicæ ſcabiẽ ex aqua mulſa aut uino bibitur. mẽſes trahit. fœtum enecat. inflationes quæ uuluam malè habent, duritiáſq́; ex melle dilutus, diſcutit. iſchiadicis illinitur. acopis & capitis medicaminibus admiſcetur. carbunculos rumpit. podagricis, cum uua paſſa illitus ſubuenit. dolore dẽtium liberat, cauis inditus. oculorum aciem illitu excitat. ex eo & pice optimum fit emplaſtrum contra beſtiarũ morſus, quæ in rabiem efferantur.* Radix *in ramẽta conſciſſa, uuluæ admota, partus extrahit. ad uetera ulcera efficax eſt. nudata oſſa, corpore operit, ſi trita cum melle illinatur.* Semen *cum abſinthio ſumptum, menſes pellit. cum ariſtolochia, prodeſt aduerſus animalia quæ uenenum eiaculantur. cõtra uuluæ ſtrangulatus in uino bibitur.*

Panaces Aſclepij. Cap. XLVII.

PANACES Aſclepij caulem à ſolo emittit tenuem, cubitalem, geniculatum, maioribus quàm fœniculi folijs, hirſutioribus, odoratis: aureo flore, acri, odorato, ex muſcarijs dependente. radix parua eſt & tenuis. Auxiliarem uim habent flores & ſemina, contra ulcera, phagedænas, & tubercula, ſi trita cum melle imponantur. aduerſus ſerpentes ex uino bibuntur, & cum oleo illinuntur. Aliqui panaces ſylueſtre origanum uocant, alij cunilam, de qua in origani mentione diximus.

Panaces Chironium. Cap. XLVIII.

PANACES Chironium in Pelio monte maximè prouenit. folium eius amaraco ſimile. flos aureus: radix parua, quæ non alte demittitur, guſtu acris. Pota radix ſerpentium ueneno reſiſtit. illita coma, eadem præſtat.

Liguſticum. Cap. XLIX.

LIGVSTICVM, quod alij panacæam, alij panaces uocant, plurimum in Liguria naſcitur, in monte Apennino, Alpibus contermino. unde nomen traxit. Panaces incolæ non ab re appellant. quoniam & radice & caule, heracleotico panaci ſimile ſit, & uiribus eiſdem præditum. Gignitur in altiſſimis aſperíſque montibus, ac umbroſis, maximè iuxta fluenta. cauliculum fert anethi,

geniculatum, tenuem, & in circuitu folia ſertulæ campanæ, molliora, odorata, prope uerticem graciliora, & longè magis diuiſa: in cacumine muſcarium, in quo ſemen dependet nigrum, ſolidum & oblongum, fœniculo proximum, guſtanti acre, & aroma olens: radix candida, heracleotici panacis ſimilis, odorata. Radicis ſeminiſque uis excalfactoria, concoquens. prodeſt ad inteſtinos dolores, tumores, concoctiones. itē ad inflationes, præſertim quibus ſtomachus turgeat. & contra ſerpentium ictus. urinas & menſes potu trahit. Eoſdem præſtat effectus appoſita radix. semen cum radice oxyporis & medicamentis decoquentibus admiſcetur. ori perquam utile. quare pro pipere utuntur eo indigenæ, ad obſonia. Adulteratur ſemine quodam ſimili. quod facilè guſtu diſcernitur. amarum enim eſt. Alij ſemen fœniculi aut ſeſelis admiſcentes, liguſticum dolo uitiant.

Paſtinaca. Cap. L.

PASTINACA *ſylueſtris folia gingidij habet, latiora, ſubamara: caulē rectum, ſcabrum: umbellam ſimilem anethi, in qua flores inſunt candidi, & in medio purpureum quiddam, ferme croceum. radix digiti craſſitudine, dodrantalis, odorata, quæ cocta manditur. semen potum uel impoſitum, menſtrua mouet. ijs conuenit in potione, quos urinæ difficultas torquet, aut lateralis dolor excruciat, aut ſi aqua cutem ſubijt. ſerpentium morſibus ictibúſque prodeſt. præſumentes*

id nulla affici iniuria à ſerpentibus traduntur. conceptus adiuuat. Radix urinam pellit. uenerem ſtimulat. partus appoſita eijcit. Folia trita, & cum melle impoſita, phagedænas ulcerum purgant. Satiua ad eadem pollet, inefficacior tamen, & cibo aptior.

Seſeli. Cap. LI.

SESELI *Maſſilienſe folia fœniculi habet, craſſiora: caulem uegetiorem: umbellam anethi, in qua ſemen oblongum, anguloſum, deguſtanti ſtatim acre. radix longa eſt, iucundi odoris. Semen & radix excalfaciendi uim habent. potu ſtranguriæ & orthopnœæ medentur. ſuffocationibus mulierum comitialibúſque proſunt. menſes & partus trahunt, ad omnia interna mala pollent. tuſſim ueterem ſanant. ſemen cum uino potum, concoquit, & tormina diſcutit. epialis febribus utile. contra perfrictiones in itineribus, cum pipere & uino bibitur. capris, cæteriſque pecudibus datur in potu, quò facilius ſuos fœtus enitantur. Aethiopicum ſeſeli, folia habet hederæ, minora & ad periclymeni modum oblonga. frutex nigricat: palmitibus in bina cubita extenſis: ramis ſeſquipedalibus: capitulo anethi: ſemine in tritici morem denſo, nigro, amaro, Maſſilienſi odoratiore, & acriore, multum ſuaui. Peloponnenſe folia habet cicutæ, latiora, & craſſiora: caulem ſupra Maſſilienſis magnitudinem, ferulaceum, & latum: in cacumine umbellam, in*

qua ſemen latius, odoratum, & carnoſum pendet. Eiſdem uiribus prædit um eſt. naſcitur in aſperis, riguis & collibus. inuenitur etiamnum in inſulis.

Creticum Seſeli. Cap. LII.

TORDYLIVM, quod aliqui Creticum ſeſeli uocant, iuxta Ciliciam in Amano monte naſcitur, herbula ſurculoſa, ſemine duplici, rotundo, ſcutulorum effigie, odorato, ſubacri. Contra urinæ difficultatem bibitur. potu cit menſes. ſucco ſeminis cauliſque uirentis, ternis obolis ex paſſo decem diebus hauſto, renes ſanantur. efficax eſt radix ad ciendas pectoris excreationes, in delinctu cum melle.

Siſon. Cap. LIII.

SISON exiguum ſemen eſt, in Syria natum, apio ſimile, nigrum, feruens, oblongum. Contra lienis uitia bibitur. urinæ difficultatem potu emẽdat. remoratos menſes citat. quo in condimentis, cum cucurbita & aceto, indigenæ utuntur. in cacumine granula multa gerit.

Aniſum. Cap. LIIII.

ANISVM in ſumma excalfacit, exiccat. oris halitum iucundiorem facit. doloris leuamentum præſtat. urinam ciet. aquam quæ ſubijt cutem, diſſipat. potum ſitim cohibet. animalium uenenis aduerſatur. ualet ad inflationes. aluum & al-

ba fœminarum profluuia ſiſtit. lac ad mammas elicit. uenerem ſtimulat. dolores capitis leuat, ſuffitum naribus. cum roſaceo tritum, inſtillatúmq; fractis auribus medetur. Melius *ſemper recẽs, plenũ, non furfuroſum, odore præſtans. inter prima laudatũ eſt* Creticum. *proximo loco* Aegyptium.

Carum. Cap. LV.

CARVM, *ſemen eſt uulgaris notitiæ.* Excalfacit. *urinam concitat. ſtomacho utile. os commendat. concoctionem adiuuat. uitiliter miſcetur antidotis & oxyporis. aniſi uicem præbet. radix cocta, paſtinacæ modo, manditur.*

Anethum. Cap. LVI.

ARIDI *anethi comæ ſeminíſque decoctum, potu lac euocat. inflationes, & tormina ſedat. aluum, uomitionéſque ſiſtit. urinas ciet. ſingultus lenit. oculorum aciem hebetat. genituram reſtinguit, aſſiduè potũ. fœminis uuluæ malo opportunis, ad deſeſſiões utile. cõdylomata illitus eius cinis tollit.*

Cuminum ſatiuum. Cap. LVII.

CVMINVM *ſatiuum ori gratum eſt. ſed multo magis* Aethiopicum, *quod* Hippocrates *regium appellauit. ſecundum locum tenet* Aegyptium. *reliqua ſequuntur.* Prouenit *in* Galatia, *in* Aſia, Cilicia, & Terentia, & *pleriſque alijs tractibus.* Excalfacit, *adſtringit, exiccat. ad tormina inflationéſque conuenit, coctum & cum oleo*

inditum, aut cum hordeacea farina illitum. orthopnoicis, datur in poſca: demorſis à ſerpente, in uino. teſtium collectionibus auxiliatur, impoſitum cum uua paſſa, aut lolij farina ceratóue. menſium abundantiam inhibet. contritum autem in aceto, & naribus obiectum, ſanguinis profluuia ſiſtit. colorem bibentium aut perunctorum mutat in pallorem.

Syluestre cuminum. Cap. LVIII.

SYLVESTRE *cuminum, plurimum efficaciúſque in* Lycia & Galatiæ Aſia, *atque* Carthagine Hiſpaniæ *gignitur: frutice paruo: dodrantali caule, ac tenui, quaternis aut quinis folijs tenuibus, ueluti ſerratis, & gingidij diuiſura. in cacumine capitula quina, aut ſena habet, mollia, rotunda, in quibus eſt ſemen acroſum, guſtu ſatiuo acriore. naſcitur in collibus.* Bibitur *ſemen ex aqua, aduerſus tormina inflationéſque. item contra uenenatas beſtias, ex uino. ſingultus ex aceto ſedat. ſtomacho utile, quem humor uexat. ſugillata tollit, ſi manducatum cum melle & uua paſſa illinatur. teſtium inflammationibus, adiectis eiſdem illitum medetur.* Eſt *& aliud ſylueſtris cumini genus, ſatiuo non diſſimile, quod à ſingulis floribus penſilia promit cornicula, in quibus ſemen eſt melanthio ſimile.* Quod *potum omnium ſerpentium morſibus præſidio eſt. calculoſis & ijs qui urinæ ſtillicidio uexantur, aut concretum ſanguinem cum lotio reddunt, auxiliatur.*

ſed apij ſemen feruefactũ poſtea bibendum eſt.

Ammi. Cap. LIX.

Ammi, Aethiopicum cuminum appellant. pleríq; hoc natura diuerſum eſſe ab illo exiſtimant. Vulgo notum eſt, ſemen exile, multo minus cumino, origanum reſipiens. Eligendum eſt purum, minimè furfuroſum. Vis ei excalfactoria, feruens, & exiccans. facit ad tormina, urinæ difficultatem, ſerpentium ictus, cum uino potum. menſtrua ciet. miſcetur derodentibus cantharidum medicamentis, quæ ecdoria uocant, ut inde exortis urinæ difficultatibus reſiſtat. ſugillata cum melle tollit. colorem potu aut illitu mutat in pallorem. ſuffitum cum uua paſſa aut reſina, uuluas purgat.

Coriandrum. Cap. LX.

CORIANDRVM aut corianum uulgaris eſt notitiæ, uim refrigeratoriã habẽs. Quare illitũ cum pane aut polenta, ignibus ſacris, & ulceribus quæ ſerpunt, medetur. epinyctidas cum melle uel uua paſſa, teſtium iuflammationes, carbunculóſq; ſanat. cum faba freſa, ſtrumas & tubercula diſcutit. tineas interaneorum expellit ſemen, cum paſſo potum. genituram adauget. largius tamẽ ſumptũ, mentem non ſine periculo mouet. quare continuo, & copioſiore uſu abſtinendum. Succus cum ceruſſa, ſpumáue argenti, nec non aceto, & roſaceo illitus: ardentes ſummæ cutis inflammationes emendat.

Hieracium. Cap. LXI.

HIERACIVM *magnum, caulem emittit aſperum, ſubrubrum, ſpinoſum, cauũ: folia ex interuallis rariuſculè diuiſa, ſimilia ſoncho per ambitum: luteos flores, in oblongis capitulis. vim refrigerandi habet, & modicè ſubſtringẽdi. unde illitum, ſtomacho æſtuanti, inflammationibúſq; prodeſt. ſuccus eroſionem ſtomachi ſorbitione mitigat. herba cum radice illita, uibratis à ſcorpione ictibus auxiliatur.* Hieracium *paruum, folia ex interuallis habet, diuiſa in ambitu: cauliculos teneros, uirentes, in quibus lutei flores orbem circinãtes emicant.* vim *ſuam ad eadem ad quæ ſuperior impendit.*

Apium. Cap. LXII.

HORTENSIS *apij herba ad eadẽ ad quæ corianum conuenit. inflammationibus oculorum, cum pane aut polenta illinitur. æſtuantem ſtomachum mulcet. mammarum duritiam ex lacte concreto cõtractam reprimit. urinã ciet, ſiue crudum ſiue coctum edatur. decoctum eius radicíſq; potu, uenenorum noxæ reſiſtit, quum uomitiones excitet. aluum cohibet. ſemen uehementius urinam pellit. contra ſerpentium uenena, aut epotam argenti ſpumam auxiliatur. inflationes diſcutit. admiſcetur medicamentis quæ dolorum leuamenta præſtant, theriacis quoq;, ac tuſſis reme-*

dijs. Eleoſelinum in humidis naſcitur, ſatiuo grandius, & ad eadem efficax. Oreoſelinum, caule eſt dodrantem alto, ab radice tenui exeunte: per cuius ambitum rami & capitula cicutæ, multo tamen tenuiora: ſemine cumini, oblongo, acri, & odorato, tenui. naſcitur in petroſis & montibus. Vrinam ciet, ſemine ac radice in uino potis. menſes trahit. antidotis, necnon medicamẽtis urinam cientibus, & excalfactorijs, inſeritur. Nec hallucinari nos oportet, exiſtimantes oreoſelinum eſſe, quod in ſaxis prouenit. aliud enim eſt petroſelinum. Petroſolinum in Macedonia prouenit, in præruptis locis: ſemine ammij, odoratiore, ſapore acri, aroma olente. Vrinam cit ac menſtrua. cõtra ſtomachi & coli inflationes & tormina prodeſt. laterum, renum, & ueſicæ doloribus in potu ſubuenit. admiſcætur antidotis urinam cientibus. Hipposelinum, Latini oluſatrum appellãt, aliqui ſmyrnion, quãuis aliud ſit, quod propriè ſmyrnion dicitur, ut paulo pòſt referemus. Eſt autem maius & ſatiuo apio candidius. caule alto, cauo, molli, habente ueluti lineas: folijs latioribus, in puniceum uergentibus: coma roriſmarini, florum plena: dependentibus in cacumine corymbis, antè quàm defloreſcat. ea ſemine turget nigro, oblongo, acri, ſolido, aromatico. radix dimittitur tenuis, odorata, candida, quæ os commẽdàt. In umbroſis & paluſtribus enaſcitur. olerum generis, ut apium: radix cruda coctáue eſtur. folia cum caulibus decocta manduntur, & per ſe

aut cum piſcibus præparantur, crudáque muria condiuntur. Vim hanc habet, ut poto ſemine ex mulſo uino menſes cieat. algentes calfacit potu aut illitu, urinæ ſtillicidio auxiliatur. radix eoſdem præſtat effectus.

Smyrnium. Cap. LXIII.

SMYRNION, quod in Cilicia petroſelinũ uocant, paſſim in Amano monte gignitur. caulem habet apij, & ſtolones multos: folia latiora, ſubpinguia, ad terram infracta, robuſta, odore medicato, cum quadam acrimonia, iucunda, colore in luteũ langueſcente. capitil[illegible]s cauliũ orbiculatis, ut anethi. ſemine braſſicæ, rotundo, nigro, acri, myrrhæ ſapore, ita ut alterũ alterius loco cedat. radix quoq; odorata, guſtu acri, fauces mordet, ſuccoſa, mollis. cortex eius foris niger, intus uiridis, aut ſubalbid9. Naſcitur in ſaxoſis, & collibus, atque ſquallidis, & limitibus terrenis. Vis radicis, herbæ, & ſeminis excalfacere. folijs muria maceratis ad obſonia utuntur. aluum ſiſtunt. radicem contra ſerpentiũ ictus bibere conuenit. tuſſes & orthopnœas mitigat. urinæ difficultati medetur. recentes tumores, collectiones, duritiáſque diſcutit. illita, uulnera ad cicatricem perducit. partus abortu uitiat, ſi feruefacta ſubijciatur. ſemen, lienis, renum & ueſicæ uitijs prodeſt. menſes & ſecundas pellit. commodè datur iſchiadicis in uino. inflationes ſtomachi lenit. ſudores ciet, & ructus. peculiariter datur hydropicis in potu, & contra febrium circuitus.

Elaphoboſcum. Cap. LXIIII.

ELAPHOBOSCO, fœniculaceus caulis eſt, aut rorimarino ſimilis, geniculatus: folijs duûm digitorum latitudine, ut terebinthi, prælongis, aliquantum aſperis, circumfractis. adnata multa habet, ferentia umbellas anethi ſimiles, & ſemina eiuſdem: florem ſubluteum: radicæ ternûm digitorum longitudinis, & craſſitudinis unius, cãdida, dulci, eſui apta. Caulis tener pro olere manditur. contra ſerpentium ictus, datur ſemen in uino. Fama autem eſt, hoc pabulo, ceruas ſerpentiũ morſibus reſiſtere.

Fœniculum. Cap. LXV.

FOENICVLVM ſi herba edatur, aut ſemen cum ptiſana bibatur, mammas lacte replet. comæ decoctum in renum doloribus ſubditũ proficit, quippe quod urinam excitet. contra ſerpentium ictus in uino conuenienter bibitur. menſes ciet. in febribus nauſeam & ſtomachi feruorẽ, ex aqua frigida potum ſedat. contritæ radicæs & cũ melle illitæ, morſibus canũ medentur. Succus caule & folijs exprimitur, & in ſole ſiccatus, in medicamenta adijcitur, quæ ad excitandam oculorũ aciem commodè temperantur . Extrahitur ſuccus ad eadem ualens, etiam ſemine uiridi ramuliſque & radicibus prima germinatione inciſis. In Iberia quæ ad occidentem ſpectat ſuccũ reddit gummi ſimilem. Caulem mediũ, dum herba floret ru-

ſtici demetunt, ignı́que admouent, quò facilius ui caloris exudans, gummi remittat. quod efficacius ſucco eſt, ad medicamenta oculorum.

Fœniculum erraticum ſiue hippomararathrum. Cap. LXVI.

EST & ſylueſtre fœniculum, magnũ. fert autem ſemen cachryi ſimile. Cuius radix iucundè olet, potáq; ſtranguriæ medetur. menſes impoſita ciet. uentrem ſiſtit, radice aut ſemine poto. contra ſerpentium morſus auxiliatur. calculos cõminuit. regium morbum expurgat. lactis abundantiam facit. decoctum foliorũ hauſtum, fœminas à partu purgat. Traditur aliud hippomarathri genus, longo, exili, & anguſto folio, ſemine coriandri, rotundo, acri, & odorato. Excalfaciẽdi naturam habet, & uiribus fœniculo reſpõdet. ad õnia infirmius.

Daucum. Cap. LXVII.

DAVCVM aliqui Dauciũ uocant. Creticum, folijs fœniculo ſimile, minoribus & tenuioribus: caule dodrantali: umbella coriandri: flore albo: ſemine acri, cãdido, hirſuto, ſuauiſſimi odoris in mã dendo. radix digitali craſſitudine & dodrantis longitudine adoleſcit. in ſaxoſis naſcitur, & locis ſole illuſtratis. Aliud eius genus, ſylueſtri apio ſimile, acre, odoratum, aroma olens, feruẽtis guſtus. Probatiſſimũ Creticũ. Tertiũ aſſignatur genus folijs coriandri, floribus albis, capite & ſemine anethi, muſcario paſtinacæ: ſemine oblongo, ceu cumi-

ni,acri. Omniũ ſemen excalfacit potum. urinã, mẽſes, & partus extrahit. torminibus liberat: ueterẽ tuſſim mitigat. phalangiorum morſibus potum in uino, auxiliatur. tumores illitu diſcutit. Seminis duntaxat in aliјs generibus inualuit uſus: in Cretico, etiam radicis. quæ maximè contra uenenatorum iniuriam in uino bibitur.

Delphinium. Cap. LXVIII.

DELPHINIVM, ſurculos emittit à radice una ſeſquipedales, aut maiores, à quibus folia exeunt parua, tenuia, diuiſa, prælonga, quæ delphinorum effigiem repræſentant. unde tractum nomen eſt. flos uiolæ albæ nõ diſſimilis, purpureus: & ſemẽ in ſiliquis, milio proximum, quo nõ aliud utilius bibi poteſt, ab ſcorpione percuſſis. Aiunt enim obiecta herba, ſcorpiones reſolui, atq; ignauos torpeſcere: ſemota uerò ea, ſeſe recolligere. Prouenit in aſperis & apricis. Alterum eſt delphinium, quod Romani bucinum uocant, ſuperiori ſimile, ſed foliјs & ramis lõgè gracilius. Viribus eiſdem pollet, ſed non ita efficacibus.

Pyrethrum. Cap. LXIX.

PYRETHRVM ſaliuarẽ uocant, folia caulémq; emittit ut daucũ ſylueſtre & fœniculũ: umbellámq; anethi, circinatæ rotũditatis. radix lõga eſt: pollicis craſſitudine, guſtu feruidiſſimo. Pituitam elicit. ideo in dolore dentiũ, decocta in aceto, colluto inde ore, auxiliatur. manſa pituitã extra-

hit. ſudores ciet, perūcto ex oleo corpore. diuturnis horroribus efficax. contra perfrictiones membrorum, reſolutionéſque eximiè conducit.

Roſmarinus. Cap. LXX.

DVO *roſmarini genera. unum fœcundũ frugiferúmq;, cuius ſemen cachrys uocatur. folia fœniculi habet, craſſiora & latiora, in rotæ ſpeciẽ, humi ſparſa, iucundè olentia, caulem cubiti altitudine, aut maiorem, multis concauum alis. in cacumine umbellam, in qua ſemen copioſum, candidum, ſphõdylo ſimile, rotundum, anguloſum, reſinaceum, quod in mandendo linguam exurit. radix thus redolet, candida, prægrandis. Eſt & alterum omnino conſimile, ſemen ferens latum, nigrum uti ſphondylion, odoratum, minimè exurẽs, radice foris nigra, intus ſi frangatur, alba. Verùm id quod ſterile dicitur, illorum planè ſimilitudinem refert. ſed neq; caulem, neq; florem, neq; ſemen promit. naſcitur in ſaxoſis & aſperis. Trita omnium herba communiter hæmorrhoidum profluuia ſiſtit. ſedis inflãmationes & condylomata mitigat. concoquit ſtrumas & abſceſſus, qui ad maturationẽ ægrè perducuntur. ſiccæ radices cum melle ulcera purgant. torminibus medẽtur, cum uino potæ. & contra ſerpentium morſus conueniunt. menſes & urinas ciẽt. ueteres tumores illitu diſcutiũt. Tam radicis quàm herbæ ſuccus, adiecto melle illitus, oculorum aciem exacuit. Potum ſemen ad eadem pollet. ſi comitiale malum ſentiatur, aut*

uetus pectoris uitium, auxilio eſt. regio morbo laborantibus cũ uino & pipere datur. ſudores mouet, cum oleo perunctum. ruptis & cõuulſis prodeſt. podagris, cum loliacea farina & aceto tritũ, illinitur. purgat uitiligines, addito aceto q̃ acerrimo. Semine in potionibus utendum, eius quidem quod Cachryn non ferat. quippe illud ſua acrimonia arteriam exaſperat. Roſmarinum cum erica naſci, folijs lactucæ ſylueſtris amaræ aſperioribus, candidioribúſque, radice breui, Theophraſtus author eſt. potũq; idipſum alterutra parte purgare.

Cachrys uim habet excalfaciendi, & uehemẽter exiccandi. quare abſtergentibus medicamentis inſeritur. cõtra oculorum fluxiões capiti illinitur, ita ut tertio die ſoluatur.

Roſmarinum coronariũ. Cap. LXXI.

ROSMARINVM *quo coronarij utũtur, ramos mittit tenues, & circa eos folia minuta, denſa, longa, exilia, ſubter incana, ſupernè uirẽtia, graui odore. Excalfactoria ui præditum eſt. regiũ ſanat morbum, ſi decoctum in aqua, ante exercitationes bibatur: & ubi laborans exercitationi ſe crediderit, in balnea deſcendat, & merum potet. acopis, gleucinóque unguento admiſceri ſolet.*

Sphondylium. Cap. LXXII.

SPHONDYLIVM *folia quadam tenus platani & panacis habet. caules fœniculaceos, cubitali altitudine, aut amplius aſſurgentes, in quo-*

rum cacumine ſemen duplex, ſeſeliſimile, ſed latius, candidius & magis paleaceum, grauis odoris. flores eius albi, aut pallentes: radice raphani, candida. naſcitur in paluſtribus & aquoſis. Potum *ſemen pituitam per aluum extrahit. medetur iocineris uitijs, regio morbo, comitialibus, orthopnoicis, uuluarum ſtrangulationi. ueternoſos ſuffitu reuocat. cum oleo commodè infunditur capitibus phreniticorum, & lethargicorum. item capitis doloribus. cum ruta illitum, ſerpentia ulcera cohibet.* Datur *radix contra regium morbum, & iocineris uitia. circumraſa eadem & iniecta callos fiſtularum derodit.* Recentis *floris ſuccus exulceratis auribus, purulentíſq; accõmodatur. qui cæterorũ ſuccorũ more exprimi, dein recõdi ſolet.*

Ferula. Cap. LXXIII.

E VIRIDI *ferula medulla pota utilis eſt ad cruentas excreationes, cœliacóſque. contra uiperarum morſus in uino datur. erumpentem naribus ſanguinẽ indita ſiſtit. ſemẽ potũ torminoſis auxiliatur. ſudoresciet, uncto ex oleo corpore.* Caules, *ſi edãtur, capitis dolores faciũt. muria cõdiũtur.* Ferula *itaq; caulẽ profert ternûm ſæpe cubitorũ: folia fœniculi, lõgè aſperiora & latiora. qua ab imo caule uulnerata ſagapenum efficitur.*

Peucedanum. Cap. LXXIIII.

PEVCEDANVM, *caulem emittit tenuẽ, gracilentum, fœniculo ſimilem. comam habet ſta-*

tim ab terra folioſam, ſpiſſámque. flore luteo, radice nigra, craſſa, plena, graui odore, ſuccoſa. gignitur in montibus opacis. Tenera radix cultello cō-ciditur, profluénſque è plaga ſuccus umbræ mā-datur. in ſole ſiquidem confeſtim euaneſcit. Colligitur capite prius & naribus roſaceo perfuſis, ne capitis dolor premat, & uertigo ſentiatur. aſſatione radix inutilis fit. Tam lac quàm ſuccus radice & caulibus extrahi ſolet, ſicuti è mandragora. uerùm inefficacior ſucco lachryma habetur, & uelocius expirat. Interdum etiam concreta inuenitur lachryma, thuris ſimilitudine, caulibus radicibúſque adhærens. Præfertur ſuccus è Sardinia & Samothrace, colore rufo, odore graui, feruens guſtu. Ex oleo & roſaceo illitum peucedonum prodeſt lethargicis, phreniticis, uertiginoſis, comitialibus, & longis capitis doloribus, reſolutis, iſchiadicis, conuulſis. omnibus, in uniuerſum, uitijs neruorum, ex oleo & aceto illitum, prodeſt. eius olfactu reſpirant uuluæ ſtrangulatus. & ueternoſi reuocantur. incenſum ſerpentes abigit. aurium doloribus conuenienter ex roſaceo inſtillatur. cauernis dentium inditum, mitigat dolorem. contra tuſſim efficaciſſimè ex ouo aſſumitur. ſuſpirijs, torminibus, & inflationibus ſubuenit. uentrem leniter emollit. lienē abſumit. difficiles partus mirè adiuuat. facit ad ueſicæ cruciatus, & renum diſtentiones potum. uuluam aperit. Radix ad eadē utilis eſt. ſed inefficacior. eius decoctum bibitur. farina eius, ſordida ulcera purgat, & ue-

tera cicatrice obducit. ſquamas oſſium extrahit. in cerata & calfacientia malagmata additur. Radix eligi debet recẽs, quæ cariẽ nõ ſenſerit, firma, odoris plena. Succus ad potiones amaris nucibus aut ruta aut pane calido, aut anetho reſoluitur.

Gith, ſeu Melanthium. Cap. LXXV.

GITH exilibus ſurculis fruticat, ſæpe binos dodrantes excedens. folijs, ut ſenecionis minutis, ſed multo tenuioribus: capitulo in cacumine tenui, paruo, ceu papaueris, oblongo, intercurſantibus intus membranis. quibus ſemen includitur nigrum, acre, odoratum, quod panibus inſpargitur. Capitis doloribus illitum fronti, ſubuenit. diſcutit recẽtes oculorum ſuffuſiones. tritum ex irino, & infuſum naribus. tollit, lepras, lentigines, duritias, tumoréſque uetuſtos, cum aceto illitum. circumſcarificatos clauos excutit, cum uetere urina impoſitum. dentium doloribus, decoctum cũ aceto & teda, prodeſt. teretes uentris tin̊eas expellit, perunctо ex aqua umbilico. deſtillatione laborãtes adiuuat, tritum in linteo, & olfactum. urinam & mẽſtrua ciet, multis diebus ſumptũ. & lac extrahit. difficultatẽ ſpirãdi cũ uino potũ leuat. phalangiorum morſibus ex aqua, drachmæ pondere, hauſtum auxiliatur. incenſo ſerpentes fugantur. Tradunt largius epotum enecare.

Laſerpitium, & Laſer. Cap. LXXVI.

LASERPITIVM in Syria, Armenia, Me-

dia, & Libya naſcitur, caule ferulaceo, quē maſpetum uocant: folijs apio ſimilibus: lato ſemine. Radix excalfacit. in cibis ægrè concoquitur. ueſicæ noxia. ſugillatis illita cum oleo, & ſtrumis, ac tuberculis cum cerato, medetur. iſchiadicis cōuenit cum irino aut cyprino cerato. excreſcentibus circa ſedem tollendis illinitur, cum putamine mali punici, & aceto decocta. uenenis pota reſiſtit. os commendat, cibis aut ſali permiſta. Laſer è radice atque caule ſcarificatis colligitur. præfertur autem rufum, tranſlucens, myrrhæ æmulum, non porraceum, odore ualens, ſuaui guſtu. quod dilutum facilè albeſcit. Cyrenaicū ſi quis deguſtarit, humorem toto corpore ciet, blādiſſimo odore, adeò ut ne os quidem guſtāti niſi paululū ſpiret. Medicū & Syriacū minus uiribus ualent, & magis uiroſum reddūt odorē. Laſer omne antè q̄ ſicceſcat adulteratur ſagapeno, aut fabæ lomento. quod maleficiū deprehenditur guſtu, odore, uiſu, & dilutiōe. Caulem aliqui ſilphion, radicem magudarin, & folia maſpeton uocauere. Efficaciſſimū laſer, mox folia, poſtremò caulis. Acrem uim habet. inflationes facit. perunctas cum aceto, pipere & uino alopecias ſanat. oculorum aciem exacuit. incipientes ſuffuſiones, illitum cum melle, diſſipat. cauernis dentium in dolore inditur, aut cū thure in linteo circumligatur, aut cū hyſſopo, ficis, coctis in poſca, os colluitur. ijs prodeſt quos beſtia in rabiē efferata momorderit, uulnerib⁹ immiſſum. ualet aduerſus uenena telorū, & animalia omnia, quæ uirus eia-

culantur, potum aut illitum. ſcorpionum plagis oleo dilutum circumlinitur. gangrænis præcoërcitis immittitur: & cum ruta, nitro, & melle, uel per ſe, carbunculis. clauos callóſq; prius circumraſos uellit. cerato aut aridorum ficuum carne præmollitum, recentes lichenas ex aceto ſanat. Et excreſcentia in carne, polypóſque, ſi aliquot diebus cum atramento ſutorio, aut ærugine illinatur. extuberantia cum forfice extrahit. Veteribus faucium ſcabritijs opitulatur. grauem, ſubitóque irrauceſcentem uocem, dilutum aqua, ſorbitione confeſtim expedit. uuam illitum cum melle reprimit. anginis ex aqua mulſa utiliſſimè gargarizatur. ueſcentes lætiore colore mangonizat. tuſſi, commodè in ſorbili ouo datur & pleuriticis, in ſorbitionibus: in fellis ſuffuſiōe, & aqua inter cutem, cum aridis ficis. horrores diſcutit cū uino, pipere, & thure potum. neruorum contractionibus, opiſthotonicíſque datur oboli pondere deuorandum. hærentes gulæ hirudines, gargarizatum cum aceto decutit. ad lac intus coagulatum bibitur. comitialibus ex aceto mulſo proficit. menſes ciet, cum pipere & myrrha potum. cœliacos adiuuat, in acino uuæ ſumptum. cum lixiuio autem potui datum, repente conuulſis ruptíſque prodeſt. ad potiones reſoluitur, nucibus amaris, aut ruta, aut calido pane. Foliorum ſucco ad eadem proficitur, ſed multo inefficacius. cū aceto mulſo manditur, ad expediendam arteriam, maximè cùm uox retunditur. eo cum lactucis

utuntur, exitque in uicem erucæ. Fertur & altera magudaris in Libya naſci, radix laſerpitio ſimilis, ſed minus craſſa, acris & fungoſa. ex qua non profluit ſuccus. Eiuſdem, cum laſere facultatis.

Sagapenium. Cap. LXXVII.

SAGAPENIVM ferulaceæ herbæ ſuccus eſt, quæ in Media naſcitur. Optimum eſt tranſlucens, fuluo forinſecus colore, & intus albo, neſcio quid inter laſer & galbanum redolens, guſtu acri. Prodeſt laterum & pectoris doloribus, tuſſibus uetuſtis, conuulſis, & ruptis. craſſam pulmonis pituitam expurgat. datur comitialibus, opiſthotonicis, lienoſis. item contra neruorum reſolutionem, perfrictiones, & febrium circuitus in potu. in unguenta probe admittitur. menſes pellit. ſed fœtum exanimat, cum hydromelite potum. prodeſt ex uino hauſtum, ſerpentium ictibus. olfactum ex aceto uuluarum ſtrangulatus excitat, oculorum cicatrices, offuſam caliginem, hebetudines, ſuffuſionéſque detergit. Reſoluitur ut laſer, ruta, aqua, & amaris nucibus, aut melle, aut calido pane.

Euphorbium. Cap. LXXVIII.

EVPHORBIA Libyca arbor eſt, ferulæ ſpeciem habens, quæ in monte Atlante iuxta Mau-

ritaniam inuenitur. ea acerrimo ſucco turget. cuius eximium feruorem expaueſcentes incolæ, ouillos uentres elutos, arbori circũligant, & eminus caulem contis incidunt. confeſtímq; è plaga, perinde atq; uaſe quodam, in uentriculos copioſus lactis humor effluit, præter id quod humi ſparſum, uulnus eiaculatur. Duo *ſucci genera. unũ orobi magnitudine, ſarcocollæ modo emicat. alterum in uentriculis concreſcit, atq; uitreum ſpectatur.* Eligendum *eſt tranſlucens, & acre.* Euphorbium *adulteratur ſarcocollæ & glutini miſtiõe. ſed difficile quidem experimentũ. quippe cum leui guſtu, os accẽſum diu detineat, adeò ut quicquid ori obijciatur, planè euphorbium reſipiat.* Eius *inuentio tẽpore* Iubæ *regis* Libyæ *cognita extitit.* Succus *illitu ſuffuſiones diſcutit. potus tota die exurit. quare melli collyriiſque pro acrimoniæ ratione admiſceri debet. coxarum doloribus prodeſt in odorifera potione hauſtus. ſquammas oſſium eadem die eximit. uerùm eo utentes neceſſe eſt, linamentis aut ceratis communire corpus, quo oſſa conueſtiuntur.* Aliqui *memoriæ prodiderunt, percuſſos à ſerpente nihil moleſti paſſuros, ſi inciſa oſſe tenus capitis cute, intritus ſuccus infundatur, uulnúſque poſtea conſuatur.*

Galbanum. Cap. LXXIX.

GALBANVM *ſuccus eſt naſcentis in* Syria *ferulæ, quod nonnulli metopium uocãt.* Maximè *laudatur cartilagino ſum, merum, thuris, effi-*

giem præbens , pingue , minimè lignoſum, retinens nõnihil adiecti ſeminis & ferulæ, graui odore, neq; ualde humidum neq; nimis aridum. Adulteratur faba freſa, reſina, & ammoniaco. Galbanum excalfacit, urit, extrahit, diſcutit. menſes ac partus trahit, appoſitu uel ſuffitu. lentigines aceto & nitro perunctas tollit. deuoratur ad tuſſim ueterem, difficultatem ſpirandi, ſuſpiria, rupta, conuulſa. aduerſatur toxicis, potum cum uino & myrrha. ſimili modo ſumptum mortuos partus extrahit. imponitur lateris doloribus, & furunculis. comitiales, & uuluæ ſtrangulatus, & uertiginoſos olfactu ſuſcitat. ſi uratur, fugat nidore ſerpentes, & perunctos feriri non patitur. ſerpẽtes cũ oleo & ſphondylo circumpoſitum, necat. dentium dolorem oblitum, aut cauernis inditum, mitigat. urinæ difficili prodeſſe exiſtimatur. Reſoluitur ad potiones amaris nucibus, aqua, aut ruta, aut calido pane, mulſáue. aliàs meconio, ære uſto, aut felle liquido. Si purgare galbanum uoles, in feruentem aquam demittito. nanq; cum liquefactũ fuerit, eius ſordes fluitabunt. quas hoc modo facilè ſeparabis: mundo linteo raróq; alligatũ in fictili aut ærea pyxide ita pendeat, ut imum uaſis ne tangat: opertóq; uaſe in feruidam aquam demittito. ſic enim ſyncerum, ueluti per colum eliqueſcet, & lignoſum in linteo remanebit.

Ammoniacum. Cap. LXXX.

AMMONIACVM, *ferulæ ſuccus eſt, quam*

iuxta Cyrenen Aphrica gignit.cuius fruticem cum radice agaſyllim uocant. Probatur bene coloratũ, ligni & calculorum expers, thuris ſimilitudine, minutis glebis, denſum, ſyncerum, nulla ſorde ſpurcatum,caſtoreum odore imitans,guſtu amarum.hoc genus thrauſma,id eſt friaturam,appellant:quod uerò terram & calculos collegit, phyrama.gignitur in Aphrica iuxta Ammonis oraculum,ſuccum ſtillante ferulacea arbore.Mollit,extrahit,calfacit.tubercula duritiáſque diſcutit.potum,aluum ſoluit.partus extrahit. lienem conſumit,drachmæ pondere hauſtum. articulorum coxendicúmque doloribus liberat. auxilio eſt anhelatoribus,orthopnoicis,comitialibus. item quibus humor in pectore coit, ſi cum melle delingatur, aut cum ptiſanæ ſucco ſorbeatur. cruentam urinam pellit. albugines oculorum abſterget. genarum ſcabritiam abſumit. tritum autem cum aceto, & impoſitum, iocineris lieniſque duritias ſedat. diſcutit tofos, qui in artubus concalluerunt, cum melle aut cum pice illitum. laſſitudines & coxendicum dolores eo perungi utile eſt,cum nitro & cyprino oleo,uice acopi.

Sarcocolla. Cap. LXXXI.

SARCOCOLLA, *lachryma eſt arboris in Perſide naſcentis, pollini thuris ſimilis, rufa, guſtu amara.Vulnera glutinat, oculorum fluxiones inhibet. emplaſtris inſeritur.Adulteratur admiſto gummi.*

Glaucium. Cap. LXXXII.

GLAVCIVM, *ſuccus eſt herbæ quæ ad Hie rapolim Syriæ naſcitur, folijs ferè corniculati papaueris, pinguioribus tamen, in terram ſparſis, odoris tetri, guſtus amari. tota croceo ſucco madet. Folia in olla fictili ſemifrigidis clibanis calfaciunt indigenæ. uſque dum flaceſcant. deinde contuſis ſuccum exprimunt. cuius eſt uſus ad oculorum medicamenta. utpote cum inter initia refrigeret.*

Glutinum. Cap. LXXXIII.

GLVTINVM, *quod xylocollan, alij taurocollan uocant, præſtantiſſimum Rhodiacum. quod ex bubulis corijs conficitur. id candidum eſt & tranſlucens. Nigrum uerò minus probatur. Reſolutum in aceto, impetigines lepráſque cutis delet. ambuſtis igni ex aqua calida dilutum illitúmque, puſtulas erumpere non patitur. uulneribus prodeſt, melle aut aceto madefactum.*

Glutinum piſcium. Cap. LXXXIIII.

ICTHYOCOLLA, *gluten piſcium, uenter eſt piſcis cetacei. Præſtat candicans, natione Ponticum, ſubaſperum, minimè ſcabrum, & quod celerrimè liqueſcit. Vtile emplaſtris, capitis & leprarum medicaminibus, & tetanothris, quæ cutem faciei erugant & extendunt.*

Viſcum. Cap. LXXXV.

VISCVM *optimum eſt recens, intus porraceum, extrà fuluum quod aſperi nihil, aut furfuroſi conceperit.* Fit *acinis in robore naſcentibus, buxeo fruticis folio. contuſum acinum lauant, & poſtea in aqua decoquũt. ſunt qui cõmanducando ipſum efficiant. gignitur quoq; in malo, pyro, & plerisq; alijs arboribus. quinetiam inuenitur in quorundam fruticum radicibus.* Emollit, diſcutit, extrahit. parotidas, *tubercula, cæteráſque collectiones, ad maturationem perducit. cum reſina autem & cera pari, epinyctidas in ſplenio ſanat. uetera ulcera abſceſſúſque quos cacoëthes uocant, ex thure mollit. lienem cum calce, gagate, aut* Aſio lapide *coctum & impoſitum abſumit. cum ſandaracha, aut auripigmẽto illitum, ungues extrahit. miſtum cum calce & uini fæce, ſuam uim intendit.*

Aparine. Cap. LXXXVI.

APARINE *ramis multis, & paruis fruticat, aſperis, quadrangulis, per interualla orbiculato foliorum ambitu, ut in rubia. flos albus: ſemen durum, rotundum, concauum, album, umbilici figura, aſperitate ueſtium tenaci.* Ea *paſtores colicæ utuntur, ad eximendos è lacte pilos. ſeminis, caulium, ac foliorum ſuccus, potu contra uiperarum phalangiorúmq; morſus auxiliatur. infuſu aurium dolori medetur.* Herba *cum axungia trita ſtrumas diſcutit.*

Alyſſum. Cap. LXXXVII.

ALYSSON *fruticoſa herbula eſt, unicaulis, ſubaſpera, rotundis folijs: fructu duplicium ſcutorum effigie, in quo eſt ſemen, quadam tenus latum. in mõtibus & aſperis locis emicat.* Eius *decoctum ſingultus ſine febri, potu diſcutit. idem efficit, ſi quis eam aut teneat, aut odoretur. cum melle trita, uitia cutis in facie, & lentigines emẽdat. contuſa in edulio, rabiei canis mederi putatur. domibus appenſa ſalutaris eſſe creditur. & hominibus atq; animalibus faſcini amuletũ. purpureo linteo circumligata, pecorũ morbos abigit.*

Aſclepias. Cap. LXXXVIII.

ASCLEPIAS, *ramos emittit longos: folia hederæ, longa: radices numeroſas, tenues, odoratas. floris uirus graue. ſemen ſecuridacæ. naſcitur in montibus.* R*adices ex uino potæ torminibus auxiliantur, & contra ſerpentium ictus.* F*olia aduerſus uuluæ mammarúmque ulcera, quæ cacoëthe uocant, illinuntur.*

Atractylis. Cap. LXXXIX.

ATRACTYLIS, *ſpina eſt cnico ſimilis, folia multo longiora ferens, in ſummis uirgis, magna parte nuda, aſperáq;. qua fœminæ pro fuſis utuntur. capitula in cacumine ſpinis horrent. flos luteus: quibuſdam in locis purpureus inuenitur. radix tenuis, ſuperuacua.* C*oma, ſemen & folia cũ*

pipere & uino teruntur utiliſſimè contra ſcorpionum ictus. percuſſos tradunt quamdiu ea teneatur herba, nullum experiri dolorem, ipſúmq; depoſita, ſtatim recrudeſcere.

Polycnemum. Cap. XC.

POLYCNEMON, *frutex eſt ſurculoſus, folijs origani: caule, ut pulegij, geniculis multis intercæpto, ſine umbella, tenui tamen in cacumine corymbo, boni odoris, & acris. Vulneribus agglutinandis recens, aut aridum cum aqua, efficaciter illinitur. ſed quinto die ſolui debet. ad urinæ ſtillicidia ruptáque, cum uino bibitur.*

Clinopodium. Cap. XCI.

CLINOPODION *frutex eſt folijs ſerpillo ſimilis, ſurculoſus, duûm dodrantum altitudine. naſcitur ĩ petroſis. flores, marrubij modo, ex interuallis diſtincti ſpeciem lecti pedum præbent. Bibitur herba & ſucci eius decoctum, ad conuulſa, rupta, ſtrangurias, ſerpentium ictus. menſes & partus pellit. & penſiles uerrucas, quas acrochordonas uocant, eijcit, aliquot diebus potum. aluum ſiſtit decoctum ad tertias, potúmque, ſi febrim ſentiunt, ex aqua: alioquin, ex uino.*

Leontopetalum. Cap. XCII.

LEONTOPETALON, *caulem emittit dodrantalem, aut altiorem, plurimis alis concauum, & in cacumine ſemina parua duo aut tria, in ſili-*

quis, ciœris modo: flores anemonæ ſimiles, puniceĩ coloris: folia braſſicæ, ſed papaueris diuiſura. radĩ cibus nigris, rapæ ſimilibus, ſtrumoſis. naſcitur in aruis & ſegetibus. Radix auxiliatur ſerpentium ictibus, ex uino pota. nec alia res celerius dolorẽ finit. miſcetur iſchiadicorum clyſteribus.

Teucrium. Cap. XCIII.

TEVCRION, ſiue ut aliꝫ placet teucris, herba eſt uirgæ referens effigiem, triſaginis ſimilitudine, tenui folio, nõ multum à cicere alieno, hæc in Cilicia iuxta Gẽtiadem Ciſſadémq; ubertim prouenit. Recẽs cum poſca, aut aridæ feruefactæ ius, potu lienem potenter abſumit. lienoſis cum aceto & ficis illinitur. item ſerpentium morſibus ex aceto ſolo, ſine ficis.

Triſago. Cap. XCIIII.

CHAMEDRYS Græcis, aliꝫ chamædrops: Latinis triſago dicitur. ſunt qui eã teucrion appellauere, propter eã quam cũ teucrio ſeruat ſimilitudinẽ. Naſcitur in petroſis & aſperis. frutex dodrantalis, folia habẽs exigua, amara, effigie & diuiſura quercus: flore paruo, pene purpureo. Carpitur ſemine prægnãs. Recẽs in aqua decocta, potu tuſſibus, indurato lieni, urinæ difficultati, incipiẽtibus hydropicis, auxiliatur. cit mẽſes. partus extrahit. liienẽ ex aceto pota cõſumit. aduerſus ſerpẽtium uenena ex uino, potu, illitúq; efficaciſſima. trita digeritur in paſtillos ad ſupradicta. purgat uetera ulcera, cum melle. cum oleo illita, caligi-

nem oculorum diſcutit. natura eius eſt calfacere.

Leucas. Cap. XCV.

LEVCAS montana, latioribus quàm urbana folijs, ſemine acriore, amariore, ori ingrato. efficacior tamen quàm ſatiua habetur. Vtraque ex uino contra animalium uenena, præcipuè marinorum, opitulatur.

Lychnis. Cap. XCVI.

LYCHNIS coronaria, flore eſt albæ uiolæ ſimili, quo corollæ factitantur. Cōtra ſcorpionum ictus ſemen in uino potum auxiliatur. Lychnis ſylueſtris, omnia urbanæ ſimilis. Bilem per aluum detrahit, ſemine duabus drachmis poto. ictis à ſcorpione ſubuenit. Aiunt huius herbæ appoſitu, ſcorpiones torpeſcere, & inertes prorſus reddi.

Lilium. Cap. XCVII.

LILIA coronamentis ſe dedunt, Liria à quibuſdam uocata. E quibus unguētum temperatur, quod aliqui lirinum, alij ſuſinum appellant, neruos, & priuatim uuluæ duritias, emolliens. Folia herbæ illita contra ſerpentium ictus auxiliantur. feruefacta, ambuſtis proficiunt. aceto condita uulneribus opitulantur. ſuccus adiecto melle aut aceto, in æreo uaſe coquitur, conuenienti medicamento uetuſtati ulcerum, & ad recentia uulnera. Incaſſata radix & ex roſaceo trita, igni ambuſta ſanat. uuluam emollit. menſes ciet. ulcera cicatrice

obducit.cum melle detrita neruis præciſis, luxatíſq; medetur.uitiligines,furfures,& lepras emẽdat.ulceráq; in capite manantia expurgat. abſtergit faciẽ & erugat.teritur in aceto cum hyoſcyami folijs,& farina tritici,mulcendis teſtium inflã mationibus. semen potũ morſibus ſerpentiũ aduerſatur. ignibus ſacris ſemen & folia cum uino illinuntur.Tradunt & rubra eſſe lilia.in Syria autem, & Piſidia Pamphiliæ efficaciſſima unguentis naſcuntur.

Ballotæ. Cap. XCVIII.

BALLOTEN, *nomine alio nigrum marrubium uocãt.caules ædit quadrãgulos,nigros,ſubhirſutos,cõplures ex una radice : folijs maioribus quàm marrubij,hiſpidis, intercedente ſpatio,ſubrotundis,graue olentibus,apiaſtro proximis. unde aliqui apiaſtrum eam uocauerunt.candidi flores uniuerſi uerticillato ambitu caulem coronãt. Vis eius efficax aduerſus canis morſus,folijs ex ſale illitis.ferueñti cinere flacceſcũt folia,ut cõdylomata reprimãt.purgant & ſordida ulcera cũ melle.*

Apiaſtrum. Cap. XCIX.

MELISSOPHYLLON *ſiue melittæna,id eſt,apiaſtrũ,id ſibi nomẽ uſurpauit,quoniam apes ĩpſa herba delectãtur.cauliculi & folia ballotæ,de qua paulo antè diximus,ſimilia eſſent,niſi maiora tenuioráq;,nec ita hirſuta ſpectarentur. citreum malum olent. Folia cum uino pota aut illita pro-*

ſunt contra ictus phalangiorum, ſcorpionúmque. item aduerſus canis morſum. decocto eorundem gratia, foueri prodeſt. deſeſſionibus fœminarum ad ciendos menſes conuenit. dentes eodem in dolore colluuntur. dyſentericis infunditur. Fungorũ ſtrangulationibus folia, addito nitro, potu auxiliantur: torminibus & orthopnoicis, delinctu. illita cum ſale ſtrumas diſcutiunt. ulcera purgant. articularios dolores illita ſedant.

Marrubium. Cap. C.

MARRVBIVM, *frutex eſt ab radice ramoſus, candicans, ſubhirſutus, quadrangularibus ramis. folium pollicem æquat, ſubrotundum, hiſpidum, rugoſum, guſtu amaro. ſemen in caulibus, & ex interuallis. flores uerticillato ambitu, aſperi. Naſcitur propter ædificia, ruinas, & rudera. huius folia ſicca, cum ſemine decocta in aqua, aut uiridium ſuccus datur cum melle ſuſpirioſis, tuſſiẽtibus, & ad tabitudinem redactis. craſſam è pectore pituitam, cum ſicca iri eijcit. mulieribus à partu non purgatis datur, ut menſtrua & ſecundas extrahat. item in difficili partu, & his qui uenena hauſerunt, aut à ſerpentibus demorſi ſunt. ueſicam renéſque lædit. Folia cum melle illinuntur ſordidis ulceribus purgãdis. pterygia nomáſque ſiſtunt. laterum dolores mitigant. Succus folijs contuſis expreſſus, & ſole coactus ad eadem pollet. cũ uino & melle illitus, oculorũ claritatem adiuuat. naribus regiũ morbũ expurgat. auriũ do*

loribus cõuenienter inſtillatur, p ſe aut cũ roſaceo.

Stachys. Cap. C I.

STACHYS frutex eſt marrubio ſimilis, ſed longior: folia ferens numeroſa, hirſuta, rara, prædura, cana, odoris iucundi, & complures uirgas ab radice exeuntes, marrubio candidiores. naſcitur in montibus & aſperis. Vim habet excalfactoriam & acrem. foliorum decoctum potuͤ pellit menſtrua & ſecundas.

Phyllitis. Cap. C I I.

PHYLLITIS, folia promit rumici ſimilia, longiora, & uiridiora, ſena aut ſeptena, recta, quæ parte anteriore læuia cernuntur, à tergo autem penſiles quaſi uermiculos tenues oſtendunt. in umbroſis, & opacis hortorum locis emicat, guſtu acerbo. neq; caulem, neq; florẽ, neq; ſemen profert. Folia in uino pota ſerpentium morſibus aduerſantur. quadrupedibus per os infuſa auxilio ſunt. & ſi dyſſenteria aut reſoluta aluus exercet, potui dantur.

Phalangium. Cap. C I I I.

PHALANGIVM à quibuſdam phalangites uocatur. ramuli ſunt ei duo, aut tres, pluréſue, in diuerſa tendentes: flos candidus, lilio ſimilis, multas inciſuras habens. ſemine nigro, lato, ad lenticulæ dimidiatæ figuram, multo tenuiore: radice parua, tenui, herbacei coloris, dum à terra eruitur.

prouenit in collibus. Huius *folia,ſemẽ,flos cum uino pota, auxiliantur contra ſcorpionum phalangiorúmque ictus.tormina quoque diſcutiunt.*

Trifolium. Cap. CIIII.

TRIFOLIVM, Græci *triphyllon,alij oxytriphyllon,alij menyanthes, alij aſphaltion,uocãt. frutex ſupra cubiti altitudinem attollitur,uirgas habẽs tenues,iunceas & nigras, unde ramulares enaſcuntur appendiculæ,in quibus terna ſingulis germinationibus exeunt folia,loto arbori ſimilia. ijs recenter enatis rutæ odor ineſt.ubi autem adoleuerunt,bitumen olent.florem ædit purpureum, ſemen quadam tenus latum, ſubhirſutum,ex altera extremitate exertum, antennæ modo corniculum gerens.radix tenuis,lõga,ualida.* Semen & *folia in aqua pota pleuriticis,urinæ difficultati,comitialibus,& ijs qui aquæ inter cutem principia ſentiunt,fœminis quoque uuluæ uitio opportunis, auxiliantur.menſes ciunt.ternæ drachmæ è ſemine dari debent,è folijs uerò quaternæ.Cõtra ſerpentium ictus trita folia,& ex aceto mulſo pota, præſidio ſunt.* Tradunt *aliqui,totius fruticis,radicis,foliorúmque decoctum fotu dolores eorum finire,quos ſerpentes percuſſerint.qua autem aqua ſanatus quis fuerit , ſi ea quiſpiam alius foueatur,qui ulcus habuerit,perinde afficitur ut à ſerpente demorſus .* Quidam *terna folia aut ſemina in tertianis,cum uino potui dedere: & in quartanis,quaterna. ut quæ febrium circuitus diſcu-*

terent.Radix antidotis inſeritur.

Polium. *Cap. C V.*

D V O *genera polij.montanum, cui teuthrio nomen eſt,& cuius eſt uſus,tenuis frutex eſt,candidus,dodrantalis,ſemine refertus: capitulo in cacumine quandam corymborum ſpeciem præ ſe ferẽte,paruo,canis hominis ſimili,grauiter olente,non ſine quadam ſuauitate. Alterum fruticoſius,non uſque adeò ualens odore,& uiribus infirmius.Potum feruefacti ius auxiliatur ſerpẽtium ictibus, hydropicis,morbo regio: & lienoſis ex aceto. ſtomachum malè habet.caput doloribus afficit.aluũ & menſes ciet . ſubſtratum ſuffitúmue ſerpentes abigit.illitum uulnera conglutinat.*

Scordium. *Cap. C V I.*

S C O R D I V M , *in montibus & paluſtribus naſcitur,folijs triſaginis,maioribus,non ſic in ambitu diuiſis,aliquantum allia redolentibus, guſtu amaris & adſtringẽtibus: quadrãgulis caulibus: ſubrubro flore.Herba uim excalfactoriam habet. urinam cit.cocta recens aridáue cum uino,aduerſus uenenatos ſerpentium morſus bibitur. ad ſtomachi quoq; roſiones,dyſenteriam, & urinæ difficultatem,binis drachmis cum hydromelite. craſſamen purulentum pectore expellit.facit aridæ farina ad ueterem tuſſim,rupta,conuulſa,ſi cũ naſturtio,melle,& reſina miſceatur in eclegmate.inflãmata modicè præcordia,cerato excepta,recre-*

at.cum aceto acri aut aqua, podagris conueniẽter illinitur.menſes impoſita mouet.uulnera conglutinat.uetera ulcera purgat, & ex melle ad cicatricem perducit.ſicca excreſcentias in carne cohibet. ſuccus ad eadem uitia bibitur. Inter prima efficax Ponticum natione, Creticúmque.

Tuſſilago. Cap. CVII.

TVSSILAGINI, *folia ſunt maiuſcula* *ꝙ̃ hederæ, ſex aut ſeptem à radice, ſubalbida à terra, ſupernè uirentia, in plures angulos exeuntia: caulis palmum altus, flos luteus.in uere, flore & caule confeſtim exuitur.inde nonnulli his uacare exiſtimauerunt. radix tenuis eſt & ſuperuacua. naſcitur in amœnis & riguis.Folia ex melle trita igni ſacro & omnibus inflãmationibus illitu medentur.aridæ fumus per infundibulum hianti ore raptus, hos ſanat qui ſicca tuſſi atque orthopnœa infeſtantur.pectoris uomicas rumpit.Eundem effectum præbet ſuffita radix.decocta in hydromelite, & pota, emortuos partus eijcit.*

Artemiſia. Cap. CVIII.

ARTEMISIA *magna ex parte in maritimis naſcitur, abſinthij modo fruticoſa, maioribus & pinguioribus folijs, ramíſq;.huius quidẽ genera duo.unũ lætius habitiúſq;: folijs uirgíſq; latioribus.alterũ tenuius, flore paruo, tenui, candido, graueolente.æſtate floret.Sunt qui in mediterraneis unicaulis nomine appellẽt, tenuem herbulã,*

ſimplici caule & minuto, floribus ſcatente, flauo colore. hœc iucundiorem quàm præcedens efflat odorem. Vtraque excalfacit, extenuat. feruefactæ conuenienter in muliebres deſeſſus adijciuntur, ad detrahendos menſes, partus, ſecundáſque. item ad præcluſiones uuluæ, & eiuſdem inflammationes. calculos comminuunt. remoratam urinam cient. menſes pellunt pubi illitæ. Succus uuluæ inditus ex myrrha, eadem quæ inſeſſo trahit. Coma tribus drachmis eorundem educendorum gratia bibitur.

Ambroſia. Cap. CIX.

AMBROSIA *tenuis frutex eſt, ramoſus, trium ferè palmorum: folijs rutæ, circa imum caulem exiguis. cauliculi ſeminibus, perinde quaſi racemulis grauidi, qui nunquam florem pariūt, odore uinoſo, ſuaui: radice tenui, ſeſquipedali. Coronantur ea Cappadoces. Vis eius reprimere ac repellere, & illitu adſtringere humores, qui in aliquam partem incumbunt.*

Botrys. Cap. CX.

BOTRYS *fruticoſa herba eſt, lutea tota, & in multas alas ſparſa. ſemen circa totos ramulos prouenit: folia cichorio ſimilia. tota ſuauem odorem ſpirat. quare ueſtimentis interponitur. inuenitur in torrentium ripis, & conuallibus. Pota orthopnœas mulcet. Hanc Cappadoces ambroſiam uocant, alij artemiſiam.*

Geranium. Cap. CXI.

GERANION folijs anemones, diuiſuris longioribus: radice ſubrotunda, cum eſtur dulci. Quæ drachmæ pondere in uino pota, uuluæ inflationes diſcutit. Geranium alterũ, caulibus minutis & piloſis, ſeſquipedalibus: folijs maluæ. in ſummis alis ſurſum ſpectãtia gruũ capitula inſunt, cũ ſuis roſtris, aut canini dẽtes. Nullius in medicina uſus.

Gnaphalium. Cap. CXII.

GNAPHALII folijs mollibus minutíſque pro tomento utuntur. Bibuntur efficaciter folia in uino auſtero, ad dyſenteriam.

Typha. Cap. CXIII.

TYPHA folium ædit cyperidi ſimile: caulem album, læuem, æquabilem: florem in cacumine ambientem, denſum, qui in pappos ſoluitur, quod paniculam aliqui nominant. Huius herbæ flos, ſuillo adipe eloto exceptus, ambuſtis medetur. Gignitur in paluſtribus & aquis ſtagnantibus.

Circæa. Cap. CXIIII.

CIRCAEA, quam & dircæam aliqui uocãt, folijs eſt hortẽſis ſolani, agnatis crebris: flore nigro, puſillo, copioſo: ſemine milij, naſcẽte in quibuſdam ueluti corniculis: dodrantali radice, triplici ferme aut quadruplici, candida, odorata, excalfaciente. Naſcitur in apricis, ſaxis, & uento perflatis.

Radicis tūſæ pondo quatuor, in ſextarijs tribus uini dulcis, per diem & noctem macerantur, potúque triduo uuluas expurgant. ſemen in ſorbitionibus datum, lacte mammas nutricum explet.

Oenanthe. Cap. CXV.

OENANTHE *folia habet paſtinacæ: florem candidum: caulem craſſum, palmi altitudine: ſemen atriplicis: radicem magnam, in multa rotunda capitula extuberantem. naſcitur in petris. Caulis eius & folia, cum mulſo uino pota ſecundas eijciūt. Radix è uino, urinæ ſtillicidio cōuenit.*

Conyza. Cap. CXVI.

CONYZAE *duo genera. quæ parua uocatur, odore præſtantior eſt. maior uerò fruticè altior, & folijs latioribus, graui odore. utriuſque folia oliuæ ſimilia, hirſuta, pinguia. in maiore caulis binum cubitorum altitudine attollitur, in minore pedem æquat. flos fragilis, lutei aut fului coloris. qui in pappum abit. radices ſuperuacuæ. Suffitu ſubſtratúque frutex totus ſerpentes fugat. culices abigit. & pulices necat. Folia cōuenienter illinuntur ſerpentium plagis, & tuberculis, ac uulneribus. flores & folia cum uino ad menſes partúſque eijciendos bibuntur. item cōtra urinæ ſtillicidia, arquatum morbum, & tormina. comitiales pota ex aceto adiuuant. Decoctum in deceſſionibus medetur uuluæ malis. Impoſitus ſuccus abortum facit. ex oleo efficaciter horroribus oblini-*

tur. Capitis dolores *tenuis illita ſanat.* *Eſt & tertium conyzæ genus, caule craſſiore, ac molliore: folijs q̃ paruæ maiuſculis, minimè pinguis, & maiore minor, multo grauioris odoris & iniucũdioris, ſed inefficacior.* Prouenit *locis nõ riguis.*

Hemerocallis, ſiue liliũ ſylueſtre. Cap. CXVII.

HEMEROCALLIS *folium & caulem habet lilij, porraceo colore. flores in caule per ſingulos exortus, terni aut quaterni erumpunt, lilij diuiſura, quoties dehiſcere cœperunt, colore perq̃ pallido. radix magna eſt atque bulboſa.* Quæ *pota aut cum melle & lana in peſſo appoſita, aquã educit & ſanguinem.* Folia *trita mammarum inflammationes à partu contractas, oculorúmque collectiones mitigant.* Radix *& folia igni ambuſtis utiliſſimè illinuntur.*

Leucoium, ſiue uiola alba. Cap. CXVIII.

LEVCOION *uulgaris eſt notitiæ, ſed in floribus differentia quædam. nanq; aut cœrulei, aut albi, aut purpurei, aut lutei inueniuntur.* Lutea *uerò præcipui in medicina uſus.* Huius *aridi flores feruefacti in deſeſſionibus, ualent contra uuluæ inflammationes. & menſtrua expellunt. ſanãt oris ulcera, cum melle: cum cerato, rimas ſedis. ſemen duûm drachmarum pondere ex uino potum, aut cum melle inditum, menſes, ſecundas & partus extrahit.* Radices *cum aceto illitæ, lienem reprimunt. & podagricos iuuant.*

Cratæogonum. Cap. CXIX.

CRATAEOGONVM, *ſiue ut alijs placet cratæonon,folijs melampyro ſimile eſt,multis calamis ex una radice emicantibus,multorúmq; geniculorũ.ſemine milij.naſcitur in opacis & frutetoſis,ſummopere acre. Traditum eſt à quibuſdam,hoc ſi bibat ieiuno ore, ter die poſt menſes purgatos,tribus obolis, in cyathis aquæ duobus mulier,ante conceptum quadraginta diebus: & uir modo conſimili,totidem diebus ante coitum hauriat,uirilis ſexus partum futurum.*

Phyllum. Cap. CXX.

PHYLLVM,*quod elæophyllon uocatur, in ſaxoſis naſcitur.duûm generum eſt. quod autem thelygonum appellant, uuas habet floribus oleæ ſimiles,pallidiores tamen.folijs itidem oliuæ eſt: caule tenui,breui:radice exili.florem album profert:ſemen papaueris maiuſculum. Sed arrhenogonum cætera huic ſimile,ſolo fructu diſtat. habet enim racemoſum quiddam deflorentibus oleis non diſſimile.Arrhenogonon potu, maſculi ſexus facere partus,ut thelygonon fœminei proditur.horum Crateuas author eſt.ſed huiuſmodi hiſtoria tenus,mihi produxiſſe uiſum eſt.*

Teſticulus. Cap: CXXI.

TESTICVLVS,*quem Græci cynoſorchin uocant,folijs circa caulem mollis oleæ ſimilibus,in*

*terra ſtratis,longioribus, anguſtioribus, læuibus: caule dodrantali:floribus purpureis : radicæ bulboſa,oblonga,oliuæ modo anguſta,duplici ordine: ſuperiore,quæ plenior eſt:iſeriore,quæ mollior ac rugoſior.*Eduntur *radices coctæ,ut bulbi.ex quibus ſi maiorem edant uiri,mares generari dicũtur: ſi minorem fœminæ,alterum ſexum.*Addunt, *in* Theſſalia *mollem mulieres in lacte caprino bibere,ad ſtimulandos coitus:aridam uerò,ad inhibendos.& alterũ alterius potu reſolui.* Naſcitur *in petroſis & ſabuletis.* Teſticulus *alio nomine ſerapias,* Andrea *authore uocatur,quoniã radix ad multa utilis ſit, folijs eſt porri, latioribus, oblongis,pinguibus,ex alarum ſinu inflexis:caule palmeo:floribus penè purpureis:radice teſticulis ſimili.*Quæ *illita tumores diſcutit.ulcera purgat,& ſerpere eadem non patitur.abolet fiſtulas. & illitu inflammationes lenit.aridæ radices nomas inhibent.ſanántq; putredines,& oris ulcera cacoethe.aluum ſiſtunt è uino potæ.*De *hac,eadẽ quæ de teſticulo canis,produntur.*

Satyrium. Cap. CXXII.

SATYRIVM *aliqui trifoliũ uocant,quoniam tria fert folia.ad terrã infracta, rumici aut lilio ſimilia,minora tamen,ac rubra:caulem cubitalem,nudum:florem lilij effigie,candidum:radicem bulboſam,mali magnitudine,fuluam,intus,ut ouum,candidam,guſtanti dulcem,& ori nõ ingratam.*Quam *in uino nigro auſtero bibere cõuenit,*

contra opiſthotonum. utendum ea dum concumbendi inceſſit cupiditas. ſiquidem ea proniores ad Venerem fieri affirmant. Eſt & alterũ ſatyriũ erythronium ſiue erythraicon: id eſt rubrum, ſemine lini, maiore, duro, læui, ſplendente. quod fertur, non ſecus atque ſcincus, libidinẽ excitare. corticæ radicis gracili, rufo. intus autem album includitur, ſapore dulci, non ingrato ori. in montoſis & apricis enaſcitur. Venerem, ut produnt, ſi omnino manu teneatur radix, ſtimulat. eóque magis, ſi bibatur in uino.

Horminum. Cap. CXXIII.

HORMINVM *herba eſt, folijs marrubio ſimilis. caule ſemicubitali, quadrangulo, circa quẽ eminentiæ ſiliquis ſimiles prodeunt, quæ ad radicem ſpectant, in quibus diuerſum ſemen recluditur. ſiquidem in ſylueſtri rotundum, fuſcúmque inuenitur. in altero, nigrum, & oblõgum, cuius eſt uſus. Ad uenerem ſtimulandam, cum uino bibi uolunt. purgat cum melle argemas albuginéſq;. illitũ ex aqua tumores diſcutit. eo etiam extrahuntur aculei ex corpore. idem effectus eſt illitæ herbæ. Sylueſtre magis uiribus pollet. quare unguentis, præſertim gleucino, permiſcetur.*

Securidaca. Cap. CXXIIII.

HEDYSARON, *unguentarij pelecinum, id eſt ſecuridacam, uocant, fruticoſa eſt, folijs ciceris. ſemen rufum in ſiliquis fert, corniculorum modo*

aduncis,quod ancipitem ſecurim æmulatur,unde nomen accepit.amarum guſtu. Stomacho utile in potu.additur in antidota. cum melle ante coitus ſubditum,cōcipiendi ſpem adimit. Naſcitur in ſegetibus & hordeis.

Onoſma. Cap. CXXV.

ONOSMA,*oblonga folia habet. ad ſimilitudinem anchuſæ,longitudine quatuor digitorū, & unius latitudine,mollia,in terra iacentia, ſine caule,ſine ſemine, ſine flore. radice nititur longa, tenui,infirma,rubeſcente.gignitur in aſperis.Folia in uino pota partus extrahunt. Prægnans ſi eam ſupergrediatur,abortum facere dicitur.*

Nymphæa. Cap. CXXVI.

NYMPHAEA *naſcitur in paludibus,& ſtagnātibus aquis,folijs fabæ Aegyptiæ, minoribus, & lōgioribus,alijs in ſumma aqua,alijs demerſis, pluribus ex radice eadem prodeūtibus: flore lilio ſimili,albo,& in medio crocos habente. cū defloruerit,ut rotundū malū,aut papaueris caput,extuberat.nigro ſemine,denſo & lato, lenti guſtus. caulis eſt læuis,niger,minimè craſſus, ciborio cognatus. radix nigra, ſcabra , clauæ ſimilis. quæ autumno ſecatur. Sicca cū uino pota cœliacis, dyſentericíſq; auxiliatur.lienē abſumit. Radix ſtomachi ac ueſicæ doloribus illinitur.uitiligines ex aqua emēdat.impoſita cum pice,alopecijs medetur.eadē contra Veneris inſomnia bibitur.ſiqui-*

dem ea prorſus adimit. pota aſſiduè aliquot diebus, genitale infirmat. Idem ſemen potum efficit. Nymphææ nomen ſibi uendicaſſe uidetur, quoniã aquoſa amet. Plurima inuenitur ĩ Elide, in Anygro amne, & in Bœotiæ Aliarto. Eſt & altera nymphæa, cuiꝰ flos blephara dicitur, folijs antè dictæ, radice alba, ſcabra: flore luteo, nitente, roſæ ſimili. Huius ſemen & radix, contra fœminarũ profluuia efficaciter ex uino nigro bibuntur. Naſcitur in Theſſalia, amne Peneo.

Androſaces. Cap. CXXVII.

ANDROSACES *herba eſt amara, tenues ſpargens iuncos, ſine folijs: folliculos in capitulis habens, in quibus ſemen cõtinetur. gignitur in Syriæ maritimis. Ea drachmis duabus in uino pota, copioſam hydropicis urinã ciet. idem effectus eſt ſemini poto, & herbæ decocto. podagris utiliter illinitur.*

Aſplenum. Cap. CXXVIII.

ASPLENVM, *aliqui ſcolopendrion uocant, alij ſplenion, alij Hemionium, folijs eſt multis, ſcolopendræ animali ſimilibus, ab radice una prodeuntibus. Naſcitur in parietibus, ſaxíſq; ſiliceis, & opacis. nec caulẽ, nec florem, nec ſemen habet. folia filiculæ modo diuiduntur, ſubter flaueſcẽtia hirſutáq;, ſupernè uiridia. Vim hanc habent folia in aceto ferueſacta, ut per dies quadraginta pota, lienem abſumant. quibus etiã contritis lienem ex*

uino illini oportet.ſtrãguriæ & regio morbo prodeſt.ſingultum ſedat.calculos in ueſica cõminuit. conceptũ adimere creditur, per ſeſe aut cum muli liene appenſa. Tradunt *noctu,ſilente luna, huius rei gratia effodiendam.*

Hemionitis. Cap. CXXIX.

HEMIONITIS,*quam aliqui ſplenion uocant,folium emittit dracunculi,lunatũ. radicibus cohæret multis,tenuibus.nunq̃ flores,neq; ſemen, neq; caulem gignit.in petroſis naſcens,auſtero ſapore.* Ea *ex aceto pota lienem abſumit.*

Antyllis. Cap. CXXX.

ANTYLLIS *duplex eſt. quædam enim lenti ſimillima,folijs mollibus,rectis ramulis,palmi altitudine:radice parua,tenui.* Naſcitur *in ſalſis terris, & à ſole illuſtratis, non inſulſo guſtu.* Altera *eſt folijs ramuliſq; aiugæ ſimilis, hirſutioribus tamen, breuioribus, & aſperioribus:flore purpureo,odoris admodum grauis:radice cichorij.* Pota *drachmis quatuor urinæ difficultati, renibúſq; plurimũ prodeſt.tritæ,uuluæ pituitas emolliunt,cum roſaceo & lacte impoſitæ. uulneribus medentur.quæ autẽ aiugæ ſimilitudinem refert, præter alia,pota cũ aceto mulſo comitiales ſanat.*

Anthemis. Cap. CXXXI.

ANTHEMIDIS *genera tria,tãtùm flore diſtantia:rami dodrantales,fruticoſi, alis mul-*

tis concaui:tenuibus foliolis,paruis,numeroſis:rotundis capitulis:floribus in medio aureis,forinſecus orbiculato ambitu candidis,melinis, aut purpureis,magnitudine foliorū rutæ.naſcitur in aſperis,& iuxta ſemitas. colligitur uere. V*im habent radices,flores,& herba excalfaciendi, extenuandíque.potu & inſeſſione,pellunt mēſtrua,partus, urinam, calculóſque, aduerſus inflationes & ilei tormenta bibūtur. bilem ſuffuſam expurgant.iocinerum uitia ſanant. decocto earum ueſicæ fouentur.*Ex *omnibus his generibus ad calculos efficaciſſima eſt,quæ florem purpureū habet, cuius amplitudo maiuſcula eſt. hanc propriè heranthemon uocant.*Ea *cui leucanthemo nomen eſt, item quæ chryſanthemon dicitur,uehementius urinam ciunt.ægilopijs illitæ medentur . commanducatæ ulcerum eruptiones in ore,ſanant. nōnulli in clyſteribus ex oleo utuntur.teruntur in farinam,ad abigendos febrium circuitus.* Flores *& folia recondi debent,& priuatim tuſa,in paſtillos digeri: radix quoq; ſiccari,dúmq; ingruit neceſſitas,binæ partes herbæ dari, modò floris aut radicis pars una,modò cōtrà,floris partes duæ,& herbæ una, permutatim duplicato pondere , alternis diebus. bibere autem oportet in uino mulſo,diluto.*

Parthenium. *Cap.* CXXXII.

PARTHENIVM,*aliqui amaracon uocāt, folijs eſt coriandri, tenuibus: flore per ambitū albo,intus melino,odore graui,ſapore amaro. Sicca-*

tum, cũ aceto mulſo aut ſale potum, non ſecus atq; epithymum, & bilem & pituitam detrahit. ſuſpirioſis prodeſt & melancholicis. herba ſine flore à calculoſis & anhelatoribus magna utilitate bibitur. Valet decoctum ad inſidendũ in duritia uuluarum, & inflammationibus. illinitur ſacro igni, & collectionibus, cum flore.

Buphthalmum. Cap. CXXXIII.

BVPHTHALMON, *quidam cachlam uocant, tenues emittit cauliculos, molléſq;, folia fœniculi: luteum florem, anthemide maiorem, oculi ſimilitudine. unde nomen traxit. circa oppida naſcitur, & in campeſtribus.* ¶ *Flores cum cerato triti, tumores duritiáſque diſcutiunt. Aiunt epotã poſt exitum à balneis, regio morbo correptis, colorem tractu temporis reddere.*

Pæonia. Cap. CXXXIIII.

PAEONIA *ſiue glycyſide, Græcis aliquibus pentoboron dicitur. ſunt qui idæos dactylos radicem pæoniam uocant. caulis altitudine ſeſquipedis adoleſcit, comitãtibus multis ſtolonib⁹. Huius duo genera. mas folia iuglandis habet: in fœmina uerò, ſmyrnij more diuiduntur. ſummo caule ſiliquas emittit, ueluti græcas nuces. in quibus, quum dehiſcunt, multa granula rubra, acinis punicorũ ſimilia, inueniuntur, & in medio nigra, quinq; aut ſex, purpurea. radix maris tenuis, digitali craſſitudine, & palmi longitudine, guſtu adſtringens,*

alba: fœminæ radicibus ceu glandes circiter ſeptē aut octo inhærent , ut in haſtula regia. Fœminis *à partu non purgatis ſicca radix datur. ciet menſes nucis græcæ magnitudine pota. ſic uentris doloribus cum uino auxiliatur. ualet contra regium morbum, & renum, ac ueſicæ dolores. decocta in uino aluum ſiſtit.* Rubra grana rubenteis menſes *ſiſtunt , decem uel duodecim pota in uino auſtero & nigro. ſtomachicis & eroſionibus ea eſſe prodeſt. à pueris pota, initia calculorū eximunt.* Grana nigra *auxiliantur ſuppreſſionibus nocturnis, uuluæ ſtrangulationibus, & matricis doloribus, quindecim numero pota, in aqua mulſa, aut uino.* Naſcitur *in altiſſimis montibus & præruptis.*

Lithoſpermum. Cap. CXXXV.

LITHOSPERMON *à ſeminis duritia nomen accepit. folijs, eſt oleæ lōgiorib⁹, & latiorib⁹, mollioribus iacēt humi, quæ ab radice exiliūt: ramulis ſurculoſis, rectis, tenuibus, firmis, craſſitudine acuti iunci, in quorū cacumine bifidi exortus, cauliculorū ſpeciē exhibēt. folijs longis, inter quæ paruū ſemē, rotundum, erui magnitudine, duritia lapidea.* Naſcitur *in aſperis & æditis locis.* Vim *hanc habet, ut ſemine cum uino albo poto calculos frangat, pellátque urinam.*

Phalaris. Cap. CXXXVI.

PHALARIS *cauliculos emittit zeæ culmis ſimiles , minutis ac nullius uſus radicibus,*

multos, duûm palmorum, geniculis cinctos, graciliores tamen ac dulces: ſemen candidũ, oblongum, milij magnitudine. Tunditur, & in aqua aut uino ſuccus ad ueſicæ cruciatus utiliſſimè bibitur. Semẽ cochlearis mẽſura potũ, ad eadẽ efficax eſt.

Rubia. Cap. CXXXVII.

ERYTRODANVM *radix rubra eſt, qua tinguntur lanæ. una ſponte prouenit. altera ſeritur, ut in Thebana Galliæ, & Rauenna Italiæ. in Caria inter oleas, ut in aruis, ſolo creditur. hãc nõ ſine quæſtu ſerunt. nanq; maximum ex eą ſentiũt prouentũ. aſperi caules & quadranguli, longi, aparinæ non diſſimiles, robuſtiores, & multo prorſus maiores: folijs per interualla certa circum articulos, ſtellatim decuſſatis. ſemen eius rotundũ, inter initia uiride, mox rubrum, poſtea cum ematuruit, nigrum: radix tenuis, longa, rubra. Vrinam ciet. qua de cauſa regio morbo opitulatur, pota cum aqua mulſa. item iſchiadicis & reſolutis. craſſam, copioſámq; urinã pellit, nonnunq̃ & ſanguinem. bibentes tamẽ quotidie lauari oportet, & excrementorum quæ reddũtur differentiam ſpectare. Aduerſus ſerpentium morſus, ramulos cum folijs uino bibere prodeſt. ſemen ex aceto potum, lienẽ abſumit. Impoſita radix trahit partꝰ, mẽſes, ſecũdáſq;. albæ uitiligini, illita ex aceto medetur.*

Lonchitis. Cap. CXXXVIII.

LONCHITIS *folia habet porri, latiora, ru-*

bentia, plurima, ad radicem circumfracta, ueluti in terram procumbentia, pauca in caule, in quo flores, ceu galericuli, hiãtibus comicis perſonis ſimiles, nigri, & è rictu albam exerentes uelut linguam, quæ ad labrum inferius ſpectet: ſemen inuolucris clauſum lanceæ ſimile, triangulum. unde ſibi cognomentum arrogauit: radix dauci. Naſcitur in ſitientibus & aſperis. Radix ex uino pota urinam ciet. Altera eſt lonchitis, quam aliqui aſperam lonchitin dicunt. folia ſcolopẽdrij emittit, ſed aſperiora maioráque, ac multo magis diuiſa. Vulneribus mirum in modum prodeſt. in eíſq; inflammationes excitari non patitur. pota ex aceto lienem abſumit.

Althæa. Cap. CXXXIX.

ALTHAEA, *quam alij ibiſcũ uocant, in ſylueſtrium maluarũ genere eſt, cui folia ut cyclamino, rotunda, lanugine caneſcunt: flore roſaceo: bicubitali caule: radice lẽta, intus alba. Althæa appellatur, quòd inter primas ſit utilis, & pluribus polleat remedijs. Decocta enim in uino aut aqua mulſa & per ſe cum imponitur tuſa, efficax eſt cõtra uulnera: itẽ ad ſtrumas, parotidas, abſceſſus, mammarum inflammationes, fracta ſedis, inflationes, neruorum rigores. ſiquidem diſcutit, & excoquit, rumpit, & ad cicatricem perducit. cocta ut dictum eſt, adiecto ſuillo adipe, aut anſerino, terebinthináue, ut malagmatis lentor fiat, facit ad uuluæ inflammationes, præcluſionéſque, in peſ-*

ſis ſubdita. decoctum eodem fungitur munere. onera uuluæ, reliquiáſque à partu extrahit. decoctæ ſuccus ex uino potus, ſuccurrit urinæ difficultati, calculoſorum cruditatibus, dyſentericis, iſchiadicis, tremulis, ruptis. dentium mulcet dolorē, cum aceto decocta, colluto inde ore. Viride ſemen ſiccúmque tritum, uitiligines in ſole perunctas emendat. eodem cum oleo & aceto peruncti, à uenenatis non feriuntur. ualet contra dyſenteriā & ſanguinis reiectiones, aluíque profluuium. in poſca aut uino decoctum bibitur, contra omnes ueſparum, apum, ſimiliúmque aculeatos ictus. Folia cum olei momento, morſibus, & igni ambuſtis illinuntur. Conſtat aquam, trita radice addita, ſub diuo addenſari.

Alcea. *Cap. CXL.*

ALCEA *ſylueſtrium maluarum generi aſſignatur. folia habet diuiſa, uerbenacæ proxima: caules treis aut quatuor, corticæ cannabino ueſtitos: florem roſæ, paruū: radices albas, latas, quinque aut ſex, cum plurimum, cubitales. Quæ cum uino aut aqua potæ dyſentericis ruptíſque medentur.*

Cannabis. *Cap. CXLI.*

CANNABIS *ſatiua planta magni in uita uſus, ad robuſtiſſimos funes factitandos: folijs fraxini, graui odore: caulibus proceris, inanibus: ſemine rotūdo. Quod largiore cibo geniturā extin-*

guit. ſuccus ex ea recente conuenienter auriũ doloribus inſtillatur. Sylueſtris cannabis uirgas fert althææ ſimiles, minores, nigriores, & aſperiores, cubiti altitudinẽ æquãtes: folio ſatiuæ, nigriore & aſperiore, flore lychnidis, ſubrubro: ſemine & radice althææ. Decocta radix, illitu inflãmationes mulcet, tumores diſcutit. tofos articulorũ diſſipat. Huius cortex torquẽdis funib⁹ accõmodatus.

Anagyris. Cap. CXLII.

ANAGYRIS, *frutex eſt arboris inſtar, grauis odore: folijs agni, uirgiſq;: flore braſſicæ. ſemen in corniculis nõ breuibus gignit, ſubrotundũ, firmum, uerſicolori facie, ſimile renibus, quod dureſcit uua matureſcente. Tenera folia trita tumores illitu reprimunt. ſi partus hæreat, & ſecundæ menſéſq; morentur, drachmæ pondere bibũtur in paſſo. ſic & ſuſpirioſis dantur, & contra capitis dolores in uino. difficulter parientibus adalligantur, ita ut à partu ſtatim auferantur. Radicis cortex cõcoquẽdis diſcutiẽdíſq; adhibetur. Semẽ cõmanducatũ uomitiones uehementer ciet.*

Cepæa. Cap. CXLIII.

CEPAEA *portulacæ ſimilis eſt, ſed nigriora habet folia, & radicẽ tenuẽ. Folia in uino pota, urinæ ſtillicidio, & ueſicæ ſcabie laborãtibus, opitulantur. maximè id præſtat, ſi cũ decocto radicum aſparagi eius quem myacanthon, hoc eſt corrudã uocant, bibatur.*

Aliſma. Cap. CXLIIII.

ALISMA, *alij damaſonion appellāt. folia ei plantaginis, niſi anguſtiora eſſent, lacinioſa, cōuexáq; in terram: caule ſimpliciter tenui, cubito altiore: capitibus thyrſi: flore tenui, candido, palleſcēte: radicibus tenuibus, ut ueratri nigri, acribus, odoratis, modicè pinguib9. aquoſōs amat tractus. Radix, ſi drachma una aut altera bibatur, his cōuenit qui leporem marinum deuorarūt. aut à rubetis ranis demorſi ſunt, aut opiū hauſerunt. torminibus atq; dyſenteriæ, per ſe, aut cum pari modo ſeminis dauci, potui datur. Conuulſis, & cōtra uitia uuluæ prodeſt. Herba ſiſtit aluum. menſtrua pellit. tumores illita mitigat.*

Onobrychis. Cap. CXLV.

ONOBRYCHIS, *folia habet lentis, lōgiora paulo: caulē dodrātalē: florē purpureū: radicē paruā. naſcitur in uliginoſis & incultis. Herba ſuapte ui, ſi trita illinatur, tubercula diſſipat. cū uino pota, ſtrāgurias ſanat. illita ex oleo, ſudores mouet.*

Hypericum. Cap. CXLVI.

HYPERICUM, *alij androſæmon, alij coriō, alij chamæpityn appellāt, quoniā ſemē odore reſinā imitatur, ſurculaceo frutice, dodrātali, rubēte, folio rutæ: flore albæ uiolæ, luteo, qui digitis tritus ſanguineū ſuccū remittit. qua ex cauſa ādroſæmō cognominatur: ſubhirſuta ſiliqua, & tereti hordei*

magnitudine: ſemine intus nigro, reſinoſi odoris. gignitur in cultis & aſperis. Vrinā cit. mēſtrua pellit appoſitū. tertianis, quartaníſq; cū uino potū liberat. Semē quadraginta diebus hauſtū, iſchiadicis medetur. Folia cum ſemine illita, ambuſta ſanant.

Aſcyron. Cap. CXLVII.

ASCYRVM *ſiue aſcyroides, hyperici genus eſt, magnitudine diſtans, fruticoſius, maiores habens ramos, ſurculoſiores, rubentéſque: folia tenuia: flores luteos, & fructum reſinoſum, hyperico non abſimilem. Cuius attritu digiti ferè cruentātur. qua de cauſa androſæmum uocauere. Vſus ſeminis ad iſchiadicos. potum in hydromelitis ſextario, bilioſa recrementa ampliſſimè detrahit. ſed aſſiduè dare oportet, donec ſanitati reſtituantur. illinitur & ambuſtis efficaciter.*

Androſæmum. Cap. CXLVIII.

ANDROSAEMON *ab hyperico, aſcyróq; differt, quòd fruticet ramulis ſurculoſis, ac tenuibus: rubentibus uirgis: & folijs rutæ, triplo aut quadruplo maioribus, quæ trita uinoſo ſucco manant. complureis alas habet in cacumine, utrinque expanſas, pinnatáſque: circa quas, flores puſilli, lutei: & in calyculis ſemen papaueris nigri, inſigne lineis. huius comæ tritæ reſinoſum odorē red dunt. Semen tritum drachmis duabus potum, bilioſa alui excrementa pellit. iſchiadicis maximè medetur. ſed à purgatione aquam exorbere opor-*

tet. Herba ambuſtis illita medetur. uulneribus ſanguinem cohibet.

Coris. Cap. CXLIX.

CORIS, quod aliqui hypericon uocant, frutex eſt folio ericæ, rubro, pinguiore, ac minore, non altior dodrante, ſuauis, odoratus, acris. Potum ſemen menſes trahit & urinas. contra phalangiorum morſus iſchiadicos, & opiſthotonicos ex uino potũ auxilio eſt. horroribus ex pipere, ſed opiſthotonicis ex oleo, aptiſſimè illinitur. Radix uino decocta potáque, defectis opem ferre creditur. ſed laborantem inter potandum quamoptimè cooperiri licet. ſiquidem corpus totum deſudabit, ex qua re priſtinam agilitatem recuperabit.

Aiuga, ſiue chamæpitys. Cap. CL.

AIVGA herba in terra repens, incuruæ ſimilis: folijs ſemperuiui minoris, multo tenuioribus, hirſutis & pinguioribus, circum ramos denſis, odore pinus: flore tenui, luteo, uel candido: radicibus cichorij. Folia ſeptem diebus in uino pota, regio morbo medentur: & quadraginta diebus ex hydromelite, iſchiadicos ſanant. dantur peculiariter urinæ difficultatibus, iocinoris, & renum uitijs. torminoſis proſunt. Ea apud Heracleã Ponticam, perinde atque antidoto contra aconitum utuntur, bibentes decoctum. ad antedicta illinitur, cum polenta iure decocti ſubacta. trita in farinam, & cum fico in pilulis ſumpta, aluum emol

lit. excæpta melle, cum æris ſquamma & reſina deijcit. appoſita ex melle uuluæ uitia extrahit. mammarum duritias diſcutit. uulnera glutinat. ulcera quæ ſerpunt, cum melle illita, cohibet. Al*terum eſt genus aiugæ, cubitalibus ramis, in anchoræ ſpeciem incuruatis, prætenuibus, coma ſupradictæ: flore candido: ſemine nigro. hæc etiam pinum redolet.* Tertia *mas nominatur,* par*uula,* folijs exilibus, al*bis, ſcabris: caule aſpero,* can*dido:* lu*teis floribus: ſemine iuxta alas.* Reſi*pit & hæc pinum.* Hæ *duæ uim ſuperioris obtinent, ſed non uſque adeò efficacem.*

Tertij Libri *finis.*

Pedanij Dioſco

RIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIber quartus, Ioanne Ruellio ſueſſionenſi interprete.

TRIBVS ANTE LIbris amantiſſime Aree tradidimus odoramēta, olea, arbores, unguenta, animalia, frumenta, olera, radices, ſuccos, herbas, ſeminâque. In hoc autem quarto diſſeremus de radicibus, & eis quæ reſtant herbis.

Betonica. Cap. I.

CESTRON pſychotrophon uocitatur, quoniam frigidis locis inueniatur. Latini betonicam appellant. herba eſt, caulem ferens tenuem, cubiti altitudine, aut maiorem, quadratum: folia quercus, mollia, longa, in ambitu diuiſa, odorata, prope radicem maiora. in ſummis caulibus, ſemen ueluti ſatureiæ ſpicatum ineſt. decerpta huius folia ſiccātur, plurimos ad uſus. radicibus nititur, ut ueratri, tenuibus. Quæ ex hydromelite in potu, pitui-

toſam uomitionem euocant. Folia *dari debent ruptis, conuulſis, mulieribus uuluæ malo opportunis, & ad laxandos uteri ſtrāgulatus, denarij pondere cum hydromelite. tres in uini ſextario drachmæ, contra ſerpentium morſus ebibuntur.* Herba *magna utilitate illatis à ſerpente uulneribus* illinitur. aduerſus etiam uenena drachma *ex uino pota conuenit. præſumpta ea, ſi uenenum hauriatur, nihil nocebit. urinam ciet. aluum ſubducit. medetur comitialibus & inſanis, pota ex aqua: & iocineris lieníſque uitijs, drachmæ pondere in aceto mulſo. concoctionem adiuuat, ſi quis eam fabæ magnitudine ſecundum cœnam cum melle cocto deuorarit. modo cōſimili acida ructantibus propinatur. ſtomachicis eam manducare & ſuccum deuorare proderit, ſi poſtea dilutum uinum ſorbeatur. datur ſanguinem excreantibus, tribus obolis, cum diluti uini egelidi cyatho: iſchiadicis, renum & ueſicæ doloribus, ex aqua. aquæ intercutem binis drachmis ex hydromelite, ſi febricitāt: ſin aliter, ex mulſo. regio morbo laborātes recreat. menſes pellit, drachmæ pondere cum uino pota. aluum purgant drachmæ quattuor potæ, in hydromelitis decem cyathis. facit cum melle ad tabem & purulentam excreationem.* Folia *ſicca tritáque fictili uaſe reconduntur.*

Britanica. Cap. II.

BRITANICA *aut uetonica, folia habet ſylueſtris lapathi, ſed nigriora, & dēſiora, guſtu ad-*

ſtringentia: radicem tenuem & breuem : caulem paruum emittit. Folijs exprimitur ſuccus, qui igni aut ſole cogitur. Vim habet adſtringentem, priuatim depaſcentibus oris & tonſillarum ulceribus accõmodatam. ualet etiam ad reliqua, quibus adſtrictione eſt opus.

Lyſimachia. Cap. III.

LYSIMACHIA, *quam aliqui lytron appellant, caules emittit cubitales altioréſue, fruticoſos, tenues, prodeuntibus geniculatim folijs, tenuibus, ſalicis figura, guſtu adſtringentibus: flore rufo, aut aureo. gignitur in aquoſis & paluſtribus. Foliorum ſuccus adſtringente ſua ui ſanguinis reiectionem ſupprimit. dyſentericis potui datur, aut infunditur. menſium abundantiam ſiſtit, in peſſo. ſanguinis profluuio ſubuenit, ſi nares ea herba obturentur. uulnerum cruorẽ cohibet. acerrimum nidorem ſuffita reddit . qua de cauſa ſerpentes fugat, & muſcas interficit.*

Sanguinaria, ceu polygonum. Cap. IIII.

POLYGONVM *mas ramos habet teneros & molles, frequẽtibus geniculis cinctos, qui ꝑ terram, ut gramen, repunt: folia rutæ, ſed molliora longioráque: ſemine ſub omnibus folijs turgeſcente. unde marem appellari uolunt . flos ei candidus, aut puniceus. Vis epoti ſucci eſt, ſpiſſare, ac refrigerare. prodeſt cruentæ excreationi, choleræ, alui fluxionibus, & urinæ ſtillicidio. urinã apertè*

ciet.cū uino potus,contra ſerpentium morſus auxiliatur.datur in febribus per horam ante ſignificationes.fœminarum profluuia impoſitu ſiſtit.idē ſuccus purulentis auribus inſtillatur.facit eximiè ad genitalium ulcera,cum uino,adiecto melle,decoctus. Stomachi feruori, ſanguinis reiectionibus, ulceribus quæ ſerpunt,ignibus ſacris, collectionibus, tumoribus, & recentibus uulneribus folia illinuntur. Sanguinaria fœmina fruticat uno caule,arundini teneræ ſimili, denſis geniculis,& in ſe tubarum modo farctis. articulos in orbem cingunt apices,foliolis piceæ ſimiles.radicis nullus uſus.naſcitur in riguis.Huic quoque ſpiſſandi refrigerandíque natura,ad eadem ualens,ſed inefficacior.

Polygonatum. Cap. V.

POLYGONATVM naſcitur in mōtibus, frutice cubito altiore:folijs lauri,latioribus, & læuioribus,ſapore mali cotonei,aut punici,cum quadam adſtrictione.flores per ſingulos foliorum exortus promit,candidos,folijs numeroſiores, incepta à radice ſupputatione. radicem habet albam, mollem,longam,crebro geniculatam,denſam, graueolentem,digitum craſſitudine æquantem.Quæ uulneribus efficaciter illinitur. quinetiam maculas in facie delet.

Clematis. Cap. VI.

CLEMATIS humi ſerpit.læto,pinguiq; ſo-

lo prouenit, uiticulas ſpargens craſſitudine iunci, exiguas: folio lauri figura & colore, multo minora. Ea cũ caulibus in uino pota, alui profluuia & dyſenterias ſedant. ſubdita in peſſo cum lacte & roſaceo aut cyprino, cruciatibus uuluæ medētur. Dolores dentium commanducata finit. impoſita ſerpentium morſibus iuuamentum præſtat. fertur etiam contra aſpidum ictus ex aceto pota opitulari. Gignitur in terrenis. Eſt & altera clematis, quæ uiticuloſum emittit ramulum, rubeſcentem, lentum: folium guſtu admodum acre, ac exulcerãs. repit per arbores, ut ſimilax. Semen tritum, pituitam bilémque detrahit, in aqua aut hydromelite potum. Folia eius illita, lepras purgant. Cum lepidio conditur ad cibos.

Polemonia. Cap. VII.

POLEMONIAM *alij philæteriã, Cappadoces chiliodynamin appellãt, ramis exilibus, utrinque pinnatis: folijs paulo quàm rutæ maioribus, ac longioribus, calaminthæ aut ſanguinariæ proximis, quibus in ſummis uelut corymbi dependēt, nigro ſemine: radice cubitali, albicante, radiculæ ſimili. naſcitur in montoſis, & aſperis. Bibitur in uino radix contra ſerpentes & dyſenteriam. & ex aqua, aduerſus urinæ difficultatem, & coxendicum cruciatus. datur ex aceto drachmæ pondere lienoſis. eadem ſcorpionis plagæ alligatur. Tradunt, eum qui radicem geſtauerit, à ſcorpione nõ feriri: eúmq; ſi ictus ſit, nihil moleſti paſſurũ. den-*

tium dolorem manſa mitigat.

Symphytum, ſiue alus. Cap. VIII.

SYMPHYTON *petræon, id eſt alus, naſcitur in petris, ramis tenuibus, paruis, origano ſimilibus: capitulis thymi: ſurculoſum totum, odoratũ, guſtu dulce, ſaliuam ciens. longa radice, ſubrufa, digitali craſſitudine.* Decoctum *in aqua mulſa & potum pulmonis uitia purgat. ſanguinem reijcientibus, & renum malis, ex aqua datur. ad dyſenteriam rubráque fœminarum profluuia, in uino decoctum: ad conuulſa uerò & rupta, ex aceto mulſo bibitur. quin & commanducatum ſitim ſedat. faucibus aſperis ſubuenit. uulnera recentia enteroceláſque conglutinat, & illitu cohibet. carnes autem cum ſymphyto decoctæ coaleſcunt.* Eſt & *alterum ſymphyton, quod aliqui pecton uocant. id caulem emittit bicubitalẽ, aut maiorem, craſſum, leuem, anguloſum, ut ſonchi inanem: circa quẽ breui interuacante ſpatio, folia exeunt anguſta, linguæ bubulæ proxima, oblõga, hirſuta: caule ſecũdum angulos quoſdam ſtriato: folijs tenuibus ex alarum ſinu prodeuntibus, in quibus flores lutei, & circa caulem uelut uerbaſci ſemina emicant. tam caulis quàm folia, aſpera lanugine horrent, tactúque pruritum concitant. radices demittuntur foris nigræ, intus candidæ, uiſcoſæ. quarum eſt uſus.* Tritæ *& potæ cruentis excreationibus, ruptíſque proficiunt. recentia uulnera illitæ conglutinant. carnes quoque, ſi concoquantur, cogunt*

additæ.inflammationibus, præſertim ſedis, cum ſenecionis folijs,utiliter illinuntur.

Holoſtium. Cap. IX.

HOLOSTION *quadrantalis herbula eſt, humi repens:folijs uiticulíſque coronopo aut gramini proximis, guſtu adſtringentibus: radice alba,prætenui uſque in capillamenti ſpeciem,longitudine quatuor digitorum.naſcitur in collibus ter renis.* V*ſus eius ad rupta,in uino potæ. nam & carnes coguntur,decoctionibus addita.*

Stœbe. Cap. X.

STOEBE *uulgaris eſt notitiæ.* C*uius ſemen & folia ſtringunt. quapropter decoctum dyſentericis infunditur.auribus quoque purulentis inſtil latur. illita folia oculis ab ictu cruentis proſunt. erumpentis ſanguinis impetus cohibent.*

Clymenum. Cap. XI.

CLYMENVM *caulem fert fabæ, quadratum:folia plantaginis, folliculis ſupra caulem in ſeſe inflexis,ut in polyporũ cirrhis.*P*robatiſſimum eſt è montibus.*È *frutice toto cũ radice ſuccus exprimitur,qui ad ſanguinis reiectiones,in potu efficax eſt. cœliacos, rubráque fœminarum profluuia, refrigerando infrænat. ſanguinem naribus erumpẽtem ſupprimit.*T*rita folia,aut ſiliquæ recentibus uulneribus impoſitæ, ea ad cicatricem perducunt.*

Periclymenum. Cap. XII.

PERICLYMENON, ſimplex fruticat, ex interuallis parua folia habens, ipſum amplectentia, ſubcandida, hederacea. inter folia ſurculi exeunt, in quibus baccæ, hederæ ſimiles: flos fabæ, candidus, aliquantum rotundus, & quaſi in folium procumbens: ſemen durum, & quod difficile euellatur: radice rotunda, craſſa. naſcitur in arvis ac ſepibus, conuoluens ſe adminiculis, propter aſſidentibus. Semen eius poſtquam ematuruit collectum, & in umbra ſiccatum, ſi drachmæ pondere detur in uino, quadragenis diebus, lienem abſumit, laſſitudinem diſcutit. ſed urinam ciet, ſtatim à ſexto die cruentam. orthopnϾ, & ſingultui prodeſt. partum accælerat. Folia ſunt eiſdem uiribus prædita. quæ tricenis ſeptenis diebus epota, ſterilitatem facere produntur. perunctis ex oleo, febrium algores abigunt.

Tribulus. Cap. XIII.

TRIBVLI genus unum terreſtre, folijs ad effigiem portulacæ, tenuioribus uiticulis, in terra ſtratis, ſpinis ſecundum folia rigidis, præduris. iuxta amnes & rudera naſcitur. Eſt & alterum genus, aquis familiare, quod in fluminibus natum comam exerit, aculeos condens: folijs latis, & pediculo longo: caule parte ſumma quàm ima craſſiori. capillamenta quædam indidem exorta ſpicãtur. ſemen durũ, ab altero nõ abhorrẽs. Vterq; re-

frigerãtis & inſpiſſantis eſt naturæ.ideo inflãma tiones omneis cataplaſmate adiuuat.ulcera in ore erũpentia,putredines,gingiuas, tonſillásq; perſa-nat.Succus ex his colligitur,ad oculorum medicinas.semen dum recens bibitur,calculoſis iuuamẽ-tũ affert.Drachma terreſtris tribuli pota,illitáue, ictos à uipera recreat.cõtra uenena cũ uino aptiſ ſimè bibitur. decoctum eius ſparſum pulices necat.Thraces qui ad Strymona amnem habitãt,uirenti tribulo equos ſaginant,& è dulci ſemine et eſculento panem,quo ueſcuntur,faciunt.

Limonium. Cap. XIIII.

LIMONION,*folia habet betæ,tenuiora & longiora,decem,ſæpe plura:caulem tenuem,rectũ, lilio æqualem,ſeminibus rubris ſcatentẽ,quæ guſtata adſtringunt.semen tritum,& ex uino aceta buli mẽſura potum, dyſentericis cœliacíſque prodeſt.rubra fœminarum profluuia ſiſtit. Naſcitur in pratis & paluſtribus.*

Lagopus. Cap. XV.

LAGOPVS *herba ſiſtit aluum in uino pota: aut in febri,ex aqua. eadem inguini adligatur,in inflammatione.Naſcitur in ſegetibus.*

Medium. Cap. XVI.

MEDION *in ſaxis & opacis naſcitur. folia habet iridis:caulem tricubitalem,& in eo florem grandem,purpureum,rotundum:ſemine cnici,mi*

nuto:radicem dodrãtalem,craſſitudine baculi,guſtu acerbo.Quæ trita in farinam,& ex melle decocta,rubros menſes fœminarum ſiſtit,eclegmate per aliquot dies ſumpto . Semen in uino potum, menſtrua pellit.

Epimedium. Cap. XVII.

EPIMEDIVM,*caulis eſt non magnus,hederæ folijs,denis atq; duodenis,neq; florẽ neq; fructum ferens:radice tenui,nigra,graui odore,guſtu fatuo.naſcitur in humidis.Folia cũ oleo trita,impoſito cataplaſmate, mãmas increſcere nõ ſinunt. Radix conceptum adimit. Folia trita quinis drachmis, poſt menſtruas purgationes, quinque diebus in uino pota,præſtant mulieribus ne cõcipiãt.*

Gladiolus. Cap. XVIII.

XIPHION, *alij phaſganon,alij machæronion,Romani gladiolum, uocant. nomen inde accepit,quòd folium gladij præbeat ſpeciem.iridi ſimile erat,niſi minus & anguſtius uideretur,& gladij modo mucronatũ,neruoſúmq;. in caulem exit cubitalem,in quo purpurei flores,in ordinem digeſti,inter ſe diſtant:rotundo ſemine: radicibus geminis,una,bulborum modo,ſuper alterã inſidẽte. quarũ inferior gracilis eſt,ſuperna uberior.naſcitur in aruis.Superior cum thure illita,admiſto uino, ſpicula & aculeos è corpore extrahit . panos cum lolij farina & hydromelite diſcutit . qua de re huiuſmodi emplaſtris inſeri ſolet.menſes impo*

ſita trahit. ſuperiori radicæ ex uino pota, uenerem ſtimulari, & inferiore ſumpta ſterileſcere tradūt. ſuperiorem quoq; utiliter infantium enterocælis, cum aqua potui dari præcipiunt.

Sparganium. Cap. XIX.

SPARGANION, *aliqui xiphidion uocant. folia habet gladioli, ſed arctiora, & in terrā magis procumbentia. in ſummo caule ueluti pilulæ prominent, in quibus ſemen. Contra ſerpentis uenena, radix cum uino datur.*

Xyris. Cap. XX.

XYRIS, *folia habet iridis, latiora, & in turbinem mucronata: quorū medio caulis erumpit, craſſus, cubitalis, ex quo ſiliquæ triangulares dependent. in quibus purpureus flos, in medio puniceus: ſemen in folliculis, ſimile fabis, rotundum, rubrum, acre: radix longa, geniculata, rufa. Contra capitis uulnera, fractáque efficax eſt, aculeos & ſpicula omnia citra moleſtiam extrahit, adiecta floris æris tertia parte, & radicis centaurij ac mellis quinta. tumoribus & collectionibus illita cum aceto medetur. Radix ex paſſo bibitur, ad cōuulſa, rupta, coxendicum dolores, ſtrangurias & alui profluuia. semen tribus obolis potum, urinā uehementius impellit: & cū aceto, lienē abſumit.*

Anchuſa. Cap. XXI.

ANCHVSA, *quæ alio nomine calyx, aut onoclia appellatur, folia habet lactucæ in acumen fa*

ſtigiata,hirſuta,aſpera,nigra, multa, quoquo uerſum humi ſparſa,ſpinis horrida: radici craſſitudo digitalis.quæ æſtate prouenit, manus inficit ſanguineo colore.læto ſolo naſcitur. Radix adſtringit.ad ambuſta & uetera ulcera, ex oleo & cera efficax eſt.igni ſacro cum polenta medetur.lepris & uitiliginibus illinitur ex aceto. partus extrahit,uuluæ indita.eius decoctum renum uitijs,lieni,& bile ſuffuſis datur:& ſi febris ſit, ex aqua mulſa. ſiſtunt aluum folia in uino pota. Radice pigmentarij utuntur ad unguentorum ſpiſſamenta. Eſt & altera, quam aliqui Alcibiadion, aut onochiles appellarunt. hæc à priore diſtat, quòd minora habeat folia,ſed ſimili modo aſpera: ramulos exiles: florem purpureum in puniceũ uergentem: radices rubras, oblongas. quæ meſſibus ſanguineum ſuccum fundunt. in ſabuloſis naſcitur. uis ei foliiſque ineſt, quæ contra uirus cùm reliquorum ſerpẽtium, tum maximè uiperarum, auxilietur,ſiue cibo,ſiue potu,ſiue alligatu. nam ſi quiſquam mãdens,in ſerpentis os inſpuat,eum necabit. Eſt & alia huic haud diſſimilis,ſemine puniceo,minore.Cuius ſemen mãducatũ,ſi in ſerpentis fauces inſpuatur,eam interficiet. radix acetabuli menſura cum hyſſopo & naſturtio pota,latas uentris tineas excutit.

Lycopſis. Cap. XXII.

LYCOPSIS, quæ à nõnullis anchuſa uocatur,folijs lactucæ longioribus,aſperioribus,latiori

búſque,craſſis,ad radicis caput recidentibus:caule longo,recto,ſcabro,hirſutis adnatis,multis,cubitalibus:flore paruo,purpureo:radice rubra,& adſtringēte.naſcitur in cāpeſtribus. Cū oleo radix illita,uulneribus medetur:& cū farina hordeacea, ignibus ſacris.ſudores puncta mouet,adiecto oleo.

Echium. Cap. XXIII.

ECHION,folia habet prælonga,hirſuta,aliquantum tenuia,anchuſæ proxima,minora tamē, ſubrubra,& pinguia, ſpinulis tenuibus horridula:cauliculos exiles,numeroſos:minutáque utroque latere folia,expanſa,pinnatáque,nigra,in ſummo caule minuſcula: flores ſecundum folia purpureos, in quibus ſemina capiti uiperarum ſimilia inſunt.radix nigricat,digito tenuior.Quæ non percuſſis modò à ſerpentibus ex uino prodeſt,ſed eos qui antea biberint,feriri non patitur.folia & ſemen,idem præſtant munus. lumborum dolores ſedat.in uino aut ſorbitione ſumpta, lac extrahit.

Ocimaſtrum. Cap. XXIIII.

OCIMOIDES, Latini ocimaſtrum uocant, folia fert ocimi,& ramos dodrantales,hirſutos:ſiliquas hyoſcyamo ſimiles, ſemine , ut gith, nigro prægnantes . Vim habet ſemen in uino potum, qua uiperarum cæterarúmque ſerpentium morſibus medeatur. datur iſchiadicis cum melle, uino, myrrha, & pipere . Radice nititur tenui & ſuperuacua.

Erinus. Cap. XXV.

ERINVS *naſcitur apud fontes & fluuios, folijs ocymi, ſed minoribus, parte ſuperna diuiſis, quinis, ſeníſue, dodrantalibus ſurculis: flore cãdido: ſemine nigro, & acerbo. folia & caules lacteo ſucco turgent. Semẽ drachmis duabus, in quatuor mellis cyathis, oblitum, oculorum fluxiones cohibet. ſuccus cum ſulphure & nitro inſtillatus, aurium dolores ſedat.*

Gramen. Cap. XXVI.

GRAMEN *geniculatis ſerpit ramulis, à quibus crebrò radices ſpargit dulces, articulis præcinctas. folia dura, &, ut arundinis paruæ, lata, in exilitatem faſtigiantur. eáque iumenta & boues paſcũt. Trita radix illitu uulnera cõglutinat. decoctũ eius in potu, torminibus medetur, & urinæ difficultatibus. calculoſa etiam ueſicæ excrementa comminuit. Eſt & arundinaceum gramen, priore multo maius, quod iumẽta necare traditur, præſertim in Babylone. ídq; iuxta uias naſcitur.*

Quod in Parnaſo monte gignitur, denſius fruticat, folijs hederaceis: flore odorato, cãdido: ſemine paruo, non inutili: radicibus quinis aut ſenis, digitali craſſitudine, candidis, mollibus, & admodũ dulcibus. Succus ſi in uino cũ melle pari, & myrrhæ dimidio decoquatur, adijciantúrq; piperis & thuris tertiæ portiones, probatiſſimum erit oculorum medicamentũ. id in ærea pyxide reconditur.

Decoctum radicis, idem quod herba, præſtat. ſemen uehementius urinam impellit. aluum uomitionéſque ſiſtit. Natum in Cilicia gramẽ, quod incolæ cinnam appellant, boues inflammat, ſi eo uirenti ſæpe paſcantur.

Sideritis. Cap. XXVII.

SIDERITIN *aliqui heracleam uocant. folia habet marrubij, ſed longiora, ſatis ad frondem quercus aut ſaluiæ accedentia, minora tamen, & aſpera. caules ædit quadratos, palmum ſæpe excedentes, non iniucundi guſtus, aliquantúmq; ſubſtringẽtis. in quibus per interſtitia orbiculatæ uertebræ, ut in marrubio, ſpectantur, & ſemen in eis nigrum. naſcitur in petroſis. Illita folia, ſuapte ui, uulnera ſine inflammationis periculo iungunt.*

Altera ſideritis binûm cubitorum, ramulis exilibus: folio filicis, numeroſo, utrinq; per oras diuiſo: pediculo longo, prodeuntibus è ſummo alarum ſinu ſurculis, longis, tenuibus: capitulo in cacumine orbiculato, aſpero, in quo ſemẽ cõtinetur, quàm betæ rotundius aliquanto, ac durius. Huius uis, foliorúmque, ad uulnera, præcipua eſt. Sideritin aliam eſſe tradunt, quam Crateuas heracleã uocat, in macerijs & uineis naſcentem, folijs coriani, à radice numeroſis: dodrantalibus cauliculis, læuibus, teneris, in rubore candicantibus: flore purpureo, paruo, guſtanti amaro & lento. Huius ea uis eſt, ut quamuis recenti uulneri impoſita, ſanguinem ſupprimat.

Achillea. Cap. XXVIII.

ACHILLEA, quibuſdam Achillea ſideritis, dodrantales, aut maiores, gerit ſcapos, fuſorum effigie, quaſi minutulis folijs circundatos, crebris in latere foliorum ſectionibus, coriandri ſimilitudine, ſubfuluo colore, odore multo, nõ inſuaui, mediocato & glutinoſo . umbella in cacumine rotunda, floribus candidis, purpureis, & aurum æmulantibus. prouenit læto ſolo. Trita coma ſanguinolenta glutinat, & ab inflammationũ periculo tuetur. erumpentem ſanguinem inhibet, & cruenta uuluæ profluuia, in uellere. decocto quoque inſident fœminæ fluxione uuluæ laborantes. ad dyſenteriam bibitur.

Rubus. Cap. XXIX.

RVBVS, notitiæ uulgaris. Vim habet ſiccãdi & adſtringendi: capillum tingit. Ramorũ decoctum, potu aluum ſiſtit, & fœminarum profluuia. preſteris morſui accommodatiſſimum. gingiuas firmat. Oris uitijs folia commanducata medẽtur. cohibent ulcera quæ ſerpunt. ulceribus in capite manantibus, oculíſque procidentibus, remedio ſunt. condylomatis & hæmorrhoidibus folia illinũtur. cardiacis, & ſtomachi doloribus, trita conuenienter imponuntur. Caules cum folijs tunduntur, exprimitúrq; ſuccus, mox ſole cogitur, ſingulari remedio, contra õnia quæ modò dicta ſunt. Mori in rubo naſcentis, q̃optimè maturi ſuccus,

ad oris medicamenta conuenit. ſiſtitur aluus præ ma turi cibo, necnon flore in uino poto.

Rubus Idæus. Cap. XXX.

IDAEVS *rubus appellatus eſt, quoniã paſſim in Ida proueniat. Eſt autẽ lõgè tenerior priore, ac minoribus ſpinis h orrẽs. quanq̃ & ſineſpinis inueniatur. Inſuper eadem præſtat quæ ſupradictus. Cæterùm flos cum melle oculorũ collectionibus commodiſſimè illinitur. ignem ſacrũ extinguit. ſtomachicíſque ex aqua bibẽdus datur.*

Helxine. Cap. XXXI.

HELXINE *cognomento ciſſampelos, folijs eſt hederæ, minoribus: ramulis exilibus, quibus complectitur quodcunq; contigerit adminiculum. naſcitur in ſepibus, uinetis, & ſegetibus. foliorum ſuccus potu deijcit aluum.*

Elatine. Cap. XXXII.

ELATINE *folia habet helxinæ, minora, rotundiora, piloſa: dodrantalibus ramulis, quinis ſeníſue, à radice folioſis, guſtu adſtringentibus. naſcitur in ſegetibus & cultis. Oculorum fluxionibus & ĩnflammationibus auxiliatur, folijs cum polenta tritis & impoſitis. Eadem cocta ſorbitionis uſu dyſenteriam ſiſtit.*

Eupatorium. Cap. XXXIII.

E*upatorium, fruticoſa herba eſt, unicũ efferẽs caulem, lignoſum, nigricantem, rectum, tenuẽ, hir-*

ſutum, cubitalem, interdum ampliorem, folijs per interualla quinquefolij, aut cannabis magis ſimilibus, quinquepartito aut amplius diuiſis, nigricantibus, per ambitum ſerratis. ſemen medio caule erumpit, piloſum, deorſum ſpectans, quod ſiccatum ueſtibus inhæret. Contrita huius folia, & cũ ſuillo adipe impoſita, ulceribus quæ ægrè cicatricem trahunt, medentur. herba aut ſemen in uino potũ, dyſenteria, iocineris uitijs, & ſerpentiũ ictibus, liberat. Nec deſunt qui aberrantes, argemonẽ hanc appellarint, cum tamen longè alia ſit, uti expoſuimus.

Quinquefolium. Cap. XXXIIII.

QVINQVEFOLIVM ramulos fert ſurculaceos, tenues, dodrantales, in quibus ſemen, folia menthæ, quina ſingulis pediculis, raro plura, in ambitu ſerrata: florem ex luteo palleſcentem, auri æmulum. naſcitur in riguis, & aquarijs ductibus. ſubrubram habet radicem, oblongam, ueratro nigro craſſiorem. Plurimis pollet remedijs. ius radicis decoctæ ad tertias, ſi in ore contineatur, dentium dolores ſedat. putrida oris ulcera, collutiõe ſiſtit. arteriæ ſcabritias, gargarizatu læuigat. contra alui profluuia, & dyſenterias auxiliatur. item articulorum coxẽdicúmq; cruciatibus potum. Cocta in aceto, & illita ſerpentia ulcera cohibet. ſtrumas, tumores, duritias, abſceſſus, & collectiones diſcutit. ignes ſacros, reduuias. condylomata, pſoráſq; ſanat. Teneræ radicis ſuccus,

contra iocineris, pulmonúmq; uitia prodeſt. item aduerſum uenena. Cũ hydromelite autem, uel diluto uino, & piperis exiguo, bibuntur folia, contra febriũ circuitus, in quartana quidem, quaternûm ramulorum: in tertiana uerò, ternûm: in quotidiana, unius. ea quoque folia, tricenis pota diebus, comitialibus proſunt. foliorum ſuccus, tribus cyathis aliquot dies potus, celerrimè regio morbo medetur. illita cũ melle & ſale, tam uulneribus q̃ fiſtulis remedio ſunt. enterocelicis auxiliũ præſtant. Quinquefolium ſanguinis profluuia & potu & illitu ſiſtit. ad expiationes, caſtimonias, & incantamenta inciditur.

Phœnix. Cap. XXXV.

PHOENIX *folia habet hordei, ſed breuiora, & anguſtiora, ſpicam lolio ſimilem: calamos digitorum ſenûm, radici aduolutos: ſeptenas octonáſue ſpicas. In aruis tectíſque recenter illitis naſcitur, harum uirium compos, ut in uino auſtero pota, alui profluuium & emanantem uulua ſanguinẽ ſiſtat, urinæ impetus infrænet. sunt qui adalligatam in puniceo uellere & ſuſpenſam, ſanguinem ſupprimere prodant.*

Idæa radix. Cap. XXXVI.

IDAEAE *radici folia ſunt ea quæ ruſco adhærent his ueluti exigui pampini, in quibus flos. radix ſpiſſandi naturam habet, his cõueniens quibus adſtrictiõe opus eſt. pota, citam aluũ, mẽſéſq;,*

& omnem abundantiam ſanguinis ſiſtit.

Rhodia radix. Cap. XXXVII.

GIGNITVR Rhodia radix in Macedonia, coſto ſimilis, leuior, inæquabilis. quæ cõtrita, roſas redolet. Vtiliſſima capitis doloribus, ſi madefacta fronti & tẽporib⁹ cũ roſacei momẽto imponatur.

Equiſetum. Cap. XXXVIII.

EQVISETVM in riguis & ſcrobibus naſcitur. cauliculi prodeunt inanes, geniculati, in ſe farcti, rubeſcentes, ſcabri, & iuncea circa eos folia, crebra, exilia. in ſublime equiſetum attollitur, uicinos arborum caudices ſcandens, obuolutúmq; dependet, comis multis, nigris, ut equorum cauda. radix lignoſa, dura. Vis herbæ ſpiſſare. quare ſanguinem naribus erũpentem ſuccus ipſe ſiſtit. prodeſt dyſentericis in uino potus. urinam cit. Sanguinolenta uulnera glutinãtur, tritis folijs, & illitis. Radix cum ſua herba tuſſim, orthopnœam, ruptáq; adiuuat. Folijs in aqua potis, diſſectiones ueſicæ & inteſtinorum, anterocelæq; in unũ coaleſcere, cogíque feruntur. Alterum equiſetũ caulis eſt rectus, cubitalis, aut maior, inanis. comis p̃ interualla breuioribus, candidioribus, & mollioribus. Id cũ aceto tritum uulneribus remedio eſt, eadémque fungitur facultate.

Coccum infectoriũ. Cap. XXXIX.

COCCVM quo infectores utuntur, frutex

eſt ſurculoſus, paruus, cui grana ceu lentes adhærent, quæ electa congeruntur. Optimum gignitur in Galatia & Armenia. deinde Aſia & Cilicia. ultimum ex omnibus Hiſpanicum. Vis huic ſpiſſandi, uulneribus neruíſque præciſis, conuenieter ex aceto tritum illinitur. Naſcitur quoque in Cilicia, è quercubus, cochlearũ exiliũ ſimilitudine, quod illius regionis mulieres ore legũt, & coccũ uocitãt.

Tragium. Cap. XL.

TRAGIVM naſcitur in Creta tantùm inſula, lentiſco ſemine, folio, & ramis ſimile, ſingulis tamen minoribus. ſuccus ei lacteus, gummi nõ diſſimilis. semen, folia, lachrymáque, illitu ſpicula è corpore eijciunt. omnia quoq; corpori impacta, euocant. pota ſtranguriæ medentur. calculos ueſicæ frangunt. mẽſes trahunt. modus in ſumptione eſt, drachma una. Fama eſt, ſylueſtres capras ſagittis cõfoſſas, ei9 herbæ pabulo ſpicula excutere.

Eſt & alterum tragium, quod tragoceros aliqui uocant, folia ſcolopendrij habet, & radicem ſylueſtris raphani, tenuem, candidam. Quam crudam uel coctam eſſe dyſentericis prodeſt. folia autumno, hirci uirus olent. exinde ſibi tragij nomen adoptauit. Prouenit in mõtibus, & præcipitijs.

Tragum. Cap. XLI.

EST etiam herba tragos, quam aliqui ſcorpion aut traganon uocant, maximè in maritimis naſcens, palmũ alta, aut amplior, fruticoſa, humilis,

oblonga, ſine folijs, puſillis circa ramos acinis, rufis, multis, magnitudine tritici, acuto cacumine, guſtu multum adſtringente. Racemorum acini decem ex uino poti, cœliacis, & fœminis fluxiōe uuluæ laborantibus, auxiliantur. Tunduntur à pleriſque, & in paſtillos digeſti aſſeruantur: quibus utuntur, cum opus eſt.

Iuncus. Cap. XLII.

IVNCI *duo genera. unum læuis nominati, alterum acuti, qui in mucronem faſtigiatur. Cuius etiam duo aſſignantur genera. Vnum ſterile. reliquum fert ſemen nigrum, rotundum, & craſſiore conſtat calamo, carnoſioréque. Tertius eſt iuncus qui uocatur oloſchœnos, prioribus carnoſior, aſperiórq;, is ſimilem ſupradicto fructum in cacumine parit. Semen utriuſq; toſtum, ex diluto uino potum, ſiſtit aluum, & rubra fœminarū profluuia. urinam cit. capitíſque dolores facit. Quæ proxima ſunt radici folia tenera, conuenienter illinuntur, aduerſus phalangiorum morſus. Aethiopici iunci ſemine ſomnus allicitur. ſed modus in potione ſeruandus eſt, ne ſopor fiat.*

Lichen. Cap. XLIII.

LICHEN *qui ſaxis eſt familiaris, aliquibus bryon appellatur. aſperginoſis petris adhæret, ut muſcus. Is illitus ſanguinis profluuia ſiſtit. inflammationes arcet. impetigini medetur. iuuat regio morbo correptos, cum melle illitus. oris & linguæ*

defluxiones inhibet.

Paronychia. Cap. XLIIII.

PARONYCHIA *exiguus frutex, in petris naſcens, peplo ſimilis, minor lõgitudine, maioribus folijs. Illita paronychijs atq; duritijs remedio eſt.*

Chryſocome. Cap. XLV.

CHRYSOCOME *palmi altitudine fruticat. coma ſpecie corymborum, hyſſopo ſimili. radice hirſuta, ueratri nigri modo, tenui, cyperum æquante: guſtu non iniucundo, ex auſtero dulci. in petroſis opacíſque naſcitur. Radix excalfacit, & adſtringit. his conueniens, quos iecur aut pulmonis inflãmatio malè habet. contra purgationes uuluæ, decocta cum hydromelite aſſumitur.*

Chryſogonum. Cap. XLVI.

CHRYSOGONVM *dẽſe fruticat, quernis folijs: flore coronarij uerbaſci. radix ut rapũ extuberat, int⁹ ruberrima, foris nigra. Quæ trita cũ aceto, atq; impoſita, muris aranei morſib⁹ auxiliatur.*

Elichryſum. Cap. XLVII.

ELICHRYSON *quidã chryſanthemon, nõnulli & id amaranton uocãt, quo deorũ ſimulacra coronant, ramulũ habet candidũ, uirentẽ, rectũ, firmũ: folia intercedẽtibus ſpatijs anguſta, abrotono ſimilia: comam aureæ lucis, in orbẽ, umbella rotunda, ueluti ſiccis corymbis dependẽtibus,*

radicæ tenui. naſcitur in aſperis, & torrẽtiũ alueis. Contra ſerpentiũ ictus, coxendicũ dolores, urinæ ſtillicidia, ruptáq;, coma è uino pota opitulatur. ciet mẽſes. Sanguinẽ concretũ uẽtris ac ueſicæ abſumit, pota cũ mulſo. ieiunis, triũ obolorũ pondere, ſiſtit deſtillationes, data in uino albo diluto. ueſtibus inſeritur, ut eas ab erodẽtiũ iniurijs tueatur.

Chryſanthemum. Cap. XLVIII.

CHRYSANTHEMON aut caltha, nõnullis buphthalmos. herba eſt tenera, fruticoſa, leues proferens caules: & multifida folia: flores ſupra modũ ſplẽdentes, luteos, orbẽ oculi imitãtes, unde buphthalmi nomẽ traxit. ꝑpter oppida naſcitur. Cuius caules oleris uicæ mãduntur. flores cum cerato triti, ſteatomata diſcutere produ͂tur. regio morbo correptis, colorem breui reddũt, ſi ſequentes longo balnei uſu, poſt exitum ebibantur.

Ageratum. Cap. XLIX.

AGERATON fruticoſa herba eſt, palmari longitudine aſſurgens, ſimplex, humilis, origano maximè ſimilis. umbellam gerit, in qua flos bullis aureis emicat, elichryſo minor. Nomen ei inditum eſt, quoniam diutiſſimè flos in ſua coloris ſpecie cõſeruetur. Vis decocti feruens. huius uſtæ nidor urinam cit. & uuluæ duritias emollit.

Verbenaca. Cap. L.

PERISTERION, ſiue uerbenaca naſci-

tur in aquoſis. Nomẽ ex eo duxiſſe uidetur, quòd colũbæ circa hanc perq̃ libenter uerſari ſoleãt. dodrantis altitudine, & interdũ amplius adoleſcit. folia è caule prodeũt inciſa, & ſubalbida. ea ſingulari ramo, radicéq; ſola, cõſtare ſæpius inuenitur. Folia cum ſuilla adipe recenti, aut roſaceo impoſita, uuluarũ dolores finire putantur. ignem ſacrũ illita ex aceto reprimunt. putrida ulcera cohibent. uulnera glutinant. ueteráque ex melle, ad cicatricem perducunt.

Sacra herba. Cap. LI.

SACRA herba, quæ & periſtereon nominatur, ramulos emittit cubitales, aut maiuſculos, anguloſos, in quibus ex interuallis folia quercus, ſed minora anguſtioráq;, eiſdẽ diuiſuris in ambitu, colore aliquatenus cæſio. radix longa, tenuis: flores purpurei, graciles. Folia cũ radice in uino pota, illitáue, aduerſus ſerpentes pollent. eadem drachmæ pondere cum thuris obolis tribus, in uini ueteris hemina, quadragenis diebus, ieiuno ore, cõtra regium morbum bibuntur. ueteres tumores & inflãmationes mitigant. ſordida ulcera purgãt. Tota in uino decocta, tonſillarũ cruſtas abrũpit. oris nomas gargarizatu cohibet. Aiũt, ſi aqua ſpargatur tricliniũ, qua maduerit, lætiores cõuictus fieri. Datur potandũ in tertianis febribus, tertiũ à terra geniculum, cũ folijs circũdantibus: quartanis, quartum. ſacrã uocant herbã, quoniã multum ad amuleta, expiationéſq; commendetur.

Aſtragalus. Cap. LII.

ASTRAGALVS, *paruus à terra frutex, folijs & ramis ciceri ſimilis: flore purpureo, paruo: radice rotũda, raphani modo grãdi, quæ adnatas appendices firmas habet, nigras, præduras, ueluti cornua inter ſe implicatas, guſtu adſtringẽtes. naſcitur in uẽtoſis, opacis, & in niualibus. eo Mẽphis Archadiæ ſcatet. Aluũ ſiſtit radix in uino pota. urinam mouet. uetuſtis ulceribus, ſicca efficaciter inſpargitur. ſanguinem ſupprimit. ægrè propter duritiam tunditur.*

Hyacinthus. Cap. LIII.

HYACINTHVS *folia habet bulbi: dodrãtalem caulẽ, minimo digito tenuiorẽ, herbacei coloris: comã procũbentẽ, florũ purpureorũ plenã, incuruam: radicẽ bulbaceã. Quæ, ut creditur, pueris cũ uino albo illita, pubertatẽ coërcet, & nõ patitur erũpere. ſiſtit aluũ. pota urinã impellit. phalãgiorũ morſib⁹ auxiliatur. ſemẽ adſtringẽtius eſt, theriacis expetitũ. regiũ morbũ emẽdat, cũ uino potum.*

Papauer erraticum. Cap. LIIII.

PAPAVER *erraticũ, quod rhœada uocãt, uere quidẽ in aruis cũ hordeo naſcitur, flore ꝑtinus deciduo, unde & nomẽ apud Græcos accepit. folia erucæ, aut origano, aut cichorio, aut thymo ſimilia ſpectantur, ſed lõgiora, diuiſa, ſcabra. iunceus ei caulis, rectus, cubitalis, aſper: flos ſylueſtris*

anemones, puniceus, interdũ albus: oblõgũ caput, ſed q̃ anemones min⁹: ſemẽ rufum: radix lõga, ſubalbida, minoris digiti craſſitudine, guſtu amara. Huius capita quinq; aut ſex, in uini cyathis trib⁹ ad dimidias decocta, potui dabis, quibus ſomnus accerſendus eſt. semina acetabuli mẽſura ex aqua mulſa pota, aluũ leniter emolliũt. ad idem præſtãdum mellitis placentulis, & dulciarijs libis admiſcẽtur. Folia cũ calycibus illita, inflammationes ſanãt, eorũdem fotu & pfuſione, ſomnus allicitur.

Papauer ſatiuum. Cap. LV.

E' SATIVI papaueris genere, quod hortenſe eſt, ſemen in panem denſatur, qui ſanis in uſu ſit. eo etiã ex melle pro ſeſama utũtur. thylacitin uocant. capitulũ habet longũ, & ſemen candidum. Syluestre uerò, caput inſidens demiſſúmq;, & nigrũ ſemẽ. quod pithitis nominatur. nõnullis tamẽ & ipſum rhœas dicitur, quoniã eius ſcapo lacteus ſuccus emanat. Tertiũ magis ſylueſtre, & ad medicinas ualentius, multo his lõgius, pductiore capitulo. Omniũ in commune natura refrigeratrix. quare ſi capita ipſa & folia decoquãtur in aqua, ſomnũ fotu cõciliabũt. bibitur decoctũ cõtra uigilias. Calyces cũ polenta triti, & cataplaſmatis admiſti, ignibus ſacris, & inflãmationibus proſunt. tunduntur quoq; uirides, & digerũtur in paſtillos, qui ſiccati ad uſum recõduntur. Capita quoq; per ſe in aqua coquũtur ad dimidias, iterúmque adiecto melle, dũ humor coeat in eclegmatis len-

torẽ.id medicamentũ in tuſſi,arteriæ fluxionibus, & cœliacorũ affectu,doloris leuamẽtum præbet. efficacius tamẽ redditur,addito hypociſtidis ſucco, & acacia. Papaueris nigri *ſemen tritum cũ uino bibitur,contra citam aluũ,& fœminarum profluuia.in peruigilijs fronti temporibúſq; illinitur, ex aqua.*Opiũ *eius,magis refrigerat,inſpiſſat,ſiccátque.ſumptũ erui magnitudine,dolorẽ finit, concoquit,& ſomnũ allicit.tuſſi atq; cœliacorum ualetudini auxiliatur . uerùm ſi copioſius hauriatur, nocet,cùm lethargicos efficiens interimat.ad dolores capitis,cũ roſaceo perfuſum efficax eſt.auriũ dolori,cum amygdalino,myrrha,& croco inſtillatur.inflãmationibus oculorũ cũ torrefacto oui luteo proficit:igni ſacro & uulneribus,cũ aceto:podagris,cũ lacte mulieris & croco.ſomnũ accerſit, ſubditum ſedi pro balano .* Optimũ *habetur graue, & denſum, guſtu amarũ, odoratu ſoporiferũ, quod facilè aqua diluitur,læue,cãdidũ,neq; aſperum,neq; grumoſum,quod inter colandũ nõ ut cera coeat,& in ſole diffundatur.dein admotũ lucernis, nõ atra luceat flãma,extinctũ deniq;,odoris uim cõſeruet.sed opion glaucio,gũmi,aut ſylueſtris lactucæ ſucco,adulterant.* Verùm *glaucio fucatum,in dilutione croci colorem reddit: lactucaceo ſucco fictũ,exiliter ſpirat , & aſperius ſpectatur:gũmi uitiatũ,ſplẽdeſcit,& infirmũ eſt.*Nec *deſunt qui eò dementiæ deuenerint,ut adipem ei admiſcerent.*Fictili *nouo torretur ad oculorũ medicamẽta,dum mollius,atq; rufius appareat.*Dia-

goras, ut Eraſiſtratus author eſt, uſum eius dãnauit, oculorum lippitudinibus & auriũ uitijs infundi uetans, quoniã uiſus aciẽ hebetaret, & ſoporẽ gigneret. Addidit Andreas, illitos eo protinus excæcari, ſi nõ adulteraretur. Mneſidemus uſum dũtaxat olfactandi probauit, quoniam ad cõciliandum ſomnum conueniret, alioqui nobis ut noxio interdicit. Quæ commẽtitia eſſe, experimento deprehendũtur. ſiquidẽ effectus, uiriũ huiuſce medicamenti, fidẽ faciũt. quare nõ alienũ fuerit ſcriptis mãdare, quonã modo is excipiatur ſuccus. Aliqui capita ipſa & folia tundũt, & prælo exprimunt, terẽtéſq; in mortario, digerũt in paſtillos. id meconiũ uocatur, multũ opio ignauius. Porrò opij faciũdi ratio hæc eſt: Cũ ros in eo exaruerit, cultro decuſſatim in ſtellas, ne penitus adigatur, ex obliquo in rectum ſummam cutẽ incidere oportet, lachrymam exeuntem, digito in concham abſtergere: nec multo poſt redire, ut cõcreta inueniatur. etenĩ quæ tum, aut poſtero die etiã offenditur, in uetere pila teri debet, & in paſtillos cogi. Cũ tamẽ inciditur, retrocedendũ eſt, ne ueſtibus ſuccus deradatur.

Corniculatum papauer. Cap. LVI.

PAPAVER *ceratites, id eſt, corniculatum, folia habet candida, hirſuta, uerbaſco ſimilia, in ambitu ſylueſtris papaueris more ſerrata, caule non diſſimili: flore pallido: calyculo fœnigræci, in corniculorum modum inflexo, unde nomen mutuatur. ſemine papaueris, puſillo, nigróque:*

radice per ſumma cæſpitum, nigra, craſſa. naſcitur in maritimis & aſperis. Radici ea uis ineſt, ut in aqua decocta ad dimidias, coxendicum & iocineris affect⁹, potu ſanet. prodeſt his qui craſſa quædam, aſpera, aut araneoſa cum lotio reddunt. Aluum leniter purgat ſemen, acetabulo in aqua mulſa poto. Cruſtas emarginant, illita ex oleo folia, floréſq;. argema ac nubeculas iumentorum peruncta, abſtergunt. ſunt qui glaucium, hoc papaueris genere factitari exiſtimarunt, falſi quadam foliorum cognatione.

Spumeum papauer. Cap. LVII.

ALIVD *papaueris genus, aphrodes, id eſt ſpumeum, uocatur, ab alijs heracleum, caule dodrantali: folijs admodum paruis, radiculæ ſimilibus: fructu inter ea candido. Nam herbula alba eſt, & ſpumea tota: radice in ſummo cæſpite. Legitur æſtate ſemen, cum integrè adoleuit, deciditque exiccatum. Datum acetabuli menſura in aqua mulſa, uomitione expurgat. priuatim huiuſmodi purgatio, comitialibus prodeſt.*

Hypecoum. Cap. LVIII.

HYPECOON, *aliqui hypopheon uocant. naſcitur in ſegetibus aruíſque, folijs rutæ, exilibus ramis. Natura eadem, quæ papaueris ſucco.*

Apollinaris, ſiue hyoſcyamus. Cap. LIX.

HYOSCYAMVS, *frutex eſt caules emit-*

tens craſſos: folia lata, oblonga, diuiſa, nigra, hirſuta. flores è latere caulis, ordine prodeũt, tanquam punicorum cytini, ſcutulis ſepti ſeminum plenis, ut papaueris. Tres eius differẽtiæ. una ſemine nigro: floribus penè purpureis: ſmilacis folijs: cytinis præduris, & ſpinoſis. alterius ſemen ſubflauum, ut irionis: flores lutei. folia, & ſiliquæ ſimpliciores. ambo inſaniam gignunt, & ſoporẽ. ideo in communi uſu damnãtur. tertiũ genus, ut quod mitiſſimum eſſet, medici recæpere, pingue, lanuginoſum, molle, candidi floris ſeminiſque, in maritimis ruderibúſque naſcens. cuius occaſio ſi nõ adſit, rufum uſurpari oportet. niger, ut deterrimus, improbatur. Recẽti ſemine, caulibus foliiſque tuſis, ſuccus in ſole exprimitur, & exiccato humore, uſus ad annum uſque prorogatur. nam facile corruptionem ſentit. Extrahitur etiam ex ſicco ſemine ſeparatim in aqua calida tuſo, & expreſſo. liquamentũ autẽ ſucco lacteo præſtãtius eſt, & magis dolores finit. Cõtuſa herba recẽs, addita trimeſtri farina, digeritur in paſtillos, & reconditur. Liquamentum primum, & quod à ſicco ſemine exemptum eſt, collyrijs quæ doloris ſenſum auferunt, commodiſſimè inſeri ſolent. contra acutas calidáſq; fluxiones, dolores aurium, atq; uuluæ mala, proſunt. cum farina autem aut polenta, oculorum, pedum, cæterarúmque partium inflammationes placant. Semen eadem præbet. tuſſi, deſtillationibus, oculorum fluxioni, & doloribus, efficax. contra menſium abundantiam, & erumpentem

aliunde ſanguinem , oboli pondere cum papaueris ſemine & aqua mulſa,bibitur.podagris ſubuenit.teſtibus inflatis, mammíſq; tumentibus à partu,tritũ ex uino illinitur.alijs quoq; cataplaſmatis,quæ doloris leuamentum præſtant, admiſceri ſolet. F*olia omnibus medicamentis dolorem ſedantibus,per ſeſe,& ex polenta,utiliſſimè imponuntur.recentia,ad mitigandos omne genus dolores, oblinuntur.cum uino terna,quaternáue pota, ſanant algidas febres,quas epialos uocant.cocta olerum modo folia, ſi acetabuli menſura mãduntur, mediocrem inſaniam gignunt . idem efficere tradunt,ſi,colo ulcus ſentiente,infundãtur.* R*adice in aceto decocta,dentes in dolore colluuntur.*

Pſyllium. *Cap.* LX.

PSYLLION *folijs coronopo non diſſimilibus,hirſutis,longioribus:ſarmentoſa fœni modo,in totũ herbula:ramis dodrantalibus.coma à medio caule exoritur,duobus tribúſue conuolutis in cacumine capitulis:in his ſemine duro,nigro,pulicũ ſimili.unde & nomen.in aruis & incultis naſcitur.* V*is ei ad refrigerãdum,inſpiſſandum,& molliendum conueniens.articulorum morbis,parotidibus,tuberculis,tumoribus,uulſis,illitum auxiliatur.imponitur in dolore capitis, cũ roſaceo, aqua, aut aceto.enterocœlis infantiũ, & prominẽti umbilico,illitum ex aceto, medetur. teritur acetabuli menſura,& in aquæ ſextario madefactum,ubi cõ creuit aqua,illinitur.ſiquidem uehementer refri-*

gerat, & in feruentem aquam deiectum, calorem reprimit. contra ignes ſacros efficax eſt. Fama eſt, ſi uirens domum importetur, non ſinere in ea pulices gigni. cũ adipe tuſum, ſordida ulcera, & quæ cacoëthe uocantur, expurgat. ſuccus uermiculoſis auribus, aut fluxione laborãtibus, ex melle ꝓdeſt.

Hortenſe ſolanum. *Cap. LXI.*

HORTENSE *ſolanum, frutex cibis idoneus, exilis, puſillus, multis cõcauus alis:* folio *nigro, maiore quàm ocimi, & latiore: fructu rotũdo, uiridi, qui poſt maturitatem nigricat, aut fulueſcit. herba innocentis guſtus. Natura ei refrigerandi. quare folia ulceribus quæ ſerpunt, & ignibus ſacris, conuenienter cum polline polẽtæ illinuntur. ægilopia, capitíſq; dolores, trita & impoſita per ſe ſanant. æſtuanti ſtomacho auxiliantur. parotidas, cum ſale detrita, illitu diſcutiunt. Valet ſuccus eius aduerſus ignem ſacrum, atq; ulcera quæ ſerpunt, cum ceruſſa, roſaceo & argenti ſpuma: ad ægilopas, cum pane. infantium aduſtioni, quam ſyriaſin uocant, cum roſaceo perfuſus proficit. in collyrijs, aquæ uel oui uicem exhibet, contra acutas fluxiones illitus. aurium dolori inſtillatus prodeſt. Menſium abundantiam ſiſtit, in uellere ſubditus. ſuccus fuluo gallinarum cortalium fimo ſubactus, & linteo appoſitus, ægilopijs præſentaneo eſt remedio. Eſt & aliud ſolanum, quod peculiari nomine halicacabon, id eſt, ueſicariam, aut phyſalida uocant, folijs antedicto latioribus. cuius*

caules, poſteaquam adoleuerũt, prona terram ſpectant folliculis orbiculatis, fuluo intus acino, ueſiculis ſimili, rotundo, læui. quo coronarij utuntur, & corollas factitant. Vim uſúmque hortenſis ſolani habet. uerùm cibis nequaquam expetitur. regium morbum purgat, ſemine poto. & urinã pellit. Ex utraq; herba ſuccus extrahitur, qui ſiccatus in umbra, reconditur, ad eadem ualens.

Solanum ſomniferum. Cap. LXII.

SOLANVM ſomniferum aliqui etiam halicacabon appellant, fruticat multis ramis, denſis, caudicoſis, fractu contumacibus, pinguium foliorum, cotoneæq; mali ſimilium plenis: flore grãdi, rubro: fructu in folliculis crocato: radice lõga, ſubrubro cortice ueſtita. naſcitur in ſaxis, non procul à mari. Radicis cortex, in uino drachmæ pondere potus, ſomnificam uim habet, opio mitiorem. semẽ uehementer urinam cit. Corymbi duodecim, hydropicis dantur. ſi quid numero adijciatur, alienationem mentis faciunt. Remedio eſt aqua copioſa mulſa, potui data. Succus paſtillis inſeritur, & medicamentis quæ doloris leuamentum præbẽt. decoctus in uino, ſi in ore contineatur, dentium doloribus auxiliatur. radicis ſuccus, cum melle illitus, oculorum hebetudines tollit.

Manicum ſolanum. Cap. LXIII.

SOLANVM manicon, aliq. perſion, alij thryon appellauere. huic folium erucæ ſimile, maius

aliquanto, ſatis acantho, quem pæderota uocant, accedens. caules à radice procæros emittit decem aut duodecim, ulnæ altitudine adoleſcētes: caput in cacumine oliuæ figura, ſed ut platani pilulæ, hirſutius, uerùm maius, latiúſq;: florem nigrum. poſtquam eo exuitur, racemus exit rotundus, niger, denis aut duodenis acinis conſtans, ſimilibus hederæ corymbis, ut uuæ mollibus. radice firmatur candida, craſſa, caua, cubitali. gignitur in mōtibus, uento perflatis, & platanetis. Radix drachmæ *unius pondere pota ex uino, facit ſpecies uanas, imaginéſque non iniucundas, obuerſari. ſed duplicatus hic modus, ad treis uſque dies mentis alienationem affert: quadruplicatus, interimit.* Remedio *eſt aqua mulſa copioſius pota, & uomitione reiecta.*

Dorycnium. Cap. LXIIII.

DORYCNION Crateuas *halicacabon, aut caleam uocat. frutex oleæ nuper prodeunti, ſimilis. naſcitur in petris, non procul à mari, ramis cubito minoribus: folijs oleæ ſimilibus colore, minuſculis, firmioribus, præter modū ſcabris: flore candido: ſiliquis in cacumine, ceu ciceris, denſis, rotundis, quinis intus aut ſenis ſeminibus, exigui erui magnitudine, læuibus, firmis, uerſicoloribus. radix ad digiti craſſitudinem & cubiti lōgitudinē adoleſcit. id ſomniferum eſſe conſtat.* Copioſius *hauſtum mortem adfert.* Nec *defuere, qui dicerent, ſemen in amatoria expeti.*

Mandragoras. Cap. LXV.

MANDRAGORAM, *aliqui antimalum, alij circæam uocant, quoniam uideatur radix ad amatoria cõducere.* Duo *eius genera. niger, quæ fœmina exiſtimatur, thridacias appellatus, anguſtioribus folijs, ac minoribus quàm lactucæ, graueolentibus, in terra ſparſis. mala gerit ſorbis ſimilia, pallida, odorata, in quibus ſemen ueluti pyrorum. radicibus inhæret bene magnis, binis, terníſue, inter ſe cõuolutis, nigris foris, intus albis, craſſo corticæ ueſtitis. uerùm is mandragoras caule uiduus eſt.* Alter *candidus, qui mas dicitur, nonnullis norion uocitatus. huius folia, magna, alba, lata, læuia ut betæ: mala quàm alterius duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucundè cum grauitate quadam olentia. horum pomorum cibo, aliquantum opiliones ſoporantur. radix, alterius ſimilis, maior, & candidior, orbata caule.* Succus *fit è corticæ recentis radicis tuſo, & prælis ſubiecto: qui inſolatus ubi concreuerit, fictili recõditur.* Ma*lis quoque ſuccus depromitur, ſed aliquãto ignauior.* Delibratur *radix, & traiectus lino cortex, ad uſum ſuſpẽditur.* Aliqui *radicæs in uino ad tertias coquunt, & defæcatum ius ſeruãt. cyathóque uno utuntur, in peruigilijs, & doloribus, & ante ſectiones uſtionéſque, ne ſentiantur.* Succus *duobus obolis ex mulſo potus, ut ueratrum, per uomitiones bilem atram, pituitámque extrahit. uerùm potu largiore, uita adimitur. medicamentis ocula-*

ribus, & his quæ dolores finiunt, peſſis quoque emollientibus, admiſcetur. ſemioboli pondere inditus, per ſe menſes & partus expellit. ſubditus ſedi pro balano, ſomnificus eſt. Radix *ebur emollire fertur, quæ ſenis horis cum eo decocta ſit: & ad accipiẽdam, quam effingere optaueris, formã, ipſum facile præſtat.* Folia *recentia conuenienter oculorum inflammationibus, & collectionibus, quas ulcera citarunt, cum polenta illinuntur. duritias omneis, ſuppurationes, ſtrumas, & tubercula diſcutiunt. ſtigmata ſine exulceratione delent, ſi quinis ſeniſue diebus, ſenſim perfricentur. folia ſeruantur in murijs, eoſdem ad uſus.* Trita *radix ignibus ſacris ex aceto, & ſerpentium ictibus ex melle aut oleo, medetur. ſtrumas atque tubercula, cum aqua diſſipat. articulorum cruciatus, cum polenta ſedat.* Fit *citra coctionem uinum è cortice radicis, ad hunc modum:* Ternæ *minæ in uini dulcis metretam, conijciuntur.* Dãtur *ex eo terni cyathi, ijs qui ſecari aut amburi debent, ut antè dictũ eſt. ſiquidem nullo tunc afficiũtur dolore: ſed ueterno quodam preſſi, torpeſcũt.* Mala *ſoporem afferunt olfactu, & etiam ſi mandantur. item expreſſus ex eis ſuccus. nimio tamen odore percuſſi, obmuteſcunt.* Semen *malorum potum uuluas purgat: appoſitúmque cum ſulphure ignem non experto, rubra fœminarum profluuia ſiſtit. ſcarificata punctíſq; multifariam aperta radice, erumpẽs lachryma, cauo uaſe recipitur. liquamẽtum autem ſucco lacteo præſtãtius eſt. ſed nõ ubiq;, ut expe-*

rientia docet, radices lacteū ſuccū delachrymant. Alium tradunt eſſe mandragorā, nomine morion, in opacis iuxta ſpecus enatum, folijs albi mandragoræ, minoribus, albis. dodrantalibus, radicem ambientibus: quæ mollis eſt & candida, paulo maior palmo, pollicémque craſſitudine æquat. Tradunt eam in pane, offa, obſonióue, drachmæ pōdere deuoratam, uſum rationis intercipere. Obdormiſcit enim homo, eo ferè quo comederit habitu, ſenſus impos, ternis quaterníſue, ex quo data eſt, horis. Hac medici utuntur, cum ſcindēdi, urendíque neceſſitas adeſt. Antidotum eſſe uolūt radicem, cum manico ſolano potam.

Aconitum. Cap. LXVI.

ACONITVM, *aliqui pardalianches, alij cāmoron, alij thelyphonon, alij myoctonon, alij theriophonon uocant, folia habet cyclamini, aut cucumeris, tria aut quatuor, minora & ſubhirſuta: caulem palmo altum. radix ſcorpij caudam æmulatur, & alabaſtri modo ſplendet. Torpeſcunt, ut fama eſt, ſcorpiones admota radice, ſtupéntque. qui rurſum hellebori contactu, excitantur. oculorum medicamētis leuādi doloris gratia adijcitur. enecat pantheras, ſues, lupos & feras omneis, in carnibus obiectum. Eſt & alterum aconitū, quod aliqui cynoctonon, alij lycoctonon appellāt. Huius genera ſunt tria, unum, quo utuntur uenatores: alia duo in uſum ſuum uertēre medici. è quibus tertium, quod Ponticum nominatur, plurimū*

in Italia, montibus Iuſtinis exilit, à priore diſtãs, quoniam folia faciat effigie platani, crebriore diuiſura, longiora, & multo nigriora: caulem filicis, læuem ſtylum, cubitali altitudine, aut ampliorem. ſemen in ſiliquis oblongis recondit. radices in modum ſquillæ marinæ cirrorum nigreſcunt. Quibus ad uenationem luporum utuntur. inſertæ ſiquidẽ crudis carnibus, & deuoratæ, lupos enecãt.

Cicuta. Cap. LXVII.

CICVTA *caulem ædit geniculatum, ut fœniculi, grandem, in cacumine ramoſum: folia ferulæ, anguſtiora, graui odoratu. rami, mox umbellæ in ſummo prodeũt: flores quoq; albicantes: & ſemen aniſo candidius: radice non alta, concaua. Cicutæ letale uenenum ineſt, ſuáque ui refrigeratoria necat. Remedio eſt uini meraculi potus. Succus exprimitur contuſus cacuminibus, priuſquam ſemina & comæ ſicceſcant. qui ſole denſatur in paſtillos. multus ad medendi rationem uſus eſt aridi. commodè miſcetur collyrijs, quæ leuandi doloris gratia temperãtur. ignes ſacros, & ulcera quæ ſerpunt, illitu reſtinguit. Herba cum coma trita, & teſtibus circumlita, libidinum imaginationes in ſomno, compeſcit. ſed genitale reſoluit. lac puerperarum mammis appoſita extinguit. in uirginitate mammas coërcet, & increſcere non patitur. pueris præſtat, ut eorum teſticuli cibum non ſentientes, intabeſcant. Efficaciſſima uis Creticæ, Megarenſi, mox Atticæ, & in Chio & Cilicia naſcenti.*

Taxum. Cap. LXVIII.

SMILAX à Græcis, taxus à Latinis appellatur, arbor abietis magnitudine, & foliorum eiuſdem figura, in Italia & Narbonenſi Gallia Hiſpaniæ contermina naſcens. Auiculæ quæ Italicæ taxi baccas deuorant, denigrantur: & qui ederint eaſdem homines, alui profluuio corripiuntur. Narbone tam præſentis eſt ueneni, ut ſiqui dormiant ſub ea, aut in eius umbra ſubſideāt, lædantur, & ſæpenumero moriantur. quare de taxo hæc traduntur, ut ab ea caueamus.

Apocynum. Cap. LXIX.

APOCYNON, ſiue cynocrambe, braſſica canina, frutex eſt paruis uiticulis conſtans, malè olētibus, lentis, uitiliúmque modo obſequioſis, fractu ferè inuictis: folio hederæ, molliore tamen, & per extremum acutiore, lento, graui odore. id luteo ſucco turget. ſiliquæ, ceu fabarum, folliculari ſpecie, digiti longitudine protenduntur: ſemine intus albo, duro, paruo. Folia cum adipe in panes coacta, canes, lupos, uulpes, & pantheras enecant, in cibo data, & protinus eorum coxendices reſoluunt.

Nerium, ſeu rhododēdrum. Cap. LXX.

NERION aliqui rhododaphnen, alij rhododēdron, uocant, frutex eſt uulgaris notitiæ, longioribus q̄ amygdala folijs, aſperioribúſq;: flore in roſam cōformato: fructu nuci græcæ ſimili, cornicu-

lato, qui patefactus quandã lanoſam naturã oſtendit, ſpinarũ pappos repræſentãtẽ: radice lõga, acuta, lignoſa, guſtãti ſalſa. naſcitur in amœnis, maritimis, & ſecus amnes. Flores & folia mulis, canib9, aſinis, & quadrupedum plurimis uenena ſunt: hominibus uerò contra ſerpentium morſus præſidia, è uino pota: eo magis ruta addita. imbecillæ etiam animantes, ut pecus & capræ, ſi aquam bibant, in qua folia ea maduerint, moriuntur.

Fungi. Cap. LXXI.

FVNGORVM differẽtia duplex. aut enim manduntur, aut perniciales ſunt. Multis de cauſis uenenoſi gignuntur. ubi uidelicet clauus ferreus, in quo ſit rubigo, aut panni marcor adfuerit, aut ſi iuxta ſerpentis cauernam, arboréſue, quæ priuatim pariunt noxios fructus, erumpant. Continent qui tales ſunt, neſcio quod ſtrigmentum concretámque pituitam, terráque eruti, quàm celerrimè computreſcunt, atque marcore uitiantur. ſed qui ueneno imbuti non ſunt, ſuauem in iuribus gratiam habent. largius tamen ſumpti nocent, & ægrius concocti ſtrangulant, aut choleram morbum citant. Remedio eſt nitri potus, aut lixiuium cum acida muria, aut feruefactæ ſatureiæ, aut origani iuſculum. debellantur etiam gallinacei fimi potu ex aceto, aut eiuſdem delinctu cum melle multo. Corpus alunt, ſed ægrè diſſoluuntur, cùm magna ex parte integri ipſi, cum recrementis alui reiiciantur.

Colchicum. Cap. LXXII.

COLCHICON, *aliqui ephemeron, ſunt qui agreſtẽ bulbũ uocãt, autũni exitu florẽ ædit croci, candicantẽ: ab eo tẽpore, folia bulbi, ſed pinguiora: caulẽ palmo altũ, ferentẽ rufum ſemen: radicẽ foris è nigra rufeſcentem, quæ delibrata, candida & mollis ſpectatur, lacteo ſucco madet, atq; guſtatu dulcis inuenitur. bulbus eius mediã habet rimã, fiſſurámq;, qua flos erũpit. plurimũ in* Meſſenia, & Colchis *enaſcitur.* Ea *comeſa, fungorũ more, ſtrangulando enecat.* Hãc *autẽ depinximus, ne à quoq̃ imprudẽter, pro bulbo deuoretur: mirum enim in modum ſaporis uoluptate imperitos allicit.* Remedia *ſunt eadem quæ fungis. bubulũ etiam lac potum auxiliatur. itaque cum adfuerit, nõ aliud deſideratur auxilium.*

Ephemerum. Cap. LXXIII.

EPHEMERON, *aliq ſylueſtrẽ irin appellãt, folia habet lilij, ſed tenuiora: caulẽ parẽ: florẽ cãdidũ, amarũ: ſemẽ molle: radicẽ unã, digitali craſſitudine, longã, adſtringẽtẽ, odoratã. naſcitur in ſyluis & opacis.* Huius *radix dẽtibus pcipua, ſi decocto colluãtur. folia in uino cocta, diſcutiũt tumores, & tubercula, quæ nihil adhuc humidi cõtraxerunt.*

Helxine, *id eſt, muralis herba.* Cap. LXXIIII.

HELXINE *naſcitur in parietinis, ſepibus & macerijs. folia ei mercurialis inſunt, hirſuta: cauli.*

culi ſubrubẽtes, & circa eos ueluti ſemina aſpera, adhærẽtia ueſtibus. Folia refrigerãdi ſpiſſãdíq; naturã habẽt, qua ex cauſa ſanãt illitu ſacros ignes, aduſta, cõdylomata, panos ĩcipiẽtes, tumores, inflã mationéſq;. Succus eius cũ ceruſſa, ignibus ſacris, & ulceribus quæ ſerpũt, cõmode illinitur, ĩponitúr q; podagris cũ hircino adipe, aut cerato cyprino. ueterẽ tuſſim emẽdat inſtar cyathi hauſt9. tõſillis ĩflãmationẽ ſentiẽtib9 utiliter & gargarizatur, & oblinitur. auriũ dolorẽ cũ roſaceo inſtillatus leuat.

Alſine. Cap. LXXV.

ALSINEN, aliqui anthyllion, nonnulli myos ota uocãt, quoniã muſculorũ aures folia imitãtur. Lucis opacíſq; gaudet, unde alſine dicta eſt. Hæc erat eadẽ quæ helxine, niſi humilior eſſet, & folijs lõgioribus, nec hirſuta. cum teritur, odorẽ cucumis reddit. Vim refrigerãdi adſtringẽdíq; obtinet. oculorum inflãmationibus cum polenta illinitur. ſuccus aurium doloribus infunditur. quin & emendat omnia quæ helxine, id eſt, muralis herba.

Lens paluſtris. Cap. LXXVI.

LENS paluſtris, inuenitur in aqua nõ fluẽte, muſc9 lẽticulæ ſimilis, refrigeratoriæ naturæ. Propter quod conuenienter collectionibus, igni ſacro, & podagris, illinitur per ſe, & cum polenta. glutinat & procidentia puerorum interanea.

Semperuiuũ, ſeu ſedum. Cap. LXXVII.

SEMPERVIVVM magnũ ideo nomina-

tur,quoniā perpetuo folia uireāt.cuius caules cubiti altitudinē implēt, interdum excædūt,pingues, craſſitudine pollicari,uirētes,characiæ titimali modo inſecti:folia pinguia,carnoſa,lōgitudine pollicari,in cacumine linguæ ſimilia, alia in terrā cōuexa,alia in capite ſtātia inuicē,ita ut ambitu effigiē imitētur oculi.naſcitur in mōtib⁹,& teſtaceis. ſupra domicilia etiā ſeritur.Eius uis refrigerare, & adſtringere.medētur igni ſacro,nomis,ulcerib⁹ quæ ſerpūt,oculorū inflāmatiōibus, ambuſtis igni, podagris ꝑ ſe,& cū polēta illita folia.Succus capiti,in doloribus,cū polēta aut roſaceo ꝓfunditur.datur in potu cōtra phalāgiorū ictus,dyſenteriā,aluíq; ꝓfluuia.teretes tineas potus in uino excutit. ſubditus in uellere,mulierū abūdātiā ſiſtit.ſuccus oculorū lippitudinib⁹,ſanguinis uitio cōceptis,inūgitur. Sēꝑuiuū paruū in petris,parietinis,& maceriis,necnō ſcrobibus opacis naſcitur,caulibus ab una radice multis,tenuib⁹,crebro foliatis: exilib⁹ foliis,rotūdis,pinguib⁹,mucronatis:caule à medio emicāte,palmū alto,umbellā herbidóſq; flores & tenues gerēte. Folia eiſdē cū priore,uirib⁹ prædita ſūt.Tertiū uidetur ſempuiui genus,quā aliqui andrachnē agriā,aut telephiō uocauerūt,Romani illecebrā,puſillis craſſioribúſq; foliis,hirſutis,portulacæ ꝓximis.naſcitur in ſaxis. Vis ei excalfactoria, acris,exulcerās. illita cū axūgia ſtrumas diſcutit.

Vmbilicus Veneris. Cap. LXXVIII.

COTYLEDON,ſiue umbilicus Veneris,fo-

lio eſt in acetabuli formã tornato, ineuidẽter cõcauo, breui in medio cauliculo, in quo ſemen ineſt: radice oliuæ modo rotũda. Succus cũ uino circũlitꝰ, inſtillatúſue, cõtecta genitalia nudat. inflãmationibus, ſacris ignibus, ſtrumis, pernionibus, illitu auxiliatur. ſtomachi ardorẽ refrigerat. Folia cũ radice comeſa, calculos frangũt. urinã cient. hydropicis ex melle dantur. Herba utũtur ad amatoria. Eſt & alterum genus eiuſdem, cymbalion aliqui uocant, pinguibus folijs, latioribus, ligularum modo denſis, circa radicem medium oculi ambitum deſcribẽtibus, ut in maiore ſemperuiuo, adſtringentis guſtus: cauliculo tenui, in quo flores & ſemina hyperici: radice maiuſcula. Facit eadem, quæ ſemperuiuum.

Vrtica. Cap. LXXIX.

D V O *urticæ genera. ſylueſtris, aſperior, latioribus, nigrioribúſque folijs: ſemine lini, ſed minore. altera non æquè aſpera, minuto ſemine. Folia utriuſque illita, canis morſibus, addito ſale, medentur. gangrænas, carcinomata, ſordida ulcera, & quæ cacoëthe uocantur, item luxata, panos, tubercula, parotidas, ſuppurationéſque ſanant. lienoſis cum cerato imponuntur. faciunt ad profluuia narium, cum ſucco trita, & naribus indita. menſes ciunt, eadem detrita cum myrrha, & impoſita. procidentes uuluas, recentia contactu reſilire cogunt. Semen potum ex paſſo, uenerem ſtimulat. uuluæ ora patefacit. cũ melle delinctũ, ortho-*

pnœæ, lateris & pulmonū inflāmationibus, prodeſt. thoracem expurgat. erodentibus medicamētis admiſcetur. Cocta *cum conchis folia, aluum emolliunt. urinas mouent. inflationes diſcutiunt. decocta cum ptiſana, uitia pectoris extrahunt. mulierum menſes euocant, cum myrrhæ modico pota.* Inflammatione *turgentem uuam, gargarizatus ſuccus reprimit.*

Galiopſis.. Cap. LXXX.

GALIOPSIS, *frutex in totum caulem & folia habet urticæ, læuiora, & quæ grauem odorem trita reddant: flore purpureo, tenui. naſcitur circa ſepes, ædificiorum areas, ac ſemitas ubique.* Folia, *caules, ſemen, ſuccúſque, duritias & carcinomata diſſipāt. ſtrumas, panos, & parotidas diſcutiunt. oportet bis die tepidum ex aceto cataplaſma imponere, & eius decocto fouere. ad putreſcentia, gangrænas, & nomas, cum ſale efficaciter illinuntur.*

Galion. Cap. LXXXI.

GALION, *nomen ex eo traxit, quòd in cōtrahendo lacte, coaguli uicem impleat. ramulum foliúmq; habet aparinæ ſimillimum, rectum: florē in cacumine luteum, tenuem denſum, copioſum, odoratū.* Flos *igni ambuſtis illinitur. ſanguinis profluuia ſiſtit.* Cerato *roſaceo galion admiſcetur, inſolatū uſq; dum albeſcat. laſſitudines reficit. radix uenerem concitat.* Naſcitur *in paluſtribus.*

ſenecio. Cap. LXXXII.

SENECIO *cauliculo eſt cubitali, ſubrubro, folijs cõtinuis, diuiſura erucæ: ſed minoribus multo: luteis floribus, qui celeriter, diſſecti uaneſcunt in pappos. nomen uerò ſibi uendicauit, quoniam flores capillorum ritu, uere caneſcant. radice ſuperuacua. naſcitur maximè in macerijs, & circum oppida. Folia cum floribus refrigerant. quare illita cum uini modico, uel per ſeſe, teſtium & ſedis inflammationes ſanant. quin & ex manna thuris medentur, cùm reliquis uulneribus, tũ ijs quæ nerui acceperunt. Illiti per ſe cum aceto pappi, idem munus præſtant. uerùm recentes epoti, ſtrãgulant. Totus caulis, ſi coctus in paſſo potui detur, ſtomachi dolores à bili contractos, perſanat.*

Thalietrum. Cap. LXXXIII.

THALIETRON *folia coriandri habet, pinguiora paulo: caulem rutæ, in quo folia. Quæ trita, illitu antiqua ulcera ad cicatricem perducunt. Naſcitur maximè in campeſtribus.*

Marinus muſcus. Cap. LXXXIIII.

MARINVS *muſcus naſcitur in ſcopulis, teſtaceiſq;, haud procul à mari, gracilis, capillaceus, caulis expers. præcipua ei ſpiſſandi uis, & collectiones cohibendi, & podagras, quas refrigerare opus ſit.*

Fucus marinus. Cap. LXXXV.

E' FVCI *marini generibus,quoddam latum. & alterum ſublongius,& rubens.tertiũ candidũ, naſcens in Creta,floridum ualde,quod nulla corruptionis labe polluitur.Omnia uim habent refrigeratoriam,non podagræ modò,ſed etiam inflammationibus,in cataplaſmatis efficaciter utilem.uerùm ijs uti humidis conuenit, priuſquàm exareſcant.Nicander,puniceum aduerſus ſerpẽtes dedit.Hoc fuco quidam putant,mulieres ſuum colorem mentiri.cùm tamen ſit radicula eiuſdem nominis,qua ſeſe fucant.*

Potamogeton. Cap. LXXXVI.

POTAMOGETON,*folium betæ ſimile, hirſutum, paulului ſupereminens extra aquam. Refrigerat & inſpiſſat.pruriginibus utile.& cõtra ueterum ulcerum nomas.Nomen ex eo inditũ eſt,quòd paluſtribus & aquoſis enaſcatur.*

Stratiotes. Cap. LXXXVII.

STRATIOTES *in aquis naſcens,ijſdem ſupernatat,& ſine radice uiuit.unde cognomentum traxit. Herba ſemperuiuo ſimilis, ni maiora haberet folia.Quæ refrigerãt.ſanguinem qui defluit à renibus, pota ſiſtunt.uulnera quæ inflammationem minantur,intumeſcere nõ ſinunt.ignibus ſacris & tumoribus ex aceto illinuntur.*

Stratiotes milleſoliũ. Cap. LXXXVIII.

STRATIOTES *milleſolium exiguus frutex, palmi altitudine, aut amplius aſſurgit. folijs auicularum pennas imitantibus, breui admodum diſſectóq; foliorum exortu. folia ſylueſtre cuminũ ſimulant, præſertim breuitate, atq; ſcabritia, breuiora paulo, denſiore umbella, & pleniore. surculos in cacumine gerit exiguos, & capitula in modum anethi: flores paruos, candidos. Naſcitur in aſperis agris, præcipuè circa ſemitas. Eximij uſus ad ulcera uetera, recentiáque, profluẽtem ſanguinem, & fiſtulas.*

Verbaſcum. Cap. LXXXIX.

VERBASCVM *differentias ſummas habet duas, hoc nigrum, illud album. in quo mas & fœmina intelligitur. Fœminæ igitur folia ſũt braſſicæ, piloſiora multo, & latiora, candida: caulis albus, cubitalis, aut amplior, ſubhirſutus: flores albi, aut ex luteo palleſcentes: ſemen nigrũ: radix longa guſtu acerba, craſſitudine digiti. naſcitur in cãpeſtribus. Verbaſcum, qui mas appellatur, oblongius, albis folijs, & anguſtioribus: tenui caule. sed nigrum prorſus albo ſimile eſſet, niſi nigriore latioréq; conſtaret folio. Sylueſtre folia fert ſaluiæ, altas uirgas, & lignoſas, & circa eas ramulos quales marrubium: flores luteos, auri æmulos. Sũt & phlomides duæ, hirſutæ, rotundis folijs, humiles. Tertia lychnitis appellatur, ab alijs autẽ thryallis,*

folijs ternis,aut quaternis,uel paulo pluribus,aſperis,craſſis,pinguibúſque:apta ad lucernarũ lumina. Radix priorũ duarũ adſtringit,quare quod magnitudine ludicrum talum æquet,in alui profluuio,conuenienter ex uino datur. decoctum ruptis,cõuulſis,fractis,antiquæ tuſſi,auxiliatur. Dẽtium dolorem collutione mitigat. Verbaſcum cui flos aureus,capillos tingit. & quocunq; abijciatur, blattas in ſe contrahit. Cocta in aqua folia,aduerſus tumores, inflammationes oculorum, ſyderata ulcera,ex uino & melle illinuntur. cũ aceto quoque uulneribus medentur. contra ſcorpionum ictus, ſunt auxilio. Syluestris folia ambuſtis igni, ſunt cataplaſmata. Aiunt in folijs eius, quam fœminam dicimus, aridos ficus omnino non putreſcere.

Aethiopis. Cap. XC.

AETHIOPIS folia habet uerbaſco ſimilia, perq̃ hirſuta, denſáq;,in orbem circa radicẽ imam redacta:caulem quadrangulum,ſcabrum,ſimilem apiaſtro,aut arctio, multis concauum alis: ſemen erui magnitudine,geminum,in uno conceptaculo: radices ab eodẽ ceſpite numeroſas,longas,plenas, glutinoſas guſtu,quæ ſiccæ nigreſcunt durantúrque,ut cornua poſſint uideri. plurima naſcitur in Ida monte Troadis, & in Meſſenia. Auxiliatur purulentis excreationibus,iſchiadicis, pleuriticis, arteriæ ſcabritijs,decocta radix & pota.quin & cum melle,eclegmatis uicem præbet.

Arction. Cap. XCI.

ARCTION, aliqui potius arcturon uocãt, ſimilis eſt uerbaſco folijs, niſi ꝙ hirſutiora & rotundiora ſunt, caule longo, molli: ſemine cumini, paruo, radicæ tenera, alba, dulciq;. Decocta cum ſemine radix in uino, dentiũ dolorem mulcet, ſi contineatur ore decoctum. ambuſta pernionéſque fouentur eodem. bibitur aduerſus coxendicum dolores, & ſtranguriam, è uino.

Perſonata, ſiue lappa. Cap. XCII.

PERSONATA folia habet cucurbitæ, maiora & hirſutiora, nigriora, & craſſiora: caulẽ albicantẽ, quanq̃ & interdũ uidua caule reperiatur: radicæ intus cãdida, foris nigra. Hæc drachmæ unius pondere pota, cum pineis nucibus, purulenta & cruenta extuſſientibus auxiliatur. trita dolores à cõtorſionibus artuum cõtractos, illitu ſedat. Folia utiliter antiquis ulceribus illinuntur.

Petaſites. Cap. XCIII.

PETASITES pediculos cubito maior, craſſitudine pollicis, à quo prægrande foliũ, galeri modo amplum, ceu fungus dependet. Contra phagedænas, & ulcera quæ cacoëthe uocant, efficaciter illinitur.

Epipactis. Cap. XCIIII.

EPIPACTIS ab alijs helleborine, parua

herba, fruticoſa, exiguis folijs. Iocineris uitijs utilis, & contra uenena pota.

Capnos ſeu fumaria. Cap. XCV.

FVMARIA fruticoſa herbula eſt, prætenera, coriandri ſimilis: folijs candidioribus, undique numeroſis, ciner acei coloris: flore purpureo. Huius ſuccus claritatẽ facit oculis, delachrymationémq;. unde nomen traxit. illitus cũ gummi, euulſas palpebras renaſci prohibet. Commãducata herba billioſam urinam trahit.

Lotus urbana. Cap. XCVI.

LOTVM urbanam alij trifoliũ uocãt. naſcitur in hortis. Extract9 ſuccus, addito melle, oculorũ argema, nubeculas, cæteráſq; caligines diſcutit.

Syluestris lotus. Cap. XCVII.

SYLVESTRIS lotus, quam trifolium minus appellant, plurimũ in Libya gignitur, caule bi cubitali, & ſæpe maiore, alis multis: folijs trifolij pratenſis: ſemine fœni græci, multo minore, guſtu medicato. Vim calfaciendi & leniter adſtringendi obtinet. uitia cutis in facie, maculáſq;, cum melle perunctæ expurgat. trita per ſeſe, aut cum maluæ ſemine, in uino aut paſſo bibitur aptiſſimè, contra dolores, qui ueſicam malè habent.

Cytiſus Cap. XCVIII.

CYTISVS, frutex eſt albus in totũ, ut rhã-

nus,ramos ſpargens cubito longiores,in quibus fo lia fœni græci, aut loti trifoliæ,minora,dorſo medio prominente.ea digitis trita erucam olent,guſtatáque cicer ſapiunt. Folia *refrigerant. tumores inter initia diſcũtiunt,ſi cum pane trita illinãtur. decoctum potu urinam ciet.* Nonnulli,*quòd apes alliciat,prope aluearia ſerunt.*

Lotus Aegyptia. Cap. XCIX.

E S T *& in* Aegypto *lotus,quæ in campis flumine inundatis prouenit, caule fabæ:flore paruo, candido,lilio ſimili, quem tradunt occidente ſole comprimi,occludiq́;,ad ortum autem aperiri.addúntque, caput ipſum ueſpera aquis condi,& ad exortum ſolis emergere.* Caput *quale papaueris, maximum:& intus grana,ceu milij,quæ* Aegyptij *exiccant,& in panes cogunt.* Radicem *lotos hæc habet,mali cotonei ſimilitudine, quæ cruda, coctáque manditur.decoctáque lutei oui qualitatem exhibet.*

Millefolium. Cap. C.

M Y R I O P H Y L L V M,*ſiue milleſoliũ,caulis eſt tener,ſingularis,unica nixus radice:plurimis folijs,læuibus,fœniculo ſimilibus. unde nomẽ accepit.caulis flaueſcit uarius,ac ueluti ex induſtria delimatus. naſcitur in paluſtribus. uulnera recentia ab inflãmatione uindicat,ſi uel uiride,uel ſiccum ex aceto, oblinatur. præcipitatis in potu cum aqua & ſale datur.*

Myrrhis. Cap. CI.

MYRRHIS, ſimillima eſt cicutæ, caule foliíſque. radix ei oblonga, mollis, rotunda, cibo non inſuauis. Quæ pota in uino, phalangiorum morſibus auxiliatur. cit menſtrua, & partus ſecundos, purgátque à puerperio fœminas. ſubuenit & phthiſicis cocta in ſorbitione. Aiunt quoque eandem bis die térue potã ex uino, in peſtilentia ſalutarẽ eſſe, & ne morbi cõtagia ſentiãtur, obſtare.

Myagrum. Cap. CII.

MYAGRON, aliqui melampyron uocant, herba eſt ſurculacea, folijs rubiæ, pallidis, tripedanea. ſemen oleoſum, fœno græco ſimile. Quod contuſum igni torrent, perunctíſque uirgis ad lucernarum lumina utuntur. hoc pingui, ſcabritias corporis læuigari, atq; expoliri, conſtat.

Onagra. Cap. CIII.

ONAGRA, ſiue onothera, aut onuris, frutex eſt arboris inſtar, prægrandis, amygdalino folio, ſed latiore, lilio non diſſimili: flore roſaceo, magno: radice candida, longa, cum ſiccata eſt, uinum olente. naſcitur in montibus. Aqua in qua radix maduerit, in potu data, feras mitigat, & cicures facit. illitu quoque tetra ulcera mulcet.

Cirſium. Cap. CIIII.

CIRSIVM, caulis eſt tener, duorum cubito-

rum,triangulo ſimilis:ab imo foliola,roſæ ſpeciem referentia:anguli ſpinoſi,per interualla molles,folia bugloſſo ſimilia,maiora,ſubcādida,modicè hirſuta, partibus extremis aculeata, cacumen caulis orbiculatum,hiſpidum, in quo capitula purpurea, quæ ſoluuntur in lanugines. R*adicem huius loco laboranti adalligatam,dolores uaricū ſedare* A*ndreas ſcripſit.*

Aſter A*tticus,ſeu inguinalis.* C*ap.* C V.

A S T E R A*tticus cauliculus lignoſus, florem in cacumine habens purpureum, luteúmue, & in ambitu diuiſum,anthemidis modo,capitulum, ſed ea quæ caulem ambiunt folia,ſtellæ modo radiata,oblonga, hirſuta.* F*eruenti ſtomacho, oculorum inflammationibus,prociduæ ſedi,ac inguinibus illitu auxiliatur.*T*radunt purpureum florem, ſi ex aqua bibatur,anginis,& pueris comitiale malum ſentientibus,opitulari.inguinum inflammationi recentem illinire conuenit.*S*i aridus flos ſiniſtra dolentis manu decerpatur,& inguinibus adligetur, dolore liberat.*

I*ſopyrum.* C*ap.* C V I.

I S O P Y R O N *aliqui phaſiolon ob ſimilitudinem uocant,quoniam folium, quod eſt aniſo ſimile,in pampinos torquetur.capitula ſunt in ſummo caule,tenuia,plena ſeminis,melanthij guſtum imitantis.*C*ontra tuſſim , & cætera pectoris uitia,ſemē ex aqua mulſa bibitur.hepaticis,& ſan-*

guinem excreantibus utile.

Viola purpurea. Cap. CVII.

VIOLA *purpurea folium habet hedera minus, tenuius ac nigrius, nec multo diſſimile. cauliculus à radice medius prodit, in quo floſculus, ſuauiter olens, purpureus. opacis, & aſperis naſcitur. Refrigerandi naturam habet. Folia per ſe & ex polenta illinuntur aptiſſimè, ſtomacho æſtuāti, & oculorum inflammationibus, ſedíq; procidenti.*

Cacalia. Cap. CVIII.

CACALIA, *quæ leontice uocatur, folia fert magna, alba. è quibus medius caulis emicat, rectus, albus, florem ferens robori aut oleæ ſimilē. naſcitur in montibus. Radix in uino madefacta, ut tragacantha, delinctu aut māducatu per ſe tuſſibus, ſcabritijs arteriæ, medetur. Grana quæ poſt excuſſum florem innaſcuntur, trita, & cum cerato illita, faciem erugant, & cutem extendunt.*

Bunium. Cap. CIX.

BVNION *caulē ædit quadrangulū, procerū, digiti craſſitudine: in quo ramuli minutis folijs ac floribus ſcatent: folia proxime radicē, apio ſimilia, longè tenuiora, coriandrinis proxima, flores anethi, ſemen odoratum, hyoſcyamo minus. Vrinā ciet. excalfacit. ſecundas euocat. lieni, ueſicæ, renibus, utile. Tā humidi, quàm ſicci, expreſſiq; ſucci caulibus, folijs, radicibúſq;, uſus inualuit ex aqua*

mulſa. Pſeudobunion palmi altitudine fruticat in Creta, folia ramulóſque napi ferens, acri guſtu. Tormina, atq; ſtranguriam, laterúmq; dolores, ſanant quaterni rami eius poti in aqua. illiti quoq; cum ſale & uino, tepentes, ſtrumas diſcutiunt.

Chamæciſſus. Cap. CX.

CHAMAECISSOS, *folio eſt hederæ, tenuiore, lõgiuſculo, ramulis à radice quinis ſeníſue, dodrãtalibus, folioſis, flore uiolæ albæ ſimili, candidiore, ac tenuiore, guſtu ſupra modum amaro, radice tenui, candida, inutili. naſcitur in cultis. Bibũt conuenientiſſimè iſchiadici folia, tribus obolis in aquæ cyathis tribus, tricenis quadrageníſue diebus. eodem pota modo, ſenis aut ſeptenis diebus, regium morbum purgant.*

Chamæleucæ. Cap. CXI.

CHAMAELEVCE *lumborum doloribus propitia eſt, herba uirens, incuruis folijs, ſurculíſque: flore roſaceo.*

Bugloſſum, ſeu lingua bubula. Cap. CXII.

BVGLOSSVM *naſcitur in campeſtribus, & ſabuloſis. Iulio menſe colligitur. Aiunt eã quæ treis thyrſos emittit, cũ ſemine & radice tritam, potámq;, contra tertianos horrores prodeſſe: quæ quatuor, ad quartanos. ea in uino decoquitur. herbam abſceſſibus utilem eſſe uolunt. Verbaſco ſimile eſt, folium in terra ſparſum, nigrius, aſpe-*

rum,bubulas imitãs linguas. Quod in uinum deiectum,animi uoluptates auget.

Cynogloſſum. Cap. CXIII.

CYNOGLOSSON folia latifoliæ plantaginis habet:arctiora,minora.lanuginoſa:caule uacat,& humi ſternitur.prouenit in ſabuletis. Folia cum ſuillo adipe ueteri, medentur morſibus canum,alopeciis,& ambuſtis.emollit aluũ, decoctũ herbæ ex uino potum.

Phyteuma. Cap. CXIIII.

PHYTEVMA folia habet radiculæ: minora:copioſum ſemen,perforatum:radicem paruam, tenuem,per ſumma terræ nitentem.Quam ad amatoria conuenire,nõnulli ſcriptum reliquerunt.

Leontopodium. Cap. CXV.

LEONTOPODION duûm digitorum herbula eſt,folia ferens anguſta, longitudine ternûm quaternûmue digitorum, hirſuta, quæ iuxta radicem lanoſiore flocco caneſcũt,capitula in ſummo caule quaſi perforata:flores nigri:ſemẽ uſqueadeo ſpiſſa lanugine inuolutũ eſt, ut ſæpe fallat: radice parua cohæret.Quã tradũt appenſam ad amatoria prodeſſe,& tubercula diſcutere.

Hyppogloſſum. Cap. CXVI.

HIPPOGLOSSON, frutex eſt folia habens ruſci tenuis figura,& ſpinoſam comã, & in

*ſummo ceu linguas è folijs exeuntes .*Capitis *dolorem corona ex comis impoſita minuit.malagmatis radix ſuccúſque admiſcetur.*

Antirrhinum. Cap. CXVII.

ANTIRRHINON,*alij anarrhinon,uocãt, herbam caule & folijs anagallidi ſimilẽ:flore albæ uiolæ,purpureo.ideóq; ſylueſtris anagallis nominata eſt:ſemine uituli narium ſimili.* Tradunt *perunctos ea,cum oleo lilino,uenuſtiores fieri:nec ullo medicamento lædi poſſe, ſi quis appenſum geſtet.*

Catanance. Cap.CXVIII.

EX EO *genere una,folia coronopi habet,lõga, radicem iunci modo prætenuẽ: capitula ſena, ſeptenáue,in quibus erui ſemen ineſt.*Areſcens *in terram flectitur,& ſe contrahit ad ſpeciem unguium miluī exanimati.* Altera *mali paruæ magnitudinem explet,radice exiguæ oliuæ magnitudine:folijs quoque oliuæ colore,& figura, mollibus,diuiſis,humi inclinatis:ſemen, ut cicer,minutim, in uirgulis dependet, punicei coloris , multis foraminibus pertuſum.* Vtranque *narrant in amatoria expeti .* Theſſalicæ *mulieres his uti traduntur.*

Tripolion. Cap. CXIX.

TRIPOLION *in marinis naſcitur locis, quæ allidit unda,recedénſque dimittit, neque in*

mari, neq; in ſicco: folio glaſti craſſiore: palmeo caule, in mucrone diuiſo. Eius, ut tradunt, flores colorẽ ter die mutant. mane candidi. meridie purpurei, ſero punicei conſpiciũtur. radiæ alba, odorata, calidi guſtus. Quæ drachmis duabus in uino pota, aquã, urinámque per aluum extrahit. in medicamenta digeritur, quæ uenena arcent.

Adiantum. Cap. CXX.

ADIANTON, *polytrichon, puſilla gerit folia, ſimilia coriãdri, in ſummo inciſuris diuiſa. cauliculi, quibus exoriũtur, nigro colore nitent, prætenues, palmum alti: radice ſuperuacua. neq; caulem, neque fructum, neque florem profert. Decoctum herbæ potum, prodeſt ſpirandi difficultati, ſuſpirioſis, lieni, & felle ſuffuſis, & urinæ difficili. calculos frangit. aluum ſiſtit. ſerpentium morſibus auxilio eſt. Contra ſtomachi fluxiones in uino bibitur. Secundas ciet, & menſtrua. ſanguinis reiectiones inhibet. Contra ſerpentium morſus cruda herba illinitur. alopecias denſat. ſtrumas diſcutit, furfures, & manantia capitis ulcera, ex lixiuio emendat. defluentes capillos continet, cum ladano & myrtino, & ſuſino, aut hyſſopo, uinóque. Decoctum eius cum lixiuio & uino infuſum, idem præſtat. coturnices & gallinaceos pugnaciores facit, in cibos eorum additum. Seritur gratia utilitatis pecorum, circa ouilia. Vmbroſis, & paluſtribus, circa parietum aſpergines, & fontium ſpecus enaſcitur.*

Fidicula, ſeu trichomanes. Cap. CXXI.

TRICHOMANES naſcitur eiſdem in locis quibus adianton, filici ſimile, ſed exilius: folijs lenticulæ, tenuibus, in ordinem utrinque digeſtis, aduerſis in ſe, in ramulis tenuibus, acerbis, fuſco colore ſplendentibus. Eadem quæ & adianton præſtare poſſe conſtat.

Xanthium ſiue lappa. Cap. CXXII.

XANTHIVM naſcitur læto & pingui ſolo, & lacubus exiccatis, caule cubitali, anguloſo, pingui, prodeũtibus ex eo crebris alis. folia atriplicis habet, inſecta, naſturtium odore imitantia: fructũ grandis oliuæ modo, rotundum, & ut platani pilula, ſpinoſum, qui contactu ueſtibus adhæreſcit. Is antè collectus q̃ perfectè ſicæſcat, tunditur, & fictili uaſe recõditur. Flauos autem facit capillos, ſi acetabuli inſtar tepida aqua madeſcat, mox caput, nitro antè perfrictum, illinatur. Alij in uino tundunt, & ita aſſeruant. Semen aptiſſimè tumoribus imponitur.

Aegilops ſiue feſtuca. Cap. CXXIII.

AEGILOPS herbula folia tritici habens, ſed molliora, in ſummo capite ſemina bina ternáue rubra, quib9 ariſtæ quaſi capillaceæ, exeũt. Illita cum farina herba ægilopijs medetur. duritias diſcutit. Succus farinæ admixtus, ſiccatur, & eorũdẽ gratia reponitur. Bromus herba ægilopi ſimilis, exiccato

riam uim habẽs, decoquitur cũ ſua radice in aqua ad tertias, & iuri colato par mod⁹ mellis adijcitur: rurſus incoquitur, dũ liquidi mellis craſſitudo fiat. Linteũ eo humore imbutum, & naribus inditũ, cõtra graueolentiam ulcerũ efficax eſt. Aliqui tritã aloën addũt, & eo modo utuntur. Cum ſiccis roſis cocta in uino, grauem oris halitum emendat.

Glaux. Cap. CXXIIII.

GLAVX cytiſo & lẽticulæ folijs ſimilis, quæ ſuperne uirent, auerſáq; candidiora ſpectantur. ramuli à terra exiliũt quini ſeniue, tenues ab radice, dodrantem alti. flores ceu uiolæ albæ, purpurei exeunt, minores tamen. naſcitur iuxta mare. Coquitur cum hordeacea farina, ſale, & oleo in ſorbitione, ad reuocandã extincti lactis ubertatẽ.

Polygala. Cap. CXXV.

POLYGALA palmi altitudinem petit: folijs lenticulæ, guſtu adſtricto. Quæ pota, lactis abundantiam facit.

Oſyris. Cap. CXXVI.

OSYRIS, frutex eſt niger, ramulos ferẽs tenues, lentos, fractúque contumaces, & in his folia quaterna, quina, ſenáue, ceu lini, nigra in initio, dein colore mutato rubeſcentia. Decoctum eius potum, iuuat arquatos.

Aſpera ſmilax. Cap. CXXVII.

SMILAX aſpera, folia habet periclymeni:

ſarmenta tenuia, multa, rubi modo aut paliuri aculeata. arbores ſcandit ab imo ad ſumma perreptans, ſe conuoluẽs eis. fert racemos exiles, qui maturi rubeſcunt, guſtúmque leniter mordent. naſcitur in paluſtribus & aſperis: radice dura, craſſáque. Folia & acini, & antè & pòſt epoti, uenenorum antidota ſunt. Tradunt, ſi infantibus nuper in lucem æditis, quid ex his tritum propinetur, nulla poſtmodum uenena nocitura. Inciditur etiam ad alexipharmaca, id eſt, ad ea medicamenta, quibus uenena arcentur.

Læuis ſmilax. Cap. CXXVIII.

LAEVIS *ſmilacis folia hederæ ſimilitudinẽ habent, molliora, læuiora, tenuiora. huius ſarmenta nullis horrent ſpinis. conuoluitur arboribus, ut prior. fructum parit, lupini modo nigrum, exiguum, floribus in cacumine perpetuis, multis, rotundis. Hac ſmilace, quadam topiariorum arte, tentoria contra æſtus moleſtiam factitantur. folia per autumnum decidua. ſemine cum dorycnio poto, ternis ſingulorum obolis, uaria & tumultuoſa in ſomnis obuerſari traduntur.*

Ruſcus. Cap. CXXIX.

SYLVESTRIS *myrtus, aliquibus oxymyrſine, aut myrtacantha, Latinis ruſcum appellatur. folium fert myrti, latius, in formã lanceæ mucronatum. baccæ per maturitatem rubeſcunt, rotundæ, à medio folio dependentes, oſſeo intus nu*

cleo.cubitales ramuli ab radice exeunt, uitilium modo lenti, fractu contumaces, folioſi: radice graminis ſimili, acerba, & ſubamara. Folia & baccæ in uino potæ urinam cient. menſes pellunt. ueſicæ calculos frangunt. ſtillicidio urinæ medentur. dolores capitis ſanant, & regium morbum. In aſperis & præcipitibus locis enaſcitur. Decoctum radicis in uino potum, eoſdem præbet effectus. Cauliculi recentes, aſparagorum uice, in cibo ſumuntur. amari autem ſunt, ſed urinam mouent.

Laurus Alexandrina. Cap. CXXX.

LAVRVS *Alexandrina, folio eſt ruſci maiore, molliore, & candidiore: ſemine inter folia rubro, ciceris magnitudine. ramos ſpargit in terra, dodrantales, interdum longiores: radice ſylueſtri myrto ſimili, maiore, molliore, odorata. inuenitur in montoſis. Difficiles partus accelerat, radice pota ſex drachmarum pondere in uino dulci. & ſtillicidio urinæ auxiliatur. ſed ſanguinem extrahit.*

Daphnoides. Cap. CXXXI.

DAPHNOIDES *cubiti altitudine fruticat, ramis flexilibus obſequioſiſque, multis, inde ſurſum uerſus folioſis. cortex ſupra modum uiſcoſus ramos ueſtit. folia lauri, graciliora, & molliora, fractu contumacia, quorum guſtatu os & fauces incenduntur: flores candidi: bacca, cum ematuruit, nigra: radix inutilis. naſcitur in montoſis. Pituitas extrahit folium recens uel aridum in po-*

tu. menſes ciet & uomitus. caput inanit comman ducatum. ſternutamenta mouet. Baccæ quindecim potæ aluum reſoluunt.

Chamædaphne. Cap. CXXXII.

CHAMAEDAPHNE uirgas emittit cubitales, ſingulari ramulo cōſtantes, rectas, tenues, læues: folia lauri ſimilitudine, læuiora multo, ac uiridiora: ſemen rotundum, rubens, annexum folijs. Illinuntur capitis doloribus trita folia. ſtomachi ardores mulcent. ad ſedāda tormina cum uino bibuntur. Potus cum uino ſuccus menſes & urinā ciet. idem facit peſſo appoſitus.

Veratrum album. Cap. CXXXIII.

HELLEBORVM albū, Latini ueratrū albū uocāt, fert folia plātaginis aut betæ ſylueſtris ſimilia, ſed breuiora, & nigriora, rubeſcētia: caulē cauū, quadrātalem, tunicis conuolutum cūm areſcere cœpit. radicibus nititur multis, tenuibus, ab oblongo & exiguo capite exeuntibus, cæparum modo fibratis. naſcitur in montibus, & aſperis. radices meſſibus colligendæ. Optimum habetur candidum, friabile, carnoſum, modicè extentum, nec tamen iunci modo mucronatum, quod frangendo puluerem emittit, & tenuem habet medullā, guſtu non admodum feruens, neque ſaliuam ſubinde ciens. huiuſcemodi autem ſtrangulat. Primatū Cyrenaicum tenet. Galaticum autem & Cappado cicum, candidiora, & puluere quodam obſita, cele

rius ſtrangulatus mouent. Vomitione autem uarios extrahit humores. collyrijs admiſcetur, quæ caliginem oculorum diſcutiunt. partus impoſitum necat. menſes pellit. ſternutamenta excitat. mures interficit, cum melle & polenta ſubactum. abſumit carnes, ſi coquatur unà. datur per ſe ieiunis, & cum ſeſama, aut ptiſanæ ſucco, aut halicæ aut lẽtis cremore, cum aqua mulſa, aut pulte, aut quauis alia ſorbitione. Cogitur cum pane, & ita inaſſatur. Præparatio corporum, ac uictus ratio, diligenter tradita eſt, cùm ab his qui de medica eius potione ſcriptitarunt, tum maximè à Philonide Siculo Ennenſi, cui nunc aſſentimur. quippe longũ nimis eſſet, in hac præſertim æditione de materia, ſimul medicam curandi rationem exponere. Dant nonnulli in pultis ſorbitione, aut copioſo halicæ cremore: aut paucum antea cibum dari præcipientes, ſtatim ueratrum offerunt, ijs præſertim, quibus ſtrãgulationis ſuſpicio imminet, aut ſi ualetudo corpus infirmat. hoc enim modo deiectio nihil periculi minatur, quòd cibo munitis non intẽpeſtiuè medicamentũ corporibus offeratur. Vomitiones cõcitãt ſubditæ ex eo balani, cũ aceto.

Veratrum nigrum. Cap. CXXXIIII.

HELLEBORVM nigrum, appellatur melampodion, quoniam caprarum paſtor, nomine Melampus, furentes in ſe Prœtidas, primus purgaſſe, & ſanaſſe fertur. folia ei uiridia, platani ſimilia, minora, folijs ſphondylij proxima, ſubaſpera, ni-

griora, pluribus diuiſuris inciſa: caulis aſper: flores purpurei, racematim cohærentes: ſemen cnici, quod in Anticyra *ſeſamoides uocant. quo deiectiones moliũtur. radicibus cohæret nigris, tenuibus, à capitulo cepæ ſimili confibratis. quarũ eſt uſus. in collibus, aſperis, & ſitientibus locis enaſcitur.* Optimum *eſt quod ex huiuſmodi petitur terris, ut ex* Anticyra. Nigrum *inibi probatiſſimum gignitur.* Eligi *debet corpulẽtum & plenum, in quo tenuis ſit medulla, acre guſtu, feruénſque. cuiuſmodi eſt in* Helicone, Parnaſo, & Aetolia *natum. attamen* Heliconium *præcellit.* Veratrum *nigrum purgat uentrem. detrahit bilem pituitáſque, datũ per ſe, aut cum ſcammonia, & tribus obolis, ſiue drachma ſalis. decoquitur cum lente & iuſculis, quæ purgationis cauſa ſumptitantur. prodeſt morbis comitialibus, melancholicis, inſanientibus, articularijs doloribus, & reſolutis. menſes inditũ trahit. partus necat. purgat fiſtulas impoſitum, & tertio die detractum. item contra grauitatem auditus in aurem demittitur, ibíque in alterum aut etiam tertium diem eſſe ſinitur. ſcabiem ſanat, illitum cum thure, aut cera, & pice, & cedrino oleo. uitiliginibus, lepris, impetiginibus, ex aceto medetur. dẽtium dolorem collutione mitigat. erodentibus medicamentis commiſcetur. hydropicorum uentri utiliſſimè imponitur factũ ex eo, farina hordeacea, & uino, cataplaſma. cõſitum proxime radices uitium, uinum purgãdi facultate donat.* Huius *reſparſu domos expiari arbitrantur.*

quare inter fodiendum ſtantes, Apollinem, Aeſcu*lapiúmque precantur, ac uitant aquilæ uolatus. aduolare enim non ſine periculo tradunt. nanq; ſi auis effoſſionem hellebori conſpexerit, moriturum qui ſuccidit, augurium eſt.* Celeriter effodiatur oportet. *quoniam halitu caput aggrauat. quapropter, ad id arcendum, foſſuri, allium præſumere, & uinum bibere conſueuerunt. nulli ita noxæ opportuni redduntur.* Veratri albi modo emedullatur.

Seſamoides magnum. Cap. CXXXV.

SESAMOIDES *magnum, in* Anticyra *helleborum uocant, quoniam albo ueratro in purgationibus miſceatur. ſimile eſt ſenecioni aut rutæ: longo folio: flore candido: radice gracili, ignaua: ſemen guſtu amaro, cætera ſeſamæ ſimile.* Ventrem detrahit. datur tritum ad bilis pituitæq; deiectiones, *quantum tribus digitis capitur, addito ueratri albi ſeſquiobolo, ex aqua mulſa.* Seſamoidi *paruo cauliculi ſunt dodrantales: folia coronopi, minora, hirſutiora: & in cauliculorum cacumine capitula, florum penè purpureorum, medio eorum albo: ſemen ſeſamæ, fuluum, amarum: radix tenuis.* Detrahit *bilem, pituitáſque ſemen ex aqua mulſa potum dimidio acetabulo. illitum ex aqua, tumores ac tubercula diſcutit.* Naſcitur *in aſperis.*

Sylueſtris cucumer. Cap. CXXXVI.

CVCVMIS *ſylueſtris fructu ſolo diſtat à*

ſatiuo cucumere,quem longè minorē parit,oblongis glandibus non diſſimilem.folia atque ſarmenta ſatiui refert:radice candida,magna.naſcitur in ſabuletis,& ruderibus,frutice in totū amaro. In*ſtillatus foliorum ſuccus,aurium dolori conuenit.* I*llita ex polenta radix , ueterem omnem tumorē diſcutit.impoſita cum reſina terebinthina,tubercula rumpit.iſchiadicis infunditur.podagras diſcutit,decocta ex aceto,& illita. eius decocto dentes in dolore colluuntur. aridæ farina impetiginem,lepras,& uitiligines abſterget.nigris cicatricibus colorem reddit.& in facie maculas expurgat.* R*adicis ſuccus ſeſquioboli pondere , & item cortex,acetabuli quarta parte,bilem pituitámque deijciunt,præſertim in hydropicis.deiectiones autem citra ſtomachi iniuriā mouet. radicis ſelibra, in uini præſertim* Libyci *hemina conteritur,dantúrque ex eo terni cyathi triduo,dum tumor abūde deprimi cernatur.* E` *fructu huiuſce cucumeris,fit medicamentum quod elaterium uocatur,ad hunc modum:*Decerpti *cucumeres,qui tacti protinus exiliunt,ſeruantur nocte una.poſtridie impoſito ſupra craterem rariore cribro,utriſque manibus prehenſi,ſigillatim ſupino cultro,ſurſum uerſus aciem habente, finduntur, atque per cribrum humor in ſubiectum uas exprimitur:ſimúlq; carnoſum quod hæſit cribro,quò facilius excidat, elicitur.quod ita preſſum eſt,reſidere ſinitur,atque in uicinam peluim demittitur . coaceruata autem in cribro ſegmina, dulci aqua perfunduntur , &*

denuo preſſa abijciuntur . humor in pelui agitatur, & linteo opertus, ſoli exponitur. dúmque ſteterit, tota ſupernatans aqua cum humore cõcreto, effunditur. hoc uerò identidem fieri ſolet, donec exiſtens aqua liqueſcat: qua ſtillatim exhauſta, ſedimentum mortario ſuſcipitur, & conterendo cogitur in paſtillos . Sunt qui ad hauriendam protinus ſucci abundantiam, cribratos cineres humi inſpargant, & medium cauantes, triplicatum linteum obtendant , per quod elaterium cum ſua humiditate diffundunt, ſiccatúmque, in pila, ut dictum eſt, conterunt. Aliqui pro dulci aqua marinam perfundentes, ita eluunt . Alij in nouiſſima lotione, mulſam aquam reſpergunt. Elateriũ optimum eſſe conſtat, læue, non ponderoſum, cum candore leniter humectum, guſtu amariſſimum, quódque lucernarum luminibus obiectum , facilè flagret. Porraceum tamen ſcabrúmque, ſi turbidum ſpectetur, atque erui ciner íſque plenum ſit, graue & uitioſum eſſe ſolet. Nec deſunt qui cucumis ſucco amylum immiſceãt, ut candorem ipſum & leuitatem imitentur. A' bimatu ad decennium deiectionibus utile eſt. Integer modus, obolus eſt: minimus, ſemiobolus: pueris, chalci duo. ſiquidẽ copioſius, periculum adfert. Bilem ac pituitam utrauis parte extrahit. optima ſuſpirioſis eſt purgatio. ꝙ ſi in animo ſit deiectionem moliri, adiecto ſalis duplo, & ſtibij quod colorare ſufficiat, ex aqua, erui magnitudine catapotia dato, poſtea cyathus unus aquæ tepidæ ſorbeatur. ad citandas tamen uomi-

tiones aqua diluens elateriũ, ſubiectas linguæ partes penitiſſimè pinna oblinito. quòd ſi quiſquam difficilius euomat, oleo aut unguẽto irino reſoluto. ſomnum inhibeto. porrò his qui eximiè uacuãtur, continuè uinum & oleum dari conuenit. etenim uomendo reſtituuntur. quòd ſi uomitiones non finiantur, aqua frigida, polenta, poſca, poma, & quæ ſtomachum denſando corroborant, offerẽda ſunt. Ciet elaterium menſes. partus enecat, in peſſo ſubditum. morbo regio medetur, cum lacte naribus infuſum. diuturnis capitis doloribus liberat. efficaciſſimè anginis illinitur, cũ uetere oleo, melle, aut felle taurino.

Staphis agria. Cap. CXXXVII.

STAPHIS agria, ſiue herba pedicularis, folia habet labruſcæ, diuiſa, & cauliculos rectos, molles, nigróſque. fert florem glaſti: & folliculos uirides, ſimiles ciceri, & in his nucleum triangulum, ſcabrum, ex nigro ſubfulueſcentem, intus album, guſtu acrem. Grana quindecim, ſi trita in aqua mulſa dentur, craſſum humorem per uomitũ purgant. ſed qui hauſerunt, ambulare debẽt. prudenter tamen attendere oportet, & aquam mulſam continuò potui dare. quoniam pericula ſtrangulationis inferunt, & fauces adurunt. Trita, & ex oleo illita, phthiriaſi prodeſt. item prurigini & pſoris. cit plurimam pituitam commanducata. decocta in aceto, dentium dolori, colluto ore, ſubuenit. rheumatiſmum gingiuarum ſiſtit. ulcera oris

manantia,cum melle ſanat. urentibus malagmatis imponitur.

Thapſia. Cap. CXXXVIII.

THAPSIA *nomen ideo accepit,q͂ in Thapſo eiuſdem nominis inſula,primum inuenta ſit. tota uerò natura ferulæ ſimilis eſt: graciliore caule:folijs fœniculi:umbella anethi in cacumine,à ſingulis ſurculis erumpente:flore luteo.ſemen quale ferulæ,latum,ſed aliquanto minus: radix foris nigra,intus candida,longa,acris,craſſiore libro ueſtita.Lactis extrahendi ratio hæc eſt:Facto in ambitu ſcrobe,cortices inciduntur:aut radix in fornicis ſpeciem in ſe excauata,cooperitur, quò merus ſuccus confluat. oportet illuc ſequenti die ſe conferre,& congeſtum ſuccum extrahere. Tunditur etiam radix in pila, & ſuccus organo per quallũ expreſſus,fictili craſſo inſolatur. Aliqui foliũ unà terunt.ſed inualidior huiuſcemodi ſuccus. Hoc autem intereſt.quoniam qui ab radice manauit,grauius olet,& humidus permanet:è folijs autẽ extractus,exiccatur,atque teredinum iniuriam ſentit.Qui ſuccum colligit, ſtare debet non obuerſus uento:aut potius,cum dies apricus eſt,& à flatu ſilet . quoniam ob halitus acrimoniam facies uehementer intumeſcit,nudáq; corpora inuadũt puſtulæ.ob id prius liquido cerato & adſtringente, nudas partes illinut,& ita muniti accedũt. Tam cortex radicis,q̃ ſuccus,purgandi uim habent. lacteus ſuccus in aqua mulſa potus,utrinq; bilẽ ex-*

trahit. Radicis modus, quaterni oboli, cum tribus ſeminis anethi drachmis: ſucci, terni oboli: lactis, obol⁹ unus. quod eo amplius aſſumitur, periculoſum eſt. Huiuſmodi purgatio conuenit ſuſpirioſis, & diuturnis laterum doloribus, reiectionibúſq;. datur in cibis aut obſonio, quibus difficile ſit uomere. Tam radix q̃ ſuccus omnium maximè, quæ pares cum eis uires adepta ſunt, uim habent extractoriam ex alto, ubi ex imo aliquid euocandũ eſt, aut meatuũ laxitas aliò transferenda eſt. unde ſuccus illitione, aut radix recens affrictu, alopecias explent. Radix ſuccúſq; cum æquis ceræ thuríſq; portionibus, ſugillata liuoréſq; tollũt. ſed nõ plus binis horis dimittantur: locus deinde aqua maris calida foueatur. Vitia cutis in facie emendat, cum melle illitus ſuccus. lepras tollit. tubercula diſcutit, perunctus cum ſulphure. in diuturnis pulmonum, laterum, pedum, articulorúmq; ualetudinibus utiliter illinitur. ualet ad integendam colis glandem, ijs qui natura, non circunciſione, curti ſunt. tumorem enim excitat, qui pinguium fotu emollitus, præputij iacturam reſarcit.

Spartium. Cap. CXXXIX.

SPARTION *frutex eſt, longas ferens uirgas, ſine folijs, firmas, fractu contumaces, quibus uites uinciuntur, ſemen lenticulæ, in folliculis phaſiolorum modo naſcens: florẽ, ut albæ uiolæ, luteũ. Purgant per ſuperna uehementer, hellebori uicæ, citra periculum flores & ſemina, quinis obolis in*

aqua mulſa pota. Semen deiectionẽ mouet. Ramis in aqua maceratis, mox tuſis, extractus ſuccus, iſchiadicis & angina laborãtib9 auxiliatur, ſi cyathi modum ieiuni bibant. Quidam marina aqua macerare malunt, & infundere iſchiadicis clyſtere. ſtrigmenta autem elicit cruenta.

Silybum. Cap. CXL.

SILYBON, lata ſpina eſt, folia ferens chamæleonis albi. Hæc recens cum ſale oleóque cocta eſtur. Radicis ſuccus drachmæ pondere potus, uomitiones ciet.

Glans unguentaria. Cap. CXLI.

GLANS unguentaria, fructus eſt arboris myricæ ſimilis, magnitudine auellanæ nucis, cui9 nucleus græcarũ nucum more tritus, humorẽ reddit, quo ad precioſa unguenta pro oleo utũtur. naſcitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia, & Petra oppido ſecus Iudæam. Præfertur plena, recẽs, candida, quæ facile delibretur. Ea drachmæ pondere pota, lienẽ abſumit. cũ erui farina & aqua mulſa, podagricis illinitur. pſoras lepráſq; decocta in aceto, uitiligines & nigras cicatrices cũ nitro, emẽdat. & cũ lotio lentigines, uaros & papulas in facie, & cutis uitia tollit. uomitiones mouet. aluum cũ hydromelite reſoluit. ſtomacho aduerſatur. Oleum quod ea exprimitur, aluum potu ciet. Cortex ei9 magis adſtringit. uerùm tuſæ & expreſſæ ſuccus abſtergẽtibus medicamẽtis adijcitur, quæ aduer-

ſus prurigines, & ſcabritias, idonea ſunt.

Narciſſus. Cap. CXLII.

NARCISSVM *ſunt qui ut lilium, liriũ appellarint. folia porro ſimilia, tenuia, multo minora, & anguſtiora: caulis uacuus, & ſine folijs, ſupra dodrantem attollitur. flos albus, intus croceus, in quibuſdam purpureus: radix intus alba, rotunda, bulboſa: ſemẽ uelut in tunica, nigrum, longũ. probatiſſimus naſcitur in montibus, ſuaui odore. cæteri porrum imitãtur, atq; herbaceum uirus olẽt. Radix cocta, ſiue eſtur ſiue bibitur, uomitoria eſt. ambuſtis igni prodeſt, cũ exiguo melle trita. præciſos neruos illitu glutinat. luxatis malleolis, diuturníſq; articulorum doloribus, trita ex melle & impoſita, ſubuenit. uitia cutis in facie, uitiliginéſq; cum ſemine urticæ, & aceto emaculat. cum eruo & melle, ulcerum ſordes expurgat. abſceſſus rumpit concoctioni repugnantes. infixa corpori extrahit, illita cum lolij farina & melle.*

Hippophaës. Cap. CXLIII.

HIPPOPHAES, *quo fullones ueſtes interpolant, in ſabuloſis, maritimiſq; naſcitur, ſurculaceo frutice, undiq; denſo, & largo: folijs oleæ, longioribus, mollioribúſq;: inter quæ candicantes ſpinæ emicant, ſiccæ, anguloſæ, interſtitio quodã diſtãtes. flores hederæ corymbis ſimiles, racematim cohærent, minuſculi tamen, & molles, candidi, ex parte rubeſcẽtes. radix lacteo ſucco madet, craſ-*

ſa,mollis,amara guſtãti.ex qua,perĩde ac thapſia, ſuccus eximitur,qui per ſe,& cũ erui farina ſubactus,ſiccatur, & ad uſum reconditur. Syncerus, pituitas,bilem,aquáſq; detrahit,oboli põdere:erui uerò farina ſubactus,quatuor obolis, cũ aqua mulſa. Frutex cum radicibus ſiccatus tunditur,& cũ aquæ mulſæ dimidia hemina tritus datur. Radicæ & herba liquamentum depromitur,uti in thapſia.huius in purgationibus modus eſt drachma.

Hippophæſtum. Cap. CXLIIII.

HIPPOPHAESTON id quod aliqui hippophaës appellant, naſcitur eiſdem locis quibus hippophaës,éſtq; ſpinæ fulloniæ genꝰ,humilis herba,ſine cauliculo,ſine flore: inanibus tãtũm capitulis:folijs paruis,ſpinoſis:radiculas habens molles,craſſas. Succus radice,folijs & capitulo exprimitur,& exiccatur. Datus,cui uoles,tribus obolis,in aqua mulſa,aquam pituitáſq; detrahit.priuatim comitialibus morbis, neruorum uitijs, & orthopnœæ conuenit huiuſcemodi purgatio.

Ricinus. Cap. CXLV.

CICI, aut croton,nomen accepit,à ricini animalis ſimilitudine.arbor prouenit paruæ ficus altitudine,folio platani,maiore,læuiore,& nigriore: ramis,caudicibúſq; cauis,in arũdinis morẽ:ſemine in uuis aſperis,quod corticibus exutũ,ricinum animal repræſentat, ex quo oleũ, nomine cicinũ, exprimitur,cibis fœdũ,lucernis emplaſtríſq; utile.

Grana triginta numero purgata,trita potu pituitas,bilem,aquámq; per aluum extrahunt.uomitiones mouēt.ſed iniucūda admodū eſt,& moleſta purgatio.ſiquidē ſtomachū uehementer ſubuertit. Tuſa & impoſita,uitia cutis in facie,uaróſq; expurgat.Folia cū polēta trita,inflāmationes oculorum,tumoréſq; leniunt. rigentes mām̄as cohibēt. eadem ex aceto illita,ignes ſacros reſtingunt.

Tithymali. Cap. CXLVI.

TITHYMALI genera ſeptē,quorū maſculus,characias appellatur,ab aliquibus amygdaloides:alter,myrtites,qui fœmina exiſtimatur,eúmq; myrſiniten aut caryiten uocant: tertius,paralius, quem tithymalida appellarūt:alius, helioſcopius: quintus,cypariſſias:ſextus,dendroides: ſeptimus, platyphyllos dicitur. Characiæ caules ſupra cubiti altitudinē attolluntur,rubri,lacteo ſucco atq; acri madētes:foliis oleæ circum ramos,anguſtioribus,& lōgioribus:radice craſſa,lignoſa.pendet in cacuminibus cauliū,coma iunci, ſub qua caueolæ ſoliolis balnearū ſimiles,in quibus ſemen continetur.naſcitur in aſperis & montibus.ſuccus aluū purgat.trahit pituitā bilémq;, binis obolis in poſca ſumptis.& cū aqua mulſa,uomitiones mouet. Appetēte uindemiarū tēpore,ſuccus cōgeſtis ramulis,mox diſſectis,& uaſe cōcluſis,excipitur. Aliq adiiciūt farinā erui,& in paſtillos digerūt,q erui magnitudinē impleant. Alii in aridas ficos,ternas quaternáſue guttas inſtillant,ut cū his inareſcāt.

quas ad uſus recondunt.Per ſe etiã tuſus in pila, & in paſtillos coactus reponitur. Porrò cum extrahitur lac,neq; quo uentus aſpiret,ſtare quenq̃, neq; manus oculis admouere conuenit,ſed antè q̃ colligas,corpus,præſertim faciẽ,collum,ſcrotúmq; genitalis,adipe,aut oleo cum uino perungere.Fauces autem exaſperat. quapropter catapotia cera aut decocto melle,oblini par eſt,& hoc modo dari.binas tamen ternáſue ficos, purgationis gratia ſumpſiſſe,ſatis eſt.Recens lac ex oleo,perũctos in ſole capillos euellit,renaſcentéſque flauos & exiles efficit.deniq; omnes perimit. Dentium cauernis incluſum , leuat dolores. ſed cera dentes oblinendi,ne ſuo delapſu,fauces & linguam uitiet.tollit illitu impetigines,formicantes uerrucas,penſiles,& quæ thymi florem repræſentant.ualet aduerſus pterygia, carbũculos, phagedænas ulcerũ, gangrænas,fiſtuláſque.Legitur ſemẽ autumno,& ſiccatum ſole leuiter tunditur,feruefactúmq; loco mundo reponitur.Folia item ſiccantur.Semen & folia lactei ſucci effectum præbẽt,dimidio acetabulo pota.Sunt qui inueterant,admiſto cum lacte lepidio,& caſeo contuſo.Radix drachmæ pondere in hydromelite pota, per inferna trahit. decocta cum aceto,dentium dolori auxiliatur, colluto ore. Fœmina,*quam myrſiniten, aut caryiten uocarũt,ſimilis ſuapte natura daphnoidi:folijs myrti,ſed maioribus,firmis,in cacumine acutis,& pũgentibus , ramulos ab radice mittit dodrantales. fructũ fert alternis annis,nuci ſimilem, mordaci*

guſtu.naſcitur in aſperis.Succus,radix,ſemen, folia,conſimilem antedicto ſortiũtur facultatem.ſed ad citãdas uomitiones inualidior hæc eſt. Aliud tithymali genus dicitur paralios, quẽ tithymalida,aut mecona aliqui appellauere. naſcitur in maritimis,ramis ſubrubentibus,palmum altis,quinis ſeníſue,à radice exeũtibus,folijs lini,anguſtis,paruis,oblongis,in uerſus quoſdam digeſtis: capite in cacumine orbiculato,in quo ſemen,ut eruum, uario colore emicat.Flos albus. frutex totus cum radice, lacteo ſucco turget. Similes ad uſus reconditur. Helioſcopius dicitur,folijs portulacæ,tenuioribus,rotundioribúſque:ramulis prodeuntibus à radice,quatuor aut quinq;,rubentibus,dodrantali altitudine, tenuibus , lactis copioſi plenis : capite anethi:ſemine uelut in capitulis incluſo. Helioſcopi nomen accepit,quoniam comas cum ſole circũagat.circa oppida naſcitur.potiſſimum in ruderibus.Colligitur ſuccus ſeménque,ut aliorum. Eædẽ quæ ſuperioribus uires,non tamen uſque adeò ualidæ. Cypariſſias in caulem exit dodrantalem, uel maiorem,ſubrubrum:ex quo folia piceæ ſimilitudine exoriuntur,molliora tamen,& tenuiora. & in totum naſcentem piceã æmulatur.unde nomen traxit.candido ſucco madet . Cui eadem uis quæ ſuperioribus. In petris naſcens,dẽdroides cognominatur.ampliter opacat.in cacumine frondoſam ſpargens comam , ſucco lacteo prægnans, cauliculis rubẽtibus:folijs myrti tenuioris: fructu characiæ.Eiuſdem effectus,cuius ſuperiores,ſimi-

líque modo reconditur. Platyphyllos, *uerbaſco ſimilis eſt.* Radix, *ſuccus, & folia, per inferna trahũt aquas.* Piſces *necat, tuſus, & aquæ inſparſus.* Reliqua *tithymalorum genera, quæ ſuprà ſcribũtur idem efficiunt.*

Pityuſa. Cap. CXLVII.

PITYVSAM *ſpecie à cypariſſia differre conſtat, etſi tithymalorum generi aſſignetur. caulis ſupra cubiti altitudinem aſſurgit, geniculatus: folijs piceæ acutis, exilibus: flore paruo, uelut purpureo: ſemine inſtar lenticulæ, lato, radice craſſa, candida, ſucco referta. quibuſdam in locis frutex hic prægrandis inuenitur.* Detrahit *per aluum radix. drachmis duabus data in aqua mulſa. itẽ ſeminis drachma: ſucci cũ farina ſubacti cochleariũ, in catapotio datur. modus foliorũ drachmæ tres.*

Lathyris. Cap. CXLVIII.

LATHYRIS, *quam aliqui tithymalũ appellant, eámque tithymalorũ numero adſcribũt, caulem emittit cubiti altitudine, & digitali craſſitudine, inanem. gignuntur in cacumine alæ, & folia in caule oblõga, amygdalinis proxima, latiora, & læuiora. quæ autẽ in ſummis ramulis exierunt, minora conſpiciũtur, ariſtolochiæ, aut oblongæ hederæ figura. in cacumine fructum ſummis ſurculis gerit, triplici loculamento inſignem, rotũdum, ceu caparin, in quo grana intercurſantibus mẽbranis inter ſe diſtincta continentur, eruis ma*

iora, rotunda. quæ dum corticibus exuuntur, candida ſũt, & guſtu dulcia. Nullus radicis uſus. totus frutex lacteo ſucco turget, uti tithymalus. Grana ſex aut ſeptem in catapotio, aut cum ficis, aut palmulis deuorata, aluum purgant, ſed aqua frigida poſtea ſorbenda. trahunt autem bilem, pituitam, & aquas. Succus, tithymali modo exceptus, eundem effectũ præbet. Cum gallinaceo aut oleribus folia decoquuntur ad eoſdem effectus.

Peplus. Cap. CXLIX.

PEPLOS *frutex eſt lactei ſucci plenus, folijs paruis, ut rutæ, paulo latiorib⁹: rotũda coma, ferè dodrantali, humi reſperſa: ſemine ſub folijs rotũdo, minore quàm cãdidi papaueris. pluribus ſcatet auxilijs. unicam radicem habet, ſuperuacuam, ex qua fruticat. naſcitur inter uites, & in hortis. colligitur meſſibus. ſiccatur in umbra, & continuè uerſatur. fructus tuſus & feruefactus reconditur. Bilis ac pituita detrahitur, acetabulo eius in hydromelitis cyatho poto. obſonijs inſperſa cõturbat aluum. muria conditur.*

Peplis. Cap. CL.

PEPLIS, *quam aliqui ſylueſtrem portulacã uocãt, Hippocrates peplion, in maritimis maximè naſcitur, latè opaco frutice. candidi ſucci pleno: folijs ſatiuæ portulacæ, rotũdis, infernè rubentibus: ſemine ſub folijs rotundo, uti in peplo, feruente guſtu: radice ſingulari, ſuperuacua, tenui. Colligi, &*

reponi ac dari, uti peplos, & ſale cõdiri ſolet. Eaſdem habet uires.

Chamæſyce. Cap. CLI.

CHAMAESYCEN aliqui ſycen nominant. ramos emittit quaternûm digitorum, teretes, ſuccoſos, in terram deiectos: folia lentis, parua, peplũ planè referẽtia, tenuia, quæ à terra nõ attollũtur: ſemine ſub folijs rotundo, ut in peplo. neq; caulẽ, neq; florem promit. radice firmatur tenui, ſuperuacanea. Rami ex uino triti uuluæ dolores ſedãt, in peſſo appoſiti. tollũt tumores, ac uerrucas omnium generum illiti. decoctorum cibo, aluus reſoluitur. Succus ſimili effectu prodeſt. illitus contra ſcorpionis ictum auxiliatur. aduerſus caligines oculorum utilis, & hebetudines, incipientes ſuffuſiones, nubeculas, cicatrices, cum melle inunctus. In ſquallidis, petroſiſque naſcitur.

Scammonia. Cap. CLII.

SCAMMONIA, ramos ab una radice emittit trium cubitorum, multos, pingues, & qui nonnihil craſſitudinis præ ſe ferãt: folijs helxinæ, aut hederaceis, mollioribus tamen, hirſutis, & triangulis: flore candido, rotundo, in calathi modũ cauo, graueolente: radice prælonga, craſſitudine cubitali, candida, graui odore, ſucco grauida. Legitur ad hunc modum ſuccus: Capite exempto, radix in teſtudinis ſpeciem cultro excauatur, quo fit ut in

cauũ cõfluat ſucc⁹, qui cõchis demũ excipitur. Alij ſcrobes ĩ terra cõcamerato ſinu fodiũt, ĩ quos, ſub iectis iuglãdiũ folijs, ꝓfũdũt ſuccũ, ſiccatũq; extra hũt. Laudatur autẽ ſcãmoniũ leue, nitidũ, rarũ, & colore q̃ ſimillimũ taurino glutini, fungoſũ, tenuib⁹ fiſtulis, quale ex Myſia regione Aſiæ deportatur. Nec attẽdere ſolũ par eſt, ſi linguæ tactu albeſcat (hoc enĩ euenit adulterato, qđ admiſto fit tithymali lacte) ſed lõgè magis antea narratis. itẽ ſi nõ uehemẽter linguã exurat. id qđ miſti tithymali argumẽtũ eſt. natiõe aũt Syriacũ, & Iudaicũ deterrima habẽtur, grauia, dẽſa, erui farina & tithymalo uitiata. Succ⁹ drachmæ uni⁹ aut quaternũ obolorũ põdere hauſt⁹, ex aqua pura uel mulſa, ꝑ inferna bilẽ & pituitã extrahit. ad reſoluẽdã aluũ binos obolos cũ ſeſama, alióue ſemine, ſũpſiſſe ſatis eſt. dãtur efficacioris purgatiõis cauſa, ſucci tres oboli, cũ duobus ueratri nigri & aloës drachma una. Fiũt purgatorij ſales, drachmis uigĩti ſucci ſcãmoniæ, in ſenos ſalis cyathos adiectis. Horũ mod⁹ ꝓportiõe uiriũ. ĩteger quidẽ, tria cochlearia: medi⁹, duo: minim⁹, unũ. Radicis drachmæ una aut altera purgat, cũ ijs quæ retulim⁹. Nõnulli decoctũ radicis ebibũt. Coquitur ĩ aceto, & cũ hordeacea farĩa teritur, cataplaſmate iſchiadicis utili. Part⁹ enecat ſucc⁹, uuluæ ĩ lana ſubdit⁹. tubercula diſcutit cũ melle aut oleo illitus. decocto in aceto perũctæ lepræ abiguntur. diuturni capitis dolores ex aceto & roſaceo ꝑfundũtur.

Chamelæa. Cap. CLIII.

CHAMELAEA ſurculoſa fruticat, ramis dodrãtalibus. folia oleæ ſimilitudinẽ habẽt, tenuiora

& amara,quæ guſtata linguã mordẽt,& arteriã deradũt. Detrahit pituitã bilẽq;,folijs præſertim in catapotio deuoratis.nãq; duæ abſinthij partes, adiecta chamelææ una,hydromelite excipiũtur,et ĩ catapotia cogũtur.ea autẽ in uẽtre nõ liqſcũt.ſiquidẽ quotquotfuere deuorata,regerũtur.Folijs cũ melle tritis ſordida ulcera & cruſtoſa repurgãtur.

Thymelæa. Cap.CLIIII.

THYMELAEA eſt,ex qua granũ gnidiũ,qđ eſt ſemẽ ipſius,colligitur.hoc Syri apolinũ uocant, quoniã ſatiui lini frutex ſuapte natura ſimilitudinẽ referat.uirgas ædit ꝑpulchras,multas,tenues, tripedaneas : folijs chamelææ,ãguſtiorib⁹,& pinguioribus,uiſcoſis,gũmoſiſq; ſi mordeãtur:flore cãdido:fructu myrti in modũ rotũdo,qui inter initia uiret,& tãdẽ rubeſcit: inuolucrũ fructus durum, foris nigrũ,intus albũ.Hoc ꝑ inferna bilẽ,pituitã, aquáſq; detrahit, ſi uiginti granorũ pars interna bibatur.uerũ fauces adurit.itaq; cũ farina aut polẽta,aut in uuæ acino dari debet, aut melle cocto obductũ deuorari.qui ægrè deſudant,trito ſemine cũ nitro & aceto,inũgũtur.Folia,quæ peculiariter cneorũ appellãtur, ꝑ meſſes colligi debẽt,& ſiccata ĩ ũbra recõdi.Quib⁹ dare libeat:antea tũdere, & neruos eximere cõuenit.illitũ acetabuli modocũ diluta uini potione,aquã extrahit.mediocrius purgat,addita lẽte cocta,aut cõtritis oleribus.Thymelææ farina uuæ acerbæ ſucco excipitur,& inpaſtillos diuiditur.herba ſtomacho infeſta.partus impoſita necat.Naſcitur in mõtibus & aſperis.Hallucinantur,qui coccon gnidium fructũ eſſe chamelææ exiſtimant, decepti quadam foliorũ ſimilitudine.

Sambucus. Cap. CLV.

SAMBVCI *duo genera.* V*num in arborem aſſurgit, ſurculos ſpargens arundinaceos, teretes, cauos, cãdicãtes, pceros. folia iuglandis, terna, qua ternáue, ex interuallis circa ramos exeũt, grauia odore, minutim in ambitu ſecta: & in ramulorũ cacuminibus cauliculíſq; circinatæ umbellæ, quæ florem candidum pariunt, mox acinum terebintho ſimilem, in nigredine ſuppurpureum, racemoſum, ſucco madentem, uinoſúmque.* Alterũ ge*nus, chamæacte uocatur,* Romanis *ebulum, longè humilius eſt, magíſque herbaceo generi aſſignandum, caule quadrãgulo, geniculato: folijs amygdalæ, ex interuallo lõgioribus, geniculatim expanſis, pinnatíſq;, graueolẽtibus, in ambitu ſerratis: muſcario ſambuci: flore & acino eiuſdem. radice nititur longa, craſſitudine digitali.* Eadem *utriuſque uis, & uſus exiccans, aluo detrahens aquã, ſtomacho inutilis.* Folia, *olerum more coquuntur, ad pituitam bilémq; detrahendam.* Caules *teneri in patinis cocti, eadem efficiunt.* Radix *in uino decocta, & in cibis data, hydropicos adiuuat. prodeſt uiperarum morſibus, eodem pota modo. uuluas emollit inſidentium, decocto: patefacit earum ſpiracula, & uitia corrigit.* Acini *in uino poti eodem funguntur munere. denigrant capillos illiti.* Folia, *ſi prætenera ac mollia ex polenta illinãtur, inflãmationẽ mitigant. ambuſtis & canis morſibus illitu proſũt. ulcera quæ dehiſcunt in fiſtulam, ag-*

glutinant. iĳs qui podagra tentātur, cum ſeuo taurino aut hircino proſunt illita folia.

Picnocomum. Cap. CLVI.

PICNOCOMON *conſtat erucæ folijs, acrioribus, ſcabris, & craſſis: caule quadrāgulo: flore ocimi: ſemine marrubij: radice nigra, aut pallida, rotunda, exigui mali figura, terram redolente. inuenitur in ſaxoſis locis. semen grauia ſomnia & tumultuoſa facit, drachmæ inſtar potū. tumores diſcutit, illitum cū polenta. ſpicula, adactóſq; corpori aculeos, extrahit. Folia illitu tubercula, panóſque diſcutiunt. Radix eius in aqua mulſa duûm drachmarum pondere, aluum ſoluit & bilem extrahit.*

Apios. Cap. CLVII.

APIOS *iuncos duos ſiue tres ſpargit, rubros, tenues, qui à terra parum attolluntur: folijs rutæ, oblongioribus tamen, & anguſtioribus, herbaceis: ſemine paruo, radice haſtulæ regiæ, in formam pyri turbinata, rotundiore tamen, ſucci fœcunda, intus habet corpus candidum, extrà cortices nigros. superior pars eius uomitione bilem pituitáſque extrahit: inferior, per aluum. tota utrinque purgationes mouet. succum ſi libet eximere, tuſa radix in fictili mergitur, & agitata aqua, quod ſupernatat pinna ſelectum, exiccatur. Purgat utraque parte is ſuccus, ſeſquiobolo potus.*

Colocynthis. Cap. CLVIII.

COLOCYNTHIS ſarmenta foliáque ſatiui cucumeris emittit, per terram repentia, diuiſa, fructum in ſpeciem mediocris pilæ conglomeratum, uehementer amarum, quem legere oportet, cum cœperit in pallidum colorem permutari. Medulla fructus purgatoriam uim habet, ſi quatuor oboli cum aqua mulſa, melle cocto, myrrha, & nitro excipiantur, & cogantur in catapotium. Areſactæ pilæ terũtur, & infuſæ clyſteribus proſunt neruorum reſolutioni, coxẽdicum doloribus, & coli uitijs, ut quæ bilem, pituitam & ſtrigmenta, interdum etiam cruorem eliciãt. fœtus admotæ enecant. dentium dolorem tollit, ſi una repurgetur & luto oblita cum aceto & nitro inferueſcat, hócque iure decocti dentes colluãtur. ſi aqua mulſa aut paſſum in eadem incoquatur, & ſub diuo refrigeſcat, potu craſſum humorem & ſtrigmenta alui detrahet. ſtomacho ſupra modum aduerſatur. ſubdita ex ea balano, alui excrementa eijciũtur. Virentis ſucco utiliſſimè iſchiadici perfricantur.

Epithymum. Cap. CLIX.

EPITHYMON, flos eſt è thymo duriore, ſatureiæ ſimili. capitula habet tenuia, & leuia, & in eis caudiculas, quaſi capillamenta. Potum cum melle detrahit pituitam bilémq; atram, per inferna. Priuatim prodeſt melãcholicis, & inflatis, ace-

tabuli menſura, ad quatuor drachmas. cum melle, ſale, & aceti exiguo. Plurimum in Cappadocia & Pamphyli a gignitur.

Alypum. Cap. CLX.

ALYPON *ſurculoſa herba eſt, ſubrubra: gracilibus ramulis: tenuibus folijs: flore molli, leui, & copioſo: radice betæ, tenui, referta acri ſucco: ſemine epithymi. gignitur in maritimis, maximè Libyæ, quàm largiſſima: quanquã alibi quoque plurima prouenit. Semen atram bilem deijcit, ſi menſura epithymo pari cum ſale & aceto ſumatur. uerùm interanea leuiter exulcerat.*

Empetrũ ſeu calcifraga. Cap. CLXI.

EMPETRON *aliqui phacoides uocant, naſcitur in montibus, & maritimis, ſalſo guſtu. ſed quò propius terreno fuerit, amarius ſentitur. Trahit bilem, pituitam, & aquam, ſi bibatur in iure aliquo, aut hydromelite.*

Vitis ſylueſtris. Cap. CLXII.

VITIS *ſylueſtris ſarmenta uitis modo prælonga emittit, aſpera, lignoſa, rimoſo corticæ, folijs hortenſis ſolani, longioribus ac latioribus: muſcoſo flore, & capillaceo, fructu exiguis uuis ſimili, poſt maturitatem rubente. rotunda eſt acinorum facies. Feruefacta radix in aqua, & in cyathis duobus uini aqua marina diluti, pota, humorem alui ciet. ideo hydropicis datur. Vuæ eius, uitia cu*

tis in facie, & maculas omneis expurgant. Enaſcẽ*tes uiticulæ, cibi gratia, ſale condiuntur.*

Vitis alba. Cap. CLXIII.

VITEM *albam aliqui bryoniam uocant.* Fo*liјs, uiticulis, pampiníſque, ſatiuam uitem imitatur, ſed hirſutiora ſunt omnia. ea quos prope ſe nacta ſit frutices, ſuis clauiculis complectitur. fructus rubens in uua dependet, quo coria pilis ſpoliantur.* Ex *ea aſparagi, qui prima germinatione exeũt, decocti in cibo, aluũ & urinam cient.* Folia, *fructus, radix, acrem uim ſortiuntur. itaq; ulcerũ phagedænis, gãgrænis, chironijs, putrentiũ tibiarũ tædio, efficaciter ex ſale illinuntur.* Radix *corpus abſtergit, & cutem erugat. uitia cutis in facie, uaróſque, lentigines, & cicatrices nigras emendat, cum eruo, creta Chia, & fœno græco. eodẽ effectu prodeſt decocta in oleo, uſquedum liqueſcat. ſugillata tollit. reduuias cõmittit. inflammationes diſcutit illita ex uino. ſuppurationes rumpit. medicamento aptè immiſcetur, quod carnem exeſt. infracta oſſa extrahit, trita & impoſita. datur comitialibus in potu, drachmæ põdere, quotidie, anno toto. prodeſt attonitis, & uertigine laborantibus, conſimiliter aſſumpta. contra uiperarũ ictus pota drachmis duabus, auxiliatur. partus necat. mentem interdũ ſubturbat. fœminarum locis appoſita, partus ſecundáſque morãtes trahit. cit urinam pota. eclegma ex ea fit cum melle, difficilè ſpirantibus, ſtrangulatu oppreſſis, tuſſiẽtibus, uul-*

ſis,ruptis,& laterũ doloribus.lienem ternis obolis pota ex aceto,triginta diebus,conſumit.illinitur ad eadem cum fico.ad muliebres inſeſſus decoquitur.ſiquidem uuluas purgat,ſed abortũ facit.ſuccus è radice uere exprimitur, qui trahit pituitã, cum aqua mulſa potus. Ad pſoras & lepras,ſemẽ efficaciter illinitur. Lactis abũdantiã facit ſuccus eius,ſi cum tritico decocto ſorbeatur.

Vitis nigra. Cap. CLXIIII.

NIGRA uitis,quam aliqui nigram bryoniam uocãt,folia fert hederæ,ſed maiora, ſmilaceis proxima,caules etiã cognatos.capreolis ſuis arbores, quaſi adminicula,cõprehẽdit. fructus racematim cohærẽt,qui inter principia uirent,& poſt maturitatem nigreſcunt. radix foris nigra,intus buxeo colore nitet. uiticulæ quæ primo germinum partu erũpunt,in olera recipiuntur. Menſes pellunt.urinas cient.lienem abſumunt.uertiginoſis,comitialibus,neruorum reſolutione tentatis,proſunt. Radix eadẽ,quæ uitis alba præſtat, ſed inefficacius. Folia cũ uino exulceratis iumẽtorũ ceruicibus cõmodiſſimè illinũtur. luxatis itidem imponuntur.

Filix. Cap. CLXV.

FILICI folia ſine caule,ſine fructu,ſine flore,ex uno pediculo,cubitali lõgitudine exeũt,multifida,& lateribus pinnata,ſubgraui odore:radice per ſumma ceſpitum nigra,oblõga ,filices multas fundente,ſubaſtringẽte guſtu.naſcitur in mõ-

tibus, & ſaxoſis. Radix latas tineas excutit, ſumpta drachmis quatuor ex aqua mulſa. melius ſi cũ ſcammoniæ aut ueratri nigri totidẽ obolis detur. ſed qui ſumunt, allia prægustare debent. laborantes lienis incremento recreat. radix & potu & illitu cum axungia uulneribus ſagitta arundinea factis eſt auxilio. Cuius rei probatio talis fertur, Peribit filix, quam per ambitũ ſata copioſior arundo coronet. & contrà, euaneſcens abibit arundo, quam obſepiens multa filix in orbem cinxerit.

Filix fœmina folijs eſt filicis, ſurculoſis, altioribúſq;, & quæ non ſingulari, ut illa, pediculo fulciantur: radicibus lõgis, pluribus, obliquis, quæ ex nigro in luteum flaueſcunt. aliquæ etiamnum rubræ inueniũtur. Pellunt lata interaneorũ animalia, cum melle, eclegmate ſumpto. potæ cum uino, drachmis tribus, teretes tineas eijciunt. datæ fœminis, ſterilitatem faciunt, & prægnãtibus abortum, ſi ſupergrediãtur. Farina humidis ulceribus & cicatrici repugnantibus inſpargitur. iumẽtorũ ceruicibus medetur. Folia recentia, in oleribus cocta manduntur, ut uentrem emolliant.

Filicula, ſiue polypodiũ. Cap. CLXVI.

FILICVLA naſcitur in muſcoſis petris, & uetuſtis arborum caudicibus, præſertim quercuum, palmi altitudine, filici ſimilis, ſubhirſuta, nõ tenui perinde diuiſura. radix piloſa, in qua continentur cirri, ceu polyporũ, craſſitudine digiti minimi, coloris intus herbacei, auſtera aliquantũ, &

guſtu ſubdulcis. Purgandi uim habet. coquitur cũ gallina, aut piſcibus, aut beta, aut malua, ad aluũ ſoluẽdam. aridæ farina aquæ mulſæ inſparſa, detrahit bilem & pituitam. trita luxatis efficaciter illinitur, & aduerſus rimas quæ inter digitos fiũt.

Dryopteris. Cap. CLXVII.

DRYOPTERIS *naſcitur in ueterũ roborum muſco, filici ſimilis, multo minore foliorũ inciſura: radicibus inuicem implexis, hirſutis, guſtu acerbis, in dulcedinẽ uergentibus. Pſilothrũ eſt cũ radicibꝰ trita. illinitur enim primũ uſq; dũ ſudorẽ euocet, mox ſudor abluitur, & recẽs imponitur.*

Cnicus. Cap. CLXVIII.

CNICVS *folijs cõſtat oblõgis, per ambitũ diuiſis, aſperis, ſpinoſis, caule ſeſquipedali: capitulo magnitudine grãdis oliuæ: flore croci: ſemine candido, alioqui rufo, longo, anguloſo. Huius flore in obſonijs utuntur. Seminis tuſi & expreſſi ſuccus, cũ aqua mulſa, uel iure gallinacei aluum purgat. ſed ſtomacho aduerſatur. ex eo autẽ fiunt offulæ, quas placẽtulas uocant, adiectis ſucco amygdalis, nitro, aniſo, & melle decocto, quæ aluũ emolliunt. Hæ in partes quatuor findũtur, quæ nucis iuglãdis magnitudinẽ impleant. è quibus ante cænam duas uel tres ſumpſiſſe ſatis eſt. Ratio temperãdi hæc eſt: Cnici cãdidi ſextarius, amygdalorũ toſtorum & delibratorum cyathi tres, aniſi ſextarius unus, aphronitri drachma una, cum carnibus tri-*

ginta caricarum. ſeminis ſuccus lac cogit, & magis ipſum reſoluendæ alui facultate donat.

Mercurialis. Cap. CLXIX.

LINOZOSTIS, aliqui parthenion, alij hermũ botanion appellant, folijs conſtat ocimi, minoribus, helxinæ cognatis: ramulis duplici geniculorum nodo cinctis, alarũ cauis multis: fructu fœminæ, copioſo, quandã racemorũ ſpeciẽ præbẽte: mari, è foliorum ſinu dependẽte, paruo, rotundo, ceu binis teſticulis unà cohærentibus. frutice dodrãtali aut maiore. Vtraq; in oleribus mãditur, ad aluum ciendam. cocta in aqua, epoto iure, bilem aquámq; detrahit. cõſtat ut mares gignãtur, hunc facere: ut fœminæ, illam, ſi à purgatione bibãtur, & trita folia genitalibus admoueantur.

Cynocrambe. Cap. CLXX.

CYNIA aut cynocrãbe, cauliculũ binûm dodrantũ altitudine emittit, mollẽ, ſubalbidum: folia mercuriali aut hederæ ſimilia, certis ĩterſtitijs ſubalbida. ſemẽ folijs adhæret: paruũ, rotundũ. Folia, cũ caulibus pota aluũ ciẽt. oleribus commẽdãtur. Ius decocti & pituitã & bilẽ aquãq; detrahit.

Heliotropium. Cap. CLXXI.

HELIOTROPIO magno flos eſt effigie ſcorpionis caudæ. unde ſcorpiuro ei nomẽ. & quoniã folia cũ ſole circũagat, heliotropion dicitur. folia ocimi habet, hirſutiora, cãdidiora, & maiora.

ramuli à radicæ terni, quaterni, aut ſæpe quini exi liunt, multis alis cōcaui: flos in cacumine cādidus, aut ſubfuluus, incuruatur ut ſcorpionis cauda. radix tenuis eſt, & inutilis. naſcitur in aſperis. Deco*ctum herbæ ex aqua, faſciculo manus plenæ, potu pituitam bilémque per aluum extrahit. cōtra ſcorpionū ictus ex uino potū, & illitū pdeſt. adalligatur ad cōceptus arcēdos.* Aiunt *per horā unā ante acceſſiones, ſeminis grana quatuor cū uino quartanas finire: tria uerò, tertianas. illitū ſemen formicantes uerrucas pēſiléſq;, & thymos, & epynictidas exiccat.* Folia, *infantium deſtillationibus, quas ſyriaſeis uocant, podagris, luxatíſq; utiliſſimè illinūtur. mēſes ciēt. partus trita & impoſita pellūt.*

Heliotropion *paruum, naſcitur in paluſtribus, iuxta lacus, folijs antedicto proximis, rotundioribus: ſemine, acrochordonum uerrucarū modo, penſili, rotundo.* Herba *cum ſuo ſemine pota, adiecto nitro, hyſſopo, naſturtio, & aqua, latas tineas tereteſque excutit.* Penſiles *uerrucas, quæ acrochordones uocantur, cum ſale illita tollit.* Scorpioides *herbula eſt, folijs paucis: ſemine caudæ ſcorpionis effigie.* Illita *ſcorpionum ictibus præſentaneo eſt auxilio.*

Libri Quarti. Finis.

Pedanij Dioſco

RIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LI-

ber quintus, Ioanne Ruellio *ſueſſionenſi interprete.*

SVPERIORIBVS *quatuor libris amiciſſime* Aree,*tradidimus de aromatibus, oleis, unguentis, arboribus, & earũdem lachrymis ac fructibus, item animalibus,melle, lacte, adipe, cerealibus,oleribus,necnon de omni radicum, herbarum,ſuccorum,ſeminúmq; ratione.*In *hoc autẽ totius operis quinto diſſeremus de uinis & metallicis,à uite noſtram cõmentationem auſpicati.*

Vitis *uinifera.* Cap. I.

FOLIA *uitium & triti capreoli,capitis dolores illitu mitigant: & inflammationem ſtomachi ardorémque,cum polenta.folia etiã per ſe,ut quæ refrigerent & adſtringãt,imponi ſolẽt.* Potus *eorum ſuccus dyſentericis,ſanguinem excreantibus, ſtomachicis,& grauidarum malaciæ medetur.*Ea*dem efficiunt madefacti in aqua capreoli & po-*

ti. Lachryma uitium, quæ ueluti gummi in caudicibus concreſcit, ex uino pota calculos pellit. illita lichenas & pſoras lepráſque nitro prius perfrictas ſanat. eadem cum oleo ſæpius pilis illitis, pſilothri effectum habet: maximéque ſanies, quam accenſa ſarmenta uitium uiridia exudarunt. qua & perunctæ uerrucarum informicationes extrahuntur. Cinis ſarmentorum & uinaceorum, detractis in ſede cōdylomatis, & thymijs illitus ex aceto medetur. prodeſt luxatis & uiperarum morſibus. contra lienis inflammationem illinitur, cum roſaceo & ruta & aceto. Labruſca duorum generum eſt. alterius uua non matureſcit, ſed flore tenus œnanthen nominatam perducit. altera ad frugem peruenit, paruis acinis, nigra, & adſtringens. Folia, caules, & clauiculæ quibus repūt, uim habent cultæ uiti ſimilem.

Vua. *Cap. II.*

V V AE *recentes aluum turbant, & ſtomachū inflant. innocentiores, quæ decerptæ diu pependere, ideo quòd in eis copia humoris exiccatur. utiléſque fiunt ſtomacho, ægríſque, atque cibi auiditatem excitant. in uinaceis & ollis ſeruatæ, ori et ſtomacho gratæ ſunt. aluum ſiſtūt, ſed ueſicam & caput tentant. & ſanguinem excreantibus conueniunt. ſimiléſque, quæ in muſto fuere. Sapa aut paſſo conditæ, ſtomachum magis infeſtāt. At quæ ſolem prius paſſæ in aqua cœleſti conduntur, minus uinoſæ ſunt, ſiticuloſis, ardentibus & longis*

febribus ſalubres. Reconditi uinacei inflammatis mammis, rigentibus ac præduris, cum ſale illinuntur. decoctura eorum dyſentericos, cœliacos, & fœminas fluxione uuluæ laborantes iuuat infuſa. ad deſeſſiones, ac fotus aſſumitur. Nuclei acinorũ adſtringendi uim obtinent. ſtomacho utiles ſunt. inſpargitur farina toſtorum, polentæ modo, dyſentericis, & cœliacis, & ſolutis ſtomacho. Vua paſſa alba adſtringentior eſt. prodeſt eſitata caro earum tuſſi, faucibus, renibus, ac ueſicæ. eſtur in dyſenteria per ſe cum nucleis. & decocta in patinis cũ melle, admiſta milij ac hordei farina & ouo, ualet ad purgandum caput. eiuſdem gratia cum pipere commanducatur. teſtium inflammationes ſedat, illita cum lomento fabarum, aut cumini farina. fauos, epynictidas, carbunculos, enatas in articulis putredines, & gangrænas, ſine nucleis trita, & cum ruta impoſita ſanat. podagræ conuenienter cum panacis ſucco illinuntur. mobiles ungues illita, celerius extrahit.

Oenanthe. Cap. III.

OENANTHE uocatur uitis ſylueſtris fructus, cùm floret. Recondi debet fictili non picato, collectáq;, ſubſtrato linteo, in umbra ſiccatur. Laudatiſſima in Syria & Cilicia & Phœnice. Vis ei adſtrictoria. quare pota ſtomacho ac ciundæ urinæ utilis. aluum ſiſtit, ac ſanguinis excreationes. contra faſtidia & acorem ſtomachi, ſicca & illita efficax eſt. capitis doloribus tã uiridis quàm ſic-

ca,ex aceto & roſaceo perfunditur. ſanguinolenta uulnera cataplaſmate,& incipiētes ægilopas,oris ulcera,& genitalium nomas,trita cum melle,croco,myrrha,& roſaceo,ab inflammatione uindicat. peſſis miſcetur, ad ſiſtendum ſanguinem. contra oculorum delachrymationem, & ſtomachi ardores, cum polline polentæ & uino illinitur. Cinis crematæ in teſta,candentibus prunis,facit ad oculorum medicamenta.reduuias & pterygia,abſcedentes gingiuas,cruentáſq;,cum melle ſanat.

Omphacium. Cap. IIII.

OMPHACION,*ſuccus eſt acerbæ uuæ,nōdum matureſcentis è Thaſia uite, aut Aminæa. Oportet autem ante canis ortum,expreſſam melliginem in rubro ære,linteo cooperto,inſolare,uſq; dum cogatur: ſempérque quod ceruici uaſis concretum hæſit,reliquo humori permiſcere.noctu à ſubdialibus locis in lectum referri. quādoquidem nocturni rores ipſum concreſcere non ſinunt. Eligendum eſt flauum,friabile, uehementer adſtringens,& linguam mordens.Sunt qui coquēdo melliginem cogant.Prodeſt contra tonſillas,uuam,ulcera oris,humida gingiuarum uitia, purulētas aureis,cum melle aut paſſo. item ad fiſtulas, uetera ulcera,nomáſque,ex aceto.dyſentericis,& mulieribus fluxione uuluæ laborantibus clyſtere infunditur. oculorum claritati,& ſcabritiæ,& eroſionibus angulorum conuenit.bibitur ad recentem ſanguinis excreationem, etiam ſi rupta parte aliqua*

contingat, ſed pauco, & aquatiore eſt utendum. ualde ſiquidem exurit.

Vini natura. Cap. V.

VINO *uetere nerui læduntur & reliqui ſenſus, quod tamen guſtu ſuauius eſt. quare cauendũ ijs qui inteſtinæ alicuius partis imbecillitatẽ ſentiunt. attamen in ſecunda ualetudine paucũ, aqua dilutum, innoxiè ſumitur. Nouum inflat. ægrè coquitur. inſomnia parit grauia. & urinã ciet. Aetate medium, utraque uitia fûgit. quare ad uictus ſanorum ægrorúmque uſurpatur. Album, tenue, ſtomacho utile eſt, ac facilè in membra diſtribuitur. Nigrum uerò, craſſum eſt, & concoctu difficile. carnem alit. & ebrietatem creat. Giluum, utpote quod medium eſt, medias inter utrunque uires habet. in ſecũda tamen & ſiniſtra ualetudine, cũ primis laudatur album. Quin & uina ſapore diſtant. ſiquidem dulce craſſis partibus conſtat. & difficilius à corpore expirat. ſtomachum inflat. aluum & interanea, ut muſtum, turbat, ſed minus inebriat. renibus, & ueſicæ aptiſſimum. Auſterũ, per urinam celerius tranſit. ſed capita dolore tentat, & temulentiam gignit. Acerbum, ad ciborum per membra digeſtionem accommodatiſſimum. aluum, & cæteras fluxiones cohibet. minúſque urinam expellit. nouum neruos minus tentat. Vinum aqua marina factum, ſtomacho aduerſatur. ſitim ſtimulat. neruos infeſtat. aluo aptum. à ualetudine ſe recolligentibus inutile. Paſſum, quod uuis ſole*

ſiccatis in area, aut in ſarmento torrefactis exprla mitur, Creticum cognomine, aut pramnion, aut protropon, & ſapa quæ fit muſto igni decocto, Græci ſirion aut hepſema appellant: nigra quidẽ, & quæ dicuntur melãpſithia, craſſa ſunt, & corpora multum alunt: cãdidum, tenuius: & heluola inter hæc media, medias ſortiuntur uires. Omnia tamen adſtringunt, & pulſus reuocant. faciunt aduerſus uenena, quæ exulcerando necant, ex oleo pota, & uomitionibus reddita. contra cicutas, meconium, pharicon, toxica & concretum in grumos lac. item contra renum, ac ueſicæ pruritus, roſiones, exulcerationéſque. inflant tamen, & ſtomacho aduerſantur. priuatim prodeſt melampſithium, ſi uẽter rheumatiſmum ſentiat. album, magis cæteris emollit aluum. Gypſo cõditum neruis officit, caput aggrauat, & incendit, ac ueſicæ aduerſatur. contra uenena cæteris aptius. Picata, aut reſinata, excalfaciunt, concoquunt. ſanguinem excreantibus inimica. Quæ uerò aparachyta uocant, ut quæ admiſtam ſapam recipiunt, caput implent. temulẽtiam gignunt. ægrius in halitum expirant. ſtomachum malè habent. Inter Italica uina Falernum principem locum obtinet, quod inueteratum perquam facilè coquitur. pulſus exuſcitat. aluum adſtringit. ſtomacho utile. ſed ueſicæ nocet. atque ijs qui uiſus hebetudinem ſentiũt. & ad potus crebros minimè idoneum. Albana craſſioribus conſtant partibus, dulcia. ſtomachum inflant. uentrem emolliunt. ſed concoctionem non

æquè adiuuant, & neruoſa minus infeſtāt. uetuſtate, eadem auſterum ſaporem concipiunt. Cecubum, cum ſit dulce, eſt & Albano craſſius. corpus & colorem alit. ægrè tamen coquitur. Surrentinum, ualde auſterum eſt. quare inteſtinorum, & ſtomachi fluxiones cohibet. & cùm tenue ſit, caput minus tentat. inueteratum ſuauius redditur, & ſtomacho utile. Adrianum & Mamertinum in Sicilia æquè craſſis partibus gignuntur. modicè adſtringunt, & ocyſſimè inueterātur, minúſq;, ob ſuam tenuitatem, neruos tentant. Paretypianū, quod ex Adriatico ſinu defertur, odoratū ac tenuius eſt. quare liberaliter epotum fallit. diu ſeruat ebrietatem, & ſoporem adfert. Iſtricum Paretypiano ſimile eſt, ſed urinam uehementius pellit. Chium tamen antedictis mollius, & aptum potui eſt. bene alit, & minus inebriat. fluxiones cohibet. oculorum medicamentis utile. Leſbium facilè membra ſubit, Chio leuius, & aluo idoneum. Epheſium eandem uim habet, quod Phygelites nominatur. uerùm Aſianum è Tmolo monte, meſogites appellatum, capitis dolores ciet, & neruos lædit. Coum uerò & Clazomenium, quoniam multā ſibi maris aquam uendicant, facilè corrumpūtur. flatus mouent. aluum turbant. neruis officiunt. Vinum omne (ut reliqua in cōmune dicantur) merum, ac ſyncerum, & ſua natura auſterum, excalfacit. facilè in mēbra diſtribuitur. ſtomachum adiuuat. appetentiam ciborum inuitat. uires alit, ac robur auget. ſomnum conciliat. & commēdat co-

lorem. potum liberalius auxilio eſt, contra aſſumptam cicutam, coriandrum, pharicum, ixiam, meconium, argenti ſpumam, taxum, aconita, fungóſue, contra ſerpentium morſus, & omnium ictus quæ refrigerando necant, aut ſtomachum in uomitiones effundunt. facit ad longas inflationes, roſionéſque præcordiorum, ac diſtentiones, ſtomachi reſolutionem, & ſi uenter aut interanea rheumatiſmum ſentiant. Cōueniunt ſudatoribus, & quibus corpus immodico ſudore digeritur, maximè alba, uetera, & odorata. Quæ tamen uetuſtate dulceſcunt, renibus ac ueſicæ accommodatiora redduntur. uulneribus, inflammationibúſque in ſuccida lana imponuntur. tetra ulcera & phagedænica, & fluxionibus obnoxia, commode perfunduntur. Quæ marinam non receperunt, auſtera, & alba, ad ſanorum uictus uſurpantur. In his præſtant Italica, Falernum, Surrentinum, Cecubum, ſigninum, & permulta Campaniæ, & Parætypianum ab Adriatico ſinu, & Siculum quod Mamertinum appellatur. Ex græcis Chium, Leſbium, & Phygelites ex Epheſo. Craſſa uerò & nigra, ſtomacho negotium exhibent. inflationem pariunt. corpus augent. Tenuia tamen & auſtera ſtomacho proſunt, & minus carnes alunt. Vetera ualde tenuia, & candida uehemētius urinam ciunt, & dolores capitis mouēt. neruóſq; largius pota tentant. In media ætate, ut à ſeptimo anno, potui ſaluberrima ſunt. Modus autem pro ætate, & tempore anni, et cōſuetudine, & qualitate uini definiatur. Non ſi-

tire, & modicè cibos prolui, optimum eſt præce-ptum. NOcet *ebrietas omnis, & maximè aſſidua. ſiquidem obſeſſos neruos quotidie remittit: largi-orq; potus, acutorum morborum adfert initia.* Me*diocris tamen uinolentia, aliquot diebus, maximè poſt aquæ potus, utilis. nanque modo quodam ex alto euocat, ſenſiléſque expurgat excretus, & per cæca corporis ducit ſpiracula. ſed aquam poſt ui-nolentiam bibere oportet. ſiquidē ualetudinis ali-cuius gratia factæ temulentiæ remediū affert fri-gida.* Omph*acites nomine, peculiariter fit in* Leſ*bo, ſiccata ſole acri uua, paulo ante maturitatem decerpta, triduo aut quatriduo, donec racemi in ru-gas contrahantur, expreſſúmque uinum cadis in-ſolatur.* V*im adſtringendi habet. prodeſt diſſolutis ſtomacho, & ilei dolore laborantibus. item præ-gnantium malaciæ, & crudis. in peſtilentia quoq; ſorptum auxiliari dicitur.* Hu*iuſmodi uina nō ni-ſi poſt multos annos bibi poſſunt.* Lo*ra, quam deu teriam, alij potimon appellant, fieri ſolet, adiectis metretis tribus aquæ, in uinacea, quibus triginta uini metretæ extractæ fuerint : calcatis uinaceis, expreſſóq; decocto ad tertias parteis, & additis in ſingulos congios modi eius qui remāſit, binis ſa lis ſextarijs. poſt hyemē tranſfunditur in uaſa.* Lo*ra intra annū utendum. etenim celeriter exoleſcit.* Co*nuenit ægris quibus timemus noxam uini, co-acti ſæpe deſiderijs eorū obtemperare. item à lō-ga ualetudine ſe recolligentibus.* Fi*t & uinum qđ adynamon uocant, loræ uires habēs, hoc modo:* Pa-

res aquæ & muſti menſuræ coquũtur molli igne, donec abſumatur aqua. quod, ubi refrixerit, elutriatum, picato uaſe recõditur. Alij *marinæ & cœleſtis aquæ, mellis, & muſti pares miſcent portiones, decapulant, & quadraginta diebus inſolant. quo ad annũ utuntur ad omnia eadem.* Vinum *ẽ ſylueſtri uua nigrũ adſtringit. prodeſt alui & ſtomachi fluxionibus, & cæteris quibus cõſtrictione & contractione opus eſt.*

Vinum melitites. Cap. VI.

MELITITES *datur in longis febribus, quæ ſtomachum infirmarunt. nanq; aluũ leuiter emollit. urinam ciet. ſtomachum expurgat. prodeſt articulario morbo, renum uitijs, imbecillo capiti, & mulieribus abſtemijs. odoratum ſiquidem eſt, & corpus alit.* Diſtat *à mulſo quod fit è uino uetere, auſtero, & melle exiguo.* Melitites *autem adiecto ad quinque congios auſteri muſti, mellis congio, et ſalis cyatho, cortinis magnis, quò magis ad efferueſcẽdum locus pateat, fieri oportet, ſenſim aſperſo ſale. cúmque efferuere deſierit, in alia uaſa transfunditur.*

Mulſum. Cap. VII.

MVLSVM *è uetere uino auſteróque, & bono melle factum præfertur. minus enim inflat, ac celeriter id genus in uſum uenit. uetus, corpus alit. media ætate, aluo prodeſt. urinam pellit. à ſummo cibo ſumptum nocet. & inter initia potum, implet.*

dein appetẽdi auiditatẽ reuocat. Fit mulſum duabus uini metretis, admiſta una mellis. Aliqui, quò celerius præberi poſſit, mel cum uino coquunt, & ita tranſfundunt. Alij utilitatis gratia, ad ſextarios ſex muſti feruentis, unum mellis adijciunt: & ubi ferbuerit, uaſe recõdunt. dulce autẽ permanet.

Aqua mulſa. Cap. VIII.

AQVA *mulſa eaſdem quas mulſum uires poſſidet. Cruda utimur, cùm moliri deiectionem, aut uomitionem incitare uolumus: ut ijs qui uenena hauſerũt, ex oleo. Decocta datur imbecillis, & hominibus elangueſcẽtis pulſus, quos illi dixere microſphyctos, tuſſientibus, peripneumonicis, & ijs qui immodico ſudore digeruntur. Iam paratum conditiuúmque, quod aliqui hydromeli propriè uocant, media ætate adynamo uino aut loræ in recreandis uiribus reſpondet, & ſimilem uim adipiſcitur. quare inflammationibus alicuius membri plus quàm lora prodeſt. inueterati tamen uſus damnatur, inflammatis, aut conſtrictis. ſed laboranti ſtomacho, aut cibum faſtidienti, ſudatoribúſue conuenit. Fit, duabus pluuiæ aquæ ueteris ad unam mellis partem additis, & inſolatis. Alij fontanam aquam adijciunt, & ad tertias parteis decoquunt: & ita recondunt. Nec deſunt, qui hydromeli appellent, quòd à melle elutis aqua fauis confici ac ſeruari ſoleat. ſed meracius confieri conuenit. Aliqui id coquunt. ægrotãtibus noxium eſt, quoniam plurimum æraginis ſibi uendicat.*

Aqua. Cap. IX.

DE aquis in uniuerſum decernere, propter locorum proprietates, & peculiares naturas, cœlum, & alia pleraq;, difficile eſt. Magna tamē ex parte optima eſt dulcis, ſyncera, nullius omnino qualitatis particeps. & quæ ne minimo quidem tempore in præcordijs commoratur. ad hæc, quæ & facili uia fertur, & citra moleſtiam, nec inflationes creat, & minimè cōputreſcit. Aqua maris calida eſt, & acris. Stomacho aduerſatur. aluum enim conturbat. pituitam expellit. ſi uerò calida ad fotus adhibeatur, elicit & diſcutit. neruorum uitijs, & pernionibus, ante ulcera prodeſt. miſcetur cataplaſmatis ex hordeacea farina, & emplaſtris, & diſcutientibus malagmatis. ad mouendas deiectiones tepefacta infunditur: ad tormina, calida, pſoras, pruritus, impetigines, lendes, & mammas rigentes, foueri utile eſt. liuores fotu diſcutit. ad uenenatos ictus, qui tremorem & refrigerationem adferunt, ſalutaris intelligitur, maximè ſcorpionum, phalangiorum, aſpidúmque. Etiam ſi quis in calidam deſcendat, auxiliatur. & malo habitu confectis iam diu corporibus, neruíſque, balneæ ex ea utiles. hydropicos, capitis dolores, aurium grauitates, feruentis uapor leuat. ſyncera, & ſine potabilis aquæ miſtione repoſita, uirus deponit. Sunt qui etiam præcoquant, & ita recondant. Datur ad purganda corpora per ſeſe, aut ex poſca, aut cum uino, aut melle. uerùm poſt deiectionem,

dant gallinæ aut piſcium iuſcula, ad domandam morſus acrimoniam.

Thalaſſomeli. Cap. X.

QVOD *thalaſſomeli uocatur, uehemẽter purgare cõſtat. Tẽperatur autẽ æquis portionibus maris, mellis, & imbris ex alto, defæcatis, & picato uaſe p canis æſtus inſolatis. Alij ad binas marinæ coctæ ſingulas mellis adijciũt, et uaſe cõdũt. huiuſmodi, moderatius eſt, & aqua marina & mitius.*

Acetum. Cap. XI.

ACETVM *refrigerat, & adſtringit. ſtomacho utile. appetentiã excitat. erũpente undecunq; ſanguinẽ, potu inſeſſúue ſiſtit. ꝓdeſt alui fluxionibus coctum cum cibis. cruẽtis uulneribus inditur. inflãmationes arcet, in ſuccidis lanis aut ſpõgia ĩpoſitũ. reprimit procidẽtia ſedis, uuluæq;. itẽ abſcædẽtes gingiuas, et ſanguine manãtes. ad nomas, & ignẽ ſacrũ, ulcera quæ ſerpũt, lepras, impetigines, pterygia, cũ aliquo cõuenienti efficax eſt. phagedænas ulcerum, nomáſque fotu continuo cohibet. podagricis calido fotu, cũ ſulfure auxiliatur. ſugillationes rapit, cum melle illitum. contra capitis ardores cum roſaceo in ſuccidis uelleribus, aut ſpongia imponitur. ad aquam inter cutem, grauitatem aurium, & ſonitus, ſibilóſque feruentis uapor proficit. inſtillatum quoque aurium uermes necat. p.inos coẽrcet tepidi fotus, aut ſi imbuta aceto ſpõgia admoueatur. pruritus permulcet. contra*

uenenatos ſerpentium ictus,qui refrigerando nocent,calidū cōmodè fouetur: & frigidū,ijs quæ exurēs uirus eiaculātur.calidū potū,atq; uomitionibus redditum,aduerſus omnia uenena efficax eſt, præſertim cōtra meconiū,& hauſtā cicutā,cōglobatū in uentre ſanguinē,lac coagulatū,fungos,ixiam, taxúmq;, cū ſale.hauſtu uoratas hirudines,ſi ſorbeatur,eijcit.tuſſim ueterem mitigat, & recentem laceſſit.in orthopnœa calidum commodè ſorbetur.gutturis fluxiones gargarizatū inhibet.anginis & uuæ procidenti conuenit . contra dentium dolorem,calidum colluitur.

Acetum mulſum. Cap. XII.

ACETVM *mulſum,quod oxymel uocant,hoc modo tēperatur:Aceti heminas quinq;,ſalis marini pondo,mellis minas decē,aquæ ſextarios quinque pariter coquito , decies efferueſcente cortina: atque ubi refrixerit, diffundito. Sumptum craſſos humores extrahere,& iſchiadicis, comitialibus , & articulorum morbo conflictatis prodeſſe creditur . contra morſum eius uiperæ quam ſepa uocant,hauſtum meconium, ixiámue, auxilio eſt. anginis utiliter gargarizatur.*

Acida muria. Cap. XIII.

ACIDA *muria,quam Græci oxalmen uocāt, contra nomas fotu,putrida ulcera,canum morſus, & uenenatos ictus auxiliatur. ſanguinis fluxiōes poſt exciſos calculos ſiſtit, ſi ſtatim calida in ul-*

nus inijciatur.prociduam ſedem reprimit.dyſente ricis,ſi nomas ſentiant, infunditur. oportet autem eã ex lacte inſtillare.hirudines ſorbitione aut gar garizatu necat. furfures & manantia capitis ulcera exterget.

Thymoxalme. Cap. XIIII.

THYMOXALME *ueteres utebantur, dabántq; laborantibus imbecillitate ſtomachi,ternos quaternóſue cyathos,aqua calida dilutos,in articu laribus morbis,& inflationibus.craſſos humores, atróſque trahit.Hoc modo factitatur:Thymi triti acetabulũ,ſalis idẽ modus,rutæ,pulegij,polẽtæ,ſin gulorum exiguæ portiones in uas conijciũtur, aquæ terni ſextarij,& aceti terni cyathi infunduntur ,& circumpoſito linteo ſub dio madeſcunt.*

Scillinum acetum. Cap. XV.

SCILLINVM *acetum hoc modo fit:Scilla, quæ cãdida fuerit,expurgata cõciditur,traiectáque lino ſegmẽta modicis interuallis,ne ſe contingant,ſiccantur in umbra quadraginta diebus.mi na eorũ in aceti boni ſextarios duodecim immergitur,& uaſe diligenter operto ſeptenis diebus in ſole madeſcit . poſt eum numerum dierum ſcilla eximitur,& expreſſa abijcitur. defæcatum acetũ tranſſfunditur,& reponitur.Aliqui ſcillæ minam, quinque aceti ſextarijs miſcent. Alij citra exiccationem repurgantes, parem menſuram adijciunt, & ſenis menſibus macerari patiuntur . Id multo*

magis humorũ lentitias digerit. gingiuas humore prægnantes collutione ſtringit firmátque. & motos dentes ſtabilit. putredines oris, & graues halitus tollit. durat fauces ſorbitione, & calloſas facit. uocem expedit, & lympidam canorámq; reddit. datur ſtomachicis, ægrè cibum concoquẽtibus, melancholicis, comitialibus, uertiginoſis, mẽte captis. item uuluarum ſtrãgulationibus, lienis incremento laborantibus, iſchiadicíſque. imbecillos admodum recreat. corpus ſanum reddit, & bonũ colorem præſtat. oculorum aciem exacuit. tarditatem quoq; aurium infuſione purgat. in ſumma, ad omnia efficax. Cauendum tamen inteſtinis exulcerationibus, in capitis dolore, aut neruorum uitijs. Datur quotidie ieiunis ſorbẽdum, inter initia exiguum, paulatim adaugendo, ad cyathum uſq;. Nõnulli binos dant cyathos, aut largius.

Scillinum. Cap. XVI.

SCILLINVM uinũ fit hoc modo: Diſſectã, uti dictum eſt ſcillam, & ſole ſiccatam contundito, minam eius tenui cribro incernito, & linteo raro illigatam, in uicenos ſextarios muſti recentis acerboni demergito. ubi trimeſtri ſpatio maduerit, eliquatum uinum, obſtructo diligenter uaſe, recondito. Licet quoq; ſic humida ſcilla uti: In orbiculos, rapi modo, diſſectam duplicato pondere, quadraginta diebus inſolari oportet, & ualde inueteraſcere. Alia parãdi ratio: Scillæ diſſectæ & repurgatæ tres minas, in Italicã metretam muſti de-

mittito, & ſenos menſes in uaſe obſtructo macerari ſinito. poſt id tempus defæcatum & excolatum uinum recondito. Vtile eſt contra cruditates, & ciborum corruptiones. item iјs qui reuomũt cibũ, & ſi pituita in uẽtre, aut ſtomacho coierit. prodeſt lienoſis, malè habitis corporibus, aquæ inter cutẽ, regio morbo, difficili urinæ, torminoſis, inflationibus, reſolutioni neruorum, horroribus longis, uertiginoſis, & uulſis. menſes pellit. minimè neruos infeſtat. Hoc uinũ uetuſtate fit melius. Cauendus in febre uſus, aut ſi interanea ulcus ſentiant.

Marina. Cap. XVII.

MARINA *uariè factitantur. Aliqui enim ſtatim quũ decerptæ ſunt uuæ, aquã maris admiſcent. Aliј in area uuas ſole ſiccant. quibus calcatis, marinam adiјciunt. Aliј paſſas prius uuas in doliјs marina aqua macerant, mox calcatas exprimũt. id magis paſſi generibꝰ adſcribitur. Quæ tamen auſteriore guſtu temperantur, contra febrium aduentantium indicia ualent, ſi modò meliora non adſint. aluum ſubducunt. proſunt purulenta extuſſientibus, aut ſi dura aluus exerceat. Quæ ex Aminæis uinis fiunt, caput tentant. ſtomacho aduerſantur, flatus creant. Verùm quo plenior habeatur hiſtoria, iјs qui huius ſtudio tenerentur, nõ inutile exiſtimamus uarias uinorum compoſitiones adferre. non quòd frequens eorum aut neceſſarius exiſtat uſus, ſed nequid omiſiſſe uideremur, quod ad eorũ rationem attineret. ſunt*

autem quædam ex iis factitia, minoris curæ ac impendij, quæ cadunt in uſus. uti quæ ex cotoneis malis, pyris, ſiliquis, item myrti baccis componuntur.

Cydonites. Cap. XVIII.

CYDONITES *nomine alio melites appellatur, & ita fieri conſueuit:* Mala *cotonea exemptis ſeminibus, fruſtatim rapi modo ſcinduntur, & duodecim minarum pondo, in muſti metretã, triginta diebus macerantur. poſtea defæcatum uinũ reponitur.* Alia *faciendi ratio:* Oportet *ad ſingulos mellis ſextarios, denos ſucci cotoneorum tuſórum preſſorúmq; adijcere, & ita recondere.* Vinũ *hoc adſtringit. prodeſt ſtomacho, dyſenteriæ, hepaticis, renum uitijs, & urinæ difficultati.* Melomeli, *quod & cydonomeli nominant, ſic fit:* Cotonea *mala ſeminibus ſuis caſtrata, in quamplurimum mellis, quo penitus demerſa cõtegantur cõijciuntur. id poſt annum miteſcit, mulſo nõ diſſimile.* Præſtat *eadem quæ ſuperior compoſitio.*

Hydromelum. Cap. XIX.

FIT *hydromelon duabus menſuris aquæ coctæ, & ſub caniculæ ſydus inſolatæ, additis ad unam melomelitis, facti ex cotoneis.* Vis *huius eadem eſt.*

Omphacomelites. Cap. XX.

OMPHACOMELITIS *faciẽdi ratio hæc*

eſt. Acerba uuæ adhuc immaturæ, & trib⁹ diebus inſolatæ exprimuntur, & ad ternas ſucci parteis, mellis optimi deſpumati ſingulæ partes adijciuntur: & inſolatur in uaſa tranſfuſum. Vim reprimendi ac refrigerandi habet. ſtomachicis cœliacíſque conuenit. uſus poſt annum eſt.

Apijtes. *Cap. XXI.*

FIT ET è *pyris, perinde atq; cotoneis, uinum, apijtes nomine, ſed ita ut pyra nõ magnopere matureſcant.* Ex *ſiliquis etiam, meſpilis, ſorbis, ſimili modo tẽperatur.* Omnia *hæc genera acerba ſunt, & adſtringunt, ſtomacho utilia ſunt, atque inteſtinas fluxiones cohibent.*

Oenantinum. *Cap. XXII.*

FIT E' *feraci uite ſylueſtri, quod uocatur œnanthinum:* Sicci *flores minis duabus muſti cado macerati, poſt triginta dies mutantur, mox colatũ uinum reconditur.* Facit *aduerſus ſtomachi imbecillitatem, cibi faſtidia, cœliacos, & dyſentericos.*

Rhoites. *Cap. XXIII.*

FIT E' *punicis malis maturis quod rhoiten nominant, ſucco expreſſo ab acinis eorum, quibus lignoſus nucleus abeſt, apyrena uocant, ac decocto ad tertias, & ita repoſito.* Efficax *eſt contra fluxiones internas, & febrim cum alui profluuio exortam. ſtomacho utile. adſtringit aluum, & urinam mouet.*

Rhodites. Cap. XXIIII.

RHODITES ſic fit: Roſarum ſiccarũ tuſarúmq; minam linteolo deligatam in ſextarios octo muſti demergito: & poſt tres menſes, defæcatum uinum tranſfundens, recondito. Vtile ijs qui febri carent, & ad ſtomachi coctiones, & dolores à cibo potum, & contra humidas aluos, & dyſenterias. Fit quoque ex ſucco roſarum, addito melle, quod rhodomeli uocãt, quod arteriæ ſcabritijs cõuenit.

Myrtites. Cap. XXV.

MYRTITES fit, baccis nigris, quæ maturitatem exceſſerint, tuſis, & organo expreſſis. Aliqui ad tertias coquunt. Alij baccas prius ſole torrẽt, & quaternis ſextarijs contuſarũ, ternas aquæ heminas adijciunt, & uini ueteris parem modũ. poſtea exprimunt, & ſeruant. Magnopere adſtringit. ſtomacho utile. fluxionibus uentris ac ſtomachi prodeſt: & contra inteſtinas ulcerationes, & profluuia. denigrat capillos.

Myrſinites. Cap. XXVI.

MYRSINITES ſic temperatur: Rami nigræ myrti cum ſuis baccis & folijs tuſi, decẽ minarum pondo, in tribus muſti congijs ferueſcunt, donec duo ſuperſint, aut certè dimidium. id uinũ colatum ad uſus reconditur. Contra furfures, ulcera in capite manantia, eruptiones papularum, gingiuas, tonſillas, & purulentas aureis efficax

eſt. ſudores ſiſtit.

Lentiſcinũ & terebinthinũ. Cap. XXVII.

LENTISCINVM *ſimiliter ut myrſinites temperatur. nec ſecus terebinthinum.* Nanq; *bacciferi eorum rami ſumi debent*. Similes *inſunt uires, adſtringunt. ſtomacho accommodantur, & defluxionibus inteſtinorũ, ueſicæ, & ſtomachi, & ſanguinis profluuio. ulcera omnia fluxionibus obnoxia, fotu ad cicatricem perducũt. fluxiones uuluæ ac ſedis, inſeſſione cohibent.*

Palmeum. Cap. XXVIII.

PALMVLAS *maturas, quas uocant chydæas, in urceolum imo pertuſum, & obſtructum picata arundine, demittito: lino foramen ſit obturatum, & quadragenis ſextarijs ternos aquæ cõgios infundito. quòd ſi ipſum ita dulce eſſe nõ libeat, quinq; congios infudiſſe ſatis eſt. poſt decem dies detracto ab arũdine linteo, aſſumito uinum craſſum & dulce, & reponito. ſuaue illud quidẽ, ſed capiti noxium. contra fluxiones, propter adſtrictoriam uim, efficax. ſtomachicis, cœliacis, ſanguinem expuentibus conuenit.* Aliqui *idem addita aqua iterum capiunt, & tertio, quarto, quinto, ſextóue, faciunt, quod tandem acore uitiatur.*

Catorchites. Cap. XXIX.

CATORCHITES, *aliquibus ſycites uocatur, in* Cypro *fit, ita ut palmeũ. ſed hoc intereſt,*

quoniam pro aqua tantundem humoris adijciūt, in quo recenter preſſa uinacea maduerint. Cari*cæ quæ chelidoniæ aut phœniceæ appellātur, præ-ſertim nigræ macerantur, uti diximus, & poſt decem dies humor excipitur. atq; iterum aut tertio, idem modus aquæ in qua uinacea maduerint, infunditur. ſimili modo intercedente ſpatio, quartò aut quintò aſſumitur, demaceratarum liquor non ſecus acorem contrahit, & aceti uſum præbet.* Id *tenue eſt. flatus gignit. ſtomacho aduerſatur. faſtidium parit. aluo tamen prodeſt. urinam ciet. menſes trahit. lactis ubertatem facit. uitioſum ſanguinem creat, & elephantiaſin adfert, ut potio quam zython appellamus.* Ali*qui ſex amphoris, decem ſalis ſextarios adijciunt.* Ali*j muriæ amphoram. quod non facilè uitiatur, & aluo idoneū fore cenſent.* Ali*j thymum & fœniculum imo ſubijciunt, & caricas ſuperponunt: & ita uiciſſim, donec uas expleuerint.* Fit *& è ſycomoris eodem modo uinum. ſed in acetum acre degenerat, quoniam non ita præualet uis eorum, ut fluentis liquoris dulcedinem retinere poſſit.*

Reſinatum. Cap. XXX.

RESINATVM *uinum populatim factitari ſolet. copioſum in* Galatia. *quoniam uinum illic coaceſcat, uua non matureſcente, ob cæli algorem, niſi picea reſina temperetur.* Re*ſina autem cum cortice tunditur, & amphoræ dimidiata hemina permiſcetur.* Ali*qui ubi efferbuit, ex-*

colant, ſeparantes reſinam. Alij relinquunt. Hæc uina uetuſtate dulceſcunt. Omnia capitis dolorem, & uertigines faciunt. concoctionem tamen adiuuant. urinam cient. tuſſientibus, ac deſtillatione uexatis conueniunt. item cœliacis, dyſentericis, & hydropicis, & fœminis fluxione uuluæ laborantibus. altis exulcerationibus infunditur. In hoc autem genere nigricans magis albo conſtringit.

Strobilites. Cap. XXXI.

STROBILITES fit maceratis in muſto nucibus pineis, recentibus, fractíſque. præbétque reſinati effectus. Si quis madefactas nuces pini muſto decoquat, potum affatim cõuenit ijs qui tabitudine conficiuntur.

Cedrinum. Cap. XXXII.

CEDRINVM, iuniperinum, cupreſſinum, laurinum, pineum, aut abiegnum ſimili ratione fiunt. Diuiſos recenter ramos, cum fructum ædunt, aut ſoli, aut balneo, aut igni, admouere oportet, uti conſudent, congióque uini minam unam permiſcere, & poſt duos menſes tranſfundere. & antequam recondantur, inſolare. Factitiorum uinorum uaſa impleri debent. namq; non plenis uaſis, uina in acorem corrumpuntur. Medicata autem uina, rectè ualentibus inſalubria. Omnia excalfaciunt. urinam cient, & ſubſtringunt. Laurinum tamen uehementius excalfacit. Fit quoq; è fructu cedri maioris uinum, cõgio muſti, adiecta tuſarum bac-

carum ſelibra. diebus quadraginta inſolari debet, & defæcatum in uaſa transferri. Fit etiam uinum è baccis iuniperi, non aliter q̃ cedrites, & ad eadem ualens. Cedrites hoc modo fit: Cedriã dulci aqua lauant, & ſingulas amphoras ſingulis cyathis diluunt, & ita muſto replent. Hoc genus uini excalfacit, extenuat. tuſſi antiquæ utile ſine febre. pectoris laterúmq; doloribus, torminibus, uẽtris & interaneorum ulceribus, purulẽtis excreationibus, mulieribus uuluæ cauſarijs, hydropicíſq;. facit aduerſus uentris tineas & horrores. contra uenenatos ictus auxiliatur. ſerpentes necat. auriũ doloribus inſtillatum medetur.

Picatum. Cap. XXXIII.

PICATVM ex liquida pice & muſto temperatur. Picem autem primùm marina aut muria tantiſper eluere oportet, dum inalbuerit, & ſyncera maris aqua defluat, mox aqua dulci proluenda. congijs octo muſti, uncia picis una aut altera adijcitur. ubi efferbuerit & cõſtiterit, in uaſa diffunditur. Hoc genus uini excalfacit, cõcoquit, purgat, abſtergit. utile doloribus pectoris, alui, iocineris, lienis & uuluæ, ſi ſine febre ſint, ueteri rheumatiſmo, exulcerationibus in altum recedentibus, tuſſi, ſuſpirijs, concoctionibus tardis, inflationibus, & luxatis, præſertim in ſuccida lana impoſitum.

Abſinthites. Cap. XXXIIII.

ABSINTHITAE faciũdi ratio euariat.

Aliqui enim duodequinquaginta ſextarijs Italicarum amphorarum, admiſtam abſinthij Pontici libram decoquunt ad tertias: & ubi infuderint ſex aceti ſextarios, & abſinthij ſelibrã, ac diligenter permiſcuerint, diffundunt in uas: dúmq; cõquieuerit, defæcãt. Alij abſinthij minam in amphoram demittunt, tuſámq;, & raro linteo deligatam, in cado muſti macerant, binis menſibus. Alij abſinthij quadrantem, alij trientem, & nardi Syriacæ, cinnamomi, caſiæ, floris iunci odorati, calami, elatæ, palmarum, ſingulos ſextantes inijciũt in metretam muſti, & tundentes prius pila, obſtructo uaſis ſpiraculo, binis terníſue mẽſibus dimittunt. poſtea defæcatũ uinun tranſfundũt ad uſus. Alij addũt in muſti cadũ, Celticæ nardi drachmas quatuordecim, & abſinthij drachmas quadraginta, linteo inuolutas: & poſt quadrageſimũ diẽ elutriant. Alij in ſenos ſextarios muſti, abſinthij libram, & ſiccæ pini reſinæ ſextantem immittũt, & poſt decem dies excolant, & recondunt. Vtile eſt ſtomacho. urinã cit. tardã cõcoctionẽ accelerat. hepaticis, regio morbo, & renũ uitijs auxiliatur. faſtidia diſcutit. ijs prodeſt quibus ſtomachus negotiũ exhibet. ualet cõtra longã præcordiorũ diſtẽtionẽ, & inflationes, teretéſq; uẽtris tineas, & remoratos menſes. contra hauſta ixiæ uenena q̃ plurimũ potũ, & uomitionibus redditũ, auxiliatur.

Hyſſopites. Cap. XXXV.

HYSSOPITES è Cilicio *hyſſopo maximè*

laudatur. Fitq; *ſimiliter, foliorum hyſſopi tuſorũ libra in amphoram muſti cõiecta. linteolo raro, cũ quibuſdam lapillis, folia inuoluũtur, ut degrauatus ponduſculo faſciculus ſidat. uinum poſt quadraginta dies defæcatum elutriatur.* Contra *pectoris, laterũ, & pulmonis uitia, ueterem tuſſim, & ſuſpiria prodeſt. urinã cit. torminibus, & horroribus febrium circuitu repetẽtibus auxiliatur. menſes mouet.*

Ex *diuerſis plantis facta.* Cap. XXXVI.

SIMILI *modo chamædryites fieri ſolet.* Ex*calfacit, diſcutit. conuulſis, regio morbo, uuluæ inflationibus, tardæ concoctioni, incipienti aquæ inter cutẽ, ſubuenit.* Inueteraſcens *melius redditur.*

Stœchadites *non ſecus temperaur.* Congijs *ſex ſtœchadis minuam addere oportet.* Craſſitiem, *inflationes, laterum, neruorúmq; cruciatus, & perfrictiones diſcutit. comitialibus commodè datur, cum pyrethro & ſagapeno.* Fit *ad eadem acetum è ſtœchade herba, ut paulo antè diximus, aceto macerata.* Quod *eoſdem implet effectus.* Fit *uinum è betonica, quã ceſtron pſychotrophon appellant. herbam ſemine maturo prægnãtem, cum ſuis ramulis minæ pondo, congijs duobus uini macerant, & poſt ſeptimum menſem tranſfundunt.* Ad *multa interaneorum uitia, ut frutex ipſe, pollet.* Et *ut in uniuerſum dicatur, factitia uina, ſibi miſturarum uires adſciſcunt. quare non difficile fuerit, ijs qui illarum naturas norint, uinorũ uires*

coniectura quadã conſequi. ueruntamen uinorum uſus febricitantibus abdicandus. Fit etiamnum è *betonica acetum, ad eadem uitia utile.* Trago- *riganites fit quaternis tragorigani drachmis linteolo colligatis, in quaternos muſti ſextarios coniectis, & poſt tertium menſem tranſfuſis.* Prodeſt *torminibus, uulſis, ruptis, laterum doloribus, ſpirituũ diſcurſationi, ægris concoctionibus.* E' na*pis fit uinum, nomine bunites, drachmis duabus tuſi napi in ſextarios duos muſti additis, & cæteris eodem modo factis.* Prodeſt *ſtomachicis, & dimicatione, aut longo equitatu fatigatis.* Dictãni *drachmas quatuor macerato quaternis muſti ſextarijs.* Facit *aduerſus ſtomachi faſtidia. mẽſes, & purgamentum à partu ſubducit.* Marrubij adul*ti folia tundito, & ſextarios octo in muſti metretam demittito, & reliqua conſimiliter facito.* Cõ*uenit hoc uinum pectoris uitijs, & omnibus, quibus marrubium.* Thymi *tuſi & cribrati uncias centum linteo colligatas, in amphoram muſti adijcito.* Valet *contra ægras coctiones, faſtidia, dyſenteriã, neruorum & præcordiorum dolores, hybernos algores, & uenenata animalia, quorum morſum frigus inſequitur, aut putreſcit locus.* Simi*li modo è ſatureia uinum fit, quod eadem quæ thymites præſtat.* Sic *quoque origanites ex heracleotico origano cõficitur ſimiliter cum ſupradicto.* Facit *eadem quæ thymites.* E' *calamintha, pulegio, & abrotono uina fiunt eodem quo thymites modo.* proſunt *ſtomachicis, cibum faſti-*

dientibus, & regio morbo, quòd urinam moueāt.

Fit item è conyza uinum, contra uenenata, ante alia, efficax.

Aromatites. Cap. XXXVII.

AROMATITES ita fit: Palmæ, aſpalati, calami, nardi gallici, ſingulorū quatuor ſextarios ſumito. poſtquam cōtriueris, paſſo ſubigito, coactis ingentibus oſſis, & in ſextarios duodecim auſteri muſti deiectis, operculato uaſe, quadraginta diebus quieſcere ſinito. deinde ubi fæce expurgatum fuerit, recōdito. Alia eius ratio. Calami uncia, phu drachmæ ſeptem, coſti drachmæ duæ, nardi ſyriaci drachmæ ſex, caſiæ uncia, croci drachmæ quatuor, amomi drachmæ quinq;, aſari drachmæ quatuor: omnia ſimul trita & linteo colligata in cadum muſti demerguntur. & poſtquam uinū deferbuerit, tranſfunditur. Facit ad pectoris, & laterum, & pulmonis dolores: difficili urinæ, horroribus, retardatis menſibus, atque ijs qui per frigora iter faciunt, potum cōuenit. pituitæ craſſitiem extenuat. colorem alit. ſomnum conciliat. dolorem finit. renum & ueſicæ uitijs auxiliatur.

Ex diuerſis odoramentis facta. Cap. XXXVIII.

FIT & uinum ad deſtillationes, cruditates, tuſſim, inflationes, & ſi humor in ſtomacho coijt, myrrhæ duæ drachmæ, piperis candidi drachma una, iridis drachmæ ſex, aniſi drachmæ tres. om-

nia plenius tuſa & linteolo inuoluta in ſex uini ſextarios conijciuntur, uinum poſt triduum colatur, & in lagena reconditur. Datur *poſt deambulationem, meraculum, cyathi unius menſura.* Fit *quoque nectarites ex helenio herba, radice ſicca pondo quinque drachmarum linteolo colligata, & in congios ſex muſti addita, & poſt tres menſes effuſa.* Facit *ad ſtomachi & pectoris uitia. urinam pellit.* È *ſyriaca nardo, &* Celtica, *malabatróque uinum factitatur, hac ratione:* Singulorum *ſelibram in binos muſti congios mittito. poſt menſes duos colato. datur cyathus unus cum tribus aquæ.* Hoc *uinum efficax eſt contra uitia renum, hepaticos, regium morbum, & urinæ difficultatem. prodeſt ſtomachicis, atque ijs quos pallor decolorat.* Alij *unciam, aut ſextantem acori, &* Celticæ *nardi quadrantem, in muſti amphoram adijciunt.* Aſari *quadrantem in ſenos muſti ſextarios itidem demittito: id uini genus urinam ciet. hydropicis, & regio morbo laborantibus, hepaticis, iſchiadicíſque conuenit.* Radicis *ſylueſtris nardi recentis & tritæ cribratæq; beſſem, in congium muſti conijcito. duos menſes quieſcere ſinito.* Vtile *eſt hepaticis, difficili urinæ, inflationibus, ſtomachicis.*

Ex diuerſis herbis facta. Cap. XXXIX.

RADICIS *dauci contuſæ drachmas ſex in muſti amphoram imponito, & ſimiliter tranſſum-*

dito. Facit ad dolores thoracis. præcordiorum, & uuluæ. menſes pellit. ructus ciet, & urinam. prodeſt tuſſi, ruptis, uulſiſque. Saluiæ unciam in muſti amphoram, quod idem cum ceramio eſt, mittito. Valet contra renum, ueſicæ, & laterum dolores, reiectiones ſanguinis, tuſſim, rupta, uulſa, & ſuppreſſos menſes. Panaſis unciam in muſti congium mittito, & tranſfundito. Prodeſt ruptis, uulſis, contuſis, orthopnoeæ. lienis craſſitiem extenuat. contra tormina, coxendicum dolores, efficax eſt. tardas concoctiones accelerat. menſes & partus extrahit. aquæ inter cutem, & ſerpentium ictibus auxiliatur. Vina ex acoro & dulci radice conſimili modo fiunt. Oportet enim ſingulorum uncias octo in ſenos congios mittere, tribus menſibus macerare, mox in uas tranſferre. Faciunt ad pectus, & latera. & urinam mouent. Seminis apij recentis, maturi, & cribrati unciæ nouem in linteo colligatæ in muſti amphoram demittantur. Appetitum excitat. ſtomachicis, & difficili urinæ auxiliatur. faciles ſpiritus facit. Ex fœniculo, anetho, & petroſelino, uina eodem modo fiunt, & ad eadem efficacia.

Fit & è flore ſalis uinum, multo ad purgandum efficacius, quàm uinum aqua marina temperatum. Fauces, ueſicam, renes, & ſtomachum infeſtat. quare neque in ſecũda, neque aduerſa ualetudine prodeſt. Fit etiam uinum quod phthorion uocant, quoniam partus necat, & abortus facit, ueratro aut ſcammonia, aut ſylueſtri cucu-

mere, iuxta radices uitium ſato. ſiquidem uites ſibi illorum uires adſciſcunt. Id uinum partus enecat. datur ieiunis mulieribus, quæ antè uomuerunt, cyathorum octo menſura, dilutum. Ramorum thymelææ cum ſuis folijs & fructu triginta drachmas mittito in congios tres muſti, & leui igne coquito, donec congij duo ſuperſint, defæcatúmque recondito. Aquoſa purgat excrementa, & lienem abſumit. Chamelæa dum floret, cum folijs tuſa, & cribrata decem drachmarum pondere, in muſti congium additur. Poſt duos menſes uinum in uas transfertur. Aquæ inter cutem, hepaticis, & laſſitudine confractis, efficax eſt. item mulieribus quæ à partu ægrè purgantur. Chamæpityinum ſimili modo fit, ad eadem conueniens. urinam quoque ciet. Librum radicis mandragoræ concidito. ſegmenta lino traijcito. quod ſelibram æquat, in muſti cadum demittito: ibíque eſſe ſinito ad menſes treis. deinde tranſfundito. Media potio, heminæ dimidium. bibitur, paſſo in duplum addito. Aiunt heminam uini congio miſtam, potu ſoporem adferre. cyathus unus cum ſextario uini potus, enecat. mediocris uſus eius, doloris ſenſum aufert. fluxiones incraſſat. olfactu, potúque, & cũ inditur idem præſtat.

In congiũ muſti aqua marina diluti, drachmas duodecim nigri ueratri triti in linteo mundo, mittito. dúmque efferbuerit, in marinæ aquæ congios quatuordecim aut quindecim, ubi pleniuſculè fregeris, inijcito. poſt aliquot dies colato, & utitor. Da

to cyathum unum ex aqua balnei in potu,ad aluum ſoluendam,ijs qui euomuerunt à cœna. Alia ratio: Veratri drachmas uiginti,iunci odorati uncias duodecim, ſpicæ Syriacæ uncias tredecim, cribratas & linteo colligatas in ſeptem uini Coi ſextarios,diebus quadraginta macerandas indito. poſtmodum colato.dabis in potu ſeſquiheminam. Aliter:Decoctæ marinæ aquæ ex alto petitæ ſextarios duodecim,ueratri candidi libras ſex,in muſti amphora quadrageſimo die q̃ madefeceris,colato,& utitor.Alia ratio:Veratri drachmas duodenas,& aphronitri quaternas,in ſenis muſti ſextarijs diebus quiniſdenis macerato,mox colato:& ſemeſtri exacto,utitor.Id uini genus abortus facit, & partus necat.Aut uuas in ſole ſiccatas imponito in muſti metretam (implet autem metreta congios duodecim) & gypſum in uinum mittito põdo drachmarum uiginti,& biduo reſidere ſinito, conijcito ueratri nigri drachmas triginta,iunci odorati,calami,ſingulorum drachmas triginta,baccarum iuniperi ſextarios duos & trientem, myrrhæ & croci ſingulorum drachmam,inuoluẽs linteolo diebus quadraginta appendito, poſtea colato.dabis heminas treis aut duas dilutas. Purgat à partu & abortu fœminas.fœtus extrahit. contra ſtrãgulatus uuluæ efficax. Scammonites ſic fit:Radicis ſcammoniæ per meſſes effoſſæ, tritæ, & linteo colligatæ,drachmas quinque,in muſti cõgium mittito,ad dies triginta.Aluum purgat.bilem,& pituitam extrahit.

Metallica omnia, & primùm cadmia. Cap. XL.

EX cadmiæ generib⁹ optima eſt Cypria, botryitis nomine, denſa, modicè grauis, & in leuitatem magis declinans, racemoſa facie, colore ſpodij, quæ fracta cinerulenta eſt, & æruginoſa. Proxima habetur foris cærulea, intus candidior, internatis uenarum diſcurſibus, onychitæ lapidi ſimilis. cuiuſmodi ſunt, quæ è ueteribus metallis effodiuntur. Quædam etiam placodes, id eſt cruſtoſa, dicitur, ſegmentis quibuſdam perinde quaſi zonis cincta, ob quod eam zonitin appellauere. Alia oſtracitis nominatur, gracilis, & magna ex parte nigra. ſed quæ teſtaceam faciem habet, terram amplexa eſt. Improbatur candida. Oculorum medicamentis botryitis nomine, & onychitis, utiles: reliquæ ad emplaſtra, & farinas quæ cicatricibus inducēdis inſparguntur. ad eadem Cypria prodeſt. ex Macedonia uerò, Thracia, & Hiſpania delatæ improbantur. Cadmiæ effectus adſtringere, caua explere, ſordes expurgare, exiccare, corporis meatus infercire, excreſcentia in carne coërcere, cruſtas creare, & ulcera quæ cacoëthe uocantur, ad cicatricem perducere. Gignitur cadmia ex ære in fornacibus candente, fuligine egeſta flatu, & lateribus camerı́ſque fornacum inhærente. Prægrādes autem ac ferreæ ſunt rudes, ab officinis appellatæ acæſtides, per ſumma faſtigia connexæ & concameratæ, ut quæ ab ære iactantur ſurſum corpuſcula

cohæreant, & inibi detineantur. quæ cùm ſpiſſius inſident, in corpus concreſcunt, & modò genus unum eius, modò duo, modò omnia perficiunt. Extrahitur & cadmia in Cypro è monte qui Solis incumbit, cremato lapide cui pyritæ cognomen eſt. in quo etiam monte quædã quaſi uenæ chalcitis, miſyos, ſoreos, melanteriæ, cærulei, chryſocollæ, atramenti ſutorij, diphrygíſque inueniuntur. Nec deſunt qui cadmiam in lapidum fodinis iuueniri tradant, falſi quadam lapidum cognatione. qualis inuenitur & apud Cumas lapis, nullam ſui uim oſtendens. Ii eo deprehenduntur, quòd ſunt cadmia leuiores, nullúmque alienum mandentibus ſaporem exhibent. commanducatus item lapis, dentes offendit. cadmia, utpote cum ædat, eſum non reſpuit. Alio autem diſcerni poſſunt argumento: Cadmia in farinam detrita, & aceto ſubacta, atq; in ſole ſiccata, coit. quod in lapide nõ accidit. Item tritus & igni appoſitus lapis, proſilit, & fumum igni ſimilem eiaculatur. cadmia uerò quieta manet, fuliginémque luteo colore aut æreo ſplendentem expuit, uario Zonarum diſcurſu. Inſuper lapis ignem expertus, atq; refrigeratus, colorem mutabit, ac leuior multo fiet. ſed cadmia nihil euariat, niſi quis eam multis diebus cremauerit. Fit & in argenti fornacibus candidior, ac minus ponderoſa, ſed uiribus nequaquam comparanda ærariæ. Vritur cadmia ſuperior carbonib9 obruta, donec tranſlucida ſpectetur, & ferrei ſtercoris modo bullet. mox extinguitur uino Ami-

næo, quæ ad emplaſtra præparatur: ſed quæ ad pſorarum medicaměta præparatur, aceto. Alij hoc modo exuſtam conterunt in uino, rurſúmque fictili crudo torrẽt, donec pumicoſa uideatur. iterúmque tritam ex uino, tertiò urunt, donec prorſus in cinerẽ redigatur, nihil ſcabritiæ retinens. hac ſpodij uice utuntur. Lauatur autem in mortario trita, effuſa ſubinde aqua, dum ſordidum nihil emergat. dein coacta in paſtillos, reponitur.

Pompholyx. Cap. XLI.

POMPHOLYX *ſpecie ſola, nõ genere, à ſpodio diſtat. ſiquidem ſpodos nigricat, & plerunq; ponderoſior eſt, palearum pilorúmque plena, quaſi purgamentum quoddam, quod ab ærariarum officinarum pauimentis & fornacibus euerritur. pompholyx uerò pinguis eſt, & candida, uſque adeò leuis, ut in auras euolare poſſit. Cuius duo fluxerunt genera. unum ad aëris colorem uergẽs, ſubpingue: alterum magnopere candidum, ſummámque leuitatem nactum. Candida fit pompholyx, quoties in perficiundo ære, fabri præſtantiorem facere uolentes, detritam cadmiam cumulatius inſparſerint. nanque tenuiſſima fauilla, quæ effertur, in pompholygem coit. Cæterum pompholyx nõ ex æris modò materia & fabrili induſtria factitatur, ſed ex cadmia quoque, ad gignendam ipſam, eximiè follibus proflata. Cuius faciundæ ratio hæc eſt: In domo gemina contignatione operta, fornax extruitur, iuxta quam mediocris fene-*

ſtra ad tabulatum à ſupernis partibus pateat. domicilij paries fornaci ꝓximus, tenui foramine ad fornacem uſque perforetur, ad excipiendam follis narem. oſtium mediocre habeat, pro exitu ingreſſuq; artificis fabricatum. domuncula altera huic coniuncta ſit, in qua & folles & flator ſuo munere fungãtur. deinde carbonib9 in camino ſuccẽſis, aſſidens artifex cadmiam particulatim fractam inſpargit, à locis ſupra infurnibulum extructis. idem negotium obit infernè artificis miniſter, ſimúlque carbones adijcit, uſque dum indita cadmiæ copia prorſus abſumatur. itaque egeſta ſuffitu tenuis pars & leuis materiæ in ſummam domum euolat, & parietibus, tectis, forniciq; adhæreſcit: conflatum autem inde corpus, inter initia erumpẽtibus aquarum bullis ſimile prodit, poſtea maius incrementum capeſſens, glomuſculis uellerum ſimile redditur. ponderoſius autem in ima loca ſe recipit. ſed hoc fornacibus offunditur, illud domus pauimento cohæret. quod tenuiore deterius exiſtimandum eſt, ideo quòd multũ terræ collegerit, & ſpurcitia in acæruatione referciatur. sũt qui hoc modo tantùm fieri ſpodium arbitrantur, de qua antedictum eſt. Optima creditur Cypria, quæ accepto aceto halitũ æris præſtat, colore aliquantum piceo, ſapore cœni horrido: & ſi fraudẽ non experta flagranti carbone inferueſcit, aëreum colorem contrahit. Antedictis autem notis, diligenter attendendum eſt. siquidem à nonnullis adulteratur taurino glutine, ouillo pulmone, aut mari-

no, aut crematis groſſis, & quibuſdam conſimilibus. Quod facile cognitu fuerit. quippe nihil in ijs probãdis inuenietur eorum, quæ antè dicta ſunt. Pompholygem in cõmune ita lauari oportet: Ligatam linteo mundo modicéque raro, aut ſiccam, aut aqua reſperſam, in labellum demittito, quod imbrem contineat, & huc atq; illuc faſciculum deferens, immergito. ita enim limoſa pars eius ac utilis effluet, & omne ſedimentum in linteolo remanebit. poſtea reſidere ſinẽs, aquam cum cinere colis incernito, & nouam infundens, agitato, & effundito: mutata tantiſper aqua, & colata, dum arenoſi nihil ſidat. demum aquam exprimito, & ſiccatum cinerem recondito. Alij, quantum maximè fieri poteſt, ſiccant, & manibus in aqua conterunt, dum mellis craſſamentum imitetur. deinde linteo faucibus excepturi uaſis obtento, aut laxius illigato, colant: & quò facilius trãſeat, infuſa per linteum largiore aqua, cinerem conturbant. mox ſpumoſum, quod traiectum eſt, & ſupernatat uaſi, concha excipiunt, & fictili nouo ad uſus recondũt. quod uerò reſẽdit, ſenſim cribratum, in aliud uas tranſfundunt, relicto arenoſo quod peſſum ierat. rurſus lapidoſa ſidere patiũtur, & in uas aliud excolant. hoc identidẽ faciunt, donec cinis merus & arenæ expers inueniatur. Alij paulatim integrã in aqua reſpergunt, arbitrati arenas lapillóſq; ſuo ponduſculo degrauatos, peſſum ire: pilos autem & paleas leuitate ſua in ſublime attolli. cæterùm cinerem medium ſeparant, & in pilã

coniectum, ut cadmiam, eluunt. Quinetiam lauatur uino Chio marina aqua diluto, modis quos ſuprà diximus. & ita redditur adſtringẽtior, quàm aquis elota. Vis pompholygis adſtringere, refrigerare, explere, purgare, obſtruere, & aliquantum exiccare. inter medicamẽta numeratur quæ leniter cruſtas obducunt. Quòd ſi ſpodon torrere libet, diligenter tritam & irrigatam aqua, colliges in paſtillos, fictilíque nouo, ſubiectis leuibus prunis, orbiculos continuò uerſabis, dum aſſiccati fulueſcant. Neq; ignorandũ, ex auro, argento, plumbóq; fieri ſpodion. uerùm poſt Cyprium, plumbeum maximè commendatur. Quoniam ſpodos ſæpenumero deſideratur, neceſſe eſt oſtendere, quæ ſimili uirtute polleant, ut in ſpodij locum ſuffici poſſint, antiſpoda uocant: quóq; modo ſumi debeant. Folia itaq; myrti, cum floribus & baccis immaturis, in fictile crudũ coniecta, indito operculo cõtinua foramina habẽte, urũtur fornacibus, donec figlinũ percoquatur. iterũ in fictile aliud crudũ trãſferũtur: qđ ubi peraſſatũ fuerit, exẽpta lauãtur ad uſus. Idẽ quoq; fit è termite ſylueſtris oliuæ, ſi habeatur: ſin ſecus, ſatiuæ cũ ſuis floribus, aut malis cotoneis diſſectis, & detractis oſſibus, aut gallis, aut laceratis linteolis, itẽ ex moris ĩmaturis, id eſt cãdidis, in ſole prius arefactis, aut terebintho, aut lẽtiſco, œnãthe, aut mollibus rubi folijs, uel è buxi coma, uel pſeudocypero cũ flore. Alij ficulneas frõdes in ſole ãtea ſiccatas, eodẽ modo parãt. alij taurinũ gluten. alij ſuccidas lanas aſpas, picæ aut mel

le irrigatas. Quæ oĩa in ſpodij uicem uſurpantur.

Aes uſtum. Cap. XLII.

AES uſtum probatur rubrum, & quod contritu colore cinnabarim imitetur. nigrum uerò, pluſquam deceat, exuſtum eſt. Fit autem è clauis ſolutarum nauium, fictili crudo compoſitis, ſubſperſo ſulphure cum ſale pari, omnibus uiciſſim inſparſis, fictile, circumlito figulari creta ſpiramento, fornacibus inditur, donec figlinum percoquatur. Quidam pro ſulphure & ſale alumen inſpargũt. Alij ſine ſulphure ac ſale, fictili multos dies urunt. Alij ſulphure ſolo utuntur, fuliginem tamen excutiũt. Alij oblitos ſciſſili alumine clauos, cum ſulphure & aceto, fictili crudo cremãt. alij in ænea olla aceto reſperſos, urunt, & iterum ac tertio idem efficiunt, poſtea recondunt. Principem locum tenet, in Memphide combuſtum, proximum in Cypro. Adſtringit, exiccat, reprimit, extenuat, attrahit. ulcera purgat, & ad cicatricem perducit. uitia oculorum emendat. excreſcentia in carne cõſumit. nomas cohibet. uomitus ciet, cum hydromelite potũ, aut cum melle delinctum, illitúmue. Lauatur ut cadmia, mutata quater die aqua, donec nulla prorſus ſordes emergat. Aeris recremẽtum, ſtercúſue, quam ſcoriã uocant, eodem modo lauatur: & eãdem uim, ſed imbecilliorem, habet.

Flos. Cap. XLIII.

FLOS æris, quem nonnulli clauorum uete-

rum pſegma, quaſi reſegmen aut ſegmentum, nominarũt, optimus eſt friabilis, in attritu fulueſcẽs, milij effigie, & numero, breuis, ponderoſus, modicè ſplendens, atq; conſtringens, qui delimatam æris ſcobem non recepit, qua ſæpe adulteratur. sed id facilè deprehenditur, cùm dentium illiſu, dilatantur ramenta. Fit autem, cùm æs fornacibus fuſum, in receptacula delabitur, per cola fiſtularum ad ea pertinentium. tum huic negotio addicti miniſtri, ſordes expurgantes, aquam clariſſimam infundunt, refrigerandi propoſito. itaq; repentino concretu, ac addenſatione, uelut expuitur & erũpit antedictus flos. Adſtringit, & excreſcentia coercet. offuſam oculis caliginem emendat, ſed magnopere mordet. quaternûm obolorũ pondere datus, craſſum humorem extrahit. carnoſa narium & ſedis uitia abſumit. eruptiones papularũ cum uino cohibet. Candidus contra diuturnas aurium grauitates tritus, in eas per fiſtulam flatu impellitur. uuam, tonſilláſque reprimit, farina eius cum melle admota.

Squamma æris. Cap. XLIIII.

SQVAMMA æris excuſſa ex Cyprijs officinarum clauis, craſſa quidem ipſa præſtantior quæ belitis, id eſt clauaris, nominatur. ſed ex uili promiſcuóque ære, aut candido, uitioſa intelligitur. Quam, utpote tenuem & inualidam, damnamus, maximè approbantes craſſam, rufam, præſertim ſi aceti reſperſu æruginem contrahat. Vim habet

adſtrictoriam, extenuantem, reprimentem, & erodentem. nomas coërcet. ulcera ad cicatricem perducit. pota ex aqua mulſa, aquam trahit. aliqui farina ſubactam, dant in catapotio. additur ad oculorum medicamenta. genarum ſcabritiam abſumit, & fluxiones exiccat. Lauatur hoc modo: Siccæ æris ſquammæ expurgatæ ſelibra, cum nitida aqua in mortario manu diligenter conturbatur, quouſque peſſum ierit. abijcitur quod ſubſidit, & effuſa aqua, hemina cœleſtis imbris adijcitur, & diſtenta manu, ſquamma, quaſi deſtringenda ſit, uehementer confricatur. dúmque lentorem emittere cœperit, aqua ſenſim ad ſex heminas uſq; ſuperinfunditur, terendo ualidé. ſquãma ad latus mortarij colligitur, ibíque apprimitur. quo facto, expreſſus humor pyxide ex ære rubro facta, excipitur. hoc eſt enim uelut flos ſquammæ, ualẽs uiribus, & ad ocularia medicamenta cum primis efficax. Inutile imbecillúmque quod ſupereſt, lauatur donec nullam prorſus lentitiam excernat, & linteo opertum biduo conquieſcere ſinitur, effuſáque extante aqua, ubi ſiccatũ erit, reconditur pyxidicula. Alij ut cadmiam lauant, & reponunt.

Squãmæ ex acie aut mucronibus decuſſæ, quam uocant ſtomoma, eadem uis. Lauatur modo ſimili, & reconditur. ſed ad moliendam alui deiectionem, inefficacior eſt.

Aerugo raſilis. Cap. XLV.

AERVGO *raſa fit ijs modis: In cadum, aut*

aliud conſimile uas acetum quamacerrimum infunditur. ſuperponitur inde inuerſum æneũ uas, præſertim cõcameratum: ſin minus, planum. ſitq́; obſtructum, nullúmq; habeat ſpiramentum. exempto, quo doliolum obturaueris, operculo decimum poſt diem, inſidens ærugo deraditur. Aut æris lamina in cadis ſuper acetum ita ſuſpẽditur, ne ipſum attingat, & totidem poſt dies raditur. Aut maſſula æris, aut lamina una pluréſue, uinaceis non recentibus, ſed iam aceſcentibus conduntur, & ſimili modo uerſantur. Quinetiam ex delimata æris ſcobe æruginem facere licet. necnon è laminis, quibus bracteæ auri concluſæ malleo ducuntur: ſi quis eas aceto reſpargat, & ter aut quater uerſet, donec æruginem contrahant. Tradũt æruginem in Cypriis metallis gigni, lapidibus quibuſdam nonnihil æris habentibus, quibus ærugo effloreſcit. addúntq; per caniculæ æſtus, è quodam ſpecu manare: ſed illã paucã & optimã eſſe: hanc ſpeluncis effluentẽ, copioſam quidẽ, & boni coloris, ſed uitioſam, q lapides multos collegerit. Pluribus autẽ modis adulterãt. aliqui pumice admiſto, alii marmore, alii atramento ſutorio. ſed deprehẽdemus pumicem aut marmor, dum pollice ſiniſtræ manus madefacto, æruginis portiũculã altero atterimus. ſiquidẽ eam diffundi conſtat. marmoris autẽ pumiciſq; partes, coeũt nõ diſſipatæ, demũq; tractatione crebra & humoris cõplexu dealbeſcũt. quin & dentiũ appreſſu. ſiquidẽ ſyncera cedit, læuis, & ſine aſperitate. Atramentũ uerò ſu-

toriũ igne coarguitur. nanq; ſi fictile, aut lamina, adulterata ærugine illinatur, & feruẽti cinere aut carbonibus incaleſcat alterutrũ, mutabitur, rubeſcétq; id quod atramentũ ſutoriũ acceperit: q̃ id uſtum ſuapte natura talẽ ſortitur colorẽ. Aeruginis quã uocãt ſcoleciam, duo ſunt genera. quædam foſſilis eſt. altera factitia adhunc modum: In mortario Cyprij æris dimidiam heminã aceti albi acríſq;, piſtillo cupreo conterito, donec ſtrigmenti craſſitudinem imitetur. deinde aluminis rotundi drachmã unã, cũ ſalis foſſitij, trãſlucẽtis, aut marini q̃ albiſſimi, ſolidíq;, aut certè cũ nitri pari põdere terito in ſole, æſtuoſiſſimis diebus, ſub ſydus caniculæ, donec colorẽ æruginis cõtrahat, & cõcretu ſtrigmẽtoſum fiat. ubi autẽ ſe in uermiculorum Rhodiacis ſimiliũ ſpeciẽ coẽgerit, recõdito. Efficax & ualde boni coloris redditur, ſi duas parteis urinæ ueteris, cũ una aceti adieceris, & alia, quæ dicta ſunt, peregeris. Sunt qui æruginẽ raſilẽ, quæ in apparatu nõ reſpõdit, gũmi miſto digerãt in formas, & ita uendãt. quod genus, ut uitioſum, improbatur. Fit & quædã ærugo ab aurificibus, mortario & piſtillo Cyprij æris, cũ urina pueri impubis, qua aurũ ferruminãt. Antedicta æruginũ genera, uſto æri omnino reſpõdẽt, ſed magis effectu ualẽt. Sciendũ foſſilẽ ſcoleciã præſtantiſſimã eſſe: deraſam ſequi: poſtremo loco factitiã. mordaciſſima tamen eſt hæc, & magis adſtringens. aurificũ autẽ ærugo raſæ reſpõdet. Aerugines omnes adſtringũt, extenuant, excalfaciũt. oculorũ cicatrices

emẽdant.lachrymas ciẽt.nomas ſiſtũt.uulnera ab inflãmatione tuẽtur. ulcera ex oleo ceráq; ad cicatricẽ perducunt. callos & ſordida ulcera purgãt, cũ melle coctæ.callũ fiſtularũ erodũt,cũ ammoniaco,collyrij modo in eas adactæ. ad gingiuarũ autem excreſcẽtias,& extuberationẽ utiles. magnopere extenuãt genarũ craſſitiẽ, cũ melle illitæ.uerùm poſt illitionẽ ſpongia ex aqua calida locus fouendus eſt.reſina terebinthina exceptæ,cũ ære et nitro lepras abigunt.Vritur,ærugo quãcunq; uelis,minutiſſimè fracta cõminutáq;,in fictili patina,flagrãtibus prunis ſuperpoſita.uerſatúrq; donec ſe mutet,& colorẽ cinereũ cõcipiat.poſtea refrigerata reponitur ad uſum.sunt qui cruda olla eam urant,uti dictum eſt, ſed non prorſus eundẽ colorem cremata reddit.

Rubigo ferri. Cap. XLVI.

RVBIGO *ferri reſtringit . ſiſtit fœminarum profluuia admota.potúq; præſtat ne cõcipiãt.illita ex aceto,ignibus ſacris, & papularũ eruptionibus medetur. perquã utilis ad ſcabritias genarũ,reduuias,& pterygia. condylomatis prodeſt. gingiuas firmat.podagras illita lenit.alopecias replet.Vinũ aquáue,in qua candẽs ferrũ ſit reſtinctũ,potu cœliacis,dyſentericis,lienoſis,cholera laborãtibus,& diſſolutis ſtomacho auxiliatur. Stercus ferri,quã ſcoriam uocant,eadem poteſt quæ rubigo, ſed inefficacius . aconito, ex aceto mulſo potum , opitulatur.*

Plumbum elotum. Cap. XLVII.

LOTVRA *plumbi ſic fit: In mortariũ plũbeũ aquã inijciens, piſtillo plũbeo terito, donec nigreſcat aqua, & limi modo craſſeſcat, aut lutulenta reddatur. linteolo deinde colato, aquã ſuperinfundẽs, quo facilius quidquid eſt reſolutũ incerni poſſit. hoc iterũ facito, uſq; dũ ſatis tibi habuiſſe uideatur. ubi cõſederit, priore aqua effuſa, nouã adijciens, ut cadmiam lauato, donec nulla extet nigritia. poſtea in paſtillos cogens reponito. Quidã ſcobẽ mũdi plumbi lima quæſitã, mortario piſtillóq; lapidëis terũt, aut manibus cũ aqua paulatim adiecta fricãt, donec nigreſcat. mox ubi id peſſum ierit, effuſa aqua, colligũt in paſtillos. nã tritũ uehementer, ceruſæ ſimile redditur. Alij elimatæ ſcobi modicã plumbaginẽ adijciũt: affirmantes ita elotũ plumbũ præſtantius eſſe. Poteſt refrigerare, adſtringere, inducere, mollire, explere caua, ſiſtere oculorũ fluxiones, & ulcerũ excreſcẽtia. ſanguinẽ ſupprimit. ꝓdeſt contra ſedis ulcera, condylomata, & hæmorrhoidas, ex roſaceo. itẽ ad ea quæ ægrè cicatricẽ ducũt. & in totũ ſpodij effect⁹ præbet: niſi ꝙ non obducit cruſtas. Syncerũ plũbũ affrictu, marini ſcorpionis draconíſq; plagis auxiliatur.*

Plumbum uſtum. Cap. XLVIII.

VRITVR *plumbũ ſic: Super ꝗ tenuiſſimas plũbi laminas, fictili nouo inditas, ſulphur inſpargito, additíſq; alijs rurſus laminis, interiecto ſemꝑ*

ſulphure,uſq; dũ uas expleueris,ſuccẽdito.flagrãte autẽ plũbo,ferrea rude uerſato,donec pfectè redigatur in cinerẽ,nihílq; è plũbo nõ uſtũ hæſerit.tũ demũ,obſtructis naribus,eximito. alioquin halitꝰ plũbi noxius ſentitur. Aut elimatã plũbi ſcobẽ in olla cũ ſulphure urito.Alij laminas ĩ fictili crudo, ut dictũ eſt,imponũt fornaci,aut foco,& circũlinẽtes opculũ,dato exili ſpiramẽto,urũt.Alij ꝓ ſulphure cæruſam aut hordeũ inſpargũt.Alij integras laminas ĩponẽtes,acri igne utũtur,& rudicula ferrea cõtinuè mouẽt,dũ in cinerẽ ſoluãtur.ſed difficilis huiuſmodi uſtio,& ſi uehemẽtiꝰ uratur,cõtrahit ſpumæ argẽti colorẽ. magis tamẽ nobis placet prima urẽdi ratio.Plũbũ uſtũ lauatur ut cadmia, & reconditur.Eoſdẽ effectus habet,quos plumbũ elotũ,ſed multo acriores. Recrementũ plumbi, quod ſcoriã uocãt,optimũ eſt,dẽſum,fractu cõtumax,cæruſam planè repræſentãs,nihil plumboſi habẽs,quod ad luteũ colorẽ accedit, & uitri ſplẽdorem imitatur . Eadẽ quæ plumbũ exuſtũ poteſt, ſed magis adſtringit. Lauatur in mortarijs infuſa aqua, & refuſa ſumma aquæ parte, quæ luteum colorem duxit.id'q; ſæpius,dum recrementum abſumatur.dein ubi conſederit craſſamentum, aqua effuſa,digeritur in paſtillos. Molybdoides lapis à plumbi ſimilitudine dictus , reſpondentem recremento uim habet,& eodem modo lauatur.

Stibium. Cap. XLIX.

STIMMI optimum, quod ſplẽdiſſimum eſt,

modóque nitedularum emicat, confractu cruſtoſum, nihil terræ aut ſordidi habens, friabile, quod ſtibi appellarunt, alij platyophthalmon. Vis eius adſtringere, meatus obſtruere, refrigerare, excreſcẽtia in carne cohibere, ulcera ad cicatricem perducere, ſordes & ulcera oculorum expurgare. ſiſtit & ſanguinem è cerebri membrana profluentem. & ut in uniuerſum dicatur, uis uſto plumbo ſimilis eſt. priuatim, ambuſta igni, in puſtulas erumpere non patitur, cum adipe recenti illitum. cruſtoſas exulcerationes ad cicatricem perducit, cũ cera & exigua ceruſa. Torretur pinſita farina circũlitum, & carbonibus obrutum, donec carbũculetur cruſta. exemptúmq; reſtinguitur mulieris lacte, quæ marẽ peperit, aut uetere uino. Vritur etiã carbonibus ſuccẽſis efflatũ, quoad igni deflagret. ſi enim paulo magis cõcremetur, plũbũ fit. Lauatur, ut cadmia & æs. ſunt, qui ut plũbi recrementũ eluant.

Molybdæna, ſeu plumbago. Cap. L.

MOLYBDAENA *optima eſt flaua, argenteæ ſpumæ æmula, modicè ſplendens, cum teritur rufa, cocta cum oleo iocineris colorem trahit. Vitioſa eſt, quæ aërem aut colorem plumbeum refert. Gignitur ex auro & argento. Eſt etiam quædam foſſilis, ad Sebaſtiam & Corycum inuenta. Quo in genere probatur, quæ lapidoſa non ſit, aut recrementoſa, ſed nitens & flaua. Vim habet ſpumæ argenti, aut recremento plumbi ſimilem. uritur, lauatúrque eodem modo. miſcetur*

conuenientiſſimè medicamentis, quæ liparas uocant, atq; emplaſtris minimè mordētibus. carnem recreat, & ulcera ad cicatricem perducit. glutinātibus tamen medicamentis, aut abſtergentibus nō conuenit.

Argenti recrementum. Cap. LI.

RECREMENTVM argenti, quod ſcoriā uocant, aut helcyſma, aut encauma, molybdænæ uim habet. Quare emplaſtris quas phæas appellant, additur, ac medicamētis quæ cicatricem obducūt, utpote cùm adſtringat, extrahátque.

Spuma argenti. Cap. LII.

SPVMA argenti quædam gignitur ex arena, quam molybditin uocāt, in fornacibus conflata, donec perfectè igni incādeſcat. altera ex argēto. tertia ex plumbo. Probatiſſima eſt attica. ſecūda Hiſpanienſis. has ſequitur quæ fit Dicæarchiæ, id eſt Puteolis, Baijs, in Cāpania, & Sicilia. plurima enim hiſce locis è flagrātibus laminis plumbeis gignitur. Quæ flauo colore ſplēdet, chryſitis appellatur omniū optima: quæ in Sicilia, argyritis: quæ ex argento, calabritis. Vis autem adſtringere, mollire, explere caua, excreſcētia in carne reprimere, ad cicatricē ducere, refrigerare, & occludere. Vritur argēti ſpuma, confractis partibus ad magnitudinē iuglandium, prunæ ſuperpoſitis: ita accenſa follibus, ut conflagret, abſtergitur inſidens ſpurcitia, & reconditur. Aliqui ter aceto aut uino reſtinguentes,

rurſus urunt, & eadem proſequuti, reponunt. La*uatur ut cadmia.* Vt *argyritidi nominatæ, aut, ſi deſideretur, alteri candor detur, ea in parteis magnitudine fabarum cõfracta, chœnicis atticæ mẽſura, fictili nouo ſuperfuſa aqua, addito cãdidi tritici pari põdere, priuatímq; pugillo hordei, linteolo puro, raro, anſulis uaſis alligato, coquitur, donec hordeum fractum diſſiliat. deinde omnia in nouũ craterem oris ampli tranſfunduntur. triticũ abijcitur. ſpuma argenti uehemẽter manibus affricãdo infuſa aqua lauatur, aſſiccatáque in* Thebaico *mortario teritur, affuſa feruente aqua, donec ſoluta fatiſcat. excolata aqua, iterum tota die teritur, & ueſperi infuſa calida aqua ſinitur. mane colis excernitur, alia infunditur, atq; ter die excolatur. id ſeptem diebus fieri ſolet. poſtea additis ad ſingulas minas ſpumæ argẽti, quinis ſalis foſſilis drachmis, infuſáq; calida aqua, ter die teritur, & addita aqua excolatur. cúmq; inalbuerit, calida infuſa, idem facito, dum nullam prorſus ſalſedinem reſipiat. demum ardentiſſimo ſole ſiccata: eiecto prius humore, reconditur.* Sin *minus, mina ſpumæ argyritidis diligenter teritur, addito ſale foſſili trito, triplicato pondere, in fictile nouum conijcitur, aqua infunditur, ita ut ſupereminеat. mouetur quotidie mane & ueſperi, aquáque ſuperinfunditur, priore nequaquam effuſa. hoc fit triginta diebus. nanq; niſi moueatur, craſſeſcit, uſq; in duritiem teſtæ.* Poſt *hæc effuſa leniter muria, in* Thebaico *mortario ſpuma argenti teritur, coniectáq;*

in fictile aquam continens, manibus diligēter agitatur, mutata ſubinde aqua, donec nullum ſalſuginis indicium præbeat. deinde quod ex argēti ſpuma candidum apparet, in uas aliud trāſſertur, & redactum in paſtillos, plumbea pyxide conditur. Alij ſpumam argenti in fabarū magnitudines cōfractam, in uentre ſuillo crudo ex aqua coquunt, dum uiſcus eliqueſcens contabeſcat, exemptámq; cum ſale pari terunt, & ut ſuprà dictum eſt lauant. Sunt qui ſalis libram unam, & ſpumæ argenti tantundem, in ſole terant, aqua cōtinuè mutata, dum cādor ei detur. Alia ratio: Sumito quātum uis argenti ſpumam: ubi lana candida inuolueris, fictili nouo indita aqua, cum pugillo fabarum recētium repurgatarumq; decoquito. Cúmq; fabæ diſruptæ dehiſcent, lanáque non denigretur, exemptam argenti ſpumam, & altera lana inuolutam, iterum coquito, cyathum aquæ & parem fabarum modum adijciens. eadem tertio, quæ ſuprà, facito. in ſumma, tantiſper, dum lana iam non inficiatur. Inſuper transfundens in mortariū, ad ſingulas ſalis foſſitij libras, adijcito octogenas ſpumæ argenti drachmas Atticas, & terito: intermitténſq;, nitri quàm albiſſimi cum aqua diluti drachmas quadragintaſeptem indito. iterum terito, donec ſatis candoris contraxiſſe uideatur. ita autem fundens eam ex alto in fictile oris ampli, adiecta largiore aqua, ubi conſidere deſierit, colato. tum nouam ſuperadijciēs aquam, manibus probè uerſatā, ſinito ut conſidat, ac rurſus per colū traij-

cito. alternis eadē proſequere, dum pura aqua dulcíſq; effluat, & nullam ſalſedinē præ ſe ferat. poſtremò in fictile nouum tranſlatam, colato ſenſim omni humore, ſoli quadraginta diebus, ſub caniculæ ſydus exponito, & ſiccata utitor. Elotam autem conſtat ad oculorum collyria prodeſſe, & ad cicatricum fœditates tollendas, ad rugoſas facies, & cicatricoſas, laceratáſq;, & macularum plenas.

Ceruſa. Cap. LIII.

CERVSA *fit hoc modo: Infuſo in urceū oris lati, aut fictile labellum q̄ acerrimo aceto, laminam plumbeam ſupra fictilis ſpiraculū, ſubiecta prius arundinea tegete, firmato: ſuperiectíſq; uelaminibus, ne halitum expiret acetum, ubi reſoluta fuerit, defluénſq; deciderit, humorem purum ad ſumma delatum colato, craſſamentúmq; tranſfundito. debet quoq; ſiccari in ſole, mox truſatili mola teri, aut aliàs tritū cribrari. poſtea quod ſupereſt duri, in tenues partes redigendum, cribrandúmq;. uiciſſim eadem tertio quartóque facienda. Melior, quæ primò cribrata eſt, & medicamentis oculorū aſſumenda. ſecundum locum tenet, ſequens: & reliquæ, ſuo ordine. Nec deſunt qui ligneas rudes, in medio uaſe appendant, & deraſo ceu ſitu impoſito, ita ut acetum non contingat, inditóque operculo circunlinentes dimittunt. poſt dies decem, laxato obturamento uiſunt. cúmque reſoluta materia fuerit, reliqua, ut ſuprà diximus, exequūtur. Si autem quis in paſtillos uelit digerere, aceto acri ſub-*

acta, diuiditur in paſtillos, qui in ſole ſiccãtur. Aeſtate tamẽ ſupradictũ opus obeundũ eſt. ita enim candida atq; efficax redditur. Quinetiam hyeme paratur, urceis ſupra furnos, balnea, aut fornaces impoſitis, aſcẽdẽs enim calor, idem quod ſol præſtat. Laudatiſſimam fieri putant Rhodi, & Corinthi, aut, Lacedæmone, proximã Puteolis. Torretur hoc modo: Flagrantibus igni carbonibus, fictili nouo, maximè Attico, tritã ceruſam imponito, & aſſiduè uerſato. cúmq; cinereum colorem traxit, eximens refrigerato, & utitor. Eſt & aliud urẽdi genus: Trita patinis nouis ſupra prunas imponitur, & ferulacea rude mouetur, donec colore ſimilis ſandarachæ fiat. Extractáq; ad uſus miniſtratur. quæ uerò ita parata eſt, ſandyx à quibuſdã dicitur. Lauatur ceruſa cadmiæ modo. Vis ei refrigerare, occludere, emollire, explere, extenuaréq;: inſuper excreſcẽtia leniter reprimere, & ad cicatricẽ pducere. miſcetur ceratis, & ẽplaſtris quæ liparæ uocantur, paſtillíſq;. eſt autẽ letalis eius potus.

Chryſocolla. Cap. LIIII.

CHRYSOCOLLA *laudatiſſima Armeniaca, colorem porri q̃ ſimillimè reddens, ſecũdum locum ſibi uendicat Macedonica: & proximũ Cypria. quo in genere præfertur pura, dãnatur, quæ terram aut calculos collegerit. Ratio lauandi hæc eſt: Tuſam infuſa aqua, mortario expaſſa manu ad pilam uehementer fricato, & ſtatim q̃ cõſederit, colato. alterã infundens aquã, rurſum terito.*

hæc uiciſſim proſequere, donec pura ſynceráque ſpectetur. dein ſiccato in ſole, & ad uſus recondito. Quòd ſi urere uolueris, ex ea terens quod ſatis eſſe uidebitur, patinis ſupra carbones adponito, & alia facito quæ ſuprà diximus. Dos chryſocollæ ad purgandas cicatrices. excreſcẽtem carnem coercet. adſtringit, purgat, excalfacit, & modicè corpus mordẽdo exeſt. inter medicamẽta intelligitur, quæ uomitiones cõcitant, & necẽ inferre poſſunt.

Lapis Armenius. Cap. LV.

ARMENIVS *lapis præfertur læuis, colore cœruleo, perquam æquabilis, calculo carẽs, & friabilis. Eadem quæ chryſocolla præſtat, ſed inefficacius. Quinetiam uſum habet ad pilos in palpebris alendos.*

Cœruleus. Cap. LVI.

COERVLEI *origo ex ærarijs metallis in Cypro. copioſior ex arena litorali, ſecundũ quoſdam ſubcauatos ſpecus maris inuenitur. qui magis ꝓbatur. Eligi debet inebriatus. Vritur ut chalcitis. lauatur ut cadmia. Vim habet reprimentem, & modicè erodẽtem. cruſtas gignit, & exulcerat.*

Indicum. Cap. LVII.

INDICI *duo genera. unum ſua ſponte naſcitur, tanquam ſpuma, germinatione Indicis arũdinibus exiens. alterum infectoriæ dant officinæ: & eſt ſpuma purpurea innatans cortinis, quã de-*

tractam artifices ſiccant. Optimum exiſtimatur quod cœrulei ſpeciem præbet, ſuccum ſuū ſorbet, & læue. Inter medicamēta eſt quæ leuiter adſtringunt, & inflammationes tumoréſq; rumpunt. purgat, & reprimit ulcera.

Ochra. Cap. LVIII.

OCHRAM *leuiſſimam, & omnino luteam eligere oportet, ſaturatam, non lapidoſam, friabilē, natione Atticam. Vritur hæc, & lauatur cadmiæ modo. Vis eius adſtringere, erodere, collectiōes & tubercula diſſipare. excreſcentia in carne reprimit. caua cum cerato explet. & articulorum tofos comminuit.*

Cinnabaris. Cap. LIX.

HALLVCINANTVR *qui cinnabarin minio eandem eſſe exiſtimant. Miniū enim in Hiſpanijs ex lapide quodam argenteæ arenæ permiſto, temperari ſolet. alioqui nō dignoſcitur. fornacibus autē in florentiſſimū flagrantiſſimúmq; colorem permutatur. in metallis uerò ſtrangulātem halitū eructat. itaq; facies incolæ ueſicis obuelāt, ut per illas ſpectent, nec reſpirādo noxiū aërē attrahāt. eo pictores ad ſumptuoſa parietū ornamēta utūtur. Cinnabaris uerò ex Aphrica defertur, & magno cōſtat. hactenus inuenitur, ut uix uerſicoloribꝰ pictorū lineis ſatiſfaciat. ītēto colore nec diluto præditū. quare quidā ſanguinē eſſe draconis exiſtimauerūt. Vim habet cinnabaris hæmati-*

tæ lapillo eandem, conuenit ad oculorum medicamẽta, uerùm efficacius. magis enim adſtringit, & ſanguinem cohibet. ambuſtis igni, & papularum eruptionibus, cerato excepta, medetur.

Argentum uiuum. Cap. LX.

ARGENTVM *uiuũ fit ex minio, quod abuſiuè cinnabaris dicitur, patinis fictilibus, impoſita ferrea cõcha cinnabarin continente, & calice cooperta, argilla ſuperlita, carbonibus ſuccendunt. ſiquidem deterſa fuligo, quæ calici inſidet, refrigerata in argentum uiuum coit. Quinetiam inuenitur in argenti fodinarum tectis, ſtillatim cõcretũ. Alij per ſeſe in metallis inueniri tradunt. ſeruatur in uitreis, aut plumbeis, aut ſtagneis, aut argenteis uaſis. ſiquidem aliã materiam omnem exedit, & defluere facit. Potum uim pernicialem habet. ſuo enim pondere interna exeſt. Remedio eſt lac multum ſubinde potum, & uomitionibus reiectũ, aut uinum cum abſinthio, aut apij decoctum, aut ſemen ormini, aut origanum, uel hyſſopum cũ uino. auri limata ſcobs, id eſt ramentũ q̃ tenuiſſimũ, epotum mirabili eſt auxilio.*

Rubrica Sinopica. Cap. LXI.

RVBRICA *Sinopis maximè probatur grauis, denſa, ad iocineris imaginem uergens, calculorum expers, concolor, cum diluitur, impendioſa ſilis. Effoditur in Cappadocia, ſpelũcis quibuſdã, expurgatáq; defertur in Sinopem urbem, in qua*

uenditur.unde cognomentum accepit. Vim habet exiccatoriam,quaſi inducendo obſtruẽtem,& adſtrictoriam.quapropter uulnerarijs emplaſtris,& paſtillis exiccantibus,& adſtrictorijs commiſceri ſolet.aluum ſiſtit,in ouo ſumpta aut clyſtere infuſa.datur iocineris uitio laborantibus.

Rubrica fabrilis. Cap. LXII.

RVBRICA *fabrilis,ad omnia Sinopide inferior eſt.Optima Aegyptia.& Carthaginẽſis,lapidum expers, friabilis. Gignitur etiam in Iberia quæ ad occidentem ſpectat,ochra exuſta,& degenerante in rubricam.*

Lemnia terra. Cap. LXIII.

LEMNIA *terra, cuniculoſo in ſpecu nata è Lemno inſula, paluſtri loco defertur, inibi electa, & caprino ſanguini permiſta.quam incolæ cogũt in paſtillos, & imagine capræ ſignant. unde & ſphragida ægos,hoc eſt, ſigillum capræ, appellauere.Vim antidoti habet,contra pernitioſa uenena ſingularem. pota cũ uino, & præſumpta,euomi uenena cogit. contra ictus morſúſq; animaliũ, quæ exitiale uirus eiaculantur, prodeſt. antidotis familiaris.ſunt qui hac ad ſacrificia utantur. eſt & dyſenteriæ utilis.*

Atramentũ ſutoriũ. Cap. LXIIII.

ATRAMENTVM *ſutorium genere quidem unum & idem eſt,molle & concretũ: ſed in*

ſpecie differentias treis habet. unum nanq; humoribus ſtillatim in cuniculos quoſdam colatis, concreſcit. quare ab ijs qui Cypria metalla perficiũt, ſtillatitium appellatur. Peteeſius ipſum pinarion uocat, alij ſtalacticon, id eſt ſtillatitium, alterum ſimplici ratione fit in ſpeluncis: poſtea tranſfuſum in excauatos ſcrobes, concremẽtum capeſſit. quod pecton, id eſt concretitiũ, propriè nominatur. tertium dicitur coctile, & in Hiſpania fieri ſolet. ſed inutile, ac inualidiſſimum eſſe conſtat. Ratio parandi hæc eſt: Aqua madefactum decoquũt, mox in piſcinas tranſfundunt, & reſidere patiuntur. hoc certis diebus coaleſcit, in complureis formulas digeſtum, teſſerarum ſpeciẽ reddentes, quæ racæmatim inter ſe cohæreſcunt. Optimum eſſe creditur, cœruleum, graue, cõcretum, trãſlucens. cuiuſmodi ſtillatitium eſt, ab alijs lonchoton nominatũ. proximum, concretitiũ. coctile uerò ad infectus & denigrationes, aptius cæteris eſſe cõpertũ eſt. ſed ad medicinæ uſum inualidius eſſe, experimẽta docent. Valet adſtringere, calfacere, & cruſtas inducere. latas uẽtris tineas necat, drachmæ põdere deuoratum, aut cũ melle linctũ. uomitus ciet. aduerſus hauſta fungorũ uenena, ex aqua potũ auxiliatur. purgat caput, aqua dilutũ, & in uellere naribus inſtillatum. Vritur, ut paulo poſt in mentione chalcitis oſtendemus.

Chalcitis. Cap. LXV.

CHALCITIS præfertur ſimilis æri, friа

*bilis,nec lapidoſa,nec inueterata,intercurſantibus oblongis uenis,ſplendẽtibúſq;.*Huic *abſterſoria uis ineſt,excalfaciens, & cruſtas ulceribus obducens. purgat quæ oculis & eorũdem angulis hærẽt.in genere leuiter exedentiũ eſt.ad ignẽ ſacrũ, & ulcera quæ ſerpunt,efficax eſt.ſanguinẽ è uulua & naribus erumpẽtem,cum ſucco porri ſiſtit.gingiuarum uitia,depaſcẽtia ulcera,tonſilláſq;,eius farina compeſcit.uſta, & cum melle trita oculorum medicamentis longè utilior redditur.callum genarum, & ſcabritiam abſumit,abſtergétque.fiſtulas tollit,collyrij modo in eas adacta.* Fit *ex chalcite medicamẽtum quod pſoricon uocant,duabus eius partibus, cum una cadmiæ additis, & ex aceto tritis.oportet autem in fictili,obruere fimo,diebus quadraginta, per caniculæ ardores, ſic enim fit acrius.*Idẽ *quod chalcitis poteſt.*Alij *pares utriuſque portiones in uino terunt & eadẽ proſequũtur.* Vritur *chalcitis fictili nouo,uiuis carbonibus ſuperpoſito.modus autem uſtionis in humidioribus eſt,dum ipſa chalcitis bullas excitare deſierit, & perfectè inaruerit: in reliquis uerò, dum mutata in floridum colorem fuerit, & ſanguineum aut miniatum colorem contraxerit, tum demum eximenda eſt: inſidens autem ſpurcitia flatu expellenda,mox reponenda.*Torretur *etiamnum perflatis carbonibus, uſque dum luteo colore palleſcat:aut fictili ſubditis candentibus prunis, ſubinde uerſata, donec igni conflagret, & colorem mutet.*

Miſy. Cap. LXVI.

MISY aſſumendũ natione Cypriũ, auri ſimile, durũ, quod friãdo auri colorẽ imitatur, & ſtellæ modo ſplendet. Vim habet & uſtionem cũ chalcitide eãdem, præter q̃ ꝙ pſoricũ ex eo nõ cõficitur, exceſſus defectúſq; ratione tantũ differẽs. Aegyptium autem cæteris præſtat, utpote quod efficacius habeatur. ſed ad ocularia medicamenta multo ſupradicto inferius.

Melanteria. Cap. LXVII.

MELANTERIA geminæ eſt originis, quædam in faucibus cuniculorum quibus æs eruitur, ſalis modo, cõcreſcit. alia uerò in ſumma facie ſupradictorum locorum coit, quæ terrena eſt. quinetiam inuenitur in Cilicia, & alijs quibuſdam regionibus, foſſilis quædam. Præſtat, quæ ſulphuris colorem trahit, læuis, pura, æquabilis, & quæ cõtactu aquæ cõfeſtim nigreſcit. Vim cauſticam eã obtinet, quam & miſy.

Sori. Cap. LXVIII.

SORI exiſtimarũt aliqui melanteriã eſſe, aberrantes. ſiquidem ſui generis eſt ſori, ei non abſimile. uerùm ſorëi uirus ineſt graue, & nauſeam mouens. Inuenitur etiã in Aegypto, & alijs quibuſdã regionibus, ut in Libya, Hiſpania, & Cypro. Præfertur Aegyptiũ, quódq; frianti nigrius apparet, in multa foramina dehiſcens, ſuppingue, inſuper adſtringens, & olfactu deuorationéq; ma-

*gnum uirus olens,ita ut ſtomachus in uomitiones effundatur.quod autē friatū ſcintillas miſyos modo nō emittit,& alterius generis eſſe,& inualidū cenſendū eſt.*Vim *& uſtionē ſupradictis ſimilem* habet.dolori dētiū,*cauernis inditū medetur, eóſq; labantes firmat.iſchiadicis ex uino infuſum auxiliatur.illitū cū aqua,uaros extinguit.medicamentis admiſcetur,quæ capillos denigrant.*Hæc *autē ferè omnia & alia quæ uſtionē experta nō ſunt, peruſtis ualidiora eſſe exiſtimātur,præter ſalē & uini fæcem,nitrum,calcem,& conſimilia,quæ cruda remiſſiora ſunt.conbuſta enim,uiribus efficaciora redduntur.*

Diphryges. Cap. LXIX.

DIPHRYGIS *tria genera eſſe creduntur.* Quoddā *enim metallicum eſt,quod in* Cypro *ſola gignitur.lutoſum nanq; extrahitur,ex luto cuiuſdam inibi ſpecus:extractū,ſole ſiccatur,mox circūpoſitis ſarmentis uritur. diphryges ideo uocatum eſt,ꝙ & à ſole & à ſarmentis uratur,areſcat,& ferme torreatur.*Alterū *perfecti æris,quaſi ſubſidens fæx eſt.ſiquidem poſt frigidæ aquæ offuſionem,ut ſuprà retulimus,cùm de flore æris diſſereremus,ſublato ære, fornacū ima parte cohærēs id genus inuenitur,& adſtrictionē & guſtū æris habens.*Tertiū *ſic fit:*Lapidem *pyriten, ut calcem multos dies cremāt in camino:cū'q; colorē rubricæ contraxerit,eximētes recondunt.*Quidam *tradūt, hoc ex ſola materia quæ lapidē æris gignit, fieri:*

quãdo in dictis arëis aſſata & in ſcrobes trãſlata peruritur. tunc enim ambientem ſcrobis locũ comprehendit, & exemptis lapidibus nihilominus inuenitur. præfertur quod ſaporem æris reddit, æruginíſq;, adſtringens, & uehementer exiccans linguam. quod ſibi exuſta ochra non uendicat : quæ cremata, diphrygis uicæ uænit. Vis eius adſtrĩgere, perpurgare, extergere, ſiccare, excreſcentia conſumere, ulcera ſerpentia, & quæ cacoëthe uocãt, ad cicatricem perducere. ſuppurationes terebinthina aut cerato exceptum, diſcutit.

Auripigmentum. Cap. LXX.

AVRIPIGMENTVM *in eiſdẽ metallis, quibus ſandaracha, gignitur. Optimũ exiſtimatur cruſtoſum, aureo colore micãs, nulli materiæ pmiſtũ, in ſquãmas fiſſile. quale in Myſia Helleſpõti naſcitur. Huius duo genera fluxerũt. unũ ſupradictũ eſt. alterum glandis effigie, pallidũ, & colore ſandaracham imitans, gleboſum, ex Ponto & Cappadocia defertur. quod ètiã ſecundũ locũ tenet. Torretur in teſta noua uiuis carbonibus ſubiectis: aſſiduóq; uerſatur, donec igne flagret, & mutet colorẽ. deinde refrigeratũ, tritúmq; reconditur. Vim habet adſtrictoriam, & erodentem. cruſtas cum uehementi uredine, & uiolento morſu excitat. reprimit quæ excreſcunt, & capillos euellit.*

Sandaracha. Cap. LXXI.

SANDARACHA *probatur rufa, & ſatu-*

ratior, & aliena materia uacans, friabilis, cinnaba ris colore, ſulphuris uirus redolens. Dos *eadem & uſtio, quæ auripigmẽto. explet alopecias, reſina ex cepta, ſcabros ungues cũ piœ eximit. cõtra phthi riaſin ex oleo efficax eſt.* Tubercula *cũ adipe diſcu tit. prodeſt ad nariũ oríſq; ulcera, & cæteras papularũ eruptiões cũ roſaceo: itẽ cõdylomata. datur ex mulſo, purulẽta extuſſientibus. ſuffitur quoq; cũ reſina, aduerſus ueterẽ tuſſim, rapto per fiſtulam nidore. uocẽ expedit, cum melle delincta. ſuſpirioſis cum reſina in catapotio, optimè datur.*

Alumen. Cap. LXXII.

OMNE *aluminis gen⁹ ferè in* Agypto, *& in eiſdẽ metallis ĩuenitur. eteni ſciſſile quoddã, quaſi flos gleboſi intelligitur.* Gignitur *& in alijs quibuſdam locis, in* Melo, *in* Macedonia, *in* Liparis, Sardinia, Hierapoli Phrygiæ, Aphrica, Armenia, *& pleriſq; alijs regionibus, ſicut & rubrica.* Plurimæ *ei⁹ ſpecies. uerùm ad medendi uſum, ſciſſile, rotundũ, & liquidũ expetũtur.* Optimũ *eſt ſciſſile, præſertim recens, candidiſſimũ, guſtu perq̃ adſtringens, graue olẽs, calculorũ expers, nec glebuloſè aut aſſu loſè cõpactũ, ſed ſigillatim in capillamẽta quædã caneſcẽtia dehiſcens, quale eſt quod trichites, quaſi capillare nominatur, in* Aegypto *natũ.* Reperitur *quoq; lapis huic alumini perſimilis, qui guſtus iudicio dignoſcitur, ꝙ nõ adſtringat.* Dãnatur *in rotũdi genere, qđ manu cõfictũ eſt. ſed ex figura deprehẽditur.* Aſſumẽdũ *autẽ ſuapte natura rotũdũ,*

bullis turgens, albo propius, atq; ualidius adſtringens, præterea nonnihil palloris cum quadã pinguitudine præ ſe ferẽs, ſine arenis, friabile, natione Aegyptium, aut ex inſula Melo. Liquidi probatio, ut ſit lympidũ, lacteũ, æquale, & ſemper ſucco madens, ſine lapidibus, atq; quẽdã coloris igniculũ expirans. Vim habent excalfaciendi, ſtringendi, & expurgandi, quæ caliginem pupillis oculorũ offundunt. genarum carnem, cæteráſq; excreſcentias extenuant. Sciſſile rotundo efficacius intelligitur. Vri & torreri chalcitidis modo debent. Putreſcentia ulcera compeſcunt. ſanguinis fluxiones inhibent. gingiuas humore prægnantes cõprimunt. motus dentium cum aceto & melle firmãt. proſunt cum melle ulceribus oris, eruptionibus papularum, & fluxionibus aurium, cum ſanguinalis herbæ ſucco. lepris conueniunt cum braſſicæ folijs aut melle cocta. item pruritui, & unguium ſcabritijs, pterygijs, & pernionibus, aſperſa cũ aqua. ualent cum aceti fæce, & galla, pari pondere cremata, ad phagedænas ulcerum: & cum ſalis duabus partibus, ad uitia quæ paſcunt. furfures cum eruo & pice illita abſtergunt. ad lendes, pediculos, ambuſta, cum aqua illita auxilio ſunt. contra tumores, & graue alarum inguinúmq; uirus, illiniũtur. ex Melo autẽ aduectũ, mulieribus præſtat ne concipiant, ante coitum ori uuluæ inditum. partus quoque extrahit. gingiuis, ſi caro excreuit, uuæ, ac tonſillis, accommodantur. ori, auribus & uerendis cum melle illinuntur.

Sulphur. Cap. LXXIII.

SVLPHVR *optimũ exiſtimatur uiuum, qđ apyron uocant, nitedulæ modo ſplendidum, perlucens, minimè lapidoſum. Probatur in genere ſulphuris ignem experti, quod uiret, ac præpingue ſpectatur. Plurimum in Melo & Lipara gignitur. Supradictum ſulphur calfacit, diſcutit, & celeriter concoquit. prodeſt tuſſibus, ſuſpirioſis, purulenta extuſſientibus, in ouo ſumptum, aut ſuffitum. præterea partus, uſti nidore extrahit. lepras, lichenas, ſcabros ungues, cum reſina terebinthina miſtum, aufert. cum aceto autem illitum, ad lepras efficax eſt. uitiligines tollit. ſcorpionis ictibus, addita reſina, medetur. cum aceto uerò, draconis marini ſcorpioníſque plagas ſanat. pruritus toto corpore erumpentes, cum nitro deterſum, ſedat. regium morbũ emendat, inſparſum fronti cochlearis menſura, aut in ſorbili ouo ſumptum. facit ad grauedinem, & deſtillationes. ſudores quoque cõſperſum inhibet. podagricis, cum aqua & nitro illitum, cõducit. grauitatem auditus, ſuffiti nidore raptim per fiſtulam hauſto, ſanat. lethargicos ſuffitu excitat. erumpentem undecunque ſanguinẽ ſiſtit. contuſis auribus, cum uino & melle illitũ, medetur.*

Pumex. Cap. LXXIIII.

PVMICIS *probatio, ut magnopere leuis, ſpõgioſus, ſciſſilis, nec arenoſus, itẽ teri facilis, & candidus. Crematur flagrantiſſimis carbonibus obru*

tus: & ubi canduerit, extractus, uino reſtinguitur odorato: iterúmque incenſus extinguitur: & tertia uſtione exemptus & per ſe refrigeratus, ad uſus conditur. Vis eius adſtringere, gingiuas abſtergere. purgat cum calfactione, quæ caliginem pupillis offundunt. explet ulcera, & ad cicatricem perducit. excreſcentia cohibet. fit ex farina eius dẽtifricium. corpori cruſtam obducit. auellendis capillis aptus. Theophraſtus author eſt, ſi quiſquam in bullientem urceum uini pumicem iniecerit, feruorem ſtatim ſedari.

Sal. Cap. LXXV.

SAL foſſilis efficacior eſt. cõmuniter, ſi eſt candidus, calculis uacans, & perſpicuus, dẽſus, æquali compage: peculiariter ammoniacus natione laudatur, ſi modo findi facilè poſſit, & in recta ſegmenta diduci. In marino ſale eligendus eſt, candidus, æqualis, denſus. Probatiſſimus in Cypro fit, et Salamine Cypri, & Megaris, in Sicilia & Aphrica. Sed inter dicta ſalis genera lacuſtris præfertur. ſed multo ualidiſſimus eſt Phrygius, nomine tapeus, aut tritæus, aut gantæus. Salis natura in cõmune perquam utilis eſt. adſtringit, abſterget, expurgat, diſſipat, reprimit, extenuat, & cruſtas inducit. ſed hoc intereſt, quòd alius alio ſit præſtantior. quin & à putredine uindicat. admiſcetur medicamentis pſoras abſtergentibus. excreſcentia in oculis reprimit, & pterygia cõſumit. ceteráſque carnis extuberationes tollit. clyſteribus infun

ditur.diſcutit laſſitudines, ex oleo illitus. contra hydropicorum tumores auxiliatur.dolores in ſaccis fotu mitigat.& pruritus ſedat,ex oleo & aceto infrictus ad ignem,donec ſudent.item lichenas, lepras,pſoráſque.anginam ex melle,aceto,& oleo illitus leuat.tonſillis uuæq;,cum melle toſtus:ulceribus in ore manantibus,gingiuis quas humor uexat,& phagedænis ulcerum,cum polenta crematus illinitur.aduerſus ſcorpionum ictus, cum lini ſemine: contra ſerpentium morſus, cum origano, melle,hyſſopo:aduerſus cæraſten,cum pice, aut cedria,aut melle auxiliatur:contra ſcolopẽdræ morſus, cum melle & aceto: aduerſus ueſparũ ictus, & teredines,albidáſque capitis puſtulas,thymos, & tubercula,cum ſeuo uitulino:furunculos cum uua paſſa,aut ſuillo adipe,aut melle diſcutit. teſtium tumores cum origano & fermento maturius cõcoquit. crocodilorum morſibus auxiliatur, tritus,in linteolo,& intinctus aceto,ita ut uinculis loca conſtringantur.Prodeſt ad beſtiarum morſus, ſugillationes in facie,ex melle.Contra hauſtũ opium & fungos,cũ aceto mulſo bibitur.luxatis imponitur cum farina & melle. ambuſtis igni cum oleo impoſitus,puſtulas erumpere nõ patitur.podagricis itidem imponitur, & aurium doloribus cum aceto. ignes ſacros & ulcera quæ ſerpunt cũ aceto aut hyſſopo illitus ſiſtit.Vritur fictili,diligẽter opertus ne exiliat, conditúſque prunis, uſque dum efferueſcat. Aliqui foſſilem ſubacto polline obliniunt, & carbonibus ſubijciunt, uſque dum

eius cruſta exuratur. Solet & ſal communis hoc modo uri: Aqua ſemel abluitur, & ſiccatus in ollam coopertam mittitur, ſubdito igne, mouetúrq;, donec iam nõ exiliat. Spuma ſalis, ſpumoſi maris lanugo ſiue ramentum eſt, in exilibus petris inuentum, cui uis eadem quæ ſali.

Muria. Cap. LXXVI.

MVRIA effectus ſalis præbet, abſtergítque. dyſentericis infunditur, etiãſi nome inteſtina corripit. & iſchiadicis ueteribus. ad fotus, aquæ marinæ uſum præſtat.

Flos ſalis. Cap. LXXVII.

FLOS ſalis flumine Nilo defluit. lacubus tamẽ quibuſdam innatat. Aſſumendus, qui crocei coloris eſt, odore ingrato, ceu gari. interdum longè magis uirus olet, guſtúque mordacior, & pinguiter lentus. Fucatus autem rubrica, aut ſcrupuloſus, improbatur. Præterea ſyncerus non niſi oleo reſoluitur: adulteratus nonnulla ex parte, etiam aqua, diluente factitium colorem. Ad ulcera quæ cacoëthe uocantur, & phagedænas, genitalium nomas, & purulentas aureis, efficax eſt. oculorum hebetudines, cicatrices, albuginéſque tollit. emplaſtris unguentíſque coloris cauſa, ut roſaceo, miſcetur. ſudorem cit. aluum turbat, in uino aut aqua ſumptus. ſtomachum malè habet. additur acopis & ſmegmatis, quæ albãdi capilli gratia componuntur. & in uniuerſum acris eſt, & feruẽtis naturæ, ut ſal.

Nitrum. Cap. LXXVIII.

PRAEFERTVR *nitrū leue,roſeo colore,aut candido,in foramina dehiſcēns, perinde quaſi ſpō gioſum quiddam.quale ex Bunis affertur. Humo res euocat,qui in alto concreuerunt. Spuma ni. tri optima eſſe putatur,leuiſſima,gleboſa, friabi- lis,colore penè purpureo,aut ſpumoſa,& mordēs. qualis ex Philadelphia Lydiæ defertur. ſecunda eſt Aegyptia. quin & in Magneſia Cariæ gigni- tur.Vim & uſtionem ſalis habet,tam nitrū quàm ſpuma eius.præterea nitrum tormina ſedat,ſi tri tum cum cumino bibatur,in hydromelite, aut ſa- pa , aut aliquibus quæ inflationes diſcutere poſ- ſunt,uti ruta,uel anetho.febribus circuitu redeun tibus illinitur,ante ſuſpectam acceſſionem. miſce- tur emplaſtris,quæ extrahunt,& diſcutiunt,ex- tenuant,& lepras abſtergunt. Cum aqua autem calida aut uino infuſum,inflationes,purulentas au reis,& ſonitus earundem ſanat.ſordes expurgat, cum aceto inſtillatum.canum morſibus ex aſinino adipe aut ſuillo medetur.reſinæ terebīthinæ ad- miſtum furunculos aperit. aquæ inter cutem cū fico illinitur:oculis ad claritatem uiſus cum melle ſuccurrit:& uenenis fungorum,ex poſca potum: aut ſi bupreſtis momorderit,ex aqua:ijs uerò qui taurinum ſanguinem biberint, ex laſerpitio. iiſq; qui cibum non ſentiunt,utiliter obducitur: opiſt- hotoníſque iam remiſſioribus,& luxatis,cum ce- rato.in reſolutione linguæ,pani commodè permi-*

ſcetur. Aliqui ſupradicta carbonibus urunt, ſubiecta prius teſta noua, donec incandeſcant.

Fæx. Cap. LXXIX.

ELIGENDA fæx maximè à uino uetere, Italico: ſin minus, ab alio conſimili. Fæx aceti uiribus longè acrior eſt. crematur ut alcyonium, antè diligenter ſiccata. Sunt qui noua teſta igni largo urant, uſque dum penitus incendatur. Alij uiuis carbonibus fæcis glebam obruunt, & idem opus proſequuntur. Experimentum eſt legitimæ uſtionis, ut aerio nitore inalbeſcat, linguámque tactu urere uideatur. Eadem urendæ fæcis aceti ratio. Vis ei ſupra modum urens, & abſtergens. ulcera ad cicatricem perducit. adſtringit. uehementer exeſt, ſiccátque. ſed recenti utendum eſt, quoniam celeriter exanimatur. proinde non niſi in reconditorio, & uaſe aliquo reponi debet. Lauatur, ut pompholyx. Quæ uſtionem experta non eſt, tumores & per ſeſe, & cum myrto cohibet. uentris ſtomachíque fluxiones illita ſiſtit. muliebre profluuium, imo uentri aut genitalibus impoſita, mitigat. panos diſcutit, nondum exulceratos, & tubercula. rigentes mammas, ſuíque lactis impatientes, cum aceto peruncta extinguit. Cremata uerò, ungues ſcabros cum reſina aufert. addito lentiſcino oleo, illita nocte tota, rufat capillum. Elota oculorum medicamentis, ut ſpodos, adijcitur. cicatrices eorum & caligines eadem abſtergit.

Calx uiua. Cap. LXXX.

CALX uiua hoc modo fit: Marinorum buccinorum teſtas igni condito, aut feruenti clibano, nocte dimittito: poſtera die, ſi candidiſſimæ fuerint, extrahito: ſin aliter, iterum urito, uſque dum uehemẽter inalbuerint. dein ubi in aquam frigidam immerſæ fuerint, in fictile nouum conijcito, & exactè pannis operiens, noctem unam conquieſcere ſinito. mane eam extrahens, ubi perfecto omni opere elaborata fuerit calx, recondito. Fit & è litoralibus calculis igne crematis, necnon è uili & fuſaneo marmore, quæ cæteris præfertur. Vis omni calci in commune ignea, mordens, adurens, & cruſtas inducens. quibuſdam alijs immiſta, ut adipi, oleo, concoquendi uim aſſumit, mollit, & diſſipat. ulcera ad cicatricem perducit. Efficacior exiſtimatur recens, nec aſperſa aquis.

Gypſum. Cap. LXXXI.

GYPSVM uim habet adſtringendi, obſtruendi. ſanguinis eruptiones ſudoréſq; cohibet. ſed potum, ſtrangulationis modo, iugulat.

Sarmentitius cinis. Cap. LXXXII.

SARMENTORVM cinis urendi uim habet. cum axungia autem uel oleo illitus, fractis neruis, articulorum colliſionibus, & neruorum nodis prodeſt. cum nitro & aceto, excreſcentias carnis in ſcroto reprimit. ſerpẽtium canúmq; morſibus illitus ex aceto medetur. cruſtas obducẽtibus

medicamentis admiſcetur. fit ex eo lixiuium contra præcipitationes, & fungorum uenena, cum aceto, ſale, & melle.

Alcyonium. *Cap. LXXXIII.*

ALCYONII *quinque eſſe genera compertū eſt. unum enim ſpiſſum, acerbi ſaporis, ſpongioſa facie, item tetri odoris, pōderoſum, & piſcem olēs, quod plurimum in litoribus inuenitur. alterū pinnulæ oculorum aut ſpongiæ ſimile, fiſtuloſum, & leue, odorem algæ referens. tertium uermiculi forma, & colore magis purpureum, quod Mileſium quidam uocant. quartum ſuccidis uelleribus non diſſimile, multis inanitatibus hians, leue. quintum figura fungi, ſine odore, aſperū, parte interna quodam modo pumicoſum, foris læue, acre. quod plurimum in propōtide iuxta inſulam Beſbicon appellatam gignitur, patrio nomine halos achnen uocant. Duo priora, in fœminarum ſmegmata aſſumuntur, contra lentigines, lichenas, lepras, uitiligines, nigritias, & maculas in facie reliquoq; corpore. Tertium iis qui difficili urina uexātur, aut arenulas in ueſica colligunt, idoneum eſt. item renibus affectis, aquæ inter cutem, lieni. uſtum autem, & ex uino illitū, alopecias replet. Poſtremum dealbandis dentibus aptum eſt. in alia ſmegmata, pſilothráque aſſumitur, cum ſale miſtum. Si quiſquam alcyonium cremare uelit, cum ſale in crudū fictile mittat, & oblinens uaſis ſpiraculum luto, ita fornaci mandet, & cùm figlinum percoctum*

fuerit, extrahens ad uſus recondat. Lauatur, ut cadmia.

Adarces. Cap. LXXXIIII.

FIT *in Cappadocia quod adarces appellatur. eſt autem tanquam concreta ſalſilago, humidis & paluſtribus locis ſiccitate emergens, & arundinibus ac herbis agglutinata, colore flori lapidis Aſij ſimilis, & omni forma molli alcyonio, & aliquantum cauo proxima, ut uideri poſſit lacuſtre alcyonium. Ad euellendas lepras, lentigines, lichenas, & uitia cutis in facie, & ſimilia, accommodatur. & in ſumma, uis ei acris. humorem euocat, qui in alto concreuit. & iſchiadicis prodeſt.*

Spongiæ. Cap. LXXXV.

E' SPONGIIS *alias mares appellauere, tenuii fiſtula, ſpiſſas: quarum duriores tragos nominarunt. fœminas autem, quæ contrarias dotes habent. Vruntur eæ, ut alcyonium. Recentes ſine pinguetudine, uulnerariæ ſunt, & tumores reprimũt. recentia uulnera ex aqua poſcáue conglutinant. ueteres ſinus ex decocto melle iungunt. Vetuſtæ autẽ inutiles. Aridæ ligatæ lino, ſi penicilli modo adigantur, occluſa ulcera, callóſq; laxãt. ſiccæ recẽtes & uacuæ ſenilia ulcera, & quæ fluxione laborãt, aut cuniculatim exedũt, impoſitu ſiccant. ſanguinis ꝓfluuiũ ſiſtunt. Crematarũ cinis ex aceto, aridæ lippitudini auxiliatur: & ubi quid abſterge*

re, aut adſtringere opus eſt. Vtilius, in oculorũ medicamẽtis lauare cinerẽ. Omniũ cinis cũ pice crematarũ, profluẽtem ſanguinẽ ſiſtit. Candidæ curæ fiunt, è molliſſimis recẽtes, per æſtus tinctæ ſalis ſpuma, quæ petris cohæret, inſolãtur inuerſæ, hoc eſt parte caua ſurſum ſpectante: & qua abſciſſæ fuerũt, deorſum. ſi uerò æſtiua ſerenitate ad lunã ſternantur, perfuſæ ſalis ſpuma, aut maris aqua, maximum candorem referent.

Corallium. Cap. LXXXVI.

CORALLIVM, quod aliqui lithodẽdron appellarunt, marinũ eſſe fruticẽ conſtat, qui alto extractus, duratur ſtatim atq; emergit, tanq̃ offuſo aëre protinus cõcreſcat. Plurimũ inuenitur ad Syracuſas, in ꝓmõtorio cui Pachyno nomẽ eſt. Laudatiſſimũ, rubẽs, coloreantherici aut ſandycis ſaturatæ, nec ſecus terẽti facilè cædẽs, æquabili uſq; quaq; cõcremẽto, rurſus algæ aut fuci marini odore, q̃ ramoſiſſimũ, forma fruticis, cĩnamomi æmulũ. Quod autẽ in lapidis duritiã coit, ſcrupuloſum, inane, & lacunoſum, uitioſum exiſtimatur. Adſtringit, & refrigerat mediocriter. excreſcẽtia coërcet. oculorũ cicatrices abſtergit. ulcerũ caua, & cicatrices explet. cõtra ſanguinis reiectiones magnopere efficax eſt. urinæ difficultati auxiliatur. quin & potum ex aqua lienem abſumit. Quod antipathes uocant, coralliũ eſſe arbitrãtur, ſpecie tãtùm diſtans. eſt autem colore nigro, arboris figura, ramoſum magis. Vires ſupradicti habet.

Phrygius lapis. Cap. LXXXVII.

PHRYGIVS lapis, quo infectores in Phrygia utũtur, à qua nomen accœpit, naſcitur in Cappadocia. Optimus habetur pallidus, modicè grauis, non ſolida corporis compage, intercœdentibus albis ſegmentis, ut in cadmia. Vritur autem uino optimo perfuſus, uiuiſque carbonibus obrutus, perflatur aſſiduè follibus, donec mutato colore rufeſcat. rurſus extractus eodem uino reſtinguitur. hoc iterum & trinis uicibus faciendum. attẽdendum tamen, ne minutim confringatur, & in fuliginẽ euaneſcat. Vis crudo uſtóque adſtrictoria, expurgãs. ulceribus cruſtas quadã tenus inducit. ambuſtis cũ cerato medetur. Lauatur ut cadmia.

Aſius lapis. Cap. LXXXVIII.

ASIVS lapis aſſumi debet pumicis colore, leuis, fungoſus, item friabilis, ſciſſiles uenas lutei coloris ad imum actas habens. Eius flos, ſalſugo ſubflaua eſt, ſummo lapide inſidens, compage tenui, colore in aliquibus albo, in alijs pumici ſimili, ad luteum uergente. admotus linguæ aliquantũ mordet. Vim habet uterque adſtrictoriam, & modicè erodentem. admiſtus liquidæ pici, aut terebinthinæ, tubercula diſcutit. Lõge ualidior flos exiſtimatur. De cætero ſiccatus flos, uetera ulcera & cicatrici repugnãtia ſanat. excreſcẽtia cohibet. tetra ulcera & fungis ſimilia, cum melle expurgat. ulcerum caua explet, & expurgat cũ melle: depaſcẽ-

tiáq; cũ cerato ſiſtit. fit cataplaſma ex eo podagris, miſto fabæ lomento: & lienoſis, ex aceto & uiua calce. prodeſt. flos ex melle phthiſicis linctu. Podagrici iuuãtur, pedibus in ſolio ex eo lapide excaua to inditis. Fiunt quoq; pulueres, qui corpora erodunt, & luxuriantem carnem, & corporum craſſitiem abſumunt, cùm uice nitri, in balneo ſpargũ tur. Si lauare libet, cadmiæ modo lauatur.

Pyrites. Cap. LXXXIX.

PYRITES lapidis genus eſt, à quo æs conflatur. Eligi debet æris ſimilitudine, facilè ſcintillas ædẽs. Vritur ſic: Melle irrigatus molli pruna cõtinuò flatur follibus, donec rufeſcat. Alij in multos carbones igni candẽtes, lapidẽ copioſo melle ꝑfuſum deijciũt, & ubi ad fuluũ colorẽ uergere cœperit, extrahũt: efflatóq; cinere, rurſus madefactũ cremãt, donec æquabiliter aſſicatus, friabilis reddatur. ſiquidẽ ſæpe facies ſumma ſolũ uritur. ita crematus, ſiccatúſq; recõditur. Si eloto opus ſit, lauari debet ut cadmia. Tã crudi q̃ uſti uis eſt, excalfacere, abſtergere, offuſam oculis caliginẽ expurgare, duritias cõcoquere, & cõcoctas diſcutere. reſina exceptus excreſcẽtia in carne cohibet, ſed calorem quendam & adſtrictionem parit. Ita uſtum nonnulli diphryges appellant.

Hæmatites. Cap. XC.

HAEMATITES optimus habetur friabilis, ſaturato colore niger, durus & ſuopte ingenio æ-

qualis, nulla ſorde admiſta, nullóq; zonarũ diſcurſu. Vim habet adſtringentẽ, & excalfactoriã aliquãtũ extenuantẽq;. oculorũ cicatrices & ſcabritiã cũ melle purgat. cũ lacte autẽ muliebri, lippitudini, fractis, & oculis cruore ſuffuſis cõuenit. bibitur cõtra difficultatẽ urinæ, & fluxiones mulierũ in uino: & ab ijs qui ſanguinẽ reiecærũt, cũ ſucco punici mali. fiũt ex eo coticulæ & collyria oculorũ uitijs apta. Vritur ut Phrygius, ſine uino dũtaxat. Modus uſtionis eſt, ut modicè leuis fiat, & bullis quibuſdã intumeſcat. Sũt qui hæmatiten ita adulterãt: Dẽſam glebã rotundãq; ſchiſti lapidis, cuiuſmodi ſunt quæ eius radices uocãtur, in urceũ figlini operis, qui feruentẽ cinerẽ cõtineat, cõdũt, paucáq; interiecta mora eximũt, experiuntúrq; ſi trita ad cotẽ hæmatitæ colorẽ reddat. q̄ ſi ita res ſe habet, reponũt: ſin minus, iterũ obruũt, & ſubinde cõſpicientes, periculũ faciũt. ſiquidẽ in cinere diu dimiſſus, colore mutato diffunditur. Coarguitur malè cõfictus, primùm ſciſſilibus uenis. quippe in rectos uenarum diſcurſus refringitur. at hæmatites longè ſecus ſe in colore habet. nanq; hic floridum reddit: hæmatites uerò ſaturatiorẽ, atq; cinnabarin imitãtem. Inuenitur in Sinopica rubrica. Fit & è magnete lapide, uehementer ambuſto. in Aegypto ſponte naturæ cum metallis enaſcitur.

Schiſtus lapis. Cap. XCI.

SCHISTOS *lapis in Iberia Hiſpaniæ gignitur. Probatur maximè, qui croci colorẽ æmulatur,*

friabilis, ſuapte natura fiſſilis, cōcremēto et alterno cohærētiū uenarū, diſcurſu, pectinū modo, āmoniaco ſali ſimilis. Vim exhibet hæmatitæ, ſed ad omnia infirmiorem. quin & caua replet muliebri lacte perfuſus. ad procidētia, rupta, item genarū craſſitiem, & uuas oculorum, magnopere efficax eſt.

Gagates. Cap. XCII.

IN *gagatarum lapidum genere, præferendus qui celeriter accenditur, & odorem bituminis reddit. niger eſt plerunque, & ſquallidus, cruſtoſus, perquam leuis. Vis ei molliendi, & diſcutiendi. deprehendit ſonticum morbum ſuffitus. recreátque uuluæ ſtrangulationes. fugat ſerpentes nidore. podagricis medicaminibus, & acopis additur. In Cilicia naſci ſolet, quà influens amnis in mare effunditur, proximè oppidum, quod Plagiopolis dicitur. uocatur autem & locus & amnis Gagas, in cuius faucibus ij lapides inueniuntur.*

Alij plures lapides. Cap. XCIII.

LAPIS *thracias dictus, naſcitur in flumine quodam Scythiæ, cui Ponto nomen eſt. Vis ei gagatæ. Traditur aqua accendi, & oleo reſtingui. quod in bitumine accidit. Magnes lapis optimus eſt, qui ferrū facilè trahit, colore ad cæruleū uergēte, dēſus, nec admodū grauis. Datur cū aqua mulſa, triū obolorū pōdere, ut craſſos humores eliciat. Sunt qui magnetē crematū pro hæmatite uendāt. Arabicus lapis maculoſō ebori ſimilis. Is tritus*

illitu hæmorrhoidas exiccat.eius cinis dentifricio optimus. Galactites *appellatur* ꝙ *lacteum ſuccũ reſudet.cinerei tamẽ eſt coloris,ac guſtu dulcis.*Ad *oculorum fluxiones & ulcæra conuenienter illinitur.* Oportet *autem in aqua tritum,pyxide plumbea recondere,propter uim glutini,quod ei obhæret.* Melitites *omnia galactitæ ſimilis.hoc tantùm intereſt,quòd dulciorem ſuccũ remittit.*Eiuſ*dem ut galactites effectus.* Morochthus *lapis, quem aliqui galaxiam, aut leucographida uocauerunt,in* Aegypto *naſcitur. quo,utpote molli,& facilè liqueſcente, linteones dealbandis ueſtibus utuntur.*Spiracula *corporis obſtruere uidetur,conueniens ijs qui ſanguinem expuũt,cœliacis,& ueſicæ doloribus,cum aqua potus. itidem fluxionibus uuluæ, & impoſitus uelleri. mollibus oculorum collyrijs miſcætur. explet enim caua, atque delachrymationes ſiſtit. idem cærato excæptus, ulcæra quæ fiunt in teneris partibus corporis, ad cicatricẽ perducit.* Alabaſtrites *uocatus onyx,crematus,reſina aut pice aſſumpta duritias diſcutit. ſtomachi dolores cũ cærato leuat.gingiuas comprimit.* Lapis *nomine thyites,in* Aethiopia *gignitur,ſubuiridi colore iaſpidẽ imitatus.cùm diluitur tamen lacteũ ſuccũ reddit.*Vehemẽter *mordet.tenebras,quæ pupillis obuerſantur,expurgat.* Iudaicus *lapis in* Iudæa *naſcitur,glãdis effigie,cãdidus,ſcita admodũ configuratione,lineis æqualiter inter ſe diſtantibus quaſi induſtria detornatis.ſolutus nullam qualitatem manifeſtam guſtui re-*

præſentat. Poteſt *cicæris magnitudine tritus ad cotem, ut collyrium, cū calidæ aquæ cyathis tribus, potu difficultati urinæ auxiliari, & calculos in ueſica cōminuere.* Amiantus lapis in Cypro naſcitur, ſciſſo alumini ſimilis. quo, utpote flexili, telas & uela tantùm ſpectaculi gratia texunt, quæ ignibus iniecta ardent quidē, ſed flāmis inuicta ſplēdidiora exeūt. Sapphirus lapis, percuſſis à ſcorpione potu, prodeſſe exiſtimatur. contra inteſtinas exulcærationes bibitur. excreſcētia in oculis, uuáſq; & puſtulas inhibet, & ruptas membranas cogit.

Memphites in Aegypto iuxta Memphin inuenitur, calculorum magnitudine pinguis, uerſicolor. Tradunt trito & illito, quæ urenda aut ſecanda ſunt, ſine periculo obſtupeſcere, ita ut nō ſentiant cruciatū. Selenites lapis, quē aliqui aphroſelenon appellarunt, quoniā noctu inuenitur lunæ imaginē reddere, quæ cū ea quidē augetur & decreſcit. naſcitur in Arabia, candidus, traſlucēs, leuis. Huius ramēta comitialibus in potu dari iubēt. eo ceu geſtamine ad amuleta mulieres utuntur. arbores adalligato eodē frugiferæ redduntur. Iaſpidū quædā ſmaragdū imitatur, alia cryſtallum, colore ſimilis pituitæ: alia nō diſſimilis aëri, ob id uocatur aerizouſa: alia ueluti fumo infecta, quæ capnias ex argumēto uocatur. quædā lineis albis & reſplēdētibus præcingitur, Aſſyrios appellata. alia terebinthinæ ſimilis, quæ terebinthizouſa dicitur. alia colore callaida gēmā æmulatur. Oēs amuleta eſſe tradūtur, & accælerare partū femoribus

appēſæ. Aëtites lapis eſt ueluti prægnās,cū quatitur alio in utero ſonāte.Grauidis cōtinet partus, cū lubricæ ſunt uuluæ & parum tenaces,ſiniſtro brachio adalligatus.ſed parturientibus è brachio amoueatur, & feminibus alligetur, ut ſine doloribus pariant.furem deprehēdit,ſi quis in pane cōditum offerat.fur enim manſum deuorare non poterit.quinetiam concoctus,furem coarguit.quippe decocta cum eo,deuorare nō poterit.tritus,& cerato exceptus,cyprino,aut gleucino,aut alio excal faciēte,comitiales magnificè iuuat. Ophitæ genera multa.quidā ponderoſus & niger. alter cinereo colore ſpectatur,punctis diſtinctus. tertius lineis quibuſdam candidis intercinctus eſt.Omnes alligati cōtra capitis dolores,& ſerpentium ictus proſunt. feruntur qui lineas habent, lethargo, & capitis doloribus auxiliari. Lapides in ſpongijs inueniūtur,qui ueſicæ calculos rūpunt,in uino poti. Lithocolla glutinum,quo lapides coniūgūtur. conflatur autem ex marmore,lapide Pario,& taurino glutine.Poteſt candente ſpecillo admotum,incommodos oculis pilos replicare. Oſtracites teſtæ ſimilitudinem habet,cruſtoſus, & in laminas fiſſilis,quo mulieres ad detrahendos pilos,pro pumice utuntur.Menſes drachmæ pondere potus ex uino,ſiſtit.ſi quatuor diebus à purgatione bibatur ſicilici pondere, fœminis præſtat ne cōcipiant, cū melle autē impoſitus, mammarum inflāmationes lenit,& nomas cohibet. Smyris lapis eſt,quo annularij ſcalptores lapides expurgāt,aderodendū,

& urendum utilis. gingiuis, quas humor uexat, prodeſt. dentifricio commendatur. Arena *è litoribus ſole feruefacta, hydropicorũ tumores exugit, ſi capite tenus, in ea obruãtur. torreri ſolet ad aridos fotus, pro milio aut ſale.* E' cote Naxia, *quod exacuẽdo ferro deteritur, illitũ alopecias ad pilum reducit. uirginum mãmas cohibet, nec increſcere patitur. potum ex aceto, lienem abſumit. & comitialibus prodeſt.* Geodes *lapis, adſtringit, ſiccat. caligines oculorum diſcutit. illitus autẽ ex aqua, teſtiũ mãmarúmq; inflãmationes ſedat.*

Terra. Cap. XCIIII.

OMNIS *terra ad medẽdi uſum recepta, ſummam & primã uim habet refrigerandi, meatúſq; obducendi, occludendiq́;. ſed ſpecie diſtat, cum alia adiunctis quibuſdã ad alia ſit utilis.* Eretriades *duæ ſunt, una uehementer alba eſt, altera cinericia.* Optima *habetur ad cinereum colorẽ uergens, perq̃ mollis, quæ ſi per æramẽta tractim ducatur, lineam uiolaceã refert.* Lauatur *ut ceruſa, aut hunc in modum:* Teritur *ſeorſum, & cũ aqua, & ubi peſſum ierit, humor leuiter excolatur. ſiccata ſolibus, iterũ teritur interdiu, adiecta aqua, ut ueſpere conſidat. antelucanis colo excernitur, & demũ in ſole trita, ſi fieri poteſt, digeritur in paſtillos.* Quòd *ſi toſta deſideretur, paſtilli magnitudine ciceris in fictile perforatũ conijciuntur, oréque uaſis diligẽter obturato, ſupra carbones candẽtes continenter follibus perflãtur. ubi uerò cinis in fa*

uillas ſe conuertit,aut aëreũ colorem cõtraxit,exempti reconduntur.Vim habet adſtringẽtem, & refrigeratoriam leuiter,molliẽtem.caua explet,& ſanguinolenta conglutinat. Samia præfertur cãdida,leuis, tangẽti linguæ glutinis modo adhæreſcens,mollis,ſuccoſa,friabilis.cuiuſmodi eſt quam aliqui collyrion,uocãt.Duæ enim ſpecies eius.unã antediximus.altera aſter appellatur,cruſtacea,& cotis modo prædẽſa.Vritur ac lauatur ut eretria. Vímq; conſimilẽ habet.ſanguinis reiectiones ſiſtit. fœminis fluxione uuluæ laborãtibus,cũ flore ſylueſtris punicæ datur.teſtiũ & mammarũ inflãmationes,illita ex roſaceo & aqua,refrigerat. ſudores arcet . contra ſerpentium morſus & uenena, pota ex aqua auxiliatur. Samius lapis, in Samia terra inuenitur , quo aurifices utuntur poliẽdo auro,ut reſplendeat.Probatur candore,& duritia.Vis ei adſtrictoria,& refrigerãs.prodeſt ſtomachicis potus.ſenſus hebetat. uerùm ad fluxiones oculorum & ulcera,cum lacte efficax eſt.partus,ut tradunt,adligatus accelerat ,& conceptus fœminarum cuſtodit. Chia eligi debet candida, uergens ad cinereum,Samiæ ſimilis. eſt autẽ cruſtoſa,albáq;,ſed fictitijs formis differens.Vis eadẽ quæ & Samiæ.extẽdit faciẽ,& erugat,atq; ſplẽdidam reddit.colorẽ in facie & corpore toto commendat . in balneis pro nitro deterget. Eadem præſtat Selinuſia.maximè laudatur,quæ uehemẽter reſplendet,candida, friabilis,& humore dilui celerrima. Cimoliæ duo genera:candida,& ad

purpureum inclinãs. Optima exiſtimatur quæ innatam habet pinguitudinem, tactúq; frigida ſentitur. Vtraq; aceto diluta, parotidas, & alia tubercula diſcutit. ambuſta igni, ſi ſtatim cimolia oblinantur, puſtulas nõ ſentient. teſtium duritias, & totius corporis collectiões cohibet. igni ſacro imponitur. in ſumma, utraque multum in medicina cõmendatur, ſi incorruptæ originis, nec ſpuria aſſumatur. Quæ pnigitis dicitur, colore ferè eretriæ ſimilis eſt, grãdioribus tantùm glebis. manũ ſi quis admoueat, refrigerabit. tactu linguæ, uſque adeo glutinoſa, ut penſilis hæreat. Cui effectus idẽ qui cimoliæ, paulo tamen infirmior. Hanc aliqui pro eretriade uendunt. Fornaceæ teſtæ uehemẽter toſtæ, cruſtas ulceribus obducunt. quare prurigini & papularũ eruptionibus medentur. podagricis proſunt. ſtrumas diſcutiũt, cerato exceptæ.

Fornacũ terra, quæ retorrida fulueſcit eiuſdẽ cũ teſta effectus. Melia colore cincreã eretriam imitatur, aſpera tactu. ea digitis friata, deraſi pumicis modo crepitat. Vim habet aluminoſam, ſed remiſſiuſculam, id quod guſtu deprehenditur. modicè linguam ſiccat, purum corpus reddit, & colorem cõmendat. pilos extenuat. uitiligines & lepras abſtergit. pictoribus uſum præbet, ut colores diutius pennẽt. emplaſtris uiridibus, quæ chloræ dicuntur, efficaciter inſeritur. Ex omni Melia terra & omni alia in uniuerſum, eligi debet, recens, mollis, non lapidoſa, friabilis, quæ cùm humorem attigerit, facilè reſoluatur. Ex ampelitide terra,

quæ pharmacitis nomine,in ſeleucia Syriæ naſcitur,laudatur in primis nigra,piceæ longos carbones referẽs,modicè aſſuloſa , æquabili ſplendore, quæ detrita,accepto oleo,ſtatim eliqueſcit. Vitioſa cenſetur candida,& cinerea,quæ in liquorem non reſoluitur.Vim diſſipandi & refrigerandi habet. ad calliblephara additur, tingẽdis capillis idonea. uſus eius ad illinẽdas uites, ſub germinationis tẽpus.utpote cùm innaſcentes uermiculos enecet.

Fuligo pictoria. Cap. XCV.

FVLIGO qua pictores utũtur,ex uitrarijs officinis colligi ſolet.ſiquidẽ ei palma tribuitur.Vis ei ad aſtringendũ & erodendũ efficax . fracta cũ roſaceo cerato ad cicatricem perducit.

Atramentũ librariũ. Cap. XCVI.

ATRAMENTVM quo ſcribimus,fuligine è tedis coacta colligitur. in ſingulas libras gũmis,ternæ fuliginis unciæ adijciuntur.Fit etiam è reſinarum & pictoria fuligine,de qua paulo antè diximus.Aſſumitur autem fuliginis mina, gũmis ſeſquilibra,glutinis taurini,atramenti ſutorij, ſingulorum ſeſquuncia. Additur conueniẽter erodẽtibus medicamentis.ambuſtis,ex aqua commodè craſſius illinitur.ſed non antè ſoluatur,quàm cicatricẽ induxerit.ſanatis ſiquidẽ ulcerib⁹,ſua ſponte decidit.Cæterùm habes,amiciſſime Aree,ferè quæ tradenda duximus ꝓ operis modo,quẽ deſtinaueramus,& materiæ auxiliorũq; medicinaliũ copia.

Quinti libri. FINIS.

Pedanij Dioſco

RIDIS ANAZARBEI DE VENENIS,QVO'QVE MODO AR-
*ceantur,uitentúrq;,*Liber *ſextus.*

SVPERIORIBVS *amiciſſime* Aree *libris , tradidimus de aromatibus,oleis,unguentis, arboribus,& earundē fructibus,lachrymíſq;, item animalibus, melle, lacte, ſeuo,frumentis, oleribus, herbis,radicibus,liquamētis,uinis, metalliſque.*In *hoc uerò totius operis ultimo, facultates medicamentorū recēſebimus,quæ prodeſſe nobis, aut officere poſſunt.* V*itata igitur orationis prolixitate, opus inſtitutū proſequamur.*Huiu*ſcœmodi autē tractatus,cùm bifariam diſtributus ſit, in partē uenena præcauentē,ita ut ne fallant ſumentes,aut ſiquādo per imprudentiam dentur, ut tum quoq; innoxia fiāt,irritáq;:& in rationē ijs ſuccurrendi qui iam noxā ſentiūt:*Primū *diſſerā de præcauēdi modo, quem eſſe difficillimū pleriq; maiorū arbitrantur,ꝙ dantes clàm uenena, ita inſidias temperāt, ut peritiſſimū quenq; decipiāt.ſiquidē uenena ſua amaritudine,p̄muſtis dulcib⁹,ſpoliāt,&*

graue odoris uirus miſtura odoramẽtorũ eximũt. aut medicamẽta ĩmiſcẽt.quæ tuẽdæ ſanitatis gratia dari putãtur: & præſertim in ualetudine, ut abſinthiũ,tragoriganũ,ſatureiã,aut hyſſopũ,quinetiam thymũ,irim,origanũ, abrotonũ,caſtoriũ, aut ſiquid medicamentis purgatorijs,cognatam habere qualitatẽ uideatur. aut potionibus inſerunt,ut uinis aſperis,iuribus,paſſo,mulſæ aquæ,muſto:ſuccis,ut in cremore lentis,polẽtis:aut medicaminibꝰ: brodo. *aut alijs quæ aſſumũtur,edulij ſpeciẽ referẽtibus. Quare qui in ea ſuſpicione ſũt,cõditos cibos uitare debent,omníq; intenſo ſapore,dulciũ,aut ſalſorum,aut acidorũ,abſtinere:nec ſitibũdi affatim bibere,aut eſurientes uoraciter comeſſe, ſempérque ad ſaporem horum diligenter attendere, præſertímq; potu frigidã aquã præſumere.Satiato enim appetitu qualitates ægerrimè poſtea concoquuntur.In ægris quidem facile cauemus potiones auxilij prætextu dari ſolitas,quas offerunt improbi ueneficiorũ artifices.Itaq; ob id laborãtes morbo nõ perinde audentiũ iniurijs patent.Et hæc quidẽ ne facilè incauti ſeductíque homines capiantur dolis ueneficorũ,ratio eſt & facultas.Sed alia ſupereſt expeditior,ut ſuſpicioſi aliqua præſumant, quæ uenenorũ uires hebetent,& inefficaces irritáſq; reddant.cuiuſmodi caricæ ſunt cũ iuglãdiũ* fichi secchi. *nucibus mãducatæ,& quæ cedromela uocãt,id eſt citria,ſeminíſq; napi drachma cũ uino.itẽ folia calamĩthæ,aut creta quæ Lẽnia ſphragis appellatur, põdere pari cũ uino,aut rutæ folia & nucis iu-*

glādis nucleū,aut caricas duas,& ſalis callū ieiuni ſumāt,& nullo ueneni genere lædētur. Antidota *ex uino ſumpta eundē effectū præbent.inter quæ intelligitur magnum* Mithridatium,& *quod ſcinco, & quod ſanguine temperatur.* Quin & *ſæpe uenenis obſiſtunt peculiares quidam corporū affectus certo quodam modo cōſtitutorum cū quadam cibi potúſq; qualitate,tum uini copia,ita tēperatorum, ut cum uenenis diſſentiant.ſiquidem ingeſti ueneni uires frangunt,atq; iam priore alimento farctis præcluſíſque meatibus, obſtant ne membratim per digeſtionem inſinuetur.* Verumenimuero,*quoniam fortunæ neceſſitas interdum ſimilia diſcrimina,peregre agentibus affert, abſq; ullis inſidijs hominum,nonnihil diſſerendum mihi de hac re neceſſarium duco.* Iam *primum igitur culinam apparare loco ſubdiali conuenit, cibóſq; & potus in huiuſcemodi loco ſtruere. ſi id fieri cōmodè nequit,ſecunda erit conditio hæc, apparādi apponendíq; ſub tecto.* ſed *tum diligenter laquearia animaduertēda.frequēter enim à ſuperioribus cōtabulamētis animalia decidunt,exigua quidem,ſed quæ nō modicam perniciē moliantur,* Tarantolle. *ut phalangia,ſtelliones,& alia quædam reptilia.* Porrò *uinaria uaſa diligēter intueri oportet,nanq; reptilia odore uini illiciūtur,quæ interdum ſorbēdo,noxium uirus eructarunt,interdum uerò delapſa immerſáq; expirarunt,& exitij cauſas haurietibus attulerunt.* Sed *hæc hactenus dicta ſint, ne cauti & prouidi inſidijs pateant.* Quòd *ſiqui*

ſua ſponte, aut ex quorũdam inſidijs ſumpſerunt, auxiliari primo quoq; tempore oportebit. ſiquidẽ dum comites ſingulorum uenenorum notæ expectantur, immedicabile fit uenenum, & pauliſper neglectum, medicamentis ægrè cedit. Quare ſiqui pro comperto ſe uirus ſumpſiſſe intelligãt, & fateantur, aut eorum qui aderant teſtimonio cõſtet, protinus ad idonea remedia trãſeuntes, facilè peculiari natiuæq; conſtitutioni, reſtituemus. Neque enim ijs aſſentimur, qui prorſus auxilia in huiuſcemodi fruſtra adhiberi cõtendunt. Quo enim modo morbi, quorũ cauſæ cæcæ latentéſq; corporibus inſident, medicinã admittunt, & quæ forinſecus incurrunt uenena, medendi rationem aſpernãtur? Aequè uerò omnes morbi pro cauſarũ ingruentiũ magnitudine, próque antecedentibus, affectionibus qualitatibúſq;, quibus ſit opportunum corpus, uel medicabiles ſunt, uel nullis cedunt medicamẽtis. Quòd ſi qui forſan obmuteſcentes, aut temulenti, aut nolẽtes alioqui uenenum à ſe egeri, nullã nobis eius cognitionem præbeant, tum protinus accedendum ad ea quæ communiter epotis quibuſcunq; uenenis opitulari conſueuerũt. Atqui nullũ magis in omnia ualens auxilium dari poteſt, quàm ut proximo loco uirus foras exhauriatur, priuſquàm inualeſcat. Quare ſine mora, calidum oleũ ex aqua, aut ſeorſum, ut uomitare cogantur, dari cõuenit. Aut ſi oleum natura loci negat, butyrum cũ aqua calida, aut malua, aut lini ſemine, aut trago, urtica, fœno græco, aut halicæ decocto, uicẽ eius exhi-

bebit. Hæc enim non modò uomitionibus exigent ui illa ſua laxatrice, aut nauſeam ciente, ſed aluum quoq; ſubducent, & corporum inanitione ita aduerſabuntur, ut acrimonias uenenorum hebetent. Id quod euidēter huiuſcemodi argumēto deprehendere licet: Eſto, ut quiſquā uiua calce, uel fæce, aut cātharidibus, aut alio quouis acri, corpus exulcerare ſtatuerit, is ſi ipſum oleo leniter illinat, exulcerationē nō accipiet. Atqui neq; uehementer adſtringi corpus, neq; refrigerari poterit, ſi antea perungatur. Quinetiam uomitus non ob id modò ꝙ uacuet, & noxium humorem excernat, iuuamētum adfert, ſed ꝙ aſſumptū uirus nonnunq̄ odore, coagulatis grumis, aut colore, prodat. Quippe cùm odore & amaritudine, meconium: colore, cæruſam, gypſúmue: grumis lac aut ſanguinē animalis recens iugulati oſtendat. Nam grauis odor regeſtorum, leporis marini, aut rubetæ ueneficia deprehendit. ita ut nonnulla ab ijs remedia peti poſſint, ad idonea ſingulorum auxilia tranſeuntibus. Oleo etiam maluæ decoctum admiſcetur, aut glaucium, aut adeps anſerinus, aut pinguium carnium iura, lixiuium lignorū cinere factum. Vbi uerò uomitus diligenter citatus fuerit, ne quid in uentre coierit, quæ hæſerunt inteſtinis reliquiæ, clyſtere acri deuocentur. Facit & nitrum tritum, & cum hydromelite ſumptū, uina uetera liberalius epota, gallinacea iura, præpingues piſces, uetuſtæ carnes pinguéſque, & quæ adipe aut recenti butyro parantur. aluum nanq; ſubducunt, uti diximus, &

ſtomachum reſoluentia, proniorem ipſum ad uomitionem reddunt: & uenenorum acrimonias hebetant, atq; meatus obſtruentia, celerem uiriũ penetrationem inhibent. Quinetiã medicamenta dãtur, quæ communi dote proſunt. ut Lemnia terra, agaricum, abrotonum, irio, radix eryngij, ſemen paſtinacæ, & calaminthæ, nardum gallicũ, caſtoriũ, ferulæ uirentis medulla, flos rhododendri, ſuccus marrubij, laſer aut laſerpitiũ, ſagapenũ, peucedani ſuccus, aut panacis, & radix quam magudarim appellarũt, ariſtolochia lõga, ſylueſtris rutæ ſemẽ, & betonicæ, quam ceſtron nominant, folia. ſingula cum uino, drachmæ pondo ſumi debent. effectũ præbet polij decoctũ. & ſeſeli, & liquida pix lincta. magnificè ferunt opem antidota, quæ in calce operis ſcripta reliquimus. Cõmunis ratio præſtandi auxilij, ita ſe habet. Cæterum ab ijs quæ cõſueuerunt euenire, cõmunia remedia ſumptitari poſſunt. Ferè enim uires uenenorum quãplurimorũ, in affectus cõſimiles, corpus tandem redigũt. Quã ob cauſam pleriſq; cõmunia cõducũt auxilia. uaria etenim ſunt uenenorũ genera, cõmunes tamen nec multi ijdem affectus oriũtur. Neq; fieri poteſt, ut omnes cõcurrẽtéſq; caſus quæ ſymptomata uocant, unũ uenenũ ſequãtur. Alioquin ſuperuacanea fuiſſet uenenorũ ſingulorũ traditio cum ſuis remedijs ab authoribꝰ deſcripta. Neq; uerò in uno eodẽq; prõptũ eſt inuenire, ut quis ſtomachi, alui, inteſtinorũ, iecoris, renũ, & ueſicæ dolore uehemẽter crucietur, ut ſingultiat, erodatur, cõtremiſcat,

*refrigeretur,obumteſcat, cõuellatur, pulſus elan-
gueſcat,ſpiritus difficilis fiat, ueterno prematur,
uertigo obuerſetur,caligẽt ſenſus,ſtrãguletur,ſiti-
at,ſanguis erũpat,febre cõflictetur,ægrè lotiũ red
dat. torminibus uexetur, crebrò uomitet,nauſea
prematur,rubeſcat,liuore ſugilletur,palleſcat,de-
ſipiat,ſtertat,uiribus deficiatur,& pleraq; alia fa
ciat,patiatúrq;.ſingula enim in generales affectꝰ
deducta,pauca numero & cõmunia ea demõſtrãt,
quæ euenire conſueuerũt. Quare in ſingulis quæ
ſuprà diximus nõ facile fuerit deuoratũ uirꝰ co-
gnoſcere. Nam oris & linguæ eroſio,ſtomachi,uen
tris,ueſicæ ac renũ inflammatio, uehemens urinæ
difficultas,& interdum cruoris cũ eo exitus lan-
cinatio,& in plurimis partibus quidã aduſtionis
ſenſus,nõ in cãtharidibus modò potis reperiũtur,
ſed in erucis quoq; pinorũ,& bupreſte,& ſalamã-
dra. Porrò nõ modò eos qui meconiũ hauſerũt,ue-
terno aut ſopore premi, ſtertere, liuore ſugillari,
torpere,refrigerari,ſtupeſcere,toto corpore pruritũ
ſentire,ſenſu priuari cõſtat,ſed eos etiã qui mãdra
gorã aut cicutã deuorarũt. Deliriũ nõ hyoſcyamꝰ
tantùm infert,uerùm etiã quæ toxica appellãtur,
itidem aconitũ,& mel quod in Heraclea Põtica gi
gnitur. Strãgulatio nõ minus in fungis, q̃ in ſan-
guine taurino,lacte,aconito,ceruſa, gypſo cõſpici-
tur. In ſumma difficile unũ uni ueneno proprium
ĩnuenire ſignũ, quod hauſtũ guſtatúmq; uirus pro
dere poſſit. maximè, ꝙ hæc cæterorũ etiã uitiorũ,
quæ in corpore exoriũtur,cõmunia ſequi ſolẽt. Cæ-*

terũm in his quæ celeriter enecãt, noxã ſignis forſitan indicare poſſis, ſi ad ea reſpexeris quæ ſum⁹ dicturi. Sed in ijs qui ad longas ægritudines ſpectant, nihil ad medendi rationẽ difficile, dũtaxat quod pertineat ad indicia noxæ, utpote cũ uenena ſtatim atq; præſentaneã uim illam perdiderũt, trãſmutata in longos affectus, cõmunia reliquorũ uitiorũ remedia, cõpoſitionéſq; flagitent: cũ uenefica proprietas non amplius inſit. Si uerò longa ſit affectio, in aliquod diuturnorũ morborũ genus recidet, à quibus facilè fuerit medẽdi rationẽ aſſumere. Sed de ijs quæ generaliter auxiliãtur, hactenus. Cõſequenter quæ priuatim ſingulis proſunt, ſcriptis mãdabimus, ſi prius ſigillatim expoſuerimus, quæ ex ſingulis ordinibus exitialẽ aut maleficã uim ſortiũtur, ut medicinæ ſtudioſi ea cautè obſeruẽt, quæ ad rationẽ ſalutis ſcripta inueniũtur: ꝙ nõnulla eorũ quibus utuntur. uenenis ſint commiſta. Incuria enim magnas adfert noxas, & ſæpe cõtinuo uſu eorũ, homo in perniciem agitur. Proinde animalia quæ exitioſam uim habent, hæc ſunt: cantharides, bupreſtis, ſalamãdra, pinorũ erucæ, lepus marinus, rubeta, & rana paluſtris muta, deuoratæ hirudines. Semina ſunt: hyoſcyamus, coriandrũ, cicuta, gith, pſyllion: Liquamẽta, meconiũ, opocarpaſon, thapſiæ ſucc⁹, elateriũ, mãdragoras: Radices, quas mittit chamæleo, aconitũ, thapſia, ueratrũ, ixia, agaricũ nigrũ, ephemerũ, quod aliqui Colchicũ uocãt, ꝙ in Colchide naſcatur: Herbæ oleráq;, ſmilax, quam aliqui tithymalũ appellãt, Ro-

mani taxũ,ſolanũ manicũ,quod & dorycniũ dicitur,ſardinia herba,quæ ranũculi genus eſt,corniculatum papauer, pharicũ,toxicũ, ruta ſylueſtris, fungi: Ab animalibus,taurinus ſanguis recens,coagulatum lac,mel Heracleæ in Ponto genitum,metalla,gypſum,ceruſa,calx,auripigmẽtum, duo ſandarachæ genera,ſpuma argenti,adarce, plũbũ,& quod argentũ uiuũ dicitur: E' liquoribus domeſticis,uinum abunde poſt balneas potum, aut paſſum,& frigida aqua ſimiliter.

Cantharides. Cap. I.

QVIBVS *datæ ſunt cantharides,ſigna eueniunt grauiſſima. Ab ore enim ad ueſicam uſq;, cuncta erodi ſentiuntur. picem aut ſimile quiddã cedriæ reſipiunt. dextra præcordia inflãmantur. urinam ægrè reddunt.& ſubinde cum lotio ſanguinem emittunt.ſtrigmenta nõ ſecus atq; dyſentericis,aluo deferuntur.faſtidia urgent.animo linquuntur.obortáq; uertigine concidunt. poſtremò mente abalienantur.Ergo antea quàm tale nonnihil accidat,dato oleo,aut ſupradictorum aliquo, uomere cogantur.mox ubi uomitione plurima reiecerunt,halicæ aut oryzæ,tragi aut ptiſanæ cremor,aut decoctũ maluæ,aut ſeminis lini,aut fæni græci,aut radicum althææ, quam latinus ſermo ibiſcum appellat,clyſtere infundatur.præterea nitrum eiſdem dandũ,ex hydromelite,ut quæ ſtomacho adhuc aut inteſtinis adhærent, eluendo excernantur,ac deſcẽdant. Quæ niſi ſic diſcutiã-*

tur, ingeſta in aluum ex nitro aqua mulſa, uacuari debent. detur deinde uinum aut paſſum, in quo pineoli nuclei, aut cucumeris ſemina cõtrita ſint, aut ex lacte, aut mulſa, aut anſerinus adeps in paſſo liquefactus. inflammatæ autem partes, hordei farina cum mulſa decocta perungantur. Ab initio admota cataplaſmata nocent, quòd citatus ab eis calor, illapſum uirus ita remoratur, ut in principes ſe parteis inſinuet. ipſa tamen, interiecto tempore, moleſtiſſimis inflammationibus opitulantur. utpote quæ dolores & permulceant & leniant. tum ubi corpus calfaciẽte oleo inunctum fuerit, in ſolium deſcendere oportet, ac lauare: ut per cutem ſummam quæ corpori noxia inhæſerunt, etiam excernantur. & deiectiones multifariam moliri oportet, ne affectus infigatur, & ſtabilitatem capeſſat. Gallinaceis carnibus & hædinis, aut ſuillis catulis, maximè pinguibus, & tenerrimis ac cum lini ſemine coctis, ueſci debent. ſiquidẽ aluũ cient, atq; uenenorũ acrimonias hebetant. Vinũ dulce liberalius ebibatur. Prodeſt thuris cortex, & Samia terra, quæ aſter appellatur, ſi quaternæ ſingulorũ drachmæ cũ paſſo ſumãtur. item pulegium ex aqua tritũ, irinũ aut roſaceum, cũ rutæ decocto, recentes uitis ramuli, cum paſſo detriti. Longè omnium potentiſſimè, antidota auxiliantur, cũ aqua mulſa, drachmis quatuor pota.

Pinorum erucæ. Cap. II.

IIS qui erucas pinorum hauſerunt, illico do-

lor in ore & palato exoritur. uehemens alui, linguæ ac ſtomachi, inflammatio torquet. inteſtina dolor excruciat, ita ut pruriginem ſentire uideātur. corpus totum exæſtuat. faſtidium urget. Quibus eſt ſuccurrendum, remedijs, quæ deuoratis cantharidibus dantur. Peculiariter tamē pro ſimplici oleo & irino, melinum, quod è cotoneis pomis & oleo temperatur, accipiemus.

Bupreſtis. Cap. III.

QVI *bupreſtin biberunt, non diſſimile nitro uirus ſapiunt. ſtomachi uentríſque uehemens dolor inſequitur. tam uenter quàm ſtomachus mirū in modum, ut in aqua inter cutem, difflatus, inturgeſcit. Vniuerſa corporis facies contenditur. urina ſupprimitur. Quibus eadem quæ potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim poſt uomitus & uacuationes quas clyſteribus molimur, aridæ ficus proſunt. item earum decoctum, ex uino. ubi uerò iam ferè pericula inclinātur, Thebaicarum palmularum cibo, aut earundem tritarum in mulſo aut lactis potu, iuuantur. pyrorum etiamnū omne genus eſſe, & lac humanum bibere, conuenit.*

Salamandra. Cap. IIII.

SI *Salamandram hauſerunt, linguæ inflammatio conſequitur, mens & ſermo præpeditur. tremor cum torpore aut horrore quodā ac exolutione accedit. partes nōnullæ corporis liuoribus circūquaq; ſugillātur. ſæpéq;, diutius immorāte ueneno*

putreſcentes defluunt. Quibus præſtabimus cuncta quæ potis cantharidibus. Peculiaria uerò remedia, reſina pinus, aut galbanum ex melle linctum, & aiugæ decoctum, in quo nuclei pinei cõterantur: urticæ quoque folia, cum lilijs & oleo decocta. proſunt etiam oua teſtudinis marinæ aut terreſtris, cocta: item ranarũ ius, cum quibus eryngij radix incocta ſit.

Ephemerum. Cap. V.

SVMPTO ephemero, qđ aliqui Colchicon, aut ſylueſtrem bulbum appellant, pruritus in toto corpore excitatur, non ſecus atque ijs qui urtica aut ſcilla laceſſuntur. interna roſionem ſentiunt. ſtomachus cum ingenti grauitate exæſtuat. cæterum inualeſcente morbo, cruor ſtrigmentis admiſtus, per aluum exigitur. Quibus, ut ijs qui ſalamãdrã hauſerunt, uomitione aut clyſteribus auxiliari cõueniet. ſed antea quàm uenenum inualeſcat, dandum eſt decoctum frondium quercus, aut glandium, aut malicorij. lac bibere prodeſt, in quo ſerpillum ſit decoctum. itẽ ſuccum ſanguinalis herbæ, aut ramorum uitis, aut rubi, aut medullæ recentis ferulæ, aut myrti cũ uino. baccæ autem myrti tuſæ tritæq;, & aqua maceratæ, ut liquor inde ſumatur, opem ferunt. media caſtanearum tunicula, ſimilem effectum præbet, ſi cruda in aliquo ſupradictorum ſucco ſumptitetur. origanum quoq; cum lixiuio epotum. eximiè iuuãtur aſinini lactis aut bubuli calidi potu, etiam ſi in ore contineant: ita

ut quibus copia lactis huius adſit, non aliud deſideretur.

Dorycnium. Cap. VI.

DORYCNION, *quod aliqui maniconſolanum appellarunt, epotum, lactis ſaporem in guſtu refert. continentes ſingultus ciet. humor linguam uexat. ſanguis confertim reijcitur. mucoſa quædã perinde quaſi dyſentericis, aluo egeruntur.* Itaque *antequam aliquid ex ijs eueniat, auxilio ſunt antedicta, uomitus, clyſter, & quæcunque potum uenenum expellere poſſunt.* Priuatim *ijs opitulatur, aqua mulſa, lac caprillum, aut aſininum, dulce uinum, quod tepidum cum aniſo bibatur, amygdalæ amaræ, gallinacea pectora decocta. quinetiam conchylia omnia, tam cruda quàm toſta eſſe ſalutare eſt. conueniunt & locuſtæ marinæ, & gammari, & pota eorundem iuſcula.*

Aconitum. Cap. VII.

ACONITVM *ſtatim in lingua inter bibendum, cum adſtrictione quadam dulceſcit. & ſubinde, potiſſimum cùm exurgere conantur, uertigines offundit. lachrymas ciet. grauitatem pectori, & præcordijs adfert. ſimúlq; crebri ſpiritus deflantur.* Quare *uenenum uomitione abigi, aut clyſtere per aluum egeri opus eſt. utimur inter propinãdum, origano, ruta, marrubio, uel abſinthij decocto, cũ uino abſinthite, uel ſemperuiuo, uel abrotono, uel chamelæa, aut aiuga. prodeſt etiamnũ*

opobalſami drachma, cum melle aut lacte, cũ caſtorio, pipere, & ruta, æquis ponderibus ex uino. coagulum hædi, leporis, aut hinnuli, cum aceto. ferri quoque ſtercus, item uinum in quo aurum, ferrum, argentúmue candens reſtinguatur, potum. lixiuiáque cum gallina & uino decocta, aut carniũ bubularum præpinguium iura, cum uino ſumpta. fertur & aiuga priuatim ipſis ſubuenire.

Mel Heracliæ. Cap. VIII.

MEL *in* Heraclia Ponti, *ubi aconitum gigni ſolet, inuenitur.* quod qui edunt bibúntue, *non ſecus afflictantur, quàm qui aconitum ebiberunt.* Iis eadem *quæ poto aconito conueniunt. adiuuantur in primis continuo uini mulſi potu, cui rutæ folia ſint adiecta.*

Coriandrum. Cap. IX.

CORIANDRVM *ob odorẽ latere non poteſt. epotum autem uocem exaſperat. inſaniam adfert, à temulentijs non abhorrentem. qui ſumpſerunt, pudenda dictu blaterant, totiúſque corporis odore, uenenum fatentur. Quibus poſt uomitionẽ irino oleo cõcitatam, uti retulimus, merum & per ſeſe, & ex abſinthio potum auxiliatur. item oleũ. nec ſecus oua in eodem exinanita, ſi liquefacta in muria ſorbeantur. & epota muria, & ius ſalſum ex gallina & anſere. paſſum quoque cum lixiuia ſumptum.*

Pſyllium. Cap. X.

PSYLLION *epotum, corpori toti frigus & torporem cum exolutione & mœrore quodam affert: ita ut animum deſpondeant. Cui omnia quæ exhauſto coriano auxiliantur.*

Cicuta. Cap. XI.

CICVTA *pota uertiginem excitat, oculíſque caliginem offundit: ita ut ne minimum cernatur. ſingultus ciet. mentem turbat. extremi artus gelãtur. denique conuulſi, ſuppreſſo arteriæ ſpiritu, ſtrangulantur. Quare inter initia, uti in reliquis, cicutam uomitu excutiemus. poſtmodum deiectionẽ moliemur, ut quod ad inteſtina prolapſum ſit, excernamus. tum demum in meracam potionẽ, quæ maximo eſt auxilio, deueniemus: repetendum per interualla, in quibus proderit lac aſininũ, aut bubulum potui datum, aut abſinthium cum pipere, & uino, caſtorio, ruta, mentha cum uino, aut amomi, cardamomi, aut ſtyracis uncia, aut piperis cum ſemine urticæ & uino, aut lauri folia. itẽ laſer ex oleo & paſſo. & paſſum per ſeſe largius potum proficit.*

Taxus. Cap. XII.

SMILAX, *à quibuſdam tithymalum, à Latinis taxus appellatur, frigus uniuerſo corpori, ſtrangulatus, & celerem interitum infert. Cui eadem quæ cicutæ conueniunt.*

Carpaſi ſuccus. Cap. XIII.

EPOTVS carpaſi ſuccus ſoporem, citámque ſtrangulationem adducit. Adiuuantur autem qui hauſerunt, epotæ cicutæ remedijs.

Sardonia herba. Cap. XIIII.

SARDONIA ranunculi herbæ generi aſſignatur. quæ uescentibus mentem adimit, & quadam neruorũ diſtentione labia in rictum contrahit, ut riſus ſpeciem præbeant. à qua quidem affectione, de Sardonio riſu adagium, in uulgus infauſto omine manauit. Poſt uomitum peculiariter cõuenit aqua mulſa & lac, liberalius epota, irrigatio, perunctióque à pinguibus medicamentis, totũ corpus excalfaciẽtibus. in calidam aquam oleúmque deſcendãt. ſed tum multum perfricare & inungere expedit. & in ſumma, curam omnem, quæ conuulſioni neruorum adhibetur, exequi oportet.

Hyoſcyamus. Cap. XV.

HYOSCYAMVM potum aut comeſum ſimilem ebrijs abalienationem mouet. ſed facilè medicamentis cedit. Auxiliatur aqua mulſa copioſe data, lácque, præſertim aſininum: ſi id deſideratur, caprillum, uel bubulum, uel aridarum ficuum decoctum. faciunt ad id etiam nuclei pinei, aut cucumis ſemen ex paſſo ſumptum, & uinum ſalſum cum adipe ſuilla recenti, paſſóque, itidem urticæ ſemen, aut nitrum ex aqua, & intubus erra-

ticus, & ſinapis, & naſturtium, radix, cæpa, & allium. & hæc ſingula cum uino ſumantur: poſtea ſinendi quieſcere, quēadmodum qui uinum biberunt, ut excoquant.

Mandragora. Cap. XVI.

MANDRAGORA *ſi bibatur, confeſtim ſopor inſequitur, exolutio, ac uehemens ueternus, nihil temere diſtans à lethargo. Cui, antequam aliquid ex iјs accidat, uomitus & aqua mulſa proderit. poſtea nitrum & abſinthiū, ex uino dulci aut paſſo ſumantur. caput roſaceo & aceto perfundatur. proficit excitatio, & motus corporis, & olfactus eupatorij, & piperis, ſinapis, caſtorij, & rutæ, tritorum in aceto, & liquidæ picis, & odor è lucernarum exuſtione & extinctu. quòd ſi ægrè iј reuocentur, ſternutamenta mouere, aliíſque cōmunibus auxilijs uti conueniet.*

Meconium. Cap. XVII.

EPOTO *papaueris ſucco, quem meconion uocant, conſequitur ueternus cum perfrictione & pruritu uehementi, ita ut ſæpe inualeſcente ueneno tanta erumpat prurigo, ut hominem excitet. corpus id medicamentum olet. Poſt citatam oleo uomitionem, acres clyſteres auxiliantur, acetúmq; mulſum cum ſale potum, aut mel cum roſaceo calido, merum cum abſinthio aut cinnamomo copioſum, aut calidum per ſeſe acetum, nitrum ex aqua, & origanum cum lixiuia aut paſſo, & rutæ ſyl-*

ueſtris ſemen cum pipere, uino, & panacæ: pipérque cum caſtorio & aceto mulſo, uel cũ ſatureiæ, aut origani decocto, cũ uino. ij olfactilibus excitãdi. ob enatã pruriginẽ, in balneas deſcẽdãt, & foueãtur. poſt lauacrũ prodeſt iuriũ pinguiũ uſus, cũ uino aut paſſo. medulla etiam ex oleo pota.

Corniculatum papauer. Cap. XVIII.

QVOD *corniculatum papauer appellant, & potu & cibo eadem inferre conſueuit, quæ papaueris ſuccus. Nec alijs expugnatur auxilijs.*

Pharicum. Cap. XIX.

QVOD *pharicon uocant, ſapore ſylueſtre nardum imitatur. Reſolutionem neruorum potum affert, cum conuulſione & delirio. Oportet autem poſt uacuationes uinum abſinthiten potui dare, cum cinnamomo, aut myrrha, aut nardo gallico, qđ ſerinen aliqui uocauerũt, aut ſpicæ nardi duas drachmas, & myrrhæ totidem obolos, cum paſſo, aut irim cũ croco ex uino. deraſúmq; caput illinire hordeacea farina cũ aceto, & trita ruta.*

Toxicum. Cap. XX.

TOXICVM *ex eo noĩari uidetur, ꝙ barbarorũ ſagittæ eo illinebantur. Qui biberint, labiorũ & linguæ inflãmatiõe torquẽtur. incoercitꝰ furor uarias ijs imagines obuerſat. quare uix medicinæ locꝰ eſt: raróq;, qui hauſerũt, euadẽt. Vinculis ergo cohibẽdi, ut uinũ dulce cũ roſaceo bibere, & reuo-*

mere cogãtur. rapi ſemẽ bibendũ cũ uino. Priua*tim ijs cõuenit,quĩquefolij radix,& hircinus ſan guis,aut caprill⁹,eodẽ modo ſumpt⁹.*roboris,*fagi, aut ilicis cortex cũ lacte tritus.maláq; cotonea tri ta eſſe,aut cum pulegio & aqua bibere, conueni-et. amomum & balſami ſemen ex uino.* sed qui *periculis defuncti ſunt,diu lecticis decumbunt:*et *ubi ſurrexere,ſtupidi reliquũ uitæ tempus degũt.*

Ixia. Cap. XXI.

IXIA,*quæ ulophonon appellatur,inter potã-dum aliquid ocimo ſimile guſtu & odore redo-let.uehementem linguæ inſlammationem excitat. mentem mouet. omnes excremẽtorum exitus ſup primit.ſtrepitum cum animi deliquio ciet.ijs inte ſtina latrant,nec egeritur quicquam.* Poſt *uomitio nem aluúmque reſolutam,auxilium præſtat,aqua in qua abſinthium maduerit,ex uino largiore,aut aceto mulſo pota.rutæq; ſylueſtris ſemen,aut laſe-ris radix.item tragorigani decoctum, cum aliquo ſupradictorum,aut lacte, aut reſina terebinthina, aut nardo,aut caſtorio,aut laſerpitio,quorum ſin-guli oboli conueniunt. quin & nuces iuglãdes ex uino,cum reſina,caſtorio,& ruta tritæ,ita ut ſin-gula drachmæ pondus æquent. itidem chamelææ aut thapſiæ aut abſinthij ſucci ſicilicus cum aqua mulſa.& acetum calidum potum.*

Ceruſa. Cap. XXII.

CERVSA *ſuo colore proditur.ſumpta enim,*

mox palatum, gingiuæ, lingua, & commiſſuræ dẽtium, candore quodam inficiũtur. ſingultus, tuſſim, ac linguæ ariditatẽ excitat. ijs extrema frigeſcũt. mens labat. membra torpeſcunt. Quibus dare conuenit aquam mulſam, aut ficuum aut maluæ decoctum, aut lac calidum, aut ſeſamam ex uino tritam, uel lixiuiam ex ſarmentis factam, amaracinũ oleum aut irinum, perſicorũ oſſa cum hordei decocto. columbina oua cum thure, aut hordei decocto, aut prunis, aut gummi quod ulmus plorauit, aut humor quem ulmea folia reddiderũt, cum tepida aqua. ſed tum quoque uomant. conuenit etiam thapſiæ ſuccus, aut ſcammoniæ, cum aqua mulſa potus.

Fungi. Cap. XXIII.

FVNGORVM *alij genere, alij copia lædũt. omnes tamen ſtrangulatus ſuſpendio ſimiles concitant. Quibus cõfeſtim ſuccurrendum. communiter ex oleo uomere cogendi. mirifice iuuat lixiuia ex ſarmentis aut pyraſtri ſurculis, epota cum ſale, poſca, & nitro. fructus, aut folia pyraſtri cum fungis decocta, ſtrangulantem illam uim auferũt, eſitatáque eiſdem auxiliantur. aduerſus fungos gallinacea oua cum poſca proficiunt, adiecta ariſtolochiæ drachma. item abſinthium cum uino melléque ſumptum, & ex aqua potum. apiaſtrum ex nitro. panacis radix & ſemen in uino. fæx uini cremata cum aqua. atramentum ſutorium ex aceto. radix, uel ſinapis, aut naſturtium eſu proſunt.*

Gypſum. Cap. XXIIII.

LAPIDESCENS *gypſum ſtrangulationem creat. Quare eadem proferenda ſunt, quæ manſis fungis, auxilia. ad hæc maluæ decoctum, quod etiam olei uicem penſat. utpote cùm pingue ſit, euomendóque lubricas uias & faciles reddit, deradi corpora nõ ſinit. quod ubi duratur in lapidem, gypſum efficit. quinetiam prodeſt oleum ex aqua mulſa, aut ficorum decocto. lixiuia è ficulneo cinere, aut ſarmentis facta, cum uino copioſiore pota. origanum aut thymum cum lixiuia, aut aceto, aut paſſo. hícque decocto maluæ proluendi.*

Sanguis taurinus. Cap. XXV.

TAVRI *recens iugulati ſanguis epotus, ſpirandi difficultatem ſtrangulatúmque concitat. faucium tonſillarúmque meatus cum neruorum diſtẽtione præcludit. lingua rubeſcit. dentes inficiuntur. quædam concreti ſanguinis ueſtigia, inter eorum commiſſuras reſtant. Quare uomitum uitabimus. ſanguinis enim globi attractu illo in ſublime relati, magis gulæ inculcantur. Dari ergo opus eſt quæ concretum ſanguinem diſcutiunt, aluum ſubducunt. groſſi lacteo ſucco turgentes ex poſca, & nitrum per ſeſe, auxiliantur. nec ſecus coagulum omne cum aceto & laſerpitij radice, aut laſere. itidem & braſſicæ ſemen, è cinere ficulneo lixiuia. conyzæ folia cum pipere, & rubi ſuccus ex aceto. aluus reſoluenda. ijs qui ſeruantur, ſterco-*

roſa & fluida per ſedem egeri conſueuerunt. ſtomachum aluúmq; hordeacea farina ex aqua mulſa perungere oportet.

Lac coagulatum. Cap. XXVI.

EOS qui coagulatum lac hauſerunt, frequens ilico ſtrangulatio inuadit, quòd in globulos quoſdam lac coaleſcat. Quibus iuuandis pro antidoto, coagulum ex aceto damus: & bibere ſæpius cogimus. damus & calaminthæ folia arida, item ſuccum. aut laſerpitij radicem, aut laſer cum poſca. thymúmq; ex uino, & cum luto ſuo lixiuiam. sed nulla ſalſilago obijciatur. quoniam magis lac coiret, & in caſeum denſaretur. Neque illos uomere conuenit. ſiquidem concretum lac ſeſe in gulæ angustias inſinuans, ſtrangulat.

Argenti ſpuma. Cap. XXVII.

SPVMA argenti pota, ſtomacho, uentri, & interaneis grauitatem cum magnis torminibus adfert. & nonnunquam pondere ſuo inteſtina uulnerat. urinam ſupprimit. corpus intumet, plumbeámque deformitatem concipit. Quibus ſubuenit ſecundum uomitionem, potum ſylueſtris hormini ſemen, myrrhæ drachmæ octo, abſinthium, hyſſopum, apij ſemen, aut piper, aut liguſtri flos ex uino, aridum palūbis fimum, cū nardo & uino.

Argentum uiuum. Cap. XXVIII.

ARGENTVM uiuum potum eadem quæ

ſpuma argenti infert. Eiſdémque utendum auxilijs. lac copioſe potum auxiliari conſtat. ſed poſtea euomant, qui hauſerunt.

Calx, ſandaracha, auripigmentum.
Cap. XXIX.

CALX, ſandaracha, & auripigmentum, pota aluum & inteſtina cum uehementi eroſione excruciant. Præbenda cuncta quæ ſuo admiſtu illorum acrimoniam hebetant, ac ſoluunt, & facilem lubricámque aluum reddunt. cuiuſmodi ibiſci & maluæ ſuccus eſt. natura enim utrique perlubrica. dandum decoctum ſeminis lini, uel ſemen tragi herbæ, uel oryzæ, lácque cum aqua mulſa copioſum, iura pinguia, & boni ſucci.

Lepus marinus. Cap. XXX.

QVI leporem marinum biberunt, piſcium uirus olent. procedente tempore, aluus dolore afficitur. urina ſiſtitur. & ſi quando eam reddere contingat, purpureũ colorem referet. omne piſcis genus auerſantur, & odio habent. fœtido ac graui ſudore manant. bilioſus uomitus, interdum ſanguini promiſcuus, ſubſequitur. His dandum lac aſininum, uel paſſum continuè, aut radicis maluæ foliorúmque decoctum, aut trita cyclamini radix cum uino, aut ueratri nigri, aut ſcammonij ſucci drachma, cum aqua mulſa, punicíque mali acinis. cedria contrita cum uino efficax eſt. anſerinus ſanguis, ut tepebit, potus. ſed cum piſces omnes reſpu

ant,aſpernentúrque,ſolis fluuiatilibus cancris ueſci poſſunt. bibúntque eos admiſto uino,adiutíq; ab his percoquunt. cúmque appetere & comeſſe piſces cœperint,ſuæ ſalutis indicium habent.

Rubeta & paluſtris rana. Cap. XXXI.

RVBETA *aut rana paluſtris aſſumpta tumores ciet.pallor corpus uehementer decolorat, ut planè buxeum ſpectetur. ſpirandi difficultas torquet,& grauis halitus oris,ſingultúſque.inuita interdum geniture profuſio conſequitur.Adiuuantur ſecundum uomitionem multo meri potu, & arundinis radicis binis drachmis, aut cyperi totidem.breuiter, cogendi ſunt ut uehementi ambulationi & curſui ſe credãt,ob torporem quo corripiuntur.quinetiam quotidie lauandi ſunt.*

Hirudo. Cap. XXXII.

DEVORATAE *cum aqua hirudines, ſi ori uentriculi adhærent, tractione partium, nonnullam ſuctionis imaginem præbent. eo enim argumento hauſta hirudo deprehenditur. Has muria ſorbitione excutit,& Cyrenaicus ſuccus,aut laſerpitij folia,aut betæ,cũ aceto,aut pota niuis glebula,cũ poſca.nitrũ ex aqua gargarizatur,aut atramentum ſutorium aceto dilutum. Si faucibus hæreant, iniecta lupinorum farina, aqua frigida ore contineatur:& ad eam hirudines exilient. Prouidendum etiam ijs,quæ etſi ferendi auxilij gratia tradantur,non minora tamen cæteris uenenis*

per icula ſæpius adferunt. Qualia ſunt album ueratrum, thapſia, elaterium, agaricum nigrum. ſiquidem ea ſtrangulatus concitant, aut immodicas deiectione s mouent. Quibus ea medentur quæ in fungo rum mentione & ſimilibus retulimus. nimios autem deiectionum impetus, medicamentis quæ excrementa ſupprimunt coërcebimus. Neque negligenda quæ parum quidem nocere uidentur, interim uerò uitam in diſcrimina agunt. Quo in numero ſũt ſylueſtris ruta, gith, nouæ glacies, pappi recẽtes: flores autẽ ſunt eius ſpinæ quæ cactos dicitur. Eos qui ſumpſerint, ſola uomitio recreat.

Domeſtica nobis. Cap. XXXIII.

AQVA frigida abunde pota, aut meracum uinum liberalius epotum, aut paſſum, præſertim à balneo, aut curſu, aut uehementi exercitatione, ſtrangulatus & dolores infert. In quibus ſanguinis miſſio protinus, & uacuatio imminentia ſoluunt pericula. Sed de notis ueneficiorum, ac remedijs, & cauendi modo, hactenus dicta ſint. Subiungeremus etiam antidota neceſſaria quæ præclarè auxiliantur, quibus utimur, quale Mithridatium eſt præſertim, & quod ſanguine, & quod ſcinco temperatur. Verùm quoniam alijs in locis diligentiſſimè ſcripta ſunt, hic ab eorum deſcriptione ſuperſedemus.

Venenata. Cap. XXXIIII.

DE beſtijs quæ uirus eiaculantur, & exitiali-

bus uenenis,ideo ſcribere aggredimur, ut tota curationis remediorúmque ratio ad umbilicum perducatur. ſiquidem pars hæc,non minus quàm cæteræ aliæ neceſſaria eſt ijs qui artem medicam exercent. utpote cùm adminiculo eorum quæ inibi traduntur,doloribus, periculis, & cruciatibus, plurimíſque alijs malis homines liberari conueniat. hæc autem in ſumma faſtigia duo, ſicuti ab initio relatum eſt,diſtribuitur.Nam qui de feris uirus inſpuentibus ſermo diſſerit, theriacus dici ſolet: qui uerò de amoliendis ueneficijs, alexipharmacus,quo prius tradito,ſimul quæ ſequi ſigna conſueuerunt, præmonſtrabimus: tum quæ nonnihil auxilij ferunt.Omnia autem in promptu, & ad manum, habere artificem oportet, propter urgentem ſæpenumero neceſſitatem.ſiquidem pauca è uenenis & uirulentis animantibus,tarda & graſſantia ſenſim pericula cient,ita ut dilationem admittant.pleraque uerò præſentaneam perniciem afferunt. Hominum autem partim malè alijs cogitantes,ingenita prauitate maleficium ita temperant,ut ſpatium curanti liberum nõ relinquãt: partim ſceleris admiſſi conſcientia, aut triſti aliquo euentu oppreſſi, hauſto ſponte ueneno, mortem ſibi conſciſcere conantur. qui poſtea deprehenſi,aut reſipientes,& uitæ cupidi,præſentaneam opem poſcunt. Non deſunt qui hoſtiles ſagittas illinentes, aut fontes aquáſque puteanas hac labe polluentes,certam & ineuitabilẽ aduerſarijs perniciem moliuntur. in quibus ipſis etſi malefi-

cium non ſubitò, ſed aliquanto poſt graſſari natura ſua comparatum eſt, tamen niſi primo quoque tempore coërceatur, & remedijs ſubinde excipiatur, fruſtra tandem ſuccurritur, occupatis iam corporibus exitiali ui ueneni. Proinde nō uulgari induſtria diligentiáque in ea re utendum eſt, ut qđ in alijs incommodis ars conſueuit, in his quoq; ſalutem mortalibus præbeat. Quin & apud priſcos genus hoc unū exiſtimabatur eſſe eius partis, quæ medicamentis pugnat: ſed recentiores id ipſum diſcreuerunt, nominantes præcautionem, et modum præcauentem, ſalubris ſanantíſq; medium ſtatuentes, parua & leui ſupra modum perſuaſione decepti. Siquidem treis in humanis corporibus conſtitutiones eſſe cōtendūt. unam, qua ſani degimus: alterā, qua ſiniſtra ualetudine corpora laborant: tertiā, quæ medium inter utraſq; locū ſibi uendicat, in qua poſiti, ſanitatem ſpecie mētiuntur, faciléq; in morbos & pericula cōcidūt, ob uim corruptricem quæ corporibus noſtris incūbit. quēadmodū in ijs uidere licet, quos excandeſcēs rabie canis momorderit, necdū tamen aquā horrent: in ijs quoq; qui cantharidas hauſerūt, ſed nōdū urinæ tormēto cruciātur. Tripartitò igitur artē digeri, triplicíq; corporis cōſtitutioni merito reſpōdere tradūt. Salubrē partē eſſe uolūt, quæ ſanitatē tuetur: præcauentē, eandēq; ꝓhibentē, quæ obſtat quo minus in morbos incidāt: et ſanantē, qua uitia diſcutiūtur. Quibus ita reſpōderi poteſt, ꝙ primùm ex iſta ratiocinatione nō treis corporis tātùm, ſed quatuor

haberi cõſtitutiones fatẽdũ eſſet. quippe ut aliqui ſũt,q necdũ morbo laborãt, morbo tamẽ maximè ob impẽdentẽ cauſam ſũt obnoxij:ita ſunt, qui iã priore morbo defũcti,nõdũ tamẽ ſecũdæ ualetudini reſtituti ſunt. id qđ in ijs qui à morbo ꝓximè ſeſe recolligũt cernere licet:qui uirium recreationẽ & robur deſiderant. Sed quemadmodum curandi ratio ad partẽ medicamẽtariã pertinet, ita præcautionem eidem ſubijci par eſt. Ad arcẽdas enim ualetudines uehementibus utimur auxilijs,altiore ſcarificatu,uſtionibus,amputatione, derodentibus epithematis,potionibus perniciei occurrẽtibus,& pleriſq; alijs. Verumenimuero ſunt uſq; eò rudes nonnulli,ut ne remedia quidem appellẽt,quæ morbos arceant. Cuius ſententiæ inire rationem haud promptum eſt.etenim cùm uerbum ipſum præcauere,tum agendi modus omnino auxiliarem remediariámque uim præ ſe ferunt. Mirum uerò, niſi etiam ſua illa diſtributione partium, eos complectuntur qui in peſtilentis cœli ſtatu morbo nondũ correpti ſunt,peſti tamẽ,propter obuerſantis aëris occaſionem,opportuni,& in morbũ proni redduntur. Dicere forſitan quis poſſet, ſalubris inſtitutionis præcepta non aliud eſſe,quàm arcendorum morborum rationem.quippe cùm firma reddere corpora , & minus uitijs obnoxia nitamur, ut inoffenſa ualetudine degant,nec morbis confligentur. Neq; id ſilentio prætereundum,quod maximè præcipuum,& tanquam caput rei eſt, non oportere medicinæ partium diſtributionẽ,totidem

corporis conſtitutionibus reſpondere: ſed naturas ſingulorum ſuis notis ſeorſim ſcrutari ac explorare, ut ſuis locis oſtendimus. Cum ijs igitur nõ pluribus agendum. Illud magis adnotare cõuenit, affectus qui à uirulentis animalibus uenenísq; contrahũtur, uocari cæcos, id eſt, quorũ ratio minimè iniri poteſt. Quin & ea quæ eiſdem auxiliantur, nulli pariter ſũt addicta cauſæ. quapropter quæſtionibus obſeruatoriæ artis, & eius quæ ratione fulciatur, annumerari ſolẽt. Neque prorſus uerum deprehẽditur, affectus huiuſmodi cæcos eſſe. Nam quod ſemper ſe protrahit, & nullum in quibuſdã neceſſarijs uſum exhibet, haud facili cõiectura colligi poteſt: etſi naturæ proprietate prorſus cæcos eos affectus concedimus, qui ab exitialibus uenenis, & animãtibus quæ uirulento morſu ſæuiunt, contrahuntur. Nam quod ad opus nõnullũ uſum præbet, dátq; medendi occaſionem, neque imperceptibile neq; cæcum, nulliue cauſæ obnoxiũ reputatur: ſed magis ab ipſo quis impulſus, demonſtrationẽ ſe habere, & opinionem de abditorum cognitione confirmare poterit. Nã etſi ſæpe minora ſũt, ꝙ ut ſenſibus percipiãtur, euidenter tamẽ ex ipſis inter ſe collatis deprehenduntur. Diocles autem in eo cõmentario quem Pliſtarcho dicauit, ſatis modos perſtrinxit, ad uerbum ita ſcribẽs: Noſſe quis hoc poteſt cùm in alijs non paucis, tum in uiperis & ſcorpionibus, & reliquis id genus, ſecum animo reputans, ut ꝗuis exiguo ſint corpore, uíxque conſpectui ſubijciãtur, magnorũ tamẽ diſcriminũ

ac dolorum cauſas inferunt. quorum nihil præter quandam corporis exiguitatem uímq; præ cæteris animantibus datam illis, facile fuerit ſpectare. quanta enim ea moles corporis eſt, quæ à ſcorpij ictu, & aliorum id genus uenenatorum quæ nos morſu conficiunt, attingitur? quorum aliqua uehementes cruciatus excitant: alia erodūt, & putredines cient. nec deſunt, quæ præſentaneam perniciē moliantur. aut quantulum eſt quod à phalangij morſu ingeritur, & uniuerſum corpus excruciat? neque enim quis magnitudinem ipſorum deprehendere poſſet, cum prorſus exigua mole cōſtent. Ergo ꝙ hæc ad affectus referantur, conſtitit inter omnes. uerùm quòd exactè deprehenſum ſit, uim quandam ipſis ineſſe mortiferam, quæ inſinuata corporibus moleſtiarū, quæ exoriuntur nobis cauſa ſit, in confeſſo eſt, & omnium conſenſu perſuaſum. Nec quiſquam inuenietur uſqueadeo contentionis ſtudio flagrans, qui aliunde exoriri moleſtias aſſeueret, quàm à materia mortifera partem corporis attingente. Porro id erat quod inter utilia artis opera in omni opere dicere oportuit, quænam res opus hoc efficiat, ut nihil prorſus nos lædat, incomprehenſa communis cauſæ quæ proprijs ineſt ratio: quandoquidem tum euidenter indicari poſſit cùm deprehenſa eſt. Ideo Eraſiſtratus empiricorū pertinaciam graui cauillatione inceſſens, cæcis affectibus cauſas aſſignauit, inficiatus his cōmunē & ſupremā morborū cauſam incomprehenſibilē eſſe. & hāc in eo quem de cauſis ſcripſit

commentario aptiſſimè prodidit, candido ſignatã lapillo. Nec *ferendos eos eſſe cenſuit,qui ſe dicant in quibuſdam,ut in uenenis, ſerpentiũ ictibus,& cæteris id genus trita medendi ratione contentos eſſe.neq; ſatiſſacturam ſibi obſeruationem eã,quæ à cauſarũ cõprehenſione ſeparata eſt.* Primũ *enim genere comprehendi facile poſſunt.* Quòd *autem ſit letifera uis, corporáq; permutans, ita ut perimat,ex ijs quæ per genus,non per ſpeciem uagantur,curationẽ indicat.qua hæc hebetare,& prorſus expugnare liceat.cũ uerò ſubiungit:* Ad *aquã dulcem & potui idoneam uenit quis,& ante obſeruationem ad uomitum,ad uulneris dilatationẽ ad demorſæ partis ſuctũ,cucurbitulas adfixit,partem incidit,urentia medicamenta,aut ea quæ uim eandem adipiſcuntur admouit, poſtremò partem amputauit : ſecũ reputauit medicamina, quæ per ſummam cutim ferre & applicari ſolita, immiſſæ ad intima perniciei repugnarent .* Hæc *itaq; quæ diſſeruit* Eraſiſtrat9, *ueritati cõſentanea ſunt,nec arti refragantur.* ſed *methodicos demirari licet, qui mortiferam uim corporibus illapſam negotiorum,quæ ipſa faceſſit,eſſe cauſam diffiteãtur.uerùm rudiuſculè nomini attendunt.* Nã *apud ipſos palàm immiſſa uis* φθοροποιὸς, *id eſt mortifera,nominatur:* φθοροποιὸν *autem nullius officij alíus eſſe poteſt,quàm cauſæ.* Aiunt *hæc nomina* μάρσιππος, & ἀνακαλύπτειν, *eſſe reliquis omnibus ſimilia,in quib9 partes quædã dictionũ nõ pro uirtute,ſed nuda enuntiatione cõprehen-*

duntur. Enimuero quemadmodum in his uocibus μάργσιππος & ἀνακαλύπτειν, partes neq; cer tos neq; principes retinent ſignificatus: ſic in hoc uerbo φθοροποιεῖν partes productionis gratia, non pro uirtute coaluerunt. Hinc ad cauſarũ differentias tranſeũt, affirmántq; cauſarum aliquas euidentes eſſe, quæ dum aduerſam ualetudinem crearunt, ſeparãtur. cuiuſmodi ſunt frigus, labor, æſtus, & ſimilia: quaſdam continentes, quæ permanent poſtquã morbum excitarunt, hoc eſt, quibus præſentibus, & effect⁹ eorum adſunt: increſcentibus, effectus augentur: decreſcentibus, minuuntur: & cùm deſinunt, ijdem finiuntur, quibus ſolis ac per ſe manẽtibus, effectus quoq; ipſi manent. Talia quidem receptiſſima ſunt cauſarũ diſcrimina, quorum nulli phthoropœon ſubijci poteſt. Euidens enim cauſa non eſt, quoniam morbus ipſe ꝑmanet, nec ipſa à corpore ſeparatur. Nec cõ tinens cauſa dici poteſt, cùm magna ex parte hic adſit. quemadmodum accidit ijs, qui à rabioſo cane ſunt demorſi. Quòd ſi neq; euidens cauſa neq; continens fuerit, neq; per ſe, neque alterius conſortio cauſa erit. ꝙ ſi à nulla cauſarum differẽtia phthoropœon deducere poſſumus, conſequitur, ut neq; cauſam eſſe fateamur. Quod autem aſſerũt, uocabula quædã in ſe nõ habere parteis rerũ ſignificatrices, ſed nuda & ſimplici pronuntiatione ficta eſſe, fateri neceſſe eſt. Verùm non omnia, ſed perpauca talem nanciſci conditionẽ exiſtimandũ eſt. neq; enim ποιεῖν in hoc nomine φθοροποιὸν,

perinde atq; aſſumptitia profertur, ſed longè principem obtinet ſignificationem. Quemadmodum enim φθορᾶς, id eſt corruptionis, nomen mutationem in peius ſignificat, ſic hoc uerbum ποιεῖν ſumi debet, ut nihil amplius ex eo quòd hāc dictionem φθορὰ ſecū habeat declaret, neq; prorſus id ſignificat, quod omnes palam audiunt, & huic ſimile redditur, παιδὶ ἔχειν λίθος. Si dant à corruptione ſanis fieri morbum, concedunt utiq; uim in huiuſcœmodi uerbo ποιεῖν ſubeſſe, ſiquidē aliquid eſt quod corruptionem efficiat. Omne autem quod aliquid efficit, oſtenditur per ſingulas cauſas quæ corporibus ſubijciuntur, ídque tam in letalibus uenenis, q̃ in ijs quæ corporibus ingeruntur. Verùm nonnihil ſubiacere cauſarum differētijs produnt. Quinetiam aberrarūt, nō exactā diuiſionem aſſumētes. Qui uerò ſe dogmaticos profitentur, cauſam eſſe partim præparantē, partim cōtinentē aſſerūt, ut inguinū ulcus & inguinariā febrim, & quæ effectui tū aſſiſtat, tum etiam ſeparetur, ut à fractis præcipitatio. In ſumma, quoties quidpiam ſuapte natura cauſa fuerit, nec ulla diuiſione comprehēditur, uitioſum eſt, neq; cauſæ adſcribitur, eorū quæ idem genus ſortiūtur. Sed q̃ phthoropœon, cauſa ſit, nomē ipſum argumēto eſt, & in ijs quæ cōtingunt apertius oſtēditur. Quid aliud cauſæ arbitrātur eſſe poſt impreſſum à ſerpentibus ictum, quàm ex animante uim, & illapſum in corpora uirus? Neq; enim frig⁹, neq; æſtū neq; ſectionem corporis, neq; cruditatē, neq; aliud

quicq̃ ſimile cauſari poſſunt. Verùm quoniã cauſarũ differentijs gaudent, & aliquas continentes, alias euidẽtes appellãt, ipſis dicendũ, utroq; iſtorũ modorũ euidentem quidẽ cauſam eſſe, quod affectum præcedit, & quod corporis ſubſtantiã præoccupat: cõtinentẽ uerò, quod morbis præſentibus adeſt, qua ſeparata recedunt, quæ cum ipſa euenerant. Sed de ijs hactenus. Statuendũ itaq; mortiferam uim intrinſecus manifeſtiſſimã eſſe cauſam, ipſámq; principem facere ſcopum oportet. Et anteq̃ ad ima decumbant morbi, uarijs modis eſt certandum, donec uis tota corporibus excutiatur. modò enim reuocari debet ea parte qua peſtis intrauerit, modò aliqua alia, præſertim principatũ non obtinente, antè coërceatur, quàm altius irrepens uiſcera tangat. aut eius pernicies eluatur, retundatúrque, cũ iam membratim peruagatura eſt. Itaque uenena ſi hauſta ſunt, crebris uomitionibus: ſi morſu impreſſa, ſcarificatione, affixis cucurbitulis, exuctu, carnis circumſcriptione, nõnunquam amputatione extremæ partis, euocantur. retinentur uerò infuſione, & impoſitu medicamentorum acrium cohibentur. hæc ſimul utique arcere uirus & eluere poſſunt. Reſtingũtur & euincuntur meraciore potu, aut paſſo nulla aqua diluto, uel contrariorũ eſu, quæ acrimonia ſint prædita. Poſtremò deiectio alui, euocatus ſudor, & alia quædã in commune, quæ membratim demonſtrabimus, auxiliantur. Verumenimuero non letiferam modò materiam, ſed & magnitudinem, &

tempus pro ſcopo conſiderare oportet. Etenim ab ijs remedia quamplurimum diſcrimen capeſſunt. A magnitudine quidem, cùm nonnulla ex uenenis, & uiroſis animalibus pericula minantur. alia putredines altas aut exteriores excitãt: alia uehementiſſimos dolores aut cæcos cient: alia uix medicamentis cedũt, & magis minúſue moleſtias excitant. Oportet autem ea quæ pericula ferunt, peruicacioribus auxilijs expugnari: & minus infeſta, mitioribus. Quippe abſurdum fuerit in grauioribus, ſegnioribus medicamẽtis homines in diſcrimen adducere: in minoribus uerò, uehemẽtium auxiliorum iniuria corpus laceſſere. Finitio à temporibus in promptu eſt, hoc enim ſubito in pericula & præſentes moleſtias adducit, illud uerò ſenſim & dilatas in diem longam aut breuiorẽ producit. Itaq; in acutas quidem multa ſimul auxilia repræſentari oportet: reliquis, paulatim. Hæc quadam artis formula breuiter definita ſint. Iam mẽbratim rem proſequamur.

Signa rabioſi canis, & demorſorum ab eo. Cap. XXXV.

DE *rabioſi canis morſu ſermonem alijs præpoſuimus, q̃ id animal domeſticum ac frequens eſſe conſueuit, & in rabiem ſæpius agitur, ac perit, ab eo'q; caueri difficile. inde periculũ ineuitabile hominem manet, niſi multis utatur auxilijs. Canis plerũq; flagrantiſſimis æſtibus in rabiem efferatur. interdum quoties frigora inceſſerunt. Rabio-*

ſus autē potum & eſcam auerſatur. largam ſpumantémque pituitam naribus & ore proïjcit. toruè & ſolito triſtius intuetur. in omnes paſſim ſine latratu irruit. æquè feras hominéſque, tam familiares quàm ignotos mordet. nec protinus infeſtum quicquam infligit, niſi, ut uulnus, dolorē. exinde morbus ille, qui ab aquæ metu hydrophobicus graia eſt uoce appellatus, contrahitur. Euenit autem cum diſtentione neruorum, totiúſque corporis rubore, præſertim faciei, cum ſudore & languore quodam. aliqui auræ ſplendorem fugiunt. alij ſine ulla doloris intercapedine uexantur. ſūt etiam qui canum more latratus ædant, & obuiā factos morſu adoriuntur, ac mordendo ſimili uitio labefactant. Proinde ex ijs qui hoc uitium ſenſerint, neminem ſeruatum uidimus, niſi forſitan ex hiſtoria unum aut alterum euaſiſſe audiamus. ſiquidem Eudemus ſuperaſſe quendam affirmat. Themiſonē aliqui demorſum in hunc furorem incidiſſe & euaſiſſe fatētur. Alij ipſum cùm amico aquam expaueſcēti morem gereret, & officiū exhiberet, quadā naturarum concordia ſimilem cōtraxiſſe affectū: ſed poſt multos tandem cruciatus ſeruatū extitiſſe. Moleſtiſſimū itaq; genus morbi, à quo multos, anteq̃ ipſam experirētur, uindicauimus: & cōplures ab alijs medicis ſeruatos nouimus.

Remedia demorſorum à cane rabioſo. Cap. XXXVI.

RATIO *medendi duplex. una communis,*

qua utendum in omnes morſus, quos uirulentæ animantes impreſſerunt, alia peculiaris priuatáque, eorum duntaxat quos rabioſi canes momorderint. Quæ nonnullis quidem ſummam opem ferre cõſueuit: alijs uerò inutilis, maximè qui ex multo iam tempore, ictum acceperunt. Quæ ad hanc pertinent, primùm exponemus, deinde curſim perſtringemus, quæ ad communem medendi rationẽ pertinent. Cancros itaque fluuiatiles in ſarmentis albæ uitis cremare oportet, & cinerem eorum quamminutiſſimè tritum habere reconditum. itidem gentianæ radicem tuſam cribratámque reponere. quoties autem canis rabioſus morſum intulerit, in quaternos cyathos meraci uini, bina cineris cancrorum cochlearia, unúmque gentianæ conijciãtur. hæc in polẽtæ dilutioris modum ſubacta, quatriduo bibantur. Inter principia medicamentum hoc modo detur. atqui ſi ab illato morſu bini terníue dies fluxerint, curationem auſpicabimur à triplicato pondere, ſupra id quod ab initio retulimus. Optimum hoc aduerſus rabioſorum morſus auxilium, quod & pleriſque unum ſatiſfecit, eóque cum fiducia uti licet. Sed ut alijs etiamnũ auxilijs contra ineuitabile periculum muniamur, nihil cæteris uti prohibet. Satius autem multo fuerit etiamſi in uanum recidat, medicamentorum inhumanos tolerare cruciatus, quàm per inertiam ac deſidiam in diſcrimen adduci. Nec ita in demorſis à rabioſo animali maiora uulnera uereri oportet, uti minora, & ulcuſculis cu-

tis ſimilia. quippe maiori uulnere confertim copioſus ſanguis emanans, poteſt nonnihil uirulenti liquoris exhaurire: quod in minoribus non accidit. quin à maioribus abſcedentes carnes hinc auferre, & labia acie ſcalpelli circunſcribere, & prehenſam hamulo aut uulſella carnem amputare oportet. In utriſque circunſtantia loca altioribus ulcuſculis ſcarificanda, ut copioſior ſanguinis uacuatio arceat ne uenenum membratim inſinuetur. Cucurbitulæ cum multa flamma agglutinatæ id iuuamenti præſtant, ut ueneni uis extrahatur. Contra uirulentos ictus, uſtio expeditiſſimum eſt auxilium, utpote cùm ignis cætera uiribus præſtet, ſimul quòd uirus domet, & ferri penitius non patiatur, ſimul quòd pars ignem experta poſtea non uulgare fundamentum curationi futuræ præbeat, manente diutius exulceratione. Animaduertendum ex eo tempore cùm cruſtæ decident, ne ulceris oræ coaleſcant, & cicatrice induantur, ſed ſi fieri poteſt ad multum ídque præſtitutum tempus ulcerationes & ſordidas adhuc & inflammationem minantes, prorogari conuenit. Quod inditum ijs ſalſamētum optimè præſtabit, & ſylueſtre allium detritum. item cepæ, ſuccúſque præſertim Cyrenaicus, aut qui Medicus, aut Parthicus appellatur. tritici grana tam manſa quàm non manſa imponantur. ſiquidem ſubacta piſtáue à perfuſione uulnera dilatant. Sunt qui à mandentium ieiunio, ſibi aliquid aſciſcere arbitrentur, quod ſuapte natura reſiſtat.

verùm, id certum non eſt. cæterum tempeſtiuus eorum uſus minimè eſt contemnendus. Si uero, quod perſæpe accidit, ante dies præfinitos cicatrices coirent committerentúrque, manum poſtulabunt. nanque eas diducere, carnémque ſcalpello circinare, aut iterum inurere expediet. Vbi uerò propoſitum tempus præterijt, ulcus ad cicatricem ducendum, & emplaſtro quod è ſalibus cõficitur locus comprehendendus. nec multo pòſt ſinapiſmo utendum.

Ratio uictus in morſu rabioſi canis. Cap. XXXVII.

QVAE ad partem ictam pertinent præſidia, ita ſe habẽt. Cæterum uictus rationem ex ijs quæ ueneno aduerſantur, coniectura quadam colligere oportet, ſimul ut ueneni uires hebetet reſtinguátque, ſimul ut arceat, quo minus ad intima pernicies illabatur. Etenim aſſumpta pernicioſarum uirium penetrationi reſiſtunt. Quorum utrunque præſtare poteſt uini meracioris, paſſi, & lactis potus. quippe qui hæc omnia capiunt ad curam, nõnihil ueneno obijciunt, quod omnem eius acrimoniam obtundat. Simili modo alliorum, porrorum, ceparúmque cibus: quòd ea difficulter conficiantur, uíxque aboleantur. nam multos dies huius cibi qualitates remanent, quo tempore nec euincũtur nec permutantur à mortifera ui, ſed contrarijs illa uis expugnatur. Cui rei antidotorum uſus accommodatur, & theriaces, Mithridatij, & eius

quod eupatorio temperatur, deniq; omnium quæ magnam aromatum partem ſibi uẽdicant. quippe aromata omnia uiribus & ſubſtantijs ægrè permutantur. quare in corporibus euincunt. Victus ratio hoc modo ſe habet. *Noſſe conuenit, pauorem aquæ non ſtato definitóque tempore exoriri. plurimum tamen ad quadrageſimum uſque diẽ neglectis differri conſueuit. poſt ſemeſtre etiã nonnullos inuadit. quendam poſt annum aquam horruiſſe conſtat. quæ nobis uiſu comperta fuere. Narrant & aliquos poſt ſeptennium aquæ metu fuiſſe tentatos.* Inter principia demorſorum à cane rabioſa curandi ratio talis eſt. *Verumenimuero ſi ea quæ retulimus auxilia, primis diebus prætermiſſa fuerint, nec ſcalpro carnem circinare, nec uſtionem experiri operæpretium eſt. Non enim quod iam pertranſijt, ſatis euocare poſſent. Nulla utique iſtius rei occaſio aut utilitas, ſed in caſſum corpora doloribus ſternentur.* Alter uerò *curationis modus accedat. deiectio magnum præbet iuuamentum, utpote cùm mouendo, corporis habitum tranſmutet. & quæ colocynthidem recipit hiera, item lac ſciſtum, quod ſimul deiectionem moueat, & uenenũ domare poſſit. cibi acres, & meraculi potus, quibus uis ueneni uehementer retunditur, quotidie ſumi debent. cæterum ſudores ante cibos, & poſt etiam ciendi. dropaciſmi ſinapiſmíque alternatim per corpus totum adijciendi. ſed longè omnium efficaciſſimum auxiliũ belleboriſmus cognoſcitur, quo cum fiducia nõ ſe-*

mel atque iterum, ſed frequentius ante quadrageſimum diem uel poſt hoc tempus uti licet. Tantam enim uehementiam hoc auxilium habere fertur, ut quidam qui iam aquæ metum ſentirent, ſumpto helleboro, ſimulac primum morbi impetum experirentur, fuerint ſeruati. Nam & iam uitio tentatos nemo unquam ſeruare poteſt. Itaq; primùm curam contra rabioſi canis morſus breui ſermone expoſuimus. iam ad alia, quæ uenenatis morſibus ſæuire conſueuerunt, tranſeundum. notas uno contextu, deinde communem medendi modum, qui omnibus conuenire poſſit, explicabimus. curſim deinceps ſubiungemus ea, quæ ſua proprietate nonnullis auxilium præſtare poſſunt. Poſtremo ſubnectentur etiam uenenata, quæ nullis cedunt remedijs.

Notæ eorum qui à uenenatis demorſi ſunt. Cap. XXXVIII.

DEMORSIS à phalangijs locus quidem ipſe, quaſi ab impacto aculeo rubet, non intumeſcens, nec per ambitum calidus eſt, ſed mediocriter humeſcit. ubi uerò contrariorum occurſu refrixit, conſequitur corpore toto tremor, diſtentiones poplitum & inguinum, conuulſionibus nõ diſſimiles. in lumbis collectio exoritur. perpetua urinæ libido laceſſit, multáque reddendis excremẽtis colluctatio. uniuerſa cute frigidus ſudor emanat. collachrymãt oculi, offuſíſq; nebulis caligant.

Si ſcolopẽdra aut dicta ophioctene, morſum intulit, locus per ambitũ liuore ſugillatur, & computreſcit: interdúmque, licet rarò, fæculentus atque ruber cernitur. à morſu ipſo exulcerari locus incipit. ulcus id negotium exhibet, ferè remedijs inuictum. præterea toto corpore prurigo ſentitur.

Scorpionis morſu inflammari ſtatim incipit locus, & indureſcit, ac intentus rubet, uiciſſímque dolore premitur. modò ſiquidem exæſtuat, modò frigore occupatur. labor repente fatigat. aliquando meliuſculè habet, aliquando recrudeſcit. conſequitur ſudor, horroris ſenſus & tremor. extremæ corporis partes refrigeſcunt. inguina extolluntur. per ſedem flatus exeunt. capilli eriguntur. pallor membra decolorat. dolor, tanquam ex pungente acu, per uniuerſam cutem ſentitur. Si marina paſtinaca percuſſit, protinus accidunt moleſti dolores, aſſiduæ cõuulſiones, laſſitudo, & imbecillitas. mens percuſſis labat. Poſtea obmuteſcunt. oculi caligant. percuſſus autem locus in ambitu cum uicinis partibus denigratur, & ita obſtupeſcit, ut tangentem non ſentiat. hunc ſi quis premat, atra ſanies, craſſa & malè olens excernitur. A' mure araneo percuſſis, circa morſum in orbem inflammatio exoritur, nigráque puſtula, diluta ſanie turgens, exurgit. proximæ partes liuent. rupta puſtula, depaſcens ulcus, non ei diſſimile qnod ſerpit, occupat. inteſtinorum quoque tormina, difficultas urinæ, & frigidæ aſperginis offuſio conſequuntur.

Si uipera momordit, corpus intumet, uehementer areſcit, ſubalbidúmque colorem concipit. ſanies à uulnere profunditur, primum ſuppinguis, mox cruenta. puſtulæ aduſtis ſimiles erumpunt: & antea depaſcens ulcus, quod in proxima repens non ſumma modò corporis, ſed intima quoque corripit. gingiuæ iјs cruore ſuffunduntur. inflammatio circa iecur erumpit. tormina & bilioſi uomitus ſequuntur. ſopor, tremor, & urinæ difficultas accedit, & frigidus ſudor offunditur.

Conſimilia eueniunt iјs qui à cæcilia nomine, aut amphiſbæna demorſi ſunt, eadémque ferè auxiliantur. quare hoc uenenum priuatam deſcriptionem ſortitum non eſt, neque uiſum eſt dignum quod alio genere comprehendatur. A' dryino morſis puſtulæ moleſtíque dolores incidunt, præſertim quà dilutæ ſaniei emiſſarium ſubeſt. quinetiam eroſio, tormináque cōſequuntur. Ab hæmorrhoo ictis uehementes cruciatus accidunt, qui anguſta contractáque corpora ex continuo dolore reddunt. ex plaga copioſus cruor effluit, & quacunque parte corporis cicatrix ulla fuerit, ea ſanguine manat. excrementa per aluum cruenta eiјciuntur. profluénſque ſanguis in globos coiјt. à pulmone ſanguinem extuſſiunt, & in uomitiones effuſi ſine remedio commoriuntur. Quos dipſas percuſſit ſolutus ac non cōſtrictus tumor premit, ſitíſque uſque eò pertinax, ut ſatiari non poſſit, ac ſine ulla intercapedine excruciet. & ſi potum leno ore affatim trahant, illico in eandem ſitim

relabuntur proinde toto habitu ſimiles ſunt ijs qui antea potus nihil hauſerint.quare propter cō tinuam ſitim, & preſter, & cauſon, aut dipſas appellatur. Ab *natricæ demorſis ulcus dilatatur, & liuidum ac ingens euadit.ſanies ex eo multa, & atra, & malè olens, non ſecus atque ijs quæ ſerpunt ulceribus, expuitur.* Cenchri *morſum, qui uiperino ictui ſimilis eſt, putridum ulcus ſequitur.carnes antea, ut in aqua inter cutem, prætumidæ, defluunt. lethargo corripiuntur, & ueterno preſſi ſomnos captant.*Eraſiſtratus *eos iocinere, inteſtino ieiuno, colóq; conflictari author eſt.* Quippe *diſſectis ipſis omnes ferè partes corruptæ reperiuntur.* A *ceraſte percuſſis locus attollitur, cū duritia puſtuloſus. è plaga ſanies profluit, modò atra, modò pallidior, ſed toto concretu uaricoſus intumeſcit.genitale intenditur. mens labat.oculorum caligo exoritur.denique rigore neruorum diſtenti commoriuntur.* Ab *aſpide ictis, uulnus exiguū prorſus, quaſi ab adacta acu citra tumorem cōſpicitur.ſanguis exiguus ille quidem, ſed ater diſtillat. caligo uelox oculos obnubit. labor in totum corpus multiplex, omnino leuis & non ſine uoluptate cōſequitur.ideo* Nicander *perpulchrè cecinit:*At *uir perit abſque labore uirens atque diſcolor. mediocris ſtomachi dolor afficit. frons perpetuo reuellitur. genæ contremiſcunt, quaſi ſine ſenſu in ſomno uacillent. hos mors tollit, ad diei trientem non dilata.* Eraſiſtratus *in libro quem de medicaminibus & uenenis condi-*

dit, de uocato baſiliſco ſcitè ita refert: Cum baſiliſcus momorderit, uulnus ad auri colorem efflaueſcit. Itaque in plurimis quæ uirus eiaculantur, comites notæ ita ſe habēt. Tranſeuntes utique ad medendi rationem, primùm, ut fieri poterit, de communibus diſſeremus.

Communis curatio in omnes ictus uirulentos. Cap. XXXIX.

ADVERSUS *quidem omnē animalis ictū, quod uenenum uibrat, oris ſuctio conuenit. ſugentem uerò oportet ieiunum non eſſe, ſed & cibum ſumpſiſſe, & uino os abluiſſe. poſtea exiguum olei in ore continens plagam exugat. locus ipſe ſpongia fouendus. deinde ſcarificandus. ſed ulcuſcula altius imprimere expedit, quo uiroſa materies profundo euocetur. Circinatio autem carnis, & ſectio, ſcarificatione longè potentius opitulantur. namque ab iis duo peculiaria præſidia fiunt. unum, quòd uirus è loco tollitur: alterum, quòd eius ueneni pars quæ ad interiora graſſatur, cum multo copioſóque ſanguine excernitur. Quòd ſi locus ſectionem non admittat, cucurbitulæ cum largiori flamma adfigendæ ſunt. Sed iam de uſtione ſuprà in rabioſorum morſu, diſſeruimus. Si uero icta pars, utpote extrema, eā ſectionem commodè nō reſpuat, præſertim in omnibus ſerpentium ictibus ut aſpidis, ceraſtæ ſi-*

miliúmque, procul dubio amputanda eſt. Conuenientiora *ſuprà dictis auxilia ſunt, quæ* epithemata *uocant.* Imponatur *ſarmẽtitius cinis, aut ficulnus, cum lixiuio ſtillatitio ſubactus, garo, & acri ſalſamento. porri, cepæ, & allia modò minutiſſimè contrita illinuntur, modò cremata uulneribus inijciũtur. quinetiã diſſecti gallinarũ pulli, cum maximè tepent, percuſſo loco applicentur.* Nec *deſunt qui hiſce tanquam diſcordia quadam naturali pugnantibus utantur. uerùm huĩus rationem inire facillimum fuerit.* Gallinæ *enim calida natura præditæ ſunt, argumento, quòd deuoratum inſigne uirus conficiunt, & aridiſſima quæque ſemina conſumant. item nonnunquam arenas lapillóſque ingluuie ſua deuoratos, diſſoluunt.* Itaque *animantis admoti calore adiutus ſpiritus, ab icta parte impetum capeſſens exiliénſque ſecum uenenum exigit.* Nec *me fugit, quid in* Aegypto *fieri ſoleat.* Cum *ſpicas* Aegyptij *metunt, ollam picis paratam habent, & appenſam faſciam. tunc enim maximè ſerpentium iniurias expaueſcunt, tum propter ſpicilegij tempus, tum quòd opacis ſimul abditæ ſpeluncis, & cauernis, denſóque aruorum ceſpite deliteſcunt.* Moleſtiſſima *enim animalia & uirus eructantia,* Aegyptus *in campis ferre conſueuit.* Vbi *ergo aut in pedem, aut partem aliam, morſum intulerunt, qui adſunt, faſciam in ollam picis conijciunt, & ſemel aut iterum bra-*

chium aut crus paulum ſupra uulnus obligant, & arctiſſimè duo è præſentibus diſtringunt, locúmque ſecantes quà circumactus eſt laqueus, picem inſtillant. Cúmque ſatis uulnus excepiſſe uidetur, laqueum reſoluunt, & cepis aliíſque ſuprà memoratis illiniunt. Præterea pix liquida cũ ſale trito & feruente illita, præſentaneo eſt auxilio, ſi iugiter innouetur. Conuenit & cedria, & fimum caprarum ex uino decoctum. locum aceto calido, calamintha in lotio, maris aqua, aut acida muria decoctã, foueri ſalutare eſt. Quinetiam non deſunt emplaſtra uehementiſſima, & calidiſſima, quæ uenenum elicere, expugnare, & diſcutere poſſunt. Cuiuſmodi ſunt quæ ex ſale, aut nitro, ſinapi, & cachrye componuntur. De quibus conſequenter erit tractandum. Eraſiſtratus autem non iniuſta reprehenſione eos inceſſit, qui incognitas ad hunc uſum facultates conſcripſerunt, ut elephanti fel, crocodilíue ſanguinem ouáque, teſtudinis, & conſimilia. Nam cùm iuuantia quædam literis tradidiſſe uidentur, planè in hæc ſola incidentibus impoſuerunt. Quare talia deuitanda ſunt, cùm difficilè, niſi regia facultate, perueſtigari poſſint. neque, quò noſtra fides ijs obſtringatur, frequenti obſeruatione, ſufficiens experimentum præſtiterint. Quæ autẽ ad cõmunẽ omniũ uſum pertinẽt, quæq; facilè ſuppeditari, & omnibus à ſerpẽte percuſſis auxiliũ ferre queũt, ſubiungenda uidentur. Intubus itaq;, & erica, & aſtragalus, cum aceto pota, contra omnes ſerpen

tium morſus auxiliantur. item bitumen, & uiren tes platani pilulæ in uino diluto coctæ, & paliuri decoctum, radix ariſtolochiæ, & eryngij. decoctæ etiam lauri baccæ, & deuoratæ, pipérque largius eſitatũ, ruta, anethum, & cyclaminus. coma porrorum priuatim ex pane, aut allium, aut cæpæ, ſal ſamentáq; quamacerrima, origani decoctum cum uino potum, fœniculi, pulegij, calaminthæ, porrorúmq; ſuccus, cum melle deſorptus. hæc quidem à plantis conquiruntur. ab animantibus uerò quædam utiliter peti ſolẽt, gallinaceorum cerebella in cibo, leporinum coagulum cum uino, itidem caſtorij ſextans. teſtes marinæ teſtudinis ſumpti multũ prodeſſe traduntur. muſtela ſale inueterata inter auxiliaria medicamenta eſt. Commendatur in primis exenterata, quæ ſale ſicceſcens inueteratur. ex qua binas drachmas cum uino bibiſſe ſatis eſt. sed de ſimplicibus quæ dari ſolent hactenus. Percuſſis à ſerpente prodeſt alui deiectio, diffluens ſudor, urina copioſe reddita. sunt & cõpoſitæ quædam potiones, quæ mira remedia polliceri traduntur, ut & opij & myrrhæ ſinguli oboli, piperis ſicilicum. ea melle excipiũtur, & inſtar Aegyptiæ fabæ dantur cum uino. itidem ſylueſtris rutæ ſeminis, gith, cumini Aethiopici, ariſtolochiæ, galbani, ſingulorum pares portiones tritæ, & cũ erucæ ſucco ſubactæ, digerũtur in paſtillos, qui drachmæ pondus æquent. dantur ex ijs terni cyathi cum uino. Hæc habui de communibus auxilijs quæ dicerem. De peculiaribus remedijs contra beſtias quæ

uenena uibrant,conſequenter eſt dicendum.

Peculiaria remedia uirulentorum ictuum. Cap. XL.

INTER *ferientium uenenatorum notas nihil de ueſpis & apibus articulatim digeſſimus,quòd conſpicuæ omnibus forent, & nihil excellens aut notatu dignum in his obſeruaretur:inter remedia tamen,earum meminiſſe non fuit alienum.Igitur aduerſus utrarunq; ictus prodeſt illita malua,& hordeacea farina cum aceto, ficulneum lac in uulnus inſtillatum,à muria,aut maris aqua fotus.*

Phalangiorum ictibus ficulneum cinerē,adiecto ſale trito,& uino imponere oportet, aut radicem ſylueſtris punicæ quàmtenuiſſimè tritam, aut ariſtolochiam, cum hordei farina & aceto ſubactam. ulcera aqua maris proluenda, aut apiaſtri decocto.folia eiuſdem illinenda.lauacris perpetim utendū,& propinandum abrotoni ſemen,aniſum, ariſtolochiam,cicer ſylueſtre, cuminum Aethiopicum,cedrides tritas, platani corticem, & trifoliæ herbæ ſemen. priuatim autem, ſingulorum ex ijs binas drachmas dare cum uini hemina conuenit. item myricæ fructus,& chamæpityos,& uiridium cupreſſi pilularum decoctū,admiſto uino. sūt qui fluuiatilis cancri expreſſi ſuccum, cum lacte, aſſumpto apij ſemine, confeſtim moleſtijs liberare prodant. Si ſcolopēdra morſum infixit,ſal quàm læuiſſimè tritus ex aceto uulneri inſpargēdus,aut ruta ſylueſtris ſuperponēda. locus acida muria fo

ſtendus. danda in potu ariſtolochia cum uino, aut ſerpillum, aut calamintha, aut ruta ſylueſtris.

Percuſſis à ſcorpione, præſenti eſt auxilio ficulnũ lac in uulnus inſtillatum. ſcorpius ipſe qui ictum uibrauit, tritus & pcuſſo loco impoſit9, ſuæ plagæ remediũ eſt, ob cæcã quandã naturarũ (ut cõſtat) diſcordiam, quæ antipathia appellatur. præterea tritus & impoſitus cum ſale, lini ſemine, & althæa, ſcorpius conuenit. ſulphur ignem non expertum, reſina terebinthina exceptum, & emplaſtri modo adiectum auxiliatur. itidem galbanum ad ſplenij formam ductum, & calamintha, quæ trita illinatur. & farina hordei in uino parata, in decocto rutæ. ſemen trifoliæ herbæ tritum, & uulneri ĩniectum opitulatur. Hæc ad affectum locum pertinent. Poſt hæc q̃ efficaciſſimis potionibus utendum, cuiuſmodi ſunt ariſtolochiæ, præſertim corticis binæ drachmæ cum uino. tuſa gentiana, & pulegium decoctum, & baccæ lauri pauco numero tritæ, & calamintha cũ poſca, in qua magnopere diſcoqui debet. cupreſſus cum uino, & ruta. nec ſecus ficulneum lac, laſerpitium, ſi adſit: ſin deſideretur, peucedani ſucco utendum. efficax eſt potus trifolij, & ocimi ſemen. horum autem omnium uicem penſat iugis lauacri uſus, euocatus ſudor, & dilutæ uini potiones. Ei qui marina paſtinaca icitur, omnia quæ de uiperarũ morſu paulo pòſt referemus, ſimili modo conueniunt. peculiariter autem ictus à marino ſcorpione, & dracone inferuntur, qui moleſtos cruciatus cient. in-

terdum autẽ, ſed rarò, nomas excitant. quibus abſinthij, ſaluiæ, aut ſulfuris ex aceto triti potio ſubuenit. Paſtinaca diuulſa & uulneri impoſita, ſui ictus medela eſt. Si mus araneus momorderit, auxiliatur ex galbano ſpleniũ, per ſe uulneri exterius impoſitum, ut medicamenti modo aceto tritum, & hordeacea farina cum aceto mulſo illita. quinetiam mus ipſe qui morſum intulit, ſi diſſectus apponatur, ictus ſui ueneficia luit. reſiſtunt quoque acini dulcis punici decocti, & illiti. item porri, & allia contrita, necnon aquæ calidæ fot9. ſed hæc ad locum pertinent. Prodeſt potum abrotoni decoctum, maximè ſi in uino detur. præterea ſerpillum, & galbanum, & eruca uino madefacta, recentes cupreſſi pilulæ cum aceto, & cyclaminus ex aceto mulſo, & pyrethrum cum uino, & chamæleonis herbæ radix. Nec deſunt qui literarum monumentis tradiderũt, tritum murem araneum contra ſuos ictus commodè bibi. Quam hiſtoriam apud alios inuentam, dignam duntaxat cenſuimus, quæ annotaretur. Alij aſſeuerant demorſum non aliàs exulcerari, niſi prægnans mus araneus fuerit. tum ſanè auxiliari ferunt. Si uipera morſum impreſſit, fimum caprinum cum uino, ſtudioſe impoſitum opitulatur. item laurus, & abrotonum, & galbanum ſplenij loco ſuperiectũ, origanum uiride inditum. pulli gallinarum diſcerpti, & cõfeſtim admoti. erui farina uino ſubacta. radicis cortex uſque eò tuſus, ut in puluerem ſolutus abeat, & ſcilla toſta, detritum chamæmelum

hordeaceæ farinæ cataplaſma in aceto mulſo præparatum, ſed locus antè eo calido foueatur. hæc loco imponuntur. Contra *uiperinos ictùs rubus cum uino prodeſt. aliqui anchuſam tenui folio conſtantem auxiliari produnt. leporini coaguli in uino terni oboli bibuntur, & porracei ſucci hemina in mero, & foliorum apiaſtri ſuccus, & ſyluestris rutæ. hæc in uino potari debent, uinum frequenter bibendum, allia mandenda, & cepæ & porri recentes, ſalſamenta acerrima & opipara. ſimplicia hæc ſunt.* Percuſſis *à uipera præclarè auxiliatur medicamẽtum, quod myrrhæ, piperis, caſtorij, floris portulacæ ſeminíſque, dimidio acetabulo cõſtat. hæc omnia in* Cretico *paſſo teruntur, aut in alio probato.* Eraſiſtratus *in eo libro qui* περὶ δυνάμεων, *id eſt de uiribus, inſcribitur, pleraq; alia tradidit, quæ ictis ab uipera auxilium ferre poſſunt. inter quæ talia maximè laudantur, gallinacea cerebella cum uino pota, ſemen ſatiuæ braſſicæ tritum, & acetabuli menſura cum uino potũ.* Quinetiam *bonum eſt digitum in liquidam picem intingere, deinde uinum, quo digitus fuerit elutus, bibere.* Hæc *ſunt quæ contra uiperæ ictus auxiliãtur.* De *amphiſbæna mentionem hoc loco fecimus, quoniam ferè remedijs ad uiperas ſcriptis, percuſſi ab ea adiuuari ſoleant.* À *dryino ictis conuenit ariſtolochia cum uino pota, trifoliũ herba, radix haſtulæ regiæ ſimiliter aſſumpta, et fructus ex omni quercus genere. tuſæ ilicis radices, et illitæ parti ictæ auxiliantur.* Hæmorrhoi *dipſa-*

diſque morſus uelut immedicabiles à pleriſq; maiorum deplorati relinquebãtur. quare ſi peculiaribus contra dipſadem remedijs egeamus, communia experiri operæpretium erit. protinus autem ſcarificatiõe uti, uſtionem facere, & ſi locus patiatur, extremorum amputatione opus erit: conſequẽter quamacerrima cataplaſmata admouere, de quibus ſæpenumero diximus. Nec me fugit, acres cibos, maximè à ſalſamentis, utiles eſſe. meracæ potiões & lauacra proſunt, quæ ſubinde interiecto breui ſpatio aſſumenda ſunt, priuſquam morbi genus emerſerit, quo ſemel erũpente, opem ferre non poteſt ulla medici opera. In ictu hæmorrhoi eadem proſunt. inſuper quæ in commune opitulantur, ut ſcarificationes, uſtiones, acres cibi, meraci pot9, & quæ nũc in dipſade definiuimus. quĩ etiam decocta uitis folia, & cum melle trita. Si morſum natrix adegit, prodeſt origanum tritum, & aqua ſubactum, lixiuia cum oleo indita, aut ariſtolochiæ cortex, aut querna radix minutim contrita, & hordei farina cum aqua & melle colliquata. bibũtur etiã binæ ariſtolochiæ drachmæ in potione poſcæ cyathis duobus, deinceps marrubij ſuccus, uel decoctum alterutrius cum uino. fauus recens datur in aceto. Morſis à cenchridio auxiliatur lactucæ fructus cum lini ſemine illitus, & ſatureia trita, & ſylueſtris ruta, & ſerpillum cum duabus haſtulæ regiæ drachmis, & tribus uini cyathis, aut ariſtolochiæ radix. item cardamonum, & gentiana. Si ceraſtes percuſſe-

rit, cita partis amputatio ſuffragatur. quare ſine mora ictam partem amputare, aut ſcalpro confeſtim circuncidere, & ijs ſimilia proſequi oportet. urentia inſuper reliquijs admouenda. ſiquidem uirus hoc ueneno baſiliſci ſimile eſt. Iis qui ab aſpide feriuntur, quæ de cæraſte ſcripta ſunt auxilia dari debent. nam uenenum hoc, quemadmodum baſiliſci, aut ſanguis bubulus, celerrimè in arterijs ſanguinem cogit. Ad baſiliſci morſum, ut Eraſiſtratus author eſt, auxiliatur caſtorij drachma in uino pota. item papaueris ſuccus. Ictuum remedia ita ſe habent.

Sexti & Vltimi Libri finis.

NOTHA ET DIOSCORIDI FALſo adſcripta: quæ ut facilè, ſi quis ita uelit, ſuis ſingula locis applicentur, numeris notantur: quorum primus Dioſcoridis folium, ſecundus folij faciem, tertius uerſum ſignat.

3. 2. 2. Iris ab aliquibus Illyrica, ab alijs thelpide, ab alijs urania, à nõnullis catbæron aut thaumaſtos, à Romanis marica radix, à quibuſdã gladiola, ab alijs opertritos, ab alijs conſecratrix, ab Aegyptijs nar appellatur.

4. 1. 16. aliqui choron aphrodiſias, Romani uenereã, aut radicem nauticam, Galli piper aqueum uocant.

4. 2. 19. Romani iunci radicem aut iuncum.

6. 2. 23. magi ſanguinem Martis, Latini perpenſam, alij bacchar, Oſthanes theſam, Aegyptij cerea, alij nardum ruſticum, Galli bacchar, Hethruſci ſuccinum. odorata herba eſt, qua in coronamentis utuntur.

7. 1. 2. quibus odor ineſt cinnamomo proxim9. aſperum ſiccúmque ſolum amat. Eius radix, ruptis, conuulſis, in tuſſi uetere, & ſpirandi diffícultate, et ſi urina ægrè redditur, opifera eſt. mẽſes ciet. contra ſerpentum ictus, eam in uino bibere ſalutare eſt. Folia, ut quæ adſtringant, illita, capitis doloribus, oculorum inflammationibus, incipientibus ægilopijs, mammis tumentibus à partu, ignibus ſacris auxiliantur. Odor ſomnum gignit. Crateuas herbarius de eo ita ſcriptũ reliquit. Aſarũ.

11. 2. 24. aliꝫ ſphagnon, aliꝫ phaſganon, Syri diaxylon uocant.

13. 1. 12. ab aliquibus caſtor, ab aliꝫs cynomor phos, à magis Herculis ſanguis appellatur.

13. 2. 28. ſymphyton aliqui uocant, aliꝫ perſicã, aliꝫ medicã, aliꝫ oreſtiũ, aliꝫ nectarion, aliꝫ cleoni am, aliꝫ idæã baton, aut phlomũ idæũ, Latini terminaliũ, aut enulã Campanã, Aegyptiꝫ lenen.

33. 2. 17. Iuniperum paruam græci arceuthida, aliqui mneſitheum, aliꝫ acatalidem, Aphri zuorinſipet, Aegyptiꝫ libyum, Galli iupicellũ, Romani iuniperum uocant.

34. 1. 4. Iuniperus magna. Cap. Iuniperus magna, quam aliqui ſylueſtrem cupreſſum appellant, aliꝫ mneſitheum, aliꝫ acateram, Romani iuniperum, uulgo cognita eſt, cupreſſo aſſimilis. aſperis maritimíſque locis plerunque naſcitur, eaſdẽ quas ſupradicta uires habens.

34. 1. 5. brathy, aliꝫs baryton, aliꝫs baron, Romanis herba Sabina appellatur.

37. 2. 7. Rhamnum aliꝫ perſẽphonion uocant, aliꝫ leucacantham, Romani ſpinam albam, aut ceruualem ſpinam, Aphri atadim.

37. 2. 21. Halimum aliꝫ damaſonium uocant, aliꝫ erymon, aliꝫ britanicam, aliꝫ rhabdion, alii baſilion, magi Mercurii baſim, aut Oſiridis diadema, alii elyſtephanon, aut ſacrum caulem, Pythagoras anthenoros, Aegyptii aſontiri, alii aſphen, alii aſealuri, alii aſariphen, Latini albuciũ aut ampeluciã.

42. 1. 6. Agnon aliqui agynon, alii lygon uo-

cãt,alii amictomiænon,alii tridactylon, magi ſem non,alii hæma ideos. Aegyptii ſum, Romani ſalicẽ marinam,alii piper agreſte,alii lecriſticum.

61. 1. 15. *Eorũ uenter ſale conditus & in umbra ſiccatus,contra eximias uacuationes medicamentorum,trium drachmarum pondere,præſenti eſt auxilio . quandoquidem protinus deiectiones cohibet. Teri autem debet in farinam, & aqua ſubactus dari.*

78. 2. 23. *Telin,alii carpon , alii buceron , alii ægocæron, alii ceraitidem, Latini fœnum græcum appellant, Aegyptii itaſin.*

79. 1. 12. *aliqui linocalamin uocãt,alii annon, alii linon agrion, Romani linum, Pœni Zeraphoes.*

81. 2. 13. *Thermon, Romani lupinũ, Aegyptii brechon uocant.*

82. 1. 14. *Gõgylen ſatiuam, alii gongylida,alii golgoſium, Romani rapum uocant.*

82. 2. 13. *alii polyides eryngiũ, Aphri thorphat.*

83. 1. 9. *Syluestris rhaphanus , quam Romani armoraciam uocant , alii montanum rhaphanum , alii apium , alii iſchada , alii chamæbalanum , Romani etiam radicem ſylueſtrem, ramulos tenues,iuncæos,duos ſiue tres ſpargit,rubẽtes: foliis rutæ ſylueſtris,oblongioribus, & anguſtioribus:ſemine paruo:radice albuci,rotundiore,turbinatiore,pyri figura,candido cortice. Ea lacteo ſucco madet . Pars radicis ſuperior uomitione bilem pituitámq; extrahit,inferior per aluum. tota ſúſq; déque purgationes mouet. Quòd ſi tibi in animo*

eſt ſuccum extrahere, radix tuſa in fictili mergitur, & qui ſupernatat ſuccus pinna eximitur. Is ſeſquiobolo potus, utraque parte purgat.

83. 2. 19. *Romani napium dicunt.*

84. 1. 6. *Aegyptii echlotoripam appellant, alii riplam, Romani blitum, Daci bles.*

84. 1. 9. *Pythagoras anthema uocauit, Zoroaſtres diadema, ægyptii chocortem, magi lienem capræ, aut muris urinam.*

84. 1. 27. *Atraphaxin, Romani atriplicem, Aegyptii ochi uocant.*

84. 2. 5. *Cramben Romani braſſicam uocant.*

85. 1. 8. *Romani ruſticam appellant.*

85. 2. 9. *Portulaca ſylueſtris. Cap. Sylueſtris portulaca quã aliqui aizoon ſylueſtre uocãt, alii telephion, Romani illecebrã, aliq; portulacã, Aphri mæmoen, Daci lax, Aegyptii mochmutim, foliis puſillis, ad ſatiuã accedẽtibus, hirſutis, latiorib⁹. naſcitur in petroſis: nõnunq; in hortis. folia oleæ habet, minora multo, plura et tenera, rubẽtes cauliculos, ex una radice multos, in terra ſeſſiles, qui manducati bonum ſuccum pariunt, uiſcoſi, & aliquãtum ſalſi. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans. diſcutit ſtrumas, cum axungia illita.*

86. 1. 2. *Aliqui petræon, alii myacantham, alii myon uocant.*

86. 1. 25. *Arnogloſſon alii arnion uocãt, alii probation, alii cynogloſſon, alii heptapleuron, alii polyneuron, magi eurechnemona, Aegyptii aſonth, Romani plãtaginẽ, Hiſpani theſaricã, Pœni atiircon.*

87. 1. 7. Syri ius plantaginis & calaminthæ, cum melle produnt iis mederi, quos uires defecærunt, datum die ſecũda, & quarta, & paraſceue, id eſt ueneris die. Hoc autẽ ueluti arcanũ accipito, quod ueraci experientia compertum eſt.

87. 1. 9. Aliqui aquatilẽ anagallida, alii darẽion, alii lauer, alii ſchinon aromaticum uocant.

87. 1. 18. alii Veneris coronam, Romani uenere am, aut euſteralem.

87. 2. 22. Aliquibus ammonos, aliis aſtrion, Pœnis atirſite, Romanis caciatrix, aliis ſtilago, aliis ſanguinaria dicitur.

87. 2. 26. Sõchon aſperũ aliqui cichoriũ uocãt, Romani cicerbitã aſperã, Aphri gathuonem.

88. 1. 14. Alii picrida appellãt, Aegyptii agon, Romani intubum.

89. 1. 26. Thridaca hemeron, Romani lactucã ſatiuam, Aegyptii embroſi dicunt.

89. 2. 11. magi ſanguinem Titani, Zoroaſtres pherumbrũ, Romani lactucam ſylueſtrẽ appellãt.

89. 2. 27. Romani biſacutum, Aegyptii doryſatrum, Syri adorium, Aphri tiricta appellant.

90. 1. 7. Romani herbam ſcanariam, aut aculam nominant.

90. 1. 12. alii caucum, alii myitin, Democritus brion, Romani pedem gallinaceum, aut pedẽ pulli, Agyptii ſeſelin uocant.

90. 1. 18. Euzomon Romani erucam uocant, Aegyptii ethrericem, Pœni aſuric.

90. 2. 20. Alii cynomorion appellant, à ſimili-

tudine canini genitalis,alii leonem, Cyprii thyrſinen,communiter lycon.

92. 1. 25. *Crommyon aliqui polyidos uocant, magi calabotim,*Romani *cæpam.*

92. 2. 24. *græci ſcorodon,alij geboſcon,alij elaphoboſcon uocant.*

93. 2. 4. Romani *ſinape uocant.*

94. 1. 2. Cardamon *alijs cynocardamon , alijs iberis,alijs cardamunaca,*Aegyptijs *ſemeth,*Romanis *naſturtium dicitur.*

94. 1. 19. *aliqui thlaſpidion,alij ſinapi perſicū, alii myiten, alii ſylueſtre ſinapi, alii daſmophon, alii myopteron, alii bitron,* Aegyptii *ſuitempſum,* Romani *ſcandulacium, alii capſellam, aut pedem gallinaceum uocant.*

94. 2. 15. *aliqui chamæplion, magi* Herculis *alphita,*Aegyptii *erethmon.*

96. 1. 23. *ab aliquibus cærdon,ab aliis catharſis,ab aliis ſtruthocamelus,à quibuſdam chamærrhyton,à magis challirrhyton, ab* Aegyptiis *œno, à* Pœnis *ſyris,à* Latinis *lanaria herba aut radicula appellatur.*

96. 2. 9. *à quibuſdam ciſſanthemon , ab aliis ciſſophyllon,ab aliis chelonion,ab aliis ichthyotheron , ab aliis ſilene,à* Zoroaſtre *trimphalites , ab* Oſthane *aſpho, à magis miaſpho ,* Aegyptiis *theſce,à* Romanis *rapum terræ aut terræ umbilicus, ab alijs arcar uocatur.*

97. 1. 29. Dracūculus. Cap. Dragūtiū *magnū aliq; aron,alii iſarō,alii iaron,alii hieraciū,alii bia-*

ron,alii armiagrion,alij cypida uocāt.in umbroſis ſepibus gignitur.caulē habet rectū,læuē,duûm cubitorū,baculi craſſitudine,uerſicoloribus draconū maculis,purpureis tamē euincētibus: folia rumicis,inflexa. fructū ſummo caule facit, racæmoſum, coloris primū cineracei, mox ꝑ maturitatē in crocum & purpurā uergentis:radicē prægrandē,rotundā,candidā,cortice tenui ueſtitā.Colligitur,et dū matureſcit,ſuccꝰ exprimitur,ſiccatúrq; in umbra.Radix quoq; meſſibus effoditur,elotáq; particulatim cōciditur, & funiculo trāſfixa ſiccatur in umbra.Cū diluta potione, crudā: coctámue,cū melle delingi ꝓdeſt,cōtra orthopnœas,rupta,conuulſa,tuſſim,& deſtillationes.pota cū uino uenerē ſtimulat.ulcæra quæ cacoëthe uocātur, atq; phagedænica expurgat,præſertim cū uite alba. ex ea & melle collyria ad fiſtulas & partus euocādos cōponūtur.ad uitiligines cū melle,efficaciter illinitur. polypos & carcinomata abſumit. ſuccus ad oculorū medicamēta, itē contra nubeculas, caliginem,albuginéſq; effectū præbet . herbæ radicíſq; odor,teneros conceptus abortu uitiat.item ſi triginta grana eius in poſca bibantur.sunt qui eius ſuccum cum oleo,auriū doloribus infudere.quinetiam folia , utpote quæ adſtringant, uulneribus recentibus impoſuere , & cocta in uino perniobus.Qui folia manibus affricuerit, aut radicem exemerit,poſſe à uipera feriri,inficiantur.

98. I. II. *aliqui alimon,alii thymon,alii dracōtiam,Cyprii colocaſion dicunt.*

98. 2. 2. *græci aſphodelon,alii narthecion,*Ro*mani albucum uocant.*

98. 2. 29. Floret *meſſib⁹ albucũ.*Q*uare æquinoctio uerno,antè q̃ ſemen adoleuerit,demetẽdũ.* R*adicem aiunt potã,ueneris cupiditatẽ inhibere. quod herbari⁹*Crateuas *aſſeuerat:addidítq; ſanare podagræ dolores,ſi drachmæ pondere bibatur.*

99. 1. 25. Cocti *cum polenta,& ex ſuillo adipe impoſiti, tumores ac tubercula uelociſſimè ad ſuppurationem perducunt,& rumpunt.*

100. 1. 21.*aliqui cynoſbaton,alii capriam,alii corui malum,alii ophioſcorodon,alii phylloſtaphylon,quidam thalliam,aut petræam,alii olophyton, alii ionitem, nonnulli oligochloron, aut acontion, aut hippomanes,alii trichomanes,magi potera,alii pentheron,aut cor lupi,alii aloſchorodon, alii crinon,alii thlaſpin,*R*omani perſicum ſinapi,aut inturim,*A*phri herbiæathon.*

101. 1. 3. R*anũculũ aliq̃ ſylueſtre apiũ uocãt.*

101. 1. 24. A*nemonen,alii agriam , aut nigrã uocant,alii anemonen phœnicam,alii enemion,nõnulli meconion,alii tragoceros, alii terræ parinen aut barbylam,*O*ſthanes berilion,itẽ ornios ceranion,*P*ythagoras atractilida, magi cnicum agriam,* A*phri chuſſit,*R*omani orci tunicam.*

102. 1. 3. *aliquibus œnone uocatur,aliis anthemis,aliis homonœa,aliquibus flos campeſtris,* R*omanis cõcordialis,aut pergalia,aliis liburnia,gallis corona.*

102. 1. 9. E*a,ut herbari⁹* C*rateuas author eſt,*

cõtuſa cũ axũgia, ſtrumas diſcutit. Cribrata eius ſarina cũ nitro et ſulphure ignẽ nõ expto cõtra ui tiligines efficax eſt: eáſq; ſicco linteo antea cõfri-ctas in balneis ſanat. facit & ad ſcabiem.

Altera argemone. Cap. Altera eſt Argemone, quam artemonen aliqui, alij arſelam, aut ſarco-collam uocant, Romani argemoniam. Ea folijs ſyl-ueſtri papaueri ſimilis eſt. Recens trita interciſio-nes impoſitu ſanat. oculorum inflammationes mi tigat. pota cum aqua dyſentericis auxiliatur. uul-nera conglutinat. conuulſis, & uellicatibus, impo-ſita medetur. inflammationibus utilis. contra ſer-pentium morſus cum uino bibitur.

102. I. 10. Anagallis purpurea, quibuſdã aë-ritis, aut ægitis uocatur, alijs ſauritis, magis oculi ſanguis, aut chelidonion, Romanis macia, Hetru-ſcis maſytipos, Gallis ſapana, Dacis cerceraphron. Anagallis communis, quibuſdam corchoron, alijs halicacabon, alijs zeliaurus, magis nycteritis, Ae-gyptijs mecij, Romanis aneciaton, Aphris aſirriſæ.

102. I. 27. aliquibus citharon, alijs ciſſaron, alijs chryſocarpos, alijs poëtica, alijs corymbethra, alijs cyſſiõ, alijs dionyſia, alijs Ithytherion, alijs p-ſis, alijs cemos, alijs aſplenos, Romanis ſylua ma-ter, alijs hedera, Gallis ſuibites.

103. I. 3. Chelidoniam magnã nonnulli pæo-niam uocant, alij cratæam, alij aübion, alij glauciã, alij pandios radix, quidam philomedion, alii otho-nion, Romani fabium, Galli thonan, Aegyptii mo-hoth, Daci cruſtana.

103. 2. 29. *Auricula muris. Cap. Myoſota alii myoton, alii anthyllion, alii alſinen, nõnulli myorthochon, alii myrtoſplenon, Latini muris auriculam uocant, Aphri labatholabat. nomen ideo accepit, quòd muſculorũ aures foliis imitetur. Lucos & ſabuloſa loca amat, ideo alſine dicta eſt. Ea helxinæ ſimilis, ſed humilior, ac foliis minor. Vim refrigeratoriam habet. oculorum inflammationibus conuenienter ex polenta illinitur. Succus eius aurium doloribus inſtillatur. in totum eadem poteſt quæ helxine.*

104. 1. 12. *Iſatis ſatiua aliquib⁹ augion, aliis egne, magis Aruſion, Romanis gluta aut glaſtum dicitur.*

104. 1. 26. *Sed ſciendum eſt, ne tradita errorem pariant, ſatiuum glaſtum, luteum florem, tenuiores multifidóſque ramulos proferre, in cacumine autẽ folliculos linguæ ſpeciem repræſentantes, in quibus ſemen continetur, melanthio ſimile, caulémq; ſupra binûm cubitorum altitudinem attolli: ſylueſtre uerò nigriora ferre folia, caulem minorem, ſed craſſiorem: florem purpureum, aut cœruleum: fructum cruciformem, aſperum, in quo ſemen, foliis exilibus quinquepartito diuiſum.*

104. 1. 28. *aliqui ſylueſtre ſemperuiuum, alii portulacam ſylueſtrem appellant, Romani illecebram, Aegyptii anoth, Aphri atirtopurin.*

106. 1. 3. *aliqui Rhiam uocant.*

106. 1. 28. *aliqui cẽtauriam radicem, alii aloẽ gallicam, alii narcem, alii chironion, Dardani aloi-*

tin,Romani genus aut cicẽdiã,alii ciminalẽ uocãt.

107.1.7. *aliis melocarpos,aliis teuxinon,Latinè ariſtolochia.*

107.2.1. *Appellatur à quibuſdam arariſa & melecaprum, epheſtios, leſtitis, pyxionyx,dardanion,iontitis,Gallis theximon,Aegyptiis ſophoeph, Siculis chamæmelon,Italis malũ terræ,Dacis abſinthium ruſticum. naſcitur in montibus & calidis locis,aut campeſtribus & petroſis. Ad grauẽ febrim efficax eſt.ſi nidore ſubditis carbonibus febricitans ſuffiatur,febris leuabitur. uulnera impoſitu ſanat.carcinomatis narium, cum cypiro & dracũculi ſemine & melle prodeſt.rigoribus medetur,cocta in oleo aut adipe ſuillo, illitáq;. Crateuas herbarius,& Gallus eadem de hac tradiderunt,& præterea podagricis eam auxiliari.*

107.2.2. *Glycyrrhizan aliqui ponticam, alij glyceraton,quidam ſymphyton, alij leonticam, alij glycyphyton,aliqui ſcythion,alij adipſon,alij ſylithram,alij libyeſtaſon,alij homœnomœon,alii peenthaomœon,Latini dulcem radicem appellauere.*

107.2.21. *aliqui narcẽ uocant,alij limneſion, alij maronem,alij plectroniam,alij chironiam, alij limneſtim,magi Herculis ſanguinem,Romani phieri & uneferam & fel terræ.*

108.1.14. *Panacia appellata eſt,quoniã omnia mitiget uitia,quæ inflãmationẽ minantur, plurimíſque ſcateat remedijs.pulſationes uulnerum, urinæ ſtillicidia,calculoſorũ cruciatus,clyſtere immiſſa ſedat.Legitur matutinis,ſole ad ortum ſpe-*

ſtante,hora diei pura cũ omnia lumine cõplẽtur.

108. 1. 16. aliqui limneſion,aliј helleboriten, aliј amaranton,magi Herculis ſanguinẽ,Latini febrifugiam,aliј auram, multiradicem, Daci tulbelam appellant.

108. 2. 23. quibuſdam chryſiſceptron,aliјs ixia, Romanis card⁹ uarinus,Aegyptiјs epher dicitur, aliis ephthoſechin.

109. 1. 13. pancarpon aliqui, alii ulophonon, alii ixiã,aliј cynomazon,alii ocimoides,alii cnidiõ coccon,alii cynoxylon, Latini carduũ nigrum aut uernilaginem,Aegyptii ſobel uocant.

109. 2. 16. aliqui crocodilion uocant, alii chamæleonem,alii onocardion,alii Veneris lauacrum, Romani labrum Veneris,alii carduũ Veneris,Aegypti ſeſeneor,alii chir,alii meleta,Daci ſciaram.

110. 1. 6. aliqui agriocinnaram,alii donacitin, aliј eryſiſceptrum uocant, Romani ſpinam albam aut regiam,alii cardum ramptarium.

110. 1. 21. quæ acanthis aliquibus dicitur.

110. 1. 27. aliàs pheruſa,aliàs pyracãtha nominatur,in Aegypto cnus.

110. 2. 9. aliqui phrynion,aliqui acidoton.

110. 2. 26. acantham aut herpacantham,quidam melamphyllõ,aliqui topiariam, alii mamolariam,quidam cræpulam uocant.

111. 2. 3. quidam polygonaton, alii phyllon, alii iſchiada uocant,Romani ſpinam albam.

111. 2. 26. aliqui eryngen, alii eryneren, alii caryon,alii gorginion,alii hermion,alii origanum,

chlounion, alii myracãthon, alii moly, Aegyptii *cro byſon, magi ſiſerton,* Romani *capitulum* Martis, Da *ci ſicupnoex.* Hiſpani *centumcapita,* Aphri *cherdam, alii oriam chloem, alii chida appellant.*

112. 1. 17. *Aloe aliquibus amphibion, aliis herminion, aliis eryngion, aliis tragoceros,* Romanis *aloa,* Barbaris *aloë dicitur.*

113. 1. 10. Aegyptii *ſomi,* Romani *abſinthiũ.*

113. 2. 8. Latini Sandonicum *uocant.*

114. 1. 7. *alii abutonon, alii abſinthium alii heraclion, alii cholopœon, alii abſinthiomenon, alii thelyphthorion, alii procãpylon, magi veura phœnicos, alij cynanchiten,* Romani *abſinthiũ pontiçũ, nõnulli thelythamnum, alii glycin ancona uocant.*

114. 2. 2. *aliqui later uocant, alii caſſialam,* Aegyptii *peſalem.*

114. 2. 21. *aliqui ſyncliopa, alii alcibiadẽ, alii pancration, nonnulli ſtyphoniam,* Aegyptii *ſuphlo, magi pythonis oculũ,* Romani *ſciolebinã uocitãt.*

115. 2. 20. Glichona *alii blechron, alii arſencanthon,* Latini *pulegium uocant,* Galli *aluolum,* Aphri *apoleiũ, quidam galiſopſim.*

116. 1. 11. *aliis embactron, aliis belouacos, aliis artemedeion, aliis cretica, quibuſdam ephemeron, nonnullis eldia, aliquibus belotocos, aut dorcidion, aut helbunion,* Romanis *uſtilago ruſtica.*

116. 2. 13. *alii elaphoboſcõ, aliqui phacon, alii cioſmin, alii phagnõ,* Aegyptii *becion,* Romani *ſaluiam uocant.*

116. 2. 25. Hedyoſmon *ſatiuum alii mintham,*

alij calaminthã, Latini mẽtham uocant, alij nepetam, Aegyptij tis, alij pherthrumerthumonthu, alij perxo, alij macetho.

117. 2. 16. *quidã cephaloton, alij epithymida, alij thyrſion, Latini thymum, Aegyptij ſtephanen, Daci moſulam.*

118. 1. 13. *aliqui Zygin ſylueſtrẽ, alii polion uocãt, Aegyptii meruopyum, Latini ſerpillum.*

118. 2. 5. *aliqui nominãt amaracũ, alii triphyllon, alii agathides, alii cnecion, alii acapnõ, Pythagoras thrãbẽ, Aegyptii ſopho, Armenii myuron, magi ĩchrei aſinũ, aut becigonõ Iſidis, Latini maioranã.*

119. 1. 11. *aliq origanida, aut hyſobriũ uocãt.*

119. 1. 19. *aliis ſylueſtre baſilicum, Latinis Ocimaſtrum.*

119. 2. 16. *ruta mõtana, quam aliqui rhyten montanã uocãt: & hortẽſis, quã Aegyptii epnubũ, Syri harmala, alii beſaſa, Aphri churma.*

120. 2. 13. *Sylueſtris ruta.* Cap. *Rutã ſylueſtrẽ aliqui appellãt hypericõ, alii androſæmõ, alii corõ, alii chamæpityn, Romani hederalẽ, aut cẽtonalẽ, Aphri churma ſẽmaced. odor ſeminis reſinoſus eſt, ideo chamæpitys aliqb⁹ nominatur. Frutex eſt ſurculoſus, rubeſcẽs, folia rutæ figura: flores lutei, q digitis triti ſanguineo ſucco manãt, unde androſæmõ uocitarũt. Ramuli ſubhirſuti: ſiliquæ teretes, hordei effigie, ĩ quib⁹ ſemẽ nigrũ reſinã olẽs. gignitur in cultis & aſperis. Vrinã ciet. mẽſes appoſitu trahit. pota cũ uino quartana liberat. Folia cũ ſemine ambuſtis illitu medentur. & dieb⁹ qua-*

draginta epota iſchiadicos ſanant.

121. 1. 3. aliqui ſylueſtre leucoion appellant.

122. 2.20. aliqui cæraſcomẽ uocãt, Latini ruſticam paſtinacam, aliqui carotam, Aegyptii babibyron, Aphri ſicham.

123. 1. 8. nonnulli ſphagnon uocant.

123. 1. 21. Aegyptii cyonũ phricẽ uocant.

124. 1. 13. Anethũ quod eſtur, aliqui polgida uocãt, alii anicetũ, magi cynocæphali geniturã, aut capillos, alii Mercurii ſemen, Latini anethũ, Aphri ſicciriã, Aegyptii arachu, Daci pulpum.

124. 2. 10. ſiue cuminum ſyluaticum.

125. 1. 3. Ammi, Latini ammium Alexandrinũ, quidam regium cuminum appellant.

125. 1. 15. Aegyptii ochion uocãt, Aphri goed.

125. 2. 2. aliis ſonchites, Romanis lampuca, Pœnis ſithileas.

125. 2. 10. aliqui ſonchiten, alii entimon agriõ, Romani intybum ſylueſtrem uocant.

126. 1 .1. à quibuſdã pedinon, ab aliis hydroſelinon agrion, Romanis apiũ ruſticum appellatur.

126. 1. 2. aliqui petroſelinon ſylueſtre appellant, Aegyptii anonim.

126. 1. 18. aliqui grielon, alii agrioſelinum.

127. 1. 2. aliqui elaphicon, alii nephrion, alii ophigenion, nonnulli ophioctonon, aliqui herpycẽ. alii lymẽ uocant, Romani cerui ocellum, Aegyptii chemin, Aphri aſcaucau.

127. 2. 5. hippomarathrũ, aliqui marathin, alii marathrũ agriõ, Aegyptii ſampſoth, magi thymar-

nolion, Latini fœniculum erraticum, aliqui mion, Galli ſiſtrameor.

128. 1. 9. *aliis diachyſis, aliis diachytos, aliis paralyſis aliis camarus, aliis hyacinthus, aliis delphinias, aliis nerion, aliis neriadion, aut ſoſandron, aut cronion, Romanis bucinus minor uocitatur.*

128. 1. 23. *aliqui dorycnion, alii pyrinon, alii pyroton, aut pyrothron, alii arnon pyriten, magi pyriten, Romani ſaliuarem uocant.*

128. 2. 6. *aliquibus Zea aut campſanema appellatur.*

129. 1. 26. *aliqui arangen uocant, alii phalangion, alii aſterion, nonnulli neſyrin aut ſphōdylin, quidam chorodanon, aut oenanthen, Romani herbam rutinalem, Aegyptii apſapher, magi oſirin.*

129. 2. 27. *aliqui agrion uocāt, alii agriophyllon, magi bonum dæmonem, Romani ſatariam.*

130. 2. 7. *aliqui melanthiū, alii mecona agrion melana, Romani papauer nigrum appellant.*

133. 1. 29. *herba eſt ex qua ammoniacum fit ſuffimen, quod thymiama uocāt, aliqui agazyllon, alii criotheum, alii heliuſtrum, Romani guttam.*

134. 2. 19. *aliqui ampelocarpon, alii omphalocarpon, nōnulli philantropon uocant.*

135. 1. 2. *aliqui aſpidion, alii haplophyllon, alii accyſeton, alii adeſeton nuncupant.*

125. 1. 14. *aliqui ciſſion, alii ciſſophyllon.*

125. 1. 22. *aliqui amyron uocant, alii cnicon ſylueſtrem, alii aſpidion, magi aphedron, Aegyptii chenon, Romani præſepium, aliqui fuſum agreſtē,*

alii colum ruſticam.

135. 2. 6. quidam clinopedion, alii polygonaton, alii Iouis colum, alii echeonymon uocant.

135. 2. 12. Edocuit experientia contritos in uino albo ramulos, iis qui affectibus laborãt, quæ uiolentiæ uocantur, magno eſſe præſidio.

135. 2. 14. aliqui cleonicon, alii ocimoides, alij zopyron uocant.

135. 2. 25. aliquibus leontopodion, alijs leuceoron, alijs leontion, alijs doris, aut doricteris, alijs lychnis agria, alijs pardale, alijs thorybethron, alijs rhapeion, alijs cornutũ papauer, alijs anemone, Romanis patabelclõ, aut ſemẽ leoninũ dicitur.

136. 2. 9. aliqui athanaton uocant, alii acylonion, alii ballarion, alii geranopodion, quidam corymbion, aliqui taurion, alii ſceptrũ, aut maloion, Aegyptii ſemeon, magi ſanguinem apocathemenes, Romani genicularem aut ballariam.

136. 2. 12. aliàs tragonaton, aliàs atocion, aliàs hieracopodion, aut lampas uocatur, Aegyptiis ſemura, magis apocathemenes taurus, Romanis agreſte intubum.

136. 2. 16. crinon baſilicon alii crinanthemon uocãt, alii gallirion, magi Martis ſanguinẽ, Oſthanes aurã crocodili, Aegyptii ſymphæphõ, quidam tialon, Latini lilium, aliqui roſam iconis, Syri ſaſa, Aphri abiblabon.

137. 1. 13. alii magnum uocant, aliqui nophthan, alii notianoſcemin, alii noſpraſſon, alii nothera, alii nochelin aut noſtellin, alii nophryn, alii gno

thurim, alii gnotera, Romani apnium, aut medatam, aut ulcerariam, aut marrubium nigrum, alii canthurinum, Aegyptii aſphon, magi Iſionis ſanguinem.

137. 1. 23. *alij melitæon, alii meliphyllon, alii erythran, alii temele, Latini apiaſtrum aut citraginem, Galli meriſimorion uocant.*

137. 2. 10. *Praſion, alii eupatorion, alii phyllophares, alii tripedilon, alii camelopodion, Aegyptii aſteropen, magi tauri ſanguinē, aliqui aphedron, alii Hori genituram, Latini marrubium, aliqui labeoniam, Aphri atierberziam.*

138. 1. 11. *aliqui phyllin, alii acaulon, alii ſylueſtre lapathum uocitant.*

138. 1. 23. *aliis leucacantha dicitur.*

138. 2. 6. *alii cnicion uocant, Romani trifolium acutum, aut odoratum.*

139. 1. 2. *Polium montanum, aliqui teuthrion, alii pheuxaſpidion, alii achamenin, alii ebenitin, alii meloſmon, nonnulli belion, quidam leontocharon uocant.*

139. 1. 16. *aliqui ſcorbion, alii pleuritin, alii dyſoſmon, alii ſylueſtrem calaminthen, quidam chamædryn, alii mithridanion, magi Podotis ſanguinem, Aegyptii apho; Romani triſaginē paluſtrem appellant.*

139. 2. 7. *Bechion quidam rhichion, alii petrinam uocant, alii peganon, alii pithion, alii pagonaton, alii chamæleucen, alii procheton, alii arcophyton, alii chamægiron, Aegyptii ſaarthan, La-*

tini tuſſilaginem, quidam pharphariam aut puſtulaginem, Beſſi aſa.

139. 2. 22. quibuſdam polyconos, aliis monoclonos, aliјs toxiteſia, aliis epheſia, aliis anactorios, aliis ſozuſa, aliis leia, aliis licophryx, magis hominis ſanguis, aliis cryſanthemon, Romanis ualētia, aut ſerpillū, aut herba regia, aut artemiſia, aliis rapiū, aut tertana, Gallis pona, Dacis zuoſte dicitur.

140. 1. 11. Artemiſia tenuior. Cap. Altera tenuioribus foliis, in ſepibus & cultis, iuxta aquarum ductus, naſcitur. cuius flores & folia contrita, ſampſuchi odorem reddunt. Si quis ſtomacho laborans, herbam cum amygdalino oleo bene contundat in malagmatis lentorem, & ſtomacho imponat, ſanitati reſtituetur. qui neruorū dolore cruciātur, ſi ſuccū ex roſaceo illināt, ſanātur.

140. 1. 13. Romani caprum ſyluaticum uocant, quidam botryn, alii apium ruſticum, Aegyptii merſeon.

140. 2. 2. aliqui Pelonitin, alii tricam, alii geranogeronta, Romani uchinaſtrum, Aphri ieſcen appellant.

140. 2. 5. aliqui mertryga, aliј myrrhin, alii oxyphyllon, alii cardamomon, alii origanum uocant, magi hierobrynœs, Latini gruinam, aut pulmoniam, aut cicotriam.

140. 2. 9. gnaphalion, alii hires, aliј ampetocon, alii anaxiton, alii anaphalin, Aegyptii ſemeō, Galli gelaſonen, Latini cētunculum uocant, quidam tucularem, alii albinum.

141. 1. 6. *aliqui ceraſcomion, alii leucanthon uocitant.*

141. 1. 11. *Conyza magna. Cap. Conyza magna aliquibus cynozematitis, aliis danais, aliis tanachion, aliquibus phycos, aliis iſchys, aliis dinoſmos, magis brephoctonos, quibuſdam anubias, nõnullis hedemias, Aegyptiis ceti, Romanis intybũ, aut militaris, aut deliariũ, aut febrifuga, aliis phragmoſa, aliis muſteros, aliis piſſa nuncupatur.*

141. 2. 2. *aliqui conyzam paruam, alii panion, alii libanotidem, magi cronon uocant.*

141. 2. 7. *alii hemerocatalacton, alii crinonagrion, alii crinãthemon, alii porphyrantes, alii bulbum hæmaticon, alii anticãtharon, Aegyptii iocri, Romani bulbum, aut lilium ſylueſtre, aut marinũ, Aphri abiblabon uocant.*

141. 2. 18. *aliqui baſilion uocant, Latini uiolam albam, aliqui auguſtiam, nonnulli uiolam matronalem, aut paſſarinam, aut polyphuram.*

143. 1. 4. *alii melion aqueum, alii entaticon, alii priapicon, aut ſatyriſcon, aliqui ſatyri teſticulũ appellant, Latini molorticulum Veneris.*

143. 1. 13. *à Latinis geminalis, à Dacis hormia dicitur.*

143. 2. 7. *aliqui oſmada, alii ononin, alii phlonitin appellant.*

144. 1. 6. *hanc nymphona alii uocant.*

144. 1. 12. *ſunt qui picrada appellent, alii leucen, alii thalaſſiam.*

144. 1. 21. *alii pteryx, alii lonchitim, alii atu.*

rion,alii phrygiam,aut phrygitim, aliqui philtro-
doten,magi muſtelæ ſanguinem.

144. 2. 13. quidam anthyllon,alii anthemida uocant,alii eranthemin,alii leucanthemon,alii ſoranthin,alii campeſtrem florẽ,Romani ſolaſtrum.

144. 2. 25. Anthemida aliqui leucãthemõ, alij eranthemon,quoniam uere floreat,alij chamæmelon,quoniam mali odorem habeat,nonnulli melãthemõ, alij chryſocomam,alij calliam,Romani malium,Aphri aſtertiphen appellant.

145. 1. 27. alij anthemida, alij leucanthemõ, alij chamæmelon. alij chryſocalin,alij melabathrõ, nonnulli campeſtrem florem,Romani ſolis ſeculũ, aliqui millefoliũ,Hetruſci cautã, Aphri thamath.

145. 2. 10. alij balſamenam,magi hæmorrhan, alij Mercurij geniturã,alij aphthitis ſemen , aut mneſitheũ,Romani cappacoraniam,Aphri narat.

145. 2. 19. alijs orobelion,quibuſdam orobax, alijs hæmagogon,alijs pæſæden,alijs monogenion, alijs menion,alijs pæonion,alijs pãthiceratos,alijs idei dactyli,alijs aglaophotis,alijs theodonion, alijs ſelenion,magis ſelenogonon, alijs phthiſis,Romanis caſta.

146. 1. 15. alij ægonychon uocant, alij leontion,alij leoninum lapidem,alii gorgoniõ,alii tantalitin,alii dioſporon,Romani columbam,Daci gonoletam,alii heracliam.

146. 2. 7. aliqui teuthrion,alii dracanon,alii cinnabarim,Latini rubiam,Hetruſci lappam minorem,Aegyptii ſophobi uocant.

146. 2. 28. *aliàs ceſtron aut meduſa dicitur, latinè uenerea aut lanceola.*

147. I. 10. *Latini longinam, aut calabrinam dicunt.*

147. I. 16. *alii althiocon uocant.*

147. 2. 25. *aliqui cannabion, alii ſchinoſtrophon, alii aſterion appellarunt.*

148. I. 2. *aliqui hydraſtinam, Romani terminalem dicunt.*

148. I. 10. *aliqui acopon, alii anagyron, alii agnacopon uocant.*

148. 2. 2. *alii alceam, alii acyron, alii lyron.*

148. 2. 16. *aliqui onobrochilon, alii eſchaſmenen, alii hypericon, alii corion, alii chamæpityn, Romani opacam, alii brichilatam, alii loptam, alii iocinalem, Daci aniaſſexe appellant.*

149. I. 18. *alii aſcyron, aut dionyſiadem.*

149. 2. 15. *aliis pityſoryſis, aliis orizelon, iis qui pontum incolunt olocyron, aliis brionia ſylueſtris, Athenis ionia, Eboicis ſideritis, magis Mineruæ ſanguis, Latinis aiuga aut cypripum, Dacis dochela appellatur.*

151. 2. 6. *Vettonica. Cap. Vettonica naſcitur in pratis & montibus, locis mundis, & opacis, circa frutices. animas hominum & corpora cuſtodit, nocturnas ambulationes, & loca ſancta. grauibus ſomnis reſiſtit. ad omnẽ medendi uſum cõmendata. Radicem habet rubram, odoratam, porracea folia, medio eorum puniceo, in recto calamo triangula, floribus in cacumine purpureis. Fa-*

rina recentis uulneribus capitis indita, dolorem finit. uulnera glutinat. fracta oſſa extrahit. ſed quotidie imponi debet, dum perſaneſcant. dolori capitis medetur, ſi iure decocti perfundatur, aut temporibus cum bitumine illinatur, aut radix ſuffiatur.

151. 2. 21. aliqui polygonatum appellant, alij cynochalam, alij heracliam, alij aſphalton, alij chiliophyllon, alij clema, alij polycarpon, alij carcinethron, alij teuthalida, alij myrtopetalon, alij cnopodion, alij zaritheã, alij pedalion, Aegyptij thephin, aliqui ſtemphin, magi genituram herois, aliqui unguem muris, Latini ſanguinariam aut ſeminalem, Aphri chulum.

152. 1. 28. alijs philetærion, alijs daphnoides, alijs ſmyrnoides, aut polygonoides appellatur.

152. 2. 10. aliqui epigetin, Aegyptij philacuon, Romani ambuxum uocitant.

153. 1. 16. Romani ſoldaginem uocant.

153. 1. 22. rutaceis ſimiles.

153. 2. 12. alij tobion, Romani ſtipam uocant.

153. 2. 18. alij calycanthemon, alij periclymenon, alij heliophyes, nonnulli hepatitin, alii milacem, alii anatolicon, alii dyticon, alij merginem, Latini uolucrum, aliqui uolucrum maius, Aegyptii oxyui, alii clymenon, alii clymenion, quod & agonon nuncupant.

154. 1. 2. aliqui Aeginam, alii clymenon, alii carpathon, alii ſplenion, alii epætitin, alii axinam

maiorem,nonnulli clematitin, alii myrſinen, alii calycãthemon,magi polion Veneris,Aegyptii turcon,Romani uolucrum maius, Aphri lanath appellant.

154. 1. 19. Tribulus aliquibus bucephalus,aliis tauroceros,Romanis tribulꝰ aquaticꝰ dicitur.

154. 2. 11. Sarxiphagon. Cap. Sarxiphagon, aliqui ſarxiphrangon,alii empetron,Romani ſaxifragiam uocant,frutex eſt ſurculoſus,in petris & aſperis locis naſcens,epithymo ſimilis.Coctus in uino,mox potus,febricitãtibus opitulatur.ſtrãguriæ prodeſt.ſingultũ ſedat.calculos ueſicæ frãgit,& urinam ciet.

154. 2. 13. aliquibus potamogiton apellatur, aliis neuroides,aliis lonchitis,aliis rapionion,Myſiis mendruta,Syris meüda,aliis lycoſemphyllon, aliis helleboroſemata,aliis ſcyllion,magis lupi cor, Romanis uiartum nigrum,quibuſdam tintinabulum terræ,Gallis iumbarum,Dacis dacina.

154. 2. 21. aliqui leporis cuminum appellãt.

154. 2. 25. aliqui medicam appellant,alii tri phyllon,alii clemation,nonnulli oſmon,quidam tri gonon,alii cybellion,alii polyphyllon,Romani trifolium odoratum,Aegyptii epaphon.

155. 1. 7. ab aliis erineos, ab aliis thryas, à nonnullis polyrrhizon, à Romanis uindicta nominatur.

155. 1. 16. aliqui anactorion,alii Phaſganon, alii Machæronion, alii arion uocant, Romani gladiolam,quidam genitalem.

155. 2. 6. aliŋ bolon uocant.

155. 2. 12. ab aliquibus iris agria, ab aliŋs cacos, à Romanis gladiolus, aut iris agreſtis, à Dacis aprus dicitur.

155. 2. 26. Anchuſam aliqui catanchuſam uocant, aliŋ libycam, aliŋ archibellion, aliŋ alcibiadion, aliŋ onophyllon, aliŋ porphyrida, aliŋ myduſam, aliŋ ſalyca, aliŋ noneam, Aphri buineſath.

156. 2. 8. aliqui aridam, aliŋ alcibiadion, Romani alcibiacum nominant.

156. 2. 21. aliqui & hanc echion uocant, aliŋ ſcorpiuron, aliŋ ſparganon, aliŋ althæam, aliŋ amaranthida, aliŋ probatæam, aliŋ elaphion, aliŋ antiminon, aliŋ porphyrida, aliŋ augion, aliŋ nemeſion, aliŋ philetærion, aliŋ hyænopſolon, aliŋ thyrſitin, aliŋ thermutin, aliŋ miſopathos.

157. 1. 2. aliqui hydreron, aliqui ocimoides.

157. 1. 10. Agroſtin aliqui ægicon, aliŋ amaxitin, Aegyptiŋ anuphi uocant, Latini gramen, aliqui aſyphylion, aliŋ ſanguinalem, alii uniolam, Hiſpani apariam, Daci cotiatam, Aphri iebal.

157. 2. 7. magi genituram, aut ſanguinem titani, alii ſcorpionis urinam, Pythagoras parmiron, Andreas xanthophanea, Oſthanes boëphthalmon, Aegyptii ſendionor, Romani uertemnum, alii ſoleaſtrum, Aphri udedonin.

158. 1. 2. aliqui myriomorphon nominant, alii chiliophyllon, alii ſtratioticon, alii heracleon, Latini ſupercilium Veneris, alii acron ſyluaticum, alii militarem, alii millefolium.

158. 1. 15. Batos, ab aliis cynoſbatos, ab aliis, ſelinoritiõ, ab aliis aſyntrophos, à magis Titani ſanguis, ab aliis ibidis ſanguis, à Romanis rubus, ab aliis ſentes, à quibuſdam mora baticana, à Dacis mantia, Aegyptiis hæmoos, aliis ametros appellatur.

158. 2. 26. alii hepatorium, aut hepatitis, Romani uolucrum maius.

159. 1. 13. Pentaphyllon aliqui pẽtapetes, alii pentatomon, alii pẽtadactylon, alii pſeudoſelinum, alii callipetalon, alii xyloloton, nonnulli xylopetalon, alii aſphalton, alii pentacœnon, alii thymiatitin, Aegyptii orphitebeocen, alii enotron, magi ibidis unguem, alii ibidis pennam, alii hermodactylon, Romani quinquefolium, Galli pempedulam, Daci propedulam appellant.

159. 2. 15. aliqui rhon, alii anchinopa, alii phœnicopteron, alii rhon ſtachyos, alii oſthalen, Aegyptii athnon nominant.

160. 1. 3. Alii rhodida nominant.

160. 1. 7. hippurin, alii trimachion, alii anabaſin, alii cheredranon, alii Phædran, alii itiandendron, alii gis, alii ſchœnioſtrophon uocant, Aegyptii pherphram, magi Saturni cibum, Romani equinalẽ, alii equi ſalicem, aut anabaſion, alii ephydron.

160. 1. 21. aliqui equition, alii chedran, alii gynon, Romani ſalicem equinam appellant.

160. 2. 20. alii ſcorpion, alii garganon, Romani cornulacam, alii bituenſa, Daci ſaliam, Aegyptii ſober, Aphri achœoſim.

161. 1. 8. Oxyſchœnos aliquib9 ſchœnos læuis, aliis oxypternos, aliis ſolis ſupercilium, Romanis iuncus marinus, aut manualis, Aphris chudua dicitur.

161. 2. 3. aliis adocetos, aliis neuras, aliis phrynion, Romanis bouinalis.

161. 2. 7. aliis chryſitis, aliis chryſanthemon, nonnullis amaranton, aliis dioſpogon, Aphris dubath, uel burchumath, Romanis Iouis barba appellatur.

161. 2. 16. aliqui chryſoſpermon uocant, alii daſpin, alii origanum, alii arcophthalmon, Romani arilariam.

162. 1. 9. aliqui chalchitin uocant, alii chalcanthon, alii chalcanthemon, Romani acantham, Hetruſci garuleum, Aphri churſeten.

162. 1. 27. alii trigonion, alii bunion, alii hierobotanen, alii philtrodoten, Aegyptii pempſempte, magi Iunonis lachrymam, nonnulli muſtelæ ſanguinem, alii ſanguinem Mercurii, Romani criſtam gallinaceam, alii pheriam, alii trixalidem, alii exuperam, aliqui herbam ſanguinalem.

162. 2. 13. alii erigenion, alij chamælycon, alii ſideritin, quidā curitin, alij perſephonion, alij Iouis colum, alij dichromon, alii calleſin, alij hippariſon, nonnulli demetriada, Aegyptij pemphthenphthā, Pythagoras eryſiſceptron, Romani cincinalem.

163. 1. 2. aliqui chamæſycen, alij gatalen, alij onycha uocant, Romani pinum triuiam, aut ficum terræ, aliqui glandulam, alij tium, alii nonariam.

163. 1. 13. aliqui heloniam, alii porphyrăthes, Romani uaccinium, alij ulcinum uocant.

163. 1. 22. nonnulli oxytonon, Romani papaue ralem, Aegyptii nanti.

163. 2. 11. Papauer ſatiuum aliqui chamæſyceen, alii papauer rhœada, alii oxytonon appellant, Romani papauer, Aegyptii nanti.

164. 2. 24. aliqui paralion, alii ſylueſtre papauer, alii thalaſſion, Romani ſabulũ marinũ, Aphri ſiſimacam uocant.

165. 1. 11. Qui hoc papauer hauſerit, non alia accident, quàm qui opium ebiberit. Cui eiſdẽ ſuccurritur auxiliis. Semen æſtate dum ſiccum eſt, colligitur. Decoctum radicis bibitur cum uino, ſanátque dyſenteriam.

165. 1. 27. alii pythonion, aliqui dioſcyamon uocant, alii adamanta, alii adamenon, alii hypnoticon, alii emmanes, alii atomon, nonnulli dithiambrion, magi, Pythagoras & Oſthanes, xeleo, Zoroaſtres tiphonion, magi rhaponticam, Romani inananoentariam aut apollinarem, Aegyptii ſaphtho, Hetruſci fabulum, Galli bilinuntiam, Daci dieliam.

166. 1. 16. aliqui cataphyſin, alii cynocæphalion, alii chryſtalion, alii cynomyã, alii pſyllerin, alii ſicælioticon, Siculi comidiin, Romani herbam pulicarem aut ſilbacium, Aphri uargugum appellant.

166. 2. 8. Romani ſtrumum uocant, alii cacubalum, Aegyptii allelo, Galli ſcubulum, Aphri aſtriſmunim uocant.

167. 1. 10. aliqui dircion appellant, alii ſtry-

chnon manicon,alii dorycniō,alii calliada, Romani apollinarem minorem, alii ulticanam herbam, aut opſaginem,Daci cycolidem,Pœni cacabum.

167. 1. 27. Strychnon manicon, alii anydron, alii pentadryon, alii enoron, quidam orthogyion uocant.

168. 1. 3. alii xerāthes,aliq antimnion aut antimion,alii bonbochylon,nonnulli minon, Aegyptii apemū,Pythagoras antropomorphon, alii alœten, alii thridaciam,alii cammaron, Zoroaſtres diamonon,aut archinen,magi hemionos,aliqui gonogeonas,Romani caninum malum,alii terreſtre malū.

169. 1. 26. alii cyamon leucon, Romani colomeſtrum.

169. 2. 9. Conion,aliquibus ægynos,aliis ethuſa,aliis apoleguſa,aliis dolia, aliis amauroſis, aliis paralyſis,nonnullis aphron, quibuſdam creidion, aliis cœten,aliis catechomenion,aliis abioton, aliis apſeudes,aliis ageomoron, aliis timoron, aliis polyanodynos,aliis dardanis,aliis catapſyxis, Oſthani babathy, Aegyptiis apemphi, Romanis cicuta appellatur.

170. 1. 13. aliqui cynanchon appellāt,alii pardaliāches,alii cynomoron,alii cynoctonon,alii phaleon,alii cynanchen,alii oligoron,alii hippomanes, aliȷ oniſtin, alii ophioſcorodon, alii cynaricam, alii elaphoſcorodon, magi paralyſin, Romani braſſicam ruſticam aut caninam.

170. 1. 25. alii ſpōgon,alii hæmoſtarin,Romani rhododendron,Lucani icmanen,Aegyptiȷ ſcim-

phen,Pœni rhododaphnen dicunt.

171. 1. 26. *aliqui elitim uocãt,alii canocerſeã, alii amelxinen,alii euſinen,alii amorginen, alii ſucotachos,alii pſychuacos,alii melãpelon,alii cittãpelon,alii ciſſamethon,alii anatetamenon,Romani uolutum laparon,Aegyptii apap, alii parthenion, alii ſideritin,alii heracleam,nonnulli agriam,quidam clibodion,alii polyonymon.*

171. 2. 12. *alii myortochon dicũt, alii myortoſplenon,Rõani muris auriculã,Pœni labatholabat.*

171. 2. 22. *agriam phacon aliqui, alii epipteron,Romani uiperalem,alii iceoſmigdonon uocãt.*

171. 2. 27. *Aizoon maius, aliqui aithales, alii ambroſion,alii chryſiſpermon,alii zoophthalmon, aliĳ bubophthalmon, aliĳ ſtergethron, aliĳ æonion, aliĳ aichryſon, aliĳ holochryſon, nonnulli chryſanthemon,aliĳ protogonon,aliĳ boron,aliĳ notion, magi paronychiam,aliĳ chryſitin,Romani ceriam cuſpiam,aut Iouis caulem nominant,aliĳ leapetes,alii ſedum maius,Aegyptiĳ pamphanes.*

172. 1. 17. *Aizoon paruum, aliĳ petrophyes appellant,aliĳ brotion,alii theobrotion,alii crobyſſon,alii chimerinen,alii ceraunian,Romani uitalẽ, alii ſemperuiuum,Aegyptii etiicæltam.*

172. 1. 23. *Semperuiuũ quod tenui cõſtat folio,aliq aizoon paruũ, alii petrophyes, alii aizoon ſylueſtre,Romani ſemperuiuum minus,appellãt.*

172. 1. 29. *aliquibus cymbalion, aliis ſcytalion,aliĳs hortus Veneris,aliĳs terræ umbilic⁹, aliis ſtæchis,aliis ſtergethron,Latinis umbilicus Vene-*

ris dicitur.

172. 2. 16. Acalyphen aliqui cniden, alii adicen, Latini urticam, Aegyptii ſelepſion, Daci dyn appellãt. Acalyphen etiam alterã aliqui cniphen, Romani urticam mollem uocant.

173. 1. 10. aliis galeobdolon, uel galephos, Aegyptiis ætopi, Latinis urtica labeo dicitur.

173. 1. 21. aliis galation, aut gallerion.

173. 2. 1. Erigeron à Latinis herbulum, aut ſenecio uocatur, aliàs erechthites.

173. 2. 21. Marinum bryon, aliqui ballarin, alii iranen, Latini gnomeuſilon uocant.

174. 1. 14. aliàs ſtachyites, apud Aegyptios ethenchis, Latinè fatalis dicitur.

174. 1. 20. aliquibus fluuiatilis ſtratiotes nuncupatur, Aegyptiis tibus, magis æluri ſanguis.

174. 2. 13. Phlomon aliꝗ phlonon, Latini uerbaſcum, aliꝗ pheminalem uocant.

175. 2. 10. Arcion alii ꝓſopida, alii proſopion, alii aparinen, Latini ꝑſonatã, aut lappã appellãt.

175. 2. 26. aliꝗs borion appellatur.

176. 1. 3. Capnon, aliqui corydalion, aut corion uocant, alii ſylueſtre corydalion, alii capnon in hordeis, alii capniten, alii marmariten, alii capnogorgion, alii chelidonion micron, alii periſterion, alii cantharida, alii chalcocri, Romani apium aut fumariam, Aegyptii cnyx, alii tucin.

176. 1. 12. alii tripodion, alii tribolion.

176. 1. 16. aliqui libyon, alii triphyllon.

176. 1. 26. aliqui telinen, alii lotum ma-

gnum, alii triphyllon, Romani trifolium maius appellant.

176. 2. 21. *alii melophyllon, alii ſtratioticen. alii achillion, Latini millefolium uocant, aliqui ſupercilium ueneris, Galli beliocandas.*

177. 1. 2. *alii myrrham, alii Conilen uocant.*

177. 1. 26. *aliqui bugloſſum magnum uocant, Romani ſpinam mollem.*

177. 2. 10. *ab aliquibus bubonion appellatur, ab aliis aſteriſcos, aliis aſterion, quibuſdam hyophthalmon, Romanis inguinalis, Dacis rathibis.*

177. 2. 21. *Stellares huius radii noctu ſplendent, quapropter qui ignari antea non uiderunt, eſſe inane ſimulacrum arbitrantur. Mediis ſaxis & aſperis exit. inuenitur autem ab opilionibus. Crateuas rhizotomus hæc de ea refert: Si uiridis cum axungia uetere tundatur, contra rabioſorũ morſus, turgentia guttura, proderit. ſuffitu quoq; ſerpentes fugat.*

178. 1. 3. *aliqui daſypodion, alii priapeion, alii ion ſylueſtre, alii cybelion, Romani fetialin, aut murariam, aut uiolam purpuream uocant.*

178. 1. 9. *Aiunt quod purpureum eſt in flore, anginis & comitialib⁹ auxiliari, maximè pueris, in aqua potum.*

178. 1. 20. *aliqui aton, alii actinen, alii anemoſphoron uocant, magi paradacry, Aegyptii erxoën, Romani ſcopam regiam, Aphri zigar, nonnulli thepſo.*

178. 2. 7. *alio nomine chamæleuce, alio ciſſos*

acarpos, aut terræ corona, aut ſelinitis, Latinè *hedera pluuiatica dicitur.*

178. 2. 21. *magi æluri gonon,* Oſthanes *tzauuchi,* Aegyptij *autuenrinbeſor,* Romani *linguam bubulam, alij libanium,* Pœni *anſanaph uocant.*

179. 1. 4. *alij phyton, alij caballation, alij ſplineion, alij ſcolymon,* Romani *linguam canis, aut caninam appellant.*

179. 1. 16. *aliqui zoonychon uocant, alij aëtonychon, alij cemos, alij dānamenē, alij idiophyton, nō nulli phytobaſilā, alij croſſion, alij croſſophthoon, magi ſanguinē crocodili, alij crocomerion,* Aegyptij *daphnœnen,* Romani *minerciū, alij palladiū, alij neumatum, alij flammulam.*

179. 1. 25. *aliqui & id antirrhinon, alij anarrhinon, nonnulli lychnida agriam uocant.*

179. 2. 5. *nōnulli lychnida agriā appellant.*

179. 2. 12. Catanance *aliquibus damnamete, alijs dionyſias, alijs thyrſion, alijs demos, alijs cemos, alijs crotion, magis archaras, alijs arcopus,* Romanis *herba filicula, alijs datiſca,* Dacis *caropithla dicitur.*

179. 2. 26. *aliqui pſychen, alij merida, alij potamo gitona, alij ſtachyiten,* Romani *caliumarem nominant.*

180. 1. 9. *alij callitrichon, alij trichomanes, alij ebenotrichon, alij argion, alij corion enygron,* Aegyptij *epier,* Romani *cincinnalē, alij terræ capillū, alij ſupciliū terræ,* Daci *phithophthethela uocant.*

180. 2. 2. *aliqui pterion, alij opteron,* Romani *capillarem, alij pinulam, alij fidiculam, nōnulli &*

cam adianton appellant.

180. 2. 9. *aliqui phaſganon, alij antitheſion, alij chaſcanon, alii chœradolethron, alii et hãc aparinam nominant, Latini lappam.*

180. 2. 22. *aliquibus ſitoſpelos, aliis ſiphõ, aliis bromos, Romanis auena dicitur.*

180. 2. 27. *aliqui ſiphonion, alii acroſpelon uocant.*

181. 1. 27. *aliis epapitis, aliis lycanthemon, aliis cynoſbaton, aliis aniceton, aliis heliophyton, aliis anatolicon, aliis dyticon, aliis helide, Aegyptiis lyiſthe, Romanis mergina, Hetruſcis radia appellatur.*

181. 2. 25. *aliis hieromyrton, aliis myacantha, aliis agonon, aliis ſcincos, aliis mintha, aliis catãgelos, aliis anangelos, alijs acæron, aliis ocneron, aliis cinen, aliis lichene, aliis chamæpitys, aliis chamæmyrte, Bœotis gyrenia, magis Herculis genitura appellatur.*

182. 1. 12. *aliqui idæam, alii danaën, alii hippoglotton, alii zaliam, alii ſtephanen, alii daphnon, alii ſamothracicen, alii methrion, alii hypogloſſion uocant.*

182. 1. 20. *Daphnoides alypo ſimile, flos ut nymphææ, cuius medium nuci cypreſſi non diſſimile, in quo ſemen. aliqui chamædaphnen, alii peplion, alii eupetalon uocant.*

182. 2. 5. *aliqui & hanc alexandrinam appellarunt, alii daphniten, alii hydragogon, Romani laureolam, alii lactaginem, Galli uſubim.*

182. 2. 15. *aliqui aſcida uocãt, alij atomon, alij*

pignatoxarin,magi ſanguinē Herculis, alij polyidos,alii anaphyſton,Aegyptii ſomphiā, alii unre, Galli laginū,aliqui anepſa.

183. 1. 25. aliqui melāpodiō uocāt, alii ecſtomon,alij polyrrhiſon,alii protion,alii melanorrhizon,alii cyiranion,magi zomaritiō,Aegyptii iſæam,alii elaphine,alii cemeleg,Latini ueratrum nigrum,alii ſaraca,Daci prodiorna.

184. 1. 12. aliqui ſeſamiten, alii ſeſamin, alii lycoſcytalion, alij helleborum album appellant.

184. 1. 20. aliqui coronion, alii ſeſamon ſylueſtre.

184. 1. 28. aliqui elaterion uocant,alii grynō, alii balin,alii ſyncriſin,alii bubalion, alii ſcopion, alii pherombron,alii peucedanon,alii notion,Romani ancetum,alii agreſtem,pœni cuſimezar.

Satiuus Cucumer. Cap.

185. 2. 13. Satiui cucumeris trita radix, & drachmæ unius pondere pota in hydromelite,uomitus ciet.Si quis facilè ſecundum cœnam uomere uelit,binis obolis ſit contentus.

185. 2. 15. alii triphyllon,alii ſteſion,alii aſtaphida, alii phthiroctonon,alii phthirion,alii apāthropon, alij polyides, alii pſeudopathes, alii arſenoten, Aegyptii ibeſaœden, Romani herbam pedicularíam uocant.

186. 1. 4. aliqui hypopion uocāt, alii pācranon,alii ſcāmonion,alii thelyterin,Romani ferulaginē,alii ferulā ſylueſtrem,Pœni bœden.

186. 2.24. aliqui lygō, alii lobon appellant.

187. 2. 3. aliqui narciſſon anydron, alij auto-

genes, alij bulbon emeticon, alij lirion, Romani bulbum morbitarium dicunt.

187. 2. 21. *alij hippophyes, alij hippophanes, alij hippion, alij echinion, alij pelecinon, Romani lappaginem uocant.*

188. 1. 22. *aliqui ſeſamon ſylueſtre uocant, alij ſeſeli Cyprion, alij crotona, Aegyptij ſyſthãna, aliq trixin, magi ſãguinẽ febris, Latini ricinũ, alij lupã.*

188. 2. 11. *aliquibus cometes, aliјs gobios.*

190. 1. 7. *aliqui clema, alij crambion, alij paralion, alij canopicon uocant.*

190. 2. 11. *aliqui ſycen, alij mecona aphrodẽ.*

191. 1. 4. *alij ſpumoſum papauer uocitant.*

191. 1. 19. *aliqbus ſcãbonia radix, aliјs colophonia, aliјs dactyliõ, Romanis colophoniũ, magis apopleumonos, Aegyptiis ſanilũ dicitur.*

191. 2. 30. *aliqui chamelæa nigra, alii pyros achnen, alii heraclion, alii bdelyrã, alii coccon gnidion, Romani citocacium, nõnulli oleaginem, quidam oleaſtellum uocant.*

192. 1. 9. *alii chamelæam, alii pyros achnen, alii ceſtron, aut cneoron uocant.*

192. 2. 1. *Acten aliq dẽdron arctu, alii hemeron, Latini ſãbucũ, Galli ſcobiẽ, Daci ſebã uocant.*

192. 2. 11. *aliis helioſacte, aliis agria acte, aliis Euboica, Gallis ducone, Dacis olma.*

193. 1. 16. *nonnulli iſchiada, alii chamæbalanum agriam, alii linozoſtin, Latini radicem ſylueſtrem, Pœni thorphathſadœ appellant.*

193. 2. 2. *aliquibus colocyntha ægos, aliis ſicya picra, aliis alexandrina colocyntha, Zoroaſtri*

thymbra, Oſthani autogenes, R*omanis cucurbita ſyluatica,*Dacis *tutraſtra dicitur.*

193. 2.23.*alii cedœs,*R*omani inuolucrũ uocãt.*

194.. 2. 4. *alii ophioſtaphylon,alii chelidonion, aut melothron, aut pſilothron, aut archezoſtin, aut Agroſtin,aut cedroſtin appellant.*

195. I. II. *alii chironion ãpelon, alii bucranion,*R*omani oblameniam,alii batanutam, alii beti ſalcã,*Daci *priadelã,alij pegrinã,* A*phri lauothen.*

195. I. 23. P*terin alii pterion, alii pterineon, alii daſyclonon,alii anaſphoron, alii blechnon,alii polyrrhizon,uocãt,magi hermubain,* R*õani filicẽ, alii laculã,alii filiſſanariã,*A*egyptii aſini ſãguinẽ.*

195. 2. II. T*helypterin aliqui nymphæã pterin nominant,*R*omani linguam ceruinam.*

195. 2. 23. P*olypodion aliq ſcolopendrion, alii pterin,alii* P*olyrrhizon,*L*atini filiculam uocant.*

196.1.7. *aliq pteriõ,alii nymphæã pterĩ noĩnãt.*

196. 2. 5. *alii argyron,alii aritrillin,alii chryſitin,*A*egyptii aphlopho,*L*atini mercurialẽ maſculam,alii teſſeculatam,*A*phri aſumes.*

196. 2. 17. *aliquibus linozoſtis,*A*phris armas, aliis aſumeſlabon dicitur.*

196. 2. 24. *aliqui ſcorpiuron uocant, alii heliotropon,alii dialion,alii heliopon,alii ſcorpioctonõ, alii ſeſamon agrion,alii ſcorpii uram.*

197. I. 15. *aliqui ſcorpiuron uocant.*

199. 2. 2. I*dẽ adſtringit.prodeſt ſtomacho q ci bi tenax nõ eſt,aut tardius cibũ cõcoqt.itẽ iis qui ilei dolore cõflictãtur.cõuenit in grauidarũ malacia.ſorptũ auxiliari conſtat,cũ populatim graſſa-*

tur peſtifera lues. Huiuſcemodi omphaciū nō niſi poſt annos multos bibi poteſt.

211. 2. 5. *quā alij Medicā, alij ſymphyton, alij idæon phlomon, alij oreſtion, alij nectarion uocāt.*

220.2.3. *alij larbaſō, alij gynæciō, alij Chalcedoniō.*

225.2.5. *alii pectō, hephthon, aracton, lōchoton.*

246.1.11. *Athenis ionia, ī Eubœa ſideritis dicitur.*

De rhamno.

¶Rhānū ſi qs eruat ſilēte luna, & ſecū ferat, cōtra uenena & īprobos hoīes ꝓderit. pecoribus in uādis appēditur. nauigiis circūponi ſolet. ualet cōtra capitis dolores & laruas.

De artemiſia.

¶Artemiſiā herbā ſi qs teneat, dū iter facit, laſſitudinē diſcutiet: & ſi in pedibꝰ ferat, beſtias et le mures abiget. ſi ſanguis circa artus coaluerit, ramulos ex roſaceo in olla ferueſacito, & locū totū oblinito, cùm ſomno indulgendum eſt. ſtrāgulatuī uuluæ mirū in modū auxiliatur. urinæ ſtillicidia & opiſthotonum leuat.

De pentadactylo.

¶Pētadactylū ſi quis circū corpus portet, nullo dolore afficietur. oculos, ſtrumas, calloſos tōſillarū tumores, uuā, articulos ſub lingua, neruorū dolores & dētes, pſorā ꝑniciali fame cōtractā iuuat. remoratos à partu menſes eiicit. infuſa manibus ex aqua tepida cōtra terrores, faſcinū, & laruas, mirum in modū cōmendatur. Vellito herbā cùm luna creſcit, oriente ſole.

De uerbenaca.

¶Verbenaca recta genitale intēdit, ſed ſupina exiccat. Recta appēſa, doloribus oculorū auxiliatur. contra hebetudines eorundē, & capitis dolorē efficax eſt. trita ex aceto laſſitudinem reficit. stru-

mas, calloſos faucium tumores ſtatim diſcutit. febrium horrores ſanat, ſi quis ſolùm ex aduerſo ſtans ramulos tenuerit.

De dictamno.

¶Dictamnum ſiccatum manibus terito, & redigens in farinam adiecta uini ſtilla, corpus tangito. ſiquidem contra omnes ſerpentium iniurias auxiliatur. ulcera & putreſcentes nomas præpurgans explet. adactis corpori aculeis oblinitur, ut præſenti ſit auxilio. ad lienem & in abditis locis uitia inflammatione turgentia, redactum in farinam illinito. Herbam uere, magnis æſtibus, autumnóque eruito.

De ſaluia.

¶Saluia ſingultum tuſſímq; diſcutit. omnibus malis ulceribus cum cera & roſaceo ſumpta auxiliatur. lienis dolorem dyſenteriámq;, pota cum uino albo pari modo ſanat. ſanguinẽ excreãtibus, potu medetur. ad extrahenda uuluæ onera efficax eſt. peſſimæ mulieres peſſum ex ea ſubijciunt, ut partus excutiant.

De cupreſſo.

¶Cupreſſus herba contra raucædines auriculáſq; pdeſt. induratos tonſillarum tumores, aquã inter cutem, & coxendicum cruciatus perſanat.

De centaurio.

¶Cẽtaurium contra inflãmata uitia & pulſantes ictus ualet. fœminis uuluæ malo laborãtibus auxiliatur. ſtillicidij urinæ, calculorúmq; tormenta leuat. Herbam uere oriente ſole legito.

De buphthalmo.

¶Buphthalmũ creſcẽte luna legere oportet. Facit

autē cōtra pauores, laruas, & mala medicamenta, faſcinatiōes, utpote cū eas auertat. Radicē ſi quis mādat, dentē expuet, fluxionēq; cōfeſtim ſiſtens, auxiliatur. quin & uentrem reſoluit.

De pæonia.

¶Pæonia herba per æſtus caniculæ ante ſolis ortū uellitur. appenſáq; cōtra uenena, faſcinū, pauores & laruas prodeſt. itē cōtra febrē cū horrore uenīētē, diurnā nocturnámue, & aduerſus tertianā. Proditur lemures à mōte, ī quo naſcebatur, fugaſſe.

De moly herba.

¶Moly herba ſi ſecta radice feratur, ueneficiorū & faſcinatiōis amuletū eſt.

De marina quercu.

¶Marinā quercū cū roſaceo & oleo miſceto, & faciē illinito cū ad negotia te cōferes. uegetiores reddit pueros, imo uētri appēſa, & ad arcēdos pauores nocturnos manu teneto. contra faſcinum, & omnia maleficia prodeſt. corpus tuetur. cum enim faſcinātes recedūt, areſcētē ramulū occludit, & cū propius accedūt, aperit.

De chryſanthemo.

¶Chryſanthemon ſi terra ante ſolis ortū eruatur, & collo appendatur, ueneficas mulieres omnéſq; ſcinantes amolitur.

De eryſimo.

¶Eryſimon cū uino tritū, aduerſus uētris dolorē bibitur. ſi quis grana ſeptē domū iniecerit, rixæ & iurgia cōcitabuntur.

De helleborine.

¶Helleborine, aliquibus epipactis, alijs boion dicitur, Frutex eſt exiguus, minimis folijs conſtās. Bibitur contra omne uenenum, & iocineris uitia.

FINIS.

DB 700
lot 366

Complete
B Q Ltd. 14.10-80
G.P.L.